

ЛИЙЛА МИЙЧАМ РОЗИТЕ НА СЪМЪРСЕТ

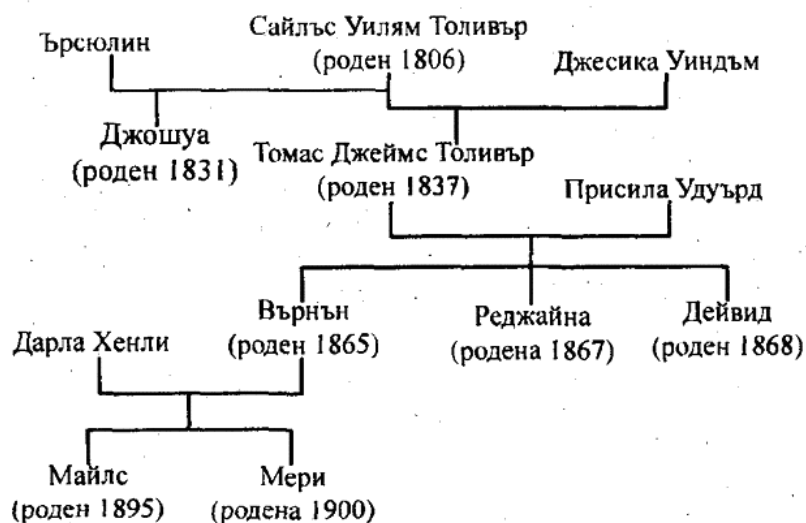
Част 1 от „Рози“

Превод от английски: Цветана Генчева, 2014

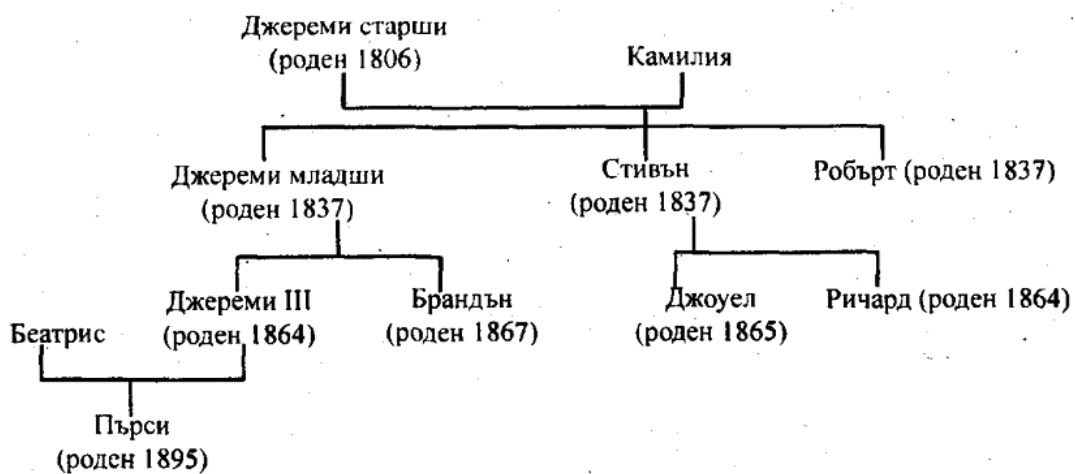
chitanka.info

*На всички, които дойдоха, останаха, внесоха промени и
си извоюваха правото да бъдат наречени жители на Тексас.*

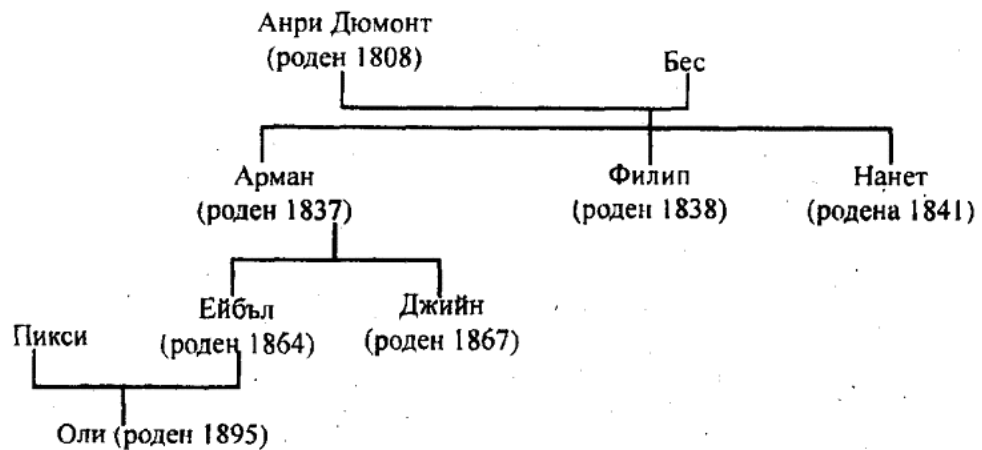
Родословно дърво на семейство Толивър (1835–1900)

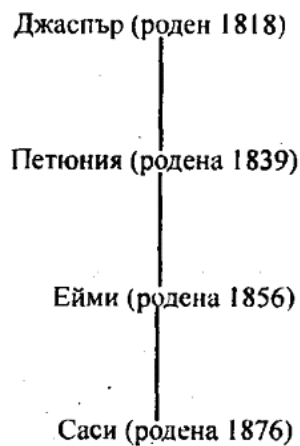
Родословно дърво на семейство Уоруик (1835–1900)

Родословно дърво на семейство Дюмонт (1836–1900)

Родословно дърво на Джаспър (частта, която засяга историята)

Първа част

1.

Плантация „Куинскраун“, близо до Чарлстън, Южна Каролина

Елизабет Толивър наблюдаваше по-малкия си син Сайлъс изпод широката периферия на бонето, с което работеше в градината. Младият мъж бе застанал до парапета на верандата, насочил напрегнат, изпълнен с очакване поглед към засенчения от клоните на дъбовете път към семейния дом. Беше началото на октомври 1835 г. Елизабет го държеше под око от една от розовите градинки от двете страни на къщата, стиснала в ръка ножица, за да напълни кошница с червени рози „Ланкастър“, над които трепереше още от януари. Бе наистина невероятно какви чудеса сътворяваха водата, сламата и торът за източените бодливи стебла — както и за почти всички растения, — оставени твърде дълго без грижи, мислеше си тя. Природата предлагаше изобилие от примери за нов растеж и нови сили, когато някой стореше необходимото. Де да можеше човек да обърне внимание на това й да го приложи към човешката раса.

Как само й се искаше съпругът й да го бе забелязал и приложил към втория си син.

— Кого чакаш, Сайлъс? — провикна се тя.

Сайлъс се обърна към нея. Каква красива глава със забележителните черти на семейство Толивър, която доказваше, че е потомък на стар род английски аристократи, чийто портрети посрещаха гостите в дългия коридор на „Куинскраун“. Той присви зелените си очи, блестящи като смарагди и скрити под вежди, тъмни и гъсти като непокорната му черна коса. Трапчинката, разположена в средата на брадичката, бе неоспоримото доказателство за произхода му.

— Джереми — отвърна той рязко и отново зарея поглед в далечината.

Елизабет отпусна рамене. Сайлъс винеше нея за условията в завещанието на баща си.

— Можеше да го накараш да си промени мнението, мамо — беше я нападнал той, — затова сега ще си понесеш последствията. —

Така и не повярва, че тя не бе имала представа за намерението на баща му да напише подобно нещо, макар синът ѝ да знаеше — сигурно го знаеше, — че никога не би жертвала неговото щастие, за да осигури своето. Сега чуваше конския тропот на „последниците“ от провала си. Джереми Уоруик пристигаше на белия си жребец, за да примами сина ѝ, четиригодишния ѝ внук и бъдещата снаха в далечната, опасна земя, наречена Тексас.

Копитата на коня изчаткаха по алеята.

— Добрутро, мис Лизбет — провикна се Джереми още преди да слезе и да поздрави Сайлърс. — Как са розите ви?

Почти винаги я поздравяваше с тези думи, независимо къде се намираха, и едва след това щеше да я попита как е. Споменаваха розите като намек, че и семейство Уоруик, и семейство Толивър са потомци на кралски родове в Англия, които се идентифицираха с елегантните бодливи цветя, станали техни символи. Семейство Уоруик от Южна Каролина произлизаха от рода Йорк, чийто символ бе бялата роза, а семейство Толивър, потомци на Ланкастър, бяха приели червената. Макар да бяха съседи и близки приятели, нито едно от двете семейства не отглеждаше в градината си символа на другото.

Тази сутрин въпросът: „Как са розите ви?“ не бе проява на интерес към състоянието на любимите растения, които бе върнала към живот, след като месеци наред бе бдяла над болния си съпруг в болницата в Чарлстън, а загриженост за нея, след като го бе погребала преди четири седмици.

— Трудно ми е да преценя — провикна се в отговор тя. — От времето зависи дали ще издържат.

Разменяха тези *entendres*^[1] още от времето, когато момчетата бяха деца, и Елизабет откри, че Джереми Уоруик има бърз ум и чувство за хумор, но никога не си позволяваше да отправя подигравки. Обожаваше го. Висок и снажен, за разлика от слабия ѝ, мускулист син със същия ръст, Джереми беше най-малкият от трима братя, чийто баща притежаваше съседната памукова плантация, наречена „Медоуландс“. Обвързани от положението си в семействата, близки по възраст, наследство и интереси, двамата със Сайлърс бяха съвършените приятели, връзка, която радваше Елизабет, тъй като собствените ѝ синове се караха още от времето, когато по-малкият проговори.

Радостта на Джереми, че я вижда помръкна, когато разбра намека.

— За съжаление, времето невинаги е каквото ни се иска — каза той и наклони виновно глава, което потвърди опасенията на Елизабет за причината на идването му.

— Пристигна ли писмото, което чакахме? — попита Сайлъс.

— Най-сетне. В торбата е. Има и едно от Лукас Танър. Заедно с групата си се е добрал до чернозема.

Елизабет нямаше никакво намерение да влезе вътре. Ако двамата искаха да говорят насаме, можеха да се срещнат другаде, където никой да не ги чува, въпреки че тя искрено се надяваше да останат. Понякога единственият начин да разбере какво става в семейството ѝ беше да подслушва най-безсрамно или да поръча на някого от слугите да свърши тази работа. Чу как Сайлъс нареди на Лазаръс да донесе кафе. Добре. Значи щяха да заговорничат на верандата в това прекрасно утро.

— Съдържанието на писмото ще ме зарадва ли? — попита Сайлъс.

— По-голямата част — отвърна приятелят му.

Елизабет знаеше за какво говорят. Пристъпваха към осъществяването на обща мечта, която обсъждаха от години. Като най-малки синове, двамата отдавна бяха наясно, че едва ли ще станат наследници на памуковите плантации на семействата след смъртта на бащите си. За Джереми това не бе проблем. Той се разбираше добре с двамата си братя, баща му го обожаваше и щеше да се погрижи да получи своя дял от семейните имоти. Джереми обаче искаше да си има собствена плантация и да я управлява както намери за добре.

Отношенията на Сайлъс с брат му и баща му бяха коренно различни. Бенджамин Толивър винаги предпочиташе Морис, първородния си син, и го беше посочил за наследник на „Куинскраун“. „Така е редно“, подчертаваше той пред Елизабет, не пожела да прескочи закона за наследяването на имота от първородния син, вкоренен в английския му произход, според който всичко се падаше на най-големия. Този закон бе отменен в Южна Каролина през 1779 г.

Имаше и други фактори. Бенджамин и Морис мислеха по един начин, и то не защото синът искаше да угоди на баща си. Морис наистина споделяше възгледите на баща си по всички въпроси — от

религията до политиката, докато Сайлърс бе различен, понякога действаше като подстрекател и бунтар. Между бащата и по-малкия син, както и между двамата братя се зароди неприязън, а фактът, че Елизабет, за да запълни зейналата помежду им бездна, се отнасяше с повече обич към Сайлърс, влоши още повече нещата. Бенджамин много добре знаеше, че ако раздели имуществото си по равно, синовете му щяха да се хванат за гушите още преди да е погребан. За да избегне подобно развитие, той завеща плантацията, всичките си пари и семейната собственост — земя, къща и мебели, добитък, оборудване и роби — на Морис, като остави Сайлърс без пукната пара, ако не се броеше годишната „заплата“ и процент от приходите на плантацията, докато той работи като управител, подчинен на брат си.

Нищо чудно, че Сайлърс, вече на дваайсет и девет, се чувстваше предаден и огорчен и искаше да напусне родната си земя и да се отправи заедно с Джереми Уоруик към „чернозема“ в източната част на Тексас, където условията за отглеждане на памук бяха превъзходни, или поне така твърдяха заминалите. Жалко, че щеше да замине обзет от горчивина към баща си, още повече че Елизабет знаеше нещо, за което синът ѝ нямаше представа. Бенджамин Толивър беше пренебрегнал любовта към съпругата си заради по-малкия си син. Съпругът ѝ я беше оставил на грижите на недодялания им син ерген, който едва ли някога щеше да се ожени, и тя щеше да остарее, без да се порадва на внуци, без да може да ги поглези. Сигурно щеше да съжалява, но позволи на Сайлърс — който потъпкваше жестоко обичта ѝ към внука, когото обожаваше, и към момичето, което много скоро щеше да стане негова втора съпруга — да замине за Тексас, без да му обясни, че баща му бе написал завещанието си по този начин, за да го освободи.

2.

Сайлс усещаше отчаянието на майка си, примесено с мъката ѝ на вдовица. То долиташе до него с есенния ветрец, но не можеше да промени абсолютно нищо. Щеше да замине за Тексас заедно със сина си и с новата си булка. Разправяха се по този въпрос от цяла вечност. Семейството бе всичко за майка му. Земята, връзката на човека с нея бе всичко. Ако нямаше своя земя, която да оре и засее, човек бе нищо, без значение от кое семейство произлизаше. Майка му изтъкна всички причини, за да го спре да напусне уютния, сигурен дом и да не отведе семейството си в част на Тексас, която бе на ръба на революция. Говореше се, че колонистите от Тексас се организират и се канят да обявят независимостта си от Мексико, крачка, която неминуемо щеше да доведе до война с тази страна.

— Какво да правя, мамо? Да остана тук и да позволя на брат ми да ме тъпче, а синът ми, също като баща си, никога да не притежава собствен дом.

— Не прехвърляй желанията си на Джошуа — опита се да го вразуми майка му. — Ти искаш тези неща за себе си — винаги си ги искал, — но сега трябва да мислиш за Лети и за детето си. — Тя бе скрила лицето си в ръце, когато си представи ужасите, за които го предупреждаваше: страховити болести (през 1834-та в колонията на Стивън Ф. Остин бе избухнала епидемия от холера), кръвожадни индианци, диви животни, отровни змии, озверели мексиканци, опасни реки, които трябваше да пресекат, природни стихии. Списъкът с трудности продължаваше, а най-отчайващ бе страхът, че никога повече няма да види сина си, Джошуа и Лети.

— Не ги лишавай от онова, което могат да имат, мамо. Ако ми бяха предложили земя някъде другаде на юг, където е безопасно, ти пак щеше да настояваш да остана в „Куинскраун“, за да бъдем заедно като семейство, въпреки че баща ми на практика ме обезнаследи, а брат ми ме ненавижда.

— Преувеличаваш. Баща ти направи онова, което прецени, че е най-доброто за „Куинскраун“, а брат ти не те ненавижда. Просто не те разбира.

— А пък аз ще направя онова, което преценя, че е най-доброто за „Съмърсет“.

— Съмърсет ли?

— Името, което ще носи плантацията ми в Тексас в чест на създателя на рода Толивър, херцог Съмърсет.

Майка му бе онемяла, доводите ѝ бяха напълно безполезни пред тази сляпа амбиция.

Сайлс ѝ напомни, че трябва да благодари на последната воля на съпруга си за тази мъка, но решението на баща му съвсем не бе извинение за дръпнатото му отношение към нея през последните седмици и той се засрами. Обичаше майка си, тя щеше много да му липсва, но все пак не успяваше да се отърси от чувството, че умишлено си бе затворила очите и не бе направила нищо, за да промени несправедливото решение на баща му. Ако Бенджамин Толивър бе разделил имота си по равно, Сайлс щеше да изостави мечтата си. Беше си обещал да направи всичко по силите си, за да живее мирно и кротко заедно с брат си. Морис, все още ерген, обичаше племенника си, харесваше бъдещата си снаха, кротостта и добродушието ѝ. Лети и майка му се разбираха прекрасно. Елизабет се отнасяше към нея като към дъщерята, която никога не бе имала, а за годеницата му бъдещата свекърва заместваше майката, която бе изгубила като дете. Щяха да си живеят мирно и спокойно.

Дори Морис разбираше какво ще изгуби, след като бе спечелил.

— Все ще измислим нещо — беше подхвърлил той, но за Сайлс нито едно предложение на брат му нямаше да компенсира липсата на бащина обич, демонстрирана така грубо чрез завещанието. Нямаше да приеме от брат си онова, което баща му не бе пожелал да му даде.

Затова заминаваше за Тексас.

Докато Джереми слизаше от нервно пристъпващия жребец, Сайлс погледна с благодарност към човека, който щеше да поеме редом с него. Джереми Уоруик винаги позволяваше на коня си да полудува, позволяваше го и на себе си. Сайлс ценеше това му качество и макар приятелят му да беше известен със забележителния си здрав разум, понякога бе готов да поема рискове, но двамата едва ли щяха да се впуснат в по-опасно начинание от онова, което бяха намислили.

Преди да хване стегнато юздите, Джереми подхвърли на Сайлс торбата с писма, заради които бе яздил чак до Чарлстън. Сайлс освободи нетърпеливо каишките и се зачете в писмото от Стивън Ф.

Остин, известен заселник в Тексас, още преди лъснатите ботуши на приятеля му да стъпят на верандата.

— Пише притеснителни неща — отбеляза Джереми и сниши глас, да не би Елизабет да чуе. — Господин Остин е готов да ни продаде колкото допълнителни акра от неговите пожелаем, стига да се съгласим да заживеем в Тексас, но ни предупреждава, че наближава война. Има и вестник, в който се описва недоволството на заселниците от политиката на управление в Мексико Сити. Има и писмо от Лукас Танър. Той пък пише, че районът е тъкмо такъв, какъвто сме се надявали да се окаже — хубава девствена земя, предостатъчно дървен материал и вода, чудесно време, — но подчертава, че трябва да се бием, за да го опазим. Вече е имал търкания с индианци и мексиканската милиция.

— Тъй като до следващата пролет няма да тръгнем, може пък конфликтът с мексиканското правителство най-сетне да се уреди, но трябва да предам новините на останалите, които ще тръгнат с нас — настоя Сайлъс. — Редно е да са запознати с допълнителните рискове.

— И на Лети ли? — попита тихо Джереми.

Острото щракане на ножиците престана, последва мълчание, тишината се понесе до верандата. Елизабет слушаше, беше наострила уши, за да чуе отговора. „Да, кажи, Сайлъс. Това включва ли Лети?“ Синът ѝ бе спасен от отговора, тъй като Лазаръс бутна с лакът вратата, за да поднесе кафето. Сайлъс протегна ръка, за да му отвори.

— Благодаря ви, мистър Сайлъс — рече сивокосият негър и постави подноса на масата, където поколения от семейство Толивър бяха сервирали ментов джулеп^[1] и следобеден чай. — Да наля ли кафето, сър?

— Не, Лазаръс. Аз ще наля. Кажи на Касандра, че паят изглежда великолепно.

Лазаръс и съпругата му Касандра щяха да заминат с него за Тексас. Те му принадлежаха, бяха наследство от Мейми Толивър, бабата на Сайлъс. Тя не бе оставила нищо на другия си внук. Напоследък Сайлъс забелязваше, че походката на Лазаръс е станала по-тежка, а пък съпругата му вече не пееше, докато месеше хляб.

— И на Лети — отговори Сайлъс на въпроса на приятеля си и му подаде чинията с десерта. След това наля и на двамата от димящото кафе. — Само че когато аз преценя — добави.

— Ясно — кимна Джереми.

— Това пък какво означава?

— Този пай е невероятен — промърмори Джереми и лапна огромна хапка. — Вие двамата с Лети ще отидете ли на празненството на Джесика Уиндъм?

— Лети не би го пропуснала. Преподавала е на Джесика, преди да замине за пансиона и много я харесва. Разликата им е едва четири години. Аз обаче не я помня. А ти?

— Слабо. Имах бегъл спомен за едно сериозно девойче с големи очи, мургаво, но сутринта на пристанището в Чарлстън, когато пристигаше от Бостън, я познах. Майка ѝ и брат ѝ бяха отишли да я посрещнат. Тя направи невероятна сцена, като отиде да помогне на негър носач, когато видя, че един от пътниците го тормози.

— Бял мъж ли?

— Ами, да.

— Охо, какво ли ще каже баща ѝ по въпроса!

— Дано възмущението му не развали тържеството. Доколкото разбрах, семейство Уиндъм не жалят средства, за да отпразнуват осемнайсетия рожден ден и завръщането ѝ у дома след края на обучението ѝ в Бостън. На гости са им и роднини от Англия — лорд и лейди Деуит.

— Семейство Уиндъм могат да си го позволят — отбеляза Сайлъс и извади карта от торбата с пощата.

— „Куриър“ сочи Карсън Уиндъм като най-богатия човек в Южна Каролина — рече Джереми и отново посегна към пая.

— Горкият, ще трябва да отбива атаките на всички зестрогонци в щата.

— Може Морис да се ожени за нея и да му спести неприятностите.

Сайлъс изсумтя.

— Морис не може да направи разлика между валс и полка, между дамска кърпичка и парцал, така че точно той няма никакъв шанс да спечели ръката на девойчето. Ами ти, Джереми, защо не се ожениш за нея? Тъкмо ще спестиш неприятностите на баща ѝ. Красавец като теб няма да срещне никакви препятствия.

Джереми се разсмя.

— Не искам да обидя Лети, но едва ли бих събудил интереса на изтънчена млада дама с потеклото на Джесика Уиндъм. Малко вероятно е да прояви желание да се омъжи за човек, който възнамерява да се установи в Тексас. Лети е луда по теб. Готова е да те последва и в ада.

Сайлърс разтвори картата с приложеното към нея писмо на Стивън Ф. Остин и се намръщи, когато видя пътя, маркиран от заселника с тъмно мастило. Разстоянието беше огромно, теренът от другата страна на Ред Ривър към Тексас будеше страх. Беше очертан район, където пътят се отклоняваше от логичната посока. В полето бе надраскана бележка: „Не припарвайте там. Ловни полета на индианците команчи“.

— Може да се окаже, че точно там я водя — въздъхна Сайлърс.

[1] Алкохолен коктейл от листа мента, захар и бърбън. — Б.пр. ↑

3.

— Къде да настаним лейди Барбара за обяда? — попита Юнис Уиндъм, когато дъщеря ѝ влезе с елегантна походка на покритата веранда, където цареше оживление около масата за дванайсет души. — Безкрайно трудно решение. Ако е с гръб към градината, слънцето ще подчертае оредялата ѝ коса. Ако е с лице пък, светлината ще разкрие всичките ѝ бръчки. Тази жена е невероятно суетна по отношение на външния си вид.

Джесика не слушаше. Майка ѝ разсъждаваше на глас и не очакваше отговора ѝ. Знаеше, че дъщеря ѝ не проявява интерес към подобни въпроси, дори след двете години, прекарани в пансиона, от който се очакваше да промени безразличието ѝ. Масата за обяда беше сложена на покритата веранда, за да се освободи трапезарията за грандиозния банкет на следващата вечер. Джесика би предпочела рожденият ѝ ден и тържеството по случай завръщането да бъдат отбелязани със семеен пикник. Момичето, което търсеше сред прислужниците негърки, го нямаше. Не го откри и в трапезарията, където кипеше същото оживление.

— Мамо, къде е Типи?

— Дали пък да не я настаня начело на масата, а лорд Хенри в другия край? Всички ще го приемат като жест на уважение. Ние с баща ти ще седнем един срещу друг в средата.

— Мамо, къде е Типи? Търсих я навсякъде и не успях да я открия. Какво си направила с нея?

Юнис бодна изящно надписана картичка с името в стъклена роза и отстъпи крачка, за да огледа ефекта.

— Дали да не извадя капаните за мухи — зачуди се. — Купих два много красиви, от кристал, когато с баща ти бяхме във Вашингтон. Там мухите са кошмарни — дори по-противни, отколкото тук. Още е малко раничко за тях, нали?

— Мамо, къде е Типи?

Юнис най-сетне обърна внимание на дъщеря си.

— Божичко, дете. Защо си още по халат?

Джесика се въртна към вратата.

— Къде си тръгнала?

— Към кухнята. Сигурна съм, че си я пратила в изгнание точно там.

— Джеси, спри на секундата. Чу ли ме? — повиши глас Юнис. Тя вдигна ветрилото и го размаха бързо пред лицето си. Джесика спря и се обърна. Трите прислужници в сиви рокли с бели престилки бяха застанали неподвижно, цареше оглушителна тишина.

— Да знаеш само колко се радвам, че баща ти заведе лейди Барбара и лорд Хенри да пояздят — заговори Юнис, без да спира да си вее. — Поне няма да се срамувам, че дъщеря ми търчи към кухнята заради прислужница, след като звънчето ще свърши същата работа.

— Искам да видя Типи, мамо.

— Заета е да прави тортата за рождения ти ден.

— Тогава ще отида да ѝ помогна.

Юнис я стрелна с ужасен поглед, прислужниците не смееха да помръднат и се кокореха от шок и любопитство.

— Това е всичко — излая тя. — Вървете да помагате на Уили Мей.

Прислужниците хукнаха покрай Джесика като сив облак, нашарен с бяло. Юнис пристъпи бързо напред, дръпна дъщеря си в стаята и затвори френските прозорци зад тях. Щом се озоваха сами, тя заговори.

— Да не си посмяла да ми държиш такъв тон, госпожице, особено в присъствието на слугите. И без това си загазила заради вчерашната сцена на пристанището.

— Просто пернах човека с ветрило по рамото.

— Защиатаваше негър и се опълчи на бял човек!

— Той тормозеше превит от тежък товар носач. Щях да го зашлевя, ако носачът беше бял като сняг.

Изопнатото гневно лице на Юнис се сгърчи като пандишпанов кекс.

— Божке, дете, какво ще правим с теб? Всички горяхме от нетърпение да се прибереш. Нямах представа с какво желание те очакваше брат ти. Сам настоя да дойде с мен и да те посрещнем, но ти засрами Майкъл толкова много, че сега не смее да се покаже.

— Майкъл трябваше да фрасне един на онзи.

Юнис започна да си вее още по-бързо.

— Знаех си, че не трябва да те изпращаме на училище в Бостън — в онзи развѣдник на аболиционисти.

— Не, мамо, развѣдник на свободомислещи.

— О, Джеси! — Както винаги останала без думи от тези аргументи на дъщеря си, заради която бе готова да даде мило и драго, Юнис се отпусна тежко на едно от креслата и въздъхна безпомощно. — Какво са ти сторили в онова училище?

— Потвърдиха нещо, в което бях убедена открай време. Всички човешки същества са създадени равни и никой няма право да поробва другите.

— Шшт! — изсъска разпалено Юнис и се огледа, да не би някой да подслушва. — Чуй ме, опърничава дъще. Нямах представа какво се разиграваше тук, докато отсъстваше. Иначе щеше да си наясно колко са опасни подобни възгледи и колко зле ще се отразят подобни приказки на Типи.

— Какво... става тук?

— Не точно в нашата плантация, в другите. Робите вдигат бунтове, неуспешни наистина, но са прекалено близо до дома и баща ти е много неспокоен. Плантакторите са нащрек и начаса наказват всички роби — държа да подчертая, безпощадно, дори онези — тя впи поглед в Джесика, — които създадат и най-незначителното впечатление, че не одобряват каузата на Юга.

— Кауза ли? Аболиционизмът е кауза. Робството е догма.

Юнис престана да си вее. Движението съвсем не внасяше въздух в дробовете, които заплашваха да се пръснат.

— Точно за това говоря. Предупреждавам те, Джеси, че макар баща ти да угажда на всичките ти желания, той няма да търпи подобни възгледи в тази къща, нито скандалното ти приятелство със слугиня негърка. — Тя поклати глава, сякаш се самообвиняваше. — Изобщо не трябваше да допускам двете с Типи да се сближават като деца, но ти отказваше да играеш с други. Искаше само нея. Не трябваше да слушам молбите на сестра си и да те пращам в пансион, за да си близо до нея в Бостън, и най-вече не трябваше да позволявам Типи да заминава с теб. — Но... — Юнис изви обвинително вежди към Джесика — заблудих се, че ти ще проявиш здрав разум и ще прекъснеш връзката си с нея, щом се прибереш. — Юнис притисна уморено ръка към челото си. — Надявах се да разбереш, че не трябва

да общувате като приятелки, да приемеш факта, че Типи си има място, както и ти.

— Мамо... — Джесика коленичи пред майка си, роклята бухна около нея и Юнис си припомни любимата червенокоса кукла с кафяви очи, която представляваше просто телце и богата пола. Тук приликата между куклата и дъщеря ѝ приключваше. Юнис не можеше да разбере. Чертите на дъщеря ѝ бяха правилни, зъбите безупречно подредени, имаше огнена коса и изразителни очи в чудесно тъмнокафяво, но те не променяха факта, че прямото ѝ лице, изпъстрено с лунички, бе твърде обикновено. На съпруга ѝ му се искаше тя да е красива, с посредствени интереси, също като дъщерите на приятелите му, които се интересуваха единствено от дрехи, балове и флиртове, да се радва, че е единствената глезена щерка на един от най-богатите хора в Юга. Само Джесика, още от раждането, се опитваше да се отърве от ролята, за която бе създадена. Да не би да се получи така, защото тя усещаше, че всички жестове на баща ѝ са компенсация за разочарованието му от нея? Джесика мислеше прекалено много, задаваше въпроси, предизвикваше, бунтуваше се. Карсън бе казал, че подобен дух би бил нещо възхитително, ако дъщеря му беше красавица, докато при едно обикновено момиче бе чисто и просто дразнеща черта от характера. Понякога Юнис си казваше, че Джесика е трябвало да се роди момче.

— Разбирам, наистина разбирам — каза Джесика, — но не мога да го приема. Никога не бих застрашила Типи, но не мога — и не искам — да се отнасям към нея като към по-низше същество. Тя е умна и изобретателна по начин, който аз не бих могла да надмина. Също така е мила, мъдра и притежава всички качества, които бих искала приятелките ми да имат. Не искам да засрамвам нито теб, нито татко, но ще ѝ отдавам заслуженото уважение. Няма да се отнасям към нея като към робиня.

Юнис притисна ръце към гърдите си.

— Божичко... Ако баща ти те чуе...

— Сигурна съм, че ще бъде много разочарован от мен.

— Ще бъде много повече от разочарование. Баща ти притежава страна, която ти никога не си виждала. Няма да мога да овладеея последствията, ако продължиш да демонстрираш предпочитанията си към Типи. Мисли и за нея, за бога.

Джесика внимателно се отдръпна от ръцете на майка си, притиснали бузите ѝ.

— Не се тревожи, мамо. Обещавам да не създавам неприятности в семейството, като споделям възгледите си за робството в тази къща. Югът си е Юг, един глас няма да го промени, но те моля да позволиш Типи да ми бъде лична прислужница. Знаеш, че тя има само един бял дроб, при това страда от плеврит и не може да диша на онази жегла в кухнята.

— Добре, стига да спазиш обещанието си, дете. В противен случай баща ти ще я изпрати на полето и тя ще трябва да спи с останалите роби. Той те обича до полуда, но бъди сигурна, че ще го направи. — Юнис отдръпна ръце и пригладя огнената коса на дъщеря си назад. — Да знаеш само колко ни липсваше — продължи тихо и нежно тя. — Затова той те накара да се върнеш преди края на семестъра, но те уверявам, че не ми е никак лесно, откакто си тук. И на обяда, и на тържеството ще се говори за аболиционисткото движение. Обещай ми да си държиш езика зад зъбите, ако те питат за мнението ти.

Джесика се оплези и заципа езика си с два пръста.

— Обещавам да си дълга езика зад зъбите.

— Глупаченцето ми — засмя се Юнис, ала тревогата остана в очите ѝ. — Сега ме пусни да стана. Чака ме работа.

— Ще пратиш ли Типи в стаята ми? Никой не е в състояние да ми прави косата като нея, а не искам и да мисля как щях да изглеждам, ако тя не се занимаваше с гардероба ми.

— Стига да не забравяш, че баща ти обича да те изненадва без предупреждение. Гледай прическите и дрехите да са единствените теми за разговор между двете ви, ако той се появи. Ако чуе нещо друго, да знаеш, че Типи ще чепка памук, вместо да дипли панделки и дантела.

— Няма да забравя. — Джесика се изправи и се завъртя в сатенената си роба, полата се разпери и подчерта фината ѝ талия. — Утре ставам на осемнайсет. Кога остарях толкова?

— Този рожден ден би трябвало да те накара да мислиш за брак — отбеляза Юнис.

— Може и да мисля, но това не означава, че ще го направя. Че кой мъж би се оженил за огън и жупел като мен?

„Да, наистина, кой?“, помисли си Юнис с въздишка.

4.

Типи прокара четката от челото на Джесика чак до края на дългата, лъскава къдрица. Беше повтаряла движението няколко пъти през естествено къдравата коса на Джесика, докато кичурите не заблестяха като усукани ленти от ръждивокафяв сатен и се разстлаха по раменете. След малко щеше да оформи вечерната прическа, вдъхновена от ерата на романтизма в Англия и наречена Мадоната. Трябваше да раздели косата на път в средата, да прикрепи къдриците с фуркети на темето и да ги спусне да обрамчват лицето. Рокля от кремав брокат бе нагласена на телен манекен с мерките на Джесика. Роклята бе по последна мода и откриваше сметанови рамене, тънка талия и източени глезени.

— Моделът е свършен за теб — бе заявила госпожица Смитфийлд, шивачката, измайсторила роклята в магазина си в Бостън, но моделът беше на Типи, която бе избрала и плата. Аксесоарите също бяха извадени: пантофки с правоъгълни носове от сатен, ръкавици до лактите, малка вечерна чантичка в зелено, която да отива на смарагдовата брошка, подарък за рождения ден на Джесика от баща ѝ.

Докато седеше с изпънат гръб пред огледалото, Типи застанала зад нея, Джесика виждаше единствено бухналата пухкава коса на прислужницата (много странно, тъй като не беше жилава като на останалите от нейната раса, а светлокестенявият нюанс контрастираше с тъмната ѝ кожа), горната част на ушите и острите връхчета на непрекъснато движещите се лакти. Не по-висока от четката за камината и слаба като вейка, Типи бе дарена със забележително големи уши, ръце и крака, каращи онези, които не познаваха нито нея, нито многобройните ѝ таланти, да я оприличават с гротеска.

— Какво е накарало добрия Господ да лепне тези дълги израстъци по лицето и тялото на момиченцето ми, вместо да ѝ направи втори бял дроб? — оплакваше се често Уили Мей.

Джесика си задаваше същия въпрос. За нея Типи беше най-странно скроеното човешко същество, което бе виждала, въпреки това намираще дребната фигурка с непропорционални черти очарователна още от времето, когато бяха деца. С бързия си ум и творческо въображение Типи напомняше на Джесика за пакостливо духче от детските ѝ книжки с вълшебни приказки. Тогава си я представяше като

изпратен от друг свят шоколадов елф с преголеми уши, ръце и крака, нежни като на фея, елф, който можеше да разпери крила и да отлети в кралството, откъдето бе дошъл. Тревожеше се за крехкото здраве на Типи още от времето, когато стана достатъчно голяма, за да разбере, че приятелката ѝ е родена без жизненоважна част от тялото, и си даде сметка, че някоя сутрин може да се събуди и да открие, че ангелите са дошли, за да отведат другарчето ѝ в игрите. Докато наблюдаваше сръчните ръце на Типи, бе достатъчно да си ги представи как берат памук под палещото слънце, слабите ѝ рамене превити под тежестта на огромна торба, и започваше да ѝ се гади, ала баща ѝ не би сторил подобно нещо. Джесика бе сигурна. Той много добре знаеше, че дъщеря му никога няма да му прости, но пък можеше — и би го сторил — да ги раздели. Не биваше да забравя това.

— Вече няма за какво да мечтая — призна Джесика. — Не е ли ужасно, Типи? Да си на осемнайсет и да нямаш желания.

— Не я знам аз таз работа с желанията, ама откак се върнахме, ми се ще да кусна малко захарен сироп с царевичния хляб — отвърна Типи.

Джесика обърна гръб на огледалото и се въртна към Типи, сниши глас.

— Трябва ли да говориш като невежа работничка на полето, когато си с мен, Типи?

— Ъхъ, да не би да забравя де ми е мястото. Тъй е по-добре и за двете.

Джесика се обърна отново към огледалото.

— Сега вече съжалявам, че не те оставих в Бостън в шивашкото ателие на госпожица Смитфийлд. Щеше да си живееш добре с иглата и конеца. Щеше да мечтаеш, а мечтите ти да се сбъднат.

Типи приближи устни до ухото на Джесика и заговори изискано.

— Баща ти щеше да изпрати хора да ме приберат, но аз бездруго нямаше да остана. Не бих те изоставила да се прибереш сама.

Джесика се заслушваше за стъпките на баща си в коридора. Той нямаше да влезе, без да почука, особено след като тя вече бе пораснала, но въпреки това нямаше да изчака дълго. Вчера сутринта, когато на Типи ѝ позволиха да се върне в стаята на Джесика след привършването на работата в кухнята, младата жена ѝ предаде думите на майка си, но Уили Мей вече я беше предупредила какво става.

— Искат да ни разделят, защото сме близки — бе обяснила Джесика, — а мама заплаши да те изпрати на полето, ако не се държа прилично. Трябва да се преструваме, че си ми прислужница, а аз съм ти господарка.

— Няма да е трудно — бе отвърнала Типи. — Аз наистина съм прислужница, а ти си ми господарка.

— Само наужжим.

Разбраха се да внимават много. Уили Мей бе инструктирала Типи. Вече нямаше да нарича Джесика „Джеси“ без задължителното „мис“ и реверанс. Нямаше да се кискат заедно и да си споделят тайни. Нямаше да си четат една на друга. Нямаше по никакъв начин да разкриват приятелството си.

— Освен това — бе добавила Уили Мей и бе погледнала строго Типи, — да не си посмяла повече да приказваш като бяла дама и да показваш, че си учена пред господарите или робите.

Момичетата бяха преплели палци — ритуалът им, когато се уточняваха за нещо. В коридора цареше тишина, затова Джесика продължи с усмивка.

— Ще се погрижа да имаш колкото захарен сироп ти се иска, дори да трябва да го изнеса тайно.

— Не, недей, Джеси... мис Джеси. Не показвай никакъв... хич не показвай предпочитанието си към мен. Прекалено опасно е.

Джесика въздъхна.

— Отвратена съм от този начин на общуване. Срамувам се от традициите на Юга. Срамувам се и от семейството си...

— Шшшт, не трябва да говориш такива неща. Не бива дори да мислиш по този начин.

— Не мога да се сдържа.

— Новата учителка, дет идва от Север... Знам какви ще ги надrobi, мис Джеси. Моля те, не й позволявай да ти докара неприятности. Много те моля.

— Джеси! Татко е. Влизам!

Гръмовният глас на човека, когото Джеси обичаше и от когото същевременно се страхуваше, се понесе откъм коридора. Секунда по-късно вратата се отвори и Карсън Уиндъм влезе, високите му ботуши, лъснати до блясък, изтропаха по дюшемето. Нисък, стегнат мъж, червенокос, набит, с резки маниери, той създаваше впечатлението, че

тълпата ще се разтвори, щом се появи, и тежко и горко на онзи, който не се отмести от пътя му.

Типи реагира светкавично, наведе глава над стреснатото отражение в огледалото и заговори високо, сякаш продължаваше разговор, който Карсън Уиндъм бе прекъснал с влизането си.

— Косата ви е много убава така. Как само ми е жал да я дигна.

— Самата истина — намеси се Карсън и застана до тоалетката на дъщеря си, за да я огледа по-внимателно. — Защо, по дяволите, им трябва на жените да защитават косата си с разни завъртулки и един господ знае какво още, след като е много по-красива, когато е пусната, както Господ я е създал? — Той докосна нежната мрежичка, която висеше на шипче, щръкнало над огледалото. Джесика си я беше сложила на обяда вчера и пуснатата ѝ коса беше напълнила подобната на торбичка мрежа от златен филигран.

— Много ми хареса... както и да се нарича това чудо, когато си го беше сложила, Джеси. Защо няма да го сложиш тази вечер?

— О, татко, жените не носят мрежички за коса с бална рокля.

Баща ѝ много обичаше да чува подобни обяснения от дъщеря си — безмозъчни, женствени, проява на безкрайна суета. Дари я с усмивка.

— Май да. Хареса ли ти брошката?

— Много. Благодаря ти още веднъж, татко.

Той ѝ я подари на обяда, на който присъстваха най-добрите приятели на родителите ѝ. Събитието трябваше да бъде част от празненството за рождения ѝ ден, но истинската цел беше да се изфукат с далечните роднини на баща ѝ от Англия, лорд Хенри и лейди Барбара, херцог и херцогиня на Стратмор. Ако не беше очарователната компания на Лети Седжуик, единствената гостенка почти на нейна възраст, Джесика имаше чувството, че ще умре от скука и от неподправено възмущение. Разговорът се ръководеше от Негова светлост и съпругата му, която имаше твърдо мнение по всички въпроси, и през всичкото време се въртя около възмутителното поведение на британската средна класа, опитваща се да надига глава, дръзките опити на работниците из фермите в Дорсет да създадат профсъюз и лова на диви гъски. Слушателите, до един безгръбначни подмазвачи, с изключение на Лети, слушаха с отворени уста всяка

превзето изречена дума. Единственото прекъсване бе предложението на Майкъл да вдигнат наздравица в чест на завръщането на сестра си.

Джесика харесваше Лети Седжуик в много отношения. И нямаше търпение при завръщането си от Бостън да поднови приятелството с бившата си частна учителка, да ѝ разкаже за наученото в школата, да сподели идеите си с нея, но сега Лети бе сгодена за Сайлъс Толивър, вдовец, когото Джесика помнеше като забележително красив мъж, възнамеряващ да създаде своя плантация в Тексас. Първата му съпруга бе починала при раждането на малкото момченце, което скоро щеше да стане доведен син на Лети. Учителката бе изключително интелигентната дъщеря на презвитериански свещеник, знаеше и много езици. Семейство Уиндъм, членове на църквата на баща ѝ, я бяха наели да научи Джесика да пише изкусно и да се запознае подробно с класическата литература като допълнение към образованието ѝ, преди да замине в пансион. Лети бе получила сертификат за учителска правоспособност от колежа в Нашвил и сега преподаваше в училището в малкото градче Уилоу Гроув, където се намираше и църквата на баща ѝ. Общността бе на хвърлей камък и от Чарлстън, и от подредените паралелно една до друга плантации, известни като Пътя на плантациите, където се отглеждаха основно захарна тръстика и памук. И Сайлъс, а също и Джереми Уоруик, не бяха поканени на обяда, защото не познаваха Джесика добре. Щяха обаче да присъстват на бала.

— Сигурно някои ще решат, че Южна Каролина все още е колония на Британската империя, като видят как някои от нас продължават да се кланят на всичко английско — бе отбелязала Лети с блеснали очи, когато най-сетне имаха възможност да поговорят насаме.

— С изключение на робството — натърти Джесика. — Британците проявиха известно приличие и забраниха търговията с роби.

За тези думи бе готова да си прехапе езика. Беше заговорила, без да помисли, но Лети Седжуик бе толерантна, което позволяваше на Джесика да направи подобни неприемливи за останалите забележки. Докато ѝ преподаваше, Лети нямаше нищо против, дори поощряваше Типи да присъства в часовете, макар и тайно. Бе незаконно робите да бъдат учени на четмо и писмо и преподавателката щеше да застраши

мястото на баща си като свещеник в Първа презвитерианска църква в Уилоу Крест, ако някой разбере.

Приятна усмивка озари лицето ѝ.

— Така си е — потвърди Лети. — Виждам, че не си се променила много, но държа да те предупредя, че трябва първо да мислиш, после да говориш.

— Ще трябва да се науча.

— Чух от Сайлърс за инцидента вчера, при слизането ти от кораба в Чарлстън. Джереми Уоруик бил в района, за да вземе нещо за „Медоуландс“. Не посмял да се обади, за да не ви постави в неудобно положение с майка ти и брат ти.

— Сигурно господин Уоруик си е създал ужасно мнение за мен.

— Нищо подобно. Казал е на Сайлърс, че си невероятно смела.

Или ужасно глупава, помисли си Джесика и погледна отражението на сериозното лице на баща си в огледалото. Беше ли му съобщил Майкъл за вчерашния инцидент в Чарлстън? Нима беше дошъл, за да ѝ се скара?

— Джеси — поде Карсън. — Тази вечер искам да си изключително красива.

— Много ще се постареем, нали, Типи? — отвърна Джесика и усети как я залива вълна от облекчение. — Има ли друга причина, освен че имам рожден ден?

— Не... не, няма. Просто искам да съм изключително горд с малкото си момиченце, което най-сетне се завръща у дома след две години, така че представи се, моля те, в най-добра светлина. — Той се наведе и я целуна по бузата. — Ще те чакам на партито. А, Типи?

Типи изпъна гръб.

— Да, сър?

— Гледай да я нагласиш.

— Добре, сър, добре, мистър Карсън.

Той излезе с широки крачки и момчетата се спогледаха, дълго, любопитно.

— Това пък защо беше? — учуди се Джесика.

— Заради Джереми Уоруик — отвърна бързо Типи.

— Джереми Уоруик ли?

— Чух да се говори в кухнята. Татко ти иска да му направиш добро впечатление. Надява се двамата да се съберете. Ще седиш до

него на масата.

— Джереми е на възрастта на Сайлъс — прекалено стар е за мен. А и доколкото знам, двамата заминават заедно за Тексас. Защо му е на баща ми да ме омъжва за него?

— Не знам. Семейство Уоруик са богати. Може би иска да отблъсне ергените, които не са — замига многозначително Типи. — Джереми Уоруик е добър човек, така казаха в кухнята. Бил добър господар. Не мога да разбера защо още не е женен. Може пък баща ти да иска да го впримчи, преди някой друг да го е направил.

— Не, Типи, не това е причината — рече Джесика, прозряла неочаквано истината. Прободе я болка. Баща ѝ беше научил за своеволието ѝ на пристанището. Майкъл сигурно бе споделил с него, а също и майка ѝ, която умираше от страх да не я обвини някой, че крие нещо от съпруга си. Изглежда, бяха му предали и какви са възгледите ѝ за робството. — Баща ми иска да се отърве от мен, преди да започна да създавам неприятности.

Единственото условие бе добър и богат човек да я отведе от Южна Каролина. Това бе обичта на баща ѝ, помисли си тя. Неочаквано усети как гневът измества болката. Е, очакваше го изненада. Никога нямаше да се омъжи за робовладелец!

5.

Представиха я, докато посрещаше гостите като домакиня, вместо да слезе като истинска дама по внушителното стълбище пред погледите на събралите се. Стълбищата бяха за красавиците. Джесика нямаше нищо против. Дясната ѝ ръкавица се оказа омазана, когато най-сетне стисна ръката и на последния от петдесетте гости, поканени на празненството по случай рождения ѝ ден, тя се отърва от чашата шампанско малко след като се освободи от ангажиментите си и отиде да потърси Лети. Откри я със Сайлъс Толивър и Джереми Уоруик пред пететажната торта за рождения ден, пицно обсипана със захарни цветя.

— Прекрасна е — възкликна с нескрита почуда Лети, когато Джесика пристъпи към тях. — Да не би дизайнът да е на Типи?

— Разбира се. Тя направи цветята от разбити белтъци, топнати в захар и втвърдени.

— Изключителна е, както и ти, рожденичке. Великолепна рокля! От Париж ли е?

— От Бостън. — Джесика усети как лицето ѝ пламва под погледите на мъжете. Знаеше, че изглежда добре, но не чак толкова, че да бъде наречена изключителна. Лети виждаше красота във всичко и всички и можеше да си го позволи. Изключителна бе напълно подходящо определение за нея, както личеше и от погледа на Сайлъс. Те бяха впечатляваща двойка — той бе висок, мургав и красив, истински лорд Байрон, с немирните гарвановочерни къдрици, зелени очи и привлекателна трапчинка на брадичката, докато тя бе дребничка, руса, с порцеланова кожа, изящна, сякаш стихотворението на поета „Тя иде като нощ красива“ бе писано за нея.

— И руменината по бузите много ви отива — подхвърли Джереми Уоруик и се поклонил с дяволита усмивка.

Той да не би да ѝ се подиграваше? Джесика не обърна никакво внимание на комплимента и заговори на Лети.

— Нямах представа колко се радвам, че си ме избрала за шаферка.

— Ти пък нямаш представа колко се радвам, че прие. Какво ще кажеш следващата седмица да отидем до Чарлстън, за да купим плат за роклята ти?

— С удоволствие, но да знаеш, че хич ме няма в подобни неща. Типи има усет към платовете и цветовете. Вкусът ѝ е безупречен. Моделът на роклята ми е неин, тя избра и плата. Винаги я водя със себе си, за да ми помогне да си избира гардероб. Може ли да дойде и тя?

— Типи ли? — прекъсна ги Сайлъс. — За втори път чувам името. Май не я познавам.

— Ами... Типи е прислужницата на Джесика — обясни Лети с известно неудобство.

— Искате да кажете, че прислужницата негърка има по-добър вкус от господарката си? — Сайлъс се вторачи в Джесика, неспособен да повярва.

Момичето вирна брадичка.

— Точно така.

Тя усети как здрава мъжка ръка стисна лакътя ѝ. Да не би да беше предупреждение?

— Струва ми се, че чух звънеца за вечеря — рече Джереми и пхна ръката на Джесика в сгъвката на лакътя си. — Тази вечер ще имам удоволствието да сте от лявата ми страна, мис Джесика. Не можах да повярвам на късмета си, че ще бъда настанен до рожденицата.

— Измислил го е баща ми, мистър Уоруик — отвърна Джесика и неочаквано усети, че се задушава. Захвърли приличието, или по-точно обърна гръб на облаците парфюм, които се носеха в стаята. — Ако има начин, трябва да ви очаровам и омая до степен да решите, че съм много подходяща за брак.

Всички я зяпнаха с отворена уста. Смяхът на Джереми разкъса настъпилата тишина.

— Мили боже — възкликна той, — уверявам ви, че вече съм очарован.

Джесика разресваше къдриците си след бала, когато баща ѝ почука бързо и рязко на вратата. Не си направи труд да отговори, защото той влезе веднага, облечен в смокинг, и от него се понесе аромат на пура.

— Кажи, момичето ми, хареса ли ти празненството?

— Да, татко, много. — Вечерта беше скучна, разговорите отегчителни и предсказуеми, освен докато слушаше Сайлс и Джереми да обсъждат планове си през пролетта да поведат керван със заселници към Тексас. Керванът щеше да е дълъг осемстотин метра и те се надяваха да изминават поне по три километра в час или шестнайсет на ден, в зависимост от времето и други неочаквани препятствия. Изглежда пътуването щеше да е опасно, пълно с неизвестност, и тя се запита как ли ще понесе Лети несгодите, на които със сигурност щяха да бъдат изложени. Единственият друг интересен въпрос бе безпрепятственото пристигане на Сара Конклин от Масачузетс, която щеше да заеме преподавателското място на Лети в местното училище. Семейство Седжуик я бяха взели от пристанището на Чарлстън и я бяха отвели в новия ѝ дом в Уилоу Гроув.

— Красива ли е? — любопитства Майкъл.

— Много — заяви преподобният Седжуик и леко се изчерви.

Джесика не бе споменала ѝ дума за познанството си с новата учителка, подозираше, че Лети би останала изненадана, ако разбере, че приятелката ѝ е използвала влиянието си, за да осигури работа на непознат за общността човек, при това от Севера.

Баща ѝ се настани на канапето, макар то да бе твърде ниско, за да може да протегне удобно крака, но пък бе поставено на място, откъдето можеше да наблюдава изражението на дъщеря си в огледалото.

— Надявам се, не го казваш единствено защото очаквам да чуя подобно нещо. Много ми се иска да си се забавлявала — рече той. — Не можах да преценя. Какво мислиш за Джереми Уоруик?

Джесика разреса кичур пригладена с восьък коса.

— Приятен е.

— *Приятен ли?* Само това ли ще кажеш? Всяка неомъжена жена в целия Юг мисли, че е възхитителен, жизнен, забавен. Да не говорим, че и много омъжени жени са на същото мнение. — Той размърда многозначително вежди към отражението ѝ в опит да се пошегува, нещо толкова чуждо на строгото му отношение към всичко ѝ всички, че тя не се сдържа и се разсмя.

— Тогава защо още не е женен? — любопитства.

— Прекалено претенциозен е явно, но се носят слухове, че бил изгубил момичето, което обичал. Тя починала от коремен тиф, когато

бил по-млад. Държа да отбележа, шпионче, че не се постара много да го заплениш.

Джесика срещна погледа му в огледалото. *Шпионче*. Не я бе наричал така от дете. Прякорът се появи, когато тя изскачаше от мястото, на което се беше скрила, за да го изненада. Па! — изкрещяваше, а той избухваше в смях, грабваше я и я завърташе, и я наричаше неговото шпионче. Гърлото ѝ се стегна от почти забравената болка, която баща ѝ събуди у нея.

— Трябваше ли да го заплени, татко?

Към ушите на Карсън плъзна червенина.

— Ами, да, шпионче. Признавам си, че се опитах да се направя на сватовник. Джереми е най-желаният ерген в цяла Южна Каролина, като изключим Сайлъс Толивър, но той вече е зает. Пък и Сайлъс няма пари. Джереми обаче има. Ще се грижи за теб както трябва.

— Сайлъс няма ли пари? — погледна изненадано баща си Джесика. — Как е възможно? „Куинскраун“ е преуспяваща плантация.

— Бенджамин Толивър е оставил „Куинскраун“ на по-големия си син Морис. Сайлъс не е нищо повече от наемна работна ръка. Затова заминава за Тексас.

— Как тогава може да си го позволи? — попита тя, уплашена за Лети.

— Има малко собствени пари, останалите взе назаем от мен.

Джесика потръпна заради Лети. Не само че приятелката ѝ щеше да се сблъска с нечувани трудности по пътя и да започне съвършено нов живот в Тексас, ами всичко щеше да бъде осъществено с взети назаем пари. Сигурно щяха да минат години, преди да ги върне на баща ѝ, едва след като плантацията бъде разработена и Сайлъс започне да изкарва нещо. Може би любовта щеше да е достатъчна, за да ги поддържа и да помогне на Сайлъс да осъществи мечтата, която двамата с Джереми очевидно отдавна таяха.

Джесика се обърна на високия стол с лице към него.

— Защо бързаш толкова много да ме омъжиш, татко?

— Ами ти... не се подмладяваш. На твоята възраст майка ти беше вече омъжена, а и честно казано, няма по-достоеен мъж за теб от Джереми. — Карсън щипна въздуха с два закръглени, силни пръста. — Трябва да го хванеш, преди някоя друга да свърши тази работа.

— Зависи дали Джереми иска да бъде хванат.

— На мен ми се стори, че няма нищо против, но ти го отблъсна.

— Той е почти на трийсет, единайсет години е по-стар от мен.

— Какво значение има? Аз съм осем години по-голям от майка ти, точно колкото и Сайлс е по-възрастен от Лети, а виж колко е щастлива тя с него.

Да, наистина, щастието на Лети бе очевидно за всички на тържеството. За миг се запита дали има мъж на този свят, който да накара очите ѝ да заискрят точно като на Лети. Джереми ѝ харесваше. Той наистина ѝ се стори възхитителен, жизнен и забавен, но нямаше начин да прояви интерес към нея. Баща ѝ просто бе видял как един джентълмен се отнася с внимание към дъщерята на домакина, а безразличието, което демонстрира тя, бе предизвикано от възмущението, че я показват като кобила на изложение.

— Нали знаеш, че заминава за Тексас? — напомни му тя.

Карсън сведе поглед към пантофите си.

— Знам.

Джесика се въртна към огледалото. В тази къща мълчанието разкриваше много повече от изговорените думи. Стана ясно, че макар на баща ѝ да му беше тежко, той бе готов да я омъжи час по-скоро за първия подходящ, който ще я отведе надалече. Джесика мълчеше и единствено ритмичното четкане на косата нарушаваше тишината.

Карсън вдигна ръка и се огледа.

— Къде е Типи? Защо не е тук, за да се погрижи за теб?

— Изпратих я в стаята ѝ. Няма смисъл да ме чака да си легна.

Карсън се намръщи и се изправи.

— Длъжна е да остане, докато не се оттеглиш за почивка. Едва след това може да си отиде в стаята. Прекалено много глезиш това момиче, Джеси. Не мога да позволя подобно нещо.

— Добре, татко — съгласи се Джесика и продължи да четка косата си. Типи я умоляваше да остане, за да научи всичко за бала, но възпалението на плеврата следобеда я бе повалило. Джесика не смееше да напомни на баща си за здравословното състояние на Типи, да не би той отново да я среже. С много малко изключения, той не търпеше нищо ненужно. — Ще се погрижа да си изработи прехраната — обеща тя.

— Гледай да го направиш. — Карсън срещна погледа на дъщеря си в огледалото. Тя забеляза мъката в очите му и усети как сълзите ѝ

напират. Отново надвисна мълчание, което бе по-красноречиво от думите. — Мило шпионче, защо не си малко повече като... момиче от рода Уиндъм? — попита той. — Как можа да се родиш толкова различна от нас?

— Не знам, татко — отвърна тя, притисната от неочаквано опасение, което я уплаши, — но ми се струва, че тази разлика ще ми струва скъпо и прескъпо.

Уили Мей седеше сред куповете неизмити чинии от снощното тържество и се наслаждаваше на втора чаша кафе и на рядкото удоволствие да помисли насаме в Голямата къща. Беше неделя сутринта. Всички в къщата — и господарят, и господарката, и мис Джесика, и прислугата, включително дъщеря ѝ, — както и полските работници бяха на църковната служба, която днес се провеждаше край потока. След това щеше да има кръщение, което да отпразнуват под сянката на огромните орехи и кипариси на брега, докато похапват останалото от празненството по случай осемнайсетия рожден ден на мис Джесика. Семейство Деуит, слава богу, бяха заминали за Чарлстън, тъй като в събота следобед се връщаха в Англия. Добре поне, че на Уили Мей не ѝ се налагаше да се притеснява заради тях покрай останалите поканени петдесет гости, на които трябваше да се сервира, а после да се вдигне и изчисти.

— Лягайте си всички — бе наредила снощи мис Юнис на прислугата, след като разтребиха масите и прибраха храната. — Чиниите могат да чакат до утре след службата. Уили Мей, ти също си лягай. Като те гледам, едва се държиш на крака.

Добра жена беше мис Юнис, не забравяше, че и икономката си има предел, въпреки че беше взискателна. Уили Мей нямаше нищо против изискванията. Животът бе много по-лесен и простичък, когато всеки си знаеше мястото и го приемаше, без да притеснява останалите. Тъкмо този въпрос я тревожеше днес сутринта, докато седеше сред тишината на Голямата къща. Изисквания. Типи не знаеше къде е границата и това бе по вина на Джесика Уиндъм. Дъщерята на господарите щеше да докара някоя беля на момичето ѝ, при това голяма беда. Тя усещаше, че предстоят неприятности.

Част от Уили Мей беше натегната като възел още от деня, в който момиченцето ѝ — тогава на десет години — влезе заедно с мис Джесика в хола, където господарката спореше с декоратор за цветовете и материала, от който да са завесите за венецианските прозорци. Уили Мей сервираше чай, когато видя дъщеря си да посяга към две мостри от различни тъкани в сходни цветове и напълно спокойно, без да каже и дума, ги подаде на мис Юнис.

— Я виж ти — бе възкликнала господарката. — Че това е съвършеният нюанс на зелено и комбинация от платове. Ще използваме кадифето за завесите, а коприната за ламперията.

Всички бяха зяпнали момиченцето ѝ и в онзи момент Уили Мей бе усетила как всичко в нея се напруга и оттогава насетне така и не се отпусна, особено когато мис Джесика се намеси.

— Нали ти казах, че е умна, мамо!

След тези думи бе отправила лъчезарна усмивка на Типи.

Уили Мей и мис Юнис бяха наблюдавали безпомощно как приятелството на момичетата става все по-силно ден след ден. Отначало, докато децата растяха заедно, нито една от двете майки не обърна особено внимание на близостта им. В плантациите бе напълно естествено белите и чернокожите деца да си играят заедно, особено когато малките на прислугата живееха с родителите си в Голямата къща. Уили Мей бе неимоверно облекчена, че дъщеря ѝ, родена само с един бял дроб, расте пред погледа ѝ, а не в стопанския двор, където на децата на останалите роби им се налагаше да работят, а господарката бе доволна, че момиченцето ѝ, което нямаше сестри, можеше да си играе с някого. Карсън Уиндъм така и не забеляза, че двете израстват заедно, не обърна внимание, че дъщеря му настоява и Типи да бъде глезена, да получава същите играчки и кукли като нейните. Мис Джесика даде и прякора на Типи, чието кръщелно име бе Изабел.

— Типи! — пропискваше тя, докато двете се учеха да ходят и малката ѝ дъщеричка предпочиташе да стъпва на пръсти, вместо на цяло стъпало^[1]. Уили Мей и Юнис не направиха почти нищо, за да сложат край на близостта на дъщерите си, която в някои отношения бе отражение на тяхната. Карсън Уиндъм бе купил Уили Мей, все още ненавършила дваисет, за прислужница на Юнис Уиндъм, когато доведе булката си от Ричмънд, Вирджиния, в огромното си имение „Уилоушайър“. Съпругата му оставаше сама седмици наред, докато той обикаляше многобройните си плантации, щеше да се побърка от самота, ако не беше Уили Мей. Откъсната от родителите и селото си в Африка още на седемнайсет, Уили Мей знаеше добре какво е да си далече от дома. Мисионери от англиканската църква я бяха научили да говори английски и да се грижи за дома — истински късмет за търговците на роби, — и двете с господарката започнаха да си доверяват тайни, заедно се справяха в новите светове, в които бяха

попадали със съпрузи, които почти не познаваха, споделяха радостите и трудностите по време на бременността и раждането и грижите за най-внушителната господарска къща в Южна Каролина. Юнис скоро призна, че не знае как би се справила без Уили Мей, но единствено защото разчиташе, че икономката ѝ няма да прекрачи границата на приятелството им.

Нито една от двете не можеше да каже същото за Типи, благодарение на Джесика Уиндъм, а сега вече и господарят започваше да забелязва.

Тази сутрин, докато всички потегляха за потока, той бе попитал с онзи тон, от който всички трепереха:

— Откъде е тази рокля, Типи?

Всички се смразиха, включително мис Джесика, която най-сетне наби в дебелия си глава, че държанието ѝ застрашава Типи.

— Аз я уших, сър.

Господарят бе потрил плата между пръстите си. Роклята бе красиво ушита, моделът бе по последна мода.

— Сурова коприна. Откъде взе плата?

— От Бостън, сър. Шивачката на мис Джеси ми даде остатъци.

Господарят бе стрелнал дъщеря си с поглед.

— Ти имаш ли рокля от същия плат?

Мис Джесика бе проявила достатъчно разум да наведе глава.

— Да, татко.

Тогава той се обърна към Типи.

— Върви веднага в стаята си и я съблечи. Не позволявам цветнокожа прислужница в този дом да носи рокля от същия плат като дъщеря ми.

Типи бе избягала от антрето, като потискаше кашлицата, която измъчваше единствения ѝ бял дроб цяла нощ.

Преди няколко години господарят не би обърнал внимание нито на роклята, нито на кройката. Уменията на Типи да шие и тъче, подчертани от усета ѝ към цветовете и формите, бяха добре известни и дори ги хвалеха, но всичко бе започнало да се променя в „Уилоушайър“ от 1831 г. Тогава Нат Търнър, негър проповедник, бе повел роби на двудневен бунт срещу белите господари в област Саутхамптън, Вирджиния, където господарят Карсън притежаваше тютюнева плантация. Той бе заминал за Вирджиния, за да присъства

на процеса и обесването на бунтовниците, и се бе прибрал различен господар.

После пък, през 1833 г., като капак, някой си Уилям Лойд Гарисън бе основал Американското антиробско сдружение в Бостън, същия град, в който мис Джесика щеше да учи, придружена от цветнокожа прислужница, към която се отнасяше като към сестра. На господаря дори не му беше минало през ума, че дъщеря му ще бъде изложена на радикалните приказки на въпросния човек и последователите му, още по-малко, че те ще ѝ повлияят, но се оказа, че е сбъркал, както вече бе ясно и на Уили Мей, и на мис Юнис.

Уили Мей стана и си върза престилка. Тук, в „Уилоушайър“ и тя, и останалите като нея, се чувстваха добре. Господин Карсън се грижеше за собствеността си, хранеше добре робите си, обличаше ги и им осигуряваше жилища. Не работеха през уикендите и на Деня на благодарността, почиваха и на Коледа, а полските работници можеха да се оттеглят по десет минути на сянка и им се даваше колкото вода могат да изпият. Имаха право да създават свои си традиции и начин на живот. От Голямата къща не им се месеха, стига да спазваха приличие. Колът, на който биеха прегрешилите, бе забит в средата на двора, но тя не помнеше скоро да е използван. За последен път наказаха един от робите, пребил съпругата си почти до смърт. Господарят, за разлика от останалите плантатори, не одобряваше разделянето на семействата на цветнокожите, затова не продаваше децата им. Карсън Уиндъм беше строг, но справедлив и очакваше надзирателите и управителите му да се държат по същия начин. С изключение на господарите на „Медоуландс“ и „Куинскраун“, отношението на господин Карсън беше много различно от останалите плантатори и надзиратели, които превръщаха живота на робите в истински кошмар. В „Уилоушайър“ животът беше сигурен и сравнително приятен.

Само че времената се променяха. И това се усещаше на всяка крачка. Миналия юли цяла тълпа нападна пощенската станция в Чарлстън и изгори литературата против робството, изпратена от аболиционисти от Север за разпространение на Юг. Президентът Джаксън бе подкрепил протеста, но така и не успя да забрани разпространението на „подбудителски“ материали посредством американските пощи. Патрулите станаха повече, лоши хора, въоръжени с камшици и пушки, яздеха по пътищата нощем и търсеха

избягали негри, за да ги накажат. В „Уилоушайър“, за разлика от преди, робите вече нямаха свободата да посещават роби в други плантации без специалното разрешение от господаря. Говореше се, че надзирателите на господин Карсън — роби, на които бе възложено да отговарят за други роби на полето — вече не са толкова приятелски настроени към работниците. Неколцина цветнокожи надзиратели бяха заменени с бели, а Джонсън Плънката, който вечно мърмореше и бе недоволен от всичко, една нощ изчезна. Понесоха се слухове, че е отведен в Чарлстън и продаден на търг.

Покрай всички тези промени Уили Мей се страхуваше за дъщеря си. Младо момиче с един бял дроб не биваше да демонстрира пред господарите си, че умее да чете, пише и рецитира поезия, че говори като бяла жена и дава съвети на господарките какъв плат да изберат и как да носят косата си. След днешния ден тя нямаше да се изненада, ако възложеха на Типи по-неприятни задачи от това да придружава госпожица Джесика. Съществуваше опасност да я преместят от стаята до господарката ѝ и да я настанят в някоя от бараките в двора, където щеше да живее с друго семейство. Уили Мей се молеше единствената ѝ дъщеря да прояви достатъчно здрав разум и да се държи прилично, да не би някой от ездачите да се появи и да я извлече от леглото ѝ, за да покаже какво може да се случи на негър, който не си знае мястото.

[1] Tiptoe — ходя на пръсти (англ.) — Б.пр. ↑

— Сайлърс, мили, какво не е наред? — попита Лети годеника си. Той бе застанал до прозореца в жилището на свещеника с изглед към малка градинка, пълна със златни хризантеми. Щеше да занесе на майка си огромен букет за Деня на благодарността утре. — Да не би да ти омръзнаха всички тези глупости около сватбата?

Сайлърс се обърна към нея и си каза, че Лети, седнала на масата със сватбените материали — дантели, панделки и нещо прозрачно — е много по-прекрасна от която и да било градина.

— Не, любов моя, въпреки че, честно казано, тези неща доставят повече удоволствие на жената, отколкото на мъжа.

— Всичко е наред, стига да не си размислил за сватбата.

— В никакъв случай. — Сайлърс седна до нея на масата и тя остави плочката за писане, на която отбелязваше безкрайния списък със задачи за сватбата, определена за първата събота през февруари. Той не разбираше защо жените се чувстват длъжни да започнат подготовката за сватбата месеци предварително (майка му не се спираше). Увериха го, че заради предстоящите празници ранната организация е от съществено значение. Той се опита да настоява за по-ранна дата, за да може бракът им да започне преди отпътуването на първи март, ала братът на годеницата му учеше в Уест Пойнт и не можеше да си вземе отпуска преди първите седмици на февруари.

— Какво тогава те тревожи? — Лети прокара пръсти по намръщеното му чело. — Когато сбърчиш така чело, веднага ми става ясно, че си разтревожен.

Сайлърс стисна ръката ѝ и притисна пръстите ѝ към устните си. Дори най-лекото докосване по кожата ѝ го възбуждаше. Господ да му прости, но дори не помнеше плътта на първата си съпруга, която му беше родила син. Ако не беше Джошуа, нямаше да помни дори лицето ѝ. Наричаше се Ърсюлин, доста морално и превзето име, което много отиваше на прекалената ѝ скромност, особено когато ставаше въпрос за секс. Тези спомени за нея бяха все още ясни. Съпругата му беше дъщеря на плантатор и земевладелец, но истината бе, че тъстът му беше скандалджия и разбойник. Сайлърс очакваше част от огъня на стария да тече във вените на дъщерята, но се оказа разочарован. Лети, дъщеря на проповедник, не знаеше какво е превзетост и бе

нетърпелива, също като него, да сподели брачното ложе. Сайлъс наричаше разликите в поведението им, толкова нетипични за възпитанието им, приумици на природата.

Замисли се дали да не каже на Лети истината, но все пак тя беше презвитерианка, шотландка до мозъка на костите и ненавиждаше дълговете. Разбираше, че му се налага да вземе пари от Карсън Уиндъм за разходите до Тексас, но бе убедена, че с упорит труд двамата ще успеят да върнат взетото за няколко години.

— Няма да седим на верандите си, както правят членовете на плантаторската класа тук — беше казала тя. — Ще превиваме гръб редом с работниците, за да приключим всичко. Времето да се правим на благородници и господари на дома ще дойде, след като си върнем дълговете.

— Татко сигурно ще се обърне в гроба, ако разбере, че работим редом с черните — разсмя се Сайлъс, изпълнен с обич към нея заради куража и готовността ѝ да се отправи към неизвестното или по-точно казано, към известните опасности и лични несгоди — без никаква защитна броня, освен обичта и вярата в него.

— Да се обръща. Ние заминаваме за Тексас. Там всичко е възможно.

Отношението на годеницата му го караше да я обича повече с всеки изминал ден и Сайлъс не разбираше защо изпитва потребност да я защитава от тревожните новини, като последните размирици в Тексас и новото развитие, което застрашаваше мечтата му. Лети умееше да преодолява всички неочаквани трудности. Там, където той виждаше препятствия, тя съзираше предизвикателства. Онова, което за него бе влудяващо отклонение — дразнеща промяна на планове и мечтите му, — Лети неочаквано приемаше като „скрита благодат“, изпратена от велик замисъл, чиято цел е да предпази хората да не тръгнат по грешния път. Тя следваше мотото, което сама бе създала, учеше на него и учениците си, и то ѝ помагаше да се справи с трудните, но задължителни задачи: „Страхувай се и действай или недей и съжалявай“.

Макар да приличаше на порцеланова кукла, тя му се струваше съвършената съпруга, която да отведе със себе си в страшната страна, където всичко бе неочаквано и ново. Ала докато проблемите продължаваха да се трупат, Сайлъс не успяваше да се отърве от страха,

че дори Лети ще си каже, че трудностите са непреодолими, когато дойде време да напусне дома на баща си, приятелите, които познаваше открай време, и любимия си Чарлстън, толкова близо до градеца, в който беше израснала. Ами ако откажеше да тръгне с него? Сайлърс не можеше да понесе мисълта да замине и да я остави, докато създаде живот за двамата в новите земи, нито пък бе готов да се примири и да остане в „Куинскраун“.

Джереми бе много по-сигурен в решителността ѝ от него.

— Лети няма да се откаже, Сайлърс — бе повтарял той неведнъж, — но ти трябва да постъпиш правилно и да ѝ кажеш всичко, в противен случай по-късно ще съжаляваш.

Сайлърс бе решил да рискува и да скрие част от стряскащите новини — както стана днес например. Нов облак бе надвиснал над главите им и той не виждаше как слънцето ще успее да се покаже. Осем от десетте семейства, които бяха подписали да вземат под наем големите покрити каруци, се бяха оттеглили. Той пък бе убеден, че вложението му във въпросните каруци е златна мина. Беше ги купил с намерението да ги дава на семействата, които не могат да си позволят собствен транспорт до Тексас. Сайлърс смяташе, че удобните, елегантни каруци ще увеличат броя на превозните средства в кервана (колкото повече, толкова по-сигурно), а парите от наема щяха да покрият част от инвестицията и пътните разходи. Щом пристигнеше в Тексас, щеше да продаде каруците, а една от клаузите в договора подчертаваше, че наемателите им му дължат процент от реколтата си през първите две години. Той обаче не бе и предполагал, че в Тексас ще пламне война, нито че мъжете ще се подплашат и ще се откажат да търсят по-добър живот. Ако знаеше, че ще стане така, щеше да задържи парите си.

Джереми нямаше подобни финансови трудности, но Сайлърс в никакъв случай не желаше да взема пари от най-добрия си приятел. Семейства Уоруик и Толивър нямаше да започнат новия си живот в Тексас с дългове едни към други, които да тежат на доброто им приятелство. Щеше да завали сняг в ада, преди Сайлърс да достави на брат си удоволствието да поиска от него заем. Ако не успееше да намери заместници на хората, които се отказаха да вземат каруците, щеше да бъде принуден да заеме още пари от Карсън Уиндъм, а Лети

нямаше да одобри подобно нещо. Щеше да ѝ стане безкрайно неприятно, че затъват в дългове към човек, когото ненавиждаше.

Скоро трябваше да ѝ каже, реши Сайлъс, но едва след като получи резултат от обявите, които пусна в щатските вестници и в „Нашвил Рипъбликън“, където рекламираше каруците, макар да не се надяваше някой да отговори. В Тексас положението се нажежаваше и тъкмо затова осемте семейства се бяха отказали.

— Сподели с мен — настоя Лети и го погали по челото.

Сайлъс реши да ѝ съобщи по-малко страшното от двете потискащи събития, които не му даваха мира.

— Съгледвачът, когото Джереми изпрати в края на септември да огледа района, където отиваме, се върна — призна той. — Изглежда, незначителните проблеми през октомври между тексасците и мексиканската армия са подклали огън, който не може да бъде потушен.

— Започнало е на рождения ден на Джесика — втори октомври — рече Лети, донякъде в недоумение, че някои хора се стрелят, докато други празнуват.

Сайлъс се усмихна снисходително и я перна по носа.

— За бога, момиче, как само помниш датите — отбеляза той. — Да, станало е на осемнайсетия рожден ден на Джесика. Съгледвачът се натъкнал на огъня и се приготвил за бой.

Според вестниците на втори октомври имало сблъсък между английските заселници и сто драгуни от мексиканската армия в градче в Тексас, наречено Гонзалес. Всичко започнало, когато командирът на мексиканските военни настоял да бъде върнато оръдието, което гражданите на Гонзалес били взели назаем, за да се пазят от индианските нападения. Колонистите отказали и оказали въоръжена съпротива под набързо ушитото от сватбена рокля знаме, на което пишело: „Елате и си го вземете“.

Мексиканците пробвали, но били отблъснати и оръдието останало у заселниците.

Реакцията на Лети бе точно каквато очакваше. Тя се разсмя.

— Тези тексасци ми харесват — призна тя. — Проявяват упорство и смелост, когато се налага.

Сайлъс набра парчето прозрачен плат, което Лети наричаше тюл, около врата ѝ и привлече лицето ѝ към себе си. Беше открил, че

любовните моменти смекчават успешно лошите новини.

— Помниш ли как си мислехме, че инцидентът ще отшуми? — попита той и се вгледа в блестящите сини очи, които още през първата брачна нощ щеше да наблюдава как се затварят сънено, а на следващата сутрин щяха да се събудят до него. — Не стана. Вестниците наричат битката за Гонзалес „Лексингтън на Тексас“.

Лети премести прелъстително очи към устните му и той усети как желанието му напират.

— Какво означава това?

— Че тексаската революция е започнала.

Ужас замъгли влюбения ѝ поглед и тя стисна прозрачната тъкан.

— Мили боже! Да не би това да означава, че ще трябва да отложим заминаването, докато нещата там не се поуталожат.

— Не можем да отлагаме. До март трябва да тръгнем, за да стигнем на мястото, преди да е настъпила зимата. Трябва да сме там навреме, за да построим заслони и да подготвим земята за сеитбата следващата пролет.

Устните му се спускаха бавно от челото към устните ѝ и той чу тихата ѝ въздишка от удоволствие.

— Не се безпокой, любов моя — рече замечтано тя. — Съединените щати са създадени с революция. Не можем да очакваме друго от Тексас.

— Ти си най-прекрасното момиче — отвърна той, но преди да успее да я целуне, прислужницата се показва на вратата.

— Новата учителка е дошла да ви види, мис Лети. Да я поканя ли?

— Разбира се.

Лети се изправи, за да посрещне гостенката, и погледна Сайлъс с нескрито съжаление, след като го перна игриво с тюла. Той усети раздразнение при това прекъсване, но от друга страна, се зарадва, че повече няма да обсъждат проблемите в Тексас.

— Нямах представа колко съм щастлива, че оставям учениците си в ръцете на Сара — сподели Лети. — Отначало имах съмнения, тъй като е севернячка, но господ откликна на молбите ми и ни изпрати компетентен човек, посветен на учителската професия.

— Според Джереми това е по-скоро дело на Джесика, отколкото на господ — поправи я Сайлъс, а тя не остана никак доволна. И той се

бе питал защо жена на възрастта на Сара Конклин, при това забележително красива, е приела учителско място толкова далече от дома си в Кеймбридж, Масачузетс.

— Въпреки че е много чаровна и усмихната, усещам, че не се чувства на мястото си — бе отбелязал Джереми. — Не съм напълно убеден, че е така, но в прекрасната Сара Конклин има нещо изкуствено.

Сайлс обръщаше специално внимание на наблюденията на приятеля си. Без да сочи хората с пръст, той умееше да ги преценява по-добре от когото и да било друг, същевременно знаеше кога и с кого да бъде нащрек.

— Може би масачузетският акцент звучи неестествено сред нас, южняците — бе подхвърлил Сайлс.

— Може и така да е.

— Лети казва, че Сара е избягала, защото някой е разбил сърцето ѝ.

— Толкова далече на юг ли? Защо не е била разгледана кандидатурата на местни хора за мястото на Лети? Познавам някои, които са изключително добре квалифицирани.

Сайлс се беше изсмял.

— Сигурен съм, както съм сигурен, че всички са с поли. Лети каза, че нито една от жените, които са кандидатствали, не е имала блестящите препоръки и преподавателския опит на Сара.

— Не квалификацията ѝ е била определяща, за да получи работата — бе отвърнал Джереми. — Сара Конклин е получила мястото благодарение на Джесика Уиндъм. Двете се познавали от школата в Бостън. Сара била сестра на една от съученичките ѝ. По молба на Джесика татенцето Уиндъм задействал връзките си, за да я назначат.

— Като основен благодетел на училището, предполагам, че Карсън има това право, но така или иначе, децата от Уилоу Гроув получават първокласна учителка.

Първоначално Сайлс си мислеше, че резервите на Джереми към жена, която е точно негов тип — независима и сдържана, — са резултат от романтичната му връзка с една от „местните кандидатки“, които мечтаеха за поста, и той се е почувствал засегнат, че тя не го е получила. После се изненада, че скромната нова преподавателка в

училището не прояви абсолютно никакъв интерес към красивия му приятел, при това ерген, на нито едно от социалните събития, когато тя беше в компанията му. Бе напълно нетипично и за Джереми да не ѝ обърне никакво внимание, освен да ѝ отпрати небрежна, развеселена усмивка. У Сара Конклин имаше нещо, което му се струваше фалшиво.

Лети посрещна заместницата си с протегнати ръце.

— Добро утро, Сара. Татко впрегна Джимсънуийд специално за теб. Ще видиш, че конят ни е много послушен. — Обърна се към Сайлъс, за да му обясни. — Сара идва, за да вземе назаем Джимсънуийд и каруцата ни, за да отиде до Чарлстън. В пощата са пристигнали книги за децата. Сара, наистина ли не искаш да дойда с теб?

— Не, не! — вдигна и двете си ръце Сара, за да подчертае нежеланието си. — Не бива да ти губя времето, след като имаш толкова много работа. — Тя посочи отрупаната маса и едва тогава се обърна към Сайлъс, сякаш го виждаше за пръв път. — Добро утро, мистър Толивър.

Сайлъс кимна отсечено.

— Добро утро, мис Конклин.

Веднага забеляза ледения поглед и строгото изражение, последвани от пресилена усмивка. Да не би тя да мразеше мъжете след провалена романтична връзка или у него, Джереми и Майкъл, брат на Джесика и син на най-влиятелния ѝ благодетел, имаше нещо, което я отблъскваше?

Въпросът не го интересуваше особено. Важното бе, че Лети я харесваше. Той остави жените да обсъждат молбата на Сара, преди годеницата му да предложи той да я закара до Чарлстън, за да вземе книгите. Сайлъс си каза, че едва ли има друг човек, с когото би имал по-малко желание да прекара времето си, отколкото с леденостудената Сара Конклин, пък и по обяд го чакаше среща с Карсън Уиндъм, пред когото щеше да се появи с наведена глава и шапка в ръка.

8.

Сара плесна с юздите гърба на жребеца и помахна на Лети, която бе излязла от конюшната, за да я изпрати. Каруцата на свещеника бе необичайна, поръчана от Първа презвитерианска църква и направена от селския ковач като нещо средно между каруца и закрыта карета. Името „Първа презвитерианска църква на Уилоу Гроув, Южна Каролина“ бе изписано на вратите, за да не я претърсват и Сара я избра тъкмо затова, тъй като беше съвършеното скривалище за избягал роб до пристанището на Чарлстън под бдителните очи на преследвачите на роби. Дори най-дръзките не биха посмели да спрат бяла жена на пътя, тръгнала по църковни дела, а Сара вече бе позната в района като заместница на обичаната и много харесвана Лети Седжуик, безупречно прикритие за дейността ѝ.

— Вече мога ли да махна кърпата, мис?

— Да, но не се показвай, докато не пристигнем. Преследвачите са плъзнали навсякъде.

Сара говореше на негър, пхнал се под седалката на каруцата. „Кърпата“, която махна, бе черно парче плат, което да скрие зъбите и бялото на очите му, в случай че някой надникне в тъмната каруца. Тя не знаеше името му, нито пък той нейното. Тя не знаеше и името на плантацията, от която беше избягал. Беше прекарал нощта скрит в обора и бе инструктиран да се качи в каруцата, след като преподобният Седжуик, бащата на Лети, впрегне коня и си тръгне. Беше сряда сутринта, далече не най-подходящият ден от седмицата за бягство на роб, но покрай спокойствието преди празника по случай Деня на благодарността бдителността на собствениците на плантации бе доста отслабнала. Повечето бягства се подготвяха за събота вечер. Много господари оставяха робите си да почиват в неделя и никой нямаше да забележи, че липсва човек чак до понеделник сутринта, когато той щеше да има ден и половина преднина. Съобщение за бягството на роба и описанието му щеше да излезе във вестниците чак следващата седмица, а тогава беглецът можеше да е вече на безопасно място, близо до свободата на Север.

Едва когато каруцата потегли, Сара въздъхна с известно облекчение и сърцето ѝ започна да се успокоява. Дотук добре. Много неща — незначителни, жестоки, неочаквани капризи на съдбата —

можеха да съсипят дори най-добре подготвените планове и тя да бъде разкрита. Страхът приличаше на хронична болка в стомаха. Днес, ако нещо на пристанището се объркаше и „пратката“ ѝ бъдеше заловена, щеше да е въпрос на време той да се пречупи под ударите на камшика и да признае пред властите онова, което те искаха да знаят. Следата щеше да ги отведе до нея. Щяха да я депортират на Север, ако преди това не я подложеха на нещо по-лошо, но поне тя нямаше да предаде никого от веригата за бягство. Не знаеше името на агента, който под прикритието на нощта бе уредил предишната вечер робът да се прехвърли в обора на семейство Седжуик. Не можеше да посочи на властите и мястото, на което се е крил досега, нито пътя, по който щеше да бъде отведен. Успехът на Тайната железница зависеше от скритите самоличности на участниците. Дори да я разкрият, тя нямаше да може да даде никаква информация, която да застраши мрежата в помощ на избягалите роби, отправени се към свободните щати и към области, където робството беше незаконно, като Канада и Мексико. С малко късмет и божие милосърдие човекът, скрит под седалката на каруцата, щеше да успее да се промъкне на кораба, който заминаваше за Монреал по мръкнало.

Ако успееш да го заловят, щяха да я питат защо и как е избрала Уилоу Гроув като място за аболиционистката си дейност и отговорът ѝ щеше да е съвсем прост. Джесика Уиндъм, съученичка на сестра ѝ, бе споменала, че там се освобождава учителско място, тъй като сегашната учителка се омъжва и заминава със съпруга си за Тексас. Уилоу Гроув бе разположен в сърцето на Юга. Какво по-добро място от Южна Каролина да служи на каузата на Тайната железница? Какво по-добро прикритие от учителка в малък град в самото сърце на робската общност? Нямаше да споменава участието на Джесика. От нейните уста никога нямаше да излезе, че дъщерята на най-видния плантатор в щата не само е предложила, ами и уредила тя да получи мястото.

„Госпожица Уиндъм знаеше ли, че сте помагач на Тайната железница?“

„Не, разбира се! Когато научих, че има вакантно място, веднага се свързах с нея и ѝ обясних, че след провалена любовна връзка имам нужда от учителско място далече от Масачузетс.“

Джесика обаче знаеше. Когато тя научи за връзката на Сара с група, обучаваща поддръжници на аболиционизма, които да се

инфилтрират на Юг като части от организация, чиято цел бе да подкопава робството, тя бе предложила учителското място като съвършеното прикритие на дейността на Сара.

— Дори има малка къща, която можеш да вземеш под наем и е идеална за целта — бе обяснила Джесика. — Собственост е на Първа презвитерианска църква в Уилоу Гроув. На църковна земя е, точно зад гробището и затова е незаета, но пък е отделно от другите къщи и ще имаш пълна самостоятелност.

Първоначално Сара й нямаше доверие. Училището не криеше, че е против робството, ала богатият и много влиятелен баща на Джесика можеше да я е записал тук, за да събира информация за системата, която помага на робите да избягат. Сара обаче скоро разбра, че подозренията й към Джесика са напълно неоснователни. Родителите на момичето нямаха никаква представа какво става в училището, в противен случай нямаше да я изпратят тук. Те дори не подозираха, че дъщеря им искрено и чистосърдечно ненавижда робството, смята го за жестока и неморална институция. Цветнокожата й прислужница беше най-добрата й приятелка и Сара прие мястото в Уилоу Гроув тъкмо заради Типи, след като Джесика със съжаление обясни, че не може да направи нищо, за да подпомогне мисията й.

— Татко ще изпрати Типи да работи на полето, ако разбере, че участвам — бе признала тя, а Сара, след като вече познаваше Карсън Уиндъм и знаеше що за човек е, бе сигурна, че този страх е напълно основателен.

— Ти направи достатъчно — увери я тя. — Пази Типи.

В пансиона бе обяснила на Джесика, че Тайната железница не е никаква железница, ами тайна мрежа от пътища за бягство и безопасни къщи, пръснати из цялата страна, дори в Канада и Мексико. В нея участваха смели хора, заели се да помогнат на робите по време на бягството им. „Агентите“ бяха хора, установили се на Юг, за да разпространяват аболиционистка литература, да се свързват със симпатизанти на движението против робството и да създават маршрути и безопасни убежища, управлявани от „началник-гари“. Къщите бяха известни под името „гари“ или „депа“, където бегълците можеха да си починат и да се нахранят. „Кондукторите“ превеждаха избягалите — или „товара“ — от една гара до следващата, това бе работата, за която бе обучена Сара.

Когато Сара докладва предложението на Джесика пред „инженера“ — водача на групата ѝ, — той ентусиазирано я насърчи да приеме мястото. Сподели с нея, че вече имало агент в района на Уилоу Гроув. Нямаше да ѝ разкрие името му, в случай че я заловят, докато той щеше да знае нейното и да се свърже с нея посредством код. Сара беше изпратила резюмето си до училищната администрация и обратното писмо ѝ гарантира работно място и дата в средата на октомври, на която щяха да започнат учебните занятия. Скоро след това тя бе отплавала, за да се настани преди началото на годината, и бе посрещната от Лети и преподобния Седжуик в Чарлстън.

Семейство Седжуик бяха другата причина, поради която истинската цел на пребиваването ѝ в Уилоу Гроув трябваше да остане неразкрита. Ако върху нея паднеше някакво подозрение, те също щяха да бъдат заподозрени, а двамата нямаха никаква представа какво върши тя в отдалечения си дом зад гробището. Там, след като вече бе научила тайния безмълвен „език“, с който щеше да се свързва с другия агент, Сара чуваше почукване на вратата късно вечер и откриваше шифровани бележки, пхнати под вратата, или пък странни знаци, изписани на предната веранда. Дни след като се настани, тя скри избягал роб, който щеше да потегли в полунощ, изпращаше сигнали със свещ и лампа към гората зад потока и остави няколко шифровани съобщения, които някой прибра от задната веранда. Броят на успешно избягалите роби в района се увеличи, но досега никой не бе свързал този факт с пристигането ѝ. Напоследък „товарът“ бе понамалял, тъй като зимата бе блокирала пътищата на север. Сара имаше чувството, че е минал цял един живот, откакто преди два месеца корабът ѝ хвърли котва на пристанището в Чарлстън.

— Приятелю — рече тя, като почти не помръдна устни и сниши напрегнатия си глас, — очертават се неприятности. Сложи си отново кърпата и да не си посмял да мръднеш.

— Господи, смили се — простена товарът.

Група ездачи се появиха от една горичка отстрани на пътя. Навити камшици висяха от седлата и всички до един бяха въоръжени. Щом Сара забеляза вдигнатата ръка на един от ездачите, дръпна юздите и спря Джимсънуид. Веднага позна широките рамене в безупречно ушитото сако на най-заможния сред тях: Майкъл Уиндъм, брат на Джесика.

Той насочи великолепия си арабски жребец към каруцата и в погледа, насочен към нея изпод широкополата плантаторска шапка, се забелязаха неприкрити изненада, любопитство и възхищение. Сара усети как настръхва. Той беше копие на баща си. Майкъл вдигна небрежно пръсти към периферията на шапката.

— Добрутро, мис Конклин. Какво ви води на пътя точно преди Деня на благодарността?

— Тръгнала съм към пощата в Чарлстън — отвърна тя. — Ами вас?

Той се разсмя и извърна очи към придружителите си.

— Не е ли очевидно? Търсим беглец от „Уилоушайър“. Случайно да сте виждали чернокож, който тича с всички сили по пътя? Подвизава се под името Тимъти.

Тих стон се понесе изпод седалката. Тимъти. Значи беглецът беше от „Уилоушайър“. Мили боже, Джесика, какво направи? Сара притаи дъх от страх, че Майкъл Уиндъм е чул приглушения вопъл, но вниманието му си остана насочено към нея.

— За съжаление, не съм — отвърна тя, като се постара да говори небрежно и пренебрежително, а след това прихвана отново юздите, за да подсказва, че трябва да продължи.

Майкъл Уиндъм стегна бедра и конят пристъпи напред. Сара знаеше, че той е привлечен от нея като мъж, който обича да се наслаждава на лова и удоволствието да убива. Пълното безразличие, с което се отнасяше към него, даваше обратен резултат. Ако флиртуваше и се умилкваше, той щеше да изгуби интерес, но тя представляваше предизвикателство и той бе решен да спечели. Само ако знаеше колко много мрази и него, и всички като него.

— Ще ми позволите ли да дойда с вас до Чарлстън, мис Конклин — предложи той. — Придружителите ми ще се погрижат за коня и ще продължат да търсят момчето без мен, а двамата с вас ще обядваме в „Търмидор“, след като си свършите работата в пощата.

Сърцето ѝ биеше до пръсване, докато тя обмисляше бързо как да отговори на предложението му. Какви аргументи да изтъкне, за да се отърве от тази противна жаба? Моля те, Тимъти, да не си гъкнал.

— Искрено ви благодаря за вниманието, мистър Уиндъм, но вече приех покана за обяд със стар приятел, господин, който ще бъде в

Чарлстън днес, а утрото е толкова приятно, че предпочитам собствената си компания до града.

Вместо да се отдръпне, както тя предполагаше, че ще стане, той отметна глава назад и се изсмя весело.

— Винаги съумявате да ме поставите на мястото ми, мис Конклин, но да знаете, че няма да се отървете лесно от мен. — Той докосна отново шапката си, внушителна фигура в лъснати ботуши до коленете, закръглената талия изглеждаше измамно слаба, благодарение на разкроеното дълго сако, с пъстър шал на врата. — Насладете се на разходката и обяда с господина, а аз ще почакам някой друг път да се порадвам на удоволствието от изтънчената ви компания.

Махна и с двете си ръце и ездачите се отдръпнаха. С вирната глава и изпънат гръб, Сара подкара Джимсънуид през групата, без да отвърне на кимването, и скоро чу как чаткането на копита се отдалечава.

Под седалката се чу шумолене.

— Може ли вече, мис?

Сара притисна ръка към гърдите си, за да успокои полудялото си сърце.

— Може, Тимъти.

Коледният сезон бе настъпил на Пътя на плантациите. Безбрежните поля на именията се ширеха притихнали и от двете страни на пътя, който ги свързваше с пазара. Памукът беше обран, захарната тръстика изрязана, а периодът от годината, който ужасяваше Юнис Уиндъм, бе почти приключил. Първото застудяване означаваше, че настъпва времето за клане на прасетата. Прибираха животните от гората в началото на есента, затваряха ги и започваха да ги угояват с щедри порции царевица и ярма, за да могат скоро след това да ги заколят и разфасоват. През последните няколко седмици Пътят на плантациите се бе превърнал в истинска кланица. Юнис бе затворила и прозорците, и вратите, лиши се от първия свеж полъх на есента, за да не се налага с Джесика и жените от прислугата да чуват пронизителното квичене и да не усещат миризмите, които съпътстваха клането. Ако вятърът беше силен, дивите писъци на колените прасета и натрапчивият мирис на прясна кръв, както и димът от огньовете в бараките за опушване се носеха чак до Уилоу Гроув.

„Не идвай за Коледа, докато и последният бут за шунка не бъде прибран в бараката за опушване — писа Юнис на сестра си в Бостън. — Няма да можеш да дишаш, без да ти се догади.“

Онези, които очакваха с нетърпение крайния резултат, се бяха научили да не се гнусят от кървавото задължение да прободат, заколят и изкормят животните, защото то означаваше изобилие от месо на масата, бекон и запаси не само за плантаторите и техните семейства, ами ако господарите бяха щедри, и за робите. Карсън Уиндъм бе най-щедър от всички.

За Голямата къща запазваше бъбреците, ценни заради маста, пикочните мехури, които се използваша за съхранение; свинските крака и главите, от които се правеше пача, докато месото, което не заделяше за себе си, разпределяше между работниците. По време на клането робите в „Уилоушайър“ похапваха до насита пресни наденици, плешки, гръбнак, ребра, филе, парчета бекон и обилно количество пръжки — парченца сланина точно под кожата, които се пържеха и изпичаха в царевичен хляб, замесен с мляко, и чревца, дребни парченца вътрешности, нарязани и изпържени.

Щом сезонът на клането приключеше, работата намаляваше и господари и роби можеха да си отдъхнат за кратко и да се насладят на плодовете на труда си, които в „Уилоушайър“ бяха много. Това бе сезонът на изобилието. Печалбите от многобройните плантации и бизнес начинания позволяваха на Карсън Уиндъм да отдели по двайсет долара за подарък на главата на всяко негърско домакинство в добавка към чувалите със захар, царевица и дървени играчки за децата. Килерите и избите бяха пълни. Меката есен осигуряваше изобилие от зеленчуци и какви ли не плодове. Чувалите преливаха от орехи и семействата — на плантатори и работници — не се скъпяха, когато заливаха царевичния хляб със сироп от сорго.

Тъкмо затова, когато сирената зави, за да сигнализира, че някой се е вмъкнал в господарската барака за опушване на месо и е откраднал два бута, Карсън Уиндъм привика главния надзирател.

— Искам да откриеш кой го е направил — нареди Карсън, лицето му бе придобило цвета на рижата му коса. От всички грехове за господаря на „Уилоушайър“ кражбата се нареждаше на първо място. — Може да е беглец, който минава, може да е разбойник, но ако крадецът е някой от нашите...

— Какво да правя тогава, сър?

— Знаеш какво е наказанието за кражба, Уилсън. Приложи го.

Уили Мей слушаше, докато наливаше сутрешния чай на господаря, пропусна ръбчето на чашата и горещата течност плисна в чинийката. Вратата към външната постройка, където той се срещаше с надзирателите и раздаваше заповеди, бе оставена отворена и свежият, празничен мирис на боровия венец, закачен на нея се носеше наоколо. Типи беше вързала кедровите клонки с ластун от вистерия и ги бе украсила с боядисани дървени плодове и широка червена панделка. Докато минаваше покрай него, за да влезе в постройката, Уили Мей усети как коледното настроение приижда. Сега обаче то бе попарено.

— Какво ти става тази сутрин, Уили Мей? — попита мило Карсън. Напоследък все й подвикваше заради Типи. Тъй като бе ядосан на дъщерята, не се държеше приятелски с майката, но когато забравеше, отново се отнасяше с внимание, стига нещо друго да не го тревожеше. Карсън отдавна бе свикнал да разчита на здравия разум и мъдростта на икономката си. Тя не позволяваше съпругата му да действа необмислено и умееше да държи останалите слуги в правия

път, без да нарушава реда в къщата. И други от прислугата можеха да му поднесат сутрешния чай, но той предпочиташе Уили Мей, чието присъствие никога не се натрапваше и не дразнеше. — Да не би да си прихванала малария?

Уили Мей попи чая с ъгълчето на престилката си.

— А, не, сър, мистър Карсън, Само се фраснах по лакътя.

— Пази се. Да не вземеш да се разболееш точно на Коледа, когато всички се забавляват. — Той кимна на надзирателя. — Това е, Уилсън. Знаеш какво да правиш. — След като мъжът излезе, Карсън завъртя стола към жената, която поддържаше дома му в безупречен ред. Лицето му не беше вече толкова червено. — Как мислиш, Уили Мей? Кой краде от нас?

— Не мога да река, сър. Знам ли кой би го сторил. Нищо не съм чула.

Имаше и топли кифлички и Уили Мей се зае да ги намаже с масло и меласа, точно както Карсън Уиндъм ги харесваше. Подаде му салфетка и той я пхна в яката на колосаната си памучна риза, за да не я накапе.

— Трябва да е скитник — подхвърли разсеяно той и насочи поглед към материалите на бюрото, които се канеше да прочете. — Нито един от хората ми няма причина да ме окраде.

— Тъй си е, мистър Карсън.

— Уилсън ще разбере кой е и тогава господ да е на помощ на виновника.

— Амин, мистър Карсън.

Уили Мей се надяваше добрият господ да е чул молбата за пощада. Тя беше виновникът. Беше забелязала беглеца, момче на не повече от петнайсет, което миналата седмица крадеше от хамбара, когато в полунощ отиваше да провери Типи, все още в стаята до мис Джесика. Дъщеря ѝ бе кашляла през целия ден и Уили Мей беше приготвила пластир с горещ синап, за да го наложи на гърдите ѝ. Нощта беше ясна, с кръгла луна и тя забеляза сянка да се измъква от памуковото поле, поколеба се, пристъпи отново напред и пак спря. Показа се отново и тя зърна хърбаво момче от нейната раса, облечено в дрипи, прекалено оскъдни за студената нощ, преди силуетът му да се стопи в мрака на хамбара.

Нито една постройка в „Уилоушайър“, освен тази на господаря — външния му кабинет, — не се заключваше. Господарят не би допуснал, че някой би извършил подобно престъпление. Кой би се осмелил да открадне от него? Обори, хамбари и бараката с инструменти, силози, мазета, двете бараки за опушване на месото, другата за разфасоване на прясното месо и онази, в която складираха миналогодишните мръвки — до една бяха отворени, така че всеки можеше да влезе, без да търси ключове, но никой не беше толкова дързък, че да го стори без основателна причина. Пълният контрол на Карсън Уиндъм над владенията му гарантираше това.

Макар че зърна извършителя бегло, Уили Мей беше убедена, че той не е от стоте роби в „Уилоушайър“. Усети студена тръпка. Значи беше беглец.

Заслиза по стълбите и се измъкна през задната врата, дръпна шал от кукичката в кухнята и бързо, но тихо се отправи към хамбара. Отвори предпазливо вратата. Тя изскърца предупредително, но момчето не успя да потисне любопитството и страха си достатъчно бързо, преди да се сниши. Беше се сгушил в легло от слама и когато разбра, че е заловен, зяпна Уили Мей като заек, уловен на прицел от пушката на ловец, докато най-сетне тя не му даде знак да слезе. Момчето се подчини с наведена глава, раменете му се изпънаха, сякаш вече усещаше ударите на камшика!

— Не се страхувай — рече тя и се зачуди защо не усеща страх. Момчето беше слабо, но по-високо от нея и очевидно отчаяно. Единствената ѝ тревога бе, че някой от Голямата къща може още да не е заспал и да ги види. — Не съм дошла, за да ти сторя зло. Кой си ти?

— Не мога да кажа... мис — смотолеви той.

— Май се сещам защо. Избягал си, нали?

Момчето мълчеше. На Уили Мей ѝ се стори, че пред нея е застанал собственият ѝ син, който почина от туберкулоза на петнайсет, и усети прилив на майчина нежност, който я накара да го прегърне. Раменете му бяха слабички, а напрегнатото жилаво тяло трепереше в дрипавите дрехи или от страх, или защото не му беше останало време да се стопли, а може би и заради двете. Тя се отдръпна и погледна изпитото, уплашено лице. Без да мисли за себе си, свали шала, наметна момчето и заговори решително.

— Ще ти помогна. Трябва да ми имаш доверие.

Или щеше да ѝ се довери, или нямаше. Уили Мей разбра, че той се опитва да реши, но ѝ се стори прегладнял, а гладните са готови на рискове.

— Можеш да гледаш как ще отида до бараката за опушване на месо и така ще знаеш, че няма да повикам господаря — рече тя. — Ще ти донеса малко храна. Трябва да я отнесеш в скривалището си, докато е тъмно, и да я изядеш там. Прекалено опасно е да оставаш тук. Утре по мръкнало ще ти оставя още храна и нещо топло да облечеш, а ти ще дойдеш да вземеш всичко, когато наоколо утихне. Ще скрия донесеното под съчките.

Беше отмъкнала един бут и го отнесе на момчето, което я наблюдаваше от процепа в стената на обора. Взе си шала и му донесе одеяло, което откри на една полица, и му нареди да го остави на мястото, където щеше да скрие храната. Преди да го остави, тя се замисли как да си сигнализира. Добре, че беше Коледа и вече бяха извадили празничните салфетки.

— Когато видиш тъгълчето на бяла салфетка в дървата, ще разбереш, че е чисто и можеш да дойдеш. Ако видиш червена, не припарвай — нареди Уили Мей. — Лесно ще видиш салфетките отдалече. Ако видиш зелена, значи те търсят, тогава се опитай да се шмугнеш в беседката, скрий се там. Знаеш ли какво е беседка?

Момчето поклати бавно глава и челото му се набърчи от усилие да разбере.

— Бяла, кръгла постройка от едната страна на господарската къща. Вижда се от гората. Повечето страни са отворени, но до нея има барака, в която държат столове, и има предостатъчно място, на което да се скриеш. Беседката не се използва никога и едва ли на някого ще му хрумне да те търси там, защото е съвсем близо до къщата. Ще дойда веднага щом мога.

Момчето слушаше мълчаливо, ала кръглите му уплашени очи ѝ разкриха, че е запомнил всичко, което му каза. Уили Мей се запита дали майка му е все още жива и дали не е безумно разтревожена. След залез на следващия ден тя остави обещаното, а на следващия следобед, когато се върна с още храна, разбра, че той е отнесъл всичко. В продължение на два дена след това ѝ се наложи да оставя червени салфетки и сигурно тогава, след като бе мръкнало, момчето бе откраднало втория бут.

Не чу нищо за беглец, не казаха, че някой го търси. Уили Мей реши, че момчето не е тръгнало в определена посока, когато е избягало. Сигурно бе хукнал накъдето му видят очите, като е разчитал на късмета, ала силите и куражът му са се изчерпили някъде зад Голямата къща на „Уилоушайър“. Сега обаче надзирателите щяха да го търсят и ако го откриеха...

Защо, о, защо й трябваше да изпраща Лулу — сърцето й беше с размерите на петак, а пък виждаше всяко петънце прах — да донесе свински бузи от бараката за опушване, след като можеше да свърши тази работа и сама? Уили Мей беше достатъчно умна и не би откраднала каквото и да било от килера. Ако се чуеше подобно нещо, мис Юнис щеше да заподозре слуга от къщата, а това не биваше да се случва. Уили Мей не вярваше, че някой ще забележи двата липсващи бута от миналата година, тъй като имаше десетки. Не бе и предполагала, че орловият поглед на Лулу ще открие кражбата и слугинята ще се отдаде на противния си навик да клюкарства за прегрешенията на другите.

Уили Мей погледна главата на господаря си, сведена над документите.

— Какво ще сторите... с виновника, ако го откриете?

— Ако е скитник, ще му хвърлят един хубав бой. Може да дойде на задната врата и да поиска, но няма право да краде от честните хора. Ако е беглец, ще бъде отведен при господаря си, където ще си понесе наказанието за извършените прегрешения. Най-вероятно ще го нашибат с камшик. Това е наказанието, ако някой от нашите краде.

— Ами... ако виновникът просто е бил гладен и стомахът му е надделял над съвестта? — подхвърли Уили Мей.

Карсън вдигна глава от четивото си и примигна към нея, отвори и затвори бързо очи, сякаш се опитваше да разбере въпрос, който никой досега не му е бил задавал. Уили Мей се стегна, готова за рязък отговор.

— Правилата са си правила, Уили Мей, и макар че ще ми бъде много неприятно да накажа гладен човек, трябва да го сторя заради другите и онези, които се възползват от християнското милосърдие.

— Тъй си е, сър — съгласи се Уили Мей, но се зарече да се погрижи беглецът да не изпитва границите на „християнското му милосърдие“. Знаеше кой може да й помогне да спаси момчето, преди

гърбът му да бъде нашарен от камшик. Първо щеше да сложи зелена салфетка сред съчките, а след това щеше да изтича при мис Джесика.

Сара чакаше Джесика под хладната сянка на кипариса. Приятелката ѝ щеше да дойде откъм гората на дорестата си кобила Джингъл Бел. Беше ѝ пратила съобщение по Лети да се срещнат „на обичайното място“.

— Мили боже! — бе възкликнала Лети, която изглеждаше малко обидена, че е изключена. — Вие двете сте като конспиратори. Какво сте намислили?

Сара изви дяволито очи.

— Много си любопитна.

Лети разбра и поруменя.

— Кажи, нали не замисляте нещо за мен? Ще има предостатъчно подаръци и младоженски тържества. Оказвате ми истинска чест с присъствието си на сватбата ми.

— Както кажеш — отвърна Сара и докосна свойски приятелката си по рамото.

Лети си каза, че „обичайното място“ сигурно е чайната, закътана между книжарницата и сладоледения салон, където трите жени често се срещаха след края на учебните часове. Сара нямаше почти никакви социални развлечения и се радваше всеки път, когато се събираха. Тя очакваше с нетърпение оживените разговори и горещия чай с хрупкави кифлички, преди да се прибере у дома, където я чакаше студена вечеря и вероятно някоя опасна задача, а мъката по дома бе надвиснала като мрак в ъглите на самотната ѝ къщичка. Семейство Седжуик я поканиха на вечеря в сряда, а след като се нахраниха, играха карти. Джесика все настояваше да им гостува за вечеря — „Ще изпратя каретата да те вземе“, — но Сара отказваше поканите ѝ. Майкъл със сигурност щеше да ѝ предложи услугите си да я вземе и изпрати, а тя нямаше да изтърпи близостта му в тясната карета. Срещаше се със семейство Уиндъм единствено когато бяха поканени и семейство Седжуик, така можеше да отиде и да се върне с тях.

Бяха в чайната, когато Джесика пхна в ръката ѝ бележка по време на едно от първите събирания на групата. „Чакай ме утре следобед при мелницата до Лосън Крийк“, бе написала тя. Това се случи през октомври, скоро след като Сара дойде в Уилоу Гроув. Мястото на срещата беше изолирано, но лесно се стигаше пеша дотам,

а Джесика често яздеше в тази посока. Когато момичето скочи от коня, доволната, искрена усмивка разсея страховете на Сара, че целта на срещата им е нещо неприятно и страшно. Цялата бе настръхнала. Ако малката си мислеше, че връзката ѝ с тайното движение е просто игра, Сара бързо щеше да избие тази представа от главата ѝ, още преди да изтрие усмивката от лицето ѝ.

— Моля те да ме извиниш за мистериозната бележка — извини се Джесика веднага, очевидно разбрала защо Сара е толкова намръщена, — но ми се стори най-разумно да си имаме тайно местенце, на което да се срещаме, ако се наложи. Виждам, че си намерила мястото лесно.

В думите ѝ имаше смисъл и вече два пъти се бяха срещали при мелницата на Лосън Крийк. Джесика не беше член на тайното движение — беше се заклела, че няма нищо общо с изчезването на Тимъти, — но тя даваше жизненоважна информация за безопасността на робите, които се опитваха да се доберат до свободата и сигурността на онази част от мрежата, за която отговаряше Сара. Карсън Уиндъм бе накарал Типи да работи всеки следобед и сега момичето тъчеше одеяла от конски косъм в бараката със станове — „Повече никакви дрънканици и размотаване с дъщеря ми по цял ден“ — и научаваше неща, които разказваше на Джесика, а тя предаваше на Сара. Освен това господата в подкрепа на робството се бяха обединили и се срещаха в огромната библиотека с ламперия в просторния дом на Уиндъм — политици, други собственици на плантации, търговци на роби, федерални съдии изпълнители, наемници и страховитите Нощни ездаци, които не спираха с обиколките си, предвождани от Майкъл.

Когато се събираха, Джесика лепваше ухо на вратата. Един господ знаеше колко избягали роби трябваше да ѝ благодарят, че са успели да избегнат хайките на Нощните ездаци. Групата бе научила, че фенерите или свещите, поставени запалени на прозорците на селските къщи, са сигнал, че домът е приятелски настроен към избягали роби, отпратили се към безопасни квартири, обикновено в радиус от трийсет и пет километра. Използваха се тавани, плевни, обори, дори подземни тунели, докато бягството им не станеше безопасно. Майкъл и главорезите му накараха фермер да постави подобен сигнал на прозореца си, за да привлече нищо неподозиращи бегълци в капана. Джесика съобщи на Сара, която яхна Джимсънуид и отиде чак до

фермата, където остави огромни драскулки върху един от стълбовете на оградата, за да предупреди бегълците, а фермерът сигурно щеше да реши, че децата са си играли. Избягалите роби знаеха, че не трябва да вярват сляпо на сигналите, и винаги търсеха нещо неестествено, което ги предупреждаваше, че ги очаква капан.

Друг път Джесика уведоми Сара, че банков касиер ще даде сведения срещу друг служител, за когото подозираха, че е върл противник на робството.

Членовете на Тайната железница никога не си съобщаваха информация в писмен вид. За сигурността на мрежата бе от съществено значение да си предават устно съобщенията, да уточняват предварително сигналите, кодовете или символите, чието значение можеше да бъде дешифрирано единствено от получателя. Джесика не знаеше нищо за тях и тъкмо затова трябваше да се срещат лично.

Сара потри ръце във вълнената си наметка, за да ги стопли. Тук, край брега на Атлантическия океан, зимите бяха меки, температурата рядко падаше под петнайсет градуса през деня, но продължителен студен фронт бе донесъл първия истински полъх на зимата и Сара копнееше за камината в дома на родителите си. Децата бяха разпуснати за Коледа и след три дена Джесика щеше да дойде и да я вземе с каретата, за да я откара в Чарлстън, откъдето да се качи на кораб за Кеймбридж. Щеше да остане при семейството си до започването на учебните занятия през януари. Най-много ѝ липсваше седемгодишният племенник Пол, син на по-големия ѝ брат. Снаха ѝ бе писала, че Пол не спирал да пита: „Леличка Сара кога ще се върне вкъщи?“.

Лети се разтревожи, когато разбра с какво нетърпение Сара очаква завръщането си в Кеймбридж, и се уплаши, че може и да не заеме отново учителския си пост.

— Трябва да се върнеш при нас, Сара! Какво ще правят учениците без теб? Как ще се омъжа без теб? Не позволявай на малкия си племенник да те убеди да останеш.

Нямаше никаква опасност, помисли си Сара, въпреки че малкото зверче много ѝ липсваше. Понякога ѝ се струваше, че усилията ѝ да сложи край на робството са като опити да изгребе океана с лъжица, но трябваше да изпълни ролята си. Бе убедена, че с вяра и упорство хората, които се опитват да се справят с неправдите, най-сетне ще успеят, независимо какви сили са се изправили срещу тях.

Чу тропот на копита по горската пътека, но този път го нямаше обичайното тихо подрънкване на звънчета, което ѝ подсказваше за приближаването на Джесика. Джингъл Белс изскочи от гората в галоп, развяла грива с вплетени в нея панделки с цветовете на сезона, а Джесика скочи на земята още преди кобилата да е спряла напълно.

Сара се втурна към нея.

— Мили боже, Джесика, какво е станало?

Момичето почти се хвърли в ръцете на приятелката си. Бялата ѝ кожа беше силно поруменяла от ездата и студения въздух, тя едва успяваше да си поеме дъх.

— Трябва да ни помогнеш, Сара — изрече на пресекулки. — Уили Мей е открила беглец в „Уилоушайър“.

Сара погледна през рамо и я поведе към дънера на дърво, за да се скрият от чужди уши и очи, които можеха да ги наблюдават от гората.

— Шшшт — изшътка тихо тя. — По-тихо, Джесика. Успокой се и ми кажи какво се е случило.

Джесика пое дълбоко студения въздух, издиша го и заразказва. Преди десетина дни, в полунощ, предаде тя на Сара, икономката им заварила беглец в хамбара — „още малък, дори не можеш да го наречеш мъж“, повтори тя описанието на Уили Мей. Отказал да каже името си, нито пък откъде е, и къде се крие през деня. Разбрало се, че от бараката за опушване липсват два бута и баща ѝ бил уведомен, че сред тях шета крадец. Изпратил главния си надзирател да провери случая и да го открие. Предполагали, че крадецът не бил от „Уилоушайър“, но били наясно, че някой се крие край езерото или в гората. Джесика разбрала от Уили Мей, че е въпрос на време надзирателят и хората му да открият момчето, а след това — тя затвори очи, сякаш я проряза неочаквано болка — „баща ми ще го върне на господаря му и той ще го пребие с камшик. Уили Мей казва, че само няколко удара ще смъкнат плътта от костите му, момчето било съвсем слабичко... и младо“.

— А Уили Мей защо се е обърнала към теб? — попита Сара.

Джесика срещна предизвикателно погледа ѝ.

— Тя познава сърцето ми? Как да запазя подобно нещо в тайна?

Сара поклати глава.

— Страх ме е за теб, момиче. Какво искаш да направя?

— Ще измъкна момчето колкото е възможно по-бързо. Скутър, ковачът ни, е готов да помогне. Ще скрие момчето в каруцата си, когато иде в града за ново колело. Ще го пусне в гробището на църквата и момчето може да остане при теб, докато пристигна с каретата, за да те закарам до пристанището на Чарлстън. Дотогава ти ще си уредила бягството му с моряците, които познаваш...

Джесика замълча, когато видя изражението на Сара, и притисна ръце към поруменелите си бузи.

— Мили боже, Сара, да не би да си позволих прекалено много? Да не би да се тревожиш, че Скутър ще те свърже с бягството, защото ще остави момчето близо до дома ти? Уверявам те, че няма. Гробищата са съвършените скривалища за робите.

— Разбира се, че не си си позволила прекалено много... — отвърна Сара.

Тя се облегна на дървото, обзета от неприятното предчувствие, че този път късметът ще се обърне против тях. Отново си представи закачливото лице на племенника си. Може би предчувствието за надвиснала опасност се дължеше на нежеланието ѝ да поеме мисия толкова скоро преди заминаването за дома.

— Добре — съгласи се тя. — Ще крия момчето дотогава. Семейство Седжуик ще отидат на гости у Толивър за няколко дена, което е добре дошло за нас. Кога да очаквам доставката? Ще ми трябва време, за да се свържа с когото трябва.

— По някое време днес следобед. Момчето се крие в един навес до беседката и трябва да се уверим, че е безопасно да го качим в каруцата. Ще имаш ли достатъчно време, за да направиш... каквото е необходимо?

— Мисля, че да — каза Сара. Щеше да запали лампа на задния прозорец, за да предупреди свръзката си от другата страна на потока, че очаква пратка. Той или тя на свой ред щеше да сигнализира, че посланието е получено. След това щяха да я уведомят, отново с код, че на пристанището в Чарлстън е уредено всичко необходимо, за да бъде поето момчето от екипажа на парахода, който осигуряваше помощ. Никога не се налагаше да чака дълго да ѝ изпратят отговор на нейно съобщение. Инструкциите щяха да са съвсем простички. Трябваше да остави пътника на предварително уговорено място на дока и да си тръгне. В деня, когато остави Тимъти, едва обърнала Джемсънуид

към дома, тя се завъртя назад и се оказа, че той е изчезнал. Тревожеше се, че „човекът от другата страна на потока“, както Сара наричаше агента, знаеше коя е. Можеше единствено да се надява, че който и да беше той, няма да бъде разкрит и двамата ще посрещнат много утрешни дни.

— Ще направя необходимото и ще се ослушвам за него — обеща Сара.

Джесика я прегърна.

— Много ти благодаря, Сара. Коледа ще ми донесе много повече радост тази година, ако знам, че сме спасили момчето.

— Все още не сме го спасили. В тази работа винаги има шанс влакът да дерайлира, не можем да се отпускате, докато кондукторът и пътникът не пристигнат на безопасно място.

В библиотеката на „Куинскраун“ Сайлърс Толивър хвърли молива върху страниците с колони цифри, разтворени върху огромното бюро на баща му, сега вече собственост на брат му Морис, и отпусна глава в ръце. Числата не лъжеха, нито вътрешният му глас. Беше се проявил като глупак, че вложи средства в каруците, както заяви и Карсън Уиндъм, когато му отказа заема.

— Извинявай, Сайлърс, но нямам намерение да продължавам да пилея пари. Къде ти беше умът, та инвестира в нещо с толкова неизвестни? Грешката ти е, че си заложил на намерението на други хора да наемат въпросните каруци до Тексас, да се грижат за тях и да спазят подписания договор, който, както вероятно вече знаеш, е точно толкова обвързващ, колкото и панделка за дамска коса. Никога не бива да поверяваш очакванията си за финансов успех в ръцете на други хора. Те задължително ще те разочароват. Придържай се към фермерската работа, в която те бива. Остави инвестициите на бизнесмени като мен, които знаят какво правят.

На Сайлърс му се искаше да си оскубе косата. Къде, за бога, му е бил умът? Никой не отговори на обявите, които пусна къде ли не, така че сега осем нови каруци за по седемстотин долара всяка чакаха в полето край един от хамбарите на „Куинскраун“, унизително напомняне за неспособността му да изкара печалба извън отглеждането и събирането на памук. Цяла армада с високи гюруци и бели покривала от зебло, които също като неприбрани платна се издуваха при всеки порив на вятъра до собствената му каруца, а други две чакаха семействата, които възнамеряваха да ги вземат под наем. Каква беше гаранцията, че все още ще ги искат през февруари?

Сайлърс разчиташе на заема от Карсън Уиндъм за провизии, запаси и пътни разходи. Предстоеше му да замине от Южна Каролина потънал в дългове към човек, който не беше от лесните кредитори. Дори каруците да се продадат на по-ниска цена от тази, на която ги беше купил, с Лети и Джошуа пак нямаше да имат почти никакви пари, за да живеят през петте или шестте години, когато щеше да е длъжник на най-богатия човек в Южна Каролина, а на Сайлърс не му беше приятно да причини подобно нещо на семейството си. Докато другите заселници, особено по-заможните сред тях, щяха да строят

внушителни къщи, да добавят роби към работната ръка, той щеше да живее в дървена барака и да обработва малкото декари от предварително закупената земя с помощта на нищожния брой чернокожи, които щеше да води със себе си. На Лети щеше да ѝ се наложи сама да си шие дрехите, докато съпругата на Джереми, ако приятелят му се оженеше, а също и жените на съседите му щяха да си позволяват шивачки и коприни.

Сега обаче, без парите, които се беше надявал да получи от Карсън, дори живот в оскъдица не бе по силите му.

Не му оставаше друго, освен да се обърне към Морис.

От другата стая долетя развълнуваното гласче на Джошуа, докато сочеше картинките в книжката, която Лети бе взела назаем от класната стая на Сара. Сайлъс остави сина си в скута на годеницата си, любимото му място, под благосклонния поглед на преподобния Седжуик, който пушеше лула до Елизабет, заета с плетката си пред камината. Тази спокойна сцена, от която лъхаше щастие, бе в пълно противоречие с черното настроение, което го завладя, когато се оттласна от бюрото. Загледа се в масления портрет, който Бенджамин Толивър бе поръчал да му направят като млад мъж, и усети как го притиска толкова силна горчивина, че пръстът му потрепери, когато го вдигна към него.

— Можеше да ми спестиш всичко това, татко, ако ме обичаше достатъчно, за да се отнесеш справедливо към мен. И аз бях твой син...

— Не си справедлив към баща ни, Сайлъс.

Сайлъс се извърна. Брат му Морис беше влязъл тихо в стаята. Беше едър мъж, подобен на мечка, с тромави движения, които караха домакините да се притесняват за крехките предмети, но понякога очите му бяха най-нежните, които Сайлъс беше виждал. В този момент те бяха нежни и дори насълзени. Той преглътна острия отговор и събра листовите. Морис обичаше много баща им. И това бе поредната му грешка, защото така и не успя да утеши брат си в скръбта му.

— Радвам се, че си тук, Морис. Искам да обсъдя един въпрос с теб.

Сайлъс се премести на друг стол и освободи креслото зад бюрото, за да седне в него собственикът му, но Морис се отпусна тежко във фотьойла срещу него.

— И аз се радвам, че си тук — рече брат му, — защото където си ти, там са Джошуа и Лети.

Морис редовно четеше Библията и често се случваше да използва цитати от нея. На Лети това ѝ харесваше, дори казваше, че по този начин може да надникне в душата му, която малко хора виждат. Сайлърс разбираше, че брат му ще страда от отсъствието им. Без Джошуа и Лети къщата щеше да остане празна. Но не му хрумна, че синът му и бъдещата му съпруга са причината, поради която брат му ще му откаже.

— Не, братко, няма да ти помогна — отсече Морис, след като Сайлърс изложи молбата си. — Мястото ти е в „Куинскраун“, при нас с мама. Бих ти дал парите, ако заминаваше сам за Тексас, но няма да прокарвам пътя дотам за Джошуа и Лети.

— Няма да ги оставя тук, Морис.

— Тогава няма да заминеш. Не и с моите пари.

— И отричаш, че татко се отнесе несправедливо към мен.

— Готов съм да отрека, че е знаел кое е най-доброто за теб. Според мен не знаеше.

— Щом е така, дай ми половината от „Куинскраун“, която по право ми се пада, и аз ще остана, макар и не с огромна радост.

— Искаш да потъпча волята на татко? За съжаление, Сайлърс, не мога да го направя.

— Говориш с недомлъвки, Морис.

— Изказвам с прости думи онова, което ти братко, си прекалено сляп да видиш.

Така и не успя да убеди Морис. Дори му предложи каруците като гаранция на заема. От продажбата им на федералната армия можеха да се вземат добри пари.

— Защо ти не им ги продадеш? — предложи Морис.

Защото преговорите с армията щяха да отнемат месеци, обясни Сайлърс, а той не разполагаше с месеци, не и ако имаше намерение да замине през пролетта. Нуждаеше се от парите сега, за да купи необходимото за първи март.

Но Морис бе категоричен. В момента Тексас не бил място за жена и дете. По-добре Сайлърс да остане още година, да спести пари, да

продаде каруците и да се включи в друг керван през следващата пролет. Тъкмо Джереми и групата му щяха да проучат пътя. А пък майка им нямаше да преживее мъката от поредната загуба, поне толкова скоро след кончината на съпруга си, и Джошуа щеше да прекара повече време с баба си и чичо си. Може би спомените щяха да се запазят така и момчето някой ден щеше да им дойде на гости. В края на разговора Сайлърс изфуча от кабинета и ядно блъсна вратата. Стреснатата група около камината вдигна поглед и видя сина, бащата, годеника и бъдещия зет да трополи нагоре по стълбите към стаята си, красивото му лице бе разкривено от ярост.

— Не отивай при него, Лети — предупреди Морис от вратата на библиотеката. — Няма да успееш да го успокоиш.

— Какво стана? — попита тя. Тъкмо се канеше да свали Джошуа от полата си и да направи тъкмо това.

— Засега мечтата му е съсипана — рече Морис.

— Как така?

— Сайлърс няма да пее Господня песен на чужда земя^[1] — перифразира той цитат от псалм от Стария завет. — С други думи, няма да замине за Тексас, не и тази пролет. Изглежда, двамата с мама ще се радваме на компанията ти още цяла година.

Морис пристъпи напред, вдигна високо племенника си и момчето се разсмя очаровано.

— Какво ще кажеш, прекрасно момченце, да отидем ли да видим кутретата?

Когато се качи в стаята си, Сайлърс се подпря с ръка на студената камина. Какво да прави? Откъде да вземе пари? Можеше да поиска заем и от други, но разчуеше ли се, че Карсън Уиндъм го смята за неблагонадежден, нямаше да успее да убеди никого. Трябваше да признае пред Лети в каква каша ги беше забъркал. Тя щеше да прояви разбиране, да му прости, да му помогне да изкара още една година. На нея ѝ беше лесно. Тя обичаше майка му и харесваше брат му — „мъж изпълнен с обич, Сайлърс, ако можеш да откриеш тази му страна“, обичаше, разбира се, „Куинскраун“ с градините и ширналите се поля, прислугата, конете и кучетата, много различна от тясното жилище на свещеника, в което тя бе живяла досега. Онова, което тя не разбираше

— и което нямаше никак да ѝ хареса, — беше мъжът, за когото предстоеше да се венчае. Ако му се наложеше да живее още една година в „Куинскраун“, този мъж едва ли щеше да издържи брат му да му нарежда, при това да издава заповеди, които често пъти бяха неподходящи за плантацията. Нима майка му не знаеше, че земята трябва да остане незасята в продължение на няколко сезона, за да си възвърне силите? Нямаше да изтърпи да получава мижава заплата, докато плодовете на труда му щяха да пълнят джобовете на брат му. Как да понесе да се отнасят към него като към надзирател, докато брат му е господар на дома, в който и той беше роден и отгледан?

Трябваше да намери изход, каквото и да му струваше, каквото и да му се налагаше да направи. Бе готов да продаде душата си, за да потегли заедно с Джереми Уоруик на първи март 1836 г. като водач на кервана към чернозема в Тексас. Наистина се налагаше да намери човек, готов да я купи.

[1] Псалтир 136:4 ↑

12.

— Уили Мей, трябва да направим нещо с беседката. Изглежда оголяла като оскубана кокошка, няма дори една клонка да отбележи празника. Аз ще събера украса, а ти намери някой да ти помогне и повикай Типи. Въображението ѝ ще ни свърши добра работа, а ние ще отидем да видим какво ще излезе.

Уили Мей беше сигурна, че пребледня също като престилката си.

— Веднага ли, мис Юнис?

— Сега е най-подходящият момент. Искam всяко кътче, всяко ъгълче да излъчва празнично настроение, преди сестра ми да пристигне от Бостън вдругиден. Там са истински пуритани по отношение на Коледа. Искam да се порадва на малко цвят, докато е тук, а тя много обича да чете в беседката. — Юнис замълча. — Какво има? Зяпнала си ме така, сякаш ме виждаш за пръв път.

— А, защо... няма нищо, мис Юнис. Просто усещам странно гъделичкане по гърба, нищо повече.

— Просто тръпка, Уили Мей. Къде е дъщеря ти?

— Гор е, с мис Джесика. Господарката тъкмо се върна от езда и Типи ѝ помага да се преоблече за обяд.

— Джеси може да се оправи и сама. Би ли отишла да съобщиш на дъщеря си, че искам да я видя?

— Добре, мис Юнис.

Уили Мей излезе забързано от стаята и пое нагоре по стълбите. Леле боже, добри ми господи! Беглецът беше все още в беседката. Какво да правят? Персоналът в кухнята приготвяше обяда, слугите в най-скоро време щяха да започнат да притичват от кухнята към Голямата къща, за да сложат масата, от която се виждаха беседката и бараката, която използваша за склад.

Щеше да е напълно невъзможно да измъкнат момчето и да го скрият другаде, без някой да види.

Сърцето ѝ биеше толкова бързо, че Уили Мей се уплаши да не изхвъркне от гърдите. Спря пред вратата на Джесика, за да си поеме дъх и да овладее разпилените си мисли. За да защитят Типи, двете с мис Джесика не ѝ бяха казали нищичко за избягалия и планове си да му помогнат да се спаси. Уили Мей изпадаше в унес от мисълта какво ще се случи, ако някой разбере, че помагат на беглец, и сметне, че и

Типи е участвала. Благодарни на бога, че господарката ѝ даде основателна причина да я отпрати от стаята, така можеше да поговори насаме с мис Джесика.

— А, здравей, Уили Мей — поздрави Джесика и се обърна от огледалото. — Какво те води тук? — Беше облечена с дълга до коленете ленена камизола, а Типи връзваше корсета ѝ, който щеше да подчертае тънката ѝ талия, когато облечеше роклята за обяд. Бяла пелерина — дантелена наметка, която щеше да покрие буфан ръкавите — бе метната върху шезлонга. Дантелата беше украсена с червени и зелени панделки, за да се угоди на господаря, на когото му беше приятно да вижда жените в къщата да носят Цветовете на сезона. Нямаше друга къща на Пътя на плантациите, така пищно украсена като „Уилоушайър“.

— Майка ви иска да види Типи — съобщи Уили Мей.

Типи прекъсна работата си.

— Какво не е наред, мамо?

— Всичко си е наред, дете. Върви да видиш какво иска мис Юнис.

Типи пусна връзките на корсета и се вгледа в очите ѝ.

— Нещо не е наред. Усещам го.

Уили Мей погледна изпитото лице на дъщеря си, костната структура, която също както и останалата част на тялото изглеждаше крехка като на врабче, и както всеки друг път усети сърцето ѝ да се свива като мокър парцал. Стисна с пръсти заострената фина брадичка на Типи.

— Хайде, върви — подкани тихо тя. — Всичко е наред. Трябва да поговоря с мис Джеси.

С наполовина завързан корсет, част от панделките провисваха, Джесика се обърна към икономката в мига, в който момичето излезе.

— Типи е права. Нещо наистина не е наред, нали, Уили Мей?

— Не мога да излъжа децата си — призна Уили Мей. — Става дума за майка ви. Тя иска да украси беседката за Коледа и има намерение да се заеме веднага. Така каза. Затова повика Типи. Какво ще правим?

— Боже — простена Джесика. — Точно сега ли?

— Точно сега. Искате да събера помощници, докато тя вади украсата.

Джесика потри чело и се замисли за миг, след това смъкна корсета и дръпна роклята.

— Ще ти кажа какво ще направим — рече тя и се опита да се пребори сама с бухналата пола. — Върви след мен, Уили Мей, и се съгласявай с всичко, което кажа. Разбра ли?

— Разбрах — кимна икономката, макар да нямаше никаква представа с какво се съгласява, докато помагаше на Джесика да закопчае роклята. — Ама, мис Джесика, нали знаете, че не сте с подходящо бельо?

— Че кой ще ме види? — изсумтя Джесика и се понесе към коридора като кораб, отправил се в морето с пълна пара, последвана от Уили Мей. По средата на стълбите, полата ѝ очертала краката заради бързането, Джесика на няколко пъти се провикна високо:

— Мамо!

Юнис дотича веднага. Двете с Типи ровеха в един шкаф под стълбите в кухнята, където прибираха украсата за Коледа.

— Мили боже, дете — възкликна Юнис, когато видя дъщеря си на края на балюстрадата, любопитно ококорената Типи надничаше зад гърба ѝ. — Трябва ли да пициш като банши?

— Мамо, ти дори нямаш представа какво е банши.

— Напротив. Това е женски дух от ирландския фолклор, който сяда под прозореца и вие, за да извести, че някой в дома ще умре. — Юнис изсумтя. — Може и да не съм учила, но съм научила някои неща от Лети Седжуик, защото съм си отваряла ушите, млада госпожице. Казвай какво има.

— Мамо, Уили Мей ми каза, че си решила да украсиш беседката, но ако го направиш, ще съсипеш изненадата ми.

Юнис я погледна недоумяващо.

— Каква изненада?

Джесика не обърна никакво внимание на слисания поглед на Уили Мей.

— Ако ти кажа, няма да бъде изненада, нали така?

Юнис се вторачи в икономката си.

— Ти знаеш ли за какво става въпрос?

— Да, знае, нали, Уили Мей? — избърза да отвърне Джесика вместо нея. — Щяхме да пазим тайна. Добре, добре де, ще ти кажа — заяви тя с измъчена физиономия, сякаш някой извиваше ръката ѝ. —

Двете с Уили Мей решихме да украсим беседката сами, без помощта на Типи, за да ти докажа, че и аз имам усет към декорациите. Реших да проявя повече интерес към домакинските занимания и си казах, че украсата на беседката за Коледа ще бъде чудесно начало.

Юнис остана с отворена уста. Минаха няколко секунди, преди тя да успее да заговори. Погледът ѝ се спря на провисналата пола на Джесика.

— Къде са фустите?

Момичето сведе поглед.

— Толкова бързах да те предупредя, че не ми остана време да ги облека. Сега вече съгласна ли си да ни оставиш двете с Уили Мей да се заемем с беседката и да не се месиш? Много ми се иска да покажа нещо на леля Елфи за тази Коледа.

Юнис кимна, без да крие съмнението си.

— Ами... добре, Джеси. Сигурна съм, че баща ти ще остане доволен, но... — Тя погледна измъчено икономката. — Нали ще внимаваш да не направи прекалено голяма каша?

— Обещавам, мис Юнис — закима Уили Мей.

— И няма да надничаш — нареди Джесика. — Ще закачим чаршаф, за да сме сигурни, че не любопитстваш. Нали така, Уили Мей?

— Така — примири се Уили Мей.

Скутър съобщи на помощниците си, че трябва да отскочи до града, за да вземе колелото малко по-рано от планираното. Според него имаше вероятност следобед да завали, а той не искал каруцата да затъне в калта. Разреши им да изядат неговата порция за обяд. Нямало да му остане време за ядене. Помоли ги да обяснят на господаря, ако пита.

Нямаше никакви изгледи да вали и скрити зад чаршафа, опънат около беседката, Джесика и Уили Мей се опитваха да превърнат постройката в чудото на сезона, което да отговаря на празничното великолепие на Голямата къща, създадено от творческия ум на Типи и изпълнено под нейно ръководство. Късно следобед Карсън отиде със съпругата си да провери резултата от работата на дъщеря си и похвали Джесика.

— Шпионче, двете с Уили Мей сте надминали всичките ми... очаквания.

Вечерта, когато Карсън легна до жена си, той прошепна на ухото й:

— Имаш ли нещо против да накараш Типи да отскочи утре до беседката и... малко да пооправи.

— Прочете мислите ми, скъпи — отвърна Юнис.

Освен някое и друго блъскане в стената, откъм склада, където бе настанен гостът ѝ, не долиташе почти никакъв шум, затова Сара се принуди от време на време да почуква на вратата.

— Добре ли си? — шепнеше тя.

Отговорът долиташе толкова тих и предпазлив, че Сара усещаше как космите по врата ѝ настръхват.

— Тук съм.

Беше сложила тесен креват в малкия килер към кухнята. Прозорецът в убежището на беглеца пропускаше въздух и светлина, но бе с пуснати кепенци денонощно. Сара беше благодарна, че студеният фронт бе свалил температурата до постоянни петнайсет градуса. Поне гостът ѝ нямаше да се пържи в жегата или да бъде нападат от комари, а нощем, когато температурата се понижаваше, той можеше да се завива с колкото иска одеяла. Сара пъхваше храна, като отваряше за секунда вратата на затвора му, но на момчето му беше забранено по какъвто и да било повод да се показва в къщата. Някой можеше случайно да го види през процепите на кепенците, докато е на мивката в кухнята, или през прозорците на хола, покрити дори през деня с плътни завеси. Най-противната част от пребиваването му беше изпразването на нощното гърне, задача, с която тя се заемаше със същото неудобство като него.

— Много жая, мис — мрънкаше момчето, когато ѝ подаваше гърнето.

— Няма нищо — отвърщаше Сара и сдържаше дъха си.

Питах се как ли момчето издържа в тясното, тъмно помещение, без човешки контакт, без какво движение. Мислеше си, че би полудяла, ако ѝ се наложи да прекара още един ден затворена. Самата тя се чувстваше като затворник, не смееше да отиде на разходка, тъй като се страхуваше да не би беглецът, щом види, че я няма, да излезе в къщата или да направи нещо, с което да събуди подозрение.

По същата причина двамата не смееха да разговарят. Гласовете им, неговият с негърски диалект, можеха да бъдат чути и щяха веднага да ги разкрият. Карсън Уиндъм бе разпространил навсякъде, че е възможно в района да има беглец. Мнозина с радост щяха да го предадат — и Сара Конклин също, — за да получат благодарността на

плантатора. През кратките секунди, в които момчето поемаше подноса с храната, тя зърваше лицето му и хърбавото тяло в дрехи не по мярка, но единствено тях намери сред даренията в църквата. Де да можеше да го пусне да поизлезе, за да се поразтъпче, но не можеше да си позволи риска някой да го види. Добронамерени хора — съсед, някой от църквата или родител на някой от учениците ѝ, който знаеше, че е сама до заминаването си — можеше да се отбият, за да ѝ донесат храна или просто за компания. Беше благодарна, че семейство Седжуик са на гости у Толивърови до утре следобед. Джесика щеше да я вземе заедно с товара, след като обядва, така че щяха отдавна да са заминали по времето, когато Джимсънуид спреше пред портата.

Всичко бе почти приключило. Това бе последната вечер от затворническия живот на момчето. Сара беше събрала вещите си в денка и бе подготвила кошница с храна за беглеца, за да има какво да яде по време на бягството. Беше десет часът, навън бе тъмно като в рог заради ниско надвисналите облаци, които скриваха луната. Време бе да закачи керосиновата лампа на задната веранда и да изчака сигнала от другата страна на потока, който да ѝ подсказе, че на пристанището в Чарлстън всичко е готово. Кодовият знак на агента се състоеше от три дълги проблясвания и едно късо. Тя щеше да отговори с кратки завъртания на механизма за увеличаване и намаляване на пламъка. Който и да я наблюдаваше по това време на нощта, щеше да реши, че страх от пожар я е накарал да излезе навън, за да пробва фитила. Ако нещо не беше наред от едната или от другата страна, сигнал нямаше да има. Сара се молеше да види от другата страна на потока трите високи пламъка, последвани от бързия.

Загърната в наметало, тя закачи лампата на пирон, като намали пламъка. Не ѝ се наложи да чака дълго. Сигналът дойде и тя нагласи пламъка веднъж, после два пъти, три пъти. Заля я огромно облекчение, когато обгърна с ръце стъклената лампа, за да я духне. Щеше да съобщи на госта в килера, че засега всичко е наред и върви по план. Може би и той щеше да спи по-добре, но тя поне щеше да спи спокойно. Но докато сваляше фенера и се канеше да влезе вътре, забеляза нов проблясък да примигва в тъмното и бързо да угасва. Сърцето ѝ се сви. Какво се беше случило? Този последен пламък случаен ли беше, или не? Да не би свръзката ѝ да изпусна фенера и бързо да угаси фитила. Ослуша се, напрегна очи към тъмната гора, ала

не чу нищо, освен тихото плискане на водата по камъните. Веднъж бе отишла от другата страна на потока, тласната от любопитство, и откри гъсталака, откъдето агентът изпращаше кодираните си съобщения. Стъпкани листа бяха издали мястото, до което се стигаше по пътека през гората.

Малко объркана и разтревожена, Сара влезе вътре и реши да не чука на вратата на килера, за да съобщи на момчето добрата новина. Страхуваше се да не урочаса бягството. Беше извадила костюма за път от гардероба. Закачи го там снощи, за да повдигне духа ѝ и да ѝ напомня, че след осемнайсет часа ще бъде на път към Чарлстън, за да отпътува с кораб за дома.

Съблече се и си легна, но не можа да заспи. Не спираше да мисли за Джесика.

Сара се страхуваше за нея. Силната воля и прибрзаността не бяха добра комбинация, а приятелката ѝ имаше изобилие и от двете. Ако пък тези черти се съчетаеха със сляпата ѝ вяра в непоклатимото ѝ място в семейството, Джесика се превръщаше в слепец с насочен зареден пистолет. Момичето не вярваше на предупрежденията на баща си. Погрешно смяташе, че любовта му ще я защити от заплахите, че той няма да рискува обичта ѝ да се превърне в омраза, ако реши да използва Типи като начин да я накаже. Джесика не разбираше, че ако я заловят да помага за ликвидирането на системата, от която семейното богатство, социалното положение и начинът на живот зависеха поколения наред, грехът ѝ няма да бъде простен. Типи обаче бе наясно и се тревожеше не толкова за своята безопасност, колкото за безопасността на господарката си.

— Тя познава Карсън Уиндъм като баща — бе признала веднъж пред Сара, — но няма представа какво представлява той като бял човек и господар на „Уилоушайър“.

Сара се съгласи, облекчена, че момичето разбира добре опасността, която Джесика подценяваше. Ако работеха заедно, имаше надежда да укротят невъздържаните пориви на приятелката си.

Типи непрекъснато я удивяваше — и натъжаваше. Джесика трябваше много да внимава. Животът на прислужницата можеше да бъде заличен с едно тропване на лъснатите ботуши на Карсън Уиндъм или на тока на сина му, след което творческият гений в малката странна главица щеше да е загубен завинаги — „глава на цветнокожо

момиче!“, както Сара бе дочула Карсън Уиндъм да сумти презрително в един от малкото случаи, в които бе гостувала в „Уилоушайър“. В тона му бе доловила завист и презрение заради обичта, с която дъщеря му даряваше прислужницата негърка, обич, която не беше предназначена нито за него, нито за брат й. Типи трябваше да внимава много и в това отношение.

Луната избледняваше, когато Сара най-сетне заспа. Стори й се, че сънува, когато чу тропот на конски копита на поляната отпред, те подминаха къщата на свещеника, гробището и спряха пред нейния дом. Стресна се, изскочи от леглото, дръпна халата си, чу уплашеното възклицание на обитателя на килера, когато изтича от спалнята през кухнята, за да се изправи пред кошмара, от който отдавна се страхуваше и който този път със сигурност я очакваше от другата страна на вратата.

Завърза здраво робата и дръпна резето. Мъжете отвън я наблюдаваха от седлата, стиснали уста, с присвити очи. Водачът им скочи от коня и докосна шапката си.

— Добър вечер, мис Конклин, или може би трябва да кажа добро утро, защото вече е утро — поздрави Майкъл Уиндъм.

— Нямам никаква представа в какво се е забъркал синът ти — оплака се Юнис на Карсън, докато закусваха. — Цяла нощ го няма. Елфи ще остане много разочарована, ако племенникът ѝ не я посрещне, когато пристигне.

— Излезе с Нощните ездаци — промърмори съпругът ѝ, погълнат от вестника, който четеше. — Решил е на всяка цена да залови онзи, който краде от нас.

— Само два бута — отбеляза Джесика и се почувства неловко, че брат ѝ и лакеите му обикалят района, докато тя ще откара Сара и товара им до Чарлстън.

Карлсън вдигна очи.

— Ти откъде знаеш, че са били само два бута?

Джесика трябваше да мисли бързо. Уили Мей ѝ беше казала, но баща ѝ нямаше представа кой е източникът. Ако узнаеше, повече нямаше да се доверява на Уили Мей.

— Кражбата не е тайна, татко. Всички знаят.

— Типи отново разнася клюки — изсумтя баща ѝ.

— Трябва да признаеш, Карсън, че момичето се отличи с украсата тази година. Нямам търпение Елфи да я види.

Карсън изсумтя отново, но не можеше да отрече, че Типи е създала истинско празнично чудо от панделки, шишарки, клонки от вечнозелени клони, имел, свещи, цветна хартия, дървени играчки, топки от пуканки, плодове, ядки, джинджифилови сладки и стъклени топки от Германия. Юнис беше доволна, че отмени нареждането на съпруга си Типи да работи при тъкачките, където димът от огнището не се отразяваше добре на дробовете ѝ.

— Така пропиляваш таланта ѝ, Карсън — бе заявила Юнис с тон, който подсказваше, че няма да отстъпи по този въпрос. — Мястото на момичето е в шивачницата. Двете с Джесика имаме нужда от нови рокли за сватбата на Сайлс и Лети.

Съпругът ѝ никога не се оттегляше от битка, освен в редките случаи, когато здравият разум му подсказваше да се прояви като кавалер. С изключение на „Уилоушайър“, съпругата му беше любовта на живота му и той бе готов на всичко, за да покаже чувствата си вечер в спалнята. Затова бе отстъпил благородно.

— Права си. Трябва да я сложим там, където от нея ще има най-много полза.

Джесика се обърна към него с разтуптяно сърце.

— Татко, поръча ли да докарат каретата? Корабът на Сара потегля в три, приблизително по времето, когато пристига леля Елфи, затова искам да си осигуря достатъчно време.

Карсън вдигна поглед от вестника.

— Да, но ми се иска да почакаш още малко, за да те закара брат ти. Нямам доверие на времето през декември, а в алманаха пише тази седмица да очакваме сняг. Пътническият сандък на леля ти може да ви затрудни.

— Ще накарам някой носач да ни помогне — каза Джесика, сгъна салфетката си и повика един от слугите да изтегли стола ѝ.

— А как ще качите багажа на Сара Конклин в каретата? — продължи да пита баща ѝ.

— Ще се справим — настоя Джесика с надеждата Майкъл да не се появи отнякъде. — Бихте ли ме извинили...

— Двете искат да останат сами, за да си поговорят по момичешки, скъпи — намеси се майка ѝ, а тя забърза от стаята.

— В такъв случай Джесика трябва да вземе Типи, защото и негърката се мисли за една от тях — сопна се Карсън и затвори вестника със замах.

Джесика грабна бонето и наметалото си, излезе и се качи в каретата, преди на баща ѝ да му хрумне да изпрати някого от кочияшите. На Даниъл имаше доверие, но не би го въвлякла в опасната мисия.

— Благодаря ти, Даниъл — рече тя, — но няма нужда да се суетиш около мен. Бързам — спря го, когато той понечи да завие коленете ѝ с одеяло. Трябваше да се измъкне, преди Майкъл да се върне и да настоява да тръгне с нея. Той нямаше да изпусне случая да се порадва на очарователната компания на Сара Конклин.

Джесика усети, че ръцете и раменете я болят от напрежение, когато измина осемте километра до Уилоу Гроув и зави по алеята към църквата и къщата на Сара. Дъхът ѝ излезе на бяло облаче, когато спря каретата и се насили да си отдъхне. Най-притеснителната част от пътуването беше зад нея. Никой нямаше да види как крият товара и двете със Сара щяха незабавно да потеглят към мястото в ясения зимен

ден шест дена преди Коледа. В Чарлстън щяха да разполагат с предостатъчно време за последна чаша чай заедно, преди Сара да се качи на кораба. Смелата ѝ приятелка щеше да ѝ липсва, но пък тя очакваше с огромно нетърпение срещата с малкия си племенник и останалите от семейството. Джесика споделяше притесненията на Лети. Щеше ли Сара да се върне при тях, след като се прибереше у дома за празниците?

Вдигна ръка, за да почука на вратата, когато и от двете страни на къщата изникна по един кордон от ездачи. Някои не познаваше, другите бяха местният производител на алкохол, щавачът на кожи, собственикът на странноприемницата и неколцина фермери. Всички я наблюдаваха онемели от изненада, истински ужас бе изписан по лицата. За миг тя се стъписа: Какво търсеха Нощните ездачи тук? Чу познато цвилене, обърна се и видя черния арабски жребец на Майкъл да разтърсва красиво извития си врат вместо поздрав и да размахва опашка. Мозъкът ѝ беше скован от страх. Цялото ѝ тяло застина неподвижно. Майкъл отвори вратата. Зяпна я и челюстта му бавно увисна.

— А, не, не мога да повярвам — изохка той. — Не и ти, Джеси. Не е възможно да си ти... Кажи ми, че не си ти. Дошла си, за да вземеш Сара...

Тя можеше да излъже, но в този момент мислеше единствено за приятелката си. В главата ѝ нахлу кръв.

— Какво си направил със Сара? Къде е тя?

— Господи, ти трябваше да ги вземеш, нали? — продължи брат ѝ с глас, надебелял от мъка. Беше пребледнял като платно. Дори дълбоките му металносиви очи бяха изгубили блясъка си. Шок и недоумение ги бяха превърнали в лед. — Не можахме да я накараме да ни каже кой ще дойде за момчето. Наложил се да изчакаме, за да разберем сами...

Джесика се промъкна покрай едрата фигура.

— Сара! — провикна се тя, втурна се през хола, влетя в кухнята и надникна през отворената врата на килера.

Майкъл стисна ръката ѝ, дръпна я.

— В спалнята е — изсъска грубо той, лицето му бе разкривено от гняв. — Върви се погрижи за нея. Пратих да донесат мехлем и превръзки. Събери ѝ нещата, облечи я и я качи в каретата. Госпожица

Конклин няма да се връща отново в Уилоу Гроув. Аз ще те закарам до пристанището на Чарлстън. Ще отведем леля вкъщи, а след това ще те изправа пред татко.

Джесика отскубна ръка и хукна към спалнята.

— Господи! Сара! — извика, когато видя тялото на леглото.

Приятелката ѝ лежеше с лице към стената, нощницата ѝ бе раздрана, напоена с кръвта от разрезите, където камшикът беше прорязал гърба ѝ. От другата стая долетяха груби мъжки гласове и Майкъл влезе при нея, понесъл пакет. Джесика скочи.

— Как можа, Майкъл? — изпищя тя.

— Точно ти ли ми задаваш този въпрос, малка сестричке, след като аз трябва да ти го задам? Вярвай, баща ни ще те пита тъкмо това. — Майкъл хвърли пакета към нея. — Дръж. Почисти раните ѝ. Хората ми товарят сандъка ѝ в каретата. Разполагаш с трийсет минути, за да приготвиш приятелката си аболиционистка да замине завинаги от нашите брегове. Ако до това време не е готова, ще я хвърля за храна на лешоядите. — Той изфуча от стаята, а Джесика разкъса пакета с марля.

— Не съм им казала, Джеси — изпъшка Сара, когато момичето забърза да налее вода в леген от каната върху тоалетната маса. — Заловили са агента и са го принудили да ме предаде. Той се опита да ме предупреди... надявах се, молах се, да не дойдеш, нещо да ти попречи да дойдеш, а ако все пак се появиш, да измислиш нещо за пред брат си...

— Шшшт, не говори, Сара — прошепна Джеси и коленичи, за да махне остатъците от нощницата на приятелката си и за да превърже раните. — Лежи мирно. Мисли за малкия си племенник и че след няколко часа си заминаваш за дома. Повече никога няма да ти се налага да виждаш брат ми и такива като него.

— Отведоха беглеца в „Уилоушайър“ — рече Сара, сякаш не бе чула думите на Джесика. — Ще го върнат на господаря му. Отведоха го с въже на шията. Накараха го да гледа, докато ме бичуваха.

Джесика имаше чувството, че ще повърне. Зад къщата имаше висока магнолия. Майкъл и главорезите му сигурно я бяха вързали за някой от жилавите клони, а наоколо не бе имало никой да чуе плющенето на камшика или писъците ѝ, ако тя им беше доставила подобно удоволствие, но Сара не бе издала нейното участие. Джесика обработваше бързо раните, стиснала здраво устни, за да не заплаче.

Сара ѝ даде знак да се наведе и сниши глас до шепот, да не би някой в съседната стая да подслушва. Като внимаваше да не докосне някоя от раните, Джесика се приведе напред.

— Страхувам се за Уили Мей...

— Господи. Какво знае Майкъл? — попита Джесика.

— Момчето каза, че чуло за жена, която укрива бегълци, и затова дошло тук. Не е споменал Уили Мей, но ако брат ти се усъмни и продължи да го разпитва... ако започне да го измъчва... той ще проговори.

Джесика усети как кръвта се оттича от главата ѝ.

— Страхувам се и за теб, моя смела приятелко от Юга, страх ме е и за Типи — продължи Сара.

Замаяна, сякаш бе коленичила на палубата на клатушкащ се кораб, Джесика почистваше раните.

— Не се тревожи за нас — опита се да я успокои тя. — Все ще измисля нещо, за да спася всички ни. Татко лае, но не хапе, когато става въпрос за мен. Ще побеснее, когато научи с какво съм се захванала, но ще ми прости. Дъщеря съм му. Няма избор.

— О, Джесика, миличка... — простена Сара.

На закуска в дома на семейство Толивър, както и на други маси в господарските имения на Пътя на плантациите, разочарованите семейства обсъждаха неочакваното отлагане на ежегодните празненства, които се провеждаха в „Уилоушайър“. Те включваха коледния бал, чая в чест на ежегодното посещение на сестрата на Юнис от Бостън за празниците и новогодишното тържество, на което бяха поканени много видни личности и светила. Поканените щастливци очакваха тези социални събития през цялата година, а дамите планираха отдалече роклите, аксесоарите и прическите.

— Какво ли е станало? — попита Елизабет насядалите около масата, докато похапваха шунка и булгур сутринта преди планирания празник. Тя си помисли със съжаление за роклята, която висеше в гардероба ѝ, защото сега нямаше къде да се покаже с нея. Тази сутрин синовете ѝ и внукът ѝ се радваха на компанията не само на Лети и баща ѝ, които често оставаха да преспят у тях, но и на Джереми Уоруик. След закуска двамата със Сайлс щяха да обсъдят насаме все по-мрачните перспективи на сина ѝ и Лети да заминат, когато керванът тръгнеше за Тексас през пролетта.

— Нищо не съм чул — призна Джереми.

— Все едно черно наметало е обгърнало „Уилоушайър“ — отбеляза Лети. — Така и не успях да се видя с Джесика. Отидох да я посетя, но на вратата ме върнаха.

— Същата работа е и с Майкъл — добави Морис. — Вчера двамата с него трябваше да ходим на лов, но той прати човек да ми съобщи, че било изникнало нещо неотложно.

— Трябва да се е случило нещо необичайно — подхвърли преподобният Седжуик. Никой от семейството не дойде на коледната кантата в сряда вечерта. Много необичайно. Мистър Уиндъм винаги оставя огромно дарение.

— Мис Конклин замина ли за Масачузетс? — обърна се Джереми към Лети. — Доколкото знам, Джесика трябваше да я закара на пристанището с каретата им.

— Не знаем със сигурност, но сме малко притеснени — отвърна Лети. — Затова и потърсих Джесика. Когато отидох да проветря

къщата при гробището, по чаршафите видях кръв, а в кофата за боклук имаше окървавена марля.

— Много странно — въздъхна преподобният Седжуик.

— Да не би да се е порязала? — предположи Сайлъс.

— Как само ми се иска да поговоря с Джесика и да разбера какво става — продължи Лети.

— Може би просто природата си казва думата — намеси се Елизабет и хвърли на Лети поглед, от който младата жена се изчерви и смени темата. — Нямах търпение да видя „Уилоушайър“ пременен за празниците — оплака се тя. — Онова цветнокожо момиче на семейство Уиндъм... как се казваше?

— Типи — подсети я Сайлъс.

— Тя прави чудеса с украсата. Не мога да си представя, че подобна изобретателност притежава една отблъскваща цветнокожа.

Морис отхапа от намазаната с масло бисквита и заговори с пълна уста.

— Да не би да говориш за прислужницата, която прилича на маймуна, онази с големите крака? Всеки път, като я видя, имам чувството, че ще увисне на някой полилей?

— Да, скъпи — потвърди Елизабет. — Очевидно Джесика умира за нея.

Разговорът прекъсна, когато Лазаръс отвори неочаквано двойните врати към трапезарията. Пристъпи към стола на Морис и се наведе към ухото му.

— Моля да ме извините, господарю, но в хола чака посетител.

— Толкова рано сутринта, Лазаръс? Кой, за бога, е дошъл?

— Мистър Карсън Уиндъм, сър.

Морис дръпна рязко салфетката от яката и стана, сподирен от стреснатото мълчание на останалите на масата.

— Той обаче не идва при вас, сър — обясни Лазаръс. — Търси мистър Сайлъс.

— Брат ми ли? — заекна Морис сякаш чутото бе немислимо.

— Мили боже — ахна Елизабет.

Сайлъс сгъна салфетката си и се изправи. Ухили се на Джереми и намигна на Лети.

— Може старият да си е променил мнението — предположи той. Морис изви вежда.

— И е дошъл чак дотук по Коледа? Не разчитай на тази работа.

— Разбери каквото можеш за „Уилоушайър“ — заръча Елизабет, покрила устата си с ръка.

Карсън Уиндъм гледаше през високите прозорци на хола, хванал ръце зад гърба си. Лазаръс беше взел шапката и камшика за езда, без които гостът не ходеше никъде. Сайлъс позна стойката на човек, потънал в мисли. Нямаше как да не се съгласи с мнението на Морис. Защо му е на най-влиятелния и богат човек в Южна Каролина да си направи труд да дойде, за да уважи молбата му за заем по време на закуска, и то около Коледа, когато бизнесът е съвсем замрял?

— Мистър Уиндъм?

Карсън се обърна и единствено доброто възпитание попречи на Сайлъс да не покаже изненадата си. Пред него бе познатото лице, но изпито от грижи и силно безпокойство. И по неговото започваха да се появяват издайнически знаци на тревога, когато се погледнеше рано сутрин в огледалото. Киселото изражение на Карсън Уиндъм — надменността вече не се забелязваше в погледа — съвсем не отиваше на колосаната риза и набора на вратовръзката.

— Благодаря ти, че ме прие, без да имаме предварителна уговорка, Сайлъс — започна той.

— За мен е удоволствие, сър — поклони се леко Сайлъс.

— Не съм сигурен дали ще си на същото мнение, след като разбереш защо съм тук.

— Тогава да седнем и аз ще позвъня да ни донесат кафе.

Карсън махна пренебрежително с ръка и едрият рубин на пръстена печат улови отблясъците от камината.

— Няма нужда, по-добре седни. Аз обаче ще остана прав.

Сайлъс седна на един от безценните столове „Хепълуайт“ на майка си, обзет от пълно недоумение, и се опита да отгатне защо Карсън Уиндъм се беше изправил в хола му — хола на Морис — сутринта, когато социалното събитие на годината трябваше да се състои в „Уилоушайър“. Не можа да намери обяснение, но бе сигурен в едно. Гостът не бе дошъл, за да му даде заем.

Убеждението му стана на пух и прах, когато застаналият пред него Карсън, разкراчил яките си крака, свил ръце зад гърба, го погледна гневно и заговори.

— Какво би казал, ако ти дам заема, платя всичките ти разходи до Тексас, добавя достатъчно пари, за да разработиш собствена плантация и да си построиш хубава къща, и ти подаря петдесет роби.

Сайлс го зяпна, сякаш посетителят най-неочаквано бе прострелял копчетата на безупречно скроената си жилетка. След като се възстанови от шока, отговори:

— Бих казал, че сънувам, или пък вие страдате от кошмар.

— Не сънуваш, а пък аз съм буден като бухал в полунощ.

— Простете, сър — каза Сайлс, — но не разбирам.

— Какво си готов да направиш, за да получиш онова, което току-що ти предложих?

Изумен, но вече зърнал тънкия лъч надежда да разсейва объркването му, Сайлс рече:

— Почти всичко, освен убийство или грабеж на банка.

— И аз така си мислех. — Карсън стисна уста и се замисли над нещо в мълчание, сякаш се колебаеше дали да продължи. Най-сетне взе решение и си пое шумно въздух през носа.

— И така, Сайлс. Всичко, което ти предложих, е твое, стига да направиш едно-единствено нещо за мен.

Сайлс усети как сърцето му застива. Предложенията на плантатора танцуваха като захаросани сливи пред очите му. Да замине за Тексас с достатъчно пари, за да сбъдне не само всички свои желания и мечти, ами и тези на Лети... бе почти готов да сключи сделка с дявола, но всяко нещо си имаше цена — естествено, щом предложенията идваха от Карсън Уиндъм.

— Какво искате да направя? — попита.

— Ожени се за дъщеря ми — отвърна посетителят.

16.

Сайлърс зяпна Карсън. Беше поразен.

— Какво?

— Чу ме много добре — сопна се Карсън. — Искам да се ожениш за Джесика и да я заведеш в Тексас.

— Но аз съм сгоден!

— Известно ми е. Намери начин да развалиш годежа.

— Да го разваля ли?

— Сайлърс... — Уиндъм изду широките си гърди и вратовръзката се надигна. — Предлагам ти шанс, какъвто втори път няма да имаш — неповторима възможност. Приеми и си свободен да живееш както си мечтал. Отхвърли предложението ми и изживей живота си по начин, който няма да ти е никак приятен, превърни се в човек, когото ще намразиш. Ще направиш услуга на мис Седжуик, като я освободиш да се омъжи за човек, чиято мания е на първо място, преди любовта му към нея.

Сайлърс беше ужасен.

— Сър, да не би да забравихте, че мис Седжуик ме обича?

— Годиците ще излекуват сърцето й, защото омразата ще й помогне да заличи чувствата си, след като предпочетеш предложението ми пред нея. Колко по-важна е любовта от решение, което определя целия ти бъдещ живот и живота на наследниците ти? Я си помисли.

— Не мога да направя онова, за което ме молите, и съм сигурен, че предложението ви ще се стори точно толкова противно на дъщеря ви, колкото и на мен.

— Джесика няма думата. Тя изгуби това право, когато предаде и мен, и семейството си.

Завесата, която криеше тайната на отложените светски събития в „Уилоушайър“, започваше бавно да се вдига. Джесика — този огън и жупел — явно бе причината. Сайлърс погледна госта с неприязън.

— Позволете да попитам какво е направила.

Карсън му разказа какво е престъплението й.

— Мили боже! — възкликна Сайлърс.

— И аз това казах — въздъхна Карсън и за кратко затвори очи. — Дъщеря ми не е красавица, Сайлърс, това е ясно, но ако се ожениш за

нея, да знаеш, че ще имаш истинска лъвица, а на някои мъже темпераментът ѝ ще се стори... изключително привлекателен.

— Очевидно Джереми е запленил от нея — отвърна сухо Сайлс.

— Защо не помолите него да се ожени за Джесика?

— Мина ми през ума, но...

Сайлс изви уста.

— Само че не можете да го купите, нали?

— Той не е в твоето положение.

Сайлс не знаеше кое да приеме за по-голяма обида — опита да бъде купен или истината.

— Какво ще стане с Джесика, ако не пожелае... да се омъжи? — попита любопитно той.

Карсън извърна поглед и стисна устни.

— Ще я отведа от Южна Каролина по един или друг начин, преди да се разчуе за аболиционистките ѝ пристрастия. Не желая предатели в дома си. Можеш да ми вярваш, че другият начин ще ѝ хареса още по-малко, отколкото този, който вече ти предложих. — Той погледна младия мъж с очите на баща, научил за смъртта на детето си. — Моля те, Сайлс. Ожени се за дъщеря ми. Ще ѝ направиш услуга. Възможно е дори да я обикнеш, а и тя теб.

— Съмнявам се — отсече Сайлс. — Обичам Лети. Тя е в сърцето ми.

— Да, но ще имаш моите пари. Помисли си и ми съобщи решението си до две седмици. След това сделката отпада. Тогава ще задействам друг начин, по който да се справя със своенравната си дъщеря.

Джереми беше излязъл в коридора, когато Карсън, последван от сериозния Сайлс излезе от хола. Лазаръс забърза да подаде на госта камшика и шапката. Карсън си нагласи шапката.

— Добро утро, Джереми — поздрави той, а Сайлс забеляза тъгата в погледа му, която издаваше, че би предпочел да направи същото предложение на приятеля му. Джереми бе наистина изключителен мъж, много по-приятен и весел от онзи, към когото се бе обърнал Уиндъм. Сайлс си даваше сметка, че чувството му за хумор е задушено от събитията и... манията му, затова и Карсън се беше възползвал от слабостта му.

— Весела Коледа и на вас, и на семействата ви, господа — пожела Карсън и погледна за последен път Сайлърс, преди прислужникът да го изпрати.

Джеремиде бе забелязал многозначителното изражение.

— Това пък какво беше? — попита той, след като гостът излезе.

Сайлърс прокара ръка през косата си. Откъм трапезарията долиташе бистро сопрано на Лети, което звучеше като музика за ушите му.

— Джеремиде — каза той, — има моменти, когато ми се иска да не се бях раждал.

Джесика бе затворена в стаята си вече четири дена. Очевидно дори на майка ѝ беше забранено да влиза при нея. Идваше единствено Лулу, прислужницата, която ѝ носеше храна и ѝ съобщаваше новините. Момичето не попита за леля си, която видя единствено по време на напрегнатото, мълчаливо пътуване от пристанището на Чарлстън до „Уилоушайър“. Не попита за Типи, нито за Уили Мей, не се поинтересува за настроението на майка си и баща си. Прислужницата предаваше на родителите ѝ своя версия на казаното от Джесика и на държанието ѝ. Останала сама с мислите си, тя знаеше, че няма да понесе новината какво отмъщение е измислил баща ѝ за Типи и Уили Мей. Къщата бе необичайно тиха в дните преди Коледа, вместо както обикновено да се носят гласове, да пристигат гости, да тече трескава подготовка за балове, прислугата да подтичва наоколо, да се чуват разговори, смях и музика.

Джесика, разбира се, се тревожеше. Беше ли изпратил баща ѝ Типи да работи в полето? Беше ли наказал Уили Мей? Щеше ли майка ѝ някога да ѝ проговори отново? Какво ли наказание бе измислил баща ѝ за нея, защото наказанието нямаше да я отмени. И защо? Защото бе показала доброта към друго човешко същество ли? Отпечатъкът на злобно стиснатата ръка върху китката ѝ, докато брат ѝ я водеше през къщата към кабинета на баща им, бе започнал да избледнява, но Джесика все още виждаше учуденото изражение на леля си, загрижеността на майка ѝ, притиснала ръка към устата, разтревожения ѝ поглед, който питаше: „Какво, за бога, си направила този път, дете?“.

Докато Джесика стоеше с високо вдигната глава и вирната брадичка, Майкъл разказа как заедно с другарите си бе заловил „мерзък аболиционист, който подкрепя робите“, точно когато върши мръсното си дело и накара баща си да се досети на кого гадината е давала сигнали.

Баща ѝ изслуша всичко, без да му трепне окото, но стисна челюсти и тъмнокафявите му очи, насочени към Джесика, станаха почти черни.

— Мис Конклин качи ли се на кораба? — попита накрая.

— Да, татко — потвърди Майкъл. — Погрижих се. Казах ѝ, че ще ѝ се случи нещо по-лошо, ако посмее да се покаже отново тук.

— Ами беглецът? Той къде е?

— В обора, докато ми кажеш какво да правя с него. Още момче е, пълен невежа. Разправя, че няма представа кой го притежава, нито знае името на плантацията, в която живее. Предполагам, че никога не е излизал от полето, в което работи. Казва се Джаспър. Това успяхме да измъкнем от него, когато видях какво сторихме на Сара Конклин. Каза ни, че се скрил в каруцата, когато Скутър потеглил към града, за да вземе колелото.

— Значи никой от „Уилоушайър“ не му е помагал?

— Поне така твърди. Склонен съм да му повярвам.

— Как е разбрал, че трябва да търси мис Конклин?

— Каза, че на полето дошъл човек — агент, вероятно, — докато работели, и пуснал мълвата, че жена, която помага на бегълци, живеела в къщата до гробището в Уилоу Гроув. Затова се отправил натам.

— Познава ли агента?

— Не. Той е северняк, постъпил на работа в магазина за фураж в Уилоу Гроув миналата година. Предадохме го на шерифа.

— Значи... продавачът в магазина и мис Конклин са се наговорили да измъкнат момчето, така ли?

— Да, сър.

— И ти си им била съучастница, а? — обърна се въпросително той към Джесика и застана пред нея.

— Да — потвърди Джесика и отвърна на погледа му гордо, макар вътрешно да беше ужасена. Не забеляза никаква искрица на обич в студените, тъмни кладенци на бащиния поглед.

— Няма да те питам какво ще кажеш в своя защита. Не желая да те слушам. Махни се от погледа ми. Върви в стаята си и чакай да те повикам. Само да посмеееш да си подадеш главата навън, ще ти наложа жестоко наказание. Разбра ли ме, Джесика Ан?

Никога не я наричаше Джесика Ан. Вледеняващ ужас се загнезди ниско в стомаха ѝ. Спомни си стона на Сара, когато се похвали пред нея, че баща ѝ лае, но не хапе, когато става въпрос за дъщеря му. Значи не е простенала от болка, ами защото е разбрала, че приятелката ѝ нищо не знае за Карсън Уиндъм. Ужасена, тя се замисли за Типи. Баща ѝ щеше да накаже прислужницата заради нейните прегрешения. За него нямаше значение дали дъщеря му ще му прости, или обичта ѝ ще се превърне в омраза.

Тя преплете умолително пръсти.

— Татко, много те моля. Искрено те моля, не наказвай Типи заради стореното от мен.

— Майкъл, заведи сестра си в стаята ѝ.

— Моля те, татко...

— Върви веднага!

И майка ѝ, и леля ѝ, и Уили Мей, и някои от другите слуги се бяха събрали да гледат, ококорени и уплашени, докато Майкъл я побутваше нагоре по стълбите също като войник, който я води на гилотината. Преди да тръгне, последните думи на брат ѝ, може би последните завинаги, бяха:

— И като си помисля, че те обожавах.

Някой почука силно по вратата на стаята ѝ. Тя очакваше този момент със заслепяващ страх и резкият звук я върна към настоящето. Отвори и видя Лулу да се подсмива.

— Господарят иска да ви види, мис Джесика — рече тя.

Сайлърс не можеше нито да спи, нито да яде. Рано сутрин излизаше да язди дълго, посред нощ тръгваше на разходка. В тихите часове, в ледения студ, докато Пътят на плантацията спеше, той мислеше, молеше се за прозрение и напътствие как да постъпи. Оставаха четири дена до края на двете седмици, които му бяха дадени да вземе решение, а той бе точно толкова далече от въпросното решение, колкото и в деня, когато Карсън Уиндъм предложи изход от проблемите и на двамата.

Майка му не спираше да се суети около него.

— Касандра е направила любимия ти пай, Сайлърс. Защо не ядеш?

Годеницата му беше пребледняла от тревога.

— Знам, когато нещо те тревожи, любими. Какво има? Моля те, кажи ми.

Джереми, който го познаваше по-добре и от брат, се опита да поговори с него.

— Нещо те яде отвътре, приятелю. Готов съм да те изслушам, когато решиш да споделиш.

А пък брат му — недосетлив, нечувствителен, ограничен — го наблюдаваше отстрани.

— Сайлърс, каквото и да не е наред, то започна в мига, в който Карсън Уиндъм излезе от хола ни. Какво е направил? Да не би да ти е предложил ръката на дъщеря си?

Морис се изсмя на шегата си, докато Сайлърс, без да се усмихне, се извърна от страх, че брат му ще прочете истината в очите му.

Каруците все още очакваха купувачи, подредени край обора, но сега вече броят им се беше увеличил с две. И останалите наематели се бяха отказали да се включат в кервана, ново развитие, което накара Джереми да изпрати бележка, в която пишеше, че е разбрал източника на проблема, който го измъчва, и настоява да се срещнат, за да го обсъдят. Приятелят му чакаше в хола на „Куинскраун“, когато Сайлърс, приключил със задълженията си на управител, влезе при него и застана пред камината. До Коледа оставаха два дена и къщата ухаеше на готвено и бор. Сайлърс се надяваше да стане чудо и затова не бе

споделил с приятеля си, че може да му се наложи да се откаже от участие в кървана.

— Струва ми се, че се досещам какво те измъчва, Сайлърс — започна Джереми. — Пари, нали? Нямах пари за пътуването.

Отчаяният Сайлърс прокара ръка през гъстата си черна коса.

— Май да, Джереми — призна той. — Не ти казах, защото разчитах на заем, а с парите от наема и продажбата на каруците, щях да разполагам с предостатъчно, за да стигнем до Тексас и да си осигурим начало, но всичките ми планове се провалиха. Не мога да заведа Лети в Тексас с празни джобове.

Разтревоженият Джереми се приведе напред.

— Дори не искам да мисля за заминаване в Тексас без теб, Сайлърс. Това е мечта, която ни крепи години наред. Вече сме започнали осъществяването на плановете си. Забрави за гордостта си и позволи на семейството ми да ти помогне.

— Не мога, Джереми — поклати глава Сайлърс. — Благодаря ти за предложението, но категорично отказвам. Да дължиш пари на най-добрия си приятел не е начин да се впуснеш, в каквото и да е начинание. Знаеш го не по-зле от мен. Ако беше на мое място, ти щеше ли да ми позволиш да ти помогна?

Джереми изви поглед към огъня.

— Сигурно нямаше. Би ме оставил да дам живота си за теб, ти би направил същото, но господ да ни пази да дължим пари един на друг. Това... неизречено споразумение между семейства Уоруик и Толивър е започнало още в Англия в края на Войната на розите, нали знаеш, когато родовете Ланкастър и Йорк решили да споделят ключа за кралството, стига да не отварят кесии си едни за други.

— Това е наследството ни, Джереми. Нито да вземаме, нито да даваме заеми.

Приятелят му го погледна разтревожено.

— И какво ще правим тогава? Има ли изобщо надежда? Предполагам, че Карсън Уиндъм ти е отказал. Затова ли беше дошъл преди две седмици? Затова ли ти изглеждаше така, сякаш ти е издадена смъртна присъда?

— Все едно наистина я издаде — отвърна Сайлърс и стана, за да се приближи до един от високите прозорци на хола. Напоследък не го свърташе дълго на едно място, не можеше нито да стои прав, нито да

лежи. Нервите му бяха опънати до скъсване. Дали да каже за предложението на Карсън Уиндъм? Какво ли щеше да си помисли Джереми за най-добрия си приятел, ако разбере, че обмисля подобна възможност? Всеки от тях уважаваше другия заради твърдостта на характера и последователността. Макар че понякога възгледите им бяха различни, те не се караха дори когато се захващаха с нещо, което със сигурност водеше до противоречия. Като момчета, двамата правеха заедно канута, салове и къщички на дърветата; замисляха как да изкарат джобни пари; обмисляха разходки, как и кога да отидат на лов или риболов. Като мъже, инвестираха еднакви суми, грижи и обучение в коне за надбягвания, харесваха едни и същи момичета, създадоха комитет от двама, когато трябваше да се реши как да преместят паднало на пътя дърво или да построят мост, който да свърже плантациите на съседите.

Бащите им, а сега и Морис, оставяха „момчетата“ да решат как да се справят, когато ставаше въпрос за имененията.

Ако обаче Сайлс приемеше предложението на Карсън, щеше ли Джереми все още да иска да пътува с него до Тексас? Щеше ли да се примири, че водачът на кервана е предал жената, която обича, за да осъществи мечтата, която двамата споделяха? Ако приемеше условията на Карсън, щеше ли Джереми да прояви разбиране, да приеме, че Сайлс е постъпил правилно?

— Значи няма никаква надежда? — повтори Джереми въпроса си с тъга и съжаление. — Абсолютно всички възможности ли премисли?

Сайлс продължаваше да гледа през прозореца, разкъсван от мъка, сякаш бе запратен в ада. Завъртя се рязко и се отправи към масичката с напитките.

— Имам една възможност — рече той и вдигна запушалката на гарафата с уиски. Бе едва четири следобед. Джереми повдигна леко вежди.

— Каква? — попита приятелят му и поклати глава, когато Сайлс му предложи напитка.

Сайлс си наля и седна пред камината.

— Оказа се прав за Сара Конклин — рече той. — Била е много прикрита жена. Майкъл Уиндъм открил, че е посредник в Тайната железница. Изпратили са я да си върви и повече няма да се върне като учителка в Уилоу Гроув. Още не съм съобщил на Лети.

— Мили боже! — възкликна Джереми. — Как е разбрал Майкъл?

Сайлс му разказа каквото знаеше. Беше почти сигурен, че Карсън е пропуснал неприятните подробности от историята.

— Горкото момиче — подхвърли Джереми. — Дано Майкъл и хората му да не са били груби с нея.

— Карсън не каза нищо по въпроса.

— Джесика знае ли?

Сайлс вдигна чашата към устните си.

— Знае. Тя е част от цялата работа.

Джереми изпъна гръб.

— Какво?

Сайлс довърши разказа за участието на Джесика.

— Баща ѝ е много сърдит заради това — каза накрая. — Толкова ѝ е ядосан, че иска да се отърве от нея. Затова дойде при мен онзи ден. Има нужда от помощта ми.

— Твоята помощ ли? Как би могъл да му помогнеш?

— Искан да се ожени за дъщеря му и да я заведе в Тексас.

Джереми застина на място и нетрепващият му поглед напомни на Сайлс за едно време, преди много години, когато ловяха риба на двата противоположни бряга на езерото. Джереми го наблюдаваше от отсрещната страна със същия безизразен поглед и Сайлс скоро разбра какво е привлякло вниманието му. Една мечка бе дошла да лови риба нагоре по течението, дотолкова погълната от заниманието си, че не бе забелязала Сайлс. Присвитите очи на Джереми разкриха две възможности пред него. Дали да се качи на кипариса, където щеше да е в безопасност, или да рискува живота си и някой крайник, като хукне към свободата. Сайлс рискува и се втурна сред дърветата, далече от мечката. Сега се чувстваше в подобно положение. Ако останеше, щеше да е в безопасност, но с вързани ръце. Въпросът бе дали да рискува подобна огромна загуба. Онзи ден на езерото Джереми не го беше изоставил. Дали щеше да подкрепи Сайлс и сега, ако приятелят му приемеше предложението на Карсън.

— Шокиран съм — призна простичко приятелят му.

— Виждам. Сега вече искаш ли чаша уиски?

— Ти какво му отговори? — любопитства Джереми, докато Сайлс наливаше напитката.

Сайлърс отбеляза с благодарност, че приятелят му не каза като мнозина: „Ти, разбира се, му отказа, нали?“.

— Обещах му да си помисля — призна Сайлърс. — Казвам ти сега, Джереми, каквото и да си помислиш за мен, че обмислям и този вариант. Карсън Уиндъм ми предложи изход.

ДжерEMI Уоруик дръпна юздите на белия си жребец и го подкара в лек галоп, когато излезе на обточената с дървета, от чиито клони висеше мъх, алея, която щеше да го отведе в подобния на Партенон семеен дом. Тухлената постройка, боядисана в бяло, приличаше на палат от два етажа и половина, заобиколена от широки двойни веранди с гигантски колони, които се издигаха чак до покрива. Също като лъскав скъпоценен камък, дори в сгъстяващия се сумрак къщата блестеше сред пищната градина и тучните ливади, които се простираха чак до памуковите поля, ширнали се към хоризонта, където краят им изчезваше от погледа. Тъй като бе роден сред богатството и изобилието на „Медоуландс“, до днес ДжерEMI ги приемаше за даденост и не обръщаше много внимание на великолепието и богатството в дома на дедите си. „Куинскраун“ бе не по-малко впечатляващо имение. Докато яздеше напред, той разглеждаше къщата на семейство Уоруик и безкрайните поля с нови очи.

Какво би направил човек — какво би рискувал, жертвал, от какво би се лишил, — за да притежава всичко това, питаше се той.

Всичко това бе мечтата на Сайлс, той чувстваше, че е роден, за да го притежава, бе убеден, че има нужда от него, за да оцелее като мъж. ДжерEMI мислеше по различен начин. Ако Морис починаше утре и оставеше „Куинскраун“ на брат си, Сайлс щеше да е щастлив и удовлетворен. Ако с бащата на ДжерEMI и братята му се случеше нещо — да пази Господ — и той, ДжерEMI, наследеше „Медоуландс“, щеше да се чувства нещастен. Мотивите му да замине за Тексас бяха различни от тези на Сайлс. Копнееше сам да е господар на себе си и сам да изкарва парите си, но в нова, развиваща се обстановка. ДжерEMI познаваше единствено фермерската работа, но бе готов да обмисли и нови предизвикателства, да се заеме с нещо ново в Тексас, който бе земя на възможностите. Според него плантаторската система на Южна Каролина — обичаите, традициите, нравите, предразсъдъците — ограничаваше и задушаваше, бе изтощена също както един ден щеше да се изтощи и земята. Сигурно Джесика Уиндъм мислеше по същия начин.

Същевременно разбираше отчаяната нужда на Сайлс да притежава всичко това. Той беше човек, който държеше на земята — за

предпочитане земя, която даваше памук, — освен това беше от рода Толивър, бе роден да притежава, да командва и води — не да следва. Във вените на Сайлърс течеше кръвта на праотците и той не можеше да промени или престъпи убеждението си каква роля му е отредена, също както не бе във властта му да промени цвета на очите си.

На Джереми му беше жал за него. Нито един моряк на планетата не би заменил петнайсетметрови вълни за неговата дилема. Сайлърс се намираше между лъв и тигър. Всеки от тях бе в състояние да го изяде жив. Ако избере да остане в „Куинскраун“ с жената, която обичаше, щеше да се изхаби емоционално. Ако замине за Тексас, цялата земя и всичият памук на света нямаше да успеят да заличат мъката му, че е вкопчен в брак без любов.

Щеше ли Сайлърс да жертва онези, които обичаше, за да запази собствения си живот? Лети щеше да бъде съсипана, унижена, неутешима. Джошуа щеше да е нещастен. Момченцето вече приемаше Лети като своя майка, а Елизабет я обичаше като дъщеря. Ако Сайлърс я изоставеше, за да се ожени за Джесика, щеше да замине от Южна Каролина опозорен. Никога повече нямаше да може да се прибере у дома.

Ами Джесика Уиндъм? След красивата Лети Седжуик какъв шанс имаше тя да спечели сърцето на Сайлърс — ако решише да опита. Като съдеше от държанието на капризното момиче — а и вече знаеше какво е отношението ѝ към робството, — смяташе, че още от първата целувка между тях ще припламне омраза.

Джереми тръсна глава, обзет от съчувствие към приятеля си, и пришпори жребеца. Жалко, че не участваше в състезанието. Откакто бе на двайсет и една и се запозна с момичето, в което се влюби, а покъсно изгуби заради коремен тиф, нито една жена не го бе заинтригувала както Джесика Уиндъм. Ако баща ѝ бе предложил на него ръката ѝ, той нямаше да мисли дълго.

Джесика видя леля си да се качва по стълбите.

— Лельо Елфи! — извика тя и двете се прегърнаха силно.

— Миличкото ми детенце, всичко стана по моя вина — възкликна леля ѝ. — Само ако те бях наблюдавала по-внимателно, докато беше в Бостън...

Джесика се отдръпна, за да се взре в очите ѝ.

— Вината изобщо не е твоя, лельо Елфи. Когато заминах оттук, убежденията ми вече бяха твърди. В пансиона просто се убедих, че са правилни. Ами ти... имаш ли случайно някаква представа каква съдба ми е отредена?

— Не, миличка. Баща ти ми няма доверие, а майка ти е много разтревожена.

Лулу беше спряла на първото стъпало.

— Господарят чака, мис Джесика — подкани тя и я погледна остро и укорително.

— Със сигурност не те чака теб — сопна ѝ се Джесика. — Върви да си вършиш работата.

— Нали трябва да ви заведе при него.

— Знам пътя до кабинета на татко. Хайде, върви си. — Джесика изчака прислужницата да се скрие и едва тогава заговори отново. — Лельо Елфи, виждала ли си Типи? Какво са направили с нея?

— Добре е, дете... поне засега. Спи при майка си и работи в шивачницата. Доколкото знам, работи над роклята ти на шаферка. Моля те, Джесика, умолявам те, внимавай с баща си, когато се видиш с него.

— Ще се постарая, лельо Елфи — обеща Джесика и целуна леля си по бузата. След това забърза по стълбите, а полата и косата ѝ се развяха зад нея.

Тъй като не умееше сама да си прави косата, Джесика я остави пусната през четирите дни, докато бе затворена в стаята си. Естествените къдрици падаха на дълги, немирни масури, когато Типи не ги разрешише. Днес гъстата червеникавокестенява грива бе прибрана с гребенче за коса. Беше се облякла набързо и забеляза прекалено късно, за да смени роклята, голямо петно отпред. Освен това не успя да си сложи корсет. Талията ѝ бе съвсем тънка, защото по време на наказанието не бе хапвала почти нищо, но щеше да остане изненадана, ако баща ѝ забележеше някое от тези неща. Дали като я видеше, щеше да се ядоса, или да прояви старата обич?

Той бе застанал пред огромната каменна камина, пушеше лула с дълъг мундщук и се взираше в пламъците, сякаш те криеха отговора какво да направи с дъщеря си. Майка ѝ бе седнала на един фотьойл пред камината, стори ѝ се объркана, самотна и сърцето на Джесика се

сви от вина заради болката, която продължаваше да ѝ причинява. Майка ѝ понечи да стане и да пристъпи към нея, но баща ѝ сложи нежно ръка върху рамото и тя се отпусна сред копринените гънки на роклята си.

Карсън се премести зад бюрото и нагласи лулата в стойка от морска пяна. Джесика си каза, че това е добър знак. Баща ѝ ставаше по-мек, когато пушеше лулата си.

— Джесика — поде той, — ти посрами семейството ни, не само нас, най-близките ти, но и други от общността, хора, които имаха доверие на родителите и брат ти, хора, които следваха примера ни. Очевидно не си съгласна с примера, който ние, семейство Уиндъм, даваме, затова ще ти дам две възможности за избор, за да упражняваш аболиционистките си убеждения, стига да има кой да ги толерира.

Юнис също се обади, гласът ѝ бе изтънял от мъка.

— О, Карсън, трябва ли да го правиш? Не може ли да ѝ предложим друга възможност?

— Вече се разбрахме — възпря я тихо и нежно Карсън и гласът му изгуби част от непреклонността си. — Дъщеря ни не може да остане сред нас. Тя предаде и стъпка не само семейството си, но и наследството ни — онези, които са били преди нас, и всички южняци, които споделят и поддържат начина ни на живот. Ще бъде така — подчерта той, все още обърнат към съпругата си, но без да откъсва очи от дъщеря си, — освен ако не се извини и не признае, че е допуснала грешка, пред онези, които така дълбоко е засегнала. Сигурен съм, че те ще проявят разбиране, тъй като е била подведена от добрите си чувства към мис Конклин.

— Искаш да кажеш да се извиня на Майкъл и Нощните ездаци ли? — уточни Джесика и сковаващият страх на мига бе изместен от възмущение.

— Именно.

— Никога — заяви тя.

Майка ѝ притисна пръсти към челото си.

— О, Джеси, миличка...

Джесика отвърна на студения поглед на баща си.

— Какъв избор имам, татко? Да бъда изгорена на клада или наложена с камшици?

Карсън ѝ обърна гръб. Това бе неговият начин да покаже, че му е дошло до гуша. Джесика разбра посланието в изпънатите рамене, в изтеглянето на стола назад и сведената над документите глава, с което показваше, че не желае повече да се разправя с нея. Бе напълно възможно да не я погледне никога повече, не и в очите. За него тя бе вече прокълната. Той не се обърна към нея, когато заговори отново.

— Може би помниш наказанието, наложено на по-голямата сестра на майка ти, задето посрами семейството в Бостън.

Ужас, студен като стоманено острие, прободеше сърцето ѝ. Историята бе станала легендарна в семейството на майка ѝ. Заради непозволена връзка с момче, което баща ѝ не одобрявал, най-голямата дъщеря бе затворена в манастир на кармелитки във Великобритания, един от най-строгите ордени в католическата църква. Беше чувала майка си и леля Елфи да оплакват тежките условия, при които живееше сестра им. „Затворничките“, както наричаха монахините, имали право да разговарят само два часа на ден и им били забранени всякакви контакти с външния свят. Живеели в голи килии и полагали клетви за бедност и трудолюбие, молили се непрекъснато, хранели се единствено със зеленчуци и постели от Кръстовден през септември до Великден на следващата година. След като била прокудена от дома им, двете сестри не я видели никога повече.

— Не би го направил — заяви Джесика и погледна майка си, за да се увери, че заплахата е истинска. Юнис примигна, за да прогони сълзите, и кимна едва забележимо.

— Напротив — натърти Карсън. — Веднага щом уредя всичко. — Той посегна към писалка и се подписа на един документ. — Има орден на кармелитките в Дарлингтън, пазарен град в Североизточна Англия. Може да се срещнеш с леля си. Сега трябва да е на... шейсет, поне така мисля. — Обърна документа и подписа на следващото място. — Или... — добави небрежно — ще се омъжиш за Сайлъс Толивър и ще заминеш да живееш в Тексас. Избирай.

Джесика усети, че ѝ се завива свят. Баща ѝ полудял ли беше? Сайлъс Толивър беше сгоден за Лети. Сватбата им предстоеше след по-малко от шест седмици. Да не би да беше забравил, че дъщеря му ще им бъде шаферка? Типи вече шиеше роклята. Погледна отново майка си, която бе затворила очи и хапеше устни, сякаш изричаше безмълвна

молитва, а след това баща си, по чието лице се бе изписало пълно безразличие, докато четеше документите.

— Сайлс Толивър е сгоден — изтъкна Джесика, — да не би да си забравил? Как е възможно да ми го предлагаш като избор — ако изобщо ме иска.

— За цената, която му предложих, ще развали годежа — заяви Карсън. — Повярвай ми, той е готов да се ожени за теб. Има още десет дена да мисли и да се съгласи. Не се съмнявам какъв ще бъде отговорът му.

— Мили боже, татко! Какво си направил?

Майка ѝ се изправи и копринената рокля прошумоля.

— Сайлс е добър човек, Джеси — каза умолително тя, — той ще се грижи за теб. Баща ти ще направи необходимото да нямаш нужда от нищо. Ако заминеш за онова ужасно място в Англия, няма да те видим никога повече.

— Сайлс е сгоден!

— Това лесно ще се оправи — изръмжа Карсън.

Ужасът от манипулациите на баща ѝ — които той беше задействал — започна да свива сърцето ѝ.

— Ами Лети? Ако Сайлс не се ожени за нея, тя ще бъде съсипана.

— Жертва на твоята проява на глупост и на отчаянието на Сайлс. Ще го преодолее.

— Няма да избира нито едно от двете — реши Джесика. — Първо ще избягам... ще отида да живея при леля Елфи в Бостън.

— Не, няма, скъпа дъщеричке, защото, ако посмееш да го направиш, ще продам Типи и майка ѝ — поотделно. Вярвай ми, ще го сторя. Не мога да ти позволя да отидеш в Бостън, където ще продължиш да работиш против интересите на семейството си и Юга.

Юнис изстена тихо и притисна уши с ръце. Сигурно от срам, помисли си Джесика.

— Татко, мислех си, че ме обичаш — промълви тя.

Той я погледна, може би за последен път в очите.

— Обичам те, мила, повече, отколкото някога ще разбереш от действията ми, и тъкмо в това е трагедията. Върви сега в стаята си и помисли над избора. Майка ти ще изпрати Типи, за да направи нещо с

ужасния ти външен вид. Трябва да изглеждаме отлично за последната си Коледа заедно.

В дните, които му оставаха, преди да вземе окончателно решение, Сайлъс наблюдаваше живота в „Куинскраун“ през очите на непознат, все едно бе прогледнал. Предизвикателството не беше трудно. Най-голямата му сила бе в желанието — и куража — да се изправи пред истината, да я види не такава, каквато му харесва, а каквато е в действителност. Не падна в капана да повярва, че ако разполага с време и благоприятни обстоятелства, един ден нещата ще бъдат различни. Човек можеше да пропилее живота си в очакване на късмета да се обърне. Когато вземаше решения, Сайлъс разглеждаше условията такива, каквито бяха в момента, преценяваше каква е възможността да се променят и определяше пътя си на действие.

По същия начин той разсъди внимателно, без предварителна нагласа, и за хората и обстоятелствата, които щяха да повлияят на остатъка от живота му, ако остане в „Куинскраун“ и работи като управител на брат си. Лети като негова съпруга щеше да приеме отредената ѝ участ, без да се оплаква. Сигурно щеше да продължи да преподава, щом Сара Конклин нямаше да се върне, факт, известен на него, но не и на нея. Незначителните ѝ приходи щяха да са допълнение към заплатата му, от време на време щеше да си позволява по някоя нова рокля, може би по веднъж в седмицата щеше да отскача до Чарлстън, за да обядва там или да гледа някоя пиеса в Гранд театъра. Никога нямаше да бъде господарка на „Куинскраун“. Майка му бе неоспоримата владетелка на дома и макар двете много да се обичаха, между тях щяха да възникнат търкания за начина, по който да го управляват, по който да възпитават Джошуа и да организират социални събития. Бе сигурен, че чувствата им рано или късно ще започнат да изтъняват, а дори най-незначителната разпрания между две жени в кухнята щеше да направи останалите обитатели на дома нещастни. Ами ако Морис се оженеше? Тогава Лети щеше да заеме третият стол след майка му и новата господарка на „Куинскраун“. Децата на Морис щяха да са с предимство пред Джошуа. Синът му и бъдещите му братя и сестри щяха да са децата на роднина, когото държат от съжаление. Сайлъс можеше да се премести в къщата на управителя, където сега живееше главният надзирател, но как бе възможно той, човек от

семејство Толивър, потомък на аристократи, да живее в къщата на наемен работник?

Сайлърс виждаше как все повече се дразни от начина, по който Морис управлява имението. За брат му зимата бе сезон за почивка, макар че имаше предостатъчно работа в края на годината, ако искаха плантацията да просперира. Имаше инструменти и машини за ремонт, огради и постройки, които да бъдат поправени, силози и каци за почистване, градини за плевене, полята трябваше да се обърнат и наторят... Безкраен списък очакваше вниманието на управителя. Сайлърс бе готов да се погрижи за всичко това, но Морис, който се учеше на ум и разум от Еклисиаст, щеше да наложи убеждението си, че за всичко си има време, а зимата е сезон за почивка, време да се отпразнува рождеството на Христос.

— Прибрахме сеното, Сайлърс. Нека сега отдъхнем и да се порадваме на плодовете от усилията си.

Сайлърс предполагаше, че небрежното отношение на брат му към робите и надзирателите, както и бавното въвеждане на подобрения, щяха да го побъркат с течение на времето.

Както обикновено, Лети откри нещо хубаво в чернотата и успя да уталожи недоволството му.

— Миличък, поне ще имаме покрив над главите през следващата година и ще седим на една от най-прекрасните маси на Пътя на плантациите, а разходите ни ще бъдат нищожни. Можем да спестяваме и да прибавим парите към спечелените от продажбата на каруците, така че ще заминем за Тексас по-следващия март.

След като огледа положението от всички страни, Сайлърс реши да се уповава на звездата на изток и да я остави тя да го води напред. Аргументите на Лети, които повтаряха казаното от Морис, бяха смислени. Войните и междуособиците в новите територии нямаше да спрат преселението на Запад. Каруците щяха да се продадат, в това беше напълно сигурен, а в отлагането на пътуването имаше и предимства. Първо, щеше да има възможност да преговаря с федералната армия за продажбата на каруците и второ, революцията в Тексас по всяка вероятност щеше да е приключила, когато той пристигнеше. Макар да не му се искаше дори да помисля, че Джереми ще потегли към обетованата земя без него, приятелят му щеше да изпрати информация от първа ръка за препятствията и трудностите по

пътя, така че той щеше да тръгне от Южна Каролина подготвен. Междувременно Лети щеше да е до него, в леглото му и годината щеше да се изниже напълно поносима.

На Бъдни вечер той беше решил да остане в „Куинскраун“ и се питаше как е могъл дори за миг да се замисли над предложението на Карсън Уиндъм. Как бе възможно да се прояви като такъв егоист и да лиши Джошуа от майчините грижи на жена, която вече го приемаше като свой син? Докато наблюдаваше момчето с Лети (той тичаше при нея, за да ѝ покаже подаръците си, не при баща си), му се прииска да не бе споделял с Джереми каква обида му е била нанесена. Изгаряше от срам всеки път, когато си спомнеше. Как смееше Карсън Уиндъм да реши, че Сайлъс Толивър може да бъде купен? Нямаше да отлага повече отговора.

Сравнително спокоен, но най-вече заради Лети, Сайлъс се съсредоточи и се опита да се порадва на остатъка от празниците. Между Коледа и Нова година бяха организирани множество тържества, повечето в чест на предстоящата им сватба, и те не му оставяха време да мисли над промяна в плановете си. Семейство Уиндъм — поради причини, известни на малцина, но обсъждани от всички — бяха оттеглили „Уилоушайър“ от домовете, отворени за посетители, но хората от Пътя на плантациите си ходеха на гости, похапваха пържена риба, организираха състезания, танци в оборите, белеха царевица, в което участваха и робите.

Сайлъс очакваше с нетърпение деня, в който ще организира подобно празненство в собствената си плантация „Съмърсет“ в Тексас.

Първият арктически студен фронт през втората нощ от новата 1836 година сложи край на приятното време и доброто настроение. Неочакваният студ не се почувства веднага през тънките стени на бараките в робското селище на „Куинскраун“, нито пък нощта бе чак толкова тъмна. Надзирателят беше събуден от странни отблясъци, които танцуваха по стената на стаята му. Той се хвърли към прозореца и отвори кепенците, през които влизаше светлината.

— Мили боже! — изрева и разтърси заспалата си съпруга. В полето, до един от оборите високи пламъци и дим се виеха в студената черна нощ. Белите покривала на каруците горяха.

В библиотеката на „Уилоушайър“ Карсън Уиндъм седеше пред запалената камина. В два след полунощ той беше облякъл вълнено сако, за да му е топло, и пушеше пура, докато се вглеждаше замислено в пламъците. Посетителят, когото очакваше, пристигна петнайсет минути по-късно от очакваното и отвори тихо високите врати на библиотеката, за да не събуди обитателите на дома и любопитните.

Карсън вдигна поглед към мъжа, който затвори тихо след себе си.

— Направи ли каквото трябва? — попита.

— Сторено е, татко.

— Сигурен ли си, че никой не те видя и че наоколо не се мяркаше никой?

— Да.

— Трябва да подсигуриш доброто на сестра ти и щастието ѝ, ако е възможно, макар тя да е убедена, че действаме против нея.

Майкъл Уиндъм седна до огъня и уморено свали ботушите си.

— Ама ти сигурен ли си, че тя ще избере да се омъжи за Сайлърс Толивър?

— Като знае каква е другата възможност, не се съмнявам. Трябва да я изпратим далеч оттук преди онова, което сполетя мис Конклин, да сполети и нея. Името на семейство Уиндъм може да попречи на езерото да се разлее, но не и на реката.

— Вярваш ли, че е възможно Сайлърс Толивър да я направи щастлива?

— Колкото всеки друг мъж би направил сестра ти щастлива. Сайлърс е забележително красив. Няма жена, която да му устои.

— Много ми е интересно кой ще се ожени за Лети Седжуик, след като Сайлърс замине.

— Може и ти. Тя е хубавка. Интелигентна е, но и достатъчно умна, за да не го показва.

Майкъл поклати глава.

— Прекалено кротка е за мен.

— Аха — въздъхна баща му. — Разбирам, че Сара Конклин е била по вкуса ти.

— Намирах я за много привлекателна. Жалко, че се оказа на грешната страна. — Той се намести. — Казах ли ти, че не изплака нито веднъж до самия край? Тогава наредих да прекратят наказанието ѝ. Искях само да чуя вика ѝ.

— Тя така и не издаде името на съзаклятницата си.

— Не. Смела и лоялна жена.

— Не по-малко смела и лоялна от сестра ти. Можеше да излъже за ролята си и да се спаси — и себе си, и семейството си, и да не предизвика този трагичен изход от ситуацията.

Тежко мълчание надвисна между тях. Карсън извади пурата от устата си и присви очи към сина си зад димната пелена.

— Беше ли ти приятно да биеш жена с камшик, Майкъл?

Младежът стисна устни, сякаш се замисли над въпроса.

— Мислех, че ще ми бъде приятно — отвърна, — но след това, въпреки извършеното от нея престъпление... съжалих, че трябваше да го извърша.

— Добре — кимна баща му и отново лапна пурата. — Ако беше казал, че ти е харесало, щях да обезнаследя и теб.

Разследването на причината за пожара не откри нищо, с което да потвърди подозренията на Сайлъс за умишлен палеж.

— Сигурно искра от някой от комините на робите е подпалила огъня, мистър Толивър — заяви областният шериф.

— Снощи нямаше вятър. Как е възможно?

— Дори най-слабият порив може да понесе искра.

— И тя да запали и изгори и десетте каруци?

Вместо отговор човекът сви рамене.

Два дена преди крайния срок на Карсън Уиндъм, на пети януари, заслепен от ярост, Сайлъс оседла жребца си и препусна към „Уилоушайър“. Когато икономът уведоми господаря на имението, че е пристигнал, Карсън нареди:

— Покани го в библиотеката, Джона. Ще го приема там.

— Той не иска среща с вас, мистър Карсън. Дошъл е заради мис Джесика. Чака в коридора. Да ѝ съобщя ли, че има посетител?

Карсън се стресна. Значи, преди да вземе решение, Сайлъс искаше първо да провери дали дъщеря му е съгласна да му стане съпруга. Не бе предполагал, че решението му ще зависи от съгласието на Джесика. Умен ход, благороден. Карсън усети как го бодна паника. Ами ако радикално настроената му дъщеря откаже на Сайлъс, който също бе робовладелец, и избере да замине в манастир? Вече бе наясно, че тя умееше да приема пораженията. Нямаше обаче да го направи, докато той я заплашваше, че ще се разправи по свой начин с Типи и Уили Мей.

— Покани мистър Толивър в хола и изпрати дъщеря ми при него — нареди той.

Джона се поклони.

— Добре, мистър Карсън.

Сайлъс стана от канапето с пълнеж от конски косъм, когато Джесика влезе с бърза крачка, а богатата пола на роклята ѝ се развя над пластовете колосани фусти. Беше отслабнала, под очите ѝ се виждаха тъмни кръгове като полумесеци, които скриваха пръснатите там лунички. Изглеждаше невероятно млада, почти дете, безцветна като овесена каша в сравнение с красивата, слънчева Лети. Болката го

прониза между ребрата като горещ остен и едва не го накара да избяга от стаята, но той намери сили да се поклони леко.

— Мис Уиндъм, доколкото ми е известно, знаете защо съм тук.

— За съжаление знам, мистър Толивър — отвърна тя. — Да седнем и да поговорим.

Сайлс разпери раздвоения край на палтото и отново седна.

— Добре — съгласи се той. — Доколкото разбрах, имате неприятности с баща си, а аз също съм с вързани ръце и крака. Той обясни ли ви в какво положение се намирам?

— Баща ми никога не обяснява. Той нарежда. Искam да чуя от вашата уста защо ще изоставите момичето, което обичате — и което ви обича, — за да се ожените за мен.

Сайлс трепна. Тя може и да изглеждала като недорасла девойка, но говореше като зряла жена, която умее да се владее. Добре, тогава. Той беше дошъл, за да сложи картите си на масата. Нямаше да скрие нищо, както бе крил досега от Лети. Нямаше да пощади това момиче от истината за мъжа, с когото имаше вероятност да прекара остатъка от живота си. Нека тя сама реши дали иска да се омъжи за човек, който можеше да бъде купен за цената, предложена от баща ѝ.

Затова отговори на въпроса ѝ, не изпусна абсолютно нищо за амбициите си, не скри колко му е неприятно настоящото положение в „Куинскраун“. Джесика го изслуша в пълно мълчание, големите ѝ кафяви очи следяха всяко негово движение, когато той ставаше, за да крачи из стаята, прокараваше ръце през косата си, типичен жест за членовете на семейство Толивър, когато бяха развълнувани. Един въпрос не му даваше мира. Покрай тревогите за положението си той беше забравил да се поинтересува.

— Какво ще стане с вас, мис Уиндъм, ако... ако не се омъжите за мен? — попита, когато най-сетне, емоционално изтощен, бе сложил всичките си карти на масата и се бе върнал на стола си.

И тя му разказа. Сайлс я изслуша, обзет от безмълвна почуда.

— Мили боже! — възкликна той. — Баща ви ще ви изпрати на подобно място?

— Да, сър, вярвайте ми, ще го направи — каза Джесика. — Няма да му трепне окото. — Тя стана от стола, за да подкладе огъня, и пламъците хвърлиха отблясъци по замисленото ѝ лице. — Страстта на семейство Толивър, за която говорите... която не сте в състояние да

изоставите дори заради голямата си любов — тя му отправи тънка усмивка, — ще бъде осъществена на гърба на робите, доколкото разбирам.

— Това е начинът — потвърди Сайлъс.

Тъмните ѝ очи заискриха.

— Нали сте запознат с възгледите ми против робството?

— Да.

— Нали разбирате, че предпочитам да се съвкупя с катър, вместо с робовладелец.

Сайлъс, стреснат от разпалените ѝ думи, неочаквано бе обзет от гняв и паника — нима това означаваше, че момичето ще откаже да се омъжи за него?

— Може и така да е, мис Уиндъм, но след като ще говорим напълно открито, катърът може да се окаже единственият ви избор, ако влезете в манастир.

Тя поруменя.

— Лети запозната ли е с промяната в плановете ви?

Той очакваше този въпрос и отговори искрено, доколкото болката му позволяваше.

— Все още не. Искрах първо да съм сигурен във вашето одобрение.

Джесика изви леко устни.

— Виждам, че обичате да залагате на сигурно.

— Една от многото ми слабости.

— Поне не заобикаляте истината.

— Не и в този случай.

— Тогава, мистър Толивър, позволете ми да кажа следното. Струва ми се, че ще успея да стана съпричастна на движещата сила, която сте наследили, макар във вашата да няма много благородство. Манията си е мания. Човек не може да я изгребе от кръвта като мазнина от сос. Ненавиждам... страстта, която ще ви тласне към крайностите, на които сте склонен, за да постигнете целите си, но разбирам усещането и изглежда, съм безсилна да го променя.

Джесика върна машината на място и се завъртя решително с гръб към камината.

— И така, мистър Толивър, двамата с вас нямаме друг избор, освен да се свържем в брачен съюз. Съмнявам се, че от мен ще излезе

добра съпруга, съмнявам се, че ще ви обикна, както и не очаквам вие да сте съпруг, който изпитва някаква обич към мен. Във връзка със съвкупленията — готова съм да консумираме брака си единствено за да родя деца. Разбрахте ли ме?

Сайлъс кимна, неспособен да проговори.

— Ще нараним Лети неопикуемо много — продължи Джесика, — а малкото ви момченце ще изгуби любящата майка, която очаква и която аз няма да успея да заменя, но предполагам, че сте премислили всички тези възможности.

Сайлъс си пое дъх и избърбори:

— Да, да, премислил съм ги.

Замисли се за Лети и топлото ѝ тяло, което така и немаше да опознае. Каза си, че Джошуа никога няма да се радва на нежни грижи. Осъзна, че ще трябва да изживее живота си с тази малка харпия. Що за мъж би приел подобен договор с дявола? Само човек от семейство Толивър, отговори вътрешният му глас. Преглътна киселата слюнка, събрала се в устата му.

— Искате да кажете, че приемате предложението ми?

— Предложението на баща ми, мистър Толивър. Има разлика. Нека сега отидем в кабинета му, за да му съобщим решението си.

И двамата поставиха условия. Сайлс представи списък с искания, които накараха Карсън Уиндъм да избухне.

— Да те обезщетя за каруците ли? В никакъв случай — прогърмя гласът му. — Защо, по дяволите, да го правя?

Той стрелна дъщеря си с бърз поглед и Сайлс разбра, че Джесика няма представа, че баща ѝ има нещо общо със съсипаните каруци.

— Сигурен съм, че знаете много добре, мистър Уиндъм — отвърна и многозначителният му поглед разкри, че е склонен да запази тайната, ако плантаторът приеме условията му. — В противен случай сделката отпада и ще ви пожелаая приятен ден.

— Я чакай! — Карсън дръпна списъка с разкривено лице. — Добре! Ще го направя!

Сайлс настоя също така да участва в съставянето на предбрачния договор, в който щяха да бъдат упоменати финансовите условия. След като документът бе приготвен, и двете страни се подписаха под своята част от инвестицията. Ако Джесика избягаше или Сайлс се разведеше с нея, или тя починаше до десет години от началото на брака, той или трябваше да предаде плантацията си на Карсън, или да върне пълната сума пари.

— И в единия, и в другия случай ще си върна инвестицията — заяви студено Карсън на бъдещия си зет. Докато бракът им беше непокътнат, той щеше да изпълнява условията на предложението, което бе направил на Сайлс в хола на „Куинскраун“.

Джесика пък заяви, че няма да подпише предбрачното споразумение, ако не позволят на Типи да замине с нея. Баща ѝ се канеше да възрази, но нова светлина, пресметлива, заблестя в очите му.

— Добре — съгласи се. — Ще я пусна да замине с теб, но не си въобразявай, че ще можеш да я освободиш. Типи ще те пази и ще бъде допълнителна застраховка, че ще спазиш своята част от уговорката. Досещаш се какво ще се случи с майка ѝ в противен случай.

— След като си готов да продадеш мен, татко, напълно сигурна съм, че си в състояние да предложиш и Уили Мей на пазара — тросна се Джесика. След това изложи ново искане. — Момчето Джаспър. Какво направи с него?

— Никой не дойде да го поиска, а ние не успяхме да открием господаря му. Намерили сме го, значи е наш. През пролетта ще трябва да работи на полето, но сега чисти конюшните и все още не е получил наказанието, което заслужава. Защо?

— Искам и той да дойде с нас.

Щом погледна в решителните ѝ тъмни очи, които бяха в състояние да пронизат сърцето му, Карсън се поколеба за частица от секундата. Но всички съмнения изчезнаха, когато си даде сметка колко разумен е пътят, който беше определил за дъщеря си. Ако тя останеше сред тях, щяха да я заклеят като „симпатизант на роби“ и да ѝ лепнат поне други два епитета, а някой ден, без значение колко влиятелен бе той, бе възможно да дойде момент, в който някой ще захвърли пребитото ѝ с камшик тяло на прага му.

— Добре — съгласи се Карсън. — Вземи и него. Сега подпиши документа.

Повикаха Юнис да участва в уточняването на останалите подробности. Бе решено двамата да се оженят на скромна церемония в „Уилоушайър“ след една седмица. Щеше да ги венчае свещеник от методистката църква. Сайлъс щеше да остане в „Куинскраун“, а Джесика в „Уилоушайър“, докато керванът не потегли на първи март. Всички, освен Джесика изглеждаха смутени, когато се съгласиха, че и дума не може да става за първа брачна нощ. Дали ще живеят заедно бе решение, което младоженците щяха да вземат заедно, когато преценят. Пък и трябваше да са подготвени за скандала, който щеше да избухне заради разваления годеж с Лети.

— Мога ли да попитам кога възнамеряваш да ѝ кажеш? — поинтересува се Юнис.

— Разбира се — отвърна Сайлъс и наклони глава с уважение, ала не отговори на въпроса. Юнис и Карсън се спогледаха изненадано. Бъдещият им зет може и да беше беден като просяк, но не се чувстваше длъжен да споделя с тях намеренията си, за които бе преценил, че не им влизат в работата.

След като преговорите приключиха, Юнис повика Джона и шокира всички, като поръча шампанско. След като Карсън, Джесика и Сайлъс си взеха чашите, тя вдигна своята. В очите ѝ блестяха сълзи, а гласът ѝ потреперваше.

— Не съм и предполагала, че ще вдигна наздравица за годеща на дъщеря си с човек, когото тя не обича и който не я обича — рече тя, — но се надявам и горещо се моля да откриете нещо друго, което да ви задържи заедно, освен финансовия договор, Сайлъс, и заплахата да прекараш дните си в манастир, Джесика. Сигурна съм, че ако се постараете, въпреки трудностите, които ви очакват, ще намерите много причини да се обичате, както стана в моя брак и както навярно е било и при твоите родители, Сайлъс.

Карсън изсумтя и изгледа стресната съпругата си. Трудности ли? Какви трудности? Въпреки недоумението си той също вдигна чаша.

— Наздраве! Наздраве!

Юнис отпи глътка и остави чашата.

— Бихте ли ме извинили... — Тя прихвана полите си и излезе от стаята бързо, почти разплакана. Единственият звук след излизането ѝ бе припукването на огъня в камината. В погледа на Карсън се насложи тъга, след като съпругата му се оттегли. Той прочисти гърло, но така и не успя да премахне дрезгавината от гласа си.

— Ще се моля за щастието ви — рече. — Сега ви моля да ме оставите.

Джесика изненада Сайлъс, като даде знак на Джона да си върви, когато прислужникът понечи да го изпрати. Тя сама го придружи до верандата. Той нямаше представа какво друго има да му казва тя. Смяташе, че всичко е вече казано.

— Мислите, че татко е изгорил каруците ви, нали? — подхвърли Джесика, след като затвори вратата. Едва стигаше до рамото му и студената светлина на зимния ден придаваше блясък на бялата като алабастр кожа, обсипана с лунички.

— Бяха подпалени в края на дадения от него срок, а това е прекалено голямо съвпадение, за да не заподозра нещо подмолно — отвърна Сайлъс. — Шерифът обаче не откри никакви доказателства за подозренията ми.

— Шерифът! — Презрителният тон на Джесика показва, че се отнася напълно пренебрежително към човека. — Не бих се изненадала, ако глупакът лично ги е подпалил по нареждане на баща ми — изтъкна тя. — Съжалявам за загубата ви, мистър Толивър.

— И аз за вашата — отвърна Сайлъс.

— Моята е едно нищо в сравнение с вашата. — Тя вдигна кафявите си очи към него. — Кога ще кажете на Лети?

— Тръгвам към тях.

— Много ми е... мъчно за нея. Не мога дори да си представя как ще се почувства. Кажете ѝ, моля ви, че аз...

— Че я обичате ли? Добре, ще ѝ кажа, Джесика. Тя ще разбере, че нямате нищо общо с тази работа. Ще ѝ кажа истината, както я казах на вас. Това няма да ѝ донесе никаква утеха, но съм сигурен, че ме познава достатъчно добре, за да разбере, че ако остана, чувствата между нас ще бъдат погубени.

Джесика прехапа устни.

— Мислех... че любовта може да преодолее всички препятствия.

Тя изрече тази голяма глупост замислено, с изтънял като на ученичка глас, като човек, който нямаше никакъв опит в любовта и едва ли някога щеше да придобие. В този момент му се стори дори помлада от годините си и Сайлър пристъпи към нея, за да я успокои, както човек би сторил с дете, но в последния момент се спря.

— Има по-силна любов, която другата любов не е в състояние да преодолее — каза той и усети как гърлото му се стяга. — Искане ми се да не беше така.

— И на мен ми се иска да не беше така, мистър Толивър — отвърна тя и думите ѝ отново го изненадаха. — Едва ли някой от вас с Лети ще изпита с друг любовта, която гореше между вас. Направихте лоша сделка, сър.

Един от конярите беше довел коня му.

— Вие също, мис Уиндъм. — Забеляза, че тя не е наметната с шал. — Ще изстинете — предупреди я.

— Сигурно, мистър Толивър, но трябва да свиквам. Много ме е страх, че никога вече няма да усетя топлина. Приятен ден.

Сайлър отказа да мисли, чувства, да си представя и предвижда, когато пое на най-дългата езда в живота си. Конят го носеше в галоп напред към дома на жената, пленила сърцето му. Завари я в малкия хол на жилището на свещеника, място, отделено от големия хол, където баща ѝ провеждаше обучение по библейски теми. Най-различни вещи за сватбата и подаръци бяха натрупани навсякъде и изненаданата от

посещението му Лети побърза да донесе чаршаф, който метна върху воала, преди той да успее да го види.

— Лоша поличба е, когато младоженецът види която и да е част от булчинската премяна преди сватбата — обясни тя и го целуна звучно. Тъй като Сайлс не отговори, младата жена отстъпи крачка назад и го погледна разтревожено. — Какво има?

Той се насили да остане сляп и глух за нея. Не биваше да си припомня как светлината играеше в косата ѝ или как шумолеше роклята ѝ, когато тя се втурваше, за да го прегърне през врата. Таванът му се стори нисък, а стаята се стесни още повече.

— Може ли да отидем навън... на люлката — помоли той.

— Навън е студено и всеки момент ще завали.

— Тогава пред камината.

— Ще трябва да говорим тихо. Макар че дамите са така погълнати от обсъждането на евангелието от Матей, че едва ли ще чуят и дума от онова, което ще си кажем. За каруците ли става въпрос?

Тя знаеше, че без каруците заминаването за Тексас се отлага за неопределено време, може би дори завинаги. Сърцето ѝ се късаше заради него, но тя бе уверена, че нещо неочаквано добро ще излезе от това нещастие.

— Да, Лети. Става въпрос за каруците.

Той ѝ обясни, накара сърцето си да тупти студено, да не си представя как радостта ѝ се превръща в стъписване и разочарование.

— Джесика ли? Ще се ожениш за Джесика Уиндъм?

— Да, Лети.

Той наведе глава, за да избегне погледа ѝ. Не биваше да си припомня мъката, която нахлу в сините ѝ очи, нито стреснатия вик от болка. Не биваше да се предава, когато настъпи мълчание, предизвикано от недоумението ѝ, след като обясни отново, не твърде успешно, че няма да може да преживее, ако нещата в „Куинскраун“ си останат същите. Ден след ден, месец след месец, година след година той щеше да гние безмълвно. Така ѝ каза Сайлс. Части от него щяха да умират, докато един ден тя нямаше да познава човека, за когото се бе омъжила. Той щеше да се чувства като изхвърлен на сушата кораб, оставен да се разрушава.

— Тогава трябва да вървиш — заяви Лети, изправи се, изпъна гръб и застана до него, същевременно далечна като мраморна статуя.

— Господ да бди над двама ви с Джесика, Сайлъс.

— Лети, аз...

— Не казвай нищо повече. Сбогом, Сайлъс.

— Искам да ти кажа... — настоя той и изрече с усилие думите, сякаш бе запален жив. — С цялото си същество копнея да изтръгна онази своя част, която ми позволява да ти причиня подобно нещо, Лети, моя единствена, неповторима любов. Господ ми е свидетел, че ако можех, щях да го направя, но не мога.

— Знам, Сайлъс. — Тя застана пред дантеленото перде на прозореца, през който се процеждаше последната сива светлина и очертаваше напрегнатото ѝ тяло, и той веднага забеляза и любовта, и смелостта, изписали се на лицето ѝ, позволили ѝ да го остави, за да се ожени за друга. Прииска му се да пристъпи към нея за една последна нежна прегръдка, но тя му обърна гръб, издигна помежду им невидима стена и той разбра, че ще носи този образ до края на дните си — наведената ѝ глава и отпуснатите рамене.

Небесата се разтвориха, докато се връщаше към „Куинскраун“, и се изля плющящ, проливен дъжд. Той не потърси заслон и пристигна мокър до кости в плантацията. Лазаръс се втурна да вземе шапката и палтото му, зацъка с език и настоя да си отиде в стаята и да се преоблече в сухи дрехи, но Сайлъс му каза да не се притеснява.

— Просто ми донеси кърпа и незабавно повикай майка ми и брат ми в хола — нареди той на дългогодишния прислужник.

— Добре, мистър Сайлъс. Да повикам ли и младия господар Джошуа? Той играе заедно с чичо си.

— Не, Лазаръс. Синът ми да си отиде в стаята, докато не се кача при него.

Елизабет и Морис го изслушаха в мълчание, потресени, а гърдите на майка му започнаха да се надигат, сякаш не ѝ достигаше въздух, още преди той да приключи. Сайлъс ги беше помолил да запазят забележките и въпросите си за накрая, но нито един от двамата не беше в състояние да изрече и дума.

Най-сетне Морис заговори.

— Завистлив човек бърза към богатство и не мисли, че сиромашията ще го настигне^[1]. Трябва да прочетеш Притчи, Сайлъс.

— А ти трябва да препрочетеш завещанието на татко, Морис. Не ми говори за бедност.

— Сине... — опита се да се надигне от стола Елизабет. — Не можеш да причиниш подобно нещо на Джошуа. Малкото му сърчице никога няма да се възстанови, а трябва да мислиш и за Лети.

— Джошуа има по-голям шанс сърцето му да се възстанови, майко, докато моето едва ли някога ще заздравее, и съм помислил за Лети. По-добре да я нараня сега, отколкото по-късно, когато е прекалено късно да поправи грешката си. Както и да е — продължи той и се обърна с гръб към нея, за да си налее уиски, — сделката вече е сключена. Ще се ожения за Джесика Уиндъм след седмица.

Елизабет се отпусна назад в креслото.

— Ще ти кажа следното, Сайлъс Уилям Толивър, сине мой. Ако сключиш този брак поради изтъкнатите причини, в Тексас ще те последва проклятие. Нищо добро няма да излезе от нещо, създадено с подобна жертва, егоизъм и алчност.

Сайлъс изпи уискито на един дъх. Фигурата на майка му се размаза пред погледа. Щеше да замине без благословията ѝ и напълно да се отчужди от семейството си. Пред погледа му изникна земя, побеляла от памук, над която се издигаше великолепна къща и в нея той бе господар. Синът му щеше да заеме мястото си до него и някой ден да има свои наследници, които да властват над „Съмърсет“.

— Вече съм прокълнат, мамо — рече той. — В мен тече кръвта на семейство Толивър.

[1] Притчи 28:22. — Б.пр. ↑

Същата неделя обикновено организираният и съсредоточен преподобен Седжуик изглеждаше разсеян, говореше разпокъсано по време на проповедта, а прекрасната му дъщеря не пя с хора. Всичко се изясни, когато следващата неделя поканените на сватбата на Лети Седжуик и Сайлс Толивър получиха обратно подаръците си и кратко писмо, с което бяха уведомени, че бракосъчетанието се отменя. Жителите на Уилоу Гроув, членовете на Първа презвитерианска църква и жителите на Пътя на плантациите ахнаха шокирани и се зачудиха дали отлагането на сватбата няма общо с изгорелите предишната седмица каруци. Никой не свърза събитието с необяснимото затваряне на дома на семейство Уиндъм по време на празниците, докато не се разчу, че Сайлс Толивър ще се жени за Джесика Уиндъм.

Новината излезе от „Медоуландс“, когато Сайлс се срещна с Джереми, за да му съобщи какво решение е взел. Плантацията имаше своята Лулу и слугинята се оказа пред отворената врата на библиотеката на семейство Уоруик тъкмо когато Сайлс молеше Джереми да бъде до него, когато се жени за Джесика Уиндъм след пет дена.

— Морис отказва, а мама разправя, че няма да дойде на церемонията — чу слугинята и научи защо и как той ще се жени за Джесика Уиндъм и е изоставил годеницата си. Слугинята отнесе скандалната новина в помещенията на прислугата, като добави и своето мнение, с което по-късно се съгласи целият град. Лети Седжуик беше дъщерята на беден свещеник, докато дъщерята на господаря на „Уилоушайър“, макар и съвсем обикновена, беше богата. Сайлс Толивър беше напълно разорен. Не бе нужен блестящ ум, за да се досети всеки защо се жени за Джесика Уиндъм.

Шоковите вълни разтърсиха и селото, и плантаторската общност и Сайлс се оказа обект на презрение и очерняне, за което дори най-мрачните му представи не го бяха подготвили. Елизабет и Морис не му говореха. Хората от града го избягваха. Търговците се държаха дръпнато, когато ходеше да купува запаси или да урежда нещо във връзка с кервана. Най-ужасният момент дойде, когато съобщи на сина си, че няма да се ожени за Лети.

Долната устничка на детето потрепери, рукнаха сълзи, които напълниха големите кафяви очи.

— Значи Лети няма да ми бъде майка. Защо, татко? Тя вече не ме ли харесва?

— Не само че те харесва, Джошуа, обича те. Не си направил нищо лошо, сине. Аз съм този, който стори нещо...

— Да не би да си бил лош?

— Към нея, да.

— Не може ли да оправиш лошото?

— За съжаление, не мога.

Вечер Джошуа плачеше, докато заспи, отказваше да яде, не се оставяше да го разсеят, но най-лошото бе, че предпочиташе да се гуши в чичо си, вместо в баща си.

— Ти имаш ли представа каква мъка причини на това дете? — упрекна го майка му.

— Да, мамо, но се надявам с времето да се излекува. За съжаление, времето няма да е толкова благосклонно към мен.

— Така и трябва.

Единствено приятелството му с Джереми, който не каза и една укорна дума, както и подготовката за пътуването към Тексас помагаше на Сайлс да не полудее от мъка заради онова, което бе причинил на сина си и на Лети. Дни след като остави бившата си годеница с наведена глава, тя се качи на кораб за Савана, където щеше да гостува на роднини. Според изпълнените с презрение думи на преподобния Седжуик за него, които Елизабет му предаде с огромно удоволствие, тя нямало да се върне, докато „Сайлс Толивър не замине и прав му път“. Сайлс упорито си представяше себе си като човек, който гребе през тъмното, който не вижда лъч светлина отникъде, но знае, че брегът е някъде пред него. Трябваше да продължи да гребе напред и да вярва в избраната посока. Все някога сушата и свободата щяха да изплуват пред погледа му.

Петте дена отминаха като миг, със скоростта на светкавица, същевременно нямаха край, сякаш някой им пречеше да помръднат напред, като да ги беше вързал с верига. Сайлс не беше виждал Джесика от подписването на споразумението с баща ѝ, не бе разговарял със семейството ѝ. Срещна се единствено с банкера на Карсън Уиндъм, за да уточнят финансовите подробности на брачния

му договор. Щеше да получи малка сума веднага, научи разочарованият Сайлс. Щяха да му бъдат платени изгорелите каруци и с парите трябваше да финансира пътуването до Тексас и да си осигури начален капитал за плантацията. След това щяха да бъдат отпускани още пари, но на части, за развитието на „Съмърсет“ и за други определени цели. Сайлс трябваше да води стриктно счетоводство, да пази разписки като доказателство за покупки и свършена работа. Карсън Уиндъм възнамеряваше редовно — и без предупреждение — да изпраща човек, който да ги прибира и да проверява дали дъщеря му е в добро здраве. Ако всичко беше наред, Сайлс щеше да получи следващия депозит в банковата си сметка.

Сайлс бе очаквал, че парите, които му трябваха в началото ще бъдат изсипани накуп в сметката и той ще може да тегли, когато има нужда, а не да ги получава по малко. Вбеси се, когато научи, че първоначалното споразумение, което бе подписал, след като внимателно прочете документа, имаше пролуки, които даваха възможност на Карсън да го постави в положение на още по-затънал от просяк, лишен от предишните си средства. Но тъй като беше изгорил мостовете към годеницата си, семейството си, града и общността, сега вече бе прекалено късно да поправя стореното. Както бе останал без пари, за него нямаше друга възможност, освен да се ожени за дъщерята на Карсън Уиндъм и да се съобразява с правилата, които бъдещият му тъст налагаше. Всеки път, когато Сайлс подписваше някоя сметка за доставка на провизии, документът заминаваше при тъста за одобрение, а той го намярваше все повече и повече.

Двамата с Джереми пристигнаха в „Уилоушайър“ десет минути преди началото на церемонията. Единствено семейство Уиндъм и свещеникът бяха в хола. Очевидно нямаше да има други присъстващи на сватбата. Сайлс кимна на киселата Юнис, но нито подаде ръка, нито поздрави Карсън и Майкъл, докато двамата с Джереми заемаха местата си до свещеника в очакване на булката.

Очевидно Карсън нямаше намерение да въведе дъщеря си в стаята. Обичаят „предаване на булката“ щеше да доближи събитието до реалността. Лети бе проучила историята на сватбените обичаи и бе разказала на Сайлс, че традицията е започнала във феодална Англия, когато бащите буквално предавали собствеността върху дъщерите си на мъжа, на когото щели да бъдат съпруги. Днес жестът показваше

одобрение на младоженеца и служеше „като символ на бащината благословия за брака“. В този случай обаче нито едно от двете не беше истина. Сайлс си припомни как Лети му обясняваше защо младоженецът застава от дясната страна на булката. И тази традиция водеше началото си от Средновековието — „така ръката с меч е свободна, и мъжът може да защити от нападение своята невеста. Изключително благородно, нали?“.

Сайлс тръсна глава, за да прогони гласа ѝ, и свещеникът методист му отправи напрегната усмивка, на която той не намери за необходимо да отвърне. Вместо това се обърна към „благодетеля си“, както клюкарите наричаха Карсън с неприкрито презрение. Бъдещият му тъст не обърна никакво внимание на лошия му поглед, а Майкъл откри нещо интересно на далечната стена и насочи там вниманието си. Минималните усилия да бъде направена украса за събитието — вероятно постигнати от прословутия творчески усет на прислужницата на Джесика, поне така реши Сайлс — го потиснаха и сякаш се подиграваха на отчаянието му. Вплетени в бяла сатенена панделка, първите нарциси, лалета, зюмбюли и минзухари за сезона бяха подредени в широки сандъчета из цялата стая, а изящната сватбена торта на три етажа, със захарни рози, сигурно пак направени от прислужницата, бе внесена на количка заедно с купа пунш. Сайлс усети облекчение, че пейката пред пианото е празна. Очевидно нямаше да има музика за булката. Лети бе прекарала седмици в размисъл каква музика иска за сватбата си.

Слугите отвориха тежките врати към хола и това бе знакът, че Джесика ще влезе всеки момент. Тя пристъпи напред в бяла рокля, която проблясваше на всяка крачка, но нямаше було, което да скрие бледото ѝ лице и луничките, изпъкващи като малки, ръждиви глави на карфички. Сайлс сведе за миг очи и усети толкова силна мъка, че му прималя. Вдигна ги и забеляза, че Джесика не е пропуснала момента, в който е бил прорязан от болка. За секунда тя се олюля, а по бузите ѝ избиха алени петна от смущение. После изпъна рамене, насочи поглед към свещеника и руменината се стопи. Господи, въздъхна Сайлс и се обърна към преподобния, когато бъдещата му съпруга се изправи до него.

Часове по-късно Сайлс не помнеше почти нищо от сватбената церемония. Спомените му бяха мъгляви, мрачни, също като времето.

Безизразни отговори, дадени от двама им с Джесика, изговорени монотонно, почти шепнешком клетви. Нямаше усмивки, нямаше размяна на дълги влюбени погледи, всъщност булката и младоженецът дори не се погледнаха. Сватбените пръстени бяха плъзнати на пръстите с пълно безразличие. Сайлъс изпрати сметката за семплата златна халка на Джесика на Карсън и върна диамантения пръстен, който бе избрал за Лети, на нацупения бижутер, след което си взе парите. Не успяваше да заглуши в главата си коментарите на бившата си годеница за сватбените традиции, а това превръщаше в подигравка пръстените, които двамата с Джесика си размениха. „Сватбеният пръстен се носи на третия пръст на лявата ръка още от римски времена. Римляните вярвали, че вената на този пръст влиза направо в сърцето.“

Когато методисткият свещеник ги обяви за съпрузи (направи го плахо, сякаш се страхуваше, че някой ще го удари) и даде на младоженеца позволение да целуне булката, Сайлъс едва докосна с устни бузата ѝ. Джереми придаде на момента някакво подобие на веселие, когато постави ръце на раменете на Джесика и каза с усмивка:

— Сега е ред на кума.

След това я целуна и по другата буза.

— Това е то — обяви с облекчена усмивка Карсън и погали корема си. — Сега да пийнем пунш и да хапнем торта.

— Искам да поканя Типи — заяви Джесика и обърна гръб на Сайлъс, сякаш неговото участие в пиесата бе приключило и тя бе готова за следващия актьор.

Юнис я изгледа раздражено.

— О, Джеси...

— Искам да се запозная с въпросната Типи, за която съм чувал толкова много — намеси се Сайлъс, благодарен, че има нещо, което запълни времето, преди двамата с Джереми да си тръгнат.

Джесика му отправи остър поглед.

— Както знаете, тя ще дойде с мен в Тексас — обясни, — но като моя приятелка, не като прислужница и в никакъв случай не като робиня. Разбрахме ли се?

В първия момент Сайлъс не разбра. След това проумя, че въпросната... Типи, която Джесика обичаше толкова много, сега вече е негова собственост. Всичко, което принадлежеше на Джесика, след

сключването на брака ставаше негово. Джесика можеше да ръмжи като тигрица, но ѝ липсваха зъби, за да отстоява желанията си. Той обаче щеше да прояви добронамереност. Наведе леко глава.

— Както желаете.

Юнис се обърна към прислужника до масата за кафе.

— Викни Типи.

След като си тръгнаха от катастрофалното бракосъчетание, Джереми погледна внимателно Сайлъс.

— Искаш ли да се напием?

— Няма да помогне.

— Тя е свястно момиче, Сайлъс.

— Не съм забелязал.

— Времето ще се погрижи — увери го Джереми.

Когато пристигна в „Куинскраун“, Сайлъс нареди на Лазаръс да доведе Джошуа. Беше оставил момчето на грижите на майка си и брат си, които щяха да притъпят загубата на Лети, но сега Сайлъс имаше нужда от компанията на сина си.

— Той е при мистър Морис, сър.

— Лазаръс, искам синът ми да дойде при мен. Ще чакам в стаята си.

— Добре, мистър Сайлъс.

Докато чакаше Джошуа, отпуснат пред камината, той се замисли над всичко, което се беше случило следобеда. Единственият светъл лъч беше странното малко създание, прислужницата Типи. В нея имаше нещо особено, сякаш не бе от този свят. Имаше най-широката усмивка, която някога бе виждал, и най-бляскавите очи, които можеше да си представи на човешко лице. Момчето излъчваше светлина и дори за него бе очевидно, че е срамота да бъде угасена. Стана му ясно, че двете с Джесика са по-близки от ръка, стиснала ръкохватката на пистолет, и макар да не знаеше какво да мисли за приятелство между бяло момиче и робиня негърка, нямаше намерение да се меси. Беше благодарен, че Джесика ще има компания по време на дългото пътуване до Тексас. Дребната прислужница изглеждаше много крехка, но несъмнено би могла да преживее какви ли не трудности, а Джесика се нуждаеше от силна приятелка, за да издържи. Свикнала на комфорт и удобства, новата му булка нямаше представа какво я очаква, а той не възнамеряваше да я уведомява предварително.

Сайлърс погледна златната халка на пръста си. Това бе просто споразумение. Чувстваше се точно толкова женен за Джесика Уиндъм, колкото и ако беше казал „Да“ на празен лист хартия. Самият той се чувстваше като празен лист хартия. Лети му беше казала, че на много места по света булката и младоженецът не се познават до сватбения ден, тъй като бракът им е предварително уговорен. Това му се беше сторило странно и варварско. Изобщо не си беше представял да се ожени за непозната, още по-малко за жена, която го приемаше като враг — застъпник на всичко, което за нея бе неприемливо. Тя искрено поддържаше ликвидирането на системата, която ѝ бе осигурила привилегирован живот, или може би това беше начинът да се опълчи на баща си. Джереми мислеше, че бащите и дъщерите се обичат много, но — също като розите и бодлите от един корен — са родени да съществуват в конфликт.

Сайлърс беше в състояние да се справи с празните заплахи на Джесика Уиндъм, но как ли щеше тя да се отнесе към сина му? Как ли щеше да реагира Джошуа, когато се запознаеше с нея?

Тихи стъпки приближиха към вратата. Малка ръка отвори.

— Татко?

Сайлърс протегна ръце и гърдите му се изпълниха с любов и нежност.

— Ела, Джошуа, качи се на скута на татко. Отдавна не съм гушкал сина си.

— И ти ли си тъжен, татко? — попита момчето и се настани на коленете на Сайлърс.

— Да, Джошуа, много — потвърди Сайлърс и намести главата на детето под брадичката си. Вече бе причинил на малкия много болка. Нима бе егоист, като го изтръгваше от ръцете на хората, които детето обичаше, и от единствения дом, който познаваше, за да го отведе в непозната земя заедно с мащеха, която никой от тях не познаваше достатъчно добре. Ако обаче оставеше сина си в „Куинскраун“, докато в Тексас станеше безопасно, Сайлърс може би нямаше да има възможност да го вземе. Джошуа беше на възраст, когато се впечатляваше лесно и преживяваше дълбоко всичко. Връзката между баща и син трябваше да се създаде сега, иначе щеше да бъде завинаги изгубена. Сайлърс добре помнеше периода, когато беше на възрастта на Джошуа. Между четвъртата и осмата си година той се чувстваше

просто сянка, която баща му забелязваше с периферното си зрение. Шансът да се опознаят им се изплъзна. Той нямаше намерение да допусне същата грешка с Джошуа. Освен това трябваше да мисли и за Джесика. Как ли щеше да я възприеме момчето като майка, ако не го откъснеше от Лети веднага?

Всички въпроси за Джошуа се свеждаха до един особено важен. Сгреши ли Сайлъс, като се опитваше да осигури на сина си рожденото му право и бъдещето, което собственият му баща му бе отказал, независимо от цената?

Времето щеше да покаже.

Нещо измъчваше Джереми. Сайлър четеше в душата на приятеля си като добре позната книга. Единствено Джереми от целия род бе наследил чертите на патриарха на семейството, които напомняха за гръцки бог (Лети го наричаше Хелиос), и лицето на приятеля му — със златна кожа, изваяно и красиво, бе открито като слънчев ден, рядко помрачавано от облаци. Днес обаче нещо бе накарало облаците да се скупчат.

— Какво ти е, Джереми? — попита Сайлър, когато приятелят му го последва до стаята му в „Куинскраун“. След вечеря семейството и прислугата си бяха легнали.

Помоли се наум Джереми да не е решил да ускори заминаването си, за да помогне на тексасците в революцията им. Преди време бе споменал нещо подобно.

— Кейлеб Мартин може да ти помогне да организираш и поведеш кервана не по-зле от мен — бе подхвърлил Джереми, — и ще се видим на мястото, където ще пресечем Ред Ривър.

Дядото на Джереми беше участвал в Американската революция преди шейсет години и докато беше жив, не позволи на децата и внуците си да забравят причините за войната с Англия. Идеята, че всеки гражданин има определени права по рождение в собствената си страна, им беше внушавана усърдно, най-вече на представителите на семейство Толивър, които дълбоко в сърцата си все още чувстваха привързаност към роялистското си минало. Джереми не можеше да си намери място заради наглостта на мексиканското правителство да обложи с данък заселниците в Тексас, които нямаха свое представителство, и да налага неочаквана и доста спорна политика и закони с помощта на военна сила.

— Аз няма за кого друг да се грижа, освен за себе си — бе обяснил тогава. — Трябва да помогна на тексасците. Тази война е и наша.

Сайлър бе използвал всички разумни доводи, за да убеди Джереми, че засега тексасците могат да минат и без опитната му ръка на стрелец. Много от записалите се в кервана му го бяха направили заради прочутия кураж на Джереми, заради трезвата му мисъл и изключителна интелигентност. По същата причина хората на Сайлър

разчитаха на него. Скандалът около брака му навярно бе очернил почтеността му, но не и лидерските му умения. Единодушното мнение бе, че ако някой е в състояние да ги заведе до Тексас, то това са Джереми Уоруик и Сайлърс Толивър. Нямаше обаче да е същото, ако един от двамата бъде заменен с Кейлеб Мартин, силен, непреклонен човек, но с непроверени възможности, който не разполагаше с жизненоважната информация, която Сайлърс и Джереми бяха събирали и изучавали повече от година. Какво щеше да стане, ако Сайлърс не можеше да води кервана през целия път?

Джереми бе признал, че е мислил единствено за себе си, когато се е поколебал дали да не покани Кейлеб на своето място, ала днес, толкова близо до датата на заминаване, Сайлърс се запита дали старото желание на приятеля му не го е завладяло отново.

— Извинявай за късния час, но Томахок пристигна преди малко и донесе най-ужасните новини, които можем да си представим — започна Джереми.

Томахок Лейси, индианец мускоги, чието племе живееше в Джорджия, бе един от двамата разузнавачи, които Джереми беше наел да му донасят сведения за Тексас. Когато единият се връщаше, другият поемаше на път, така че водачите на кервана научаваха предварително колкото е възможно повече за опасностите, които ги очакваха.

— Казвай — подкани го Сайлърс и го прие в малкия хол, където бе разтворил нова карта на бюрото си, първата топографска карта на Тексас, изготвена от някой си Гейл Бордън, топограф в колонията на Стивън Ф. Остин.

— Бригадите на Санта Ана са се разделили покрай Рио Гранде — започна Джереми и постави пръст върху рисунката на реката, която служеше като граница между Тексас и Мексико. — Според Томахок войниците са няколко хиляди, водят стотици каруци, карети, мулета, коне. Сигурно гледката е потресаваща. Той казва, че се канят да пресичат на различни места и по различно време през следващата седмица, за да се съберат от тексаската страна на Рио Гранде. Санта Ана лично води армията и ще пресече с батальона си на място, наречено Ларедо, на юг. Възнамерява да превземе Тексас и да потуши въстанието, както е направил с щатите сепаратисти в Мексико.

Сайлърс усети как по гърба му пробягва тръпка. Схвана какво се опитва да му каже Джереми, когато спомена „щатите сепаратисти“.

Санта Ана нямаше намерение да проявява милост към колонистите от английски произход, както не бе проявил и към бунтовниците в мексиканските щати, противопоставили се на опита му да свали правителството и да се провъзгласи за диктатор на страната. По време на дългия път към Тексас той и армиите му бяха упражнявали терор из провинциите, откъснали се от управлението му, като бе горил селища, избивал добитък, изнасилвал жени и изклал всички бунтовници и семействата им, както и общностите, които все още не се бяха установили. Шепа оцелели бяха занесли новините за жестокостите му в Тексас и бяха предупредили жителите за повсеместното клане и насилията, които ги очакваха, когато генерал Антонио Лопес де Санта Ана и мексиканската му армия пресекат Рио Гранде.

Сайлърс веднага се замисли за Джошуа и Джесика.

— Значи няма пленници, никаква милост за жените и децата?

— Така се говори. Всеки с оръжие и семейството му ще бъдат третираны като пирати, които не заслужават милост.

— Маmicата му! Как само ми се иска да го вържа за топките и да го опека на бавен огън — процеди ядно Сайлърс и веднага усети какви глупости говори. Като типичен представител на рода Толивър, той прокара пръсти през косата. — Какво ще правим сега? Поемаме, докато все още можем да хванем прилива, или ще се откажем? В такова пълноводие сме днес^[1], Джереми. Каруците ни са заредени. Ако отложим дори с месец, течението може да се обърне.

По устните на приятеля му затрепка усмивка.

— Ти и твоят Шекспир. Същата работа като Морис и Библията. — След тези думи стана по-сериозен. — Остави го ти пълноводието. Готов ли си да рискуваш живота на Джошуа и... на съпругата си?

— Новината ме кара да ти предложа нов маршрут, над който мислех от известно време — рече Сайлърс и обърна картата към Джереми.

Едно време си имаха любима маса в „Дивата гъска“, където проучваха карти и обсъждаха планове си над чаши бира, но това беше преди безчестното поведение на Сайлърс да се превърне в основна тема в пивницата. Напоследък бяха започнали да се срещат в библиотеката на „Куинскраун“, което съвсем не беше най-подходящото място, тъй като Елизабет и Морис знаеха каква е причината двамата да се срещат.

— Ами ако се спуснем до Ню Орлиънс и прекосим река Сабин, за да влезем в Тексас — предложи Сайлъс. — Отклоняваме се от пътя, но предимството е, че там е по-лесно да се прекоси Мисисипи, в добавка ще имаме достъп до по-евтиния и по-удобен воден транспорт, какъвто липсва в град Шърв горе на север. В Ню Орлиънс има фериботи, саловете предлагат същата услуга и бизнесът им процъфтява.

Сайлъс посочи устието на реката на картата.

— Можем да прекосим Сабин тук, при естуара, и да тръгнем през блатата, през боровите гори на север, след това да завием на запад към нашите парцели. Ако прекосим там, където възнамерявахме — той посочи място по-нагоре на картата, — може да се натъкнем на армията на Санта Ана. Той се е отправил към източната част на територията, където са разположени най-големите селища.

— Като влезем в Тексас от юг, ако този луд е завзел територията, ще имаме най-голям шанс за отстъпление — прецени Джереми.

— Точно така.

— Харесва ми. Команчите няма да са чак такава заплаха.

— Трябва още утре вечер да свикаме събрание, за да информираме всички за промяната в маршрута и да ги уверим, че независимо от всичко заминаваме — предложи Сайлъс.

Джереми се обърна, за да си налее чаша бренди.

— Какво има? — попита Сайлъс и нави картата, докато приятелят му се настаняваше пред камината. — Все още ми се струваш... стреснат от новините.

— Не за себе си, Сайлъс, знаеш го много добре, не и заради хората, които са ни поверили съдбата си. Държим ги в течение за рисковете, които ще поемат, за цената, която може да им се наложи да платят, но има и други, които нямат представа за опасностите... които са напълно неподготвени да се справят с тях.

Сайлъс седна до него, също с чаша бренди в ръка.

— Говориш за Джесика, разбира се.

— Признавам. Изобщо нямам намерение да казвам на когото и да е какво да прави със съпругата си, но ми се струва, че трябва да научиш Джесика да се защитава, ако се наложи. Тя дори не знае как се зарежда оръжие и как се стреля.

— Ти пък откъде го знаеш?

— Срегнах я, когато беше излязла да поязди. Между другото, трябва да остави кобилата си у дома. Красивото ѝ конче е прекалено нежно за пътя до Тексас и едва ли ще издържи вързано за задната част на каруцата.

Сайлс с изненада установи как го прободe непознато чувство, когато Джереми прояви интерес към доброто на Джесика. Не беше ревност, със сигурност не беше, но му стана неприятно.

— Ще уведомя баща ѝ, че трябва да бъде научена да стреля, а също да ѝ сложат оръжие в багажа. Освен това ще настоявам Джингъл Бел да остане. Нека Карсън се разправя с нея, когато ѝ съобщи.

Сайлс нарочно подхвърли така фамилиарно името на коня, за да отбие, поне донякъде, намека на приятеля си — макар да беше точен и в него да нямаше и капчица злонамереност, — че пренебрегва съпругата си.

— Какво друго искаше да обсъдим?

— Единствено, че тя би искала да научи повече за очакващото я. Каза ми, че четe вестници и e наясно какво се случва в Тексас, но не e информирана колкото нас. Джесика знае за общите срещи, както и че съпругите са поканени. Тя се чувства... изолирана.

— Само ще я зяпат, ако присъства. Трябва да ми благодари, че ѝ спестявам неудобството. Няма защо да се бои за живота си, нито пък ти се притеснявай за нея. Повярвай ми, Карсън ще се погрижи да ѝ осигури всички удобства — Сайлс отпи глътка бренди и продължи: — Имам намерение да оставя Джесика и Джошуа на хотел в Ню Орлиънс, в „Уинторп“, докато не стане безопасно да дойдат при нас.

Джереми изви пясъчнорусата си вежда.

— Ясно. Още една причина за промяна в маршрута. — След като отново отпи, подхвърли небрежно: — Ами ако Джесика откаже да остане в Ню Орлиънс? Това момиче е доказало, че няма нищо против да се сблъсква с неприятности.

— Не тя иска да избегне неприятностите, Джереми, ами аз — уточни Сайлс.

[1] Има се предвид цитат от „Юлий Цезар“ на Шекспир: „В плаването на живота има момент на прилив, който — щом го хванем — понася ни към слава, а — пропуснат — остава ни за цял живот със

кил, заседнал в плитчини и злополуки. В такова пълноводие сме днес.“
— превод на Валери Петров. — Б.ред. [↑](#)

— Джеси, мислиш ли, че е разумно? — попита Юнис и във въпроса се прокраднаха нотки на укор, докато наблюдаваше как дъщеря ѝ прибира малките яркооцветени, ръчно резбовани кубчета в торба. — Съпругът ти би трябвало да организира тази първа среща със сина си.

— Ако чакам той да ме представи на момчето, може да се наложи да се запознаем, когато стигнем в Тексас. Малодушието не се преодолява лесно.

— В това отношение май грешиш за Сайлс, Джеси. Той сигурно мисли за сина си, който все още тъгува по Лети, и за Елизабет, която се е надявала момичето да му стане мащеха. Може би изчаква подходящо време, за да те представи на Джошуа.

— И кога точно ще настъпи подходящото време, мамо? Седмица след като потеглим за Тексас ли? Колко ли неудобно ще се почувства момченцето?

Джесика пхна и последното шарено кубче в торбата. Те бяха двайсет и шест и на всяка страна бяха нарисувани по една буква, по една цифра, както и домашни животни, огради, пасища, навеси и екипировка, всичко прекрасно оцветено от Типи. На Джесика ѝ хрумна, че този подарък е подходящ за запознанството с доведения ѝ син. Измисли всичко една вечер, докато лежеше будна и се питаше как ще успее — не да измести Лети от сърцето на Джошуа, — ами, поне да се сприятели с него. Не разбираше нищо от гледане и възпитание на деца и никога не бе изпитвала желание да роди. Сподели с Типи идеята.

— Искам нещо, което да послужи и като средство за обучение, и като играчка — бе обяснила тя и въображението на Типи веднага я отведе при талантливия дърводелец на „Уилоушайър“. Дватама създадоха онова, което сега Джесика се канеше да отнесе в „Куинскраун“. Имаше и пръчка кон, главата бе изваяна и боядисана по образа на любимата ѝ Джингъл Бел, която разбра, че трябва да остави.

— Освен това — добави Джесика, — съпругът ми напълно забрави за съществуването ми.

Видя се със Сайлс един-единствен път след венчавката. Две седмици по-късно, на първи февруари, в деня, в който трябваше да се

венчае за Лети, той изпрати послание по слуга, че същия следобед ще я посети, и тя излезе да изчака пристигането му на верандата на горния етаж. Предполагаше, че ще я обземе презрение, ала сърцето ѝ се качи в гърлото, когато го видя възседнал дългокракия си жребец, най-красивия мъж, когото бе виждала — съпруга ѝ, — и доста старичък, напомни си тя, при това застъпник на робството до мозъка на костите, факт, който не биваше да забравя.

Шокирана и разгневена от реакцията си, слисана, тя бързо се шмугна вътре, преди той да я зърне и погрешно да реши, че няма търпение да го види. Когато се срещнаха на по чаша чай в малкия хол, тя притисна буза до неговата. Сайлс не остана във възторг от това посрещане, но и той се държа сравнително студено. По нищо не личеше, че датата е била важна за него. Беше дошъл, за да ѝ даде списък със задължителните и забранените неща, над които да помисли, докато се приготвя за пътуването и оборудва каруцата си, доставена предишния ден. Очевидно нямаше да пътуват в една и съща „прерийна камила“, както наричаха превозното средство. Баща ѝ беше купил за нея и Сайлс отделни каруци като сватбен подарък. Скandalът, че женена двойка не живее заедно — въпрос, който обсъждаха всички клюкари в Южна Каролина, — щеше да ги съпроводи до Тексас.

— Честно да ти кажа, надявам се съпругът ти наистина да е забравил за теб — отвърна Юнис. — Никой не знае на какво ще се натъкне керванът на път към Тексас и какво ви чака там, дори да пристигнете. Елизабет е съгласна с мен. Тя не може да си намери място от страх за Джошуа.

Джесика се обърна към огледалото, за да нагласи бонето си и за да не види майка ѝ, че я измъчват същите тревоги. Седмичникът „Чарлстън Куриър“ пишеше за въстание в Тексас, а вчера прочетоха репортаж, че шейсет хиляди мексикански войници, водени от Санта Ана, безжалостния мексикански главнокомандващ, са пресекли Рио Гранде, за да смажат тексаските сили веднъж и завинаги. Сайлс беше пресметнал, че пътуването до Тексас ще отнеме пет месеца, включително и забавянето по пътя, което означаваше, че ще пристигнат не по-късно от края на юли. Въпросът бе какво ще заварят там. Опожарени земи? Враждебно настроени мексикански войници, които чакат да ги пленят? Дали покупката им на земя щеше да бъде призната?

Тя сви рамене, за да прогони тревогите, които я измъчваха в момента.

— Къде е Типи? Тя ще дойде с мен в „Куинскраун“. Искam да види изражението по лицето на момчето, когато му подаря играчките.

— За бога! — изпъшка Юнис. — Трябва ли Типи да споделя всичко? Това ще бъде личен момент между теб и доведения ти син, а също и с Елизабет, когато се изправиш пред нея като снаха. Какво ще направиш, ако Елизабет ви покани на чай? Нима ще настояваш и Типи да е с вас? Пожали момичето и го остави тук.

— Типи сама ще отиде в кухнята, мамо — подчерта Джесика и взе торбата. — Заради мен тя проявява уважение към мястото, което са ѝ отредили други. Не искам да пропусне реакцията на момчето.

Сайлс се постресна, когато видя герба на семейство Уиндъм на двуместната карета с един-единствен кон пред верандата на „Куинскраун“. Мъжете от семейство Уиндъм едва ли биха избрали този превоз. Сигурно Юнис Уиндъм бе дошла да предложи маслинова клонка на старата си приятелка и майка на снаха ѝ след напрегнатото начало на роднинските отношения между двете плантации. Или пък — невъзможно — Джесика бе дошла на гости?

Сайлс скочи бързо от коня и го шляпна по хълбока. Жребецът хукна към коняря, който щеше да се погрижи за него.

Откъм хола долитаха гласове — и смях, какъвто не бе чувал отдавна. Той надникна и видя Джесика и прислужницата ѝ да седят на пода със сина му, да разглеждат кубчета от пъстро дърво, натрупани едно върху друго. Майка му наблюдаваше какво става от креслото си пред камината и очевидно се забавляваше, въпреки че не Лети си играеше на пода с внука ѝ.

— А, бе, ве... какво следва, Джошуа? — попита Джесика.

— Де! — изписка очарован синът му. — Чичо Морис ме научи.

Типи, прислужницата, изръкопляска с едрите си ръце.

— Ти си тъй умен! — извика тя.

— Знам — заяви уверено Джошуа. — Може ли да направим ферма?

— Разбира се — съгласи се Джесика.

Сайлс прочисти гърло и пристъпи напред.

— Може ли да се присъединя към веселбата?

Джошуа скочи в мига, в който го видя.

— Татко, татко! Ела да видиш какво ми донесоха Джесика и Типи! — Сграбчи баща си за ръката и го поведе към пръснатите кубчета на пода. — Има числа и картинки и мога да си направя ферма с животни и всичко! Виждаш ли? — Джошуа му подаде кубчетата с обор и крава, за да може баща му да ги разгледа.

— Виждам — кимна Сайлърс.

— Виж, има още! — Джошуа яхна пръчката кон. — Имам си пони с истинска глава. Дий, конче, дий! Дий! — С оглушителен вик той хукна из стаята на красивия си жребец само с глава.

Джесика се беше изправила. Типи също бе скочила. Прислужницата скръсти ръце пред престилката и отстъпи от групата, за да се скрие в сенките на стаята с наведена глава.

— Добър ден, мистър Толивър — поздрави Джесика и приглади гънките на роклята си. — Надявам се, не възразявате, че се натрапих в дома ви.

— Посещението ви ми е изключително приятно, мис Уиндъм.

— Хрумна ми идеята за тези играчки, а Типи ги направи. Така можах да се запозная със сина ви.

— Много мило, мис Уиндъм.

Джошуа спря коня си до тях.

— Джесика. Тя се казва Джесика, татко. Двете с Типи ще дойдат с нас в Тексас.

— И аз така знам — потвърди Сайлърс и задържа погледа на Джесика.

Елизабет се надигна от стола си.

— Да вървим в кухнята да направим чая, Типи. Може да покажеш на готвачката ни как да изрязва сандвичите по начина, по който бяха направени миналата година на рождения ден на мис Джесика.

— С удоволствие — съгласи се Типи.

Джошуа отново бе на пода, очарован от кубчетата, конят, засега поне, бе забравен.

— Благодаря — кимна Сайлърс, прихвана младата жена за лакътя и я дръпна настрани от сина си. — Аз... наистина не знаех как да

уредя среща между вас с Джошуа. Трябваше да я организирам по-рано. Простете ми за нерешителността.

Джесика махна с ръка.

— Напълно разбираемо, мистър Толивър. Синът ви е изключителен. Сигурна съм, че ще станем много добри приятели.

— Той знае ли, че сте ми... съпруга?

— Прецених, че не е нужно да го обърквам с подобна информация. Положението ни... лесно ще успеем да скрием факта за по-подходящ момент.

— Много разумно... Джесика.

Тя се усмихна едва забележимо, светлината, озарила лицето ѝ, бързо помръкна, но не чак толкова, че Сайлъс да не забележи.

— Сайлъс... — произнесе замислено името му тя. — Трябва да свикна да ви наричам така.

— Няма да е толкова трудно, колкото да свикнете да се обръщат към вас с госпожо Толивър.

— Не по-трудно от това да повярвам — отвърна тя и Сайлъс разбра причината за изчервяването ѝ. Беше встъпила в брак, който можеше и да не стане истински. Той нямаше нищо против възможността двамата никога да не споделят едно легло. Вече си имаше наследник на „Съмърсет“.

— Радвам се, че дойдохте — продължи той. — Бях решил утре да дойда у вас с информация, която може и да ви зарадва.

Паника проблесна в тъмните ѝ очи.

— Нали не сте отменили заминаването?

Обзет от любопитство и силно изненадан от реакцията ѝ, той попита:

— Щяхте ли да се зарадвате?

Тя го погледна недоумяващо, но само в първия момент. Сайлъс забеляза колко бързо умът ѝ потисна изненадата.

— Смея да твърдя, че това ще ни постави в положение, което нито един от двамата не желае, така че логиката ми подсказва, че новината няма да ми хареса. Глупаво беше да задавам подобен въпрос.

— Не мога да си представя някога да проявите глупост, Джесика. Информацията е следната. Ще пътуваме към Ню Орлиънс и предлагам да останете там на хотел с Джошуа, докато не се уверя, че земята в Тексас е моя. Прислужницата ви, разбира се, ще остане с вас. Когато

установя, че всичко е наред, ще изпратя хора да ви доведат. „Уинторп“ ще ви хареса. Отсядал съм там и преди. Намира се в Гардън Дистрикт, държи го двойка англичани, които разбират от южняшко гостоприемство. Ще ви дам адреса, за да го оставите на майка си и приятелки, ако искат да ви пишат.

Сайлърс очакваше тя да въздъхне облекчено. Вместо това дребното ѝ лице, обсипано с лунички, се напрегна.

— Разбира се, че ще остана заради Джошуа — каза тя, но гласът ѝ потрепери от разочарование. — Сигурна съм, че се тревожите за опасностите, които го грозят. — Тя вирна брадичка и му обърна гръб. — Крайно време е да се прибираме. Бъдете така любезен да ме заведете в кухнята, за да повикам Типи.

Сайлърс остана поразен, че я е обидил. Бе толкова очевидно, че му се сърди, колкото ясно се виждаха и червените кубчета, пръснати по пода. Мили боже, какво толкова каза, та я обиди? Напълно объркан, той попита:

— Събрахте ли си багажа, готова ли сте за тръгване? Не забравяйте, че три четвърти от каруцата е за провизии.

Единствения път, когато я видя след бракосъчетанието, той настоя да не носи нищо, без което може да мине. По-късно, когато се настанят, щяха да им изпратят вещите в селището нагоре по реката от Мексиканския залив. Като водач на кервана, той се беше срещал с групата си много пъти и непрекъснато им напомняше да не товарят излишен багаж. Наръчници, статии от вестници и писма от хората, които вече бяха направили петмесечния преход предупреждаваха, че на заселниците се налага да изхвърлят ненужните вещи, за да олекотят товара в местата с труден терен или в случай на спешна нужда. Пътищата на Запад бяха осеяни с изхвърлени вещи — мебели, дрехи, завивки, книги, екипировка, музикални инструменти, — на които пътниците след тях попадаха и вземаха, за да ги ползват. Беше дал на Джесика списък с предложения, с които да замени тежките и непрактични вещи, като свещи вместо газени лампи и няколко ката дебели, топли дрехи вместо сандъци, пълни с фина коприна и сатен. Сайлърс бе напълно сигурен, че половината от елегантните дрехи на Джесика ще бъдат изоставени по пътя.

— Готова съм, мистър Толивър — отвърна тя с леден глас. — Не се тревожете, облекчена съм, че новината за деспота, решил да

подчини тексасците, не ви е спряла. Вече съм напълно готова да заявя на всички от Пътя на плантациите, от Уилоу Гроув, на семейството си и на целия щат Южна Каролина същото, което господин Дейвид Крокет казал пред избирателите си, когато бил победен на изборите за Конгреса: „Я всички да вървите на майната си. Аз пък заминавам за Тексас“.

Мъката притисна трите най-уважавани господарски къщи на Пътя на плантациите. Във всяка една от тях и собствениците, и слугите се движеха по-тихо, разговаряха сериозно, докато се изнизваха последните дни преди отпътуването на кервана. Най-младите членове на всяко семейство, глезени и наричани „малчовците“ още от деца, щяха да се отправят на път към непознати територии, където дебнеха опасности и трудности. Един господ знаеше дали ще се видят отново. В „Медоуландс“ любимите ястия на Джереми се появяваха непрекъснато на масата, а баща му и братята му едва ги докосваха. Доскоро енергичните, бърбиви мъже сега бяха станали неестествено въздържани и потиснати.

Нощем Джесика оставяше Типи да се прибере при майка си. В общото им легло Уили Мей лежеше на една страна до гърба на Типи и галеше косата на дъщеря си, бухнала около главата ѝ, също като воал, тънък като паяжина. Едното ѝ ухо стърчеше като раковина, изхвърлена на брега, и понякога Уили Мей притискаше своето до нея, сякаш очакваше да чуе шума на морските вълни. Повечето нощи лежеше будна до зори, вслушваше се в дишането на дъщеря си, опитваше се да запомни ритъма, тревожеше се, че на детето ѝ липсва един бял дроб, а сълзите се стичаха към нощницата ѝ.

В „Куинскраун“, студеното отношение на Елизабет към помалкия ѝ син започна да омеква. Една вечер почука на вратата на стаята му тъкмо когато Джереми беше на гости. Преди Сайлърс да успее да отвори, тя влетя и прекъсна мъжете, които, както и очакваше, обсъждаха предстоящото пътуване.

— Чудесно. Хванахте навреме, Джереми — избъбри тя, докато двамата ставаха. — Може ли да седна? Имам едно предложение.

— Мамо, не започвай отново — изпъшка Сайлърс, докато двамата сядаха отново.

— Не е старата песен, Сайлърс — успокои го Елизабет. Седна и разтвори ръце пред себе си също като старомодна учителка, която се кани да изнесе лекция. Не бе виждала Джереми от известно време и не бе имала възможност да поговори с него. Веднага забеляза, че той не попита как вървят розите ѝ. Знаеше, че в градината ѝ са останали

единствено бодливи клони. Тя бе дошла да говори тъкмо по този въпрос.

— Искам да предложа всеки от вас да отнесе по една роза в новата земя, както прадедите ви са ги донесли с много внимание и грижи от Англия, за да ги посадят в Южна Каролина. Те са символ на наследството ви и аз... — Сълзи напълниха очите ѝ. Гласът ѝ затрепери. — Боли ме, като си мисля как ще предадете паметта за семейството си. Вие, момчета, носите своите спомени, но децата ви... Джошуа и децата, които никога няма да видят... те няма да имат нищо. — Тя извади кърпичка от джоба на роклята и попи очи, докато двамата мъже я наблюдаваха безпомощни и объркани. — Майка ти, лека ѝ пръст, би те посъветвала да направиш същото, Джереми. Тя обичаше йоркширските си рози колкото и аз обичам моите ланкастърски.

Елизабет очакваше Сайлъс да възрази — мястото в каруците бе крайно недостатъчно, — но за нейна изненада той кимна в знак на съгласие.

— Прекрасна идея, мамо. Трябваше сам да се сетя за розите. Всъщност искам да те помоля да взема портрета на херцог Съмърсет.

— Ще трябва да попитаме Морис, но съм сигурна, че ще се съгласи — кимна Елизабет. — Той не държи толкова на прадедите си като теб.

Джереми се беше изправил отново. Пое ръката на Елизабет и се наведе над мрежата от изпъкнали вени.

— Съгласен съм със Сайлъс — заяви той. — Чудесна идея. Ще помоля градинаря да изкопае няколко корена. Той се грижи невероятно за розите, откакто мама я няма.

— Ще намина и лично ще наглеждам как ги вади. Корените трябва да бъдат увити много внимателно в зебло и да им се осигури достатъчно влага — обясни Елизабет.

— Много ще съм ви благодарен — поклони се леко Джереми. — Лека нощ, Сайлъс. Не ме изпращай.

Останаха сами за пръв път, откакто Сайлъс съобщи, че възнамерява да се ожени за Джесика. Майка и син се наблюдаваха, а огънят припукваше подигравателно в надвисналото мълчание. След малко Елизабет заговори.

— Няма да ви изпращам с Джошуа, Сайлъс. Просто не мога. Разбираш ли ме?

— Да, мамо.

— Заминаваш без благословията ми, знаеш го много добре, но винаги ще имаш обичта ми.

— Знам, мамо.

— Затова пък заминаваш с благословията на баща си. Не мога да те пусна, без да ти го кажа.

Сайлърс я погледна скептично. Изви подигравателно уста.

— Да не би да имаш връзка с татко в гроба?

Щом забеляза изписалата се по лицето ѝ болка, продължи по-меко:

— Да не би да става въпрос за нещо, подсказано от майчиното ти сърце?

— Нито едното, нито другото — отвърна Елизабет. — Като те изключи от завещанието си, баща ти те тласна да следваш мечтата, която имаш още от дете. Той много добре знаеше, че никога няма да се подчиняваш на нарежданията на брат си, затова не ти остави друг избор, освен да заминеш. Но наистина не знаеше на какво си способен, за да постигнеш желаното.

Елизабет се изправи, докато Сайлърс, свил вежди, обмисляше чутото.

— Трудно ти е да повярваш, че баща ти те обичаше, Сайлърс, но е истина. Надявам се единствено машинациите му да не те тласнат към неблагоприятна съдба. Придобитото по нечестен път винаги излиза поскъпо, отколкото очакваш.

Елизабет се обърна и тъмната вълнена рокля се люшна към вратата.

— Лека нощ, сине. А, да, между другото... не се ли питаш къде е Морис?

Сайлърс не прояви никакъв интерес.

— Бях прекалено зает с последните приготовления, за да се занимавам с местонахождението на Морис.

Елизабет сви устни.

— Струва ми се, че и той не може да намери сили да се сбогува. Обича Джошуа като свой син. Замина при единствения човек, който може да го утеши в предстоящата загуба. Двамата споделят обща болка. Морис замина за Савана... при Лети.

— Типи, възможно ли е да обичаш мъж, когото нито уважаваш, нито харесваш?

— Аз пък отде да знам такво нещо, мис Джеси? Отде у мен опит, кат не съм обичала никого, освен теб и мама.

— Защото си божествено дете, което незнайно как се е озовало в утробата на майка си, и знаеш всичко.

Почти бяха стигнали стопанския двор, на седемстотин метра от голямата къща, а след два дена вече нямаше да видят „Уилоушайър“ никога повече. Слънцето топлеше, въздухът бе мек за февруари, денят бе свършен за последна разходка из плантацията и сбогуване с единствения дом, който бяха имали.

— Е, тогаз туй е възможно колкото за полско цвете да поникне на камък. Нема как да стане. Нема кво да храни таква обич. — Типи погледна любопитно Джесика. — За мистър Сайлъс ли иде реч?

— Да, говоря за мистър Сайлъс — призна Джесика и се изчерви. — И всъщност няма какво да подхранвам. Нямам представа откъде се появи това... нелепо чувство. Съпругът ми продаде най-прекрасната и изключителна жена на света — моя любима приятелка — за парче земя, Типи. Как да не го мразя заради това?

— Аз отде да знам, мис Джеси, ама има полски цветя, дет не можеш ги изкорени. То вий мож да мислите, че го изтръгвате из корен, ама на следващата година пак никне.

На Джесика ѝ беше неприятно, когато приятелката ѝ говореше на диалекта на негрите от полето, но бяха близо до робските бараки и Типи настояваше да не дават на бащата на господарката причина да е недоволен. След заминаването им обаче Типи никога повече нямаше да крие, че е грамотна, независимо какво смяташе мистър Сайлъс Толивър. Преди Джесика да отговори, вниманието ѝ беше привлечено от развълнувана група в двора. Нещо интересно беше събрало робите в средата.

— Каква е тази суматоха? — запита на глас Джесика и когато групата се разтвори, за да ѝ направи път, тя разбра.

— Не можеш да я пуснеш, Карсън. Просто не можеш. Тя ни е дъщеря, единствената ни дъщеря — натърти Юнис. Джесика трябваше

да има сестра, но момиченцето издъхна минути след раждането.

Беше ударила съпруга си по болезнено място. С приближаването на датата за отпътуване и страшните новини, които идваха от Тексас, Карсън ставаше все по-мрачен. Юнис вече бе наясно, че се безпокои за безопасността на дъщеря си, и затова продължи:

— Не е късно да я спреш — рече тя. — Можем да анулираме брака. Джесика и Сайлърс не са... нали знаеш.

— А после какво, скъпа? — попита Карсън и лицето му поруменя от вълнение. — Пак ли започваме? Да не би да предпочиташ да изпратя дъщеря ни в манастир?

— Според мен Джесика си е научила урока. Уплаши я предостатъчно и тя разбра какво ще се случи, ако приказките или действията ѝ отново посрамят семейството. — Думите на Юнис звучаха убедително, като на майка, която добре познава детето си.

— Ако се откажем сега, Джеси ще реши, че всеки път, когато се държи безобразно и възмутително, ще ѝ се разминава — изрази несъгласието си Карсън, макар че не го каза съвсем твърдо.

Юнис се приближи и привлече погледа на съпруга си.

— Ако изобщо има следващ път, Карсън — предупреди го тихо тя. — Обещавам да не се меса в онова, което трябва да сториш. Ще се погрижа Джесика да го разбере.

Карсън си пое шумно въздух, когато чу убедителните думи на съпругата си.

— Разбрал съм се със Сайлърс. Не мога да се отдръпна точно сега. И без това предизвикахме скандал и всички са убедени, че момчето заминава за Тексас с моите пари. Той развали годежа си с жената, която обичаше. Да не би да искаш да му изтегля чергата изпод краката два дена преди заминаването. — Поклати глава. — Не мога да причиня това на Сайлърс.

Юнис хвана брадичката на съпруга си и го накара да я погледне.

— Пак можеш да спазиш уговорката си със Сайлърс. Нека замине, но без Джесика. Той иска единствено парите. Ще се радва да се отърве от нея, защото все още има шанс да се ожени за Лети. Можеш да си го позволиш, Карсън. — Тя говореше умолително, гледаше го влюбено, докато галеше лицето му с длани. — Нима дъщеря ни не заслужава да го направим, любов моя?

Карсън стисна китките ѝ, най-близкия до прегръдка жест от началото на цялата каша.

— Заслужава — съгласи се той с дрезгав глас и я привлече към себе си.

Устните му така и не успяха да стигнат до нейните. Вратата на библиотеката се отвори с трясък и Лулу влетя задъхана.

— Моля за прошка, господарю, ама трябва да додете да видите. Мис Джесика, тя пак стори същото.

— Какво? — извика Юнис.

— Взе страната на чернокож.

— Какво? — Карсън отблъсна грубо ръцете на съпругата си. — Кой? Къде?

— Един мързеливец, един боклук, как кой? Беше на кола, за да го нашибат. Надзирателят мистър Уилсън се канеше да го започне с камшика, ама мис Джесика се намеси и рече, че първо нея трябва да шибне. — Лулу млъкна, за да си поеме дъх. — Ей сега се разправят.

— Тичай и прати някой да каже на Уилсън да изчака. Идвам веднага. — Карсън се обърна към съпругата си, стиснал зъби, погледът му бе леден. — Продължи да събираш багажа на дъщеря ни, госпожо Уиндъм. Тя заминава за Тексас.

В часа преди зазоряване на първи март 1836 г. каруците, отпратили се към източната част на Тексас, започнаха да се събират в полето зад град Уилоу Гроув, Южна Каролина. Групи семейства и приятели дойдоха да изпратят кервана, някои от магазините бяха отворили, за да могат хората да направят последни покупки или пък собствениците да се сбогуват с дългогодишните си клиенти, които едва ли щяха да видят отново. Имаше празничен дух, примесен с печал и загриженост. На двацет и трети февруари мексиканският генерал Санта Ана и войската му бяха обсадили гарнизон от сто осемдесет и седем тексасци на бивак в мисия, наречена Аламо, на река Сан Антонио. Командирът им беше от техните — Уилям Бътлър Травис, момче от Южна Каролина, родено в окръг Салуда. До него бе братовчед му, също от Южна Каролина, Джеймс Б. Бонам. Аламо беше под обсада седем дни и според „Чарлстън Куриър“ нямаше почти никаква надежда смелите защитници, сред които южняците Дейвид Крокет и Джем Боуи, да издържат, докато пристигнат подкрепления.

Сред най-сериозните групи, които чакаха да се сбогуват, бяха семейства Уиндъм и Уоруик и любимите членове на домакинствата им. Елизабет и Морис Толивър ги нямаше, но вместо тях бяха дошли Касандра и Лазаръс, гушнари все още спящия Джошуа. В последния момент Сайлъс освободи възрастната двойка и ги остави при майка си и брат си. Сега те наблюдаваха какво става с подпухнали от облекчение и благодарност очи. Уили Мей и Джона придружаваха Карсън, Юнис и Майкъл, а двамата братя на Джереми и баща му бяха довели детегледачката негърка, която се бе грижила за всички синове на семейство Уоруик като деца.

Невъзпитан младок, репортер от „Чарлстън Куриър“, стиснал в ръка писалка и бележник, се разхождаше сред шумното множество и на светлината на луната, звездите и лагерните огньове и се опитваше да запише мислите и впечатленията си за сцената, която описа като „Видиш ли го, няма никога да го забравиш“. Първите му страници бяха посветени на стряскащата сума, дадена за несигурни обещания и успех, който определено беше под въпрос на враждебна територия на хиляди километри.

„Шест до осем хиляди долара за каруца и волове, провизии и екипировка — цяло състояние“ — уведоми той читателите. Продължаваше с информацията, че керванът от Уилоу Гроув ще се състои от приблизително двеста души, включително робите и неопределен брой каруци, защото числото се менеше всяка седмица. Превозните средства бяха от какви ли не модели, размери и качество — от скъпите фургони и подходящите за прерията (по-ниско качество от „прерийната камила“) до търговски каруци, двуколки, карети, остарели таратайки, талиги и товарни магарета. Мнозина се канеха да извървят разстоянието пеша, да спят под каруците или под звездите и да се прехранват с каквото намерят по пътя. Бе пресметнато, че керванът ще изминава между шестнайсет и двайсет и четири километра на ден.

Начело на тази разнородна група, пишеше репортерът, щели да застанат водачите, яхнали конете си като принцове, готови да командват подчинени, чието доверие в тях било впечатляващо като зората, която озарявала неவிжданата гледка. „Сайлърс Толивър и Джереми Уоруик въртят камшика на водачеството като хора, родени с власт, придобили знания и умения, макар и без опит, готови да се налагат във всяка ситуация — пишеше в бележките му. — На раменете им тегне отговорността да отведат пътниците до мястото, към което са се отправили, по възможност живи и здрави.“ Цитира думите на Джереми: „Проучихме всички карти и сведения за терена, прочетохме всички статии, запознахме се с впечатленията на други пътници, обърнахме специално внимание на писмата от хората в Тексас и разговаряхме с десетки хора, които са били там. Не бихме могли да сме по-информирани като водачи. Останалото е в ръцете на Господ“.

Сайлърс отказа да даде интервю, но репортерът го следваше по петите и записваше бясно нарежданията, които той издаваше със спокоен глас и без капка колебание. Възнамеряваше да даде на групата си два часа, за да се успокоят семейства и животни, да обърне внимание на последните детайли, хората да се сбогуват и да се подредят на определеното им в кервана място. Никой нямаше да чака закъснелите. Не бе склонен да търпи онези, които се мотаят, както и мудните. Интересна бележка се появи в тефтера на репортера, когато водачът на кервана отиде да вземе сина си, за да го остави на грижите на кочияша на неговата каруца, един от най-доверените роби на

„Куинскраун“. Репортерът цитира думите на Джошуа: „Моля те, татко, не може ли да пътувам с Джесика и Типи?“.

Сайлс Толивър се съобрази с жалната молба и отнесе сина си при Джесика Уиндъм — госпожа Сайлс Толивър — настанена в същата каруца като неговата, където тя, открояваше се като паун сред врабчета, седеше на капрата заедно със странната си на пръв поглед прислужница и младо чернокожо момче на име Джаспър. Водачът на кервана предаде молбата на сина си на съпругата, която се съгласи весело: „Разбира се!“, и макар да изглеждаше твърде дребна и слаба, пое детето в ръце. „Не се тревожи, Сайлс, ще се грижим за него“, успокои го тя и се усмихна на затварящите се очи на Джошуа Толивър. „Време е да спинкаш, младежо“, прошепна му и без да каже и дума повече на съпруга си, настани момчето зад безупречно бялото платно на каруцата.

Репортерът забеляза как изпънатото лице на Сайлс Толивър се поотпусна, докато се отдалечаваше, и си каза, че би дал едномесечната си заплата, за да прочете мислите на човека, на когото предстоеше да консумира брака си, поне така гласеше клюката, но празните приказки нямаха място в сериозната журналистика. Затова младият мъж събра смелост и помоли Карсън Уиндъм да отговори като баща на въпроса как се чувства, когато дъщеря му заминава за Тексас.

— Как, според теб, се чувствам? — сопна му се внушителният цар на памука и бизнес магнат, изгледа го злобно и се отдалечи със съпругата и сина си, преди репортерът да успее да запише отговора.

В определения за тръгване час прозвуча ловджийски рог. Водачите вече бяха заели местата си пред двете пъстри редици превозни средства, домашни животни, роби и онези, които възнамеряваха да вървят в прахта, оставена от въртящите си колела. Когато последните звуци разкъсаха студения утринен въздух, Сайлс Толивър и Джереми Уоруик вдигнаха облечените си в кожени ръкавици ръце и дадоха знак, че потеглят. Керванът затрополи по пътя.

Младокът репортер, заедно с хората, които оставаха, наблюдаваше как кавалкадата се отправя напред сред скърцането на колела, дрънченето на провиснали отстрани на каруците тигани и тенджери, плача на бебета, лая на кучета и мучене, рев, квакане и блеене на домашни животни — „звуците на пътя към запад“, щеше да запише той в статията си. Младежът им желаше късмет. След седмица

щеше да докладва за падането на Аламо в Тексас, а по-късно за отмъщението на тексасците в Сан Хуанито, предвождани от Сам Хюстън, когато щяха да разгромят Санта Ана и армията му и да провъзгласят територията за независима от Мексико. Керванът от Уилоу Гроув се бе отправил към новопровъзгласената република Тексас.

Втора част

1836 — 1859

Още от първата вечер, когато керванът образува кръг, за по-голяма безопасност, и направиха ограждение за животните, Джесика разбра, че от нея не очакват абсолютно нищо. Останалите жени почти не излизаха от каруците си, преди да дойде време да готвят за семействата си и да постелят за през нощта. Тя наблюдаваше колко са организирани, обзета от страхопочитание и ужас, чувстваше се безпомощна и напълно безполезна, докато майките изпращаха по-малките деца да съберат дърва за огрев, да донесат вода, а по-големите изкопаваха дупки за огъня, докато мъжете разседлаваха, спъваха и хранеха животните. Разгоряха се огньове, приготвиха се шишове, извадиха се тигани и прибори и за нула време тенджерите забълбукаха, а кафето кипеше. Двойката роби, Джеремайя и Мади, които Сайлърс взе вместо Лазарърс и Касандра, имаха за задача да се грижат за семейство Толивър, когато спираха.

Докато наблюдаваше трескавата дейност наоколо, загърната в елегантната си синя наметка от мериносова вълна, Джесика се обърна към Сайлърс, който бе отишъл при нея за пръв път този ден.

— Чувствам се напълно... ненужна.

— Няма защо. Днес много ми помогнахте с Джошуа. Занимавахте го.

— За мен беше удоволствие да се занимавам с него. Какви са задълженията ми?

— Нямате задължения, освен да сте добре.

— А, да, не можете да ме оставите да умра, преди да построите плантацията си.

Сайлърс понечи да обясни, че тя за пореден път не е разбрала какво иска да каже, но после реши, че не си струва усилието.

— Кажете на Типи, че в бъдеще трябва да поставя ваната ви на светлината на огъня. В сенките може да се разчита на уединение, но там е опасно — чудесно място за безшумно отвличане, и никой няма нищо да разбере, докато не открием, че липсват.

— Аз ли? Защо... защо му е на някого да ме отвлича?

— Може би въображението ви ще ви помогне да приемете казаното, мис Уиндъм.

Джереси се беше приближил към техния огън.

— Заради откуп, Джес — обясни тихо той с умалителното приятелско име, с което бе започнал да я нарича, — или пък индианец, който си търси бяла жена.

— Има и по-лошо — добави Сайлърс и изви многозначително вежди.

— Ти... вие се опитвате да ме сплашите.

— Не, мис Уиндъм — отвърна Сайлърс. — Опитваме се да ви защитим. Стойте в светлината на огъня.

Джесика не посмя да оспори тази заповед и се пхна в каруцата, където се оглеждаше и слушваше за необичайни звуци и сенки навън. Докато Типи спеше на сламеника до нея, тя не посмя да затвори очи в продължение на почти две седмици, защото наблюдаваше за дебнещи фигури и дали перата, с които индианците се кичеха, не се очертават на зеблото на каруцата.

Още от самото начало Джесика разбра, че привилегированата дъщеря на Карсън Уиндъм няма да бъде поканена в общността на хората от кервана. Към това се добавяше и съмнителното ѝ положение като съпруга на Сайлърс Толивър, както и фактът, че се отнасяше към чернокожия кочияш и прислужницата си като към равни, като по този начин потвърждаваше клюките за антиробските ѝ възгледи, които се бяха разпространили още преди тръгването. Членове на семействата, които притежаваха роби, особено мъжете, я поглеждаха с тревога и Джесика бе сигурна, че са предупредили съпругите си да не се сближават с нея. „Все едно очакват да отключат оковите на робите им и да ги освободят“, оплака се тя на Типи. Останалите пък не се сприятеляваха с нея заради разликата между нейното положение и тяхното, а Джесика нямаше представа как да премахне бариерата помежду им.

Много ѝ се искаше да обсъди въпроса със Сайлърс, защото имаше желание да се включи в дейността на общността, да даде своя принос, но го виждаше рядко, освен вечер, когато се събираха да вечерят около техния лагерен огън, при това не за дълго. Непрекъснато го търсеха за съвет и мнение. Когато все пак му оставаше време да се нахрани на спокойствие, Джошуа бе основната тема на разговора. Джесика с

неудоволствие се съгласи с молбата на Типи двамата с Джаспър да се хранят заедно с Джеремая и Мади.

— Така ще изглежда по-добре, мис Джеси.

Често се случваше Джереми и Томахок да седат при тях и надеждата ѝ да говори със Сайлъс угасваше. Започна да ѝ става неприятно, че винаги изниква нещо, което проваля намерението ѝ да поговори със съпруга си.

За да се занимава, тя реши да си води дневник — нещо като подробни сведения — за пътуването. Някой ден можеше да напише книга за преживяното, която да остави на потомството.

— Как ще я озаглавиш? — попита Типи.

— Още не знам. Надявам се да ме осени вдъхновение.

Писането на дневник бе идеалният начин да запълни празните часове, докато се подрусваше на капрата в каруцата зад тази на Сайлъс, а пък Типи се бе заела да ушие кожено яке на Джошуа за петия му рожден ден през май, досущ като това на баща му. Типи помоли Джереми за кожа и той я осигури, един господ знае откъде. Четиримата — Джереми, Джаспър, Джесика и Типи — опазиха тайната и криеха дрешката от момченцето и баща му, и така поддържаха известна мистериозност през дългите дни.

Сайлъс не караше своята каруца, тъй като беше начело на кервана заедно с Джереми. Беше оставил дългогодишен роб от „Куинскраун“ на капрата и когато задното покривало бе вдигнато, Джесика виждаше голите клони на розите, които кочияшът трябваше ревниво да пази. Джереми също носеше увити в зебло корени на рози от своята градина. Типи спомена и пред двамата да ги наторят с утайка от кафе, за да ги засилят. Тъй като мястото в каруците бе оскъдно, Джесика се изненада, че мъжете са намерили място за рози.

— Защо са толкова важни? — попита тя Джереми.

— Те са символът на семействата ни, тръгнали от Англия — обясни той. — Сайлъс носи ланкастърски рози в знак на почит към наследството си.

— Ами ти? Защо носиш бялата роза на Йорк?

— За да почета паметта на мама.

Макар и против волята на съпруга ѝ, слабият, жилав Джаспър управляваше четирите своенравни коня на Джесика, подарък от баща ѝ. Сайлъс предпочиташе подаръкът да бъде волове. Бяха по-бавни

наистина, но по-покорни и от тях щяха да излязат по-добри животни за работа.

— Разтърси ли се каруцата, Джаспър, ти изхвърчаш от седалката и продължаваш пеша, разбра ли? Ще накарам друг да поеме юздите.

— Да, сър, добре, мистър Сайлъс.

— Ти чу ли? — обърна се Типи към Джесика. — Съпругът ти е загрижен за здравето на жена си.

— Съпругът ми се интересува единствено от банковата си сметка.

Имаше толкова много неща, които да запише, а Джесика откри, че има усет към разказа, а не просто изброяването на ежедневни дреболии, като състоянието на пътя, времето и особеностите на терена, обикновено единствените подробности, които човек можеше да прочете в пътеписи и дневници. Тя включваше такава информация само ако оказваше важно значение върху живота на пътя, а често беше така, но разведряваше разказа си с лични впечатления за хора, места и интересни подробности, така че след няколко дена бе вече наясно, че написаното от нея съвсем заприличва на дневник.

„20 март 1836

Понякога си припомням предишния си живот и почти не успявам да си представя момичето, което бях. Спомням си, че тя не се надигаше от пухеното си легло преди девет, миеше си лицето в стая, където някой от прислугата предварително бе запалил камината, за да е топло, сресваше се и слизаше да закусва със семейството си, а бюфетът бе отрупан с лакомства. Винаги имаше шунка и сос, бекон и яйца, пръжки и бисквити, които се пазеха топли под сребърни похлупаци и се сервираха във фин порцелан. След това момичето се качваше и се оставяше в ръцете на прислужницата си и най-добра приятелка, за да бъде изкъпана, облечена, да ѝ направят прическа, а единствената ѝ дилема беше да избере как точно да прекара времето си през деня.

Момичето, което съм сега, се надига от твърд сламеник още по тъмно в такъв студ, че зъбите ѝ тракат.

Спи с дрехите, които е носила предишния ден, а за баня и дума не може да става, защото водата е леденостудена. Има сутрини, когато не си струва да отделя време и енергия за ресане, защото косата ѝ ще бъде скрита под боне, за да ѝ топли, и няма да го свали, преди да си легне. Закуската е гореща каша, подсладена със сироп от захарна тръстика, но запасът ни скоро ще свърши. Ядем от взети назаем метални съдинки, защото трябваше да оставим порцелана отстрани на пътя.

Въпреки това, онова момиче не ми липсва кой знае колко, независимо от трудностите по пътя. И без това не съм имала причина да проявявам суета, така че и без нови дрехи всеки ден, и без прическа пак ми е добре, но пък копнея за гореща вана с ароматен сапун — каквато и да е баня! И някой поток ще свърши работа, но ме предупредиха — съпругът ми нареди — да не съм посмяла да излизам от лагера нощем, единственото време, когато мога да намеря малко спокойствие и усамотение. Бездруго сега е прекалено студено, така че дори не помислям да се измъкна от каруцата и да се топна, независимо къде лагеруваме, но пролетта идва. Има дни, в които почти усещам как старата земя се върти, за да затопли гърба си на слънцето, а облаците изписват истинска поезия на фона на синьото небе.

Моят съпруг. Странно ми е да наричам така Сайлъс Толивър, тъй като той едва ли някога ще бъде мой. Сърцето му принадлежи на Лети, вероятно завинаги. Тя сигурно много му липсва. Навярно само за нея мисли през часовете, когато е начело на кервана. Но дори Лети да не съществуваше, Типи описва държането ми, когато двамата със Сайлъс се срещаме, като «изразяващо толкова желание да го видя, колкото да ме пернат с горещ тиган по голото дупе» и ме кара от време на време да му се усмихвам.

Не че той ще забележи, отварям аз.

Ти пробвай, настоява тя, а аз разбирам, че с невероятния си усет вече е доловила какви чувства тая към него.“

„1 април 1836

За да се радвам на компанията на Сайлърс, бих предпочела моята каруца да е начело на кервана, ама не, той нареди да се тътри по средата. Мога да недоволствам, но тогава Сайлърс ще ме попита защо, и аз няма да знам какво да му отговоря. Причината да ме настани там е една. По-безопасно е. Кочияшът на водещата каруца е натоварен с отговорности, които Джаспър не познава. Кочияшът трябва да намира най-равните места, да поддържа умерено темпо, непрекъснато да внимава дали водачът не дава сигнал за спиране, да намалява, да ускорява или да променя курса. Често се случва да се натъкне на змия ти животно на пътя, което може да стресне впряга, а ако не е достатъчно хладнокръвен да удържи юздите, или каруцата ще се спусне без посока, или животните ще бъдат обзети от паника. Освен това първият кочияш ще бъде и първата мишена на индианска стрела.

Каруцата на Джереми се управлява от роба Били, един от най-известните кочияши в Южна Каролина.

Смея ли да пиша за чувствата си в дневника? Ами ако Сайлърс го прочете? Тогава ще разбере колко ми е неприятно, че почти не го виждам до падането на нощта, освен ако не препусне назад, за да нагледа как е Джошуа, който напоследък пътува в моята каруца винаги когато баща му не му позволява да седи до Били.

Когато Сайлърс се появи, аз така и не успявам да прикрия огорчението си. Боже, ако не беше синът му, съпругът ми изобщо нямаше да погледне жена си. Ама какво ми става? Всеки път, когато видя Сайлърс, толкова самоуверен, толкова властен на седлото, толкова спокоен и разсъдлив към тревогите, които измъчват другите всеки ден, у мен нахлува топлина и гордост, които изтласкват гнева и сама не мога да се начудя на себе си. Как е възможно да стана жертва на подобни чувства, напълно

типични за съпруга, след като нямам връзка с мъжа, който ги предизвиква у мен?

Как ми се иска да можех да се доверя на някого, на човек с достатъчно знания и опит, за да ми помогне да разбере тези непокорни чувства, които ме оставят слаба и напълно безпомощна. Понякога ме изпълват дотолкова, че се страхувам да не се пръсна като свински мехур.

Типи ми каза, че съм влюбена и всичките ми женски сокове кипят. Така й били казали звездите.

Накарах я да ги попита какво да правя с тях.

Бъди мила с господин Сайлърс и виж какво ще излезе, посъветва ме тя.

Отговорих, че съм му казала ужасни неща в «Уилоушайър», които той със сигурност помни.

Типи бе убедена, че мъжете не обръщат внимание на казаното от жените, не и когато соковете им кипят.

Беше ми тъжно, че външният ми вид не е подходящ и едва ли ще го накара да забрави, нито ще накара неговите сокове да кипнат.

Ще останеш изненадана, отвърна тя и се ухили.

Може и така да стане.“

Докато стигнат Джорджия, Джесика бе разменила корсета си за една фуста, а модерните ежедневни рокли с пълните с пух ръкави и разкроени поли във формата на конуси за по-семпли памучни рокли. Сега вече бе част от врабчетата, макар да не бе допусната в гнездото им. Поддържането на „царствен силует“, който подчертаваше фигурата ѝ, единственото ѝ предимство, ѝ се струваше нелепо, когато вървеше редом с оплесканата с кал каруца в плющия дъжд, за да олекоти товара, или когато се опитваше да се задържи на капрата по изровен път или през гори, реки и блата. Широката периферия на памучното боне, което си беше купила от смесен магазин в малък град, преди да напуснат пределите на Южна Каролина, заслоняваше обсипаното ѝ с лунички лице, а Сайлс я изненада, когато ѝ подари чифт женски работни ботуши, които бе видял на витрината на магазин.

— Дано не са ви прекалено големи — беше подхвърлил той. — Имате много фини стъпала.

Джесика остана поразена от комплимента. Ботушите бяха най-грозните, които някога бе виждала, доста големи, но дебелите чорапи щяха да ги изпълнят, освен това се оказаха практични и много удобни от нейните пантофки от щавена ярешка кожа.

— Благодаря — бе отвърнала срамежливо тя.

Той, изглежда, остана доволен, че ги е харесала.

— За мен беше удоволствие.

— Аз, разбира се, ще ги платя.

На лицето му се изписа разочарование, но веднага след това той се овладя.

— Купих ги като подарък от собствения си джоб, но щом така предпочитате, смятайте, че са купени от баща ви, който вече ги е платил.

Каза го остро и отсечено и се отдалечи, преди да види как тя прехапа устни.

Защо, питаше се Джесика, непрекъснато затръшва вратите в лицето на човека точно когато той се опитваше да ги отвори? Да не би да се страхуваше, че ще прозре истинските ѝ чувства, независимо каква бе истината? Щеше да дойде ден, когато на него ще му стане все едно, и тя не можеше да го вини. Истината бе, записа тя в дневника си

седмица по-късно, че този разговор бе последният му опит да спечели приятелството ѝ, но по това време дните му бяха твърде натоварени и изпълнени с тревоги. Последният им сблъсък бе вечерта, преди да научат ужасните новини на следващия ден.

7 април 1836

Боже мой, говори се, че индианците мускоги може да тръгнат на боен поход срещу белите, защото са им отнели земята с измама. Предупредиха ни, че трябва да сме непрекъснато нащрек, да не би да ни нападнат, докато минаваме през Джорджия и Алабама. Какво са очаквали алчните бели, след като са нахлули в ловните полета на мускогите и са ги изтласкали от домовете им, за да откраднат земите им. Молбите към правителството да прекрати отнемането на земя се оказаха напразни. Правителството на Съединените щати наруши всички съглашения, подписани с мускогите, които им гарантираха защита на територията, и сега на индианците им е дошло до гуша.

Притеснявам се от недоволството (главно от страна на робовладелците, разбира се), което се надига срещу Томахок Лейси, верния разузнавач на Джереми от темето на мускогите, на когото е възложено да наблюдава пътя за опасности и да търси безопасен маршрут. Дотук опитът на Томахок се оказа безценен за успеха на начинанието, а сега се поставя въпросът дали може да се вярва на сведенията, които носи след разузнавателна мисия. Страхуват се, че се разкъсва между лоялността си към Джереми и верността към народа си. Много харесвам Томахок. Той затваря очи, когато разговаря, сякаш се съсредоточава над всяка дума, за да бъде съвършено точна. Би трябвало да е дразнещ навик, но не е. Този негов навик те кара да вярваш на думите му.

Недоволните не отнасят тревогите си до Джереми или Сайлс. Разприказват се винаги когато съм около тях с надеждата да предам на Сайлс, което и направих, а той на свой ред съобщи на Джереми. Наблюдавах как мъжете от

кервана, включително лудите глави, странят от Сайлърс и Джереми. Двата се доказаха като изключителни водачи и ясно показаха, че онези, които не са доволни от водачеството им, могат да се отделят и сами да пътуват за Тексас.

Досега никой не е посмял да направи подобно нещо.

Почти сигурната опасност от индианско нападение наложи спирането на кервана за един ден, за да могат всички — и мъже, и жени, и деца — да се научат как да се защитават. Водачите и Томахок запознаха събралите се какво да очакват в случай на нападение и дадоха инструкции, показаха им как да действат, за да останат живи и да опазят собствеността и добитъка си. За да практикуват, членовете на кервана бяха разделени на групи от по осем души, като всеки получаваше специфични задачи, за да помага на останалите.

— Ако сме единни, ще оцелеем. Разделим ли се, пропадаме — изтъкна Джереми. — При индианска атака сам човек не може да се справи. Всеки трябва да пази гърба на съседа си.

Водени от най-опитния сред тях, хората се пръснаха, за да започнат с тренировките. Типи, Джаспър, Джошуа, Джеремайя и Мади бяха изпратени с групата на Томахок. Джесика чакаше до каруцата си да бъде изпратена при нейната. Започваше да става неспокойна, когато Сайлърс най-сетне се откъсна от задълженията си. Сърцето ѝ затрепка, когато видя високата, слаба фигура да се насочва към нея, и тя прикри вълнението си зад каменно изражение.

— Започнах да мисля, че съм забравена, мистър Толивър — рече тя остро. — С коя група ще бъда?

— С моята, мис Уиндъм. — Сайлърс ѝ подаде пистолет с дълга цев. — Знаете ли как се стреля?

Тя погледна учудено.

— Мога да... стрелям с пистолет. Научиха ме, преди да тръгна от Южна Каролина.

— Ами с кремъклийка?

— Никога не съм държала такова нещо в ръце.

— Тогава лягайте на земята по корем, точно до колелото на каруцата.

— Защо?

— Ще ви науча как се стреля.

— Аха. Мислех, че задачата ми ще бъде да зареждам оръжията.

— И това, мис Уиндъм, но всяка жена трябва да знае как да се прицелва, да зарежда и да стреля, в случай че ни нападнат индианците. Дръжте пистолета си до вас, но да знаете, че е безполезно да стреляте, ако противникът не е наблизил. Днес няма да хабим муниции, но можете да се упражнявате да се прицелвате и да стреляте, а аз ще ви покажа как да зареждате пушка. Сега, ако обичате, лягайте на земята.

Джесика се подчини и остана без дъх, когато Сайлъс легна до нея и се пресегна над рамото ѝ, за да нагласи пушката. Тя си наложи да не обръща внимание на натиска на тялото му и на близостта на главата му, докато той тихо я предупреждаваше, че пушката рита, и редеше други инструкции до ухото ѝ.

— Застопорете пушката и се прицелете в корема на коня. Когато конят падне, индианецът също ще падне. Може да нямате време да презаредите. Когато индианецът се приближи, едва тогава ще използвате пистолета.

Джесика слушаше. Беше ужасена. Да застреля човешко същество, невинен кон?

— Това е. Добре. Сега пробвайте отново — каза Сайлъс до ухото ѝ, когато тя се прицели и стреля по измислена цел.

Когато най-сетне остана доволен, той ѝ показва как да сложи хартиен пълнител с барут и оловно топче в цевта на пушката. Седяха опрели колене, свели глави над оръжието. Джесика усещаше близостта му и се надяваше, че по своя мъжки начин той не усеща как соковете ѝ кипят.

— Добре — кимна той и прекалено скоро се изправи на крака. — За днес е достатъчно. — Протегна ръка, за да ѝ

помогне, и тя забеляза как погледът му минава по косата ѝ, преди да се спре на раменете. Не беше сложила боне, тъй като денят беше топъл и облачен.

— В случай че ни нападнат, покрийте напълно косата си — нареди той. — Червенокосите бели жени са много ценен трофей за индианските воители и главатари — не че се отнасят добре с тях.

Ужасената Джесика вдигна ръце към косата си.

— Мислите ли... трябва ли да я отрежа? — попита тя с тъга.

Той я погледна със съжаление.

— Би било жалко. Недейте. Нека видим как ще се развият събитията, преди да вземем подобни драстични мерки. Оставям ви оръжието. Упражнявайте се да се прицелвате и събиравате муниции, но нека цевта остане празна. Ще ни трябват всички муниции, ако стане най-лошото. Да се надяваме, че няма да се стигне дотам.

— Да се надяваме — повтори Джесика. — Благодаря ви за инструкциите, мистър Толивър. Знам, че е във ваш интерес да ме опазите здрава и читава, но... благодаря за урока от лично име.

— Инструкциите за безопасност са от полза за всички, мис Уиндъм — заяви хладно Сайлъс и се отдалечи, а тези последни думи бяха единствените, които ѝ каза през последвалите дълги седмици, изпълнени с напрежение и страх. Тя усещаше, че той я наблюдава, докато минаваха през Джорджия и Алабама и навлизаха в Луизиана, без да се натъкнат на индианци чероки, обявили война на белите, но се държеше на разстояние и Джесика предполагаше, че ще бъде неимоверно облекчен, когато я остави в Ню Орлиънс след две седмици.

Сайлърс остави счетоводната книга. Почти не беше разполагал с време да събере разписките от началото на пътуването. Обичаше да пресмята, когато е сам в каруцата и всички са си легнали, но едва заел се със сметките, все някой се сецаше да го повика и пита за нещо. Наля си малко бренди в чаша и се отпусна, за да се наслади на усещането. Засега разходите около пътуването не бяха надвишили бюджета му, при това, без да се налага да се лишава от провизии и материали. Сега се намираха на територията на мускогите, но той не съжеляваше, че купи допълнителни муниции и букаи, които използваша, за да държат животните наблизко и да се предпазят от кражби в случай на нападение на индианци. Щеше да има предостатъчно възможности да е доволен от покупката по-късно в Тексас. Спестяванията в сметката му се състояха от парите за изгорените каруци и тях трябваше да харчи особено внимателно. Не бе необходимо Карсън Уиндъм да знае за излишъка или за спестените от бъдещи депозити пари. Ако на Сайлърс му се налагаше да нагласява разписки, за да отговарят на плащанията на тъста, той щеше да го направи. Не се срамуваше от тази измама.

Икономииите, които правеше, щяха да се отразят благотворно и на Карсън, защото зет му възнамеряваше да му изплати всеки цент, който му беше дал, за да го отърве от дъщеря му.

Сайлърс нямаше представа как ще го направи, но щеше да започне, като продаде каруцата си в Ню Орлиънс и пътува с Джереми до Тексас, а вече бе измислил и начини да ограничи разходите си където и когато може, и да пази спестяванията си, като използва парите на Карсън, за да сложи началото на „Съмърсет“. Голямата къща трябваше да почака, докато бъде в състояние да плати за нея от джоба си, но нямаше намерение да жертва земята и обработването ѝ заради Джесика, гордостта си или по каквато и да било друга причина, като предсказанието на майка си, което така и не беше забравил. „Ако склучиш този брак поради изтъкнатите причини, в Тексас ще те последва проклятие.“

Глупости на търкалета. Проклетия нямаше, но дори да съществуваха, той щеше да премахне това, като освободи Джесика. Щеше да отделя от печалбата от памука и да прибавя сумите към

непрекъснато нарастващия капитал, дори да купува по-малко роби и земя, отколкото възнамеряваше, чак до деня (надяваше се да настъпи до пет години), когато щеше да напише чек на омразния си „благодетел“, с който да покрие всички разходи, за които си беше продал душата — а пък дъщеря му Джесика щеше да получи свободата си. Тя щеше да е все още млада. Можеше да се премести на Север и да живее с леля си, да изповядва аболиционистките си идеи колкото ѝ душа иска, а баща ѝ нямаше да може да ѝ каже и дума. Това бе най-малкото, което Сайлъс можеше да направи за нея.

Всичките му планове обаче зависеха от това да пристигнат живи и здрави в Тексас и да започнат работа.

Щом освободеше Джесика, тя можеше дори да се омъжи за Джереми. Бе очевидно, че той искрено ѝ се възхищава.

— Не съм я чул нито веднъж да се оплаче или размрънка, Сайлъс — изтъкна наскоро приятелят му.

— Ако има човек, пред когото да се оплаче, то това си ти, Джереми — отбеляза Сайлъс.

— Само защото не се възползваш от възможността да си до нея. Джесика се интересува единствено от теб, Сайлъс. Ако ѝ обърнеш малко внимание, веднага ще разбереш.

— Бих го направил, но се страхувам, че ще ме заплую в лицето — бе отвърнал нещастно Сайлъс. Интересувала се била само от него. Джереми губеше умението си да преценява хората, след като мислеше, че малката аболиционистка изпитва нещо друго, освен неприязън към него.

— Знаеш ли, че пише дневник? — попита Джереми. — Жените доверяват всичко в дневниците си. Защо не надникнеш в него и сам не се увериш?

— Защото ме е страх от онова, което ще прочета.

— Прочети дневника, Сайлъс.

Макар Джесика да се държеше със студено безразличие, Сайлъс бе започнал да ѝ се възхищава. Съпругата му искаше да се труди наравно с останалите от кервана и намираше начини да го стори. Вечер забавляваше децата, като им четеше от книжките на сина му. Първоначално единствено Джошуа се сгушваше до нея края огъня, но постепенно и други деца започнаха да сядат около тях. Както можеше

да се очаква, Джесика му вгорчаваше живота, когато даваше знак и на децата на робите да се приближат. Имаше, разбира се, и недоволни.

— Да кажеш на жена си, че четенето е само за белите деца — разсъска се съпругата на един плантатор пред Сайлърс.

— А защо не й кажеш ти?

Никой обаче не смееше да се опълчи на младата, самоуверена, властна фигура, седнала пред огъня, и смесените сбирки продължиха.

Когато видяха, че Джесика пише дневника си, седнала на капрата на каруцата, мнозина от неуките отидоха при нея с молба да напише вместо тях писмо до дома и понякога, както денем, така и нощем, Сайлърс я виждаше с някого от нуждаещите се, приведена над дъската, да пише онова, което човекът диктуваше. За да успокои болни деца, тя им даваше бонбони за смучене и пуканки, ядки, сушени плодове, които майка ѝ бе настояла да вземе, а веднъж Сайлърс я чу да казва на Типи:

— Предлагам да не ядем от сладките в тази торба. Да ги запазим за децата.

Пролетта настъпи, когато керванът навлезе в територията на индианците мускоги, и за да разсеят напрежението около лагерния огън, Джесика и Типи показваха на младите момичета как да плетат удивителни венци от цветя от пурпурна вистерия, див рожков и бял кучешки дрян, които се срещаха в изобилие из гората. Освен това, без да очаква нищо, без да покаже и следа от нежелание, съпругата му предлагаше меката материя от роклите си за превръзки, когато някой от кервана се наранеше. Един ден дойде и неизбежното — наложи се Сайлърс да ѝ съобщи, че трябва да остави един от сандъците си с дрехи край пътя.

— Няма значение — съгласи се тя. — И без това е почти празен.

Съпругата му посрещаше всяка опасност, лишение и неудобство с кураж и решителност и му напомняше за Лети, но начинът, по който се държеше със сина му, спечели огромната му благодарност. За Джошуа тя беше специален приятел в игрите и Сайлърс забелязваше гордостта, с която момчето обикаляше лагера, стиснало ръката ѝ, сякаш искаше да покаже на останалите деца, че и те са важни, но не колкото него. Джесика го успокояваше, когато му ставаше мъчно за дома или за Лети, разсейваше страховете му и го пазеше от опасности, но никога не се държеше властно като мащеха. Отнасяше се с него като

с приятел. Когато Сайлърс я предупреди да не внушава на сина му антиробските си възгледи, тя отвърна:

— Обещавам да не казвам и дума по този въпрос, мистър Толивър, но не гарантирам за примера, който му давам.

И така, докато Сайлърс наблюдаваше как приятелството между сина му и мащехата укрепва, разстоянието между него и Джесика се увеличаваше. В края на втория месец той вече бе наясно, че забележителната млада жена, която бе негова съпруга единствено заради подписа на брачното свидетелство, не искаше да дели каруца с него. Постепенно състави план как да изплати всичко на Карсън Уиндъм и да я освободи. Беше подписал договор с него и щеше да го спази. Ако обаче върнеше на Карсън всичко, което му дължеше, Джесика нямаше да бъде длъжна да остане омъжена за него. Щеше да получи възможност да си изгради свой живот, да живее по начина, по който искаше, без намесата на баща ѝ.

Допуши му се преди да си легне. След като вече бяха пресекли териториите, където живееха враждебно настроени индиански племена, той спеше в каруцата си заедно с Джошуа. За да не събуди заспалото дете, той излезе и отиде да запали пурата си от лагерния огън. Тогава мярна призрачна фигура да се отправя към потока. Беше жена, облечена в широка рокля с нещо бяло, метнато на раменете, и Сайлърс веднага позна плисналата по гърба ѝ червена коса. Джесика! Господи, та нали ѝ беше казал вечер да стои край лагерния огън. Дяволите да я вземат тази инатлива малка лисица! Тя не знаеше ли, че има хищни животни, не беше ли чувала за змии, за отровен бръшлян? Навсякъде около лагера дежуреха мъже, но Сайлърс пхна пурата в джоба, извади бързо пистолета и тръгна след нея.

Тя имаше преднина, ала пристъпваше предпазливо, свещта ѝ осветяваше пътеката, макар да не бе нужно, тъй като луната грееше ярко. Къде беше тръгнала и защо? Отиваше към потока и изглежда, знаеше пътя. Сайлърс я бе забелязал, че оглежда района, когато керванът спря следобеда. Привидението се скри в малка горичка и той забърза, тъй като не искаше да я повика и по този начин да привлече вниманието на някого от часовите, който можеше първо да стреля, а след това да задава въпроси. Настигна я на брега на потока и спря, когато разбра какви са намеренията ѝ. Беше застанала с гръб към него и преди да успее да я извести за присъствието си, роклята — всъщност

роба — се плъзна от раменете и се набра около глезените. Както беше гола, тя я вдигна и я разгъна върху един камък заедно с кърпата, която носеше, после духна свещта. След това, почти безшумно, се плъзна във водата.

Сайлър остана поразен от красотата на тялото ѝ под сребристата светлина на луната и се ужаси от опасностите, които дебнеха в потока. В същия миг се завъртя рязко, защото чу някакъв шум зад себе си. Един от часовите беше дошъл да провери какво става.

— А, вие ли сте, мистър Толивър? Да не би нещо да не е наред? Стори ми се, че чух шум.

— Аз съм, Джонсън. Не мога да спя. Реших да се поразтъпча след цял ден на седлото. Върви си на поста.

— Красива нощ.

— Така е.

— Е, приятна разходка.

— Лека нощ, Джонсън.

Изглежда, Джесика чу разговора. Сайлър забеляза единствено червената ѝ коса на повърхността, когато излезе на брега.

— Джесика! — изсъска той. Не смееше да повиши глас от страх да не привлече отново вниманието на стража. — Излез оттам, преди да те ухапе някоя змия.

Мократа глава на Джесика се показва.

— Махай се — отвърна тя и изплю водата, а окъпаните ѝ в сребърно ръце махаха, за да се задържи на повърхността над тихото течение. — Аз... гола съм.

— Пет пари не давам дали си гола или не — прошепна той с дрезгав глас. — Излизай веднага оттам! — Обзет от бяс заради непослушанието и глупостта на момичето, той грабна робата и кърпата и ги задържа зад себе си. — Обръщам се и ти давам пет секунди, преди да дойда да те извадя. Разбра ли?

Тя не отговори, но откъм водата се разнесе плисък и няколко секунди по-късно момичето дръпна дрехите от ръцете му. Чу учестеното ѝ дишане, докато се обличаше бързо.

— Искях само да се изкъпя, за бога — обясни Джесика. — Толкова отдавна не съм се къпала като хората, а днес беше ужасно топло и цялата лепна. Толкова ли е горещо в Луизиана през май?

Сайлърс се обърна. Косата ѝ висеше дълга, капеше, а робата залепна за мокрото ѝ тяло и очерта закръглени гърди и тънка талия. Завладя го неочаквано желание.

— Ти имаш ли представа какви отровни твари виреят в този поток, на брега и в гората? Никога вече, ама абсолютно никога не смей да престъпваш заповедите ми и да пренебрегваш безопасността си, чу ли?

Джесика започна да бърше косата си.

— Простете ми, че дори не помислих за инвестицията ви, мистър Толивър, но разбирам, че бе глупаво да поема подобен риск заради една баня. Днес следобед потокът ми се стори тих, кристалночист и така примамлив, та не устоях, но ви давам дума, че няма да проявя отново подобна глупост.

— Да не би да мислиш, че ме е грижа за инвестицията? — Той пристъпи към нея. Тя се ококори и устата ѝ се сви в тихо, стреснато „О“. Приличаше на недорасла водна нимфа, хваната далече от обичайните си води от зло земно чудовище. Отстъпи назад.

— А не е ли така, мистър Толивър?

Прииска му се да я разтърси. Прииска му се да я целуне. Отвори уста, за да обясни, но веднага след това я затвори.

— Мислете каквото ви е угодно, мис Уиндъм — сопна се той — Сега се връщайте в лагера, преди да ни застрелят и двамата.

10 май 1836

Пет пари не давал. Ето колко се интересувах, че съм гола. Била ли съм вече във водата, когато се е появил? Не мога да опиша какво почувствах, когато вдигнах поглед и видях Сайлърс изправен на брега на потока, толкова красив под светлината на луната, лицето му разкривено от ярост. Отново се почувствах... по онзи начин и за частица от секундата ме озари надежда, че ще влезе в потока при мен. Как е възможно да съм прокълната с подобни плътски желания към мъж, който никога няма да изпита същото към мен? Не само че съм като врабче в сравнение с красивата жена, която той все още обича, ами ако надменното ми, враждебно отношение бе червено месо, то нямаше да привлече дори муха.

Как би могъл един мъж да изпита желание към жена, която е заявила открито, че предпочита да се съвкупни с катър, вместо с него.

Робовладелците все още ме отвращават, но нито Сайлърс, нито Джереми са истински представители на тяхната порода. Ако белите трябва да поробват негрите, то се моля на Господ поне да бъдат поробени от състрадателни хора като тях двамата. Те се грижат за потребностите и удобствата на робите и са единствените собственици в кервана, които им осигуряват палатки, за да спят спокойно. Познах няколко от черните семейства на баща ми, които сигурно е изпратил, за да спази уговорката си със Сайлърс. Тъй като той не ги познава, ги оковава, след като мръкне, докато робите от „Куинскраун“ оставя на мира и дори позволява на малките негърчета с мехури по краката да се возят в каруцата му през деня. Това говори много за съпруга ми и тъкмо затова чувствата ми към него се променят.

Върнахме се в лагера в мълчание. Той крачеше зад мен, сякаш решен да се увери, че няма да се отклоня от пътеката. Изпрати ме до моята каруца.

— Лека нощ, мис Уиндъм — пожела ми сковано той. — Гледайте да не си навличате неприятности до утре сутринта, стига да е възможно.

— Уверявам ви, че е напълно възможно, мистър Толивър — отвърнах аз.

Типи въздъхна многозначително, сякаш искаше да ми натякне, че ме е предупредила какво ще стане (опита се да ме разубеди от намерението да се изкъпя в потока). Заспа отново, а пък аз останах будна и наблюдавах как Сайлъс гласи мрежата против комари на Джошуа през тесен отвор в покривалото, след това излезе отвън, за да пуши край огъня и да изпие чаша бренди. Как само ми се искаше да го попитам какво означаваше отговорът му, изпълнен с недоверие, на саркастичната ми молба да ми прости, че не съм помислила за инвестицията му.

— Това ли мислиш, че ме е грижа за инвестицията? — почти изкрещя той. Накара ме да мисля, че приказките ми са нелепи, но каква друга причина би имал, за да тръгне след мен? Все още усещам топлина от огъня, който припламна в сърцето ми, но надменно предизвикателният ми отговор: „А не е ли така, мистър Толивър?“ смачка желанието му да обясни.

— Мислете каквото ви е угодно, мис Уиндъм — отвърна той.

Е, мистър Толивър, веднага ще ви отговоря. Угодно ми е да мисля, че не ме намирате за толкова обикновена, че има нещо у мен, което желаете. Угодно ми е да мисля, че сте в състояние да разберете, че високомерието ми е просто начин да прикрия истинските си все по-силни чувства към вас. Напълно сигурна съм, че ще ме отблъснете с финес, ако откриете истината, но за да запазя достойнството си, нямам намерение да ви дам подобна възможност. Де да притежавахте умението на Джереми да забелязвате

истинските мотиви и чувства на хората, но очевидно сте дървен като пън.

И така, струва ми се, че изразих точно онова, което ми се иска да мисля, мистър Толивър. След седмица, когато ме зарежете в Ню Орлиънс, не се съмнявам, че ще ви достави удоволствие да не мислите за мен дълго време.

Керванът беше на осем километра от Ню Орлиънс, когато един сокол се появи с писък изневиделица и се устреми право към главата на предния кон във впряга на Джесика. Каруцата се изметна неочаквано от колоната, Джаспър не успя да овладее четирите животни и младата жена падна на пътя. Въпреки че беше начело на кервана, Сайлъс чу пронизителния вик на Джошуа.

— Джесика!

Обърна коня и препусна към нейната каруца, в която се возеше и Джошуа, и видя Джесика неподвижна на земята. Сайлъс стегна юздите на водещия кон във впряга, успокои останалите животни, след това скочи от жребеца си и се втурна към Джесика. Типи надникна от задната част на каруцата, Джаспър и Джошуа скочиха, от капрата и заплакаха.

— Молим за прошка, мистър Сайлъс — изпъшка Джаспър.

— Остани при конете — нареди Сайлъс, — и дръж Джошуа при теб.

— Татко, татко, направи така, че Джесика да се оправи — хлипаше момчето.

— Добре, сине — отвърна Сайлъс. — Остани при Джаспър.

Джесика лежеше на една страна със затворени очи, бонето ѝ се беше килнало, памучната ѝ рокля се беше набрала над коленете. Сайлъс я обърна по гръб и видя дълбока рана на челото, от която се стичаше кръв по огромен, остър камък. Усети студ, сякаш бе минал през гъста сянка. Тя дишаше, но раната имаше нужда от шевове и почистване, за да не се инфектира и да се стигне до гангрена. Типи дотича при него.

— Ще ни трябват кърпи, Типи.

— Веднага, мистър Сайлъс.

Със свито сърце, той развърза бонето на Джесика и го притисна към раната, след това дръпна роклята ѝ върху краката. Мили боже. Какво правеше това момиче в керван, облечено в избеляла памучна рокля и кални ботуши? Къде е бил умът на баща ѝ, когато я е накарал да се подложи на това пътуване? Ами неговият акъл къде беше, та се съгласи?

Джесика отвори очи.

— Не мърдай — рече тихо той.

— Какво стана?

— Беше изхвърлена от капрата.

Типи се отпусна до него с кърпите и огромните ѝ очи заблестяха от ужас.

— О, Джесика — изпъшка тя.

— Добре съм, Типи.

— Да се уверим — реши Сайлърс. Чу плача на Джошуа откъм задната част на каруцата. — Типи, аз ще се погрижа за нея. Ти върви при сина ми.

— Моля ви, мистър Сайлърс, Нека остана.

Джесика посегна към ръката ѝ и я стисна.

— Послушай го, Типи. Джошуа има нужда от теб.

Сайлърс притисна кърпа към раната, за да спре кръвенето, докато опипваше раменете и ръцете ѝ за счупени кости. След това опипа коленете и глезените.

— Имаш ли чувството, че нещо е счупено?

— Не, само ми се гади и ме боли главата.

— Ударът беше силен, имаш голяма рана. Пробвай да раздвижиш ръце и крака.

Джесика послушно протегна единия крак, след това и другия. Размърда ръце.

— Виждаш ли? Добре съм — промърмори сънено тя.

Сайлърс обаче имаше съмнения.

ДжерEMI беше донесъл превръзки и мехлем, а кочияшът на каруцата зад Джесика донесе ведро с дъждовна вода.

Сайлърс чу как Типи успокоява Джошуа, докато двамата с ДжерEMI се грижеха за раната на Джесика. Тя лежеше пребледняла, апатична и те се колебаеха какво да направят. Щом почистиха кръвта, раната не изглеждаше толкова страшна, колкото се страхуваха. Костта не се виждаше, но тя имаше нужда от спешни грижи, за да не се получи инфекция. Дали да я качат в каруца и да я заведат на лекар в Ню Орлиънс, или да повикат лекаря тук? Накрая решиха, че друсането няма да ѝ се отрази добре, а ще изгубят прекалено много време, докато се опитват да открият лекар в непознатия град.

— Да накараме Томахок да я погледне — предложи ДжерEMI. — Неговите сънародници лекуват подобни рани от стотици години.

Индианецът вече се въртеше наблизо, а по обикновено безизразното му лице се беше изписала загриженост. Вниманието, с което Джесика се отнасяше към хората, бе спечелила предаността му.

— Листа от алое — каза той. — Растат наоколо.

— Направи, каквото можеш — подвижна Джереми, но разузнавачът вече бе изчезнал в гората.

Керванът бе спрял и сред хората се разнесе новината за нещастieto, сполетяло Джесика. Щедростта и доброто ѝ отношение към децата бе стоплило сърцата на онези, които бяха подозрително настроени, така че пътниците наслизаха от каруците, взираха се към нейната, но от многобройните инциденти по време на пътуването вече знаеха, че е най-разумно да стоят настрана и да останат при семействата и животните си.

Томахок Лейси се върна с растение с тъмнозелени листа, от които стърчаха тъмнозелени бодли. Сайлъс и Джереми се отдръпнаха, за да му направят място да коленичи до Джесика. Тя ту припадаше, ту идваше в съзнание, но отвори очи, когато той свали превръзката.

— Ще помогне, мис Джесика.

— Благодаря ви, мистър Лейси.

Разузнавачът разряза няколко кактусовидни листа и оттам потече бистър сок, който той остави да капе върху раната.

— Рана нагоре и надолу — рече Томахок и размаха вертикално ръка към Сайлъс и Джереми. — Не е права. — Той разряза хоризонтално въздуха. — Това добре. Кожа може да бъде изтеглена, за да зарасне.

Джереми започна веднага да разкъсва кърпата на ивици. Томахок го спря.

— Рана трябва първо да бъде почистена с вода, възвряла на огъня.

— Преварена ли? — уточни Сайлъс.

Индианецът кимна.

— Ако не... ако не... — той се опита да намери английската дума.

— Зараза, инфекция — помогна му Джереми.

Разузнавачът кимна отново.

— Ако не инфекция, тя ще добре — обясни той. Прокара пръсти по слепоочието. — Може белег.

— Много съм ти благодарен — каза Сайлърс с надеждата прогнозата на Томахок да е точна и да не се наложи да се прилага обичайното средство против инфекции. От мисълта за нажежено до червено желязо, притиснато към раната на Джесика, или за игла и конец, които пробождат нежната ѝ кожа, му се догади и той пропъди образа. Донесоха преварена вода и Томахок почисти раната, отново сложи алое и стегна главата на Джесика с лента от кърпа, за да притисне краищата на раната заедно. Сайлърс и Джереми заговориха за следващата си стъпка. Решиха Сайлърс да положи главата на Джесика на рамото си и да я подаде на качилия се в каруцата Джереми. След това Сайлърс се качи бързо и двамата настаниха удобно Джесика върху сламеника ѝ.

— Ще остана при нея — заяви той. — Ако вдигне температура, някой ще трябва веднага да препусне, за да доведе лекар. Кажи на Типи да остане при Джошуа в моята каруца.

— Може и да не се разбереш с Типи по този въпрос. Тя ще иска да остане при господарката си.

— А пък аз искам да съм със съпругата си — отсече Сайлърс с тон, който прекрати споровете.

— Ще разпоредя керванът да спре. Ще нощуваме тук — реши Джереми. — Ще донеса и лауданум. Съпругата ти ще има зверско главоболие.

Джесика отвори очи, докато Сайлърс гласеше мрежата за комари.

— Ще живея ли? — попита тя.

На Сайлърс му се стори, че долови закачлива нотка в гласа ѝ. Коленичи и пригладни косата ѝ назад от превръзката.

— Да — потвърди. — Главата ти е прекалено твърда някой камък да ти види сметката.

Лека усмивка трепна по устните ѝ.

— Жалко за теб — натякна тя.

Сайлърс въздъхна подигравателно.

— Още повече ми е жал за камъка.

Джереми се върна с лауданума в компанията на местен фермер, който беше дошъл, за да пресрещне кервана с пресни хранителни продукти за продажба. Смяташе, че приятелят му трябва да чуе новините, които човекът носеше. Сайлърс обаче реши, че това може да

почака, докато не даде на Джесика лъжица от червеникавокафявата горчива течност, която да успокои болката ѝ.

Тя простена, когато той вдигна главата ѝ и задържа лъжицата пред устата ѝ.

— Какво е това?

— Ще се почувстваш по-добре. Отвори широко уста.

Тя направи физиономия и преглътна, а Сайлъс бързо ѝ подаде нова лъжица с вода, за да отмие лошия вкус.

— Къде е Типи? — попита тя.

— Със сина ми.

— Ти защо не си при него?

— Защото съм тук с теб.

Очите ѝ започнаха да се затварят.

— Добре.

Фермерът разказа новини, които накараха противниците на Томахок Лейси да се изчервяват от срам всеки път, когато помислеха за него от този ден насетне. Докато пътниците прекосяваха Джорджия и Алабама, за възмущение на мнозина разузнавачът бе заобикалял малкото градове и селища на север и ги бе превел през гъсти гори, блата и тресавища, труднопроходими, но много по-сигурни от южните граници на щатите. Някои се възползваха от всяка възможност, за да критикуват пътищата, които разузнавачът избираше. Веднъж един от преселниците изгуби каруцата си на наклон и обвини Томахок. Човекът дори вдигна железен прът срещу разузнавача, но Джереми се намеси, изтръгна оръжието от ръцете му и му напомни, че загубата се дължи на собствения му мързел. Трябвало е да върже едно от колелата или поне да прикрепи дънер отзад на каруцата, за да намали скоростта по стръмния хълм.

Освен това непосредствено преди да потеглят от Южна Каролина, преселниците бяха научили, че Санта Ана вече не представлява заплаха. Бил заловен, когато армията на Сам Хюстън разгромила мексиканците при Сан Хасинто. Затова не спираха да питат защо трябвало да пътуват на юг към Ню Орлиънс и да пресичат Сабин, за да влязат в Тексас.

Джереми предложи на всички, които искат да се отделят от кervана и да тръгнат по първоначално начертания път, да се чувстват свободни да го направят. Няколко семейства се отделиха. Мускогите

нямало да посмеят да нападнат, настояваха те, имали познати в Роанок в Джорджия и им били обещали да ги посетят, когато керванът минава оттам. Сайлс научи от фермера, че в края на пролетта селището Роанок било нападнато и изгорено до основи и повечето бели семейства били изклани. А в окръг Чеймбърс в Алабама избухнало въстание, тъкмо там пътниците се надявали да купят нови провизии и да пуснат писмата си. Благодарение на мъдрите съвети на Томахок керванът от Уилоу Гроув бе пощаден от въстанието на мускогите.

Останалите новини на фермера бяха още по-шокиращи и притеснителни. В началото на месеца отряд команчи нападнал селище в източната част на Тексас. Изгорили живи семействата в домовете им, изнасилили жените, подложили хората на жестоки мъчения, убили патриарха на клана Джон Паркър и отвлели десетгодишната му внучка Синтия Ан.

— Мили боже — въздъхна Сайлс и си представи как отвличат пищия Джошуа на гърба на бърз индиански кон, а скалпът с червената коса на Джесика виси на копието. — Точно натам се бяхме отправили.

— Тъкмо затова трябва да оставиш Джес и Джошуа в Ню Орлиънс — напомни му Джереми.

Джесика спеше, когато Сайлс се върна в каруцата. Той седна до нея и от време на време мереше пулса ѝ, поставяше ръка на челото ѝ, за да провери дали няма температура, и непрекъснато я наблюдаваше за плитко и накъсано дишане. След като цял час бдя съсредоточено над нея в неудобното седнало положение, той протегна крака и се облегна на едната страна на каруцата. Чуваше как хората от кервана се готвят за нощуване. Мади му донесе вечеря. Типи доведе Джошуа и Сайлс им позволи за кратко да видят Джесика, след това ги изпрати да си лягат. Падна мрак и той запали лампа, намери смачкана възглавница, която да подложи под гърба си. Бе една от кадифените, които му напомняха какво е изоставил. Постави я зад себе си и усети нещо твърдо. Издърпа възглавницата и откри, че вътре има тетрадка, пъхната в незащит край, нещо като джоб. Сайлс любопитно я извади. Беше подвързана в червена кожа, същата, в която Джесика пишеше през дългите еднообразни дни на пътуването. Задържа я в ръце, сякаш бе попаднал на Светия Граал, и си припомни думите на Джереми:

„Знаеш ли, че пише дневник? Жените доверяват всичко в дневниците си. Защо не надникнеш в него и сам не се увериш?“.

Сайлъс провери дали Джесика спи дълбоко. Дишаше равномерно. Плътта над превръзката беше хладна, когато я докосна. Нагласи отново мрежата против комари, облегна се на възглавницата и скръсти ръце. Червената тетрадка блестеше като рубин на една ръка разстояние. От време на време замахваше, за да прогони комар, вееше си и се вслушваше в нощните звуци, които изпълваха нощната тишина. Най-сетне, тъй като не можа повече да удържи любопитството си, след като погледна отново затворените очи на съпругата си, той се пресегна към тетрадката.

Сайлър остана поразен. Изглежда, наистина беше истински пън, след като не бе забелязал онова, което за Джереми беше очевидно от доста време. Както обикновено, приятелят му всезнайко бе разгадал правилно чувствата на Джесика, но ако трябваше да бъде справедлив към себе си, как да разбере какви чувства таи тя под фасадата от ледено безразличие? Сайлър погледна спящата фигура под мрежата за комари. Мили боже, момичето беше влюбено в него — или поне така си въобразяваше. Как, по дяволите, се бе случило подобно нещо? Ами какви бяха чувствата му към нея? Не можеше да отрече, че държи на нея — особено напоследък, дори... желаше я и я харесваше. Все още обичаше Лети и колкото и да беше странно, заради зародилите се напоследък чувства към Джесика той усещаше още по-осезаемо загубата на бившата си годеница.

Подозираше, че чувствата на момичето към него не са любов, а най-обикновено физическо привличане. Та тя беше твърде млада и неопитна с мъжете, за да направи разлика. Сайлър бе наясно, че жените го намират за привлекателен, дар от природата, който в безгрижните младежки години той охотно използваше, за да преследва жените, които хващаха окоето му. Често оставаше разочарован. Дамите трябваше да са интересни, за да го заинтересуват, и той бе попадал на много малко такива, докато не срещна Лети и — не можеше да не признае — Джесика Уиндъм.

Сайлър я наблюдаваше. Как бе възможно Джесика да вярва, че е твърде обикновена, за да я пожелае някой мъж? Трябваше да намери начин да избие тази заблуда от главата ѝ. Тялото ѝ беше истинско вълшебство. Дни наред след случката край потока той не можеше да прогони от мислите си свършенството, което видя, как лицето ѝ греиваше от радост или удоволствие, как тъмните ѝ очи се кокореха от почуда или страхопочитание, как от нея се излъчваше прелест, която бе по-омагьосваща, отколкото идеала му за красота. Запита се как е възможно да оценява всичко това у Джесика, след като бе сгоден за момиче, което бе истинско олицетворение на женска красота.

Освен това трябваше да убеди Джесика, че загрижеността, която проявяваше към безопасността ѝ, няма нищо общо с условията в договора, според който смъртта ѝ ще анулира уговорката с баща ѝ.

Трябваше да я убеди, че това е негово задължение като съпруг, който я обича — поне такова бе искреното му желание — се опитва да я предпази от бедни.

Добре, че инцидентът се случи близо до Ню Орлиънс. Още утре, ако Джесика бе достатъчно добре, за да пътува, щеше да я настани в „Уинторп“, където щяха да се грижат за нея както трябва. Щеше да се къпе всеки ден. Керванът щеше да лагерува извън града в продължение на седмица, за да поправи екипировката, да уговорят воден транспорт и да попълнят запасите си, преди да потеглят към Сабин. През тези седем дни Сайлъс трябваше да се погрижи тя да възстанови здравето си и да я настани в хотел. Едва тогава можеше да тръгне. Когато се върнеше, увлечението ѝ към него сигурно щеше да е преминало.

Пъхна тетрадката в тайния джоб, върна възглавницата на мястото, от което я беше взел, и посегна към друга.

Имаше чувството, че тъкмо е заспал, когато първите лъчи на слънцето се промъкнаха през отвора, който Джесика се опитваше да увеличи с върха на ботуша си.

— Добро утро — поздрави тя.

Сайлъс премигна, но успя да забележи стреснатия поглед на съпругата си, когато се изправи и извади възглавницата изпод гърба си. Очите ѝ се плззнаха към съседната в ъгъла.

— Добро утро — отвърна той. Внимателно остави набраната възглавница така, че да ѝ бъде под ръка. — Как си?

— Пие ми се вода и ми се ходи по нужда.

Той ѝ помогна да стане, тя посегна към възглавницата и я притисна към корема си, сякаш имаше нужда от топлина.

— Питам за главата — уточни той. — Как ти е главата?

В очите ѝ заблестя облекчение, когато напипа тайника във възглавницата, едва тогава я остави и докосна превръзката.

— Все едно се е ударила в камък и го е надвила.

Сайлъс се усмихна широко и ѝ подаде черпак вода. Значи помнеше разговора им.

— Тук ли прекара нощта? — полюбопитства тя.

— Да, цялата. — На утринната светлина той видя, че под превръзката е започнала да се появява синина, която очертаваше костта над веждата.

Тя се вгледа внимателно в него над ръба на черпака.

— Страх ли те беше да не умра?

— Не. Страхувах се, че ще оживееш и ще се превърнеш в трън в задните ми части, който ще се наложи да търпя цял живот. Въпреки това — той посегна към черпака и го напълно отново, — нямам нищо против тръните. Какво са розите без тях?

Погледът ѝ проблесна от изненада.

— Забележка, която води към размисъл — измърмори тя и му върна черпака. — Благодаря ти за... бдението... Сайлърс.

— За мен беше истинско удоволствие, Джереси. — Импулсивно, тъй като не успя да устои на детската уязвимост в големите ѝ кафяви очи, той я щипна по брадичката. — Ще изпратя Типи да ти помогне, след това трябва да сменим превръзката.

Джереси, Типи и Джошуа вече чакаха нетърпеливо пред каруцата, когато Сайлърс скочи на земята.

— Как е пациентката? — попита приятелят му.

— Струва ми се по-добре — отвърна Сайлърс. — Има нужда от теб, Типи. След като се погрижиш за нея, кипни малко вода. Джошуа, тичай да доведеш Томахок. Искам да превърже раната.

Джереси присви очи към нещо над рамото на Сайлърс. По пътя откъм Ню Орлиънс препускаше ездач.

— Някой идва — рече той.

Сайлърс проследи погледа му и в първия момент му се стори, че вижда призрак. Слаба фигура в черно с шапка с перо яздеше абаносов жребец и идваше към лагера им. Ездачът седеше с изпънат гръб, но без всякакво усилие на седлото и създаваше впечатлението, че всичко наоколо е негова собственост.

— Обзалагам се, че е французин — подхвърли Сайлърс. — Какво ли иска? Ще го посрещнеш ли, Джереси? Трябва да се облекча и да изпия чаша кафе.

Когато се върна, човекът му се представи с дълбок поклон и широк замах на интересната си шапка като Анри Дюмонт. Денди, помисли си Сайлърс, но човекът стисна здраво ръката му, без да отклонява поглед. Беше яздил дотук, за да попита дали може да се присъедини към кервана. Няма търпение да замине за Тексас — „Яка работа са тексасците и смятам, че ще се чувствам добре сред тях“, както им обясни.

— Извинете — прекъсна го Джереми, докато оглеждаше елегантните дрехи на французина и се питаше дали има представа как се оре, — но какво ще правите там?

Човекът махна с ръка и под ръкава се показа маншет от бяла дантела, а на малкия му пръст проблесна пръстен с печат.

— Ще отворя универсален магазин, голям като татковия в Ню Орлиънс, който се надявам да посетите, докато сте тук — рече той, без да крие увереността си, че начинанието му ще бъде успешно. — Кажете, господа, колко време възнамерявате да лагерувате тук, преди да потеглите?

— Седмица — отвърна Джереми. Погледна Сайлърс, който отсечено кимна. — Ще имате ли достатъчно време, за да си стегнете багажа?

— Предостатъчно, господа — увери ги Анри, очевидно предоволен, поклони се отново и размаха шапка. — Мерси. Искрено ви благодаря. Мога ли с нещо да ви помогна, докато сте тук? Ще ви препоръчам най-добрите места за нуждите ви.

— В момента имаме спешна нужда от лекар — каза Сайлърс. — Съпругата ми се нарани.

— Доктор Фонтено — предложи на мига Анри. — Най-добрият лекар в Ню Орлиънс. Да го доведе ли?

— Ще съм ви безкрайно признателен — кимна благодарно Сайлърс. Забеляза, че пръстенът на новия им познат е с кралски герб. Значи човекът беше френски аристократ. — Имах намерение днес да настаня съпругата и сина си в хотел „Уинторп“ в Гардън Дистрикт, където да останат, докато не се върна, за да ги отведе в Тексас — обясни той, — но ще съм много по-спокоен, ако лекарят я прегледа, защото не искам да рискувам състоянието ѝ да се влоши, докато каруцата се друсва по пътя.

— Разбира се — съгласи се Анри. — До обяд ще се върна с доктор Фонтено и може би тогава, господа, ще ме посъветвате как да се подготвя за пътуването до Тексас.

Човекът съдържа думата си, но когато доведе лекаря, Томахок вече беше почистил раната и бе нанесъл пресен сок от алое. По думите му тя била започнала да се затваря. Нямаше и следа от инфекция, единствено далечно пулсиране на мястото напомняше на Джесика за преживяното.

Сайлър помогна на младата жена да слезе, за да види дали може да остане права, без да ѝ се завие свят. В сянката на каруцата, готов да ѝ помогне, ако усети, че краката не я държат, той обясни:

— Ако лекарят одобри, ще тръгнем още днес за Ню Орлиънс. — Наблюдаваше я внимателно, за да разбере как тя ще приеме новината, че най-трудното вече е минало. Не се изненада, че тя отвори леко уста, преди да перне нервно петно засъхнала кал от роклята си.

— Сигурна съм, че безопасността на Джошуа е най-голямата ти грижа, както и моята, разбира се, но да знаеш, че много ще липсваш на сина си — подхвърли напрегнато Джесика. — Той изрази желание да тръгне с теб за Тексас. Бъди готов за реки от сълзи.

— И ти ли ще пролееш реки от сълзи? — не се сдържа Сайлър.

Тя вдигна поглед, изненадана от въпроса.

— Нямам навика да плача заради решения, в които нямам думата, мистър Толивър.

— Да разбирам ли, че си разочарована от решението ми да те оставя в Ню Орлиънс?

Разумът му подсказваше да престане, преди да отвори врата, която после нямаше да може да затвори, но нещо по-силно от обикновено любопитство не му позволи да подмине момента.

Веднага забеляза, че въпросът му я притесни, а за момиче с толкова остър език, тя така и не намери подходящ отговор. Накрая вирна леко брадичка и отвърна на погледа му.

— Вече свикнах... с трудностите по пътя, мистър Толивър, и се опасявам, че дългият престой в хотел в Ню Орлиънс ще съсипе навика да пътувам, без да се къпя.

— Това ли е единствената причина?

Издайническа руменина затопли страните ѝ.

— Не се сещам за друга — натърти тя.

— Добре.

Сайлър разбра, че тя няма намерение да му позволи да разкрие чувствата ѝ, и изпита силно желание да я прегърне и да сломи съпротивата ѝ. Но вместо това само стисна ръката ѝ.

— Уверявам те, че не те оставям в Ню Орлиънс, за да се отърва от теб, Джесика, а за да съм сигурен, че си добре и в безопасност. Смъртта ти ще бъде за мен по-голяма загуба от условията на договора.

Остави я стъписана, когато отиде да се срещне с Анри Дюмонт и доктор Фонтено. Усмихна се вътрешно. Нека помисли над думите му, реши той.

Загрижените преселници се събраха, за да чуят какво ще каже лекарят. Джереми помоли хората да се отдръпнат от обърната кофа, на която щеше да седне Джесика за прегледа. Доктор Фонтено нареди превръзката да бъде махната извън задушната каруца, за да има повече място да работи и от страх топлината да не предизвика ново кървене.

Единствено Сайлърс, стиснал в ръка ветрило, за да пропъжда мухите и комарите, а също Джереми и Анри Дюмонт, който внезапно се бе превърнал в един от тях, останаха да чуят преценката на доктора за раната. Лекарят бе уведомен какви мерки е взел Томахок и споделяше увереността на разузнавача, че превръзка турникет ще затвори раната, без да се налага прилагането на по-драстични мерки.

— Вашият приятел индианец се оказва прав — каза доктор Фонтено с възхищение.

Джесика спокойно можеше да пътува, но той предложи да отложат тръгването с още ден-два, за да бъдат напълно сигурни.

— Дотогава — обясни той на Джесика — плътта ще се е събрала, стига превръзката да е стегната. Знам, че усещате главата си като в менгеме, мисис Толивър, но това е неизбежно зло преди разкъсаната кожа да заздравее.

— Не е чак толкова неприятно, колкото невъзможността да се изкъпя и да си сменя дрехите — оплака се Джесика и сведе поглед към изцапаната пола на памучната рокля. Чувстваше се още по-мърлява и неугледна в присъствието на Анри Дюмонт с безупречно чистите му градски дрехи. Французинът прояви деликатност и с нищо не показва, че е забелязал вида ѝ. Когато ги запознаха, той се поклони над ръката ѝ с галантността на придворен, на когото представят кралска особа.

Но всъщност спечели сърцето ѝ, когато възкликна искрено при запознанството с Типи:

— Вие сте прелестно създание! Как сте, дете мое? Моля ви кажете ми веднага кой е създал великолепната рокля, с която сте облечена.

— Аз, господине — отвърна Типи с реверанс и усмивка, която озари цялото ѝ лице. — Много мило, че забелязахте.

— Мило ли? Та всеки би забелязал.

— Типи е виртуоз с иглата и конеца, да не говорим, че е истински гений в измислянето на модел и ушиването му — уведоми го Джесика, впечатлена, че той е забелязал умелата изработка на семплата муселинова рокля на Типи.

— Нима? — ахна Анри и огледа чернокожата с огромен интерес.

Насъбралиите се изръкопляскаха бурно, когато Джереми им предаде казаното от лекаря, а Джошуа се стрелна напред да прегърне Джесика.

— Позволете ми да ви превода до „Уинторп“ по най-късия път — предложи Анри на Сайлърс, — защото там мадам ще бъде облекчена от поне едно от неудобствата. Познавам добре хотела. Във всяка стая има вана. Собствениците са дългогодишни клиенти на магазина на татко и лични приятели. Хенри и Жизел Морган. Те ще обсипят съпругата ви с внимание.

Джошуа обгърна свойски раменете на Джесика и също се включи в разговора.

— О, Джесика не е съпруга на татко. Тя ни е просто приятелка, нали така, Джесика?

Възцари се тежко мълчание. Сайлърс пое дълбоко дъх, Джереми забодя поглед в краката си, Типи вдигна очи към небето, а Анри и доктор Фонтено се спогледаха и веждите им се стрелнаха към средата на челото.

Джесика все още седеше. Тя разсея неловкото мълчание, като прегърна Джошуа и го привлече до себе си.

— Със сигурност съм твоя приятелка, малко войниче и ще остана такава завинаги — докосна го тя по носа. — Върви сега да събереш приятелите си и аз ще ви почета.

Сайлърс се зарадва на двата дена забавяне, преди да остави съпругата и сина си в „Уинторп“. Щеше да остане в лагера цяла седмица, да се отбива от време на време до хотела, за да се увери, че те са добре, а след шест дена възнамеряваше да потегли отново. Мрак обгърна душата му. Неописуемо облекчение щеше да е да знае, че синът му и Джесика са на безопасно място и няма да се сблъскат с ужасите, които ги дебнеха по пътя напред. Подробностите за адските мъчения на Джон Паркър и отвличането на внучката му караха всички глави на семейства в кервана да потръпват. Въпреки болката от раздялата, бе решил да не ги взема със себе си, макар че те щяха да му

липсват болезнено. Освен че щеше да се чувства самотен, поемаше и риск, като ги оставяше. Беше създал връзка със сина си, която месеците на раздяла щяха да отслабят. Малкият ставаше на пет след три дена, а на тази възраст момчето се нуждаеше от баща. Джошуа беше нежно дете, привързваше се лесно, но дълбоко и се чувстваше ужасно, когато се откъснеше от новите си приятели. Лети все още му липсваше, както баба му и чичо му и той често питаше:

— Кога ще ги видим отново, татко?

Сайлс не му беше казал, че възнамерява да го остави в Ню Орлиънс, и трепна, когато си представи болката на детето, щом научи, че ще остане, макар и с Джесика, неговата „приятелка“.

Джесика. Как успя това момиче да се вмъкне под кожата му? Как и защо една аболиционистка се беше влюбила в него, а и той в нея? Нима бе толкова непостоянен, та бе забравил болката, която му донесе раздялата с Лети, и сега страдаше заради друга — момиче, което почти не познаваше — защото щяха да минат месеци, може би година, преди да я види отново. Щяха ли времето и раздялата да излекуват Джесика от чувствата към него? Щеше ли тя да чете дневника си след време и да се пита как е било възможно да се влюби в него?

За кратко се замисли дали да не купи земя за плантация в Луизиана, но тук цените бяха високи, щеше да вземе по-малко декари, а той не желаше да загърби идеята си за империя в Тексас, която бе на първо място в мислите му. Представата за необятната, ширнала се пред погледа му земя го тласкаше напред и той не биваше да обмисля жертви, които биха го отклонили от пътя.

Въпреки това си остана потиснат през двата дни преди да откара Джесика и Джошуа с нейната каруца до Ню Орлиънс. Заедно с Джереми обсъди с Анри и главите на многобройните семейства подготовката за предстоящото пътуване и през всичкото време стрелкаше Джесика с поглед. Тя се възстановяваше чудесно. През последната нощ, след като остана буден почти до зори, Сайлс целуна Джошуа по главата. Бе разрешил на сина си да остане да спи навън, край огъня. Сайлс изля пред него сърцето си в нощната тишина. „За твое добро, баща ти трябва да те остави, момчето ми, а също и твоята приятелка. Ще се върна, за да ви взема и да ви отведа у дома в «Съмърсет», но първо трябва да оставя на приятелката ти спомен, който да не ѝ позволи да ме забрави.“

В деня на заминаването Джесика се остави на опитите на Типи да я изкъпе в каруцата, но не чу почти нищо от бъбренето на прислужницата. Жалко, че превръзката нямало да ѝ позволи да си сложи боне, тъй като не можело да се направи почти нищо с косата ѝ, докато не се измие, нареждаше Типи. Тя щяла да ѝ направи мрежичка за коса и да изглади най-хубавата ѝ всекидневна рокля, за да я облече в Ню Орлиънс. И наистина изплете красива лента за коса, която скриваше превръзката, идея, положила началото на модна тенденция. Типи нямаше търпение да чуе мнението на мистър Дюмонт — мосю Дюмонт — за лентата. Той бе силно впечатлен от шивашките ѝ умения — бе му показала якето от еленска кожа, което уши като подарък за рождения ден на Джошуа.

Най-сетне Типи въздъхна примирено.

— Не чуваш и дума от онова, което казвам — оплака се тя, но знаеше за кого мисли господарката ѝ. — Джеси, мистър Сайлърс има право да ви остави с Джошуа в Ню Орлиънс, така че се примири и престани да се тормозиш.

— Знам — съгласи се Джесика. — Голяма егоистка съм, щом съм готова да рискувам и твоя живот, и живота на Джошуа заради желанията си. Просто се страхувам, че Сайлърс ще... забрави за мен, докато сме разделени. Точно сега отношенията ни... има прогрес в отношенията ни.

Вчера, след като Сайлърс заяви, че смъртта ѝ ще бъде загуба за него, Джесика се запита дали е чула правилно. След като я остави, тя се огледа за Типи, не ѝ достигаше дъх от нетърпение да сподели с нея всяка казана дума, да преповтори и анализира тона на всичко изречено, да премисли изразенията, нюансите, но неочакваният прилив на кръв в главата ѝ, запулсирала при мисълта за възможността — прекрасната възможност — Сайлърс Толивър да я обича, я замая.

И потърси опора в каруцата, а Сайлърс доведе доктор Фонтено. Съпругът ѝ бе изръмжал стреснато, след това я сграбчи за раменете и огледа загрижено лицето ѝ, попита разтревожено дали не ѝ е станало зле.

— Не, аз просто... изведнъж останах без дъх — бе отвърнала тя и се бе вгледала замаяно в уплашените зелени очи.

— Много добре знаеш — натърти Типи — какво трябва да направиш, ако искаш да останеш в мислите на мистър Сайлърс, докато

го няма за един господ знае колко време.

— Нямам абсолютно никаква представа. Ти как мислиш?

Типи наклони глава на една страна и очите ѝ блеснаха многозначително.

— О, Типи, не мога да направя подобно нещо — изчерви се Джесика. — Аз... дори не знам как да подходя и какво да направя. Нямам опит с подобни неща.

— Просто си припомни как майка ти убеждава баща ти да направи почти всичко, което пожелае, и ще ти дойде отвътре.

— Страх ме е Сайлърс да не ме отблъсне.

— Мен пък ме е повече страх да не пропуснеш шанса си — сръзая Типи. — Много победи са били изгубени от страх.

Когато Типи спомена страх, Джесика си каза, че приятелката ѝ не се колебае да се извиси към царството, където се реят ангелите, и изпъна гръб. Типи, разбира се, беше права. По-добре да познаеш поражението, след като проявиш кураж, вместо да разчиташ на сигурното и да се таиш от страх.

Но да прелъсти Сайлърс? Та тя нямаше никакви умения в правенето на любов, как да се справи? Къде? Кога? Ами какво ще каже Джошуа, когато научи, че баща му и „приятелката му“ са съпружи? *Много победи са били изгубени от страх.* Това бе самата истина, но още един факт също бе истина. Тя, Джесика Уиндъм Толивър, не беше страхливка.

Потеглиха към Ню Орлиънс следобед. Сайлърс бе на капрата на каруцата на Джесика. Тя седеше до него, а Джошуа бе притиснат между тях. Анри яздеше редом на буйната си кобила; Джереми беше от другата страна, а Типи се поклащаше вътре в каруцата. Оставиха Джаспър при останалите роби под зоркия поглед на надзирателите, чиято задача бе да не допуснат нито един от чернокожите да хукне към близките гори и да потъне в града, който приемаше доста благосклонно черните. Бяха решили Джереми да върне каруцата и впряга в лагера, след като разтоварят вещите на Джесика в хотела. Сайлърс смяташе да прекара нощта в града и да се върне при кервана на следващия ден. Така че единственият шанс на Джесика да действа бе тази нощ.

Опитите на Типи да я нагласи за пристигането в хотела, където да се появи свежа и изтънчена, претърпяха пълен неуспех. Тя беше изкъпана, напудрена, парфюмирана и облечена в определения за заминаване час, но проблемите се стовариха един след друг и забавиха отпътуването. За да не развали външния си вид, на Джесика ѝ се наложи да остане почти до обяд под чадърчето си за слънце, изпотена в роклята от тафта и трите колосани фусты, краката ѝ горяха в пантофките от ярешка кожа, а косата започваше да ѝ сърби под мрежичката. Хората наоколо бързаха да свършат работата, в която тя обикновено се включваше. Жегата стана непоносима, не полъхваше ветрец. Тя усети, че всичките ѝ лунички започват да потъмняват на сгорещената кожа, обсипана с капчици пот. Единствената сянка беше в задушната каруца или под кипарисите, оградили лагера, но ако застанеше под тях, рискуваше да ѝ полазят кърлежи. Джесика не помнеше някога досега да се е чувствала по-зле.

Когато най-сетне се качи в каруцата, разочарованието ѝ се превърна в раздразнение. Ако бяха тръгнали в уречения час, вече щяха да са им показали стаите и багажът ѝ щеше да е качен. Щяха да са обядвали в трапезарията, а след това щяха да са изпратили Джошуа с Типи да разглежда града. Така Джесика и Сайлърс щяха да имат шанс да останат сами. Тя бе решила да го покани в леглото си. Бяха резервирани две стаи, едната за нея, другата за Сайлърс и Джошуа. Типи щеше да се настани в помещенията за прислугата. Джесика обаче

бе решила да промени нещата. Двамата със Сайлърс щяха да се настанят в едната стая, а Типи и Джошуа в другата. Някой трябваше да се грижи за детето, а за него щеше да е истинско забавление да прекара нощта с Типи, която имаше богато въображение и щеше да му измисля весели игри.

Но ето че сега ще пристигнат около времето за вечеря и двамата със Сайлърс нямаше да имат възможност да останат насаме. Щеше да е прекалено късно Типи да изведе Джошуа. Сайлърс трябваше да нахрани и напои конете, Джереми щеше да остане, за да вечеря с тях, и мъжете цяла вечер щяха да разтоварват каруцата. След дългия ден Сайлърс сигурно щеше да иска да си легне, а на другата сутрин да стане рано, за да е в лагера преди закуска.

Те не бяха единствените от кервана, дошли в Ню Орлиънс, за да се разсеят за няколко дена. За да е сигурен, че няма да се вдига много прах и да замърси раната на Джесика, Сайлърс бе уредил да е в челото на малкия керван. Джесика се тревожеше повече за роклята и лицето си, но когато най-сетне се настани на мястото си, прашният път бе последната ѝ грижа. Външният ѝ вид ставаше все по-неугледен. Заради горещината тя имаше чувството, че се задушава в пашкул от тафта. Материята залепна за потното ѝ тяло, смачка се на свивките и на мястото, където тя непрекъснато приглаждаше полата, за да е прибрана. Дребни насекоми, толкова мънички, че дори не се виждаха, жужаха изнервящо около превързаната ѝ глава. Най-сетне, изнервена от стягането на панделката, с която Типи бе прикрила превръзката, Джесика я свали и ѝ се прииска да стори същото и с мрежичката за коса, и с пелерината, метната на раменете ѝ. Как само копнееше за памучната си рокля само с една фуста от муселин. Искаше ѝ се да прибере косата си на семпъл кок и да прати по дяволите и вида си, и появата си като дама в „Уинторп“, и възможността Сайлърс да я пожелае.

Изглежда, Джошуа, Сайлърс и Джереми не забелязваха дискомфорта ѝ, но Анри го долови. Беше силно впечатлен от роклята от тафта и похвали някои украси, които Типи беше измислила и зашила, при което лицето на прислужницата отново грейна. Той приближи коня си до Джесика и започна да описва удоволствията, които я очакваха в Ню Орлиънс: великолепна храна, очарователни ресторанти, вълнуващи забавления, чудесни места за пазаруване

(магазинът на баща му щял много да ѝ хареса!), интересни хора. Щял да я запознае с приятелите си, те щели да я вземат под крилото си, докато съпругът ѝ отсъства. Ако желае, щял да уреди частен учител за Джошуа и на момченцето нямало да му липсват приятелчета. Мадам щяла да се убеди, че кварталът Гардън Дистрикт много приличал на Савана и Чарлстън и тя щяла да се чувства като у дома си в „Уинторп“, построен сред чудесна градина. Трамваят „Сейнт Чарлс“, пуснат миналата година и задвижван от парен двигател, минавал пред хотела и щял да я отведе в стария град, известен като креолския Vieux Carre^[1], или Френския квартал, невероятно място, но напълно неподходящо за дама след мръкване.

От време на време Сайлъс задаваше въпроси, за да се увери, че и тя, и Джошуа ще са в безопасност, докато него го няма. През последните два дена той се държеше внимателно, но сдържано и тя се питаше дали не съжалява за казаното в онзи интимен момент в каруцата. Какво всъщност бе намерила в този мъж?

— Тук не се говори за расови размирици, нали, Анри? — поинтересува се Сайлъс.

— Избягваме ги напълно, приятелю, поради съвсем простата и практична причина, че белите и местното креолско население се разбраха да живеят в различни части на града — обясни Анри. — Креолското население, колонизаторите на Ню Орлиънс, ще продължи да живее във Френския квартал, докато новодошлите богаташи предпочетоха Гардън Дистрикт. Районът е част от град Лафайет и няма почти никаква връзка със стария град. Уверявам те, че Джесика и синът ти ще са в пълна безопасност.

— А креолите са в безопасност от белите — не се стърпя Джесика. — Всъщност, никога не съм се страхувала от чернокожите хора — изтъкна тя, — а от всичко, което прочетох за културата на местните креоли, ми стана ясно защо искат да живеят отделно от новопридошлите американци — за да запазят начина си на живот от поквара.

Кратката ѝ реч бе посрещната с мълчание и Джесика усети как Типи я ръчка предупредително в гърба. Младата жена веднага забеляза, че Сайлъс стисна зъби и стрелна с поглед Джошуа, за да разбере дали той е обърнал внимание на забележката ѝ. Вече я беше предупредил да не внушава възгледите си на сина му. Но пък какво

толкова. На тези робовладелци трябваше да им се напомня, че на нея може и да ѝ се налага да живее с тях, но не е една от тях.

Както и очакваше, каруцата и конете влязоха в двора на „Уинторп“ в часа, когато обикновено се понасяше аромат на печено говеждо и пресни кифлички.

— Удоволствията на цивилизацията — подхвърли Джереми, докато слизаше от коня. — Потекоха ми лигите.

— Татко, гладен съм — обади се Джошуа. — Може ли да ядем веднага?

— След малко, сине. Нека първо се регистрираме.

Джесика се беше нацупила. Единствено Типи забеляза. Сега вече нямаше никаква възможност да консумира брака си със Сайлърс. Той щеше да се върне след два дена за тържеството за рождения ден на Джошуа, а след това още веднъж, но дотогава всяка капчица обич, която изпитваше към нея, имаше опасност да се е изпарила или пък нейното желание да се е стопило. Щеше да остане точно каквато бе пристигнала, омъжена девица, а двамата със съпруга ѝ — непознати.

Собствениците излязоха да ги посрещнат — мил господин и веселата му съпруга, закръглена и гукаща също като гълъб. Анри размаха шапка, преди да ги представи.

— Това са чудесните гости, които очаквахте — обяви той, по всяка вероятност, за да избегне представянето им като семейство Толивър, поне така реши Джесика.

— Доколкото разбрах, мистър Толивър, поискали сте две отделни стаи с килери за миене — започна Хенри Морган.

— Точно така — потвърди Сайлърс. — Едната е за мен и съпругата ми, а другата за сина ми, снабдена с помещение за прислужница, както помолих Анри да резервира. Нали няма проблем?

— Разбира се, че не, мистър Толивър. Всичко е подготвено — потвърди хотелиерът.

Обзетата от раздразнение Джесика се опита да приглади гънките по роклята и вдигна учудено глава.

Сайлърс я стрелна с поглед и по устните му затрепка хитра усмивка.

— Нали нямаш нищо против, Джесика?

Тя усети как устата ѝ пресъхна.

— Не, аз... не, разбира се — преглътна бързо. — Устройва ме...
напълно.

[1] Стария квартал (фр.) — Б.пр. ↑

— Ела и седни при мен, сине, трябва да ти кажа нещо — започна Сайлърс. Настани се на един от меките столове в стаята на Джошуа и придърпа още един за детето. Малкият беше похапнал обилно на вечеря, след като цял час си играха, докато прислугата качваше багажа в стаята. Изражението му издаде изненадата, когато видя някои от взетите вещи, но не попита нищо. Джошуа бе решил, че ще останат в хотела само седмица, докато керванът попълни запасите си и хората поправят каруците. Но го очакваха две изненади. Едната можеше да почака. Сайлърс реши, че първо трябва да му съобщи по-важната.

— Да, татко.

Сайлърс се приведе напред, за да привлече вниманието на малкия.

— Скрих нещо от теб, защото мислех, че няма да разбереш. Но макар и да не разбираш сега, по-късно, когато пораснеш, ще бъде различно.

Джошуа слушаше сънено. Сайлърс продължи.

— Джесика ти е повече от приятелка, сине. Тя ми е съпруга, твоя мащеха. Оженихме се в „Уилоушайър“ през януари.

Джошуа наостри уши.

— Двамата с Джесика сте женени така ли? Но вие не се държите като женени, не правите като баба и дядо.

— Знам. Тъкмо затова тази вечер няма да спя в твоята стая. Ще бъда със... съпругата си в съседната. Така правят женените хора. Спят... заедно. Типи ще бъде в стая, точно до твоята, повикай я, ако ти потрябва нещо.

Джошуа смръщи чело.

— След като Джесика ми е мащеха, това означава ли, че ще ми бъде само наполовина майка? Няма ли да ме обича колкото истинската?

— Изобщо не означава това, сине — каза Сайлърс, вдигна детето и го сложи в скута си. — Джесика те обича с цялото си сърце. Веднага се вижда. Тя не те е родила, но като стана моя съпруга, ти стана неин син.

— Истинската ми майка е умряла отдавна, когато съм се родил, нали?

— Точно така.

— И не е имала време да ме обича.

— Нямаше — потвърди Сайлърс и усети как гърлото му се стегна. Опитва се много нежно да пригладя лизнатия кичур мека коса на сина си.

— Джесика обаче ще ме обича и вместо нея.

— Не се съмнявам.

— И пак ли ще ми бъде приятелка?

— Завинаги. Тя обеща, а аз знам, че е жена, която държи на обещанията си.

— Ще ми позволи ли да ѝ казвам мамо, както приятелите ми казват на техните майки?

— Сигурен съм, че ще ѝ бъде много приятно.

— Много ми се иска да си имам майка.

Неочаквано, за изненада на Сайлърс, Джошуа скочи от скута му и застана между коленете му, вдигнал глава към него. Притисна лицето на баща си с длани, за да е сигурен, че го слуша внимателно.

— Татко... — започна той, взрян в очите на баща си.

— Да, сине — подкани развеселения Сайлърс.

— Обещай ми да не ме разделяш с Джесика, както направи с Лети, баба и чичо Морис.

Сайлърс усети как сълзите опариха очите му. Той вдигна отново момченцето в скута си и го притисна силно.

— Обещавам, Джошуа. Ще пазим Джесика, за да е винаги с нас, стига да иска да остане.

Това е то, помисли си Джереми. Утре Сайлърс и Джесика ще бъдат истински съпрузи. Той чу инструкциите, които приятелят му даде на собственика на хотела, и повика Сайлърс навън, за да не ги слушат останалите.

— Ако искаш, можеш да ми кажеш да си гледам работата — поде той, — но трябва да те попитам нещо. Онова, което предполагам ли имаше предвид, когато каза, че ще спиш в една стая с Джесика, или го каза единствено заради приличието?

— Говорех напълно сериозно.

— Защо си промени мнението?

— Послушах съвета ти и прочетох дневника ѝ.

— Ясно.

— Надявам се наистина да ти е ясно, Джереми. Оказа се прав. Джесика е привлечена от мен, аз пък я обикнах. Нито един от нас няма представа къде ще ни отведат чувствата, но искам да постъпя правилно. Искам да я направя щастлива, стига това да е възможно.

Джереми потупа приятеля си по рамото.

— Сигурен съм, че ще успееш. Желая ви много щастие. Най-добри пожелания и на двамата.

Джереми се радваше истински за Сайлъс. Приятелят му не заслужаваше Джесика, след като се ожени за нея по такъв начин, но щеше да я обикне — не колкото плантацията си, но почти толкова. Забележката на Сайлъс: „Надявам се наистина да ти е ясно, Джереми“, му подсказа, че Джесика е негова. Джереми можеше да загърби тайната си надежда, че тя някога ще бъде в прегръдките му. Това едва ли щеше да се случи. Жалко. Беше готов да освободи робите си заради Джесика. Тя беше невероятен човек и бе спечелила възхищението му. Единственото, което му оставаше сега, бе да се надява, че жената, за която с радост би се оженил, щеше да стане истинска съпруга на най-добрия му приятел.

— Как разбра, че ще... се съглася? — попита Джесика, докато Сайлъс разкопчаваше последното препятствие към следващата бариера по пътя на взаимното им желание. Джесика не помръдваше, докато ръцете му се движеха.

— Прочетох дневника ти — призна той.

— Какво?

Той целуна устните ѝ, разтворени от удивление.

— Докато ти спеше — продължи Сайлъс след малко, докато очите и все още бяха затворени от удоволствие. Целуна и тях. — Радвам се, че го направих. Щях да тъна в заблуда и да си мисля, че ме мразиш.

Тя отвори очи изведнъж.

— Опитах се. Не знам защо не се получи.

Дойде ред на корсета и камизолата.

— И аз нямам представа защо — промърмори Сайлъс и развърза панделките, които стягаха корсета. — Ще направя всичко по силите си... като съпруг, за да не ме намразиш.

Нежният намек бе ясен. Джесика го прие. Той може и да ѝ даваше причина да го мрази като робовладелец, но като неин съпруг и любовник... как би могла да мрази мъж, който я изпълваше с толкова силно физическо желание.

Корсетът падна на пода и Сайлъс измъкна камизолата през главата ѝ.

— Мили боже — ахна той, обзет от страхопочитание, когато видя за втори път гърдите ѝ.

— Аз ще се заема с останалото — отвърна бързо Джесика, смъкна фустите и дългите долни гащи. Докато я наблюдаваше, Сайлъс развърза халата си и го пусна на пода. Докосна превръзката.

— Сигурна ли си, че си добре?

— Достатъчно добре съм — потвърди тя и му подаде ръка, Сайлъс я пое и я поведе към леглото.

Когато Джесика се събуди, Сайлърс го нямаше. Посегна към неговата половина на леглото и откри, че е празна. Първата ѝ мисъл беше, че е избягал от нея, че се е почувствал неловко след неудържимата им страст от предишната вечер и няма желание да я погледне. Та тя се държа безобразно за булка... и девствено момиче. Той сигурно се чудеше дали няма предишен опит, след като успя да задоволи нуждите му толкова естествено и лесно.

Джесика отметна чаршафа, за да се възползва от килера за миене, и свали превръзката, която Сайлърс много внимаваше да не размести. Бе истинско чудо, че раната не изглеждаше по-зле след снощните лудории. Върна се гола в леглото, тъй като все още не беше готова да се откаже от топлината и спомените за първото си сексуално преживяване.

Почти нищо не стана както очакваше или каквото си шушукаха съученичките ѝ от пансиона, когато обсъждаха първата брачна нощ. Имаше малко кръв, но тя не усети болка, а единствено заслепяващо удоволствие, от което ѝ се стори, че се рее сред звездите. Когато Сайлърс забеляза петната, той веднага стана и намокри кърпа в легена, избърса я нежно, без да се притеснява, сякаш се грижеше за бебе. Постави чиста кърпа под нея и двамата си обърнаха гръб, за да поспят, но обхваналото ги желание — или похот, Джесика нямаше представа кое от двете е — ги накара отново да се обърнат един към друг.

Трябваше да се засрами от неудържимата си страст към мъж, когото почти не познаваше, макар да ѝ беше съпруг, но не изпитваше никакъв срам. За пръв път в живота си не се чувстваше обикновена и невзрачна. Сайлърс я накара да се почувства красива и желана, и противно на инстинктите и преценката си — отдаде го на суета — бе изпълнена с желание да живее щастливо с него. Беше наясно, че любовта бе още далече и имаше опасност да не навести нито един от двамата. Не беше толкова наивна, та да няма представа, че времето, близостта и незаличимите разлики могат да задушат и най-силното привличане, но сега не бе моментът да мисли за бъдещи проблеми. Щеше да живее за мига.

Къде се беше дянал Сайлърс? Толкова много ѝ липсваше, че чак изпитваше физическа болка. Беше ѝ казал, че през деня има работа в

Ню Орлиънс и ще се върне в хотела малко преди тръгването за лагера, но това бе преди снощи. Беше се надявала да закусят заедно, цивилизовано, интимно, след като вече бяха консумирали брака си.

Джесика въздъхна тежко. Ето че започваше да се цупи като истинска съпруга, разочарована, че Сайлъс не изпълнява съпружеските си задължения.

Тихо почукване на свързващата врата към апартамента ѝ я стресна и прекъсна мислите ѝ. Тя бързо придърпа чаршафа върху голите си гърди. Сигурно е Типи, реши, нетърпелива да разбере какво се е случило.

— Влез — провикна се.

Вратата се отвори и Сайлъс застана на прага. Беше облечен с подходящи за посещение дрехи и изглеждаше свеж, отпочинал и безобразно красив.

— Добро утро — поздрави той и в очите му заблестя известно неудобство. — Как е главата?

Джесика побърза да скрие с ръка раната, а сърцето ѝ заби лудешки.

— Не гледай. Започва да придобива ужасен цвят, иначе е преживяла нощта.

— Истинско чудо. — Сайлъс пристъпи към ръба на леглото и премести ръката ѝ, за да прецени сам.

— Според мен не е грозно — каза той. — Означава, че си млада, здрава и се възстановяваш, но трябва да сме внимателни и предпазливи, затова ще я превържем отново. Ще изпратя Типи. А, да... иначе добре ли си?

— Напълно.

Между двамата увисна неловко мълчание. Джесика придърпа още по-високо чаршафа и зарови глава във възглавниците.

— Сигурно ме мислиш за разпътна жена — подхвърли тя и надникна с едно око.

Усмивка озари лицето му.

— Нищо подобно. Бях безкрайно поласкан от... отклика ти на ентусиазма ми.

— Едва ли съм единствената жена, която те е възпламенявала, но те уверявам, че ти си единственият мъж, който някога ме е възбуждал.

Усмивката му стана още по-широка.

— Невероятен комплимент. Дано преживяното ти е било приятно от съвкупление с катър.

— Не знам, тъй като нямам основа за сравнение — отвърна надутото тя.

Сайлърс се разсмя и извади две писма от самото си, едното с восъчен печат, другото в ръчно изработен плик.

— Заповядай. За теб са. Взех ги от рецепцията. Снощи семейство Морган са забравили да ти ги дадат. По печата личи, че едното е от майка ти. Надявам се новините да са добри, но не чак толкова, че да ти домъчнее за вкъщи. Сега трябва да те оставя, но ще се върна за обяд с теб и Джошуа, а после трябва да отида в лагера.

Той отново се наведе. Джесика помисли, че ще я целуне по бузата и ще тръгне, но смарагдовите очи заблестяха игриво и преди тя да предвиди какво се кани да направи, той дръпна чаршафа.

— Господ да ми е на помощ, Джесика — въздъхна той и притисна устни към щедрата извивка на гърдата ѝ.

С огромно усилие на волята тя успя да се задържи да не прокара ръка през черната му коса и да не го привлече към себе си, но трябваше да мисли за момченцето в съседната стая. Отдръпна се от него и отново се покри.

— Къде е синът ти? — попита.

— Долу — отвърна той и се изправи с нежелание. — Вече закуси и си е намерил другарче, Джейк, едно от момчетата от кервана. Родителите му са отседнали в хотела.

— Джошуа не знае... за нас, нали?

— Снощи му казах, че сме женени. Искане да ти казва мамо.

— Наистина ли, Сайлърс? — Обзета от радост, Джесика почти седна. Не можеше да повярва. Беше се измъчвала от страх, че Джошуа ще я отхвърли, когато научи, че двамата с баща му са съпрузи. — Наистина ли иска да ми казва мамо?

— Дори настоява.

— За мен е чест — каза Джесика и пробва как ще звучи. — Мама...

Сайлърс се наведе отново и тя долови желанието му пак да дръпне чаршафа, затова го стисна, макар да усети топлина да се разлива по бедрата ѝ.

— Тръгвай, за да мога да прочета писмата — нареди тя и го избута със свободната си ръка.

Сайлс се разсмя и я щипна по бузата, но се подчини. На вратата се обърна към нея, сериозен и мрачен.

— Нека не се питаме какво се случи между нас, Джесика, нито пък защо. Нека просто го приемем и бъдем... благодарни.

— Добре, Сайлс.

— Ще се върна на обяд — обеща той. — Сега си почини.

Типи влетя минута по-късно и се ококори, когато видя, че Джесика е все още в леглото, очевидно гола под чаршафа.

— Не ми казвай, че се е случило — възкликна развълнувано тя.

— Случи се! — изкиска се Джесика. — И не, няма да ти разкажа какво стана, но е божествено.

— Благодаря на звездите, луната и всички небесни тела — промърмори Типи и дръпна два пъти лентата на звънеца, за да поиска вода за къпане. — Може би сега мистър Сайлс ще премисли и няма да те остави тук. След като мъжът опита меда, няма да му се ще да остави кацата.

— Аз обаче премислих, Типи. Джошуа знае, че сме женени. Радвал се и искал да ми казва мама. Не е ли чудесно? Сега вече ще трябва да мисля не само за теб, а нося отговорност и за малкия си... доведен син, и... — Джесика погледна Типи — може би за себе си, просто за всеки случай.

— Как така за всеки случай?

— В подходящ период за зачеване съм.

— Леле божке! — Както винаги, когато беше развълнувана, Типи покри дребното си личице с едрите длани и отдолу между пръстите ѝ щръкнаха коса и уши. Гласът ѝ прозвуча приглушено. — Ще кажеш ли на мистър Сайлс?

— Ще видим — отвърна Джесика и извади писмото с клеймо от Бостън. Не познаваше обратния адрес. Писмото на майка ѝ можеше да почака. Джесика нямаше търпение да научи всичко за „Уилоушайър“, но бе възможно някоя вест да я натъжи, а тя не искаше нищо да съсипе еуфорията ѝ. — От Сара Конклин е! — възкликна изненадано. — Преместила се е в Бостън. Пише, че се е прибрала, но било ужасно, че племенникът ѝ Пол я е видял в какво състояние е пристигнала. Било необходимо много време, докато раните на гърба ѝ зараснат, но сега

вече е добре. Пол смятал да постъпи в „Уест Пойнт“ и да стане войник, когато порасне.

Джесика се намръщи.

— Какво не е наред? — попита Типи.

— Сара казва, че може и да не доживеем, но със сигурност ще има война между Севера и Юга заради робството.

— Ще доживеем — отвърна Типи, докато приготвяше превръзката за раната на Джесика.

Приятелката ѝ я погледна и усети как студена тръпка плъзва по голото ѝ тяло. Типи беше от звездите. Те ѝ разкриваха много неща и предсказанията ѝ винаги се сбъдваха.

В плика от майка си откри две писма.

— Типи, имаш писмо от Уили Мей! — извика Джесика. — Бог да благослови мама, че го е пхнала вътре. Сигурна съм, че татко не знае.

Типи го дръпна от ръката ѝ и двете се зачетоха какво им пишат майките, докато Джесика не стигна последния параграф в нейното. Точно както предполагаше, майка ѝ пишеше за нещо, което я разтревожи и натъжи.

— О, не! — изохка тя.

— Какво?

— Сайлърс ще бъде съкрушен... сломен. Никак не ми се иска да му кажа подобна новина...

— Каква новина?

— За Лети — поясни Джесика. — Омъжила се е за Морис и сега е господарка на „Куинскраун“.

Обядът им заедно като семейство бе не по-малко удоволствие от нощта, която прекараха заедно. Джошуа пристъпи срамежливо към Джесика, когато баща му го заведе в стаята ѝ, преди да слязат в трапезарията.

— Татко каза, че си ми майка.

Джесика пое ръцете му в своите. Гласът ѝ прозвуча тихо и нежно.

— Това не означава, че не можем да бъдем добри приятели.

— И татко твърди същото, но първо искам да ми бъдеш майка. Нямам нищо против, че ще ми казваш какво да правя. Приятелите ми разправят, че майките им казвали какво да правят, защото ги обичали.

— Самата истина — потвърди Джесика.

— Нали ще ми четеш, както досега?

— Докато не те науча сам да четеш. Тогава ти ще ми четеш.

Джошуа вдигна поглед към високия си баща.

— Нали вече може да я прегърна?

— Според мен няма да се счупи — каза Сайлърс и намигна тайно на Джесика. Тя не обърна внимание на намека и се наслади на прегръдката на малките ръце, обвили врата ѝ. Как се случи това чудо да стане съпруга на красивия мъж до нея и майка на обичливото дете, което бе обикнала истински? Разумът я възпираше да се радва на това замайващо щастие, което се градеше на несигурните основи на брака ѝ, но поне за момента щеше да послуша съвета на Сайлърс и да не пита какво се беше случило — какво ставаше — между тях. Чувстваше се желана, знаеше, че някой има нужда от нея. Щеше да се порадва на това ново, невероятно усещане, докато съществуваше.

Бъбреха весело, докато слизаха шумно по стълбите, хванати за ръце, и влязоха в трапезарията като нормални родители с детето между тях. Избраха маса до семейството от кервана — Лоримър и Стефани Дейвис и сина им Джейк. Също като семейство Толивър, те бяха облечени като богати хора, а жената бе една от малкото съпруги на робовладелци, които бяха започнали да се сприятеляват с Джесика. С изключение на любопитството към новите отношения между Джесика и Сайлърс (спътниците им знаеха, че макар двамата да живееха разделени досега, бяха спали в една стая), семейство Дейвис ги

посрещнаха като едни от тях — родители на синове, които си бяха поиграли добре заедно.

Джесика бе решила да изчака, докато Сайлс реши да тръгне за бивака на кервана и едва тогава да му съобщи за сватбата на Лети. Не искаше нито секунда от времето им да бъде помрачено.

Моментът настъпи твърде скоро. Оставиха Джошуа и Типи да поспят. Единственият ѝ бял дроб трудно издържаше на влагата в Ню Орлиънс. Сайлс се беше сбогувал със сина си, когато го сложи да си легне. Джесика го изпрати на двора, където конят чакаше оседлан. Като истински съпрузи, двамата споделиха плановете си. Сайлс щеше да се върне след ден за тържеството по случай рождения ден на Джошуа. Щеше да дойде с каруцата, последвана от още една, пълна с деца за празненството и да я остави за продажба. Вече бе намерил потенциален купувач, готов да му плати добра цена. Джесика щеше да организира с помощта на хотелския персонал обяда за рождения ден, а и бе приела предложението на Анри за разходка из Ню Орлиънс. Французинът искаше да им покаже магазина на баща си и почти завършения хотел „Сейнт Чарлс“, за който се говореше, че е най-големият в Съединените щати. Джошуа бе много развълнуван, че ще се повози на трамвай с приятеля си Джейк.

— Сайлс, трябва да ти кажа нещо — реши се Джесика.

— Дано нищо не помрачи илюзията ми, че си щастлива.

— Не става дума за моето щастие, а за твоето. Брат ти и Лети са се оженили. Мама ми писа в писмото си.

Джесика притаи дъх. Следващите няколко секунди щяха да разкрият дали той все още обича Лети и скърби, че я е изгубил. Тя често се беше питала дали Сайлс няма да се върне за Лети, ако тя все още е неомъжена, след като изпълни условията на договора и двамата се разведат.

— Нима? — подхвърли той незаинтересовано и спести на Джесика двата дена агония, през които тя щеше да се пита дали съпругът ѝ не се изяжда от мъка. Пое ръцете ѝ и ги целуна. — Пожелавам всичко най-добро на брат ми и съпругата му и се надявам различията между тях да се изгладят не по-зле от нашите.

Не каза нищо повече и лицето му си остана спокойно, когато ѝ се усмихна, докосна шапката си и потегли. Джесика отпусна едната си ръка върху другата с надеждата да запази топлината от докосването му.

Сайлърс сигурно го болеше, каза си тя, и сигурно се чувстваше предаден и натъжен, че се е получило така. Лети се бе откъснала от него завинаги, но пък тя беше тук, поне докато Сайлърс не изпълнеше условията на договора с баща ѝ.

Сайлърс се радваше, че е сам и на много километри от лагера. Имаше нужда да остане сам, а също и от време да свикне с шока и последвалото го чувство. Значи Лети бе решила да се омъжи за Морис. Щом си представи красивата си, страстна и темпераментна бивша годеница, омъжена за брат му, който освен да цитира Библията не можеше да върже и две приказки, усети ужасна болка. Беше поразен. Кой беше споменал нещо за съвкупление с катър? Мили боже, къде ѝ е бил умът на Лети, та да се омъжи за Морис?

Докато копитата на коня му чаткаха по пътя, Сайлърс осъзна нещо. То разсея тъгата за съдбата на Лети и чувството на вина за онова, което бе сторил. Бившата му годеница е знаела много добре какво прави, когато е приела предложението на Морис. Бе пожертвала красотата и тялото си заради тъпака, но бе спечелила „Куинскраун“, имение, което открай време обичаше. Сайлърс помнеше как се вълнуваше тя, че ще живее цяла година в имението, преди да заминат за Тексас. Дори тогава го бе проболо подозрението, че когато дойде време за тръгване, въпреки уверенията ѝ, че е готова за приключения, нямаше да има никакво желание да изостави лукса и удобствата. Лети грейваше всеки път, когато я настаняваха в някоя от стаите на „Куинскраун“, и изглеждаше така, сякаш е попаднала на мястото си. „Куинскраун“ беше утешителната ѝ награда, а Морис, когото харесваше, бе нелош заместител на отхвърлилия я мъж.

Майка му пък се беше сдобила със снахата, която мислеше, че е изгубила. Щеше да има внуци, които да прегръща и обожават. С изключение на една малка подробност, животът и бъдещето на момичето и семейството, което той остави, щеше да продължи по план.

Когато стигна в лагера, болката му бе потушена, ала чувството за вина продължаваше да го притиска. Мислеше за Джесика. Прииска му се да обърне коня и да се върне при нея, да я прегърне и увери, че бившата му възлюбена е била просто глава в започнатата от него книга, но върната недочетена на рафта. Той нямаше никакво намерение да посегне отново към нея. Старият му живот беше зад гърба, както и всички в него. Съмняваше се, че някога ще се върне в Южна Каролина,

дори за да види майка си, която сега щеше да насочи цялото си внимание и обич към Морис, Лети и техните деца. По-малкият ѝ син и внучето щяха да се превърнат в спомен, който само от време на време да посещава мислите ѝ.

Джесика беше част от бъдещето му, каквото и да му готвеше то. Неизбежната сянка на робството бе надвиснала над щастието им заедно. Не биваше да допуска тя да развали сина му — техния син, а също и бъдещите им деца — с начина си на мислене. Робският труд беше особено важен, ако искаше да осъществи мечтата за „Съмърсет“, и той нямаше да позволи на съпругата си да му попречи да възпита наследниците им в убеждението, че начинът им на живот и опазването на наследството им зависят от него.

Когато Сайлърс слагаше Джошуа да поспи следобед, момчето го попита дали ще доведе Джозая, Ливай и Самюъл на рождения му ден. Те до един бяха синове на роби, към които той се отнасяше по същия начин като към Джейк Дейвис. Когато му обясни, че това не е възможно, синът му попита защо.

— Празненството е организирано за теб и приятелите ти — обясни Сайлърс. — Джозая, Ливай и Самюъл са негри.

— Защо като са негри да не могат да ми бъдат приятели? — учуди се Джошуа.

Беше много малък, за да разбере. Когато като момче играеше с децата на робите, и Сайлърс ги приемаше за приятели. Но по-късно под естественото въздействие на институцията, която го беше възпитала, той научи и прие разликата в положението им. Не се наложи да бъде специално обучаван, но тогава нямаше Джесика Уиндъм Толивър, която да шепне противоречивите си възгледи.

Засега обаче не си струваше да мисли над проблемите, които щяха да възникнат в бъдеще между него и Джесика и неминуемо щяха да окажат влияние върху брака им. По-добре да е благодарен, че препятствието, което очакваше, вече не съществува. Засега поне му беше достатъчно, че момичето, за което се беше оженил и което разцъфна в жена пред очите му, не го мразеше.

На следващата сутрин прислужницата от хотела почука на вратата и даде на Типи съобщение за Джесика.

— Един господин долу чака да види мисис Толивър — обясни тя.

— Той представи ли се?

— Бил агент на баща ѝ. — Подаде на Типи картичката му.

— Един момент, веднага ще информирам господарката — отвърна Типи.

Джесика прочете написаното на картичката и устата ѝ увисна.

— Хърман Глоувър — вдигна тя очи към Типи, — човек, който работи в банката на баща ми. — Джесика помнеше мъж с изпито лице и кокалести ръце, толкова блед, че сякаш никога през живота си не бе виждал слънце. Същият служител, назначен по думите на Сара, за да събере доказателства срещу касиер в банката, за когото се говорело, че бил противник на робството.

— Да кажа ли на прислужницата да му предаде да изчака? — попита Типи.

— Не, ще се видя с него — рече Джесика и бързо стана от тоалетката. Типи беше измила косата ѝ. Все още бе с кърпа, увита на главата, но беше облечена и седеше пред огледалото, за да може Типи да сътвори чудо с мокрите къдрици. — Ще го приема във вида, в който съм, и ще го отпратя. Днес ни чака твърде много работа и нямам намерение да си губя времето с него.

Джесика не си направи труд да скрие отвращението си, когато слезе във фойето на хотела.

— Искате да ме видите ли? — обърна се тя към бледия посетител.

— Баща ви изпраща поздрави, мис Уиндъм — рече той и се поклони ниско, но не и преди да изрази изненада, че главата ѝ е увита в тюрбан, а на челото ѝ се вижда рана със синина.

— Мисис Толивър — поправи го Джесика. — Какво искате?

Стреснат и притеснен, човекът отвори малка тетрадка.

— Баща ви иска да му докладвам за физическото... и умственото ви състояние — отвърна той и започна да пише.

— Какво пишете?

— Очевидно е, че имате тежко нараняване на главата, мис... тъъ, мисис Толивър. Кажете ми, ако обичате, как е станало.

— Дайте ми я! — нареди Джесика и дръпна тетрадката от ръката му. Изфуча до едно бюро и седна. „Татко“, започна да пише тя.

„Влечугото, което си изпратил, със сигурност ще опише в най-безобразни краски нараняването на челото ми. Получих го, когато първият кон във впряга ми отскочи при нападение на сокол и аз паднах от каруцата. Раната се затвори бързо, благодарение на навременното компетентно лечение, което ми беше осигурено. Отлично настанена съм в прекрасен хотел, където ще чакам завръщането на съпруга ми от Тексас. Той заминава в края на седмицата. Сигурно с радост ще предадеш на мама изненадващата новина, че дъщеря ти никога през живота си не е била пощастлива, като се изключи тъгата, която я обзема заради отсъствието на човека, когото ѝ купи.

Надявам се да сте добре,
Джесика“

— Ето! Това е докладът, който ще увери баща ми в доброто ми физическо и умствено състояние — натърти Джесика и пхна тетрадката в ръката на агента. — Друго?

— Ами, да, мисис Толивър. Трябва да видя лично и робинята Типи.

А, да, досети се Джесика, допълнителната застраховка на баща ѝ, че и тя спазва своята част от договора.

— Моля ви, изпратете прислужница да повика приятелката ми Типи на рецепцията.

Когато Типи се появи, Хърман Глоувър отново започна да драска в тетрадката.

— Сега искам да разговарям с мистър Толивър. Тук ли е?

— Не.

— Това означава, че го няма тук — агентът размахна ръка, за да покаже хотела, — или че е мъртъв?

Джесика сви устни. Този тип говореше напълно сериозно. Не притежаваше чувство за хумор и едва ли казаното бе опит за шега. Тя изви развеселено вежда.

— От моята ръка ли?

— Ами, да, мина ми през ума.

— Жив и здрав е, благодаря, че попитахте, но в момента е в кербана от Уилоу Гроув на осем километра от града. Да ви упътя ли натам?

— Той ще се върне ли скоро в хотела?

— Утре, за рождения ден на сина си, организиран по обяд.

— Тогава ще го чакам в града, тъй като не яздя добре, а нямам намерение да се натрапвам на празненството. Ще го посетя по-късно.

За да можете да прехвърлите нови средства, стига разписките, които е събрал Сайлс, да са наред, помисли си Джесика. Това бе втората вноска за „Съмърсет“.

— Както желаете, мистър Глоувър — отвърна тя и доброто ѝ настроение се изпари.

Тържеството за рождения ден премина както се очакваше, макар да възникнаха известни търкания със собствениците на хотела. Беше приемливо прислужница негърка да спи в килера до стаята на господарката си, но съвършено различно да седи на една маса с нея в трапезарията. Проблемът бе разрешен от Джесика, която уреди частна стая, в която Типи да влезе през задния вход. Джесика бе успяла да купи подаръци за Джошуа, но те бледнееха в сравнение с изненадата на Типи — якето от еленова кожа. Дори Сайлс, който се стараеше да държи Типи на разстояние или просто бе сдържан по характер — Джесика не можеше да прецени кое от двете, — остана почти без думи, както и Стефани Дейвис, която се чувстваше неловко, че Типи е поканена на празненството.

— Истинско произведение на изкуството, *ma petite*^[1] — отбеляза Анри и вдигна безупречно поддържаните си ръце във въздуха, сякаш се опитваше с жест да нарисова подходящата дума. — Нищо чудно, че баща ми беше във възторг, когато видя невероятния дизайн на роклята на мадам, с която е била в магазина му.

Шоколадовата двуетажна торта за рождения ден, върху която се виждаше широкопола плантаторска шапка от захар, накара гостите да ахнат, най-вече Сайлс. Той вдигна Джошуа, за да я види по-добре.

— Някой ден, сине, ти ще носиш същата шапка, когато яздиш по полята на „Съмърсет“ заедно с мен.

Всички изръкопляскаха, включително и Типи, която явно не осъзнаваше, че е измайсторила символа на потисничеството на своя народ. Радостта ѝ, че Джошуа и Сайлърс не могат да се нарадват на огромните ѝ усилия, така я завладя, та Джесика реши да не споменава нищо.

Късно следобед, след като изпратиха каруцата с гостите на Джошуа към лагера, Сайлърс се срещна с агента на Карсън Уиндъм. Няколко часа по-късно Джесика го откри в салона сам, втрепенен в напитката си, оставена на бара. Изглежда, агентът си беше тръгнал. На бара имаше и кожен плик, който напомняше за сделката, сключена с баща ѝ в името на „Съмърсет“. Нима Сайлърс бе мрачен, задето се беше съгласил? Джесика постави ръка върху неговата.

— Празненството беше прекрасно — отбеляза тя. — Джошуа бе на върха на щастието. Сигурно се поти в новото си яке, но отказва да го сваля.

Сайлърс се стресна, грабна плика и го пхна във вътрешния джоб на самото си.

— Да, не може да се нарадва и аз искрено благодаря и на двете ви с Типи, че го дарихте с такова щастие. Много предвидливо от нейна страна, да го ушие достатъчно голямо, за да му става и след година. Твоята Типи е наистина невероятна.

— Тя би искала да е и твоята Типи.

— Тя е цветнокожа, Джесика.

— Може ли да затвориш очи за цвета на кожата ѝ и да я приемеш като невероятен човек, да я приемеш като моя приятелка, която да обикнеш и цениш?

— Не мога, скъпа, но я ценя и уважавам отношенията ви. Не мога да ти обещавам повече от това.

— Обещай ми да не я продаваш.

— Обещавам.

— И ще позволиш близкото ни приятелство да продължи, нали?

Той се усмихна широко.

— Имам ли избор?

— Не, но искам да чуя от теб, че позволяваш.

— Обещавам, докато е жива.

Джесика се усмихна.

— Чудесно. Да вървим сега да видим какви ги върши Джошуа.

Завършиха деня с лека вечеря и след като сложиха детето да легне и освободиха Типи за през нощта, Джесика се върна в стаята си и зачака нетърпеливо Сайлс, който бе отишъл в конюшната, за да се погрижи за коня си. Тя бе вече по нощница, когато чу тихо почукване на свързващата врата между двете стаи. Отвори и видя Джошуа, стиснал книга в ръка, гледаше я ококорено, нетърпеливо и мигаше с дългите си мигли. Синът на Сайлс нямаше нито една черта, по която да му прилича. Очите му бяха лешникови, имаше кестеняви къдрици вместо гъстата черна коса на баща му. Носът му приличаше на клюна на врабче, не на ястреб, а устата представляваше нежна дъга, вместо извита на една страна.

— Не мога да заспя — оплака се той с тънко детско гласче. — Ще ми почетеш ли, мамо?

Сърцето на Джесика се разтопи. Как да му откаже?

— Разбира се, Джошуа.

— Благодаря — кимна той и без да каже и дума повече, сякаш бе нещо напълно естествено, се качи в леглото ѝ, стиснал в ръка книжката с приказки.

Когато Сайлс влезе час по-късно по халат, той погледна удивено сина и съпругата си, сгушени един до друг. Джесика вдигна поглед от книгата, а Джошуа потупа мястото до себе си.

— Ела, татко. Стигнали сме до много интересно място.

— Значи не трябва да го изпускам — каза Сайлс и легна до него.

По-късно, когато Джошуа спеше в леглото си, и Сайлс и Джесика се бяха любили, той остана буден. Агентът не беше единственият посетител, с когото се среща след тържеството. Жан Дюмонт, бащата на Анри, го беше потърсил. Докато разговаряше с него, Сайлс разбра много добре защо новият му приятел иска да се отдели от надменен диктатор като собственика на магазин „Дюмонт“. Джесика бе описала магазина като великолепен. Анри пък беше споделил, че баща му се отнася към него като към лакей и не му позволява да вземе дори най-незначителни решения. Сайлс остана изненадан, когато видя бащата да го чака в салона, и първо си

помисли, че е дошъл да го моли да разубеди сина му да не заминава за Тексас.

— Имате негърка със странен външен вид, казва се Типи, прислужница е на съпругата ви — мина направо към въпроса посетителят. — Искам да я купя.

Предложи цена, която накара сърцето на Сайлърс да спре. Парите щяха да му послужат като трамплин за плана и щяха да ускорят с няколко години връщането на парите на Карсън Уиндъм.

— Потресен съм, сър — отвърна Сайлърс.

— Значи, разбрахме се — заяви Жан Дюмонт и вдигна аристократичните си вежди.

Той вече бъркаше във вътрешния джоб на самото, за да извади чековата си книжка, когато Сайлърс заговори.

— Не, сър, не сме се разбрали. Типи не се продава.

— Ще удвоя цената.

Сайлърс се поколеба. Според условията на брака Типи беше негова и можеше да я продаде, без да се съобразява с уговорката, която Джесика имаше с баща си, но продажбата бе немислима, макар и много изкусителна. Той не хареса бащата на Анри. Дори да не беше сигурен, че съпругата му ще го намрази, ако продаде прислужницата ѝ, Сайлърс не би я предал в ръцете на този човек. Отговорът му беше категоричен.

— Както вече ви казах, сър, прислужницата на съпругата ми не се продава.

Джесика спеше дълбоко, обърнала лице към него. Сайлърс едва устоя на желанието да я погали по бузата или да сложи ръка върху гърдата ѝ. В съня си тя приличаше на дете, не на жена, способна да впрегне вятъра. Не отказа на Жан Дюмонт само защото знаеше колко много Джесика обича Типи, а и заради годините, които му предстояха с нея, преди да изплати дължимото на баща ѝ. Може би тогава тя нямаше да има желание да си тръгне.

[1] Малката ми (фр.) — Б.пр. ↑

В края на седмицата всичко бе готово и керванът от Уилоу Гроув можеше да потегли към Тексас. Хората бяха купили провизии, бяха поправили каруците, бяха се снабдили с лекарства и муниции. Купиха и плоскодонни лодки, подходящи за пренасяне на товари, и салове, за да могат да прекосят река Сабин, уредиха и ферибот за онези, които бяха по-предпазливи. Вторият разузнавач, нает от Джереми, се бе появил след месеци проучвания на новия път до чернозема. И по него щяха да се сблъскат с трудности, докато минават през блатата и гъстите борови гори на източната граница на новата република, но пък бе много по-безопасен. Команчите все още вилнееха и представляваха непрекъснатата заплаха за заселниците, но засега воюващите племена си стояха на север от територията, към която те се бяха отправили.

Сайлс успя да продаде каруцата си и добави още пари към спестяванията, а Хърман Глоувър му остави сума, напълно достатъчна за предстоящите разноски. Денят на заминаването дойде. Джереми се появи в града, за да се сбогува с Джошуа и Джесика, понесъл увитите в зебло рози. Тя се съгласи да се грижи за тях, както и за розите на Сайлс, докато двамата пътуват.

— Щом ти ги оставям, Джес — бе обяснил Джереми, — значи със сигурност ще се върнем, за да ги вземем.

— В такъв случай направо ще треперя над тях — обеща тя.

Едва дишаше от болка и тревога.

Анри също присъстваше на разговора и се учуди.

— Обръщате неестествено много внимание на тези на пръв поглед сухи съчки. Бихте ли ми казали защо?

Сайлс му обясни.

— Невероятно — отбеляза Анри, без да крие колко е впечатлен, когато Сайлс приключи разказа си за семейства Уоруик и Толивър, донесли символите на родовете си в Новия свят. — Сега за пореден път ще бъдат засадени в един нов свят, който очаква да бъде покорен.

— С Божията помощ — кимна Сайлс.

— Бог ще помогне — обади се Джесика с глас, който не търпеше възражения.

— В противен случай, готов съм да се обзаложа, че Господ ще трябва да отговаря пред Джесика — ухили се Джереми.

Джошуа бе разбрал предишния ден, че баща му ще отсъства няколко месеца, за да създаде дом за тях в Тексас.

— Сега искам да приемеш новината като мъжле — бе казал Сайлърс на сина си. — Вече си на пет години.

— Добре, сър — бе отвърнало момченцето, изпълнено гръб като войник пред баща си, облечено във все още голямото му яке, с насълзени очи и треперещи устни. По-късно, когато баща му не гледаше, той зарови глава в скута на Джесика и се разхлипа.

Настъпи моментът за последното сбогуване. Сайлърс прегърна съпругата и сина си, след това ги привлече от двете си страни.

— Ще се върна веднага щом е безопасно и ще пиша — рече той с дрезгав глас. — Ще намеря начин да ви пращам писма, дори да се наложи да взема назаем Томахок от Джереми, за да ви ги донесе. Джошуа, ти помниш ли какво ти казах?

— Да, татко. Ще се грижа за мама.

— Да си казваш молитвите и да внимаваш как се държиш. Не забравяй, че си от рода Толивър.

— Няма, татко.

— Би ли отишъл при Джейк, докато кажа нещо на Джесика?

— Добре, сър.

Джесика беше навела глава, както правеше винаги, когато не искаше хората да видят, че всеки момент ще се разплаче. Сайлърс обаче вдигна брадичката ѝ с върховете на пръстите си. Тя знаеше, че през идващите месеци ще го помни застанал край магнолията, черната му коса очертана на фона на тъмнозелените листа и восъчнобелите цветове, с горящи като смарагди зелени очи. Каза си, че не бива да запаметява всяка подробност от лицето и изражението му, за да не си въобразява нереални неща.

— Джесика — заговори той, — никога досега не съм изпитвал към друга чувствата, които изпитвам към теб.

— Не разбирам... нищо не разбирам. — Отказът ѝ да разкрие чувствата си придаде твърдост на думите ѝ. — Знам единствено, че...

— Какво знаеш? — попита той, а въпросът прозвуча нежно като полъха на вятреца, който рошеше немирната му коса.

— Знам, че искам да се върнеш.

Той прокара пръсти по заздравяващата рана, която ги беше събрала в момент на надежда и отчаяние.

— Радвам се. Продължи да пишеш в дневника си, аз също ще започна да пиша. Когато се върна, всеки ще прочете написаното на глас и така няма да сме пропуснали нито един ден заедно. Няма да пропусна как синът ми — нашият син расте. Обещавах ли?

— Обещавам.

— Тогава ще тръгна щастлив. Ще ме целунеш ли?

— Да.

Под сянката на магнолията той наведе глава, Джесика вдигна лице и двамата се целунаха. След това Сайлс се отдръпна от нея с поглед, който тя щеше да запази в спомените си. Преди да се качи на коня, той помахна на Джошуа, който му махна в отговор.

— Лоримър — повика Сайлс спътника си с остър, делови тон, — да потегляме за Тексас.

Стефани и Джейк, Джесика и Джошуа ги наблюдаваха как се отдалечават. Типи се промъкна зад тях, безшумна като сянка, и никой не продума, докато ездачите не изчезнаха от погледите им.

— Типи, трябва да намерим големи ведра — нареди Джесика, — ще насадим розите в пръст и ще направим всичко по силите си, за да ги опазим живи.

Както вървят розите, така ще се справят Сайлс и Джереми, помисли си тя.

Беше първи юни 1836 година.

„Откъс от дневника на Сайлс:

15 септември 1836

Човек предполага, Господ разполага. Германският писател от петнайсети век Томас Кемпис е бил прав, когато е написал тези думи. Морис ще бъде очарован, когато ме чуе да го признавам, макар Господ да знае, че през последните две години достатъчно често проверявах значението им. Седя сега в навечерието на заминаването си за Ню Орлиънс и се питам откъде да започна разказа си пред Джесика, как да ѝ опиша колко изкусно Господ отхвърли мечтата ми да се установя на чернозема в Тексас. Ако не е получила писмото ми от юли — предадох го на един войник, който се връщаше в Лафайет, — значи не знае, че керванът от Уилоу Гроув не стигна до чернозема, където бяхме заявили земя. След като прекосихме река Сабин и зашляпахме през блатата, хората ни прецениха, че са изтърпели предостатъчно. Бяхме преживели какво ли не — счупени крайници, разбити каруци, ранени волове и коне, неочаквано изникнали тресавища, змии и алигатори. Два дена след като си направихме лагер, напълно изтощени, на едно хълмче обрасло с борове, неочаквано се обърнах към Джереми.

— Какво ще кажеш да спрем тук?

Той ме погледна с облекчение. Вече се бе възхитил, че тук е пълно с белоопашати сърни и диви пуйки, бистри потоци, дълбока, плодородна, песъчлива глинеста почва и най-разнообразни дървета, но възхищението ми към района бе породено от нещо друго, което силно ме привлече. Първият конгрес на Република Тексас предлагаше на имигрантите, пристигнали в периода между втори март 1836 г. и първи октомври 1837 г. по 5 179 976 квадратни метра на главите на семейства и по 2 589 988 квадратни метра на неженени мъже, стига те да се

установят в Тексас за три години. Защо му трябва на човек да плаща дванайсет цента и половина на посредници като Стивън Ф. Остън, след като земята тук е безплатна?

Въпреки че боровите гори се чистеха много по-трудно от чернозема в прериите, аз открих други преимущества, за да останем в района. Не само спестените пари от покупката на земята щяха да увеличат тайните ми спестявания, но и можех да се върна по-рано, за да взема Джесика и Джошуа. Този път щях да поема по старт път Сан Антонио и да пресека река Сабин при Гейнс Фери, за да вляза в Луизиана и да доведа семейството си по по-лек и бърз път в Тексас.

Лоримър Дейвис, който чу разговора ни с Джереми, ме помоли да повторя казаното.

Джереми го направи вместо мен.

— Сайлъс попита какво ще кажем за това място.

Лоримър се ухили от ухо до ухо и се провикна към съседа си:

— Какво ще кажеш за това място?

Въпросът се понесе от каруца на каруца, а после и се разнесе хор от утвърдителни отговори. На следващия ден проведохме събрание и заселниците гласуваха единодушно да се установим сред борове.

И така, на трийсетия ми рожден ден успях да наема земемер, който да измери декарите и запише квадратурата и границите, за да пусна молба до Тексаската земемерска служба, която щеше да бъде открита през декември в Остин. Намерих си и свидетели, които да се подпишат под доклада на земемера, за да потвърдят кога съм пристигнал в Тексас и да няма разправии, че имам право да придобия земята, а след изтичането на трите години, тя щеше да стане моя. Още преди измерването да приключи, се заех да строя навеси, огради, обори и — най-важното — да разчистя земя за саденето на памука рано през пролетта. Радвам се, че Джесика не беше тук и не видя колко работа стоварих на плещите на робите, но сега поне имаме някакво подобие на очертанията на «Съмърсет». Нямам

търпение да я пренеса през прага на дървения ни дом. Най-мекото казано, той е груба постройка, но поне не тече, защото много внимавах луфтовете между дъските да са добре запълнени. Има три стаи и таван, коридор който отвежда до барака отзад, където, независимо че струваше много, инсталирах вана за Джесика! Дано се зарадва! Имам намерение след време да добавя още една пристройка към оригиналната, за да удвоя пространството за живеене, но това ще почака, докато не приключа с други неотложни задачи.

Преди две седмици Сам Хюстън от Вирджиния бе избран за първия президент на Република Тексас. Хазната е празна, а новата република няма почти никакъв шанс да вземе кредит. Няма пари за армия, пътища или пощенска система. Мексико и индианците са непрекъсната заплаха. Хюстън е за присъединяване към Съединените щати и мирни отношения с индианците. Противниците му са за независимост и прогонване на индианците от територията на новата република. Кой ли ще спечели? Един ден ще дам гласа си на политическата общност, която ще решава подобни въпроси, но засега поне ще вложя силите си в построяването на плантацията, която синът ми и синовете му ще продължат да развиват в тази нова земя на обещания и възможности.

Притеснявам се, че Джереми няма да се присъедини към подобно начинание, въпреки че той взе своите 2 589 988 квадратни метра — «началото на дърводобивна компания „Уоруик“, приятелю», обяви гордо седмица след пристигането ни. Останах поразен.

— Омръзна ми да садя памук, Сайлърс — призна той. — Виждам финансовото си бъдеще в производство на дървен материал.

Според него дърводобивът е все още в ранна детска възраст, но бил сигурен, че щял да се разрасне с растежа на нацията и в бъдеще дървеният материал щял много да се търси.

Останах шокиран от готовността му да зареже познатото — да обърне гръб на наследството на семейство Уоруик, — въпреки това му пожелах успех. За мен единственото призвание на представител на рода Толивър е да обработва земята — огромни площи. Не говоря само за себе си, но и за моите наследници.

Анри избра своя парцел на най-високото място, най-малко плодородно, на голямо разстояние от реката. Неговите 2 589 988 квадратни метра щели да бъдат в града, който се канехме да построим, и той вече бе отбелязал мястото, на което ще се намира магазинът му. Първоначално нещо като общ магазин, каза той, но по-късно, когато градът се разрасне — «Ах, mon ami^[1], такъв магазин ще направя, че всички ще ахнат!». И на него пожелавам много успех и се смятам за късметлия, че до мен са двама от най-изключителните мъже, които смея да наричам свои приятели.

Това е последното, което записвам в дневника. Писането се оказа утеха за самотните часове в края на дългите уморителни дни. Щом се съберем с Джесика и Джошуа, няма повече да описвам какво се случва, защото ще преживяваме събитията заедно.

(Бележка към мен: Преди да прочетеш дневника на Джесика, отбележи онова, което тя не бива да чува.)“

[1] Приятелю (фр.) — Б.пр. ↑

„Откъс от дневника на Джесика:

18 септември 1836

Сайлърс го няма вече три месеца и половина. На моменти ми се струва, че няма да издържа още един ден до завръщането му. Откакто се почувствах по-добре, събрах и подредих няколко сандъка, които ще бъдат качени в каруцата, готови за Тексас, когато той пристигне. Стефани е неспокойна като мен. И на нея ѝ омръзна да се чуди какво да прави с времето си и да стои затворена в хотелска стая с шестгодишното си дете.

Въпреки това се радвам, че Сайлърс не е тук, за да види колко ми е зле през първите месеци на бременността. Не смея да се отделя много от нощното гърне, а това съвсем не е приятна гледка за нов съпруг. Едва през последните седмици успявам да поизляза малко, и то колкото да се кача на трамвая до магазин «Дюмонт», където присъствието ми напомня на собственика му заплахата ми.

Не беше изтекъл и ден от заминаването на Сайлърс, когато бащата на Анри поиска да вземе Типи.

— На заплата, разбира се — обясни той, — тъй като съпругът ви ме уведоми, че момичето не се продавало. Отказа невероятно щедро предложение — натякна сърдито, все още не бе преглътнал обидата.

Зяпнах го, останах с отворена уста и той веднага разбра, че за пръв път чувам за въпросното предложение.

— Съпругът ви нищо ли не ви каза? В такъв случай... — в очите му заблестяха алчни искрици. — ... може двамата с вас да се договорим, още повече че момичето е ваша прислужница и можете да правите с нея каквото пожелаете.

Попитах го колко е предложил на Сайлърс и когато ми каза, едва не си глътнах езика. Не знам колко пари се е

съгласил татко да плати на Сайлърс, за да се отърве от мен, но няма никак да се изненадам, ако сумата, предложена от мосю Дюмонт, е доста близо до татковата. Ако Сайлърс беше приел парите, нямаше да разчита на татковите толкова години. Можеше просто да хвърли договора в лицето му.

Можеше да се отърве и от мен.

Само че Сайлърс спази обещанието си никога да не продава Типи и не беше се възползвал от предложението на мосю Дюмонт.

— Е? — подкани ме нетърпеливо посетителят.

Усетих как главата ми се замая. Нямаше никак да се изненадам, ако ми поникнеха крила, с които да се понеса нагоре, с натрупаните килограми и всичко.

— Ще повторя думите на съпруга си, мосю — заявих. — Прислужницата ми не се продава.

— Какво ще кажете да ми я дадете под наем за... — Той стисна пресметливо устни и назова сума. Увери ме, че работата нямало да бъде тежка. Дори мислел, че на прислужницата ми щяло да й хареса. Искал да я използва като моделиер.

Отвърнах, че ще попитам Типи какво мисли по въпроса. Докато го изпращах, той не скри разочарованието си, че не съм му дала отговор веднага, и попита защо било нужно да питам робиня за мнението ѝ, но все пак се съгласи да се върне на следващата сутрин, за да чуе решението ми.

Нямах търпение да се отърва от него, за да помисля над отказа на Сайлърс. Припомних си разговора ни в късния следобед, след като той се бе срещнал с Жан Дюмонт, но тогава Сайлърс не ми каза защо е идвал. Сигурно е бил наясно колко обтегнати ще станат отношенията ни, ако продаде Типи, но нима това имаше значение, щом той щеше да спечели много, включително и възможността да се отърве от съпругата, за която бе принуден да се ожени?

Поставих ръка върху издутината, плод на двете ни нощи заедно. В мен беше семето на нашето унищожение.

Нямахме нужда от друго. Трябваше да приема Сайлъс като робовладелец, а не можех да се съглася, че за детето ни ще бъде напълно естествено да купува и продава човешки същества, които да изпълняват чужди заповеди без каквато и да било компенсация за положения труд или право на свободен избор.

Този конфликт щеше да се разрази съвсем скоро, казах си. В момента бях във възторг — преливах от радост заради жертвата, която вярвах, че съпругът ми е направил в името на брака ни.

Типи не може да скрие радостта си от възможността да работи над моделите на дрехите в магазин «Дюмонт». Заплатата почти не я интересуваше. За нея бе истинско удоволствие да прехвърля в ръцете си коприна и сатен, брокати и фин памук, вълна. Размаха ръце, когато си представи как ще създава чудеса на подобно място.

— Ами ти как ще се грижиш за себе си и Джошуа, след като няма да съм тук по цял ден? — изохка тя.

— Двамата с Джошуа ще се грижим един за друг — уверих я аз. Доведеният ми син вече се държеше като грижовен по-голям брат и често полагаше глава на нарастващия ми корем и му говореше.

— Ако си момче, ще те науча на всичко, което обичам да правя — казваше той. — Ако си момиче, ще те защитавам от лошото.

В тези моменти целувах доведения си син по косата и се питах дали е възможно да обичам собственото си дете колкото това малко момченце.

Типи прие работата, но едва след като предупредих мосю Дюмонт, че ще отговаря пред баща ми, ако някой се държи зле или се възползва от нея независимо по какъв начин. Настоях да изпраща карета, която да я отвежда и връща от магазина в търговската част на Канал Стрийт. Хората гледат на Типи като на странно създание и тя привлича ненужно внимание. Ню Орлиънс е екзотичен, чувствен, мистериозен град, но в него лесно можеш да потънеш и без моята намеса някой ден със сигурност щяха

да я нападнат бандити, да я отвлекат търговци на роби или да я отмъкне някоя злобна госпожа и да я държи заключена в скритата си зад испански мъх къща до края на живота ѝ.

Засега върви добре и ако не бяха Джошуа и разказите на Типи за магазин «Дюмонт», щях да се предам и да си губя непрекъснато времето в хотел «Уинторп». Дните ми са толкова отегчителни и еднообразни, че често няма какво да запиша. Дано Сайлъс разбере защо не съм писала всеки ден. Може би следващия път ще има нещо интересно.

19 септември 1836

Слава на бога. Снощи някой почука на вратата и когато отворих, пред мен стоеше Сайлъс Уилям Толивър.“

„Съмърсет“, януари 1841 г.

Баща му бе на мнение, че човек трябва да раздели живота си на отрязъци от по пет години, спомни си Сайлъс. Само така можеше да има ясна представа за постиженията и загубите, за наградите и последствията от действията си, които определяха бъдещето. Глупости, помисли си Сайлъс и усети как го завладява познатия гняв, когато си спомняше за баща си. Беше в положение, в което нито постигнатото, нито изгубеното, нито наградите, нито последствията от взетите от него решения през последните пет години нямаше да хвърлят светлина върху бъдещето, а господ му бе свидетел, че изминалото време на това място бе донесло много от тях.

Гласовете на двете му момчета, които играеха лудешки в страничния двор на семейната дървена къща, го привлече към прозореца, музика, която винаги успокояваше звяра, който вилнееше в него. Днес звярът бе повикал образа на майка му, вбесена в хола на „Куинскраун“, където изказа увереността си, че земята му в Тексас ще бъде прокълната. „Нищо добро няма да излезе от нещо, създадено с подобна жертва, егоизъм и алчност.“

Нима егоизъм и алчност го тласкаха да разшири имотите си заради семейството? Обсебеност, да. Разумът го накара да пренасочи спестените пари, които възнамеряваше да върне на Карсън Уиндъм, за да купи още земя. Така щеше да жертва възможността да предложи на Джесика свободата ѝ. Бе сигурен, че тя няма да напусне нито него, нито дома, който двамата създадоха, но като върнеше на баща ѝ парите, дадени му, за да го отърве от непокорната дъщеря, щеше да докаже на Джесика, че неприятното споразумение не е единствената причина, поради която бе все още женен за нея. Имаше ли жена му нужда от подобно уверение? След Ню Орлиънс тя нито веднъж не спомена договора. Джесика го обичаше, може би не толкова силно, колкото той нея, но обичта ѝ беше безрезервна. Въпросът за робството неизменно заставаеше помежду им, също като дим, който прогонваха и в трапезарията, и в спалнята, и в присъствието на децата, а част от сърцето му принадлежеше на любовницата, която лежеше пред къщата и изискваше вниманието му от изгрев до залез.

Така че какъв беше смисълът да връща парите на Карсън, освен, за да удовлетвори собствената си гордост и да си достави удоволствие, като си представи изражението му, когато му прати чек с пълната сума, която бе заделял години наред?

Изморен от тези мисли, Сайлъс излезе навън при синовете си, Джошуа, вече на десет, и Томас, на три и половина. Имаше и друг син, но той излезе преждевременно от утробата на майка си през септември 1836, четири месеца преди определената дата, една от загубите по пътя към това време и място.

Това време и място. Сайлъс се огледа и си даде сметка какво бе постигнал през изминалите пет години. Позволи си миг на гордост, удоволствие, което пазеше за времето, когато осъществеше мечтата си за „Съмърсет“, а не за началото. Независимо от всичко той се гордееше с полята, разчистени от борове около разширената къща, с робските бараки, които бе построил съвсем наблизо, и с машините за обработка на памук, в чиято покупка убеди и съседите да участват. Така не плащаха такса за почистване на памука от семената и не им се налагаше да прекарват памука на шестнайсет километра, където да бъде обработен. След няколко години памукочистачките щяха да се изплатят и собствениците сами щяха да искат такса.

От едната страна на уютната му къща се виждаха добре поддържаните обори, навеси и конюшни, а от другата — спретнат двор, където момчетата можеха да си играят, овощна градина и други две градини, пръстта в тях бе наскоро обърната. В този студен януарски ден изглеждаха малко унили, земята в едната очакваше семе, а подкастрените голи клони в другата, щяха да спят до пролетта, когато всяка бучка пръст щеше да даде сили на зеленчуците и розите.

Анри даде идеята Сайлъс и Джереми да насадят и от белите, и от червените рози в градините си като символ на единението между домовете им. Тримата бяха избрани за водачи от фермерите в новата общност, която заселниците единодушно и малко на шега решиха да кръстят Хаубъткър, неправилно произнасяне на въпроса „Какво ще кажете за това място“^[1], зададен от Сайлъс на втория ден от престоя на кервана сред борове.

Анри също реши да отглежда розите на приятелите си, както заяви пред Сайлъс и Джереми на една от срещите им. Предложи им, когато между тях възникнат недоразумения, което бе неизбежно,

розите да послужат като символ за изразяване на онова, което горди мъже като тях не могат да изрекат.

— Ако някога ви обидя, ще ви изпратя червена роза, с която моля за прошка — обясни той, — а ако аз получа червена, веднага ще изпратя бяла, за да покажа, че всичко е простено.

Разчитай на полета на фантазията на един французин да измисли подобно нещо, беше си помислил Сайлс, а Джесика, която следеше внимателно разговора, остана очарована от предложението и записа всички подробности.

— Каква прекрасна идея! — бе възкликнала тя. — Ще включа тази среща в дневника си, който се надявам някой ден да се превърне в историята на семейства Толивър, Уоруик и Дюмонт от Тексас, горди създатели на град Хаубъткър.

— Как ще се казва книгата ти, мила моя? — бе попитал Анри.

— Нещо простичко — отвърна Джесика. — Ще я кръстя „Пепел от рози“.

Сайлс се спря, за да обърне специално внимание на постижението, с което се гордееше безкрайно много — сина му Томас, роден на първи юни 1837 г.

— Веднага става ясно от кого е наследил външния си вид! — бе казала Джесика и наистина с течение на годините никой не можеше да отрече, че момчето е наследник на рода Толивър. Тъмносините му очи преливаха към светложелто, трапчинката на брадичката се бе открила, а косата му с ясно изразената V-образна форма на челото ставаше все по-наситено черна.

След раждането на Томас тя направи още един спонтанен аборт, след което не забременя повече. Все по-дебелият ѝ дневник съдържаше родословието на тримата глави на водещите фамилии в Хаубъткър. Джереми и Анри се бяха оженили през 1837 г. и имената на двете им деца бяха записани, както щяха да бъдат записани и следващите, когато станеха бащи за трети път през юли. Мястото до Томас беше празно и Сайлс имаше неприятното чувство, че ще остане така.

Когато Джошуа видя, че баща му заобикаля къщата, се провикна умолително:

— Татко! Ела да поиграеш на конче с Томас. Омръзна ми да ме язди!

— Дай му дървеното си конче и той ще язди него — посъветва го Сайлъс и пое Томас на ръце. На три и половина, момченцето бе твърде едро и майка му не можеше да го вдига.

Джошуа издаде напред долната си устна.

— Не искам да си играе с него. Може да го счупи.

Сайлъс разроши косата на Джошуа, но не му се скара. Момчето не постъпваше така от егоизъм, а защото много ценеше подаръка си. Дървените кубчета с азбуката и фигурки на домашни животни отдавна се бяха олющили и Типи ги взе, за да ги пребоядиса за Томас, но пръчката конче бе специално за Джошуа, както и вече умялялото яке от еленска кожа. Макар още малък, Джошуа бе разбрал, че сантименталната стойност на някои вещи ги правеше прекалено ценни, за да ги предаде в чужди ръце.

— Момчета, много е студено, така че нямате повече работа навън — реши Сайлъс. — Влизайте в къщата и майка ви ще ви почете книжка.

— Ама, татко, прекалено голям съм за приказки — опъна се Джошуа.

Джесика излезе на верандата, която опасваше цялата къща.

— Тогава защо не почетеш на малкото си братче и на мен? — попита тя, очевидно чула разговора. — Много ще ми бъде приятно да ми почетеш.

Сайлъс погледна съпругата си и гърлото му изведнъж се стегна от прилива на чувства, които едва не напълниха очите му със сълзи. Дни наред бе толкова погълнат от безкрайните си задължения в плантацията, а нощем бе толкова уморен, та едва му стигаха силите, за да свали ботушите си, че дори не я забелязваше, също както човек не забелязва въздуха, който диша. Тя обаче беше тук, присъствието ѝ бе като животворна сила и той не можеше да си представи живота без нея. Бяха щастливи заедно на това място, въпреки проблемите с насажденията, страха от индианците, непрекъснатия тежък труд и децата им, които издъхваха, преди да се родят. Той така и не изгуби желанието си към нея, нито пък удоволствието от компанията ѝ. Всъщност и двете бяха станали по-силни през годините, тъй като отсъствията му от вкъщи заради памуковите поля станаха непоносими за него. Щеше ли Джесика някога да повярва, че не парите на баща ѝ

го задържат при нея, а любовта и потребността му да са заедно? Нима женското сърце помнеше онова, което умът предпочиташе да забрави?

Със спестяванията си възнамеряваше да купи малкото парче земя на съседа, което да му осигури достъп до Сабин и да му даде възможност да построи пристан, откъдето да прекарва памука с товарни кораби до Галвестън и с търговските параходи за Ню Орлиънс и по-далечни пристанища. Щяха да му бъдат спестени трудностите около превозването на памука с каруци до пристанището по-нагоре по течението, както и таксите, които собственикът искаше. С течение на времето щеше да започне сам да събира такси.

— Сайлъс? — Джесика слезе по стълбите на верандата, Томас се изскубна от ръцете му и се втурна към нея. — Пак си се замислил. Какво ти се върти в главата?

— Колко много те обичам — отвърна той, гласът му бе дрезгав от нахлулите чувства. — Ако бях Морис, щях да цитирам от Притчи, но сега ще променя малко казаното в Светото писание. „Открих добродетелна жена, нейната цена е по-висока от бисер“.^[2]

— Добре, че не си Морис — рече Джесика, тъй като нямаше навика да лее сантиментални приказки, но бузите ѝ поруменяха от изненада и удоволствие. Двамата не говореха често за любов. — Ще се прибираш ли? — попита тя.

— Не. — Беше взел решение. — Отивам до семейство Уилтън, за да поговоря с Карл за купуването на земята му. Искаше решение до днес следобед.

— Имаме ли пари?

— Отделил съм малко, а Карл е склонен да продава под пазарната стойност. Няма да имам друг шанс да купя толкова евтино.

— Добре, а за вечеря ще се върнеш ли?

— На всяка цена, а после... — Сайлъс погледна Джошуа, сгушил се на топло под шала на Джесика — ще поиграя на конче с Томас.

— Чудесно, татко — одобри Джошуа и съвършено имитира обичайното изражение на Джесика.

Сайлъс не оседла веднага коня, остана да погледа как Джесика и синовете му влизат в дървената къща, вдигна очи към комина, от който се издигаше дим към зимното небе. Преди да затвори вратата, тя се обърна и той си каза, че би било добре, ако не забележи виновното му изражение, че отново е предпочел „Съмърсет“ пред нея.

[1] От англ. „How about here“. — Б.пр. ↑

[2] Притчи 31:10 ↑

Джереми се отдръпна от тълпата, събрала се да отпразнува седмата годишнина от създаването на колонията, избра пейка под сянката на южния червен дъб, за да се огледа и да помисли над годините, които ги бяха довели до това място и този ден през юли 1843 г. И той имаше заслуга за единодушното решение да се заселят на това място. От мига, в който керванът навлезе в боровите гори, той остана очарован от района. Беше открил за себе си ново призвание, различно от фермерската работа, и то накара кръвта му да кипне, което със сигурност нямаше да се случи, ако се бяха заселили в прериите с чернозем по-далече на запад. Сайлс го познаваше добре. Беше усетил колебанието на приятеля си дали да продължат към по-далечното място и може би тъкмо това нежелание го накара да попита: „Какво ще кажеш за това място?“.

Както и да е, със Сайлс и Анри избраха чудесно място за града, който се надяваха да построят. Хаубъткър се превръщаше във все по-важно място, защото бе първото селище от тази страна на Сабин, през което заселниците минаваха, когато влизаха в Тексас от Луизиана, а мнозина оставаха. Освен това техният град бе единственият, който можеше да се похвали с дилижанси, които пътуваха по няколко основни линии към сърцето на разрастващата се република. Беше отделено място за сграда, в която да се помещава съдът, имаше църква и училище, а главната улица описваше кръг около градската мера, на която щеше да се издигне административна сграда, ако човекът от поземлената комисия избере Хаубъткър за център на областта.

Първите седем години се оказаха продуктивни както за него, така и за останалите заселници. Магазинът на Анри за платове и дрехи процъфтяваше, до голяма степен благодарение на удивителния талант на Типи, който значително допринасяше за елегантните изделия. С позволението на Джесика и с опита, придобит, докато работеше за бащата на Анри, Типи се беше прехвърлила от магазина на Жан Дюмонт в магазина на сина, който не криеше намерението си да постигне чудеса. Начинанието на Анри се беше разраснало, той предлагаше богат избор от стоки всеки сезон, а клиентите му идваха чак от Сан Антонио и Хюстън и от метрополиса Галвестън, за да се зареждат с красивите вещи, които не се предлагаха при тях.

„Съмърсет“ се бе превърнал в най-голямата плантация в селището, въпреки това Сайлс непрекъснато градеше планове за нови разширения. Джереми знаеше от кого идват парите, даващи възможност на приятеля му да купува още земя, роби и животни, да вдига нови стопански постройки и бараки за работниците (купуваше дървения материал от дърводобивна фирма „Уоруик“, разбира се), но Сайлс разчиташе на собствения си бизнес усет и умения в управлението на земята и благодарение на тях плантацията му преуспяваше.

Дърводобивна фирма „Уоруик“ от Хаубъткър все още не бе достигнала подобен просперитет. Началото на бизнеса се оказа трудно. Джереми беше построил дъскорезница, задвижвана от вода, имаше и склад за дървен материал, но макар търсенето в новата република да беше огромно, проблемът идваше от превоза. Сухоземните пътища бяха малко, реките не бяха плавателни, освен в сезона на пълноводие. Дърветата се режиха с брадви и триони, превозваха се бавно от товарни животни до брега на реката, където трупите се свързваха на салове и се пускаха до дъскорезниците на брега. И двете операции бяха трудни и изцяло зависеха от хлъзгавата почва и често пъти от милостта на лошото време, но Джереми бе готов да прояви търпение. Знаеше, че го очакват по-добри времена. Бе въпрос на няколко години Тексас да бъде присъединен към съюза от щати и тогава една от първите задачи на правителството щеше да бъде да финансира пътища за превозването на стоки до пазарите. След време параходите щяха да тръгнат нагоре по течението и да осигурят превозването на дървения му материал до крайбрежните градове, а след още малко време щеше да бъде прокарана и железница. Щяха да бъдат изобретени нови инструменти, с които рязането на дърветата щеше да става по-безопасно и бързо, а междувременно търсенето на дървен материал щеше да нарасне. Джереми бе готов за деня, когато дърводобивна фирма „Уоруик“ щеше да се нареди сред най-големите дърводобивни фирми в Тексас. И затова той възнамеряваше да купи ширналите се гори край Сабин и около Хаубъткър, и на юг чак до Накадочес, най-стария град в Тексас. За да увеличи доходите си, той си купи акции в няколко процъфтяващи бизнеса на крайбрежието. Освен това се ожени.

Тя се казваше Камилия Грант и Джереми се запозна с нея и баща ѝ, banker от Ню Орлиънс, през 1837 г. Брус Уоруик, обичаният баща на

Джереми бе починал и бе оставил на най-малкия си син неговия дял от „Медоуландс“ в брой. Същата година Съединените щати преживяха парична криза и съвсем малка част от банките останаха здраво стъпили на крака и платежоспособни, а банката на Огъст Грант бе една от тях. Джереми остана в Ню Орлиънс цял месец, за да ухажва Камилия и да се ожени за нея, след това я отведе в скромната си, но удобна малка къща сред боровите гори на Тексас. Тя забременя още през първата брачна нощ и се върна в луксозния дом на родителите си за деветте месеца и роди там. Същото стана и при следващата бременност. Роди третото им дете преди две лета и най-сетне остана при съпруга си в Хаубъткър, за да се опознаят.

Празникът по случай годишнината се състоя в центъра на разрастващия се град. Дърводобивна фирма „Уоруик“ бе осигурила грубо изсечени пейки, на които хората да поседнат на сянка под дърветата и в шатрите. От своята пейка Джереми виждаше добре Джесика Толивър. Тя сервираше торта и пунш на наредилите се на опашка деца на роби, които нетърпеливо очакваха реда си, а развълнуваните им гласчета се носеха чак до него.

Не можеше да повярва, че Джесика, едва на двайсет и пет, вече се е превърнала в легенда, макар и в криворазбрана и неоценена. Носеха се слухове, че била спасила воин от племето команчи, пострадал до поток извън пределите на Хаубъткър. По това време Сайлъс прекарваше памука до Галвестън, Джесика накарала Типи да ѝ помага да се грижат за воина, докато оздравее, и го изпратила, преди общността да усети присъствието му и да го обеси на червения дъб, под който Джереми седеше в момента. Ако слухът бе истина — а кой би се усъмнил, че Джесика бе помогнала на вражески воин, след като бяха добре запознати с възгледите ѝ относно кражбата на индианските земи, — логиката нашепваше, че индианецът е бил изпратен, за да разузнае възможностите за нападение. Джереми вярваше на слуха и смяташе, че всички трябва да благодарят на Джесика, задето е спасила Хаубъткър и близките жилища от нападенията на дивите команчи, нанесли много поразии.

Джереми обичаше съпругата си. Тя бе мила, с лек характер, нощем се гушеше до него нежно като коте и той я обожаваше. Бе проявила огромна смелост, като му роди три деца, все синове — повече деца нямаше да има, защото той не искаше да се разделят

отново, — но Камилия^[1] щеше да повехне като цветето, чието име носеше, ако трябваше да понесе отговорностите и предизвикателствата, с които Джесика се сблъскваше всеки ден в „Съмърсет“. Тъкмо затова Джереми построи на съпругата си къща в града и нае прислуга, за да е сигурен, че тя ще разполага с удобствата, с които е свикнала. Междувременно в „Съмърсет“ Джесика се грижеше и за нуждите на семейството си, и за робите, наглеждаше обработката на градините и овошките, работеше като медицинска сестра, учителка и ветеринар, ръководеше чистенето, прането, шиенето, тъкането, готвенето и слагането на зимнина. От време на време всекидневието ѝ бе разнообразявано от посещение на диво животно, от отровна змия, вмъкнала се в къщата, от епидемия от малария, от злополука или смърт.

Джереми често клатеше удивено глава, когато се замислеше за силата на момичето, с което се запозна, когато бе облечена в рокля от брокат, сатенени пантофки и смарагдова брошка на празненството по случай осемнайсетия ѝ рожден ден.

Вълнението нарасна, когато се появи фотограф с асистента си. Сайлъс беше отишъл да го вземе от пристана. Фотографът идваше чак от Галвестън, за да снима семействата, които можеха да си позволят услугите му. Докато той гласеше огромните си такъми, жените събраха съпрузите и децата си, ако не да позират пред фотоапарата, то поне да позаяпат невероятното изобретение, което улавяше изображенията на хората и пейзажите на медни платки. Джесика остави поста си на Типи и отиде при Камилия и съпругата на Анри, Бес, и двете облечени в най-красивите си рокли. Опитваха се да съберат двегодишните прощъпалници, докато съпрузите им се мъчеха да открият липсващите шест момчета. Джошуа, на дванайсет, сигурно беше с Джейк Дейвис и приятелите им, Томас, който щеше да навърши шест през юни, беше с Джереми младши и Стивън Уоруик, на шест и четири съответно, и синовете на Анри, Арман, на шест, и Филип, на пет.

Бащите завариха шестте момчета да се възхищават на жребец в ограждението зад ковачницата, чудесен бял кон на ръждиви петна, с бели крака от коленете надолу. Животното имаше силни кости, но фина глава и изящен врат, в момента извит настрани, за да наблюдава предпазливо малчуганите. Джошуа бе направо завладян от красивия

жребец. Момчето бе стъпило на едно от перилата на оградата и се опитваше да го накара да се приближи до отворената му длан.

— Продава се на добра цена — обясни ковачът на Сайлърс. — Получих го вместо дължимата сума. Синът ти с право е впечатлен от него. Не е ли време момчето да си има собствен кон?

Джереми усети, че Сайлърс настръхва, и се отдръпна, защото всеки момент щяха да се разхвърчат искри. Всички знаеха, че Сайлърс бди ревниво над синовете си. Джесика бе направила два спонтанни аборта по време на седемгодишния им брак и той беше споделил с Джереми, че вече не се надява на нов наследник.

— Още е много малък — отвърна Сайлърс и блесналият му поглед показва на човека, че е най-добре да си гледа работата.

— Прекалено малък ли? — изсмя се ковачът. — Моите момчета си имаха собствени коне, когато бяха на осем. Качих ги на седлото още от малки и сега не се страхуват.

— Татко — обади се Джошуа. — Джейк си има кон.

Сайлърс подхвана Джошуа, дребничък за възрастта си, и го свали от оградата.

— Може би следващата година, за рождения ти ден, сине. Да вървим сега да се снимаме.

Фотографът започна да дава инструкции.

— Трябва да стоите напълно неподвижни в продължение на петнайсет минути. Никакви приказки. Никакво шаване. Никакви усмивки. Дори най-незначителното движение ще съсипе дагеротипа. Ако някой има нужда от шина за врата, асистентът ми ще му осигури.

Семейства Толивър, Уоруик и Дюмонт застанаха напълно неподвижно, дори мъничетата, които заспаха в ръцете на майките си по време на снимката. Това беше последната и единствена снимка на Джошуа Толивър. Вечерта, докато родителите му похапваха с наслада сладолед с приятелите си под сенчестите дървета, Джошуа се качи на жребеца, който ковачът оседла.

— Можеш да го пояздиш на пасището, за да усетиш какво е, след това препусни в галоп по ливадата. Когато татко ти види как добре се справяш, обзалагам се, че ще ти го купи.

Ала не Джошуа, а ковачът препусна по ливадата в центъра.

— Момчето ти... — започна той задавено и стресна семейство Толивър, настанили се с приятелите си на боровите пейки. — Конят,

който гледаше днес следобед, го хвърли. Ела бързо.

Всички се втурнаха към тревистото ограждение и откриха Джошуа да лежи безжизнен в сянката на огромно смолисто дърво. Джесика коленичи до тялото и вдигна поглед към Сайлъс, през сълзи изрече думите, които подхранваха кошмарите му до края на живота.

— Прокълнати сме, Сайлъс. Прокълнати сме.

[1] *Camelia* (англ.) — камелия. — Б.пр. ↑

През пролетта на 1846 година Карсън и Юнис Уиндъм посетиха дъщеря си и зет си в „Съмърсет“. Бяха дошли специално, за да приключат бизнес уговорката между Сайлъс и Карсън и да се запознаят с новия си внук, който веднага спечели сърцето на баба си.

— Как само ми се иска Бенджамин да беше доживял да види момчето — въздъхна тя. — Щеше много да се зарадва, че внукът му толкова много прилича на рода Толивър. Момчетата на Морис... те са се метнали на Лети и не се интересуват от плантацията.

— Значи приличат на Морис — вметна сухо Сайлъс и му се стори, че извършва предателство при мисълта за Лети, родила три здрави деца — двама синове и дъщеря. Юнис заяви, че за съжаление имали „едрия кокал“ на Морис.

Петимата седяха на столове на предната веранда и само след един бегъл поглед към спокойното, безизразно лице на съпругата си, Сайлъс се засрами от проболата го завист. Знаеше какво мисли тя. Искаше му се да протегне ръка към нея, да я утеши, но това единствено щеше да я засрами и да засили болката, която тя се опитваше да скрие.

Откакто бяха почистени първите четири декара на „Съмърсет“, въпреки че той се укори, че мисли по този въпрос, Сайлъс се запита как — и кога — „проклятието“ ще се прояви отново. Къде беше проклятието, когато ставаше въпрос за памука, който след трудно начало даваше все по-голяма реколта? Нима се таеше в обилните дъждове, в подходящото време, в забележителното здраве на робите му и животните? Семейството му и работниците бяха пощадени от злополуки и болести, които да ги извадят от строя, от пожари, които съсипваха реколтата на фермерите и постройките, преди хората да се усетят? Как тази благословия бе повлияна от проклятието на майка му?

Понякога, след като двамата с Джесика се бяха любили, той лежеше буден до късно през нощта, разкъсван от демоните, които се надигаха от леговищата си, за да измъчват душите на виновните, и се питаше дали проклятието не е в утробата на съпругата му. Глупости, казваше на утринната светлина. Джесика просто бе... празна. Не можеше да вини нищо — със сигурност не и някакво си проклятие.

Джошуа бе загинал заради един глупав ковач, позволил му да язди непознат кон. Ако трябваше да се чувства виновен за нещо — а той се чувстваше виновен, — помисли си Сайлърс, докато наблюдаваше как Карсън демонстративно пали договора с разгорелия се край на пурата си, то бе, че все още възнамеряваше да върне парите на човека, който му беше платил да се ожени за дъщеря му. Как му се искаше да види изражението на наглия тип — и на Джесика също, — когато Карсън осъзнае, че зет му бе спечелил не само любовта на дъщеря му, но и огромна сума пари. Сайлърс Толивър щеше да е свободен от дълга си към Карсън Уиндъм, а Джесика най-сетне щеше да получи доказателство, че единствено любовта на съпруга ѝ го кара да е до нея.

Това обаче бе все още фантазия. Желанието да разработи и подобри земята бе огромно. След като построи пристана на реката, той започна да спестява отново, но един ковач в Илинойс, някой си Джон Диър, бе измайсторил метално рало, което разрязваше лепкавата почва, без да засича, и Сайлърс се остави на изкушението да купи няколко от изделията му. Ралата, теглени от по един кон, му спестиха и време, и пари, благодарение на стоманените остриета, за разлика от дървените, които фермерите използваха векове наред. Новите правеха бразда независимо от времето и състоянието на почвата. Преди му се налагаше да чака по няколко дена, за да изсъхне подгизналата пръст, а пък ако беше прекалено суха, наемаше трима мъже и няколко силни животни, които да изорат полето.

Имаше и други неустойими „песни на сирени“, които той чуваше и на които не успяваше да устои през десетте години, когато бе задължен на Карсън, докато най-сетне спестените пари не се стопиха. Джесика така и не разбра, че той възнамерява да изплати всичко на баща ѝ. Това беше тайна — и вина, — която Сайлърс щеше да отнесе в гроба. Докато наблюдаваше как договорът се превръща в пепел в керамичния пепелник, докато слушаше приказките на тъста си, който размахваше самодоволно пурата из дървената къща с шест стаи, срамът от неуспеха му го прогаряше като киселина.

— Всичко това е много хубаво, Сайлърс, но е крайно време дъщеря ми да заживее в прилична къща. Както обещах, парите за нея са в банката ти, и ще ти изпратя добър архитект.

Юнис погали Джесика по ръката.

— Не искаш ли голяма нова къща, която толкова много ще ти отива, миличка? — В мига, в който изрече думите, мрачен проблясък в очите ѝ издаде за пореден път изпитания ужас при вида на дъщеря ѝ, с която се срещаше за пръв път от десет години. „Мили боже, та ти... ти си... годините са ти се отразили добре“, беше възкликнала тя, за да прикрие срама си от слабото тяло в семпла рокля на селска жена, от прибраната в опънат кок под бонето червена коса.

— Благодаря, мамо — бе отвърнала Джесика, когато посрещна родителите си на гарата за дилижанси. Имаше намерение да облече единствената рокля, която бе позволила на Типи да ѝ ушие, с богато разкроена пола и подчертана талия, но тесните ръкави ограничаваха движенията ѝ, затова предпочете да облече роклята от домашнотъканно платно, с която ходеше всеки ден.

— Ще ми отива ли, мамо? — повтори Джесика въпроса на майка си.

— Като момиче от семейство Уиндъм... — Юнис погледна Сайлъс и макар да ѝ беше унизително да го каже, се насили да добави: — ... и съпруга на мъж с положение в новия щат Тексас...

Сайлъс димеше с пура и се чувстваше неловко, че слуша подобен разговор в присъствието на Томас. За него бе истински срам синът му да научи, че „Съмърсет“ и голямата къща са създадени с парите на друг, не на баща му. Томас бе едва на девет, но бе любознателно дете, което разбираше намеците, настроенията и завоалираните разговори.

— Какво е договор? — бе попитал той, когато Карсън го спомена и извади документа от джоба на палтото си.

— Съгласие между двама в писмен вид — бе отвърнал Карсън. — Този е между нас двамата с баща ти.

— И за какво сте се съгласили?

— Баща ти ще ти каже, когато прецени — отвърна Карсън и се подсмихна.

— Това засяга само нас двамата с дядо ти, Томас — бе добавил Сайлъс. — Върви да помогнеш на Джаспър с новото жребче.

— Джаспър! — възкликна Карсън. — Да не би да е кльошавото негърче, което ти позволих да вземеш, Джесика?

— Да, татко — отвърна през стиснати устни Джесика. Бе слушала разговора между Сайлъс и баща си, изпълнена с презрение и към двамата. Сайлъс бе сигурен, че е така. — Не знам какво щяхме да

правим без него. Сега Джаспър е на около двајсет и осем, женен е и има няколко чудесни дечица. Много обичам една от дъщерите му, Петюния.

Карсън изви вежда към съпругата си, с което очевидно искаше да подчертае, че двајсет и осем годишната им дъщеря не се беше променила особено. С едно движение на пурата той сложи край на въпроса за роба и отрочетата му.

— Нека Томас остане — нареди той, без да се съобразява с казаното от Сайлърс преди малко. — Така двамата с баба му ще прекараме повече време с него.

— Да, татко, нека остана — помоли Томас.

— Върви в конюшната, сине. Ще дойда да те взема след малко, за да прекараш известно време с баба си и дядо си.

Погледна злобно Карсън, за да му покаже, че ще го изпрати по дяволите, преди да му даде възможност да го засрами пред сина му. Остана силно изненадан, когато Джесика ненадейно се намеси.

— Искam къщата да бъде построена в града, на улицата, където са домовете на Дюмонт и Уоруик.

Сайлърс извади пурата от устата си.

— Няма ли да е тук, в „Съмърсет“?

— Не, в Хаубъткър, на Хюстън Авеню, на същата улица, на която живеят приятелите ни.

— След като аз плащам, държа дъщеря ми да построи къщата си където иска, по дяволите — натърти Карсън. Лапна отново пурата и се отпусна на стола, пъхнал палци в джобовете на жилетката, за да види какво мисли зет му по въпроса.

Без да обръща внимание на Карсън, Сайлърс огледа внимателно съпругата си. Бе изгубила част от жарта си след смъртта на Джошуа. Двамата с Джошуа бяха необичайно близки, грижеха се заедно за потиснатите, животните и природата, интересуваха се от книги и учение. Томас предпочиташе песните и гласовете на земята, бе изключително щастлив винаги, когато ходеше с баща си на полето — „Все едно яздя в облаците, татко!“ — и почти от бебе се интересувахе от реколтата и прибирането ѝ. „Защо трябва да е топла земята преди сеитба? Как се отделят семената от памука, татко?“

Нямаше съмнение, че Томас ще заеме мястото си като син на господаря на „Съмърсет“. Той играеше с децата на робите — Джесика

го поощряваше, — но не ги наричаше приятели както Джошуа. Приятелите му бяха синовете на семейства Уоруик, Дюмонт и Дейвис. Постепенно, докато Томас растеше, Сайлър наблюдаваше как се превръща в човек, какъвто добродушният му брат никога нямаше да бъде: наследник и истински потомък на рода Толивър, до мозъка на костите.

Скоро след смъртта на Джошуа Сайлър завари Джесика да прибира любимото дървено конче на момчето и якето от еленска кожа.

— Не трябва ли да ги дадем на Томас, за да има спомен за брат си? — предложи той.

— Не, Томас ще ги износи, ще забрави Джошуа и ще ги изхвърли — обясни тя и Сайлър се стресна от горчивината в гласа ѝ. — Предпочитам да ги запазя... за да имам аз спомен от Джошуа.

Докато мислеше за реакцията на съпругата си, на Сайлър му хрумна, че тя иска да живее далече от плантацията, защото не желаше да става свидетел как плантаторската система оказва влияние върху сина ѝ. А може би не искаше да остава в къщата, която беше дом на Джошуа, където бе претърпяла спонтанните аборти. Или пък... Сайлър забеляза погледа ѝ, насочен към пепелта от договора. Може би след днешния ден съпругата му вече не искаше да живее заобиколена от всичко онова, което ѝ напомняше за размяната, довела я тук.

— Ами ти, Томас? — попита Джесика. — Не искаш ли да живееш в Хаубъткър, близо до Джереми младши и Стивън, Арман и Филип?

— Тук ми харесва — отвърна Томас.

— Как иначе — измърмори Джесика.

Същата вечер, когато легна до съпругата си, Сайлър сложи червена роза във водна чаша и я остави до печката. На следващата сутрин Джесика я завъртя пред него, когато той влезе в кухнята.

— Това пък защо е?

— За извинение.

Очакваше тя да попита за какво, но жена му не зададе въпроса. Знаеше.

— Ще построим къщата в Хаубъткър — заяви той.

Семейството на Карсън Уиндъм — по настояване на Юнис — бе довело Уили Мей, за да може тя да види дъщеря си, така че Джесика с голямо удоволствие устрои празник в дома на семейство Толивър веднага след като родителите ѝ си заминаха за Южна Каролина.

— Отсега насетне, Типи, скъпа приятелко, си свободна — заяви тя и подаде на Типи документ, който удостоверяваше, че вече не е робиня. — Тъй като изпълних условията в договора на татко, той вече не може да ме заплашва, че ще продаде майка ти.

Типи сгъна листа и го пхна в корсажа на роклята си. Дрехата не беше от скъпа материя като на клиентите, нито кройката беше модерна. Въпреки че Типи беше вече съдружник — макар и тайно — в новия магазин на Дюмонт, не беше разумно да се показва добре облечена като белите дами, за които шиеше. Тя получаваше заплата и дял от печалбата на магазина. Живееше в малка къща, собственост на Анри, на същата улица, където бе и магазинът. Двамата с Бес и трите им деца много уважаваха чернокожата жена.

— Благодаря ти, Джесика, скъпа моя приятелко — каза Типи и снежнобялата ѝ усмивка потрепна, защото цялото семейство Толивър знаеше, че документът до гърдите ѝ не означаваше, че е свободна. Той нямаше да я защити от продажба на търг, ако я хванеха извън границите на общността, където хората знаеха за привилегированото ѝ положение. Цветът на кожата ѝ, независимо от забележителния ѝ талант натежаваше, както и при всеки друг негър, определяше, че тя трябва да се крие в сенките, когато е заобиколена от бели.

— Нали ще помагаш на жена ми да избере цветовете и тъканите за новата ни къща? — попита официално Сайлърс, както винаги, когато разговаряше с нея.

— С удоволствие, мистър Сайлърс — отговори Типи и направи реверанс.

Строежът на къщата на Хюстън Авеню започна през лятото. Джесика избра място, от което се виждаше цялата улица, сега вече застроена с впечатляващи къщи, собственост на проспериращи търговци и плантатори, на чиито съпруги им бяха омръзнали тежките задължения в дом на сред полята с насаждения и наглеждането на робите. Семейство Уоруик си бяха построили дом като средновековен

замък, наречен Уоруик Хол, близо до шатото във френски стил на семейство Дюмонт, което издаваше слабостта на Анри към изящните градини в родината му. До тях семейството на Лоримър Дейвис живееше в квадратна къща с колонада във внушителния федерален стил, а до тях се строеше сграда в италиански стил, собственост на плантатор. Семейството на Сайлс Толивър се спря на гръцкия неокласицизъм, характерен за Пътя на плантациите.

Бе необходима почти цяла година, докато разкошната триетажна къща бъде завършена на малкото възвишение над останалите домове. Елегантното фоайе с огледало в златна рамка от пода до тавана, където висеше и портретът на херцога на Съмърсет, просторните стаи с високи тавани, забележителното извито стълбище, мраморните камини и кристалните полилеи, изящните фризове, изпипаните корнизи и рамки на прозорците привличаха вниманието на всички. Сайлс и Джесика отворяха с напрегнати усмивки на често изказваното мнение, че щастието определено се е усмихнало на семейство Толивър.

През пролетта, година след завършването на къщата, Джесика наблюдаваше как Джереми разговаря с чернокожи, донесли обработени греди и дъски, от които щеше да бъде построена беседка и решетка за катерливи рози, които тя планираше за източната страна на новата къща.

— Искам да седя в беседката на ранното утринно слънце и да наблюдавам как розите ми се събуждат — бе казала тя на Джереми.

Негрите бяха бивши роби, които Джереми бе освободил скоро след като пристигнаха в Тексас. Беше дал свободата на всичките си роби, но макар и свободни, малцина си бяха тръгнали. За свободните не бе безопасно да се лутат в чужбина. Онези, които останаха, работеха на заплата в дърводобивна компания „Уоруик“. Разчитаха и на жилища в сграда на фирмата, известна като Холоус.

Действията на Джереми никак не се харесаха на останалите робовладелци и те заплашиха да бойкотират дърводобивна фирма „Уоруик“, но скоро стана ясно, че той има предостатъчно поръчки извън района и се справя добре и без техните. Освен това хората харесваха Джереми и милата му съпруга, а неудобството да купят и превозват обработен дървен материал от много километри бе твърде тежка работа.

Джесика изтъкна пред Сайлърс успешното начинание на Джереми робите му да станат надничари, а той отвърна с напрегнат глас:

— Да не би да предлагаш да плащам на негър, в когото съм инвестирал хиляди долари?

— Дай му възможност да изработи парите, които си вложил в него, и едва след това му плащай заплата.

— Не мога да си позволя да плащам заплати.

— Тогава му дай дял от реколтата, която събере. И до това ще се стигне, Сайлърс — бе заявила Джесика, готова да отстоява мнението си.

— Ако стане война, Югът ще изгуби. Северът ще освободи робите и единственият начин, по който ще можеш да събираш памука, е като дадеш възможност на нашите негри да получат справедлива част от печалбата.

— Няма да има никаква война — изсумтя Сайлърс и отказа да чуе и дума повече по въпроса за непрекъснато растящото недоволство на Севера към Юга заради робството. Изтъкна, че техните роби били щастливи. Пеели, докато работели в полето. Никой в цял Тексас не можел да се похвали с по-добре облечени и настанени роби, които можели да разчитат и на лекарска помощ. Всяко семейство си имало градина, овошки и дървета, които дават ядки, имали си крави, а в съботите и неделите почивали. Той не разделял семействата. Напомни на Джесика, че останалите плантатори недоволствали, че давал лош пример, но въпреки това изпълнявал всички желания на робите за удобства и безопасност, така че не искал повече и дума да чува по този въпрос.

Джереми отпрати хората, изтупа ръце от прахта и отиде при Джесика на верандата с коринтски колони и изглед към Хюстън Авеню, наскоро павирана с червени тухли, изпечени от местна червена глина. Беше април 1848 година.

— И така, мис Джес, как са розите? — попита той, свали шапка, седна до нея и протегна дългите си крака.

— Ще ти кажа, след като ги пресадя от „Съмърсет“ — отвърна тя иронично на шеговития въпрос.

Джереми се разсмя.

— А, да. Съпругът и синът.

— Не се тревожа за „Ланкастър“ и „Йорк“.

На Джесика ѝ беше приятно да си побъбри с Джереми, поредното хубаво нещо да живее на тази улица в града. След Типи, Джереми беше най-добрият ѝ приятел. Чувстваше се свободна да сподели с него какво ли не, много повече, отколкото с Бес и Камилия или Сайлъс. Странно, че съпрузите им не ревнуваха от тази връзка, което правеше приятелството им още по-приятно. Откакто семейство Толивър дойдоха да живеят на Хюстън Авеню. Джесика и Джереми често сядаха да си поприказват.

— Не е ли време да ги пренесеш? — попита той. — Докато не го направиш, няма да чувстваш къщата като дом.

— И розите, също като Сайлъс и Томас, са по-щастливи там.

— Ще бъдат щастливи и тук, Джес. Къщата е великолепна.

— Сам го каза. Това е къща, още не се е превърнала в дом. Доколкото е възможно, ще бъде щастлива тук, но не и Томас. Той обича да е с приятелите си, „Съмърсет“ обаче му липсва, а откакто надзирателят живее в старата дървена къща, Томас може да се прибере единствено на Хюстън Авеню.

— Нали това беше идеята?

Джесика му отправи тънка усмивка. Джереми долавяше настроенията на хората.

— Искан ми се синът ми да се отделя от плантацията поне за по няколко часа на ден... и от плантацията, и от баща си — добави искрено тя.

Джереми изви вежда.

— То е все едно и също.

— Поне ще опитам — настоя тя. — Изпълних обещанието си към Сайлъс и не съм казала и дума пред сина ни за възгледите си, но не мога да твърдя същото за примера, който му давам. И слепец щеше да види какво правя. Все пак Сайлъс е съгласен с мен, че на единайсет момчето има нужда от по-стабилно обучение от онова, което двамата можем да му дадем. Искан Томас да има избор и сам да реши какво да прави с живота си. Как ще разбере какви са възможностите, ако няма шанс да се изучи? Може да се спре на медицина или право, да стане журналист или учител.

— Това е чудесно, Джес, но как е възможно подобно нещо да стане в Хаубъткър?

— Сайлъс се съгласи да му вземе частен учител.

— Ясно — изви вежда Джереми. — И тайш надеждата учителят да постигне онова, което ти си се съгласила да не правиш.

Джесика се усмихна. Джереми за пореден път бе прочел между редовете. Джесика беше направила тъкмо това, когато получи писмо от Ги Хендли в отговор на нейното на обявата му в „Хюстън Телеграф“ и „Тексас Реджистър“. В обявата той се описваше като „преподавател по хуманитарни науки, който обръща специално внимание на класическата литература“. Джесика хареса думата „хуманитарни“. В писмото си Ги Хендли обясняваше, че е родом от Вирджиния и е завършил колежа „Уилям и Мери“. Бил работил като частен учител на децата на известен земевладелец в Хюстън, докато работодателят му не загинал във войната между Америка и Мексико. Вдовицата се преместила при семейството си в Луизиана, но той предпочитал да остане в Тексас. Щял да се радва да дойде в Хаубъткър на интервю в ден и час, определени от нея.

— Ще дойде утре с дилижанса — обясни Джесика, — и много се надявам Томас да хареса и него, и начина му на преподаване. Никак не се зарадва, когато му съобщих, че по половин ден ще учи.

— Би трябвало и ние да направим същото с децата си — каза Джереми, изправи се и вдигна шапка. — Училището ще заработи чак догодина, а е малко вероятно да привлечем талант като Сара Конклин.

Джесика вдигна поглед към него и потръпна, когато забележа многозначителния проблясък в очите му. Да не би забележката за Сара да бе поредният намек, с който той искаше да покаже, че е прозрял мотивите ѝ да наеме Ги Хендли? Все едно Джереми бе прочел писмото на учителя и бе видял малкото кръгче, което служеше за точка в края на писмото. Липсата на нормален препинателен знак не би означавало нищо за Джесика, но в писмата на Сара Конклин тя бе забелязала подобно кръгче. Единствено онези, които знаеха, че кодовете са форма на тайно общуване между членовете на Тайната железница, биха обърнали внимание на съвпадението. Да не би Ги Хендли, преподавателят, когото се надяваше да наеме за сина си, да бе аболиционист?

„30 юни 1848 г.

Това малко кръгче може и да не означава нищо. Може да е просто лично предпочитание, а не код, но подобно своеволие с писменото слово бе нетипично за Сара, която държеше на чистотата на езика, а също и за мистър Хендли. Не смея да попитам Сара в писмо, да не би някой пощенски служител да види, че е адресирано до град на Север, да го отвори и да издаде човека. Непрекъснато се оглеждам и ослушвам с надеждата мистър Хендли да се разкрие по някакъв начин, но досега «учителят от Хюстън Авеню» с нищо не е показал, че поддържа северната кауза. Ние — също и семейства Дюмонт и Уоруик — го наричаме по този начин, защото следобед, след като приключи с Томас, преподава и на техните деца.

Мистър Хендли пристигна преди два месеца. Взех го от спирката на дилижанса и го доведох тук за интервюто. Не беше какъвто двамата със Сайлъс очаквахме. Усетих колко изненадан остана Сайлъс, когато ги запознах. Обсъдихме въпроса по-късно насаме. И двамата си представяхме, че ще се запознаем с блед, късоглед, нервен господин, който подава отпуснатата си бяла ръка за поздрав, определено човек, който прекарва дните си на закрито, забол нос в някоя книга, когато разполага със свободно време. Мистър Хендли, макар и слаб човек, сравнително нисък, бързо ни доказа, че грешим. Интелигентността и жаждата за живот личаха в ясения поглед и увереното, стегнато ръкостискане. Дрехите му бяха безупречни, но личеше, че не се колебае да си свали сакото и да навие ръкави, ако се налага. Със Сайлъс, Джеремая и Мади — непогрешими съдници на човешкия характер, и най-вече Томас, го харесахме веднага, което ми донесе огромно облекчение. Синът ни дори започна да ревнува, че трябвало да дели учителя с приятелите си.

Настанихме мистър Хендли в апартамента над гаража за карети, той каза, че бил чудесен, и всичко тръгна безпроблемно. От девет сутринта до дванайсет преподава на Томас. Донесъл е книги, последните издания по писане, четене, смятане, но любимата част на Томас е, когато стигнат до «Илиада» на Омир. Ще бъде интересно да разберем тълкуванието на мистър Хендли. Дали ще подчертае, че войната е велика, или че разделя семейства и имущество, че е чиста проба загуба на време и човешки живот?

Опитах се да науча какво е мнението му за растящото напрежение между Севера и Юга, за да разбера дали сред нас не се е настанил аболиционист и ако е така, дали е активен член, или просто поддръжник на каузата, но нито една дума не ме насочи накъде клонят убежденията му. Отнася се към Джеремая и Мади с уважение, което е повече от най-обикновена любезност към слуга, но може би защото има чувството, че положението му е същото като тяхното. Веднъж смени Джеремая, който беше болен, и един гост реши, че е прислужник. Гостът се отнесе към него с презрението на надут пуяк и на излизане, когато мистър Хендли му подаде бастуна и шапката, той му се сопна.

— Това моята шапка ли е?

— Не знам, сър, но дойдохте с нея — отвърна му, без да трепне.

Мексиканско-американската война приключи през февруари и Мексико отстъпи приблизително седем територии на Съединените щати, които след време ще бъдат присъединени към Щатите. Тази придобивка предизвика нова конфронтация между членовете на Конгреса — едните, настроени против робството, и другите за робството. Ако териториите влезеха като свободни щати, балансът на силите щеше да бъде нарушен и Северът щеше да има повече гласове в сравнение с Юга по въпросите за робството — можеха дори да го забранят.

Попитах направо мистър Хендли какво мисли за изхода от този дебат, с надеждата той да ми се довери.

— Компромис — рече той, — в който нито една от страните не получава онова, което иска.

Този неутрален отговор не задоволи любопитството ми, то продължаваше да ме измъчва, затова реших да го проверя, като разкрия собствените си симпатии. Искаше ми се да знае, че не е сам.

Семейства Уоруик и Дюмонт са чести гости в дома ни и Ги Хендли се превърна в желан гост на сбирките ни. Той има невероятен ум, притежава чар и Джереми и Камилия, Анри и Бес са очаровани от преподавателските му умения. Научил е момчетата да рецитират части от пиеси на Шекспир и през август ще поставят на сцена «Макбет», в която ще участват синовете ни и Нанет Дюмонт.

Моите симпатии не са тайна за близките ни приятели. Те са ни като семейство. От нас единствено Сайлъс вярва, че робството е жизненоважно за южняшката икономика. Подбрах момента добре. Вечеряхме, когато подхвърлих небрежно:

— Разбрах, че следващия месец в Ню Йорк ще има конвенция за правата на жените.

— Наистина ли? — ахна Камилия и ококори сините си очи. — Това пък защо?

— За да се даде право на жените да гласуват, да имат достъп до същото обучение като мъжете, да контролират телата и собствеността си и да им се плаща еднакво — изцитирах аз.

— Четох по този въпрос — намеси се Джереми. — Пожелавам им успех.

— Според мен е напълно справедливо — обади се Анри.

Сайлъс наведе глава и ме погледна, а по устните му затрепка усмивка.

— А пък аз си мислех, че нашите дами вече имат тези права, освен гласуването. Господа, представяте ли си какво

би станало, ако откажем на съпругите си нещо, което искат?

Всички избухнаха в смях, а аз продължих:

— Това показва единствено, че ние, дамите на тази маса, не се борим за онова, което е по право наше, защото истината е, че в тази страна жените имат същите права като негрите работници на полето, които се надяват някой ден да бъдат освободени.

Мистър Хендли ме зяпна, докато останалите похапнаха десерт, без да се притесняват от казаното, сякаш комар бе кацнал на купичките им с крем. Нямах представа какви мисли му се въртят в главата. Да не би да остана шокиран, че съпругата на робовладелец изказва подобно мнение, или бе радостен, че е открил съмишленик във вражеския лагер? Каквото и да мислеше, аз се бях разкрила. Сега просто трябваше да чакам, за да видя какво ще се случи.“

Четвъртата събота от всеки месец, когато настанеше студ, бе от най-дългоочакваните щастливи дни на Сайлъс. Традиционната среща в „Съмърсет“ с Джереми, Томахок, Анри и синовете им, които растяха, бе започнала преди няколко зими. Томахок остана при Джереми и се бе превърнал в дясната му ръка. Познанията му за животните, природата и терена бяха изключително полезни за бизнеса с дървен материал и за отглеждането на добитък на обезлесените земи, засадени с ръж, която бе продавана като фураж, но индианецът предпочиташе да ходи на лов с любимия си работодател и приятел.

Една неделна сутрин, когато температурата беше паднала до нула градуса, двамата с Джереми пристигнаха в „Съмърсет“ с две одрани сърни, преметнати на конете. Дивечът на Томахок винаги беше добре дошъл. Той никога не застрелваше животните в корема, не само защото беше жестоко, ами и защото трупът щеше да се развали бързо вместо да узрее, процес, който правеше месото по-ароматно и крехко. Узряването се постигаше, като еленът се оставяше да виси няколко дена до седмица, за да могат ензимите да разградят жилавите свързващи тъкани. Ловците, които нямаха опит с този метод, не желаеха да оставят елена да виси по-дълго от няколко часа, да не би месото да се развали, докато Томахок познаваше точния час, в който да нареже улова и да го отнесе на масата.

Тъй като не обичаше лова, Сайлъс и семейството му посрещаха гостите с готовност и през останалата част от деня всички помагаша да се нареже месото и да може Джесика да разпредели голяма част между робите. Много скоро шишовете започваха да се въртят в двора на „Съмърсет“ и в селището на робите, ароматът на печено месо от многобройните огньовете се смесваше. Като благодарност за усилията и щедростта на Джереми и Томахок, ги канеха на вечеря и чаша, дори две боровинково вино.

Благодарството на Джереми и уменията на Томахок доведоха до включването на Анри в съботния ритуал, но по това време Джесика вече живееше в града и мъжете оставаха сами, за да нарежат месото, да го изсушат и осолят и да натъпчат наденици. Имаше много храна и напитки, смях, разговори и груби шеги, подходящи единствено за мъжка компания, които правеха работата по-лека. Скоро след това

четвъртата събота от студените месеци бе отбелязана на календарите в домовете на семейства Толивър, Уоруик и Дюмонт като *мъжкия ден в „Съмърсет“*.

И така, Сайлърс, дългогодишните му приятели и синовете им се събраха в едно ясно, но мразовито съботно утро в края на октомври 1850 година. На Сайлърс всеки път му се искаше да си бяха останали в дървената къща, където сега вече живееше надзирателят. Бараката с една стая, която използваше за кабинет и където преспиваше понякога, бе малка, за да се хранят и подслонят четирима възрастни мъже и шестимата им подрастващи синове, но земята отвън беше твърда, добре отъпкана и подходяща за маси и столове.

Рано следобед разфасоването бе приключено и шишовете се завъртяха. Бъчва бира от таверната в града бе поставена наблизо, а чашите какао, които Джесика беше изпратила за момчетата, стояха на топло върху жарта на лагерния огън.

Сайлърс обожаваше тези моменти на спокойствие с приятели по средата на кралството си. Най-много се радваше, че може да ги сподели с Томас, вече на тринайсет. Момчето приличаше безкрайно много на него и като външен вид, и като държание, и като разбирания. Колкото и да се опитваше, Сайлърс така и не успя да открие и луничка от Джесика по кожата му, нещо, което и тя бе забелязала, но пък момчето я обичаше безкрайно много. Тази сутрин ги завари в кухнята, Джесика все още по халат, а Томас, облечен в дрехи за лов. Тя бе станала рано, за да провери кошниците с храна, които щяха да занесат в плантацията. Томас се беше промъкнал зад нея, за да я прегърне през кръста, и бе отпуснал брадичка на рамото ѝ. Беше пораснал толкова висок, че вече трябваше да се наведе, за да отпусне глава, както навремето.

— Вече си твърде висок за тази възглавница, Томас — бе казала тя.

— Още не съм готов — призна той.

Сайлърс видя, че отговорът ѝ достави удоволствие. Тя се завъртя и близна пръсти, за да приглади рошавите черни вежди, съвсем като на баща му. Докато тя наблюдаваше сина си, Сайлърс забеляза измъчения поглед на човек, който трябва да пусне любимата си птичка, отглеждана от съвсем малка на свобода.

— Напротив — отвърна тихо тя и наведе главата му, за да го целуне по челото. — Да прекараш хубаво с баща си, сине.

В подобни моменти Сайлъс усещаше как го прорязва болка за другия му син, погребан в местното гробище. Той никога нямаше да прояви същия интерес към „Съмърсет“ като Томас. Джошуа щеше да остане до Джесика.

Замисленият Сайлъс протегна крака и преплете пръсти на все още стегнатия си корем, и погледна над главите на групата около огъня. По устните му трепкаше усмивка и показваше, че слуша приказките, макар да не чуваше за какво говорят. С изключение на голямата къща, мечтата му за „Съмърсет“ се беше сбъднала. Все още го чакаше много работа — да купи още земя, роби и животни, също и машини, да разшири постройките, но основната част от плантацията бе вече създадена. Всичко, което притежаваше беше негово, макар да не го беше постигнал изцяло със своите ръце. Независимо от това той нямаше дългове, а реколтата бе толкова добра през изминалите години, че успя да отдели част от печалбата, за да плати на Карсън Уиндъм. Този път нямаше да се провали. Нямаше да позволи изкушението да го отклони от целта. Прецени, че ще му трябват още две години, за да уреди сметките си с човека, когото мразеше, макар да бе минало толкова много време. Сайлъс се надяваше единствено тъстът, който приближаваше седемдесет, да живее достатъчно дълго, за да получи цялата сума.

Чувстваше, че трябва да го направи: да върне парите на бащата на Джесика, за да бъде спокоен, че е спечелил дори онази малка част от сърцето ѝ, която не беше негово. След всичкото това време той усещаше, че Джесика задържа част от себе си и цялата му любов и грижи не биха могли да я спечелят. Все още усещаше слабо, но натрапчиво ехо при спомена как бе станала негова съпруга и въпроса дали щеше да я пожелае, ако имаше избор. Бе решил да премахне това съмнение завинаги. След като изгуби доведения си син, когото обичаше като свое дете, след като роди момче в система, която мразеше, Джесика щеше поне да бъде сигурна, че съпругът ѝ не желае друга жена до себе си, освен нея.

Сайлъс насочи вниманието си към синовете на тримата си приятели. Всичките момчета бяха хубави, истинска амалгама от прелестни майки и красиви бащи. Най-големите —

тринайсетгодишните Томас, Джереми младши и Арман — бяха неразделни още от пеленачета. Вторите — Филип, син на Анри, и Стивън Уоруик, на дванайсет и единайсет — също бяха изковали здрава връзка. Робърт, най-малкият на семейство Уоруик, създаваше известни проблеми, тъй като имаше хроничен бронхит, беше почти връстник на прелестната седемгодишна дъщеря на Анри, Нанет, и си играеха често, но навършил девет години, той вече скучаеше с момиченцето и предпочиташе компанията на братята и приятелите си. Тази година за пръв път се присъединяваше към групата в „Съмърсет“. На Сайлс щеше да му бъде приятно да включат и Ги Хендли в събиранията, но той бе нает в новото училище и момчетата — всичките му бяха ученици — щяха да се притесняват.

Разговорът стана сериозен, когато се насочи към компромисното споразумение от 1850 г., ратифицирано от Конгреса и превърнато в закон от президента Филмор в края на септември. Всички бяха единодушни, че отношението към Тексас е било благосклонно. Когато щатът даде част от територията си, Съединените щати се съгласиха да поемат дълговете на бившата република, решение, което бе добро за икономиката на Тексас. Имаше обаче нещо, което силно тревожеше Сайлс. Калифорния бе приета като свободен щат и сега и двете камари на Конгреса бяха контролирани от аболиционисти.

Обсъждането бе неочаквано прекъснато от силния лай на кучета и тропот на конски копита, които приближаваха „Съмърсет“. Сайлс може и да си въобразяваше, но му се стори, че селището на робите, на осемстотин метра от тях, потъна в мълчание.

Мъжете, жените и децата сигурно познаваха звука. Такава врява вдигаха патрулите, когато търсеха избягали роби. Сайлс и гостите му скочиха, когато шестима мъже, водени от Лоримър Дейвис, се приближиха до тях. Сайлс веднага забеляза как заблестяха очите на Лоримър, когато разбра, че тук има събиране, на което той и синът му никога досега не са били канени. Въпреки че Томас харесваше Джейк, Сайлс така и не успя да приеме Лоримър и съпругата му. Бе забелязал подлост у плантатора. Той твърде много обичаше да замахва с камшика, а Стефани му се струваше прекалено претенциозна.

— Добър ден, господа — поздрави плантаторът и докосна шапката си. — Простете, че вдигам прах около храната ви, но търсим един от моите черньовци. Избяга снощи, а не е най-обикновен полски

работник. Беше иконом в дома ми. За лоялност и дума не може да става. Може ли да претърсим селището на вашите роби? Едва ли е отишъл далече.

— Ще дойда с теб — реши Сайлъс и остави халбата с бира. В никакъв случай нямаше да позволи на Лоримър и главорезите му да претърсят бараките на робите и да ги подплашат с камшиците и пушката си. Стана му неприятно, когато разбра, че избягалият е Езекил. Икономът на семейство Дейвис работеше за тях от много време и беше мил човек, отнасяше се чудесно с децата. Томас и приятелите му го обичаха. Сайлъс веднага забеляза тревогата на момчетата, които не отделяха поглед от мъжете.

— И аз ще дойда — заяви Джереми и метна на широките си рамене ловджийско сако.

— И аз идвам — изправи се Анри и застана до Сайлъс. — Момчета — заръча, — оставате тук и поддържате огъня.

При претърсването не откриха избягалия иконом от плантацията на Дейвис. Селището бе оставено във вида, в който го завариха, и благодарността на робите към хуманното отношение на господаря и приятелите му бе почти осезаемо, тъй като знаеха, че новопристигналите са способни на жестокости. След това те отново завъртяха шишовете над огньовете и подновиха танците. Всички в „Съмърсет“ — и черни, и бели — знаеха какво ужасно наказание очаква Езекил, когато го заловят.

— Спомних си думите на Томас Джеферсън от 1782 година, казани в „Бележки за Вирджиния“, когато прочетох тези възмутителни писания — обясняваше Джесика на Типи за Компромисното споразумение от 1850 година, когато приятелката и прочете препечатката му в „Демократик Телеграф“ и „Реджистър ъв Хюстън“.

Типи посегна към сандвич от чинията, която Джесика ѝ подаде.

— Кои думи?

— Джеферсън казва: „Трепера за страната си, като знам, че Господ е справедлив“.

— Амин — отвърна Типи. — До няколко години Югът ще усети камшика на тази справедливост, задето е поробил чернокожите. Компромисът просто отлага обявяването на война между Севера и Юга. Неизбежно е. Северът никога няма да приеме закона за избягалите роби, а Югът няма да толерира някой да не го спазва.

— Господ да ни е на помощ — промълви Джесика, притисната от ужасния страх, свил стомаха ѝ, когато си помисли как този конфликт ще се отрази на сина ѝ, единственото ѝ дете. Томас беше на тринайсет. След няколко години щеше да е на възраст да постъпи в армията.

— Извинявай, че се разприказвах, Джесика — рече Типи и по лицето ѝ се изписа тревога. — Все забравям какво би означавала войната за вас двамата със Сайлъс.

— Независимо дали е изречена или не, истината си остава истина и ми се налага да живея с нея — отбеляза Джесика и си наля нова чаша „Асам Голд“ от масичката за чай в стил риджънси. И чаят, също като масата и повечето мебели, избрани за елегантните стаи в дома на семейство Толивър, беше внесен от Англия.

— Трябва да имаме в дома си вещи, които показват откъде са корените ни — бе настоял Сайлъс, докато обсъждаха обзавеждането с Хенри Хауърд, известния архитект, който Карсън беше изпратил от Луизиана, за да проектира къщата на семейство Толивър. Сайлъс не помоли Типи да участва в избора, но изглежда, тя беше одобрила предложеното от архитекта, особено за стаята, в която двете с Джесика пиеха чай всеки следобед.

— Може пък да стане чудо и страховете ми да се окажат напразни — продължи Джесика. — Сайлъс все разправя, че нямало да

има война. Настоява, че индустрията ни била твърде важна за Севера. Фабриците им зависели прекалено много от южняшкия памук за платове за износ.

— Какво пише Сара?

Джесика отпи глътка чай и затопли студените си устни.

— Че движението на аболиционистите не може да бъде спряно. Според нея войната приближава. Племенникът ѝ Пол щял да участва. Завършил е Уест Пойнт и е произведен в чин втори лейтенант.

Типи разбърка захарта в чая.

— Лоримър Дейвис и хората му идваха в къщата ми, за да търсят избягалия му роб — подхвърли тя. — Беше сигурен, че ще открие горкия човечец у нас.

Джесика остави чашата си. Беше ужасена.

— Как смее! Обиди ли те?

— Обърна наопак къщата ми. Анри беше в „Съмърсет“ с мъжа ти и мистър Джереми, иначе нямаше да позволи подобно нещо да се случи.

— Веднага ще кажа на Сайлърс...

— Джесика, моля те, недей — вдигна умолително ръка Типи. — Остави. Не съм казала дори на Анри. Оправих бъркотията и всичко вече е наред.

— Защо не бях мъж, тогава... — избухна побеснялата Джесика.

Стъпки — ботуши по лакирания паркет от орехово дърво в антрето — ги известиха за пристигането на Сайлърс и Типи на мига смени темата.

— Хенри Хауърд се е справил чудесно с къщата — одобри тя. — Когато ходих с Анри в Ню Орлиънс, за да му помогна да изпразни магазина на баща си — да почива в мир, — видях какво е направил с къщите на баронеса Понталба във Френския квартал. Поставил е парапети от ковано желязо на верандите, а в средата са изписани инициалите на баронесата.

Джесика прехапа устни. Много се натъжаваше, че на Типи ѝ е неудобно да говори свободно в дома на най-добрата си приятелка пред съпруга ѝ. Типи така и не спечели сърцето на Сайлърс, въпреки че той се отнасяше любезно с нея и я търпеше да влиза и излиза от къщата, когато пожелае. Никога не каза и дума, но сдържаността му издаваше, че не е приел мястото, което съпругата му ѝ е отредила в дома им.

Както винаги, Джесика уважи дипломатичността на Типи.

— Много интересно — отвърна тя, когато съпругът ѝ влезе при тях.

— Кое е интересно? — попита той.

Джесика се обърна, за да го поздрави, и усети прилив на чувствено удоволствие, което продължаваше да я изненадва след петнайсетгодишен брак и при наличието на различията, които така и не бяха преодолели. На четиресет и четири, Сайлърс беше станал по-красив и по-мъжествен от когато и да било. Дрехите му на господар на дома отиваха много на забележителния му външен вид и висока, властна фигура. С Джереми и Анри бяха прекарвали следобеда с останалите членове на градския съвет на среща, в която да се запознаят със собственика на банка, предложила да финансира построяването на търговски сгради в Хаубъткър. Откакто градът им стана един от най-големите и проспериращи в щата, се провеждаха много такива събрания. По настояване на Сайлърс през 1839 година първата комисия по градско планиране бе успяла да прокара предложение обществените и търговските сгради да бъдат построени в неокласически стил, традиционен за Юга.

— Джесика ще обясни — каза Типи, изправи се, както винаги в присъствието на Сайлърс, с което показва, че си тръгва.

— Типи ми донесе ново изобретение, наречено безопасна игла — похвали се Джесика и отвори кутийка на помощната масичка, за да покаже на Сайлърс какво има вътре. — Анри е поръчал цяла пратка и Типи, разбира се, ми подари няколко. — Тя показва закопчаващо устройство от тел, извито като кръг в единия край, за да образува нещо като пружина, а в другия с метално капаче, което бе закопчалка и защита от острието.

— Много умно — рече Сайлърс, когато Джесика показва как се използва. — Трябва ли да си тръгваш толкова скоро, Типи?

— За съжаление трябва, мистър Толивър — рече Типи. Това бе вечният любезен разговор между двамата. Рядко се случваше да разменят повече от няколко думи.

Джесика я изпрати до вратата и се върна в стаята, където Сайлърс беше взел вестника, оставен отворен на страницата, която двете с Типи четяха.

— Не е нужно да обясняваш — започна той. — Това ми показва темата на разговора ви.

— Да ти наля ли чаша чай? — попита Джесика, без да обръща внимание на думите му, и разпери полата на копринената рокля, за да седне отново. Колосаните фусти от миналите години бяха сменени с лек кринолин и Джесика се справяше по-лесно.

Сайлърс стисна ръката ѝ и я накара да се изправи.

— Можеш да ме отведеш на горния етаж — подхвърли той, без да крие намеренията си.

— Какво? Още е следобед.

— Томас ще се върне късно вечерта. Двамата с Джереми младши и Арман отидоха в „Съмърсет“, за да помогнат на Джаспър и хората му да съберат прасетата. Джаспър ще внимава да не си навлекат някоя беда. Освен това — Сайлърс я привлече по-близо, — прочетох изражението в очите ти още с влизането.

— Какво изражение? — попита невинно Джесика, останала почти без дъх, докато сърцето ѝ препускаше. — Нямам никаква представа какви ги говориш.

— Имаш, и още как, но ще се радвам да ти покажа — заяви той, като се включи в сексуалната игра, започната много отдавна в хотел „Уинторп“.

Преди да я поведе към стълбището, погледът на Джесика попадна върху заглавието „Компромис“ във вестника. Компромисите бяха опазили брака им. Двамата потискаха убежденията си и това им даваше възможност да се любят следобед, а Сайлърс все още успяваше да я отвежда до върховете на високи планини, извисили се над облаците. Двамата обаче бяха разделени от цяла една страна. Дали войната, когато дойдеше, щеше да застане между тях?

— Извинете, че ви прекъсвам, докато четете, мис Джесика, но мистър Хендли е долу — съобщи Мади, когато влезе в хола към голямата спалня, където Джесика четеше повечето следобеди. — Каза, че било важно да говори с вас.

— Разбира се, веднага ще сляза, Мади — отвърна радостно Джесика. Бившият частен учител на сина ѝ много ѝ липсваше, откакто се изнесе от апартамента над гаража за карети и си нае стая в пансион близо до училището. — Направи, ако обичаш чай, а аз ще се опитам да го накарам да остане малко.

Точно навреме, помисли си Джесика и отбеляза мястото, до което беше стигнала в английския превод на „Към себе“ от Марк Аврелий, който Сара Конклин ѝ беше изпратила наскоро. Нямаше по-подходящ човек, с когото да обсъди възгледите на римския император от Ги Хендли. Колко хуманен и мъдър лидер и управник е бил — последният велик император на Рим, запомнен със социалните си реформи и законите, които давали на жените и робите по-голяма свобода и защита. Хората от коридорите на властта в Съединените щати — независимо дали бяха във Вашингтон, окръг Колумбия, или в малки градчета като Хаубъткър — можеха да се поучат от него. „Чуй чуждото мнение и нито един човек няма да реши, че греши. Ако нито един човек не се страхува, че греши, то тогава няма да съществуват и грешки.“

Нима това не бе достатъчно подходяща храна за умовете на лидерите, които вярваха, че гласът на опозицията трябва да бъде заглушен, дори да увиснат на най-близкото дърво!

Докато слизаше по стълбите, Джесика рязко спря. Защо му е на Ги Хендли да я посещава в работен ден, след като учебните занятия все още не са приключили? Господи! Не бе възможно нещо да се е случило с Томас.

Тя забърза и влезе в хола. Ги Хендли стоеше пред камината, приковал поглед в пламъците, които разпръскваха ноемврийския студ. Все още не беше свалил палтото си, а бастунът и шапката бяха оставени на масичката, за да са му под ръка, когато тръгва. Значи нямаше намерение да остане.

— Да не би нещо да е станало с Томас? — попита Джесика от вратата.

Ги Хендли се обърна бързо и Джесика притисна ръка към гърлото си, когато видя изражението му. Бившият преподавател от Хюстън Авеню пристъпи напред и протегна ръка, за да я успокои.

— Не... не — рече той. — Извинявам се, ако съм създал грешно впечатление.

— Къде е Томас?

— Все още в училище с останалите ми ученици. Асистентът ми е с тях. Дошъл съм по друг въпрос, а времето е от първостепенно значение.

Джесика се отпусна облекчено на най-близкия стол. Носеше книгата с размисли на Марк Аврелий и я остави на масичката.

— Какъв въпрос? — попита задъхано тя.

— Джесика... имам нужда от помощта ви.

Никога досега не я беше наричал по име и не би го направил и сега, каза си тя, ако не беше отчаян.

— Разбира се, стига да мога — отвърна тя.

— Аз... — Той погледна към зейналата врата към коридора и побърза да затвори.

— За бога, Ги — възкликна тихо Джесика. — Какво има?

— Искам да ми помогнете да уредя бягството на един роб.

Тя остана с отворена уста. Трябваша й няколко секунди, преди дъхът ѝ да се върне.

— Беглецът на Лоримър Дейвис — досети се тя.

— Да. Мистър Дейвис е продал съпругата му на един плантатор в Хюстън и нещастникът е избягал с надеждата да я открие. Скрих го в склада зад училището, но той не може да остане затворен там. Знам, че поемам огромен риск, като се обръщам към вас, а ако не се съгласите да ми помогнете, поне се надявам да запазите тайната.

— Вие сте аболиционист.

— Точно така.

— Сигурна бях! — възкликна тя и удари победоносно с ръка по облегалката на стола. — Член сте на Тайната железница.

— Да.

Джесика се изправи и подаде ръка.

— Стиснете я. И аз съм аболиционист. Какво искате да направя?

Забеляза, че той почти се олюля от благодарност, докато поемаше ръката ѝ.

— Бихте ли скрили човека — казва се Езекил — в стария ми апартамент над гаража за карети, докато не уредя да го отведат на безопасно място?

— Мислите ли, че тук ще бъде в безопасност?

— Не мога да се сетя за друго място, което патрулите не биха проверили.

Мислите на Джесика препускаха. Спомни си деня в „Уилоушайър“, когато двете с Уили Мей скриха Джаспър в беседката. Хората на баща ѝ претърсиха всички постройки, без нито веднъж да се досетят, че един роб може да си избере скривалище толкова близо до голямата къща. От скришното си място в апартаментата беглецът можеше да поглежда през прозореца и да наблюдава верандата на Лоримър Дейвис. Каква невероятна ирония.

— Прав сте — съгласи се Джесика и изтегли ръка. — Ще го направя. Имате ли с какво да го откарате? Предлагам да го взема в моята карета, когато учебните часове приключат, и да го доведа тук.

Ги поклати глава, мрачното му изражение бе заменено от възхитена усмивка.

— Вие сте невероятна жена, Джесика Толивър. Знаех си, че мога да ви се доверя. И аз щях да предложа същото, но какво ще правим с Томас? Нали ще се прибере след училище?

— О, само да се преоблече и да оседлае коня си — успокои го Джесика, — след това двамата с Джереми младши и Арман отиват в „Съмърсет“, за да помогнат при коленето на прасетата. Синът ми и баща му няма да се върнат до довечера.

— Ами слугите?

— Няма да кажат и дума на Сайлъс, още по-малко на Томас, дори случайно да открият Езекил. Много добре знаят, че има избягал роб, дори днес сутринта чух Мади да се моли на Господ да го спаси. — В този дом нямаше нито една Лулу, каза си Джесика. Беше се уверила, че в дома ѝ не живеят предатели.

— Чудесно — зарадва се Ги. Взе шапката и бастуна. — Трябва да се връщам. Не смея да оставя асистента си сам за по-дълго, да не би да се обърка. Джесика... госпожо Толивър... не знам как да ви се

отблагодаря. Надявам се, че с малко късмет, Езекил ще ви гостува само няколко дена.

— Нали знаете какво ще ви се случи, ако ви разкрият? Ще ви пребият с камшик и ще ви изгонят от града.

— Знам, но това е нищо в сравнение с мъченията, на които ще подложат Езекил.

— Вие сте смел човек, Ги Хендли. Моля ви, наричайте ме Джесика.

Веднага след като той си тръгна, Джесика изпрати Мади в дома на Бес Дюмонт с бележка, в която молеше за подправки, каквито не бяха насадени в градината на семейство Толивър.

— Какво е анасон? — попита Мади, сбърчила чело. — Как ще го използвам?

— Има вкуса на лакрица и ще го прибавя към тестото за сладки.

— Вий ли, мис Джесика? Не сте пекла нищо от години.

— Крайно време е отново да започна — отвърна тя и се постара да скрие нетърпението си.

На останалите слуги възложи задачи, за да останат в стаите в предната част на къщата, а Джеремая изпрати да плеви в страничната градина, така че да не види как господарката му пренася одеяла и нощно гърне към гаража за карети.

Когато Томас се върна от училище, гладен, както винаги, Джесика не му даде от недокоснатия поднос с чай, който Мади беше приготвила за Ги Хендли, като обясни, че ще му завие парче кейк и сандвичи за „Съмърсет“.

— Искam да стигнеш в плантацията, докато е все още светло, за да помогнеш на баща си — рече тя и промененото й отношение накара момчето да я погледне учудено. Томас беше свикнал майка му да търси претекст да удължи времето, което прекарваха заедно, но остана доволен, че най-сетне е променила мнението си. Преди да го вземе от училище, Джесика беше приготвила кошница с храна „за болните“, както обясни на Мади. Всъщност беше за беглеца и храната трябваше да му стигне, докато Джесика не намереше подходящо време, за да му занесе още. Благодарение на архитекта Хенри Хауърд имаше стълби към апартамента вътре в гаража за карети, за да се използват в лошо време, така че робът лесно можеше да се измъкне от каретата и да се скрие в мрака.

Джеремая беше впрегнал коня и каретата беше готова, когато Томас и приятелите му препуснаха по булеварда. Ги я очакваше и я поведе към вратата на използваната за склад барака зад сградата на училището. Изпълниха задачата за по-малко от минута, но в случай че някой познаеше каретата на Джесика, спряна на това необичайно място, Ги извади градинарски инструменти, които уж вземаше назаем.

Когато се върнаха на Хюстън Авеню, беглецът забърза по стълбите, но тя не се качи с него. Джеремая щеше да дойде всеки момент, за да се погрижи за коня. Джесика се надяваше той да не подуши силната мускусна миризма на роба, примесена с пот и страх.

— Горے има всичко, от което се нуждаеш — прошепна тя на Езекил малко преди да пристигнат.

— Сполай ви, мис.

— И не забравяй. Нито звук. Пълна тишина. Няма да кихаш, няма да кашляш, не шавай и никаква светлина. Конюшната е до гаража за карети и съпругът и синът ми ще приберат конете си по здрач, а и през деня често влизат и излизат.

— Добре, мис.

Беше го виждала няколко пъти, когато семейство Дейвис канеха гости в плантацията, а жена му беше лична прислужница на Стефани в дома им на Хюстън Авеню.

— Много съжалявам за жена ти — рече Джесика. — Може би... може да се отнасят добре с нея.

— Онзи, дет я купи, е лош. О, Дела... — простена човекът.

Как бе възможно Езекил да се надява да я спаси, запита се Джесика и сърцето ѝ се сви, когато долови мъката на чернокожия. Същата вечер, докато лежеше до дълбоко заспалия си съпруг, сърцето ѝ биеше високо в гърлото от страх за безпомощния обитател над гаража за карети. Мъката на Езекил я измъчва чак до сутринта.

Ги беше казал, че до два дена ще дойде за „пратката“, нощем, когато всички в къщата спят. Щял да отнесе всички доказателства за присъствието на роба. Най-разумно бе Джесика да не използва каретата, докато той не дойде под някакъв претекст, за да ѝ каже, че Езекил е заминал — например да ѝ донесе книга, която със сигурност ще ѝ се стори интересна.

В късното утро на третия ден Ги все още не се беше появил. Джесика се чувстваше като лъв в клетка. Не преброи колко пъти наднича през задния прозорец на къщата, откъдето се виждаше беседката, розовата градина и гаражът за карети, но внимаваше много да не събуди любопитството на съпруга и сина си. Ги беше скрил беглеца в особено неподходящо време. Училището бе затворено заради Деня на благодарността. Тъй като времето бе студено и дъждовно, Томас си стоеше вкъщи и играеше на карти с Джереми младши, Арман и Джейк Дейвис. Дори Сайлъс тръгна за плантацията по-късно от обикновено. Беше наел управител, който пое значителна част от работата му в „Съмърсет“, така че сега разполагаше с повече време, за да се радва на живота, който водеха останалите плантатори. Едно от удоволствията му беше да се излежава до късно с Джесика, но тя бе толкова напрегната, че не откликваше.

Денят се изнизваше бавно и съмнението започваше да надвисва над нея като сянка. Ами ако нещо се беше случило на Ги? Ами ако са го заловили и той не успееше да си вземе пратката? Ами ако Езекил все още беше в апартамента над гаража? Ами ако миризмата на пълното гърне се усети на долния етаж? Ами ако му свършат храната и водата?

— Мис Джесика, да знаете, че през последните два дена се държите кат птиче, дет няма къде да кацне — отбеляза Мади. — Туй време май не ви понася.

— Така е, Мади — потвърди Джесика. — Нямам търпение да поработя в градината.

— Кат се ядосвате, почвата няма да се изсуши по-бързо. Що не идете да си видите приятелките? Ревматизмът на Джеремая не го мъчи чак толкоз, че да не може да впрегне каретата.

Докато я слушаше, на Джесика ѝ дойде вдъхновение. Никой нямаше да си помисли нищо, ако тя оседлае коня си, за да спести на Джеремайя болката в поразените от артрит стави.

— Остави човека — спря тя прислужницата. — Ако ми се излиза, аз ще се справя и сама.

Сега бе най-подходящият момент. Обядът беше приключил. Прислугата се хранеше в кухнята. Сайлс беше тръгнал за плантацията, а Томас беше отишъл да играе на карти у семейство Дейвис. Джейк бе споменал, че баща му все още търсел избягалия иконом. Джесика си сложи бонето, загърна се в шала и си взе чадъра.

Не съобщи на Мади, че излиза, а се измъкна през вратата на страничната тераса, за да отиде до гаража за карети. Може пък никой в къщата да не забележи, че е излязла. Ако Езекил бе все още в апартамента, щеше веднага да отиде до пансиона, за да говори с Ги Хендли. Ако пък някой любопитен попиташе защо съпругата на Сайлс Толивър посещава младия красив учител — имаше предвид нахалната хазайка на Ги, — веднага щеше да каже, че иска да го покани да вечеря със семейството ѝ на Деня на благодарността.

С огромно усилие изтегли тежката врата на гаража за карети. Трябваше да я остави отворена, за да се види, че оправя каретата, ако някой заподозре нещо, а дъждът щеше да я скрие, когато излезе. Не усети миризма във влажното помещение. Зачака, послуша се, но чу единствено барабаненето на дъжда по покрива. През обсипаните с капки прозорци на кухнята, блеснали от запалените керосинови лампи, тя видя слугите, насядали около масата за обяд. Бе малко вероятно някой да забележи, че вратата е отворена.

Джесика бързо се качи по стълбите към тясната площадка и почука на вратата.

— Има ли някого? — прошепна тя.

Отговор не последва. Тя натисна бравата и застина на място, когато усети, че среща съпротива.

— Кой е там? — попита по-високо.

Чу стъпки да се отдалечават от вратата, отвори и видя Езекил увит в одеяло, свит край далечната стена, очите му ококорени от страх. Джесика изпусна дълго сдържания дъх.

— Какво правиш още тук? — попита тя и влезе вътре, но остави вратата отворена, за да чуе, ако някой влезе при каретите.

— Човекът не дойде — отвърна Езекил. — Не знаете ли?

— Нямам известие от него.

— Каза, че щял да ви прати бележка.

— Не съм я получила. Затова дойдох — да разбера какво става.

Негърът се загърна в одеялото.

— Човекът каза, че не безопасно да се пътува. Май господарят и кучетата му дебнат наоколо. Човекът каза, че дойде късно довечера. Господарят Дейвис щял да бъде зает тогаз.

Ще играе покер със Сайлърс, спомни си Джесика. Беше третата сряда от месеца и бе ред на Лоримър да покани картоиграчите у тях. Обикновено се застояваха до след полунощ. Тя се огледа. Робът беше поддържал стаята в безупречен вид. Не бе спал на оправеното легло, а върху вещите си, които бе разстлал на пода. Не се бе хранил на масата, а направо от кошницата, не бе посмял да запали печката, въпреки че температурата беше паднала под нулата през последните две вечери. Не миришеше на мръсно тяло, нито на нощно гърне. Когато паднеше мрак, той бе рискувал да слезе по задното стълбище, за да изхвърли гърнето и да се измие под плющия дъжд.

— Кога видях... човека за последно? — Джесика бе забелязала, че робът не нарича Ги по име, следователно и тя нямаше да го назове. Бе малко вероятно Езекил да не знае, че кондукторът му е местният учител. Ако го хванеха, робът щеше да познае Ги, но нямаше да го издаде.

— Към полунощ снощи. Донесе храна и сако — каза Езекил. Разгърна одеялото и й показа доказателството. — Тогаз ми рече, че оставам до таз вечер.

— Бележката, която спомена... каза, че я е изпратил до мен.

— Да ви рече, че още съм тук.

Джесика настръхна. Бележката сигурно е била изпратена по куриер. Въпросът бе по кого? И на кого я беше дал куриерът? Ако беше предадена на някой от слугите, тогава тя със сигурност щеше да я получи. Да не би пък да я е дал на Томас? Бе напълно възможно синът й да е забравил да й я даде. Дали беше написана с шифър, за да се защитят? Къде се намираше бележката в момента? Да не би някой да я е взел по пътя или пък да е била доставена в погрешната къща?

— Трябва ли ти нещо, преди да си тръгнеш? — попита тя.

Преди той да успее да отговори, по дървените стълби се чуха стъпки. Езекил веднага се пхна зад дългата завеса, където бе скрито нощното гърне, но върховете на обувките му стърчаха. Джесика едва успя да се обърне, когато Сайлс се появи на прага. От шапката и връхната му дреха капеше вода.

— Какво, мама му стара, става тук? — попита той.

Джесика не помръдваше, устата ѝ се отвори от ужас и шок.

— Ти... ти как разбра, че съм тук? — успя да ахне тя.

— Питаш за друга причина, освен че те нямаше в къщата и че вратата на гаража зееше отворена, а полата ти беше оставила мокра следа до стълбите? Той къде е?

— Кой?

— Ги Хендли.

— Ги Хендли ли?

Сайлс се обърна към завесата и студеният му поглед се насочи към щръкналите обувки на роба. С две широки крачки приближи до завесата и я дръпна рязко.

— За бога! Езекил! — възкликна Сайлс и се олюля.

— Мистър Толивър — поздрави немощно Езекил и кимна официално, сякаш го посрещаше в плантацията на семейство Дейвис.

— Моля те, Сайлс — започна Джесика. Пристъпи към него и стисна брадичката му, за да откъсне шокирания му поглед от роба, който се опитваше да опази достойнството си, като се притискаше до стената между двете нощни гърнета. — Умолявам те, изслушай ме. Знаеш много добре какво ще се случи, ако предадеш Езекил на Лоримър. Моля те, Сайлс, много те моля, замисли се какво би било, ако ставаше въпрос за твоята съпруга. Какво щеше да направиш, ако ме продадат и изпратят някъде далече? Нямаше ли и ти да избягаш, за да ме намериш?

Сайлс сведе удивен поглед към нея.

— Какви ги приказваш? — попита той.

— Лоримър е продал съпругата на Езекил на плантатор в Хюстън, той затова е избягал — за да я спаси — обясни Джесика.

— Къде е Ги Хендли?

— Не знам.

— Не е ли тук?

Джесика облиза пресъхналите си устни. Трябваше да се престори, че няма представа за участието на Ги, докато не разбере какво знае Сайлъс.

— Какво да прави тук? — попита тя.

Високите скули на Сайлъс поруменяха.

— Значи нямаш... не сте си определили... тайна среща?

Джесика най-сетне разбра и отстъпи възмутено крачка назад.

— Сайлъс Толивър! Кое те накара да си помислиш подобно нещо?

Той извади бележка от джоба си.

— Това — подаде ѝ листчето. — Да не говорим, че напоследък се държиш... дръпнато. Пресрещнах момчето, което я донесе. Каза, че трябвало да я предаде единствено на теб, но когато го заплаших с бастуна ми я даде.

Джесика прочете бележката.

„За съжаление, няма да успеем да се видим, както се уговорихме. Ще те видя скоро. Искрено твой, Ги Х.“

— Мили боже. — Значи бележката беше попаднала в ръцете на Сайлъс и той бе разбрал погрешно написаното. Сега вече нямаше избор. Сайлъс знаеше, че Ги Хендли е замесен, че или е неин любовник, или участва в бягството на роба. Нямаше начин да защити Ги. Джесика вдигна поглед към съпруга си и усети как я бодва силна вина заради мъката, която му бе причинила, макар да бе сигурна, че ако той предаде Езекил на Лоримър, с брака им ще е свършено.

— Не е каквото си мислиш — увери го тя и прокара пръсти по пламналите му скули. — Никога няма да ти изневеря. Ги Хендли е кондуктор в Тайната железница. Помоли ме за помощ, за да предпази Езекил от главорезите на Лоримър, докато не уреди да бъде отведен на безопасно място. Ги трябваше да дойде вкъщи и да ми съобщи, когато мисията е изпълнена, но очевидно се е натъкнал на проблем. Ако ще ме бесят, то поне да бъде за онова, което съм сторила.

Сайлъс затвори очи и си пое дълбоко въздух.

— Господи, Джесика, ти ще ме умориш. Когато прочетох бележката, си помислих най-лошото... — Погледна роба, притиснат

към стената от страх, очите му гледаха диво като на животно, хванато в капан. После се обърна към съпругата си. — Няма ли някога да ми бъдат спестени своеволията ти? Какво искаш да направя?

— Ще ми помогнеш ли? — попита тя обнадеждено.

— Няма да преча на бягството на Езекил.

— Наистина ли, Сайлс? Няма значи да го предадеш на Лоримър?

— Лоримър може да препуска из калта колкото иска — заяви Сайлс, — но от мен помощ няма да получи.

— Господ да ви благослови, мистър Толивър — обади се Езекил, свлече се на пода и се разрида.

Никога преди не се беше вглеждал в очите на роб, не и ако не търсеше доказателство за невинност или вина, или за да разбере дали е здрав или болен. Сайлс не обръщаше внимание на изразяването на болка или мъка, на желанието или глад от робите. Това не бе задължение на господаря, нито пък бе в негов интерес да се занимава с чувствата на слугите, но Сайлс така и не можа да заличи изражението в очите на Езекил, след като Джесика го накара да се постави на негово място. „Замисли се какво би било, ако ставаше въпрос за твоята съпруга. Какво щеше да направиш, ако ме продадат и изпратят някъде далече? Нямах ли и ти да избягаш, за да ме намериш?“

— Вдигам, Сайлс. Сайлс? Не ме ли чу? Вдигам.

— Какво? А, да, разбира се. Прекалено много е за мен. Дотук съм.

— Къде са мислите ти тази вечер, топ ами? Тези пътувания ти струват прескъпо — отбеляза тихо Анри.

— Много ми се събра, приятелю — отвърна тихо Сайлс.

— И сърцето си казва своето, ако не греша.

— Веднага разбра, Анри.

На масата за покер бяха насядали шестима, четирима плантатори, от които Сайлс беше единият, Джереми и Анри. Помещението бе задимено, всички говореха високо. Лоримър Дейвис обичаше да кани приятелите си и да се проявява като щедър домакин, затова кутията за ръчно направени пури бе отворена, гарафите с уиски непрекъснато се доливаха, а бюфетът бе отрупан с най-добрите продукти от килера. Сайлс си беше взел кубинска пура, но почти не посегна към храната и напитките. По-рано разговорът се беше завъртял около потъналият сякаш вдън земя избягал роб.

— Навярно е тръгнал към Хюстън, за да намери жена си — предположи Лоримър, — но няма да стигне далече. Всички патрули и шерифи, и ловци на глави чак до Хюстън са известени, включително Деймън Милиган, плантаторът, който купи съпругата на Езекил. Деймън също ще внимава за него.

— А беглецът знае ли къде да я търси? — бе попитал Сайлс.

Лоримър изви очи.

— Да, благодарение на необмислените приказки на жена ми. На Стефани ѝ дожаляло за него и помолила Деймън да запише името на плантацията и откъде се минава. Искала да докаже на Езекил, че знае къде да изпрати писмото от негово име.

— Много мило от нейна страна — обади се Джереми.

Лоримър сви рамене и направи гримаса.

— Не трябваше да я глезя, но току-що бях продал най-добрата прислужница, която някога съм имал. Какво друго можех да направя? В мига, в който Деймън я видя, я пожела и ми направи предложение, на което не можах да устоя. Ако не бях толкова добронамерен, нещастникът нямаше да знае накъде да тръгне и едва ли щеше да избяга.

— Не бива да се виниш за доброто си сърце, Лоримър — обади се един от плантаторите.

Заговориха по други въпроси, но Сайлс не обърна почти никакво внимание. Непрекъснато поглеждаше към часовника над камината и следеше бавния път на голямата стрелка към полунощ, часа, в който компанията щеше да се разотиде и всеки да се отпрати към дома си на Хюстън Авеню. Езекил със сигурност вече бе изведен. Нощта беше особено подходяща. Дъждът беше спрял, но все още беше облачно и луната и звездите не се виждаха. Сайлс не чу лай на кучета. Това бе добър знак.

Тихият разговор на Сайлс с Анри бе заглушен от силния глас на Лоримър, който се оплакваше от подлостта на чернокожите.

— Не може да им се има доверие. На нито един. Някои от вас може и да не одобряват как се държа с робите си, но от мен да знаете, че ако се отнасяте прекалено благосклонно или им давате прекалено много, се обръщат срещу вас. Икономът ми е пример за това твърдение. Отнасях се към него с уважение, дадох му всичко, което един роб може да иска. Покрив над главата, предостатъчно храна, място в дома ми, а вижте как ми се отблагодари...

— Продад си жена му, Лоримър — прекъсна го с тих глас Сайлс.

Лоримър го зяпна и остана с отворена уста. На масата се възцари неловко мълчание. Останалите играчи се наведоха над картите.

Лоримър най-сетне се окопоти.

— И какво значение има?

— Има, защото я обича — поясни Сайлъс.

— Ти пък откъде знаеш? — попита домакинята.

— Не обичаме ли всички съпругите си?

Напълно слисан, Лоримър затвори уста и в продължение на няколко секунди не успя да намери какво да каже. Изпъна рамене и изстреля:

— Ние сме бели мъже. Белите мъже обичат съпругите си. Черните просто се съвкупяват. Те не са способни на такива изтънчени чувства като любов. Следователно връзката между тях и жените им е без значение. Не сте ли съгласни, госпожа?

Всички, с изключение на приятелите му, закимаха. Сайлъс почука с пръст по масата.

— Карта.

Когато излязоха в тъмната нощ след края на играта, Джереми го попита:

— Каква беше цялата тази работа?

— И аз не знам, Джереми.

— Току-що Лоримър Дейвис ти стана враг.

— Не е голяма загуба — сви рамене Сайлъс.

Студът проясни мислите на Сайлъс, докато вървеше по павираната широка улица. Той беше единственият от петимата съседи, който живееше в тази посока, и бе доволен, че е сам. Какво му стана, та предизвика Лоримър? Нямаше да го накара да промени отношението си към чернокожите, дори да му го набиеше в главата. Разбра го по израженията на хората, включително на Джереми и Анри. Да не би да бе прихванал от аболиционистките симпатии на Джесика? Не, разбиранията на жена му не му бяха повлияли. Просто му бе дошло до гуша от крайните приказки на Лоримър и искаше да смачка, доколкото е възможно, нетърпимото помпозно поведение на плантатора.

Събуди се още по тъмно и когато протегна ръка, откри, че Джесика я няма. Веднага се сети къде е отишла и зачака да му разкаже какво е станало. Десет минути по-късно тя се втурна в спалнята им, все още по халат.

— Няма го. По нищо не личи, че е бил там. Слава богу. Дали Ги ще се обади днес?

Учителят дръпна звънчето, докато закусваха, и семейство Толивър изостави горещата овесена каша с джинджифил и мед, за да посрещне госта в библиотеката, като нареди на сина си да не става от масата. В стаята с ламперия бившият частен учител на детето им протегна ръка на Сайлърс.

— Мистър Толивър, Езекил ми каза какво сте направили — или по-точно какво не сте, и аз съм ви искрено благодарен, сър. Сега вече знаете с какво друго се занимавам... освен с преподаване.

— Трябва да напуснете окръга, мистър Хендли.

— Известно ми е. Благодаря ви, че не ме предадохте.

— Не твърдя, че ще продължа да мълча, ако останете.

— Разбирам напълно.

— Ги — обади се Джесика, — Езекил тръгна ли към по-безопасно място?

— Отведен е в безопасна квартира и чака да го откарат до Луизиана, откъдето ще го качат на кораб за Север, но той заяви, че нямало да замине без жена си. Не мога да я спася и се страхувам, че Езекил отново ще опита да направи нещо невъзможно.

— Какво? — възкликна Сайлърс. — Този човек луд ли е?

Ги вдигна вежди.

— Вие ли задавате този въпрос, мистър Толивър, предан съпруг като вас?

Сайлърс и Джесика се спогледаха. Той не можеше да живее без нея и по очите ѝ разбра, че надеждата за Езекил угасна. Сайлърс бе изкарал трудна нощ, в която се опитваше да успокои съвестта си. Знаеше какво трябва да направи. Обърна се към Ги.

— Има ли начин да задържите Езекил, независимо къде се намира, поне за няколко дена?

— Да, мисля, че мога — заекна учителят.

— В плана за спасение има ли възможност да бъде включена и жената?

— Да, разбира се. Защо? Какво мислите да правите?

— Заминавам за Хюстън, за да взема жената на Езекил.

Джесика нямаше сили да помръдне. Погледна го слисано, докато се мъчеше да проумее какво става. Сайлърс ѝ помогна да стане от мястото си и я прегърна.

— Джесика, години наред се опитвам да събера пари, за да изплатя на баща ти сумата, която ми даде, за да създам „Съмърсет“ и всичко това — кимна той към къщата, — но се оставих на изкушението да похарча спестяванията за нуждите на плантацията. Сега разполагам със сума, която покрива почти изцяло дълга, но ако откупя съпругата на Езекил и му я върна, ще похарча всичко и няма да имам време да събера наново парите, преди смъртта на баща ти. Разбираш ли какво се опитвам да ти кажа?

Тя осъзна бавно думите му и тъмнокафявите ѝ очи се разшириха.

— Спестявал си пари, за да платиш на баща ми... заради мен ли?

— Искях да ти докажа, че след Ню Орлиънс щях да остана женен за теб дори без парите.

— И ще използваш... спестяванията, за да откупиш жената на Езекил?

— Сигурен съм, че Деймън Милиган ще поиска цена, която ще изцеди и последния цент.

— Защо? — попита Джесика с напрегнат от недоумение глас. — Защо ти трябва да купуваш жената на Езекил?

— Защото, ако ти беше продадена, нямаше да се спра пред нищо, за да те върна. Затова знам, че Езекил ще го убият.

— О, Сайлъс... — Джесика го прегърна през кръста и с дълбока въздишка затвори очи и отпусна глава на гърдите му точно под брадичката. В този момент Сайлъс изпита чувството, че корабът най-сетне е намерил безопасно пристанище. — Сайлъс... — прошепна тя отново и той усети как сълзите ѝ попиват в ленената му риза.

Немощно слънце продължаваше да грее над Хаубъткър и щастието на семейства Толивър, Уоруик и Дюмонт още цяло десетилетие. Слънчевите времена на спокойствие и радост се редуваха с тревожния тътен на заплахата от война и трагедиите, естествени както за хората, така и за природата. Общността се разрастваше. Районът с център Хаубъткър продължаваше да привлича жадни за земя заселници, сред тях имаше плантатори от най-южните щати, които вярваха, че ако бъде обявена война между Севера и Юга, разрушенията няма да поразят Тексас. Хората имаха чувството, че нов бизнес се появява всеки месец и след няколко години градът с павираните с червени тухли улици можеше да се похвали, че сред постоянните му жители има двама лекари, трима адвокати, архитект, двама учители, инженер по парните машини и един артист. Други източници на гордост за общността бяха трите църкви, училището с четири стаи, областната библиотека, пощенската станция и сградата на вестника, разположени по улиците, които водеха към кръга в центъра и съда, но най-внушителен, с най-силна притегателна сила беше магазин „Дюмонт“.

Тъй като търсенето беше огромно, магазинът с позлата и стъкло, махагон и мрамор бе заел цяла пресечка. В началото на 1856 година, непосредствено преди петият губернатор на Тексас, Илайша Маршъл Пийс, да се нанесе в новопостроената къща в Остин, съпругата му Лукейдия дойде при Анри с надеждата да я посъветва какви платове да избере за двуетажната, бежова тухлена резиденция в неокласически стил, която тя описа като „студена черупка“. Тексаското законодателство беше отпуснало две хиляди и петстотин долара за обзавеждане, а те нямаше да стигнат за много неща, въпреки това Анри и Типи направиха всичко по силите си. Невероятният резултат очарова всички, които видяха резиденцията на губернатора, дори репортер на светските събития за „Стейт Газет“ от Остин се почувства длъжен да напише: „Всеки, който иска да остави следа в обществото, трябва първо да посети магазин «Дюмонт» в Хаубъткър, Тексас, и да се посъветва с изумителния собственик и талантливата му асистентка“.

Подобни отзиви допринасяха за непрекъснато нарастващата слава на магазина като място, което предлагаше изключителен избор

— от женско бельо до посуда за масата в трапезарията. Към края на десетилетието магазинът на Анри, който навремето се състоеше от две стаи, се бе превърнал във водещия тексаски арбитър в модата и обзавеждането на дома.

Дърводобивна фирма „Уоруик“ също разшири бизнеса си, въпреки че пълните ковчезета се дължаха отчасти на негласно направените инвестиции на Джереми в търговски дружества, които нямаха общо с дървосекачеството. През 1843 г., докато беше в Ню Орлиънс на гости при родителите на съпругата си, той се запозна с професор от университета в Ню Йорк, на име Самюъл В. Морз. Художникът на портрети се бе заел да събере пари, за да финансира изобретената от него машина, наречена телеграф. С нея се изпращаха съобщения по жици, по които течеше електричество. Джереми веднага прозря потенциала ѝ и инвестира в телеграфната фирма на Морз. Шест години по-късно инвестицията му се беше върнала четири пъти, а цената на акциите на фирмата беше скочила.

От 1858 година Джереми имаше и други финансови попадения, когато се присъедини към екип нюйоркски финансисти и инвестира във фабрика, произвеждаща дълготрайно консервирано мляко, което нямаше нужда да се държи в хладилник. Процесът бе разработен и патентован от някогашния жител на Тексас, Гейл Бордън, създал и първата топографска карта на щата. Продажбите на кондензираното мляко на Бордън скочиха и доведоха до отварянето на нови фабрики за кондензирано мляко в Ню Йорк и Илинойс, които носеха огромни приходи на първоначалните инвеститори. Резултатите от тези финансово рисковани начинания осигуряваха лукс за съпругата му, въпреки това Джереми се смяташе за дървосекач с надеждата някой ден фирмата му да стане една от най-крупните в Тексас.

Производството на памук, както и „Съмърсет“, и плантаторската култура процъфтяваха и през 1850-те, независимо от паниката през 1857 година, когато ерата на просперитет в западните и северните части на страната приключи ненадейно. Търсенето на памук в Съединените щати, Мексико и Великобритания беше много голямо и доведе до златния век на плантаторската система и пощади южен и източен Тексас от рецесията, която порази другите индустрии. „Съмърсет“ беше водеща в района и захранваше зиналите челюсти на непрекъснато нарастващия брой текстилни фабрики на север със

сурови бали „бяло злато“, където преработваха суровината в платове. Фразата „Памукът е крал“ бе създадена в средата на десетилетието в опит да се опише продуктът, който съставляваше половината от износа на Съединените щати и подсилваше убеждението на Сайлс Толивър, че война няма да има.

— Северът има нужда от Юга, за да поддържа стабилна икономика, а как ще бъде стабилна, ако робството бъде премахнато? — питаше той и махваше с ръка към онези, които твърдяха обратното.

Някои от градските лидери и приятелите на семейство Толивър бяха обнадеждени от уверенията на Сайлс, но повечето си останаха неспокойни. През това десетилетие Югът, към който Тексас бе прикачен здраво, също като ръка или крак, търпеше онова, което целият район възприемаше като ръкавица, с която някой непрекъснато ги перва през лицето. Книгите и статиите против робството ставаха все по-многобройни. Най-огнена сред тях се оказа публикуваната през 1852 година „Чичо Томовата колиба“, роман против робството, възприет от свободните щати като истинско и много точно описание на бруталната система, на която се градеше южняшката икономика и на която разчитаха плантаторите. Творбата на Хариет Бийчър Стоу вбеси застъпниците на робството, а „Демократик Телеграф енд Реджистър“ заклея романа като „безобразно предубеден, грозна измислица от началото до края“ и още повече намали шансовете на южняците за мирно споразумение със Севера.

В резултат на неразбирателството свободните щати отказаха да се съобразят със закона за избягалите роби, влязъл в сила през 1850 година и превърнал се в източник на нов конфликт и разочарование на Юга от северните съседи. Според новия закон специално овластени лица щяха да преследват избягали роби във всеки щат на съюза и задължаваха гражданите да помагат при залавянето на бегълците. За да защитят бегълците, северните щати прокараха закона за личната свобода, който анулираше федералния закон, и по този начин вбесиха южняците, за които това бе противоконституционно.

В щатската законодателна власт Югът обмисляше как да остане част от съюз, грозно подиграващ се с конституцията, в която се подчертаваше, че ролята на правителството е „да осигури спокойствие“ и „да работи за общото благо“, след като политическите лидери от Север бяха готови да прибират бегълци, да подкрепят

въстания на роби, бунтове против робството и разпространение на пропаганда, подкопаваща южняшките закони. С други думи, как можеше Югът да продължи да уважава законно избраните представители на Севера, които вършеха всичко по силите си, за да съсипят вътрешния мир, спокойствието и общото благосъстояние? Как бе възможно родината да не се съобразява с доктрината от Декларацията за независимост, която утвърждаваше, че „когато някоя форма на управление се превръща в разрушителна за целта, за която е била създадена, право на хората е да я променят или забранят и да създадат ново правителство“.

Общото мнение беше, че накрая на щатите поддръжници на робството ще им омръзне тиранията на Севера и ще излязат от съюза. На Хюстън Авеню, наречен „Улицата на създателите“ от по-бедните заселници, подобни разговори караха майките и някои бащи да изтръпват от страх, че ако бойните тръби зазвучат, синовете им, навършили подходящата възраст, ще имат основателна причина да се бият за наследството си и начина си на живот.

Заплахите за отцепване и война си оставаха просто приказки и макар жителите на Хаубъткър да тръпнеха в очакване на облаците на настъпващия конфликт, те продължаваха да се радват на благосклонното слънце на просперитета, прогреса и сравнително мирното съществуване.

Имаше и смърт. През 1853 година Ню Орлиънс беше поразен от епидемия на жълта треска, по време на която измряха над пет хиляди жители на града. Сред тях бяха и родителите на Камилия Уоруик. Когато отидоха на погребението, семейство Уоруик научиха, че Хенри и Жизел Морган, собственици на хотел „Уинторп“, които бяха останали приятели на семейството на Анри, също бяха починали от разпространявания от комари вирус. През февруари 1854 година пристигна писмо от Юнис Уиндъм, в което информираше Джесика, че Уили Мей е „издъхнала в съня си“. Джесика никога не прости на майка си, че не ѝ е телеграфирала веднага след смъртта на Уили Мей, за да може Типи да отиде на погребението.

На десети август 1856 година, докато беше на бал на дебютантките в курорт на Мексиканския залив, разположен на Ласт Айлънд край брега на южна Луизиана, петнайсетгодишната Нанет Дюмонт се удави, когато ураган, разразил се в Атлантическия океан,

погълна острова. Така и не откриха тялото ѝ. Семействата бяха съсипани от загубата на красивото момиче, което бе като дъщеря за всички. В нейна памет Анри и Бес пуснаха на свобода коня ѝ Полет на фантазията, който Нанет беше яздила в английски състезания. Никой нямаше да го язди отново.

В края на есента на 1858 година Томахок Лейси отиде на лов за сърни и така и не се върна. Две седмици по-късно Джереми организира претърсване на любимите гористи райони, където мускогът ловуваше, и откриха окървавените останки, които познаха единствено по ботушите и пушката. Предположиха, че верният разузнавач е загинал от лапите и челюстите на кръвожадна мечка гризли.

Създателите на Хаубъткър тъгуваха за загубите си, но се радваха на семействата и децата, техните съкровища, на приятелите, с които останаха близки в годините на холера, малария и коремен тиф, по време на заплахите от индиански нападения и непрестанната опасност от робско въстание. Доставяше им удоволствие да устройват изложби и музикални фестивали, театрални постановки, задължителни за хора с тяхното положение и богатство. Те имаха и финансова възможност, и достатъчно свободно време, за да четат книги и списания, да организират читателски клубове и клубове по покер, празненства, танци и маскаради, типични за класата им. Притежаваха достатъчно богатство, за да пътуват с подобрения параход или да се качат на влака, за да посетят различни социални събития в Ню Орлиънс, Хюстън и Галвестън за много по-кратко време, отколкото с коне и карета.

1850-те напредваха и се разнесоха стряскащи новини за изобретения, като шевна машина, пастъоризиране на млякото, въртящата се пералня. За тях пишеха във вестника на Хаубъткър, а жителите клатеха глави, когато научаваха за чудесата на века, в който живееха. Нито една разумна страна с блестящо бъдеще не би съсипала прогреса с война. Така твърдяха гласовете на разума.

Към края на десетилетието, през декември 1859-а, аболиционист подстрекател, предвождал нападение над американския федерален арсенал в Харпърс Фери, Вирджиния, бе обесен заради намерението му да снабди робите с оръжия и да ги разбунтува да нападнат белите си господари. Джон Браун бе признат за виновен в предателство срещу щата Вирджиния, убийството на петима застъпници на робството и подстрекаване към робско въстание. На Север го провъзгласиха за

мъченик в името на свободата; на Юг бе сочен като луд убиец, който заслужаваше да увисне на въжето. Много от известните автори — Уилям Гилмор, Мери Ийстман и Джон Пендълтън Кенеди от Юга и Хенри Дейвид Торо, Ралф Уолдо Емерсън и Уолт Уитман от Севера — се обосноваха за и против обесването, но мнението на Хенри Лонгфелоу накара Джесика Толивър да настръхне. Известният поет бе предвидил екзекуцията. „Посяват вятър, за да поникне буря, която много скоро ще избуи.“

Трета част
1860 — 1879

53.

Трябваше да съобщи на мис Джесика, но скоро след като непознатият си тръгна, ѝ призля и тя поседна на задната веранда, за да си повее. Затвори очи и въздъхна. Една от прислужниците я откри там, стиснала сламено ветрило, с което бе направила последното движение през живота си.

Сред виковете и последвалата суматоха мъжът, който се бе появил така загадъчно в задния двор, бе забравен, освен от продавач, който правеше доставка и бе минал напърно през пасищата и черния път зад къщите. Беше забелязал непознатия да излиза от имота на семейство Толивър. Продавачът познаваше всички в града, но не го бе виждал никога досега. Това не вещаеше нищо добро за непознатите в Хаубъткър по онова време. Местните не гледаха с добро око на хора, които кръстосваха тайно полята.

През юли една искра пламна в малък магазин в Далас, разгоря се бързо и изгори по-голямата част от бизнес квартала на града. В и без това заредената с напрежение политическа атмосфера покрай приказките за война и отцепване, която ставаше още по-потискаща в жегата, хората бяха станали избухливи, подозираха, че огънят е бил подпален от аболиционисти. Подобни пожари вече бяха съсипали части и от други градове в Тексас, бе открит и документ, който приеха за доказателство, че злото е извършено от скитосващи банди радикални опоненти на робството, решили да използват огън, убийства и разрушение на частна собственост, за да настроят общественото мнение срещу Тексас, оставащ си щат на робовладелци. Говореше се, че групите уреждат бягство на роби, крадат добитък, подпалват памукочистачни машини, обори, поля и отравят кладенци. Хората бяха завладени от страх, че има заговор за повсеместно въстание на робите. Клетката, която подпали бурето с барут, бе големият пожар в Далас. Параноята плъзна сред всички, подклаждана от вестникарските заглавия, които тръбяха, че това са прояви на възмутителен вандализъм, независимо дали подобни твърдения бяха истина или не, а също и от статии, написани от развълнувани журналисти, които

настояваха да бъде наложено незабавно и безпощадно наказание на извършителите. За нула време бяха създадени организации и групи, които макар да нямаха право, разследваха и разпитваха всички, заподозрени като агитатори против робството и поддръжници на каузата на Севера. Към нищо неподозиращи групи хора се отнасяха по ужасяващ начин, ако те не можеха да докажат убедително невинността си, и в повечето случаи ги бесеха на най-близкото подходящо дърво.

Продавачът дръпна юздите на коня, за да забави каруцата, и огледа внимателно непознатия, който яхваше коня си, забеляза, че нахлупи шапката си ниско, така че лицето му да не се вижда, докато се разминават. Местният бе почти момче, сам, значително по-дребен от ездача. В противен случай щеше да го спре и да го поразпита кой е и откъде идва. Сега обаче трябваше да отнесе оскъдната информация на водача на патрула, на който бе горд член. На срещата същата вечер той разказа на Лоримър Дейвис, че е видял непознат на пътя зад къщата на семейство Толивър. Бе се постарал да запомни лика му, за да може, ако се наложи, да го разпознае.

Няколко седмици по-късно Джесика беше на събиране на читателския клуб в хола на Бес Дюмонт, обзаведен в стил Луи XIV. Излизаше за пръв път след смъртта на Мади. По време на срещите в по-щастливите години светските разговори през часа преди обсъждането на някоя книга обикновено се въртяха около леки и приятни теми. Едно от негласните правила на клуба бе потискащи теми, като смърт, влошено здраве и политически въпроси, оплаквания от деца, съпрузи и роднини по брак, да не бъдат повдигани. Днес обаче разговорът за качествата на модните фусти, по-тежки и наслоени, които държаха прекалено топло, не успяха да изместят обсъждането на слуховете, че се готви конспирация за въоръжаването на робите за бунт, който да пламне в целия щат. Нито една от съпругите на плантаторите не спомена, но до една бяха уплашени, че чернокожите ще нападат и изнасилват бели жени, за да си отмъстят на съпрузите им. И те, и дъщерите им живееха с този страх, откакто се бяха омъжили в плантаторската общност, и това обясняваше защо повечето от тях предпочитаха да живеят в града, вместо в плантациите.

— Лоримър настоява всичките ни роби да научат Десетте божии заповеди — заяви Стефани Дейвис. — Кара ги да ги рецитират всяка неделя, като набляга на „Не убивай“.

— Сигурна съм, че това е много ефективно — отбеляза Бес Дюмонт и намигна на Джесика над ръба на чашата чай.

— И много по-въздействащо от примера, който той дава — не се съдържа да допълни Джесика, но веднага след това съжали за забележката. Не биваше да идва този ден. Не беше в настроение за светско събиране. Измъчвах я много тревоги, а заради безсънните нощи бе станала раздразнителна. Корсетът я стягаше. У дома го сваляше, но сега металните обръчи на новата пола не ѝ позволяваха да седне удобно. Горещината в стаята я задушаваше, а вентилаторът не успяваше да раздвижи въздуха, както и двете нови устройства на тавана, незнайно как задвижвани от водна система.

— Какво искаш да кажеш? — попита Стефани.

— Всички знаем колко често прибегва Лоримър до камшика и въжето, Стефани. Това имах предвид.

— Но намекваш за нещо друго — ядоса се Стефани и очите ѝ заблестяха. — Повечето хора от града смятат, че камшикът и въжето служат за въздаване на справедливост, и са наясно, че съпругът ти не одобрява подобни методи. Лоримър остана много разочарован, когато Сайлъс отказа да се присъедини към патрула. Може пък редът и спокойствието да не го интересуват.

— Може просто да не желае да заобикаля закона — сопна се Джесика.

В стаята настъпи неловко мълчание. Всички се бяха вторачили в двете жени, които, метафорично казано, бяха свалили кадифените ръкавици и се готвеха за открит юмручен бой. Не потракваха дори кубчетата лед в чашите, не се чуваше шумолене на поли.

— Искях да те попитам, стига да нямаш нищо против да ми отговориш, Джесика — продължи Стефани, без да има намерение да прекрати обсъждането, — кой беше мъжът, който ви посети преди две седмици? Не е бил един от нас. Продавачът от магазина каза, че не го познава, но го е видял, докато се таи край задната ви порта. Съпругът ми много се интересува от непознатите в града, особено когато посещават дома на семейство Толивър в такъв момент.

Джесика остави чашата чай и сви ветрилото.

— Защо не ми обясниш по-ясно за кого говориш, Стефани? У нас не са идвали непознати.

— Очевидно не и през главния вход. Защо иначе ще оставиш задната порта отключена?

— Не знам. Мади сигурно знае, но тя вече не е сред нас.

— Много удобно.

— Дами! — надигна глас Бес Дюмонт. — Да започнем с обсъждането на „Воденицата на река Флос“? Ще ви разкажа изключително интересни неща за писателя Джордж Елиът. Всъщност е писателка. Истинското ѝ име е Мери Ан Еванс...

Джесика не слушаше. Стефани обичаше да разпространява клюки, но не ги измисляше. Сега си припомни, че една от прислужниците спомена, че Мади починала „веднага след като разговаря с бял мъж с червена коса в задния двор“. Обзета от тъга, Джесика тогава не обърна внимание и реши, че непознатият е бил скитник, дошъл да моли за храна. Лоримър виждаше потенциални аболиционисти зад всеки храст и дърво и както Стефани намекна, сигурно бе заподозрял семейство Толивър, че са приютили такъв размирник. Джесика реши да разпита прислужницата, когато се върне у дома, но, за бога! Да не би Ги Хендли, от мястото, където преподаваше сега, да бе изпратил човек, който да я моли за помощ за каузата на Севера?

От гърба на коня, спрян на любимото му място в плантацията, Сайлърс оглеждаше напуканата от сушата почва в „Съмърсет“. Оттук не виждаше всичките 12 140 569 квадратни метра, но пред него се разгръщаше гледка, която му даваше възможност да се порадва на кралството си. В миналото ширналите се поля го изпълваха с такова въодушевление, че понякога, когато беше сам, изкрещяваше от възторг. Друг път идваше с коня дотук, за да се наслади на спокойствието и тишината, от които имаше нужда. Днес земята пред погледа му не му донесе обичайната радост, докато наблюдаваше как безкрайните редове памучни насаждения изгаряха пред погледа му. Днес не намираще спокойствие на своя хълм Гилеад и нямаше да намери още дълго.

Беше краят на октомври 1860 година.

— Тъжна гледка, нали, татко — обади се Томас, яхнал породистия си кон.

— В много отношения — съгласи се Сайлърс. Томас преживяваше съсипаната реколта много по-тежко от него. Синът му не бе виждал чак толкова много атаки на майката природа, стоварили се върху човешкия труд като баща си, и сегашната му се струваше по-жестока от когато и да било досега. Най-неочаквано Сайлърс се сети за Морис. Брат му би придал апокалиптично значение на съсипията пред очите им, вероятно заимствана от Откровение, и сигурно щеше да е прав. Сушата през ужасното лято можеше да бъде приета като предвестник на приближаващия Страшен съд.

Годината започна спокойно, но това се оказа измамно усещане. Никога досега плантаторите и фермерите от източен Тексас не бяха виждали насажденията си толкова зелени, избуяли толкова нависоко, така пълни с обещания за богата реколта. Март дойде с достатъчно дъждове и слънце, а ветровете, най-страшният враг на фината, рехава почва и семената, засадени точно под повърхността, бяха изненадващо приятни. Всички ликуваха, но когато април и май минаха без капка дъжд, надеждата за умерена реколта започна да се топи и бе напълно унищожена през нетърпимата юнска жегата, която изгори сухата земя, докато не остана и един стрък памук, жито, овес и царевица под поривите на горещите прашни ветрове — предвестници на

унищожението, което със сигурност щеше да порази Тексас и южните щати, ако се откъснат от съюза.

— Сигурно мислиш, че отцепването е неизбежно, нали, татко? — попита Томас, сякаш прочел „най-съкровения му мисли“, както казваше Джесика.

— Сигурен съм, колкото и че все някога ще завали дъжд.

— И след това война ли ще има?

— След това ще има война.

Сайлс вече не можеше да отрича очевидното. Ако се отделят, войната неизбежно щеше да последва. Сенаторът от Илинойс Ейбрахам Линкълн бе номиниран за кандидат на републиканците за президент и по всяка вероятност щеше да победи. Той бе заявил пределно ясно позицията си още в реч, изнесена през юни 1858 година пред Конгреса, в която изтъкна, че „къща, разделена и опълчила се срещу самата себе си, не може да издържи. Убеден съм, че правителството няма да устои, ако страната остане наполовина поробена и наполовина свободна“. Като президент на Съединените щати, Линкълн се бе заклел да не допуска компромиси по въпросите за робството и да не признава законността на отцеплението.

— Всичко е ясно, сине — продължи Сайлс. — Югът ще се отдели, независимо дали администрацията на президента Линкълн одобри или не. Лудите глави от Юга никога няма да понесат централно правителство да се намесва в правата, които имат тук, а хора като дядо ти и тексаските плантатори, създали републиката, биха предпочели да умрат, вместо да се откажат от начина на живот на предците си. — Сайлс пое дълбоко хладния есенен въздух и за пръв път усети облекчение след лятната жегата, но той само усили тревожните бодели в гърдите му.

Томас и този път прочете мислите му.

— Защо си толкова сигурен, че ще има война?

— Републиканците аболиционисти са твърдо решени да освободят робите в тази страна, а Линкълн ще направи всичко по силите си, за да опази страната непокътната. Югът вярва, че има законно право да пази робството и конституционно право да се отдели. Различните гледни точки ще доведат до смъртоносен конфликт. Войната е неизбежна и Северът ще победи.

Томас се намести на седлото и баща му веднага разбра, че е неспокоен.

— Защо?

— Защото има всичко, което Югът и Тексас нямат.

Сайлс перна с ръка нахалната муха, която жужеше около главата му и не му даваше възможност да се наслади на бриза, изсушаващ потта по лицето му.

— Те имат индустрия, железници, фабрики, разполагат с огромна човешка сила благодарение на имигрантската вълна от Европа. Югът пък има малки градчета, никакви пътища, почти никакви имигранти и малко фабрики — все фактори, които ще са против нас във войната със Севера.

— Какво ще стане тогава?

Сайлс пусна юздите на коня, за да може животното да отскубне няколко стръкчета трева. Винеше себе си, че Томас, на двайсет и три, не бе по-добре информиран за експлозивната гражданска ситуация, надвиснала над бъдещето и живота му. Томас не проявяваше интерес към въпроси извън отглеждането на памук. Не пропускаше и ред от „Кълтивейтър“, нюйоркско издание за фермери, и поглъщаше всяка статия във вестниците за най-новите изобретения на селскостопанска техника, информация за селскостопански машини, но не обръщаше почти никакво внимание на текущите политически събития. Сайлс не виждаше причина да го обременява с мрачни прогнози, които може и да се окажат погрешни. Въпреки мъдрия съвет на Джесика, дори когато сядаха да вечерят, единствената възможност да обсъдят някой въпрос като семейство, той избягваше да говори за разрастващия се конфликт.

— Какво може да направи Томас по въпроса? — бе попитал жена си.

— Когато е предупреден, все едно е въоръжен — бе отвърнала тя.

— Въоръжен ли? С какво?

— С план да спаси плантацията от разрухата, която ще внесат промените, когато започне войната.

Сайлс наблюдаваше как прериен сокол се спуска да сграбчи гушчер, който бързаше да се скрие — много уместен образ на настъпващата криза, помисли си той.

— Линкълн ще освободи робите и с плантаторската система ще бъде свършено — отвърна той на сина си. — С начина на живот, който познаваме, ще е свършено.

Младежът се загледа в далечината и стисна типичната за семейство Толивър челюст. Беше пораснал висок, с широки рамене, мъж във всяко отношение, но Сайлърс не можеше да се отърси от спомена за него като слабо момче, мило, доверчиво, невинно за света, който се ширеше отвъд „Съмърсет“. Сайлърс се винеше и за това.

— Трябва да благодариш на себе си, че живее за плантацията и е готов да умре за нея — бе отбелязала Джесика. — Нали тъкмо такава преданост искаше от сина си?

— Да, но не за сметка на всичко останало.

— Трябва да научи, също както и ти, че любовта е нещо повече от земята и отглеждането на памук — настоя тя.

Сайлърс също умееше да чете мислите на сина си. Томас си представяше „Съмърсет“ — неговото наследство, земята на баща му, единственото занимание, за което бе роден — разорена и съсипана.

— И какво ще ни остане? — попита Томас.

Сайлърс очакваше въпроса и той бе причината да накара сина си да се срещнат днес на това усамотено място, където да помислят заедно. Ако войната пламнеше, Томас щеше да замине да се бие. Нямаше да се възползва от законното си право да наеме друг на свое място. Имаше това право като единствен син на богат човек. Тъкмо тази увереност не позволяваше нито на Сайлърс, нито на Джереми, нито на Анри да заспят, и всички те работеха до късно в кабинетите си, за да не мислят, а съпругите им ги очакваха будни в леглата. Понякога Сайлърс оставаше без дъх, докато си представяше сина си наскоро разразила се битка, уязвим за вражески куршуми, за удар с нож, плен, мъчения, смърт. Храната засядаше в гърлото му, избиваше го пот, кръвта нахлуваше в главата му, спираше да говори по средата на изречението, когато си представеше злините, които можеха да сполетят единственото му дете на бойното поле.

Предсказанието на майка му вечно нахлуваше в съня му.

— Трябва да му осигурим и друга причина, освен нас и него самия да остане жив — бе настояла Джесика.

— Каква? — бе попитал Сайлърс, впил уморените си от безсъние очи в жена си.

— Трябва да опазиш голямата му любов за него.

— „Съмърсет“?

— Знаеш какво трябва да направиш, за да я запазиш, Сайлърс.

— Да, благодарение на теб, Джесика.

И така, след отдавнашното предложение на Джесика, Сайлърс бе съставил план за спасението на „Съмърсет“, когато гръбнакът, необходим за оцеляването ѝ вече нямаше да съществува. Плантацията — сигурността, която да очаква сина му, — щеше да го накара да се прибере жив и здрав. Мечтата за нея бе довела Сайлърс в Тексас. И тази мечта бе винаги пред него. Тя му бе вдъхвала кураж. Освен това му беше дала мъдрост, с която да посрещне пречките, застрашаващи живота му, беше му дала търпение и разум и не му беше позволила да се остави на ужаса и отчаянието. Представата за земята, която щеше да нарече своя, му бе дала основание да живее.

Това искаше да осигури на Томас. Сайлърс не желаше да превърне сина си в страхливец — сигурността му бе на първо място, — но искаше да повлияе на момчето да прояви разум, да се вслуша в него, да не прекалява, да не поема ненужни рискове, които биха попречили на завръщането му на мястото, което обичаше. Бе толкова малък и незначителен пред лицето на войната, когато паниката и отчаянието — и най-обикновената храброст — вземеха надмощие, но друго не можеше да даде на сина си. Освен това трябваше да остави съдбата на Томас в ръцете на Бога.

— Тъкмо затова те повиках днес тук, Томас, да обсъдим начините да спасим „Съмърсет“. Да поговорим. — Слезе от коня и отиде под сянката на червения дъб. Двамата седнаха на земята и Сайлърс започна да обяснява.

Томас го изслуша внимателно.

— Това ли е единственият начин?

Сайлърс кимна.

— Няма друг. Плантакторите от източен Тексас ще се задавят, като чуят плана ми, но подозирам, че всички до един ще го използват, за да спасят поне отчасти начина на живот, който познават.

— Господ да благослови мама и милостивото ѝ сърце, което се разтапя пред робите — подхвърли Томас.

В смеха на Сайлърс прозвуча горчивина.

— Амин. Господ ми е свидетел, че ако не беше майка ти...

Случаят с Езекил беше повратен момент в живота на Сайлъс. Тогава за пръв път прие негъра като човешко същество, а робите му придобиха индивидуалност. Опита се да се съпротивлява на новите усещания, но сякаш силна ръка го бе стиснала за брадичката и го насилваше да погледне с нови очи на робството, да го види такова, каквото е в действителност. С прости думи, това бе система, одобрена от закона, която принуждаваше една група хора да работят за друга, без да им се плаща за труда. Когато осъзна истината, Сайлъс разбра, че греши.

Така да бъде, беше си казал той. „Съмърсет“ не може да просъществува без робския труд, но „Съмърсет“ трябва да просъществува. Скоро след това накара Джаспър, надзирателя си, да информира робите, че не иска да се обръщат към него с „господарю“, а по име. Те решаваха дали да е малкото име, или фамилията. Явно бяха постигнали единодушно решение, защото от този ден насетне всички роби се обръщаха към него с мистър Сайлъс, избор, който му достави удоволствие, тъй като в него имаше повече добро чувство, отколкото в официалното „мистър Толивър“.

Той започна да въвежда дребни промени в плантацията. Като награда за верността и упорития им труд, Сайлъс даде на най-усърдните работници по четири хиляди квадратни метра земя, за да отглеждат свой памук. Когато дойдеше времето да се претегли добивът, на тях им се плащаше, като се изваждаше сумата, която дължаха на Сайлъс за семе и като минимален наем за използването на животните и машините. Сайлъс беше безупречно точен в отношенията си с тях и с течение на времето разбра какви са предимствата, освен че успокои съвестта си. Тези роби имаха нов статут сред своите, работеха по-усърдно за господаря и по всичко личеше, че ако бъдат освободени, няма да си тръгнат. А и къде щяха да отидат? Къде щяха да намерят работа? Кой щеше да им осигури храна, жилище, лекар и дрехи, както тук? Мистър Сайлъс бе свестен и добър. На него можеше да се има доверие, че няма да ги стъпче.

Сайлъс разбра за всичко това от надзирателите си и управителя и въведе нови промени. Изслушваше работниците, вместо да ги наказва. Съпрузите имаха право да останат с жените си през последните дни от

бременността им, а жените работеха по-малко време от мъжете. Сайлърс махна коритата, в които хранеха малките деца в общия двор. Синовете и дъщерите на робите му не бяха прасета. Поръча на дърводобивна фирма „Уоруик“ да направи дълги маси с пейки, на които децата да се хранят, при това с нормални прибори. Бяха взети допълнителни мерки за безопасност, здраве и хигиена. Бяха построени тоалетни. Бараките на робите се поддържаха чисти. Широкополи сламени шапки бяха поръчани, за да заменят мокрите кърпи, които охлаждаха главите на робите под жаркото слънце, раздадени бяха ръкавици, за да защитят ръцете на онези, които работеха с брадви, триони и машини. Беше отделено място за гробище на робите, високо над нивото на водата. Ограда от ковано желязо, скрита под червена пираканта, ограждаше мястото, гробовете се отбелязваха с кръстове, на които бяха написани имената на мъртвите и датите им на раждане и смърт.

Сайлърс охлаби юздите на робите, но не и хватката си. Продуктивността на „Съмърсет“ бе най-голямата му грижа. Годината напредваше и стана ясно, че губернатор Сам Хюстън ще изгуби битката с тексаските отцепници. Поддръжниците на тази гледна точка — Сайлърс беше един от тях, — че Съединените щати могат да продължат напред без Тексас, докато Тексас не можеше без Съединените щати — бяха освиркани от късогледите луди глави, които предпочитаха да разрешават възникналите проблеми с прибързани и необмислени действия.

През октомври 1860 година Сайлърс бе готов да приеме идеята на Джесика да даде възможност на робите да обработват земята като арендатори — това бе единственият начин да оцелеят след премахването на робството. Този план представи на Томас. За да осигури работна ръка, на която може да се разчита, обясни Сайлърс на сина си, който не пропускаше нито една негова дума, трябваше да даде на бившите роби мотив да останат в „Съмърсет“. На всички глави на семейства смяташе да предложи да наемат парче земя, като продължи да им осигурява дом, храна и защита, семена за посев, машини и животни, за да обработват земята. След като приберат реколтата и я отнесат на пазара, Сайлърс щеше да даде на някогашните си роби половината от продажната цена за реколтата им, след като приспадне цената на онова, което бяха използвали през годината.

Планът имаше и недостатъци. Очевидното, разбира се, беше, че печалбата на „Съмърсет“ ще се дели.

— Майка ти го нарича „споделяне“ на приходите — обясни Сайлс на Томас и устните му се извиха в крива усмивка. Производството на памук — изцяло зависимо от капризите на майката природа и всякакви бедствия, които можеха да го съсипят — зависеше от ръката, която обработваше земята, а когато не бяха заплашени от камшик, нямаше гаранция, че наемателите ще работят необходимите часове, за да накарат земята да им се отблагодари. Притегателната сила на Севера — обещанието за работа, за по-лесен живот и по-добри условия, по-голямото уважение, засвидетелствано към членовете на черната раса — несъмнено щеше да привлече мнозина. Имаше опасност слабите години да обезкуражат работника. Той можеше да си тръгне по всяко време и да остави реколтата на полето да гние.

Ако обаче „Съмърсет“ издържеше, докато нацията и пазарите отново се стабилизират и приходите станат сравнително добри, плантацията щеше да процъфти отново. С течение на времето нови машини щяха да облекчат проблема с колебливите работници и недостига на работна ръка и — стига късметът да му се усмихнеше — може би щяха да спечелят достатъчно пари, за да купят съседните плантации, които според Сайлс щяха да банкрутират в мига, в който робите получеха свободата си.

Такива бяха тревогите и надеждите за бъдещето. За да подготви Томас за неизбежното, Сайлс му разкри, че е решил да увеличи броя на семействата роби, на които да предложи земя, за да отглеждат памук. На любимците си, които вече се бяха доказали, щеше да даде още. Надяваше се към края на войната да разполага с работна сила от свободни роби, които предпочитат да приемат наема на земя при господар, на когото имат доверие, вместо да поемат към нови земи и работодатели, които не познават.

— Те обаче няма да знаят какво си намислил, докато подходящият момент не настъпи — отбеляза Томас.

— Така е. Искам първо да вкусят какво е да ти плащат за труда, вместо цялата печалба да отива в ръцете на собственика. Това е добра подготовка за времето, когато ще получат възможността да наемат земята, която са обработвали като роби.

— Кога възнамеряваш да въведеш тези промени?

— Веднага, още днес — заяви Сайлърс. Той разгърна навит на руло свитък и го показа на Томас. Беше карта на „Съмърсет“, разделена на парцели е имена. — Прегледай я и ми кажи дали си съгласен с разделението на земята и дали одобряваш семействата, които съм избрал като най-подходящи за изпълнението на плана.

Томас разгледа картата и кимна одобрително.

— И аз бих избрал същите. Виждам, че си отделил за синовете на Джаспър по четири хиляди квадрата на всеки.

— Трябва да ги задържим при нас, когато настъпи моментът, а знам със сигурност, че Джаспър предпочита момчетата му да си останат у дома. Първо ще отидем при него и ще му съобщим добрата новина. Какво мислиш за плана, сине?

— Забележителен е и е единственият шанс на „Съмърсет“ да оцелее, ако онова, което предвиждаш, наистина се случи. — Томас нави картата и я подаде на баща си. — Имам само един въпрос, татко. Наемателите ще имат ли шанс да купят земята, която им е дадена да обработват?

— Не и докато съм жив — отсече Сайлърс, — и се надявам това да не стане и докато ти си жив. В договора, който ще подпишем, ще напиша ясно, че не им се предлага подобна възможност. Когато може да си позволи да купи земята, наемателят ще има право да си купи животни и машини, всичко, от което има нужда, за да я обработва, вместо да ги наема от мен. Докато съм жив, единствено хора от семейство Толивър ще притежават земята на „Съмърсет“.

— И докато аз съм жив, татко — обеща Томас. — Имаш думата ми.

Сайлърс усети как стомахът му се свива, когато чу тези думи да излизат от устата на сина му.

— Да вървим сине.

Джаспър изпадна във възторг, когато Сайлърс го попита дали иска още земя, за да засади памук.

— За мен ли ще бъдат?

— Ще ги обработваш като твои, за да изкараш повече пари — обясни Сайлърс.

Усмивката на Джаспър стана по-широка. Той бе баща на две момчета и едно момиче. Петюния беше най-голямата му дъщеря и беше любимка на Джесика. Седемнайсетгодишното момиче бе родило

дъщеричка Ейми, сега на четири. Съпругът ѝ се беше удавил, когато лодката му се преобърна в близкото езеро по време на риболов.

— Мистър Сайлс, единствено мога да кажа „да“ — отвърна Джаспър. — Сполай ви, сър. Вий сте най-щедрият господар на света.

— И още нещо — продължи Сайлс. — Поговори с жена си, ако сте съгласни и Петюния няма нищо против, двамата с мис Джесика бихме искали тя да дойде с дъщеря си да живее при нас. Както знаеш, Мадри почина наскоро и мис Джесика е убедена, че Петюния ще бъде чудесна икономка, а и присъствието на малката в къщата ще ни радва.

— Тя направо ще фръкне от радост, когато ѝ кажа, мистър Сайлс. Ама много сте добър с нас.

Сайлс и Томас яхнаха конете и потеглиха към останалите „най-работливи“, за да им съобщят за новите парчета земя. Сайлс погледна Джаспър от седлото. Колко години бяха минали, откакто Джесика, смелата му жена, се бе опълчила на баща си и бе спасила Джаспър от зла съдба. Чернокожият се беше отплатил с вяност, преданост и отлична служба за семейството ѝ. Бе готов да даде и живота си за нея. Беше добър приятел на Джошуа, наставник на Томас и мъдър посредник между Сайлс и робите му. Беше добър човек, който заслужаваше свободата си, но според новия план Джаспър щеше да изживее живота си, без да усети кой знае каква промяна, докато за Сайлс щеше да е много по-различно, и той се надяваше робът да не забележи. За разлика от преди чернокожият и господарят щяха да попаднат в едни окови, да станат равноправни партньори в опазването на „Съмърсет“.

От високата беседка Джесика се вглеждаше към задната ограда от ковано желязо и черния път, зад които се простираха пасищата, там жителите на Хюстън Авеню пасяха конете си. Единственият кон, който видя в късния следобед на януари 1861 година, бе Полет на фантазията. Винаги при вида му на Джесика ѝ се свиваше сърцето от мъка по загиналата Нанет Дюмонт. Като по часовник, Робърт Уоруик излезе да прибере кобилата, стиснал оглавник в ръка. Приветливо поздрави Джесика. Животното наостри уши, когато чу гласа му, и припна към него, за да зарови нос, както обикновено. Той сложи оглавника и кобилата го последва послушно към конюшната на Дюмонт.

Джесика преглътна, когато усети, че очите ѝ се овлажняват. Напоследък все намираще за какво да плаче. Кризата на средната възраст я беше налегнала и очите ѝ овлажняваха почти от всичко, но грижите на Робърт за Полет на фантазията пет години след смъртта на Нанет можеха да просълзят всеки. Той бе помолил да се грижи за коня след смъртта на приятелката от детството, а сега, едва навършил двайсет, приемаше животното като единствената връзка с момичето, за което бе дал дума да се ожени, когато пораснат.

Джесика избърса сълзите си с края на шала. Не биваше да се срамува от емоциите си. Напоследък имаше предостатъчно причини да се разчувства, а по нищо не личеше, че идва краят на потока от тежки новини, започнал малко преди Коледа, когато Южна Каролина се отцепи от съюза. Десет дена по-късно войските ѝ завладяха арсенала на Съединените щати в Чарлстън, а в началото на януари това подстрекателско действие бе последвано от заповедта на губернатор Франсис Пикънс, чест посетител в „Уилоушайър“, да бъде обстрелван невъоръжен федерален кораб с доставки, изпратен да подсили гарнизон на съюза във Форт Съмтър в пристанището на Чарлстън.

— Започна се — бе отбелязал Сайлъс, гласът му бе дрезгав от разочарование, докато четеше на глас на Джесика и Томас изпратеното по телеграфа съобщение от брат му с информация за нападението. Денят, в който бе извършен обстрелът на кораба, Мисисипи се отцепи от съюза. На следващия ден Флорида стори същото и съюзът бе преименуван на Конфедерация в конституцията. Алабама не изостана.

Очакваше се и Луизиана да се присъедини към тях след няколко дена, а и Тексас бе на път да се откъсне от Съединените щати. По всичко личеше, че гласуването ще бъде в полза на отцепването на щата.

— Кой ще защитава Тексас, ако всички здрави и прави мъже заминат да се бият за Юга? — споделяше тревогата си Томас пред роднини и приятели. — Кой ще защитава жените и децата, собствеността ни от команчите и киова, от мексиканците, които дебнат кога Тексас ще остане без защита, за да нахлуят през границата? Много добре знаете, че федералните сили ще се опитат да блокират реките ни и крайбрежието, за да ни попречат да получаваме храни. Ще се опитат да ни уморят от глад. Смятам, че трябва да сформираме бригада, която да остане тук, в родината ни.

Родителите му слушаха и кимаха в знак на съгласие с разумните думи, а после свиваха безпомощно рамене. Настоятелните призови на Томас да създадат местна група, която да охранява реките и крайбрежието и да защитава общността от индиански нападения, не се харесаха на голяма част от приятелите им робовладелци, чиито синове изтъкваха, че е проява на малодушие, ако не се биеш за Юга. Твърдяха, че това било поредното доказателство за разликите, които открояваха семейство Толивър от останалите от тяхната класа. Първо, Сайлъс Толивър се бе оженил за аболиционистка, след това бе нанесъл тежка обида на нравите им, като се отнасяше към робите си коренно различно от останалите плантатори и въпреки това имаше печалба. Сайлъс бе единственият сред тях противник на отцеплението и дори се отнесе до щатското законодателство в подкрепа на молбите на губернатор Хюстън Тексас да остане част от съюза. Нима бе странно, че синът му предпочиташе да си остане вкъщи, вместо да се присъедини към събратята си от Тексас и да защитава хората и собствеността на жителите на Юга от нашествениците от Севера?

Джесика въздъхна. Чувството да си отритнат не бе ново за нея, но то допринасяше за тъгата ѝ, караше я да плаче и при най-незначителния повод. Типи беше напуснала Хаубъткър. Една сутрин миналия октомври, на рождения ден на Джесика, мъж, облечен като министър-председателя на Англия, бе влязъл в универсален магазин „Дюмонт“ и бе връчил картичката си на Анри. Идваше при Типи. Беше собственик на фирма за дизайн и производство на дрехи в Ню Йорк и

бе виждал някои от невероятните творения на асистентката на Анри на свои клиенти, посещавали града.

— Знаех си, че ще стане така — сподели Анри с групата, с която вечеряше веднъж в седмицата. На масата седяха представители на семейства Толивър, Уоруик и Дюмонт. — Съвестта ме накара да окуража Типи да замине. Каква възможност само ѝ предлагаше той, каква заплата... — Сви рамене типично по галски, но в очите му заблестяха сълзи. — Как иначе?

— Ще я изпратя до Ню Йорк — предложи Джереми. — И без това имам работа там.

И така Джесика се раздели с дългогодишната си приятелка, към която вече се обръщаха с истинското ѝ име, Изабел, защото новият ѝ работодател настояваше така. Типи много се дърпа, плака, но Джесика забеляза нещо полуприкрито в очите ѝ — възможност да осъществи мечта — и не си позволи да слуша доводите на приятелката си срещу предложението.

— Трябва да отидеш, Типи.

— Как ще те оставя, Джесика?

— На входната врата, скъпа приятелко. Тази възможност е създадена само за теб.

— Съсипах рождения ти ден.

— Ще има и други.

Типи вдигна палец по познатия начин и Джесика го захвана със своя.

— Какво ще си обещаем? — попита тя.

— Да се видим отново на петдесетия ти рожден ден — отвърна Типи.

Джесика се радваше на първите жълти минзухари и зюмбюли, надигнали глави над металните сандъчета около беседката. Напомняха ѝ за вазите с минзухари и зюмбюли, преплетени с бели сатенени панделки и аранжирани от Типи в чест на събитие отпреди много години. Тази сутрин, когато Сайлс я целуна за довиждане, тя не му напомни. Лицето му беше посивяло от тревога и от дългите безсънни нощи.

— Тази вечер не ни чакай с Томас — предупреди я той. — Трябва да помогнем на надзирателите и управителя да успокоят робите, за да си свършат работата.

Джесика разбра. Слуховете за политическото положение бяха стигнали до селището на робите и памуковите поля, и плантаторите дебнеха за най-незначителния знак за бунт. Изпрати съпруга си, без да му напомни, че този ден бе двацет и петата годишнина от брака им.

— Мис Джесика — провикна се Петюния и размахна писмото, което Джеремая бе взел от пощата. — Дошло е нещо за вас и май е важно. Инак нямаше да ви притеснявам.

Джесика се загърна с шала и посегна към сгънатия лист обемна кремава хартия с впечатляващ възъчен печат. Обратният адрес бе от правна фирма в Бостън.

— Благодаря ти, Петюния.

— Няма ли да влезете, мис Джесика? — попита икономката разтревожено. — Става студено.

— На мен ми е добре. Толкова е приятно след горещото лято — отвърна разсеяно Джесика, докато разглеждаше писмото.

— Време е за вечеря — напомни ѝ Петюния. — Няма ли да влезете и да похапнете малко? Един господ знае кога ще се приберат мистър Сайлъс и мистър Томас. Те са свикнали да ядат студено, ама вий не искате ли нещо топло?

— Не, само каничка чай — каза Джесика. — Донеси ми го тук, ако обичаш, докато прочета писмото.

— Би трябвало да ядете торта с шампанско, мис Джесика. Да не забравихте, че днес ви е годишнина от сватбата?

Джесика погледна изненадано младата икономка.

— Ти пък откъде знаеш?

— Че как ще забравя? През януари 1856-а се разболях от пневмония и вий настояхте да ме докарат в къщата, за да дойде лекар да ме прегледа. Помня, че оставихте тържеството и дойдохте в стаята ми с красивата си рокля, за да ми пипнете челото за температура. Когато попитах защо сте тъй натруфена, вий рекохте, че имате годишнина от сватбата. Беше петнайсети януари. Помня, щот ми казахте датата.

— Точно така, петнайсети януари — повтори Джесика и си спомни празненството. Събитие, бе нарекъл Сайлъс двацетата им годишнина. „Трябва на всеки пет години да организираме тържество, за да празнуваме щастието си“.

— Нека си остане наша тайна, Петюния — помоли Джесика. — Мистър Сайлс ще се почувства неудобно, че е забравил. Напоследък толкова много неща го тревожат. Кажи на малката Ейми, че ще ѝ почета, преди да заспи.

— Добре, мис Джесика. Тя много ще се зарадва. Ей сегичка ще ви направя чай.

Джесика счупи печата на писмото. Съдържанието я потресе и сълзите рухнаха. Леля ѝ Елфи бе починала. Нежната ѝ леля вдовица, която не бе виждала от онази позорна Коледа в родния си щат, бе починала в деня на отцеплението на Южна Каролина. В писмото си адвокатът ѝ изказваше съболезнования, описваше подробности около смъртта на леля ѝ и съобщаваше невероятната информация, че Елфи Съмърфийлд е оставила цялото си имущество на племенницата си Джесика Уиндъм Толивър. Адвокатът молеше Джесика да замине за Бостън, за да подпише документите и да реши какво да прави със скъпата резиденция, която леля ѝ бе оставила.

Джесика много добре помнеше внушителната къща. Докато учеше в пансиона, бе прекарала много щастливи часове на гости във викторианския хол на леля си, хранеше се с нея в слънчевата трапезария, през уикендите спеше в спалня с тапети на цветя, наречена „стаята на Джесика“. Къщата и великолепното ѝ обзавеждане сега бе нейно.

Какво да прави с тях? Как да замине на Север сама — сега там бе вражеска територия, — за да изпълни условията на завещанието?

Сайлърс се прибра едва след като Джесика си беше легнала и от много време насам спеше дълбоко, а на следващата сутрин, когато тя се събуди, той вече беше излязъл. На възглавницата до нея бе поставена повехнала червена роза и бележка: „Прости ми, моя любов, че забравих годишнината ни, но все някак ще ти се реванширам, защото ти си моето сърце. Вечно твой, Сайлърс“.

Джесика вдигна цветето до носа си, за да усети уханието. Сигурно Сайлърс я беше донесъл от плантацията, където няколко от корените, донесени от Южна Каролина, цъфтяха сезон след сезон. Съпругата на Джаспър се грижеше добре за тях и затова цъфтяха и по това време на годината.

На Джесика ѝ стана мъчно. Сега нямаше да може да каже на Сайлърс за смъртта на леля Елфи, нямаше как да му покаже писмото от адвоката и трябваше да чака чак до вечерта. Трябваше да решат бързо дали тя, южнячка, съпруга на плантатор, може да рискува и да замине за Бостън, врящия казан на аболиционистка дейност и трескава подготовка за война.

ДжерEMI предложи възможно разрешение, когато се отби, за да донесе броя на „Атлантик Мънтли“. Трите семейства се бяха разбрали да си делят абонамента, за да спестят от безобразно високата сума за изпращането. Създадено в Бостън през 1857-а, списанието включваше статии от аболиционисти от Севера и даваше на съседите поредната причина да се съмняват в лоялността на тези семейства към южняшката кауза. ДжерEMI омаловажаваше критиката им като нелепа. Според него, ако човек искаше да познава противника, трябваше да чете материалите, които той публикува.

Завари Джесика да подкастрия розовите храсти, докато Ейми, петгодишната дъщеря на икономката, си играеше до нея и правеше фигурки от кал.

— Доброутро, Джес. Как са розите днес? — провикна се той.

— Не са добре, ДжерEMI. Семейството ни претърпя голяма загуба. Имаш ли време за чаша кафе?

— Винаги.

— Ще кажа на Петюния. Да седнем в беседката, така ще наглеждам малката.

Докато пиеха кафе, Джесика му разказа за смъртта на леля си.

— Помня я — каза той. — Мила жена. Личеше, че те обича искрено.

— Сигурно. В завещанието си леля Елфи ми оставя цялото си имущество. — Разказа му за писмото на адвоката и обясни дилемата си. — Адвокатът дава ясно да се разбере, че предпочита да се отърва от къщата и вещите лично, а не да прехвърлям отговорността на фирмата, но съм сигурна, че Сайлс ще бъде против заминаването ми във вражеска територия, след като войната е толкова близо, пък и аз не съм сигурна дали имам достатъчно смелост да го направя. Ако обявят войната, докато съм там, може и да не успее да се прибере.

— След няколко дена заминавам за Ню Йорк по работа и се надявам да се върна, преди топовете да загърмят. Ако ми имаш доверие, ще уредя въпроса с имуществото на леля ти. Няма да е проблем да отскоча до Бостън. Сигурен съм, че писмо до адвоката й, упълномощаващо ме да действам от твое име, ще бъде напълно достатъчно.

Джесика усети как надеждата й се връща.

— Наистина ли, Джереми? Разбира се, че ти имам доверие да действаш от мое име, но се опасявам, че продажбата на една къща, вещите, книгата, всичко, което трябва да се направи, ще те забави. Може да се наложи да останеш и не се знае какво ще те сполети.

Джереми й отправи чаровната си момчешка усмивка. Беше остарял от времето, когато стоеше до Сайлс на сватбата им. И гарвановочерната коса на Сайлс вече бе станала сребриста.

— Не се тревожи за мен — успокой я Джереми. — Аз лесно ще се прибера. Бизнес партньорите и приятелите ми там ще се погрижат за мен. — Допи кафето си и стана. — Поговори със Сайлс и ми кажи какво сте решили. Заминавам вдругиден. И още нещо, Джес... — Той се поколеба и смръщи вежди.

— Кажи, Джереми?

— Не забравяй, че в Тексас наследената собственост, която жената придобива по време на брака си, остава нейна, не на съпруга й.

Джесика не скри учудването си.

— И защо ми го казваш?

— Съветвам те да оставиш парите на леля си в банка в Бостън. Всички сме единодушни, че ако започне война, Югът ще бъде пометен.

Банките ни ще пострадат, парите ни ще се превърнат в ненужни хартийки. Единствено онези, които предвидливо са изнесли парите си от Тексас и са ги вложили на безопасно място, ще могат да вдигнат глави след това.

— А ти изпълнил ли си собствения си съвет? — попита Джесика. Въпреки че семейство Уоруик никога не говореха за финансовите успехи на Джереми, не бе тайна за никого, че са най-богатите хора в окръга и сред най-богатите в Тексас. Джереми бе от онази рядка порода инвеститори, които имаха усет и нюх към бизнеса.

— Тъкмо затова заминавам за Ню Йорк — призна той и си сложи шапката, готов да потегли. — Просто ти казвам. Забрави, ако не ти е приятно.

Изобщо не ѝ беше неприятно, помисли си Джесика, след като Джереми си тръгна. Имаше нужда някой да ѝ напомни за правата, които жените от Тексас имаха още от 1840-а, когато щатското законодателство гарантира, че собствеността, придобита по време на брака, и онази, която притежаваха по време на брака си, остава тяхна. Не че Сайлъс би го направил, но след 1840-а Типи не беше вече негова и той не можеше да я продаде, дори да искаше.

Дълбоко замислена, Джесика пхна писмото в джоба си и стана от люлката, за да отведе Ейми в къщата. Време бе детето да похапне нещо и да го преоблече след играта. Взе малката на ръце и отнесе вътре, за да изпие чаша мляко с парче кейк със сливи, който майка ѝ беше направила. Докато миеше лицето и ръцете на Ейми, Джесика си мислеше колко е практичен съветът на Джереми.

Беше разумно да остави парите на леля си — вече нейни — в банката, но се страхуваше от разговора със Сайлъс. Плантацията просперираше, но често им се случваше да живеят от реколта до реколта. Сайлъс не можеше да се въздържа от купуването на нови земи, нов добитък за работа и най-модерните машини, да строи хамбари, навеси и огради. Сушата миналото лято бе изчерпила паричния им резерв и това бе пример колко лесно можеха да се изпразнят джобовете им. След войната, когато нямаше да са сигурни дали ще успеят да си осигурят работна сила, парите им станеха просто хартийки, а земята нямаше да има стойност, как щяха да управляват плантацията без парите на леля Елфи?

Джесика изпрати Ейми в кухнята при майка ѝ и се качи в дневната, за да анализира по-задълбочено странната посока на мислите си. Ако депозираше парите от наследството в местна банка, те щяха да бъдат похарчени по същия начин като резервите им. След двацет и пет години брак тя познаваше добре слабостите на съпруга си — както и своите. Сайлс нямаше да устои на изкушението да похарчи парите за плантацията, нито пък тя щеше да има сили да му откаже. Джесика вярваше в плана на Сайлс да спаси „Съмърсет“ след войната, но можеха да възникнат какви ли не проблеми, които да му попречат, и тогава трябваше да разполагат със средства, за да съхранят земята за Томас.

Джесика извади писмото от джоба и го пхна в тайно чекмедже на писалището си. След това дръпна звънеца, за да повика Джеремая, а след като го изпрати по работа, извади лист и топна писеца в мастилницата.

Джереми се върна скоро след като тя бе написала писмото.

— Джеремая ми донесе съобщението ти тъкмо навреме, Джес — рече той, когато влезе в дневната. — Бях тръгнал към канцеларията. За предложението ми ли става въпрос?

Джесика му подаде писмото, което бе написала, запечатано с тъмнозелен восък, на който личеше изображението на роза, емблемата от герба на семейство Толивър.

— Реших да приема благородното ти предложение да действаш от мое име, Джереми. Пълномощното ти е готово. Писмото е до адвоката на леля Елфи и ти дава правото от мое име да продадеш къщата и вещите ѝ.

— Какво искаш да направя с парите?

— Писмото също така ти дава право да отвориш сметка на мое име в банката на леля Елфи.

Джереми изви въпросително вежди.

— Значи Сайлс се е съгласил да оставите парите в Бостън, така ли?

Джесика наведе глава и погледна Джереми изпод вежди.

— Виждал съм това изражение на муцунката на боксера, след като изяде тайно цялата торта, оставена на масичката за кафе — подхвърли Джереми. — Какво става, Джес?

Тя го подкани с жест да седне и се върна на стола зад писалището, а полата ѝ се разстла около нея.

— Сайлърс не знае за смъртта на леля Елфи, нито че ми е оставила наследство. Не е чел писмото от адвоката. Тази сутрин излезе, преди да му го покажа.

— Както ти казах, заминавам след няколко дена. Разполагаш с предостатъчно време да обсъдите какво ще правите с парите — отвърна Джереми.

Джесика го погледна възмутено.

— Нямам намерение да го обсъждам с него. Не искам да знае за парите. Имам си причини, Джереми, така че не ме гледай по този начин. Наясно съм, че крия нещо важно от Сайлърс, но го правя за негово добро и за доброто на сина ни. Сайлърс ще похарчи парите, ако са депозирани тук, и се моля да ми прости предателството, че ще кажа подобно нещо, но и двамата с теб знаем истината. Семейство Толивър никога не са били... разумни в бизнеса като вас, семейство Уоруик. — Джесика вирна брадичка и добави надменно: — Ако прецениш, че искам от теб прекалено много, като те карам да лъжеш най-добрия си приятел, ще те разбера.

Джереми помълча, преди да отговори. Все още не беше прибрал писмото.

— Ако не направя всичко това за теб, какво ще предприемеш?

— Ще замина за Бостън, за да свърша всичко лично. Ако войната ме заvari там, ще остана в дома на леля Елфи под защитата на Сара Конклин.

Джереми се изправи.

— Виждам, че си премислила всичко. — Той се извърна, сякаш имаше нужда да остане сам, за да помисли, и потри гладко обръснатата си брадичка. Нито той, нито Сайлърс си бяха пуснали бради, както бе модерно. След малко се обърна рязко. — Казваш, че го правиш за „Съмърсет“.

— Правя го за Сайлърс и Томас.

— То е същото. — Джереми пристъпи към Джесика, която продължаваше да седи на писалището, и се вгледа в очите ѝ. — Знаеш ли какво ще стане, ако Сайлърс открие какво върша зад гърба му?

— Разбирам добре какви са рисковете, Джереми, и се ненавиждам, че те моля да ми съдействаш. Разбирам колко много

цените приятелството си, същевременно не знам друг начин да спася мечтата на Сайлъс за „Съмърсет“. Той ще има нужда от пари, когато войната приключи, а тогава няма да имаме нищо.

— Много по-дълго време знам за мечтата на Сайлъс за „Съмърсет“ от теб, мила — отвърна Джереми. — Добре, ще го направя с надеждата Сайлъс никога да не открие участието ми.

Джесика стана, копринената ѝ рокля прошумоля, когато пристъпи към него. Положи ръка върху ревера на безупречното му сако.

— От мен няма да научи, Джереми. Давам ти дума и имаш най-дълбоката ми благодарност.

— Мощна комбинация, която всеки път ме печели на твоя страна — рече Джереми и скрепи договорката, като стисна за кратко ръката ѝ. — Сигурно ще искаш да навестя Типи, докато съм в Ню Йорк.

— Ще бъде прекалено, ако те помоля и за това.

— И да се свържа със Сара Конклин, докато съм в Бостън.

— Дори не смея да те помоля — промълви Джесика, а в очите ѝ заблестя надежда.

Джереми се засмя и пхна писмото във вътрешния джоб на сако си.

— Смейш, и още как, Джесика Уиндъм Толивър — отвърна той. — Ще мина за адресите, преди да замина.

В нощта на 12 април 1861-ва, малко преди зазоряване, Сайлъс изкрещя в съня си. Отново бе чул предсказанието на майка си.

— Не! — изрева той и стресна спящата до него Джесика. Тя погледна огромния часовник на полицата над камината. Луната огряваше стрелките. Беше 4:30.

— Сайлъс, събуди се! Сънуваш кошмар! — разтърси тя голото му рамо. Отдръпна ръка. — Господи, тук е ужасно студено, а ти се потиш.

Сайлъс отвори очи и кошмарът бавно се оттече в полумрака, охладен от последните издихания на дългата зима.

— Отново същия кошмар — призна той.

— Кой кошмар?

Сайлъс се облегна на таблата на леглото и прокара ръка през влажната си коса. Посегна към чашата вода на нощното шкафче и отпи дълга глътка, защото устата му бе пресъхнала. Така и не бе разказал на Джесика за проклятието на майка си, че плантацията „Съмърсет“ ще бъде сполетяна от нещастия, нито бе споменал за страха, че същото проклятие ще отнеме живота на единственото му дете. През изминалата напрегната година майка му се явяваше в сънищата с мрачната прокоба и той се изтръгваше от съня с бясно препускащо сърце, което туптеше в ушите, а кожата му лепнеше от дълбоко вкоренения страх. Той ставаше от леглото и не смееше да се отпусне до края на нощта, да не би кошмарът отново да го връхлети.

Никога преди не си бе представял, че ужасът ще стане действителност дори в сънищата. Тази вечер в съня му майка му посочи нещо скрито сред високите стъбла памук в плантация „Съмърсет“. „Виж! — извика тя. — Нали ти казах, че земята ти е прокълната!“ Пръстът ѝ бе насочен към фигура, просната сред избуялите стръкове. Беше Томас.

Преди здравият разум — и обичайната му предпазливост — да го възпрат, той заговори.

— Джесика, ти вярваш ли в проклетия?

Тя не отговори веднага и Сайлъс обърна уморените си очи към нея, стреснат от избухването си и от мълчанието ѝ, което издаваше, че мисли. Дали не си припомняше своите думи, когато откриха

безжизненото тяло на Джошуа? Да не би да раздуха жарта, която тлееше години наред?

— Вярвам, че... онова, което наричаме проклятие, е лишаване от естествената благословия — отвърна Джесика. — Същото е като дъжда, който би трябвало да завали в подходящия сезон, но не вали.

Същото е като жени, създадени да бъдат изключителни майки, а не могат да заченат, нито да задържат бебетата в утробата си, помисли си Сайлъс.

— Значи не мислиш, че проклятието е наказание, наложено от Господ за минали грехове? — попита той.

Надяваше се тя да отхвърли шеговито казаното от него като пълни небивалици. Той нямаше представа дали съпругата му вярва в божественото. Джесика ходеше на църква в неделя, каквато бе традицията и за да запознае Томас с християнската вяра, която синът бе напълно свободен да приеме или отхвърли, но досега не бе проявявала силен интерес към религията. Сайлъс никога не я бе чувал да се позовава на името Господне, дори в моменти на пълно отчаяние, не я бе виждал да чете Библията. Доколкото знаеше, версията на крал Джеймс, върху която тя бе положила ръка, когато разменяха брачните си клетви, никога не бе свалена от полицата, където стоеше.

— Досега не съм се замисляла — призна Джесика. Сгуши се до него и отпусна глава на голата му гръд. — Разкажи ми за този твой упорит кошмар, любими. Доколкото разбирам, има нещо общо с проклятие.

Любими... гальовна дума, наситена с утеха и готовност да изслуша и прояви разбиране. Сайлъс остана изненадан, че очите му се напълниха със сълзи. Понякога Джесика наричаше сина им „любимче“, но можеше да преброи на пръстите на едната си ръка случаите, в които се бе обръщала към него така нежно. Тя не беше като Камилия и Бес и, Господ да го пази, като Стефани Дейвис, които ръсеха ласкави думи, когато им скимне, затова винаги когато проявеше такава нежност, тя имаше много повече стойност. Вече поуспокоен, той я целуна по косата. Смееше ли да ѝ разкаже за проклятието на майка си, което го преследваше откакто засади първите семена в „Съмърсет“? Да ѝ разкаже ли за драстичното решение, което обмисляше, с чиято помощ щеше да елиминира най-големия страх в живота си — в техния живот.

Не бе нещо, което можеше да решава сам.

— Мама ми каза, че „Съмърсет“ ще бъде прокълнат заради жертвата, която направих, с цел да осъществя амбицията си да имам собствена плантация — започна Сайлърс. — Не обърнах никакво внимание. Тя го каза, когато беше ядосана и разочарована, защото не се ожених за момичето, което искаше да ѝ стане снаха, поне така си мислех. Когато обаче не успя да износиш първото ни дете, детето, заченато с толкова страст и радост, а после пометна пак след раждането на Томас, а след това... ти... така и не успя да заченеш. А когато изгубихме Джошуа...

Джесика се размърда рязко в ръцете му и той я притисна по-силно, за да не ѝ позволи да се отдръпне, когато е пронизана от болка и мъка.

— Тогава ми каза: „Сайлърс, прокълнати сме“. Помниш ли?

Тя кимна до гърдите му.

— Помня.

— Тази възможност ме преследва като демон и наистина имам чувството, че сме прокълнати. Да не говорим, че невинната ми съпруга е наказана заради сделка, която аз сключих с дявола в Южна Каролина, заради мъката, която причиних на Лети, заради егоистичната размяна, която направих, за да се сдобия със земя.

Джесика лежеше неподвижно и Сайлърс се уплаши, че тя може да е разбрала погрешно думите му. Че как иначе? Той вдигна брадичката ѝ и я погледна в очите.

— Не съжалявам нито за миг за решението да се ожения за теб, Джесика. Кажи ми, че си сигурна в думите ми.

Тя се отдръпна от ръцете му и нагласи възглавниците под гърба си, за да седне до него.

— Сигурна съм, Сайлърс. Накъде води този разговор?

— Струва ми се, че проклятието все още не е приключило с нас — заяви той направо. — Сигурен съм, че ни готви последен удар на отмъщение. — Той отметна завивките и стана от леглото само по долни гащи. — Имаш ли нещо против, ако си запаля? — попита и се загърна в халата си.

— Не, стига да проясни мислите ти и да ти избие от главата тази глупост — рече Джесика.

Сайлърс запали и дръпна дълбоко.

— Наистина ли е глупост, Джесика?

— Сайлс Толивър! — срязва го остро намръщената Джесика. — Полудях от мъка, когато Джошуа умря, и бях готова да кажа какво ли не. По онова време наистина ми се струваше, че сме прокълнати, защото не можем да създадем деца, но по-късно разбрах, че това е просто прищявка на природата. Смъртта на Джошуа беше нещастен случай, който може да сполети всяко любопитно дванайсетгодишно момче, жадуващо за приключения. Нека бъдем благодарни, че сме благословени със здрав, интелигентен, трудолюбив син — съвършен наследник на твоята плантация „Съмърсет“. Единствената ни грижа е оцеляването му.

— Именно! — Сайлс размаха пурата. — Да живее синът ни — това е най-съкровено желание и на двамата. Животът му е най-важното на този свят — по-важно дори от „Съмърсет“.

Джесика се обърна към него, сякаш не беше чула правилно.

— Какво намекваш, Сайлс?

Той остави димящата пура в пепелник и седна на леглото до нея. Джесика се отдръпна страхливо, а по очите ѝ пролича, че се съмнява в здравия му разум.

— Ами ако... заради обсебеността ми от „Съмърсет“... проклятието ни отнеме Томас? — попита той. — Ами ако Господ, като окончателно наказание за сделката, която сключих с баща ти, реши да не ни остави наследник, който да получи плантацията?

Джесика го перна укорително по ръката.

— Глупости! — отсече тя. — Нелепо е. Ако... ако Томас си отиде, проклятието няма да има нищо общо с това. Глупаците, подпалили войната, ще бъдат виновни.

— За да съм сигурен... аз... Джесика... аз... — Гласът му стана дрезгав, прозвуча така, сякаш трион режеше дърво. — Мисля си... дали да не се откажа от „Съмърсет“... дали да не продам плантацията... ще я махна от ръцете на семейство Толивър, защото съм готов на всичко, за да вдигна проклятието и да съм сигурен, че момчето ни ще се върне живо и здраво у дома.

Джесика, бледа като платно, го стисна за двете ръце.

— Сайлс, ти чуваш ли се? Говориш суеверни глупости. Няма такова нещо като проклятие. Господ пет пари не дава дали ще се откажеш от „Съмърсет“ или не. Кажи ми честно, наистина ли вярваш,

че като се откажеш от плантацията, ще гарантираш завръщането на Томас? — Тя го разтърси. — Наистина ли?

Гласът ѝ бе станал остър и в него се прокрадна недоверие и паника. Сайлс се изтръгна от ръцете ѝ и стана от леглото, притисна пръст към устата си. Синът им спеше в съседната стая.

— По-тихо — нареди той. — Прозорецът е отворен. Не искам Томас да чуе.

— Не, разбира се — сопна му се Джесика. — Сега отговори на въпроса ми. Наистина ли вярваш, че подобна жертва ще помогне на Томас да се върне невредим от войната?

— Не знам — призна той. — В съня ми тази нощ видях Томас да лежи мъртъв между редовете памук в „Съмърсет“. Видях много ясно тялото му.

Тези думи я накараха да замълчи. Джесика стисна устни и той веднага разбра, че тя си представя сцената. Сайлс посегна отново към пурата и дръпна дълбоко, докато не усети как димът прогаря дробовете му.

— Било е просто сън — заяви най-сетне тя. — Просто сън, Сайлс, нищо повече. Ако продадеш „Съмърсет“, ще продадеш сърцето на Томас. Независимо дали ще оцелее или не, той няма да може да живее без сърцето си.

— Ще оживее — настоя Сайлс.

— А дали ще живее след това? — Джесика отметна завивките, обу пантофи и заобиколи леглото, за да прегърне съпруга си през врата. — Сайлс, ако не беше, както ти се изрази „склучил сделка с дявола“, нямаше да имаш нищо от това, което притежаваш сега. Нямаше да се ожениш за мен. Аз щях да остарявам в някакъв метох в Англия и никога нямаше да разбера какво е да обичам и да бъда обичана, какво е да съм съпруга и майка. Ти нямаше да си баща на Томас. Нямаше да си господар на земята, която сега е твоя благодарение на куража ти, упорития труд и амбицията. Никога нямаше да изпълниш завета на дедите си, нямаше да се радваш на просперитета, уважението и щастието, които сам си извоювал. Нямаше да усетиш нищо от това, ако живееше в „Куинскраун“. Кажи ми истината, мили. Така, както се получи всичко — Лети очевидно е щастлива, майка ти е заобиколена от внуци, двамата с теб сме сякаш създадени един за друг... къде е проклятието във всичко това? Вместо

в отмъстителен господ не можеш ли да повярваш, че провидението те е закриляло, когато си сключил сделката с дявола?

Сълзи опариха очите на Сайлъс. Той усети, че казаното от Джесика, описанието ѝ на всичко онова, което никога нямаше да има — логиката в думите ѝ, — започваше да го освобождава от демоните, които го измъчваха. Възможно ли бе да няма никаква вина, освен че е следвал отредения му път? Господ му беше свидетел, че товарът да е син в семейство Толивър бе достатъчно тежка присъда. Остави пурата и прегърна съпругата си.

— Никога не съм те обичал повече, отколкото в този момент — призна той и гласът му отново стана дрезгав, когато усети как оковите му падат.

— Тогава ми го докажи — нареди Джесика и го поведе отново към леглото.

Томас се дръпна на пръсти от отворения прозорец на стаята на родителите си, изпълнен със страхопочитание, шокиран. Беше чул всяка дума, която майка му и баща му си размениха. Тъй като не можеше да спи, той бе излязъл на верандата, за да наблюдава изгрева на слънцето и началото на поредния изпълнен с несигурност ден, когато чу вика на баща си. Понечи да отиде при тях, но гласът на майка му го спря. Очевидно баща му бе сънувал кошмар.

За да се увери, че е прав, Томас се приближи до прозореца, оставен отворен за пролетния хлад, преди времето да се затопли и да нахлуят комари. Баща му беше на петдесет и пет и напрежението от последните месеци започваше да му личи. Преди година бижутер от града, на същата възраст като баща му, бе починал в леглото, до съпругата си, тъй като сърцето му не издържало на кошмара, който сънувал.

Горкичкият му баща имаше основателни причини за кошмари, каза си Томас. Събитията от последните месеци бяха взели своя дан. Молбата, пусната от Сайлъс Толивър и влиятелните му приятели до щатската законодателна власт да не се отделят от съюза, бе останала нечута. На първи февруари Тексас стана седмият щат, който се присъедини към новата държава, наречена Конфедеративни американски щати, накратко Конфедерация. Старият приятел на баща му, губернатор Сам Хюстън, бе лишен от власт, след като се заключи в мазето на кметството в Остин и отказа да излезе, за да подпише документите за откъсването от съюза. В противоречие с мнението на възмутените приятели на семейство Толивър, баща му безотказно поддържаше възгледите на губернатора за неизбежната съдба на щата, ако се откъсне от гърдата, от която бозаеше. Сърцето му се сви, когато хората се обърнаха срещу Сам Хюстън и принудиха героя от Сан Хасинто, човека, на когото щатът дължеше толкова много, да се оттегли от губернаторското място и да се върне във фермата си в Хънтсвил.

Баща му продължи да се опитва да убеди всички, които нямаха нищо против да го изслушат, че Югът не разполага с достатъчно хора, оръжия и умения. На градско събрание, свикано, за да обсъдят доколко е разумно да се отцепят и какви ще бъдат последствията от евентуален

въоръжен конфликт, един фермер се осмели да стане и да се изрепчи на видния Сайлс Толивър.

— Защо да те слушаме? Години наред разправяше, че няма да има война.

— Да, така мислех, преди да бъде избран мистър Линкълн — обясни баща му. — Вслушайте се в гласа на разума — молеше ги той. — Едва една трета от населението на Тексас притежава роби. Защо е нужно малцина да определят курс на политика, който ще донесе на останалата част от щата икономическа разруха и смърт, за да бъде подкрепена кауза, която със сигурност ще бъде изгубена?

В отговор последваха освирквания. Същата бе и реакцията на останалите плантатори, когато баща му ги подкани да последват плана му да спаси „Съмърсет“ от фалит, като даде повече права на робите. Те бяха убедени до един, че Югът ще просъществува като нация. Нито един президент от Север не можеше да се меси в правото на гражданите на Конфедерацията да разполагат с роби. Великобритания и Франция щяха да застанат на страната на южните щати, ако пламнеше война, и тогава Съединените щати щяха да отстъпят. Тези две велики европейски страни зависеха от памука, който се добиваше в района, така че робите бяха необходимост. В никакъв случай нямаше да толерират прекъсването на този жизненоважен внос от Конгреса на президента Линкълн.

Томас забеляза как баща му пребледня, докато слушаше тези оптимистични прогнози.

— Тези глупаци не знаят ли, че посредниците в продажбите на памук от Лондон предупредиха, че Англия разполага с огромни запаси в складовете си, докато по-голямата част от реколтата европейско жито не е оцеляла? — пышкаше той. — Великобритания е много по-зависима от зърното на Севера, отколкото от памука на Юга!

Антисепаратистката позиция на баща му и добре известното отношение на майка му към робството бяха превърнали семейство Толивър в социални парии. Баща му остана силно разочарован, когато не го избраха в градския съвет. Родителите не пускаха вече децата си в Младежкия читателски клуб на майка му. Единствено положението им на първи заселници и създатели на града, крепкото приятелство със семейства Дюмонт и Уоруик не позволиха да бъдат напълно отритнати от обществото на Хаубъткър. Анри Дюмонт и Джереми Уоруик

упражняваха такава икономическа власт и влияние в областта — дори в целия щат, — че никой не смееше да изключи семейство Толивър от списъка с гостите си — не че някой би приел покана от тях.

Най-жестокото обвинение — което разстрои много Томас — бе твърдението на Лоръмир Дейвис, че Сайлърс Толивър е полудял от тревога, да не би в случай на война синът му, негов единствен наследник, да бъде убит. Никой не трябвало да го слуша — настояваше плантаторът. Бащината тревога и страхът, че „Съмърсет“ ще западне, били единствената причина, поради която той се дърпал.

Тази нощ, когато се отдалечи от прозореца на родителите си, Томас бе принуден да повярва, че е чул доказателство за правотата на Лоримър Дейвис. Едва не му прилоша при мисълта, че баща му е обмислял да продаде „Съмърсет“, за да е сигурен, че той ще се върне жив и здрав от войната. Мили боже, та това бе ужасно, немислимо! Знаеше, че баща му го обича — понякога му се струваше, че дори прекалено, — но чак да продаде „Съмърсет“! За да вдигне някакво въображаемо проклятие! Добре, че майка му го накара да разбере какви глупости приказва.

Томас седна в стаята си, шокиран от факта, че е чул потвърждение на слуховете, които години наред го притесняваха. Клюки, намеци, шушукане, смътно познати имена в комбинация със собствените му впечатления и онова, което знаеше за семейната история, започнаха да се напасват. Никога не бе поставял под въпрос обичта между майка си и баща си, но беше чувал, че бракът им е бил уговорен. Влиятелният му дядо Карсън Уиндъм се бил намесил и платил на Сайлърс Толивър още докато били в Южна Каролина. Според условията на договора баща му трябвало да изостави жената, за която се канел да се жени, и едва тогава щял да получи парите, за да купи плантацията си в Тексас.

Томас бе чувал слухове по този въпрос, но така и не прояви любопитство, за да разпита дали наистина е така. Очевидно бе имало друга жена в живота на баща му — Лети, която той спомена тази вечер. Но това не беше ли съпругата на брат му Морис? Тя ли беше жертвата, за която говореше баща му? Очевидно сделката с дявола е била с богаташа, който му е станал тъст. Истина ли бе, че Карсън Уиндъм е платил на Сайлърс Толивър да се ожени за дъщеря му? Защо?

За да не влезе в манастир ли? Наистина ли баща му бе използвал парите, за да подпомогне финансово „Съмърсет“?

Томас добре помнеше баба си и дядо си от „Уидоушайър“ — най-вече внушителния си дядо, — въпреки че ги беше виждал един-единствен път преди много години. Тази единствена среща с родителите на майка му бе изпълнена с напрежение. Томас помнеше церемонията по изгарянето на договора, която накара баща му да стисне зъби, а после родителите му никак не се натъжиха, че старите си тръгват. Не знаеше почти нищо за онази част от семейството, която живееше в „Куинскраун“. Имаше баба Елизабет, която пишеше понякога, но тя не бе идвала да ги види, нито пък те отидоха да я видят. Знаеше, че чичо му се казва Морис, а веднъж чу името Лети и реши, че тя му е съпруга, но родителите му не ги обсъждаха в негово присъствие.

Сега вече Томас разбираше защо баба му е предрекла, че проклетие ще сполети земите на сина ѝ, но как бе възможно баща му дори да се замисля над тези думи? Наистина ли смяташе, че смъртта на Джошуа или неспособността на майка му да износи дете е наказание за някаква сделка, сключена преди двацет и пет години? Или че смъртта на сина му ще бъде последният удар, който Господ ще нанесе като отмъщение? Пълни глупости! Ако започнеше война, Томас щеше да замине. Друг бе въпросът като какъв ще служи. През февруари заместник-губернаторът на Тексас овласти комитет за обществена сигурност да набира доброволци, но той, Джереми младши, Арман, Стивън и Филип (Робърт имаше тежки пристъпи на бронхит и не подлежеше на военна служба), бяха решили да изчакат и да се присъединят към полка, който щеше да защитава Тексас.

Да, имаше вероятност да го убият и тогава нямаше да има наследник, който да поеме „Съмърсет“, но той вече бе намерил решение, за да предотврати подобна опасност. Утре възнамеряваше да говори с родителите си и да предложи на Присила Удуърд. Двамата се познаваха, откакто преди десет години баща ѝ започна работа като един от двамата лекари в града, и той отдавна я ухажваше.

Томас очакваше да изпита към нея същите чувства, които тя очевидно таеше към него, но макар да я харесваше и компанията ѝ да му беше приятна, той усещаше, че липсва нещо, което не можеше да определи. Присила беше най-красивото момиче в града, имаше буйни

златни къдрици и искрящи сини очи, беше буйна, което щеше да уравни прекалено сериозното му отношение към света. Изглеждаше много впечатлена от къщата им на Хюстън Авеню и от родствената му връзка с английски благородници, но това бе разбираемо. Присила бе расла в скромна къща, в която продължаваха да живеят по-големите ѝ братя, дървосекачи в дърводобивна фирма „Уоруик“. В дома на семейство Удуърд се хранеха с месо и картофи на масата в кухнята, а братята ѝ дори не се преобличаха, сядаха с навити ръкави. Най-ценното притежание на мисис Удуърд беше сервиз за чай от английски порцелан. Присила не се срамуваше от произхода си — Томас нямаше да понесе подобно нещо, — но ценеше изтънчеността в дома му, което бе добре дошло за него.

Решението да се ожени за нея дойде постепенно, когато разбра какво тревожи баща му. Ако той загине във войната, какво щеше да стане със „Съмърсет“ след смъртта на баща му? Мисълта плантацията да не бъде повече в ръцете на семейство Толивър го стресна. Подобно нещо не биваше да се случва, така че Присила Удуърд беше разрешението. Щеше да се ожени за нея и да създадат семейството си веднага. Той бе почти на двайсет и четири. Време бе да се обвърже, да стане баща. Знаеше, че не е лудо влюбен в бъдещата си съпруга, макар да му се искаше, но сега това престана да го тревожи. От разговора на родителите си преди малко бе разбрал, че и баща му не е обичал майка му, когато са се оженили, докато сега, дори на тази възраст бе готов да ѝ докаже любовта си.

Поуспокоен, Томас си легна, за да поспи още час преди слънцето да се вдигне. Когато се събуди, новината бе получена по телеграфа. Силите на Конфедерацията бяха започнали обстрел — в часа, в който Сайлъс бе извикал в съня си — по федералните войски във Форт Съмтър в пристанището на Чарлстън. Войната между щатите бе започнала.

60.

— Знаеш, че не я обича.

Джереме изви русите си вежди.

— Защо го казваш, Джес?

— Майката усеща подобни неща. Чувството е напъпило, но не е разцъфнало.

— Може да разцъфне, както стана при вас със Сайлс.

— Може. Той се жени за нея, за да осигури наследник на „Съмърсет“.

— Сигурна ли си?

— Напълно.

— Присила наясно ли е?

Джесика сви рамене.

— Не знам.

— Тя обича ли го?

— Струва ми се, че го обича. Момичето е невероятна романтичка. За нея Томас е изключително изгодна партия — красив, от известно семейство, с кралска кръв, а това я очарова. Вижда го като рицар в бели доспехи, дошъл да я спаси от простолудията, откъдето най-вероятно би бил съпругът ѝ. Твърди, че няма търпение да роди деца и това доставя огромно удоволствие на Томас. Взаимното уважение и одобрение, връзката, започнала в детството, може да станат чудесна основа за стабилен брак.

Джереме запали пурата си.

— Така е — измърмори той.

— В някои отношения, изключвам, че е руса красавица — продължи Джесика, — Присила ми напомня за Лети. Онзи ден каза на Томас: „Провалът е просто опит по пътя към успеха“. Съвсем в стила на Лети.

— Каквато беше навремето — уточни Джереме. — Мислиш ли, че Сайлс е забелязал приликата?

— Сайлс забелязва единствено памука, а синът му е същият.

Разговорът се водеше три седмици след обявяването на войната. Джереме, който искаше да види братята си преди Съединените щати да блокират южняшките пристанища, бе посетил семейната си плантация в Южна Каролина и бе донесъл новини от Пътя на

плантациите. Днес бе дошъл да разкаже на Джесика за семейството ѝ. Тя остана ужасена, когато разбра, че баща ѝ страда от болест на сърцето, а здравето на майка ѝ не е никак добро. Майкъл се бе възползвал от възможността да се освободи от военна служба, а предвидливият им баща възнамеряваше да се възползва от блокадата като начин за изгоден износ на памук и по-голямата част от „Уилоушайър“ беше засята, за да има какво да продават на войската на Конфедерацията.

— Изпращат ти много обич, Джес — предаде накрая Джереми.

Джесика бе пронизана от болка, когато си припомни пощастливите дни с родителите си. Нямаше никакво желание да се върне в родния си дом. Последното и единствено посещение на родителите ѝ, пренебрежителното отношение на майка ѝ към Типи, която така и не уведоми навреме за смъртта на Уили Мей, я бяха отказали от желанието да се вижда с тях. Сега вече никога нямаше да ги види. По всяка вероятност и Майкъл, ако оцелееше след войната.

— Ами семейство Толивър? — попита тя.

— Не мога да кажа нищо хубаво — продължи Джереми. — Елизабет е много болна, което е напълно естествено за човек на осемдесет и една. Морис е остарял и е станал нещо като любител проповедник. Посвещава голяма част от времето си на „божиите деяния“, както сам се изразява. Сайлърс ще се разстрои, ако види в какъв вид е плантацията.

— Няма ли синове, които да помагат?

— Май са наследили небрежността на баща си, разчитат на надзирателите, а според братята ми те са най-обикновени мързеливци. Щом прозвучал първият изстрел, момчетата хукнали да се запишат в армията на генерал Лий в Ричмънд.

— Ами дъщерята?

— Мила е като майка си, но за съжаление прилича на Морис и няма нито един ухажор. Изглежда, писано ѝ е да остане стара мома.

— Ами... Лети?

— Лети... тя е изгубила чара си. Останах шокиран, когато видях колко е изхабена. Задълженията и тревогите ѝ са много. Елизабет има нужда от непрекъснати грижи, прислугата не е от особена помощ, защото Морис не изисква дисциплина. Управлението на плантацията е паднало на нейните плещи. Къщата се разпада, няма пари, за да се

възстанови старият блясък. Морис е натрупал дългове и няма начин да се измъкнат, а Лети, разбира се, се е поболяла от тревога за синовете си.

ДжерEMI замълча, когато видя как Джесика трепна сякаш някой я беше ощипал.

— Да продължавам ли?

— Още ли има?

— За съжаление, да. Брат й, който завърши Уест Пойнт и когото тя обожаваше, е предпочел да остане в армията на Съюза. Станал е враг.

Джесика поклати тъжно глава.

— Мъчно ми е за нея. Ами баща й? Жив ли е още?

— Починал е миналата година след дълга битка с туберкулозата.

— Боже. — Джесика отпи глътка чай. Колкото и да й беше мъчно за нещастията на Лети, Сайлс не биваше да научава. Щеше да се почувства виновен — а той наистина беше виновен — и чувството му за вина щеше да затвърди убеждението, че проклятието съществува, че отмъстителният Бог е решил да го накаже.

Тя разтвори ветрилото си, дълбоко замислена. През отворените прозорци не влизаше никакъв полъх. Лятната жегла бе започнала отново. Седяха в дневната, където бе придумала ДжерEMI да не казват нищо на съпруга й. Той бе изпълнил тайната си мисия. Беше се погрижил да продаде къщата на леля й и вещите, след което бе депозирал малко съкровище в бостънска банка на нейно име. Съобщи й колко щастлива е Типи в Ню Йорк, а Сара Конклин продължаваше аболиционистката си дейност в Бостън.

— Бил си в Бостън? — бе попитал изненадано Сайлс при завръщането му. — Защо? Мислех, че си ходил в Ню Йорк.

— Трябваше да се погрижа за бизнеса на приятел — бе обяснил той.

Джесика остави внимателно чашката чай.

— ДжерEMI, приятелю, като изключим новината за здравето на Елизабет, трябва ли да разказваш на Сайлс онова, което каза на мен?

ДжерEMI я погледна скептично.

— Какво искаш да направя, Джес?

— Ти си човек със забележителен усет, проявяващ разбиране. Трябва ли да ти обяснявам как ще приеме Сайлс новината за

състоянието на Лети?

— Да не би да искаш да премълча за положението в „Куинскраун“? Той със сигурност ще попита, а аз трябва да му кажа истината.

— Цялата ли?

— Коя част предлагаш да изключа? Дори да не спомена Лети, той ще се сети как ѝ се е отразило недалновидното отношение на Морис и глупостта му.

— Трябва ли изобщо да му споменавам, че си ходил в „Куинскраун“?

— Да не би да искаш да го излъжа?

— Не. Моля те да не му казваш нищо, освен ако не попита.

— Защо, Джес? Минали са повече от двајсет и пет години, откакто Сайлс и Лети бяха... близки. Тя сама е избрала леглото на Морис. За добро или лошо, трябва да остане в него.

Прекъсна ги тихо почукване на вратата и Петюния надникна.

— Моля да ме извините, мис Джесика, но кой сервиз да извадя тази вечер?

— „Челси“ — отвърна Джесика.

— Къде да настаня доктор Удуърд и госпожата?

— Доктор Удуърд ще бъде от дясната ми страна, а съпругата му от лявата на мистър Сайлс.

— Ами мистър Томас и мис Присила?

— Един срещу друг. Няма значение кой от коя страна на масата е, стига да се виждат.

Петюния се изкиска.

— Добре, мис — каза тя и излезе.

Джесика обясни.

— Довечера сме поканили родителите на Присила, за да отпразнуваме официално годежа. Сайлс не може да си намери място от радост, че Томас ще се жени. Надява се по това време догодина да има внуче.

— Аха. И да осигури наследник на „Съмърсет“.

Джесика въздъхна.

— Ако Томас не се върне от войната, надявам се единствено да не съжалява по-късно.

Както обикновено, докато мислеше над мотивите на Томас да се ожени, Джесика си припомни наздравницата, която майка ѝ вдигна, когато двамата със Сайлс бяха в библиотеката на „Уилоушайър“. Тя изрази надежда да намерят нещо, което да обичат извън условията в договора. Бяха намерили. Нещо обаче подсказваше на Джесика, че Томас и Присила няма да намерят.

Стана, беше неспокойна, беше ѝ твърде топло в широката утринна рокля, за да седи. Който бе измислил двупластовите ръкави, подобни на пагода, каквито се носеха напоследък, трябваше да бъде застрелян, помисли си тя с раздражение и се запита дали да разкрие пред Джереми тайния страх на Сайлс от проклятието, надвиснало над рода Толивър.

— Не ме разбирай погрешно, Джес, но хората се женят и поради много по-низки причини от зачеването на деца, които да наследят резултатите от усилията на родителите им — рече той.

Джесика замаха трескаво с ветрилото.

— Нямам нищо против да се оженят. Просто не тая кой знае какъв оптимизъм за бъдещото им щастие. Мисля за момичето. Тя може и никога да не познае тръпката да подпали сърцето на съпруга си. — Погледна Джереми с тъжна усмивка. — Това е едно от най-прекрасните неща, които една жена може да преживее.

Джереми избегна погледа ѝ и перна пепелта, паднала от пурата му върху коляното. Ако някой попиташе свежата му като цвете жена, тя би казала, че светът ѝ е свършен. Беше омъжена за богат, красив съпруг и бе майка на три не по-малко красиви, интелигентни и отговорни момчета. И четиримата се отнасяха към нея като към кралица. Тя живееше във великолепен дом с прислужници, които се отзоваваха на всяко нейно желание и бързаха да го задоволят. Тя беше ли изпитала някога тръпката да подпали сърцето на съпруга си? Според Джереми не беше. Единствено дребната, спретната жена, седнала пред отворения прозорец на утринното слънце, притежаваше силата да го стори — дори и днес. Джереми поклати глава. Не красотата го бе привлякла към нея — Джесика имаше съвсем обикновено лице, въпреки че времето бе придало очарование на чертите ѝ. Луничките бяха изчезнали, кожата ѝ бе станала лъскава като фин порцелан, на чийто фон изпъкваха тъмните очи, жизнени и игриви и на четиресет и шест, също както и на осемнайсет. Фигурата ѝ бе

запазена и нямаше нужда от корсет, който да подчертава тънката ѝ талия, а въпреки че първите сребърни нишки вече се бяха промъкнали в лъскавата къдрава коса, завита на кок на врата, тя бе запазила оттенъка на червените есенни дъбови листа.

— Клатиш глава, Джереми — рече Джесика. — За какво мислиш?

— Мисля, че за пореден път ще ме убедиш да измамя Сайлъс.

Бухналата пола се полюшна, когато тя се отпусна отново на стола.

— Не искам да го мамиш, Джереми, а да го защитиш.

— Тогава ми обясни разликата.

Бе нелепо, помисли си тя, но признанието на Сайлъс след кошмара, който бе сънувал призори, бе посяло семенце в ума ѝ, който обикновено не обръщаше внимание на подобни глупости. Не биваше да позволява на семенцето да покълне. Опитва се да опише всичко в дневника си, но не постигна успех, а като сподели с Джереми, можеше да смаже малкото семенце завинаги. Погледна го, толкова сигурен в себе си, в света около него, в мястото, което си бе извоювал.

— Джереми, ти вярваш ли в проклетия? — попита тя.

Когато дойде първото съобщение по телеграфа, че Форт Съмтър е под обстрел, те решиха да се запишат заедно — Томас, Джереми младши, Стивън и Арман — и да се включат в бойната част, която щеше да защитава границите на родния им щат и брега от обсада. Северните и източните граници на Тексас бяха особено уязвими за вражеско нашествие от свободните територии на Оклахома и Ню Мексико, както и от Луизиана, ако щатът попаднеше във вражески ръце. Имаше достоверни доклади, според които федералните са планирали да принудят Тексас да снабдява с говеждо съюзническата армия и са разработили подробни пътища за навлизане в щата. Освен това оставаше страхът, че родината им ще бъде открита за погром и жестокости от страна на команчите, когато американската кавалерия и тексаските рейнджъри, пазители на границата се изтеглят от щата, за да се присъединят към армиите на съответните страни. Американският флот се бе отправил на юг, за да блокира южните пристанища и да попречи на експорта на памук и доставката на стоки, продоволствия и оръжия за Конфедерацията. Бе въпрос на време обединеният флот да пристигне в Мексиканския залив и да доплава до тексаските пристанища с подобна мисия. Осигуряването на безпрепятствен воден път, който да транспортира скъпата реколта до Европа и Мексико в замяна на безкрайно нужните муниции, бе особено важно. За да постигне всичко това, Едуард Кларк, изпълняващ длъжността губернатор на щата, изпрати закаления в боеве капитан на тексаските рейнджъри в източен Тексас, за да създаде бойна част, и определи Хаубъткър за сборен пункт.

Капитан Джетро Бърлесън беше постъпил при легендарните тексаски рейнджъри на дваисет години и през последните дваисет и две бе защитавал границата на Тексас от хора извън закона, мексикански бандити и индианци, тръгнали да грабят. Генерал Закари Тейлър, под чието командване бе служил в Мексиканско-американската война, го наричаше Вихрения ездач, защото можеше да язди дори най-буения кон не по-зле от команч.

Джесика го намрази от пръв поглед, защото се бе отличил по време на войната с чероките в източен Тексас през 1839-а, в която бе убит Боулс, мъдрият им и почитан вожд. Джесика бе застъпник на

борбата на вожда, продължила десетилетия, да осигури правата на народа си над земята им в Тексас.

Ако обаче някой бе в състояние да върне сина ѝ у дома след конфликта, мислеше си тя, докато наблюдаваше ветерана с прошарена коса, настанен като почетен гост на масата, то това бе капитан Джетро Бърлесън.

Томас срещна погледа ѝ и намигна. Тя му отвърна с тънка усмивка, която не успя да прогони тревогата по лицето ѝ. Начело на масата седеше Сайлс, сериозен, от двете му страни също толкова сериозните глави на семейства Дюмонт и Уоруик, а до тях Джейк Дейвис, който не позволи неразбирателството със семейство Толивър да попречи на приятелство, започнало още от детството.

Единствените жени, които присъстваха, бяха Джесика и Присила, ала нито едната, нито другата придаваха блясък на масата, ярко осветена от полилея със свещи. Томас разбираше добре причината за мрачните мисли на майка си, докато капитан Бърлесън обясняваше, че според него войната ще се окаже „много по-дълга, отколкото си дават сметка глупците на власт“. На Присила вероятно не ѝ се искаше вечерта да свършва, защото това означаваше, че двамата с Томас ще трябва да се качат на горния етаж в стаята, подготвена за младоженците, и там трябваше да изпълни съпружеските си задължения.

Първата им брачна нощ се бе оказала истинска катастрофа. Томас мислеше, че Присила очаква с нетърпение брачния живот, че иска дете не по-малко от него, но тя беше нервна, страхуваше се, стегна се, когато той я прегърна, затвори очи и стисна зъби, сякаш очакваше юмрук в лицето. Изпищя в мига, в който усети намек за проникване.

— Не съм готова — кресна тя и го изтласка настрани от себе си.
— Моля те, спри!

Той се бе почувствал като чудовище.

— Какво има? Какво направих?

— Ти си... то е... голямо е, толкова... — Тя разкриви отвратено устни, обърна се с гръб към него и се сви на топка.

Присила, разбира се, никога досега не бе виждала интимните части на мъж, но Томас предполагаше, че майка ѝ я е запознала какво трябва да очаква през първата си брачна нощ. Може и да ѝ е казала,

помисли си той. Има Удуърд беше пуританка. Сигурно бе насадила у дъщеря си страх от Бога.

— Мила — бе започнал да обяснява той, — напълно нормално е мъжкият... полов орган да... се уголеми, когато желае жена.

Тя му хвърли поглед през рамо.

— Желаш ли ме? Значи целта е не просто да забременея.

— Не, разбира се — излъга той.

Втората вечер положението остана същото. Присила имаше желание, но за него бе все едно да накара пламък да продължи да гори под дъжда. Третата нощ най-сетне успяха да осъществят съвкупление, но то съвсем не беше изпълнено с обич и наслада, както си беше представял Томас. По-късно, докато лежеше в нейната половина на леглото, обзет от огромно разочарование, той бе попитал:

— Какво не е наред, Присила? Би ли ми обяснила коя е причината да не ме искаш? Не ме ли обичаш?

— Разбира се, че те обичам — бе отвърнала тя с жален глас, който прозвуча като плач на коте, отделено от майка си. — Просто... толкова е страшно.

Страшно ли? Той познаваше много жени и нито една от тях не се бе оплакала, че ги плаши. Всички харесваха как ги люби.

Беше се обърнал към нея, трогнат от крехкото очертание на тялото ѝ под чаршафа, от лъскавата руса коса, разстлана по възглавницата, и я бе погалил по лицето. То бе с овална форма, прекрасно като роза.

— Всичко ще бъде наред, Присила — бе опитал да я успокои той. — Нужно с време и търпение.

През двете седмици, откакто бяха женени, той губеше и двете. След няколко дена, в началото на юни, ротата му трябваше да замине за Галвестън, където щяха да защитават крайбрежието, а досега Томас нямаше основание да предполага, че има вероятност съпругата му да е бременна.

От своята страна на масата Присила неочаквано се оживи и заговори по тема, която напоследък я очароваше.

— Капитан Бърлесън, нали сте наясно, че ръководите синовете на аристократи, чиито прадеди са известни с храбростта, проявена по английските бойни полета — уведоми го тя.

Изглежда, виното бе подействало и бе притъпило ужаса ѝ от предстоящата нощ, помисли си Томас, когато забеляза, че съпругата му е леко пияна. Присила винаги се държеше забележително пристойно, по никакъв начин не се опитваше да измести майка му от трона ѝ. Бе напълно нетипично за нея да започне разговор, който изобщо не интересуваше капитана и щеше да засрами и родителите му, и гостите, ако продължеше в този дух, но Присила проявяваше небивал интерес към връзката на семейството му и на приятелите им с кралските особи от миналото.

— В какъв смисъл, мисис Толивър? — попита капитан Бърлесън и изви рошавите си вежди в опит да прояви любезност и интерес.

— Няма значение — побърза да отвърне Джесика и дръпна с малкото сребърно звънче до чинията ѝ, за да повика Петюния. — Господа, портото и пурите ви очакват в хола.

Присила се стъписа, че е срязана по този начин, и на Томас му дожаля за нея. Стана, за да изтегли стола ѝ и зашепна:

— Някой друг път, мила, когато сме в настроение за възторга ти.

— Просто се опитвах да сменя темата, пък и се гордея със семейната ти история — нацупи се младата жена.

— Знам, скъпа, но никой не се интересува от нас. Вземи чашата си с вино. Може да ти помогне да се отпуснеш.

— Би било добре — съгласи се тя и посегна към гарафата с жест на отчаяние, за да си налее още.

Томас въздъхна и я остави, за да отиде при мъжете.

Дори докато пиеха порто и пушеха, докато обсъждаха войната, мислите на Томас бяха към момичето, за което се беше оженил. Не разбираше. Когато една жена обичаше мъж, не бе ли напълно естествено да изпитва желание за близост, да го почувства вътре в себе си, да го притисне и прегърне? Присила твърдеше, че го обича. Да не би да усещаше, че ако той не отвърне на чувствата ѝ, тя няма да може да се отдаде напълно на интимните си задължения? Да не би да се отвращаваше от всичко, свързано със сексуалния акт — потта и телесните течности, животинското съвкупление, чувството за насилие и... болката.

Лицето му пламна от срам, че ще ѝ причини болка при проникването още преди да осъществи целта си. За наслада и дума не можеше да става. Какво да прави? Не можеше да насили съпругата си.

Беше му омръзнало да бъде нежен и загрижен, търпението му беше на изчерпване, защото му оставаше съвсем малко време у дома. Дали не допусна ужасна грешка? Сбъркал ли беше, когато си въобрази, че Присила имаше чувства към него? Да не би тя да бе подведена от външния му вид, от изтъкнатото му семейство, от произхода им и да се бе заблудила, че го обича? Дали не го беше излъгала, когато заяви, че иска деца не по-малко от него?

Томас погледна баща си, все още строен и красив за възрастта си, все още привлекателен за майка му, която го обожаваше много преди той да изпита същото към нея, ако Томас бе разбрал правилно тайните, които чу в ранните часове на онзи ден миналата година. Анри и Бес, Джереми и Камилия се радваха на дълги и щастливи бракове, поне така му се струваше. Как му се искаше да стане същото и при тях с Присила!

Само че — не биваше да забравя — тези двойки се бяха оженили по любов.

Извини се и се оттегли, докато съпругата му все още бе под въздействието на виното. Може би алкохолът щеше да я освободи от задръжките и тази вечер щяха да постигнат — най-сетне го призна! — единствената цел на брака му с момичето, което го чакаше на горния етаж с чаршаф, придърпан до брадичката.

„5 септември 1863

Виждам, че последно съм писала през юли 1861 година. Минали са повече от две години, откакто записах мислите и чувствата си за събитията през тези трескави, страшни времена, които сполетяха Америка. Като майка на син, не мога да мисля за страната, в която съм родена, като за две отделни нации. Трагедиите на войната ни обединяват.

Празното място между годините не означава, че не е имало събития. Просто нямах желание, а и хартията не достигаше, също и мастилото, за да пиша. Смея се, макар и подигравателно, когато си спомня как Лоримър Дейвис се хвалеше, че Конфедерацията ще накара янките да побягнат не по-късно от първи май 1862-ра, малко повече от година след началото на войната. Е, първи май дойде, но няма никаква причина да размахваме флагчета и цветя и да пеем и танцуваме. Никой не бе в настроение за празнуване.

Господи, беше ужасно. През април същата година Конфедерацията даде неподозирано много жертви край Шайло в Тенеси, а Ню Орлиънс бе превзет от Севера. През юли съюзническата флота завзе Галвестън, а през септември армията на генерал Лий изгуби важна битка и бе пометена от федералните сили край Аншитъм в Мериленд. Ранените се стичаха към домовете си, някои бяха останали без крайници, други не чуваха, трети не виждаха. Синът на месаря се върна без нос. А и какво разказваха тези млади мъже, когато се връщаха от бойното поле. Бяха заминали под звуците на оркестри, под развети знамена, стомасите им пълни с печени на скара меса и пържени пилета след пикниците и партитата, новите им униформи без капка кръв по тях. А сега говореха за лобни места. Повечето дори не говореха. Мълчаха, сякаш са попаднали в гробница.

Репортажите във вестниците са като юмрук в сърцето. Повечето войници и от двете страни едва навлизат в зрелостта, нямат никакъв боен опит, не знаят нищо за оръжията, нямат представа защо воюват. В схватките с врага се бият като по времето на Наполеон. Строяват младите мъже и те маршируват в боен ред към окопите на врага. Онези, които останат прави, започват ръкопашна схватка с бойците в окопите. Кървавият бой е ужасен, потресаваща гледка, която може да се сравни единствено с мръсните армейски лагери с мизерни условия, където плъзват какви ли не заразни болести. Един репортер бе написал, че ако не те убие куршум, то болестите ще свършат тази работа. Уолтър Бейтс, бръснарят, изгуби сина си по време на епидемия от коремен тиф, а Били Костнър почина от дизентерия. Нелекувани морбили, едра шарка, заушки и коклюш са само част от заразите, които застрашават живота на войниците в лагерите, пълни с отпадъци, остатъци от храна, купове тор и карантия. Заразената храна и вода са другите опасности, които не позволиха на мнозина да оцелеят.

Слушам разкази, чета вестникарски материали притаила дъх и разбира се, мисля за Томас и момчетата, за условията, при които живеят, за опасностите, с които се сблъскват. Той е в специализирана част, организират дръзки атаки в Луизиана, за да попречат на врага да пресече река Сабин и да навлезе в Тексас. Налага се лагерите им да са без заслон и най-често близо до вонящи блата, където гъмжи от змии, крокодили и маларийни комари. Малкото пъти, когато синът ни се връщаше вкъщи, той не каза почти нищо за смъртоносната същност на мисиите, но двамата с баща му разбираме истината от хлътналите му очи и бузи, от слабото му тяло, от състоянието на дрехите му. При последното му посещение Томас ме помоли за последното мастило и тетрадка, защото му бе възложено да пише на родителите и съпругите на мъжете от неговата част, загинали в пожар, подпален по време на битка в сухо поле.

— Всичката хартия ли искаш? — попитах го.

Той стисна устни.

— Всичката.

Стори ми се колкото тъжно, толкова и забавно, че Анри, Господ да благослови френското му сърце, настоя на момчетата да бъдат ушити униформи по поръчка. Въпросните униформи отдавна вече са износени.

Анри ми намери още мастило и хартия и днес, докато пиша, всички сме изтръпнали. Окупацията на източен Тексас ще започне след няколко седмици, освен ако войските ни — там са разпределени Томас, Джереми младши, Арман, Джейк и двамата братя на Присила — не успеят да удържат съюзническите сили при протока Сабин на крайбрежието на Мексиканския залив, откъдето може да се поеме навътре в щата по реката. Тъкмо на това място федералните сили се надяват да нахлуят и да плякосат всичко, до което успеят да се доберат, за да осигурят гориво за военните си машини и да конфискуват памука за северните текстилни фабрики. Пристигнаха ужасни новини, че малки военни кораби и търговски параходи, натоварени с войници на Съюза, са навлезли в протока, защитаван единствено от форт без въоръжение, където момчетата са изпратени като подкрепление.

Ако синът ми загине, това ще бъде последното, което ще напиша в дневника. Някой друг — или Дюмонт, или Уоруик, дори Присила, ако е в настроение — ще трябва да продължи хрониката за семействата, създали Хаубъткър. Няма да има следващо поколение от семейство Толивър, което да прочете написаното от мен.

Поне така ми се струва сега. Всяка сутрин се надигам, притисната от тежестта на майчините тревоги за участието на единственото ми дете, а и скоро и за щастието на Присила. От първата им брачна нощ стана ясно, че в спалнята нещата не вървят, а след като дни наред слизаха на закуска с изопнати, разочаровани лица, двамата със Сайлс подозираме, че Присила се страхува от съпругеска близост. Сайлс не вини Томас.

— Погледни го само! — фучи баща му. — Ти представяш ли си някоя млада жена да не иска сина ни? Господи, та всяка, с която се запознае, буквално си сваля гащите сама!

Сайлърс вини майката на Присила — «онази съсухрена лелка със сексуалност като на дървена лъжица!» — и смята, че тя е набила в главата на дъщеря си нелепи страхове от мъжете. Аз също нося известна отговорност за неуспеха на Томас с Присила и за неспособността му да я разбере. Той израсна без сестри, с майка, която не иска да бъде гушкана, която не изпитва нужда любовта да бъде изразявана с думи или глезотии. На него никога не би му хрумнало, че Присила копнее за такива прояви на нежност.

Ако обаче Томас обича момичето, той по естествен начин би разбрал нуждите ѝ. Ще му се иска да ѝ достави удоволствие. Не споменавам пред Сайлърс, че досега Присила сигурно е разбрала, че Томас се е оженил за нея единствено за да се сдобие с наследник. Така че нежеланието ѝ за секс може да има нещо общо с нежеланието да бъде използвана. Колкото и да обича Томас, тя си има гордост. Ако пък бездруго се възбужда трудно, подозрението, че той не изпитва силни чувства към нея, едва ли ще разгори страстта ѝ.

Виждам как двамата се отдалечават един от друг и ми става тъжно. Когато разстоянието между хората се увеличи прекалено много, вече е невъзможно отново да се срещнат. Страх ме е да не се случи тъкмо това с Томас и Присила.“

След като синовете им тръгнаха на война, Сайлс, Анри и Джереми присъединиха всяка четвърта събота в месеца към Мъжкия ден в „Съмърсет“, за да не ограничават срещите си само през зимата. Смъртта на Томахок бе сложила край на ловните сбирки, но прясното месо на убитите от разузнавача животни вече не бе мотивът на мъжете да се събират край лагерния огън пред едностайната канцелария на Сайлс в плантацията. След заминаването на синовете им тримата дългогодишни приятели дори обсъдиха да сменят мястото, но така и не се стигна дотам. Все още пренасяха кошници с храна и бъчва бира под ореховото дърво, което засенчваше отъпканата почва пред бараката на Сайлс.

През последните четири години бащите водеха мрачни разговори около огъня, защото синовете им участваха в почти всяка битка и крайгранична схватка, за да отблъснат нашествениците след падането на Галвестън през 1861 година. Частта на капитан Бърлесън имаше за задача да защитава вътрешните търговски пътища, железниците, мостовете, телеграфните линии, да навлиза във вражеска територия, за да разрушава подобни обекти. Томас и Филип едва не били заловени в Шривпорт, докато имали среща с група на съпротивата, за да взривят малки военни кораби на Съюза, закотвени в Сабин.

Днешната сбирка бе най-мрачната досега. Беше май 1864 година. Страховита битка, както писаха вестниците за кампанията на Ред Ривър, се бе разразила между отцепниците и федералните войски на брега на реката, която служеше за граница между Тексас и Оклахома. Това бе поредният опит на съюзническите сили да нахлуят в Тексас и частта на момчетата бе в черното сърце на схватката. Една от целите на Съюза бе да превземе Маршъл, град на трийсет и два километра от Хаубъткър, и да разруши фабриките, които снабдяваха с важни муниции и стоки Конфедерацията. Окупацията на Маршъл щеше да отвори вратите към източен Тексас и останалата част от щата и да даде на нашествениците достъп до памук, коне, добитък и храна. След себе си щяха да оставят разрушения и съсипия, което щеше да върне икономическото развитие на щата с двайсет години назад. Конфедерацията бе решена да опази границата си на всяка цена и

местните жители се затвориха в домовете си, подготвили оръжията, в случай че янките преминат.

На тримата стари приятели не им се искаше да оставят домовете си, но жените им настояха. Нашествието се очакваше след дни, ако изобщо се състоеше, и те знаеха колко много съпрузите им имат нужда от мъжките си сбирки, за да изпуснат парата, да поговорят за бизнес и да ругаят политиците, които бяха довели до избухването на войната, както и всеки генерал, пратил хора в битки.

Денят бе твърде горещ, за да палят огън. Петюния бе напълнила кошницата с последния буркан мариновани свински крака, качамак, салата от краставици и лук, пълнени яйца и филии от прословутия й хляб, направен от овесено брашно и орехи. Анри бе донесъл пудинг от сливи в буркан, внос от Англия, успешно преминал блокадата на Съюза.

— Истинско пиршество! — възкликна Анри, докато вадеше храната от кошницата. — Как само ми се иска момчетата да можеха да похапнат от това изобилие.

— Може да стане скоро — отвърна Сайлърс. — Едва ли войната ще продължи още дълго.

— По моя преценка, до следващата пролет — обади се Джереми.

Мъжете доловиха колко унили са гласовете им. Над тях бе надвиснал ужасът, че чудото синовете им да останат живи след четири години битки, едва ли ще продължи вечно.

Анри и Джереми отрупаха чиниите си. Сайлърс отказа и предпочете да изпие още една чаша бира.

— Няма ли да хапнеш, Сайлърс? — попита Анри.

— Не съм гладен. По-късно ще си взема нещо.

Сайлърс забеляза, че приятелите му се спогледаха.

— Добре, казвайте какво има — настоя той. — Усещам заговор.

— Не изглеждаш добре, mon ami — пристраши се Анри. — Отслабнал си, а руменината ти се е стопила.

— Нито един от нас вече не е румен както преди — заяви Сайлърс. — Кой баща със син на война е спокоен?

— Трябва да те прегледа лекар — настоя Джереми.

— Удуърд е шарлатанин, а ще предизвикам разрыв в семейството, ако отида при конкуренцията. Чувствам се съвсем добре. Просто имам... други грижи.

— Мислех, че плантацията се справя чудесно при тези условия — рече Анри.

— Не е това.

— Какво има, Сайлърс? — попита тихо Джереми.

Сайлърс си пое дълбоко дъх и го задържа. Мъжете не споделяха като жените. Те се справяха с проблемите, без да търсят съвети и напътствия дори от най-близките си приятели, намираха изход от трудностите, пазеха тайните си. Ако мъжът имаше нужда някой да го изслуша, обикновено се обръщаше към жена си. Понякога обаче не можеше да сподели грижите с нея. Имаше нужда от друг мъж — доверен приятел, — а Сайлърс имаше най-голямо доверие на Джереми и Анри. Само че не можеше да сподели мъката, която го изяждаше отвътре също като огън. Каква утеха можеше да му предложат приятелите му? Какъв съвет да му дадат? Сайлърс не можеше да опише дори пред Джесика чувството за вина, което го измъчваше, че беше окуражил Томас да се ожени за Присила, и то единствено за да се сдобият с наследник за „Съмърсет“. Никога ли нямаше да им дойде акълът на мъжете от семейство Толивър?

Сайлърс изпусна дълго сдържания дъх.

— Аз... става въпрос за сина ми и снаха ми — призна той. Поне толкова можеше да им каже. — Двамата не са щастливи.

— Жалко — прошепна Анри.

— Съжалявам — обади се и Джереми. — Какво не е наред?

— Не си... пасват. — Сайлърс отпи дълга глътка бира, за да прогони киселия вкус, който непрекъснато усещаше напоследък. Стомахът му бе празен. Нямаше апетит и усети как алкохолът се качва в главата му. — Навремето мислех, че Томас и Присила ще бъдат чудесна двойка — продължи той.

— Може би все още не са имали възможност да бъдат двойка. Момчетата притичват до вкъщи за по някоя и друга седмица през последните години — опита се да го успокои Джереми.

Сайлърс се насили да се усмихне.

— Арман и Джереми младши са женени по-малко от година, а съпругите им вече са бременни.

— Значи чакаш внуче — досети се Анри.

— Има друго... — Сайлърс се изправи и натъпка ръце в джобовете. По дяволите! Трябваше да излее чувствата си пред някого,

в противен случай щеше да се пръсне. Започна да обяснява. — Знаех, че Томас не обича Присила, когато се ожени за нея, но си мислех, че тя го обича и любовта ѝ ще заличи разликите. Че Томас ще започне да отвръща на чувствата ѝ, както... аз се влюбих в майка му. Искях и той да изпита тръпката да открива малки възхитителни неща у момичето, което не е познавал добре, ума ѝ, сърцето ѝ, тялото, все неща, които ме подлудяваха, когато се ожених за Джесика, с които се гордеех, които ме радваха и я превърнаха в неразделна част от живота ми, но...

— Само че Присила не е Джесика — досети се Джереми.

— Няма нищо общо. — Сайлс седна отново, когато усети, че краката му омекват. — Няма нито симпатични изненади, нито скрити желания, нито тайна страст зад затворената врата на съпругата на Томас. Според мен Присила Удуърд е празна стая.

— Мили боже! — ахна Анри.

Сайлс остана ужасен от себе си, почувства се като предател на съпругата на сина си, на снаха си, член от семейството му. Изчерви се.

— Простете, че говоря така открито за чувствата си. Срамувам се от себе си.

Анри вдигна ръце.

— Mon ami, няма какво да прощаваме и няма защо да се срамуваш. Чувствата не са нито правилни, нито грешни. Те просто съществуват.

Джереми прочисти гърло.

— Ти ли си отговорен за брака на Томас?

— Аз го подкрепих.

— Значи все пак Томас е взел решение да се ожени за нея, Сайлс, не ти — увери го Джереми.

— Само че решението му бе подтикнато от... манията ми по плантацията. Томас, за да ми достави удоволствие, искаше да остави наследник на „Съмърсет“, в случай че... — Сайлс не намери сили да довърши. Прокара ръка по лицето си, усети изпъкналите кости и продължи, без да крие отчаянието си: — Нощем не мога да спя от тревога, че заради мен Томас е обречен на брак без любов, може би дори без деца. Войната почти свърши и има шанс той да се прибере у дома жив и здрав... — Сайлс не изрече с думи очевидното, че ако синът му беше почакал, щеше да срещне жена, в която да се влюби, и

да се ожени за нея. — Не спирам да се измъчвам от напразната жертва, която той направи в името на „Съмърсет“ — добави унило.

— Това решение е било на Томас, не твое — подчерта Джереми.

— Съгласен съм — подкрепи го и Анри и обърна длани нагоре, типично по френски. — Греховете на бащите... не е нужно децата да ги изнасят на гръб. Те ще си имат свои грехове.

Сайлс им се усмихна едва-едва.

— Опитвайте се да ме освободите от чувството за вина.

— Не е нужно, след като нямаш никаква вина — натърти Джереми.

— Просто искам Томас да е щастлив. Това е най-съкровено ми желание, независимо дали има наследник или не.

— Знаем — кимна Джереми, — и ако Господ ни слуша, той също го знае. Затова тук не става въпрос за проклятие. Мислим за Томас, не за „Съмърсет“.

— И не трябва да се отказваме от надеждата, че щом войната приключи и Томас и Присила се съберат заедно, времето, мирът и усамотението ще решат проблемите им — допълни Анри. Той вдигна чаша и Сайлс и Джереми го последваха. — Приятели, вдигам тост за завръщането на момчетата ни и щастливото им бъдеще.

— Да бъде! — отвърнаха двамата в един глас, а Сайлс отпи и си каза, че трябва да накара Джереми да обясни думите си. Защо изобщо спомена проклятие? Само че забрави за намерението си, обзет от чувство на благодарност за лоялността и проявеното разбиране, и от усещането, че гърдите му са празни, а слабините са пронизани от болка.

Джереми, както обикновено, прочете мислите му.

— Сайлс, приятелю, трябва да отидеш на лекар.

— Май трябва — съгласи се Сайлс.

Войната стигна в Хаубъткър през септември 1864-та и взе един от най-обичаните синове. Джесика, Присила и Петюния бяха в кухнята и сипваха в пакети пепел от царевични кочани като заместител на сода бикарбонат, за да раздадат на съседите, когато Ейми, на осем години и „помощница на мама“, хукна да отвори вратата. Недостигът на храна по време на войната и съюзническата блокада бяха родили интересни идеи за заместване на кафе, брашно, пипер, захар и сол. Жителите на Хюстън Авеню бяха направили кооператив за размяна. Всеки си имаше задача и трябваше да приготви големи количества заместители на продуктите, които да използват всички. Бес Дюмонт например беше натрупала опит в печенето и смилането на жълъди и семе от бамя, от които правеше доста прилично кафе, а Камилия Уоруик получаваше нелошо брашно от картофи. Жените от Хюстън Авеню се събираха за размяната на продукти, като се редуваха да си ходят на гости. Джесика щеше да е домакиня на следващия ден.

— Сигурно мисис Дейвис ми носи букет хризантеми за масата — предположи Джесика.

— Много е мила с вас, откак мистър Сайлс се оказа прав за всичко, а съпругът ѝ сбърка — натякна Петюния. — Не може да се отрече, че клекна.

— Това никак не радва Сайлс — отвърна Джесика. Предвижданията на Сайлс бяха излезли истина. Конфедерацията не можеше да се защити срещу военната мощ на Севера и се понесоха слухове, че се подготвя помитаща Юга инвазия. Франция и Великобритания нямаше да дойдат на помощ на Конфедерацията заради памука, както се очакваше, стотици роби бягаха от плантациите, тъй като надзирателите им бяха заминали на война и вече нищо не ги задържаше. Засега поне работната сила на „Съмърсет“ бе непокътната, с много малко изключения.

На вратата звънеше съседското момче. Малкият се втурна в кухнята. Ейми заситни след него, по дребното ѝ личице се бе изписала тревога. Момчето смъкна шапката си. Бе останало без дъх, поруменяло от тичането.

— Мис Джесика — едва успя да изрече, — сините униформи дойдоха.

Джесика скочи.

— Какво? Къде са?

— На пасището зад дома ви. Крадат конете.

— Присила, знаеш къде са пистолетите. Вържи слугите — нареди Джесика. — Петюния, ти остани тук с Ейми. Лион, ти знаеш ли как се използва пистолет?

— И още как. Татко ме научи. За всеки случай.

— Присила, дай пистолет и на него.

— Какво ще правим? — попита снаха ѝ, ококорена от страх.

— Не знам.

Джесика грабна кремъклияката, оставена до вратата на килера, и тръгна към задната врата. Всички мъже от улицата бяха на работните си места, а децата на училище. Джесика се запита защо Лион, синът на банкера, си е вкъщи. Чу кашлица, която изригна от гърдите му, и разбра причината. Единствено жените си бяха по домовете и по това време на деня повечето си бяха полегнали, а слугите им нямаха представа от сцената, разиграла се пред очите ѝ, когато от високата беседка се взря към пасището.

Десетина мъже на коне във федерални униформи мятаха ласа в опит да хванат впрегатните коне на жителите на Хюстън Авеню, пуснати от конюшните за деня. Конете бягаха, успяваха да се спасят от примките, насочени към главите им. Джесика с ужас видя, че и Полет на фантазията е сред тях. Расовият кон бе привлякъл вниманието на главния офицер. Чу го как изкрещя: „Хванете този кон!“.

Тя стоеше, без да помръдва. Войниците не биваше да отведат коня на Нанет, но какво можеше да направи сама жена с една кремъклияка срещу десет добре въоръжени мъже? Не можеше да позволи да ранят Лион или да видят Присила. Не се знаеше какво ще направят войниците, когато я зърнат. Прииска ѝ се мъдрият и силен Джеремая да е с тях, но той беше починал по-миналата пролет. Докато се колебаеше, видя как Робърт Уоруик скочи на пасището, стиснал пистолет в ръка. Беше забравила, че той както обикновено е в дърводелската си работилница в дома му. Правеше бюро за Томас като подарък за завръщането. Мили боже, не!

Присила, Лион и слугите наизскачаха, стиснали в ръце оръжията от колекцията на Сайлъс.

— Присила, тичай в съседните къщи и съобщи какво става. Да се въоръжат — разпорежи се тя. — Кажи на всеки да изпрати човек да извести другите. Бързо. Няма време за губене.

— Добре — отвърна Присила, очевидно облекчена, че получава такава задача.

Командващият офицер, първи лейтенант, ако можеше да съди по жълтите му пагони, обърна коня си към Робърт и извади пистолет от кобура. Без да мисли, Джесика затича по стълбите на беседката, но прояви достатъчно здрав разум да остави кремъклияката, втурна се през портата от ковано желязо на пътя и се разкрещя:

— Не! Не!

Всички мъже се обърнаха към нея. Полет на фантазията видя Робърт, спря на място и се насочи към него.

— Мис Джесика! — викна той и в гласа му прозвуча изненада, когато тя се приближи. — Какво правите тук?

— Надявам се да набия малко разум в главата на всеки син, който има майка. Добър ден, лейтенант.

Лейтенантът се окопоти и затвори уста.

— Госпожо — отвърна той и докосна с ръка в ръкавица шапката си.

— Робърт, миличък — заговори отново Джесика, — моля те, прибери оръжието. То е напълно безполезно срещу толкова много хора.

Робърт, на двацет и три, все още страдаше от бронхит и дробовете му не спираха да свистят и хъркат. Изглеждаше толкова слаб, сякаш по-силен порив на вятъра ще го отнесе. Той нямаше сили да се опълчи на ездачите.

— На твоето място бих я послушал — обади се лейтенантът с леден глас, а по очите му личеше, че няма място за приказки. Полет на фантазията бе при тях и хълбоците й потръпваха нервно.

— Не можете да вземете този кон — заяви твърдо Робърт, свали пистолета, но не го прибра.

— Ще взема кобилата, както и всички останали коне тук, така че прибери оръжието. И двамата се върнете откъдето дойдохте, няма да ви нараним.

— Няма да я вземете — повтори Робърт и стисна инатливо зъби. — Тя няма да служи като военен кон в съюзническата армия.

— Ще служи, и още как.

— Никога. Предпочитам да умре — заяви Робърт, допря пистолета зад ухото на Полет на фантазията и натисна спусъка.

Джесика не вярваше на очите си. По изумените погледи на мъжете разбра, че и те не могат да повярват. Миг по-късно конят се свлече тежко на земята и едва когато димът от пистолета на Робърт се разсея, всички осъзнаха какво е станало.

— Не трябваше да го правиш — процеди през зъби лейтенантът и насочи оръжието си към главата на Робърт.

— Моля ви, недейте! — изпищя Джесика, но бе прекалено късно. Куршумът уцели Робърт в средата на челото и той се свлече до тялото на падналия кон. Джесика се отпусна на колене и притисна окървавената глава в скута си. Той бе умрял веднага, но в стъкления му поглед все още се четеше дързост. Джесика вдигна пълните си със сълзи очи към офицера. — Как можахте да направите подобно нещо? Та той бе още момче.

— Всички сме били — сопна се лейтенантът. — Мъж, който е в състояние да застреля красив кон като този, за да не го вземем не заслужава да живее.

— Конят беше на момичето, което обичаше. Тя почина на петнайсет. Робърт се грижеше за кобилата ѝ в нейна памет — обясни Джесика, а от очите ѝ капеха сълзи.

По лицето на лейтенанта се изписа съжаление. Извърна поглед към зелените пасища, след това отново го насочи към Джесика.

— Войната е просто поредица от трагични недоразумения, госпожо. Искрено съжалявам, че сгреших.

Джесика чу врява и погледна през рамо. Видя господарките от Хюстън Авеню и слугите им да се подреждат в редица от бухнали поли покрай черния път. Стискаха пушки, които бяха научили как да използват, за да защитават домовете си. Сред тях бяха майки, чиито синове бяха загинали или бяха ранени в битки в Тексас и в целия Юг. Изглежда, чакаха сигнала и какво да правят.

Камилия Уоруик, дребна и нежна, се отдели от редицата с писък и хукна към тях, а полата ѝ почти не докосваше земята, Джесика се обърна към лейтенанта.

— Сега си вървете, млади човече, приберете се при майката, която никога няма да изпита болката, която причинихте на тази жена.

Ако останете, ще има кръвопролитие и най-вероятно вие ще сте сред загиналите.

— Не водя война с жени и слугини — отвърна лейтенантът, — но ще взема конете. Дайте сигнал на хората си да кротуват и си тръгваме.

По време на трагедията Сайлс беше в кабинета на доктор Удуърд. По-късно препусна до „Съмърсет“ и любимото си място, откъдето да види плантацията и резултата от цял живот работа. Спокойствието, което обикновено умиротворяваше мислите и галеше душата му, този път не дойде. Той разбра за трагичното събитие и героизма на съпругата си едва когато се прибра по здрач. Не преживяхме ли достатъчно мъка, помисли си. Реши да изчака, докато поотмине болката от смъртта на Робърт, за да каже на Джесика диагнозата, която му бе поставил доктор Удуърд.

Дванайсети април 1865 година, щеше да бъде запомнен завинаги в семейните анали на семейства Толивър, Дюмонт и Уоруик като деня, в който „момчетата“ се прибраха у дома. Войната между щатите бе свършила. На девети април генерал Робърт Лий, командир на Конфедерацията, щом разбра какъв е неизбежният изход, предаде двайсет и осем хилядите войници под свое командване на главнокомандващия съюзническите войски, генерал Юлисис С. Грант, при Аповатокс във Вирджиния, за да избегне нови жертви и унищожаването на собствеността на Юга. И двете армии бяха на края на силите си. Предупреждението на Сам Хюстън, че в случай на война щатът ще изгуби „цвета на тексаските мъже“, бе самата истина за онези тексасци от Конфедерацията, които бяха защитавали Юга. Джейк Дейвис беше сред тях. В края на войната бе напуснал частта на капитан Бърлесън, за да се присъедини към тексаската бригада, която се биеше на източния фронт под командването на генерал Лий. Джейк изпрати писмо до семейство Толивър, че „Уилоушайър“ е била опожарена от полк на съюзническата армия под командването на генерал Уилям Т. Шърман, докато прегазвал Южна Каролина. Джесика си представи разрушението от описанието на брат й Майкъл пред Джейк.

Февруари на Пътя на плантациите беше мрачно време с цвета на залез и един следобед Майкъл се стреснал, когато слуга влетял в библиотеката и се развикал, че сините униформи идват. Брат й погледнал през прозореца към съюзническия полковник на кон, повел дълга колона войници в сини униформи, които напредвали, без да бързат, по голата алея на „Уилоушайър“ към къщата. Джесика беше благодарна, че родителите им не са живи, за да видят случилото се след това. Брат й излязъл, за да посрещне натрапниците, и останал на верандата, докато командващият офицер слизал от коня, а хората му останали на седлата и се разгърнали около него.

— Добър ден — поздравил офицерът и свалил ръкавиците си, докато се качвал по стълбите. — Позволете да се представя. Аз съм полковник Пол Конклин. Може би помните леля ми.

Майкъл сигурно е преbledнял като топка памук, защото много добре помнел Сара Конклин.

Полковникът му позволил да изведе семейството си, слугите и ловните кучета от къщата, преди да я подпали, но наредил нищо друго да не бъде пипано. Джесика бе убедена, че заради приятелството ѝ с любимата му леля на войниците не било позволено да разграбят родния ѝ дом и тя бе благодарна, че е станало така.

Момчетата се прибраха вечерта, в която Сайлърс легна и повече не стана от леглото. Дотогава успяваше да язди до плантацията всеки ден, грижеше се за делата си, посещаваше събранията на градския съвет, в който бе преизбран. Доктор Удуърд предположи от каква болест страда Сайлърс и го изпрати на специалист в Хюстън, който бе добре запознат с рака на кръвта. Специалистът потвърди диагнозата на местния лекар. Болестта на Сайлърс бе известна като левкемия. Нямаше известно лечение.

Томас бе съкрушен. Мъката, която бе преживял през войната, не можеше да се сравнява с болката от предстоящата загуба на баща му. През септември младият мъж се бе върнал за погребението на Робърт и веднага забеляза колко много се е състарил Сайлърс. Нещо не беше наред, но той го отдаде на годините, в които баща му се беше тревожил, че единственото му дете ще бъде сред жертвите на войната, а смъртта на Робърт също бе оставила отпечатък си. Родителите му, по-скъпи от всякога, и съпругата му, която бе сякаш непозната, страдаха искрено за загубата на семейство Уоруик. По време на това посещение той заяви открито на Присила.

— Искам дете, Присила, при това веднага. Разбра ли ме?

Тя бе кимнала, изпълнена със страх, както обикновено, но на Томас му беше все едно. За бога, какво бе очаквало това момиче, когато му стана съпруга? Че просто ще бъде поставена на някой рафт и околните само ще я поглеждат ли? Каква бе ползата от нея, ако не беше любовница, приятелка или помощница и не можеше да му роди деца?

Тя се подчини на желанието му и Томас я остави да се пита къде се е дянал нежният ѝ, загрижен съпруг, изпълнен с разбиране, но когато се върна през април, тя беше в осми месец. Помоли се за безпроблемно раждане и баща му да види един малък Толивър от трето поколение, който някой ден щеше да стане наследник на плантация „Съмърсет“.

— Не знам как ще живея без Сайлърс — призна Джесика пред Джереми. Някои сутрини все още се срещаха в десет в беседката, за да

изпият по чаша от горчивото кафе от жълъди на Бес Дюмонт, когато лауданумът бе облекчил болките на Сайлърс и той заспиваше.

— Това не е живот — отвърна Джереми, гласът му бе надебелял от мъка. — Важното е да остане жив за хората, които ще остави след себе си.

Двамата с Анри идваха всеки ден, за да се пошегуват със Сайлърс, да поклокарстват, да му разкажат последните новини, да му помогнат да се изкъпе, да поседят с него, когато Джесика имаше нужда от малко почивка. Джереми му четеше, тъй като зрението на болния отслабваше. Анри носеше специални храни от магазина си. Болката, която криеха зад маската на весело настроение, караше сърцето на Джесика да се свива.

Сайлърс живя три седмици след като Присила роди здраво четирикилограмово момченце. Тя пожела синът ѝ да бъде кръстен Върнън на незначителен член от родословното дърво, когото приемаше за герой, тъй като бе участвал във Войната на розите.

— Върнън — повтори Сайлърс с дрезгав от болката и лекарствата глас, подпрян на възглавници, за да може да подържи бебето. — Името ми харесва. Колко си умна, Присила. Виждам, че малкото войниче има твоите красиви уши. Имаш ли нещо против, че останалата част от него е на съпруга ти?

— Напротив, много се радвам — грейна Присила и погледна Томас, застанал близо до баща си от другата страна на леглото. Джесика забеляза погледа. Беше изпълнен с безнадежден копнеж. „Направих каквото се искаше от мен. Сега трябва да ме обикнеш“, сякаш му казваше. Само че съпругът ѝ бе насочил вниманието си към Сайлърс и очевидно се опитваше да запомни радостта на баща си, докато той разглеждаше лицето на внука си.

Когато беше в съзнание и мислите му се проясняваха, Сайлърс викаше Томас и двамата прекарваха всяка минута надвесени над счетоводните книги и документите, над плановете как да вдигнат „Съмърсет“ на крака. Сайлърс го предупреди, че Тексас и Юга ги чака дълъг и нелек процес на възстановяване.

— Щатът ни няма лесно да коленичи пред северното надмощие и може и да не влезе в съюза още дълго — предсказа той, като ту губеше, ту възвръщаше гласа си. — Ще се шири беззаконие, старият ред на социалната ни структура ще рухне. Парите ни ще изгубят напълно

стойността си, а цената на земята ще спадне драстично, но ти не се отчайвай, сине. Пази земята. Ще настъпят по-добри времена и „Съмърсет“ ще процъфти.

Тъй като не искаше да е далече от Сайлърс, Джесика седеше в хола от другата страна на стаята и чуваше всяка изречена дума. Разкъсваше се дали да му признае за банковата сметка в Бостън и така да облекчи тревогите му за финансовото им състояние, което обаче щеше да го настрои срещу Джереми заради договорката им да пазят парите в тайна.

— Не рискувай, Джес — посъветва я Джереми една сутрин в беседката. — Не му казвай заради мен.

— Мислиш ли, че има значение, че сме били замесени и двамата?

— Сигурен съм, че за него има.

Джесика долови странна нотка в гласа му.

— Защо?

Джереми забеляза разхлабен пирон на люлката. Зае се да го върне на мястото му с палец.

— Повярвай ми, Джес. В някои отношения познавам съпруга ти по-добре от теб. Няма да му стане никак приятно, че си се доверила на мен, а не на него, и че съм действал, без той да знае.

— Както кажеш, Джереми — съгласи се Джесика. — Не бих направила нищо, за да застраша дългогодишното ви приятелство, не и в самия му край.

Преди смъртта си Сайлърс научи за убийството на Линкълн през април, за залавянето на президента на Конфедерацията Джеферсън Дейвис в Джорджия през май, запозна се с новината, че е възможно природният газ да замени свещите, като осигури светлина, и дървата за готварските печки, а Джесика гордо му съобщи, че Мария Мичъл, застъпница за правата на жените, е станала първата жена професор по астрономия в Съединените щати, когато е била назначена за преподавател в колежа „Васар“ в Ню Йорк. Сайлърс се усмихна широко.

— Накъде, за бога, е тръгнал този свят?

Когато чу тези думи, жена му го перна с обич по ръката.

В последния ден от живота си Джесика чу Сайлърс да говори на Томас.

— Сине, знам, че... бракът ти е... че не е какъвто ти се иска да бъде, но би ли приел един съвет от мен като баща?

— Разбира се, татко.

— Може никога... никога да не обикнеш Присила, но трябва... трябва да уважаваш любовта ѝ към теб. Това не е малко. Трябва да я цениш. Ако не друго, то поне... поне се отнеси подобаващо...

Джесика стана и притисна ръка към устните си. За Сайлърс бе истинска борба да изрече всяка дума и това бяха последните, които щеше да чуе от съпруга си. Страхът ѝ се оказа основателен. На зазоряване на следващия ден тя се събуди след изтощителна нощ и усети как Сайлърс стиска ръката ѝ.

— Джесика — едва промълви той.

Тя веднага скочи на крака.

— Да, любов моя.

— Беше... — Устните чу започнаха да изричат дума с „ч“, но така и не успя да довърши.

— Чудесно — рече вместо него Джесика. Нежно затвори клепачите му и го целуна по устните. — Така беше, единствена моя любов.

Сайлърс издъхна на 19 юни 1865, в деня, когато съюзническият командир на американските войски издаде заповед, че Прокламацията за освобождение^[1], която забраняваше робството, влиза в сила в Тексас.

[1] Декларация от президента на Съединените щати Ейбрахам Линкълн, обявяваща, че всички роби на Конфедерацията са свободни.
— Б.пр. ↑

Започна период, който не намери място в дневника, тъй като Джесика престана да записва събитията повече от година. Елегантната тетрадка с червена кожена подвързия, където бе започнала да го води, бе последвана от практични бележници с черни корици, а те по-късно отстъпиха на съвсем обикновени тетрадки, и то единствено когато успяваше да се снабди. Най-отгоре в купчинката, събрала мислите ѝ, впечатленията, преживяното, бе поставена тетрадката, в която Джесика разказваше за първите месеци от брака си със Сайлърс, а отдолу бяха останалите, подредени в хронологичен ред на отделен рафт в писалището ѝ. Последната дата бе от юни 1865 г. Нямаше нищо повече. На последната страница бе записала:

„Погребахме Сайлърс. Томас пожела гробът му да бъде в «Съмърсет», на място, което познавах единствено те двамата.

— От него се вижда цялата плантация, мамо. Там татко често ходеше да размишлява — обясни ми той. — Искам да ходя да го виждам там.

Замислих се за Джошуа, съвсем сам на мястото, отделено за семейството в градското гробище, където имаше надгробна плоча за Нанет Дюмонт, където беше погребан Робърт Уоруик, но на мен сърце не ми даде да откажа на сина си. Не знаех за това място, но истината бе, че аз не знаех много неща за «Съмърсет».

Мястото, на което е положен съпругът ми, е наистина красиво. Червен дъб е разперил клони над гроба му, наблизко тече поток. Вятърът едва полъхва и разнася жуженето на гласове, които пеят спиричуели и песните на работниците в полето. Струва ми се, че Томас често се отбива тук, за да поговори с баща си. Това си е тяхното място и аз се чувствам излишна, но се радвам, че не се противопоставих на избора му, защото Сайлърс щеше да одобри. Аз бях сърцето му, а «Съмърсет» душата.“

Години по-късно Джесика щеше да прочете „Суматохата в дома“, стихотворение от Емили Дикинсън, което описваше какво е правила след смъртта на Сайлърс и обясняваше дългия период между вписванията в дневника. Когато най-сетне посегна отново към писалката, тя се върна към празните страници през юни същата година и записа неумиращите думи на поетесата.

*„Суматохата в дома
на сутринта след смърт
налага мрачни занимания
из всеки свещен кът.*

*Присвива ни сърцето,
разделя ни с любовта,
И не искаме да се повтори
до края на вечността.“*

Сайлърс лежеше в хола за последния час от поклонението, когато от телеграфа донесоха на Томас копие от Прокламацията за освобождение. Тя бе подкрепена от пристигането на съюзническият генерал Гордън Грейнджър и две хиляди войници в Галвестън, чиято задача бе да се уверят, че съдържанието ѝ се изпълнява. Томас я прочете и без да каже и дума, я подаде на останалите плантатори в стаята, а след това пристъпи към тялото на баща си и притисна ръка към студеното чело.

— Случи се, татко — рече той.

Джесика се надяваше споменът за деня, в който синът ѝ прочете прокламацията пред робите, да остане паметен. Те се бяха стекли от цялата плантация за погребението, море от черни лица, по много от които се стичаха сълзи. И последната лопата пръст покри гроба на Сайлърс и положиха цветята пред паметната плоча. Добре, че денят беше хладен благодарение на лекия ветреца и забуленото слънце.

— Тишина — повиши глас Томас, вдигна ръка и заговори пред събралите се. — Трябва да ви прочета нещо важно.

Всички се умълчаха и се втренчиха в него. Той зачете съдържанието на Декларация №3.

„Уведомяват се хората от Тексас, че в съответствие с прокламацията на президента на Съединените щати всички роби са свободни. Това включва равнопоставеност на личните права и правото на собственост между бивши господари и роби, а отношенията между тях се превръщат от тук нататък в отношения на работодател и работник. Желателно е свободните да останат кротко по домовете си и да работят срещу заплата. Уведомяваме ги, че не им е позволено да се събират пред военни укрепления и не се позволява да лентяйстват където и да било.“

Робите се спогледаха. Множеството се люшна развълнувано. Джаспър и синовете му очакваха да чуят декларацията и бяха запознати със съдържанието ѝ.

— Какво означава това? — попита някой.

— Означава, че сте свободни — отвърна Джаспър.

— Значи мистър Томас вече не ми е господар.

— Той ти е работодател, ако останеш.

Повечето останаха. Томас се възползва от договорите, които агентът в Бюрото на освободените бе подготвил за бивши господари и роби, и в края на месеца „Съмърсет“ бе разделена на парцели от по 202 342 кв.м., които се отдаваха под наем на семействата. Системата стана известна под името аренда. И този път представител на семейство Толивър бе повел по този път, като предвиди немислимото, и преходът за Томас от господар в наемодател, а на чернокожите от роби в платени работници бе сравнително безболезнен.

Имаше и такива, които започнаха да критикуват семейство Толивър. Повечето плантатори не желяеха да информират робите си за новите им права, докато не мине прибирането на реколтата, но прибързаният прочит на Томас бе унищожил надеждите им. Новината се понесе от едно памуково поле към следващото и стотици чернокожи работници си тръгнаха, оставиха мотиките на редовете, без да ги приберат дори.

— Е, Джесика, сега сигурно си щастлива — подхвърли Лоримър Дейвис.

— Мислиш ли, че е възможно толкова скоро след смъртта на Сайлс? — отвърна рязко тя.

— Много добре знаеш, че говоря за отмяната на робството.

— Винаги съм щастлива, когато справедливостта възтържествува — натърти Джесика.

Робите на Лоримър бяха изоставили памука да съхне необран в полето и нито едно обещание за по-добро отношение не бе в състояние да ги върне. Без достатъчно хора плантацията на Дейвис, както и много други в района, бяха на ръба на фалит.

Войските на генерал Грейнджър бяха последвани от още петдесет хиляди, които нахлуха в Тексас, за да завземат градовете в съответствие с военновременните закони, наложени от американския Конгрес на „покорените провинции“ на Конфедерацията. Съюзническата окупация бе първата фаза от период, който представителите в Конгреса официално нарекоха „Реконструкция“. Федералните офицери трябваше да заменят градската власт, да защитават освободените черни от потисничество и да се уверят, че агентите от Бюрото на освободените са в безопасност. Правителството създаде организация за подпомагане на бившите роби да се приспособят към свободата. Гражданите на Хаубъткър, побеснели от обида, когато кръвта на техни съграждани бе пролята, за да защитят границите на Тексас срещу нашествието, бяха притаили дъх, докато разберат какво точно ще означава новата окупация.

Един следобед в началото на юли, докато обитателите на Хюстън Авеню бяха полегнали в лятната жегата, сънената тишина бе нарушена от тропота на конски копита по павираната улица. Джесика беше на горния етаж и се бе заела с мъчителната задача да прибере дрехите на Сайлс в чувал от зебло, когато чу суматохата. С изключение на слугите, бе сама в къщата. Томас, както обикновено, беше в плантацията, а снаха ѝ бе завела Върнън да види другата си баба. Джесика задържа в ръце ризата на Сайлс. Веднага разбра, че окупационните сили, от които всички се страхуваха, са пристигнали. Мълвата бе изпреварила идването им. Гражданите бяха скрили ценностите си, когато чуха от вече окупиран общности, че в частните домове се разквартируват военни, и се носеше слух, че янките ще си направят лагер на Хюстън Авеню, а офицерите ще се настанят в големите къщи.

Няколко минути по-късно някой изтрополи по стълбите тъкмо когато звънецът отекна из цялата къща. Вратата се отвори със замах. Петюния дори не почука.

— Мис Джесика — започна задъхано тя, — на верандата има съюзнически войници.

Джесика спокойно сгъна ризата на Сайлъс.

— Добре, Петюния, ще отида да видя какво искат.

Тя не можа да успокои бързия ритъм на сърцето си, докато слизаше по стълбите. Беше чувала приказки за грозни издевателства от страна на окупационните войски. В Гонзалес група съюзнически войници се обидили на казаното от лекар и го извели от кабинета му за краката, след това го убили на улицата. Домове и магазини бяха плякосани, ценни лични вещи откраднати, собствеността на хората унищожена, с жените си позволявали волности. Джесика бе прибрала един пистолет в най-долното чекмедже на гардероба още преди месеци.

Видя шапката на федералния офицер през прозорчето над вратата и няколко други до него. Отвори.

— Добър ден. Какво обичате? — попита тя.

Офицерът, висок мъж, около трийсетте, тъкмо изтупваше прахта, наслоила се по тъмносинята му куртка със златни ширити. Ако не беше униформата, момчешкият му вид щеше да ѝ се стори приятен. Джесика се отнасяше със симпатия към хората, които имаха нейния тен и цвят на косата, но в случая с майора тъмночервената коса и бялата кожа, обсипана с лунички, му отиваха, освен това той имаше правилни черти и бели, равни зъби. Когато видя Джесика, той докосна шапката си и се поклони.

— Майор Андрю Дънкан, госпожо. Простете за натрапничеството и прашния ми вид. Позволете да вляза.

— Имам ли избор?

— За съжаление, не.

Джесика погледна многозначително ботушите му и офицерът усмихнат широко, се избърса на изтривалката.

— Така по-добре ли е?

Джесика отстъпи назад, а майорът даде знак на хората си да останат отвън. Влезе и от него се разнесе миризмата на мъж, прекарал

дни наред на седлото. Обходи с поглед великолепното фоайе с огледала и се спря на огромния портрет на херцог Съмърсет.

— Точно толкова красиво, колкото той го описва — отбеляза.

Джесика присви очи.

— Кой го е описал?

— Братовчед ми — отвърна майорът. — Ги Хендли. Сигурно го помните.

— Ги? — повтори Джесика. — Разбира се, че го помня.

— Идвах преди няколко години, но влязох в задния ви двор. Бях дошъл да ви уговарям да станете шпионин на съюзническата армия в случай на война, но прислужницата ви ме уведоми, че не сте у дома. Беше ден за пране.

Джесика си припомни смътно подигравателната забележка на Стефани Дейвис, че край задната порта се бил спотайвал непознат. „Не е от нашите“, бе казала тя в опит да подчертае, че човекът е аболиционист, дошъл да я въвлече в престъпната си дейност. Известно време след това Джесика се питаше какво точно е искала да каже. Поне веднъж подозренията на Стефани се бяха оказали точни.

— Нямаше да се съглася — заяви Джесика възмутено. — Симпатиите ми към каузата на аболиционистите не включват предателство срещу страната, която синът ми защитаваше.

— Ги ме беше предупредил, че ще стане така, и затова не се върнах. — Майорът се огледа. — Бих ви помолил да ме поканите да седна, но като знам в какво състояние са панталоните ми, ще изцапам столовете ви. Защо не отидем някъде, където няма да съсипя фините ви мебели?

— В кабинета на съпруга ми има кожени столове.

— Водете, ако обичате. Как е съпругът ви?

— Почина.

Потракването на ботушите по лъснатия под спря.

— Моите съболезнования — рече той с искрено съжаление. — Ги казваше, че е изключителен човек.

— Имате ли представа какво се случи с Езекил и съпругата му? — попита Джесика.

— Живеят в Масачузетс в една ферма за производство на млечни продукти. Горди родители са на близнаци.

— Ами Ги?

— Падна при Бул Рън.

Джесика извика от мъка.

— О, не! — Ги бе загинал в първата голяма битка по време на гражданската война.

Майорът я стисна за лакътя.

— Ще седнем ли? — предложи тихо той.

Джесика го поведе към кабинета и посочи стола пред бюрото на Томас, заменило старото писалище на Сайлс, и се настани срещу госта. Майорът прокара възхитено ръка по гладката повърхност на боровото дърво.

— Каква прекрасна изработка — отбеляза той.

— Подарък за сина ми от Робърт Уоруик, приятел на семейството, изключително талантлив.

Майорът забеляза името „Джеймс Толивър“, изписано с дискретни букви в един ъгъл на бюрото.

— Доколкото знам, името на сина ви е Томас.

— Точно така — потвърди Джесика и се запита откъде майорът е запознат с този факт. — Джеймс е средното име на сина ми. Робърт имаше странната склонност да пише отзад напред. Така и не успя да довърши цялото име.

— Защо?

— Кавалерист от съюзническата армия го застреля в главата.

Майор Дънкан се почувства неловко.

— Изглежда, всеки от нас трябва да изкаже съболезнования на другия за жертвите от войната.

— Кажете ми, ако обичате, каква е целта на посещението ви, майоре.

Андрю Дънкан кръстоса крак върху крак и постави кавалерийската си шапка на коляното. По подметката на ботуша бе полепнала кал.

— Както сигурно знаете, не съм дошъл на гости. Хората ми ще поставят Хаубъткър под опеката на армията на Съединените щати...

— Евфемизъм за военно управление — прекъсна го Джесика.

Майорът наклони глава.

— Щом предпочитате, наречете го така, но ние сме тук, за да поддържаме реда. Ако не бъдем предизвикани, ще проявим уважение към всички хора и частната им собственост. Кражбите и грабителството са забранени. Ще бъдат наложени строги наказания на всеки под мое командване, който не се съобрази с правата си. Имате думата ми.

Джесика кимна.

— Звучи разумно, а и вие ми изглеждате като човек, който не си хвърля думите на вятъра, но защо ми се струва, че следва едно „но“?

— Но — продължи той — очакваме гражданите да ни сътрудничат — никакви подигравки, заплюване или други прояви на провокация към войниците ми. Те са се били смело във войната, също като вашите войници и... простете, че се налага да ви напомня... победиха. С други думи, мисис Толивър, не желая да бъдем саботирани, защото сме изпратени тук да поддържаме мира и реда и да се погрижим волята на Конгреса да бъде изпълнена.

Джесика вдигна недоумяващо рамене.

— Нямам никакво намерение да се подигравам, да заплювам или да провокирам по какъвто и да било друг начин войниците ви, майор Дънкан, така че не разбирам защо ми казвате всичко това.

Майорът се приведе напред.

— Тъй като не знаех, че съпругът ви е починал, дойдох да го покана да се присъедини към приятелите си... — той погледна листа, който извади от вътрешния джоб на самото и зачете: — Анри Дюмонт и Джереми Уоруик. Ги ми каза, че те са хора с огромно влияние в града. Надявах се да си осигуря помощта им, за да убедя някои... непокорни групи, че противопоставянето на присъствието ни ще доведе единствено до нови кръвопролития.

— Говорите за членовете на групите, които се наричат градски патрули.

— Точно така.

— Синът ни Томас пое задълженията на баща си, синовете на господата, които споменахте, вече имат свое влияние. Освен Джереми и Анри, мога да помоля и тях да разговарят с вас. Сигурна съм, че ще се съгласят с желанието ви да живеем мирно и спокойно.

— Ще ви бъда безкрайно задължен, мисис Толивър — отвърна Андрю и се изправи. — За съжаление, се налага да злоупотребя с търпението ви и да ви помоля за още нещо.

Започва се, помисли си Джесика и се намръщи. Майорът сигурно щеше да я помоли — да настоява — да се настани заедно с войниците си в къщата.

— Хората ми ще си направят лагер от другата страна на тази улица. Знам, че имате свободна стая над гаража за карети. Ще ви

помоля да ми я дадете да я ползвам. Ще се погрижите ли да бъде приготвена?

Джесика въздъхна с добре прикрито облекчение.

— Щом настоявате, майоре.

— Настоявам.

Чу, че Присила се връща с бебето от гостуването при майка си. Върнън плачеше. Не бе спал. Джесика чу как снаха ѝ я повика нетърпеливо, след като бе заварила група съюзнически войници на верандата.

— В кабинета съм, Присила — провикна се тя.

Младата жена се втурна в стаята и в първите секунди Джесика остана поразена от красотата ѝ. От горещината и притеснението бузите ѝ бяха поруменели, а сините ѝ очи блестяха. Руси къдрици подскачаха около сърцевидното лице с безупречна като йоркширска роза кожа.

— Я! — ахна Присила и се закова на място, когато видя съюзническия офицер.

— Присила, мила, това е... — Джесика се обърна към майора и забеляза, че той е зяпнал снаха ѝ, обзет от хипнотично страхопочитание. — Това е майор Дънкан — представи го тя. — Командир е на американския батальон, който ще се настани в Хаубъткър. Майоре, това е снаха ми, втората госпожа Толивър.

Присила, все още с недоволния Върнън на ръце, го погледна.

— Приятно ми е — промълви тя, замаяна също като майора.

Севернякът се овладя. Пристъпи напред и протегна ръка. Присила постави предпазливо пръсти в дланта му и той ги повдигна към устните си.

— Удоволствието е мое, мисис Толивър. Моля да ме извините, че се натрапвам в живота ви.

Джесика усети как я обхваща паника. Присила изтегли ръка и се обърна към Джесика, сякаш търсеше спасение, след като бе паднала в дълбоки води.

— Трябва да сложа Върнън да спи — разбърза се тя.

— Разбира се, момичето ми — каза Джесика. — Сигурна съм, че майорът ще те извини.

— С огромно нежелание — добави той и се поклони галантно, — но и с разбиране. Момченцето трябва да се наспи.

— Женен ли сте, майоре? — попита Джесика, след като Присила излезе от стаята.

— Не, госпожо. Аз съм отдаден на военната служба и работата не ми го позволява. — Сложи отново шапката си и Джесика го изпрати до вратата.

— Кога искате да се настаните?

— Утре сутринта, ако е възможно.

Джесика едва се сдържа да не изтъкне, че други къщи ще бъдат по-подходящи от едностайния апартамент, но предпочете да замълчи. Майорът можеше да реши, че стая в самата къща е по-подходящо място за него.

Затова повика Петюния и ѝ поръча да организира почистването на стаята, след което се качи на втория етаж, за да се заеме отново с разхвърляните дрехи на Сайлс. Усещаше по-осезаемо присъствието му, когато беше заобиколена от вещите му. Колко добре щеше да я успокои той, ако беше тук сега.

Физическото привличане, което усети между майор Дънкан и Присила, я притесняваше. Може би майорът, като пълнокръвен мъж, просто оцени красивата жена, а пък на Присила ѝ стана приятно, че един хубав мъж е бил привлечен от нея, нещо, което определено ѝ липсваше във връзката със съпруга ѝ.

Бракът им бе станал болезнен за всеки, който наблюдаваше отстрани. Томас бе приел присърце думите на баща си и нямаше друг съпруг, който да се отнася с повече уважение към съпругата си. Показваше го доста неумело, а тя откликваше не по-малко вдървено.

Синът и снаха ѝ пристъпваха един до друг като манекени, играеха ролята на съпрузи без топлота и спонтанност, и бебето бе единственото, което ги свързваше. По време на годежа двамата говореха да си построят дом в плантацията, но след това обсъждането замря. Когато Джесика попита Томас защо, той отвърна, че Присила предпочитала да живее в града, за да е близо до родителите си, а той не искал да остави майка си сама в къщата на Хюстън Авеню. Ако не беше Върнън, който пълзеше по пода на верандата след вечеря, гукаше и ги забавляваше, Джесика нямаше да издържи потискащата вечер в тяхната компания.

От прозореца на горния етаж Джесика виждаше кога майор Андрю Дънкан влиза и излиза. Той изтрополяваше по стълбите на апартамента си с изгрева на слънцето, за да отиде при хората си на пасището, където бяха опънали палатки и наклали огньове. Предполагаше, че там пие кафе и закусва. В гаража просто спеше. Използваше сграда в града за щабквартира, съвсем близо до Бюрото за освободените и недалеч мястото, което бе избрал за училище на децата на освободените роби.

Разкази за справедливостта на майора, за храбростта му и нетърпимостта към онези, които не спазваха закона, се понесоха на Хюстън Авеню. Към края на месеца търговци и граждани с неудоволствие признаха, че хората му не позволяват на престъпните банди, дезертьорите и мързеливците да плякосват магазини, плантации и домове. Градският патрул се укроти, след като военен съд обяви двама от членовете му за виновни, след като бяха влачили освободен роб почти до смърт, и ги осъди на доживотен затвор в Хънтсвил. Крадците на коне бяха заловени, сложиха им дървени окови на краката и ги оставиха под палещото слънце, а осъдените браконieri на добитък бяха хвърлени в затвора на хляб и вода. Междувременно, федералните войници се заеха с някои от основните си задачи: построяването на училище за децата на освободените роби.

Джесика сърдечно одобри усилията на майор Дънкан да вдигне училището и имаше намерение да стане първата учителка след завършването на сградата. Щеше да има и хора, които са против — как бе възможно бяла жена да пълни главите на чернокожите деца с учение! — но никой не очакваше друго от Джесика Уиндъм Толивър.

Скоро Андрю Дънкан стана ежеседмичен гост в трапезарията на семейство Толивър. Вечерите бяха единственото време, когато Томас се прибираще от плантацията, а майорът от съюзническата армия нямаше задължения и можеше да обсъжда обществени въпроси и проблеми. Понякога Джереми, Анри и синовете им идваха, за да пушат заедно пури и да пият порто след вечеря. Разговорите и смехът им често следваха Джесика на горния етаж, когато отиваше да си легне, и тя си казваше, че приятелството между мъже, които до съвсем скоро са били врагове, е нещо добро. Майорът бе образован и културен човек и

бе очевидно, че за него домът на семейство Толивър е красиво, чудесно убежище след мръсотията и напрежението през деня. За Джесика бе очевидно също, но не и за сина ѝ, че гостът възприема Присила като една от многобройните прелести в къщата.

На една такава вечеря, два месеца след началото на окупацията, Присила изненадващо съобщи, че иска да се кандидатира за учителка в новото училище.

— Браво, Присила, това е чудесно! — възкликна Джесика. — Можем да ходим заедно. Майоре, и аз имах намерение да предложа услугите си.

Присила сбърчи безупречното си чело и се обърна към свекърва си.

— В такъв случай кой ще се грижи за Върнън?

Джесика остана изненадана от раздразнението в гласа на снаха си.

— Петюния и Ейми, разбира се.

— Не искам детето още отрано да остава само с прислугата. Баща му никога не е тук през деня. Една от нас трябва да е тук, а аз определено имам нужда от малко разнообразие. Ти вече си дала много на общността, Джесика.

Всички слушаха поразени обяснението ѝ. За пръв път Присила настояваше за нещо, а по изражението и дръзкия ѝ тон личеше, че няма да приеме възражения.

— Права е, мамо — намеси се Томас. — Ти ще помогнеш най-добре, като посочиш на Присила необходимите книги и направиш план. Нека тя се заеме. Така ще има шанс да покаже на града какво може.

Говореше като глава на семейството и се отнесе към Присила като към господарка в дома, промяна в положението, която Джесика нямаше нищо против да приеме. Остана доволна, че Томас взе страната на съпругата си, и се зарадва, когато забеляза гордостта, с която той я погледна, въпреки това у нея остана съмнението, че инатът, проявен от Присила, и желанието да преподава в училището нямат нищо общо с обучението на четмо и писмо на децата на освободените роби.

— Можем да оставим Върнън при другата му баба в часовете, когато сме на училище — предложи Джесика.

— Предпочитам да е тук с теб. Очевидно е, че предпочита твоята компания пред тази на мама. Тя е... тя няма твоя подход.

— Въпросът е решен — заяви Томас. Обърна се към седналата от дясната му страна Джесика. Тя дипломатично бе отстъпила мястото си начело на масата на младата жена, когато Томас зае стола на баща си след смъртта му. До тази вечер снаха ѝ не се чувстваше удобно там. — Мамо, извоювала си правото да позволиш на други да поведат негрите — продължи той по-меко. — Остани вкъщи и се порадвай на внучето си.

Седналият срещу Джесика майор Дънкан, с блеснала кожа след банята, която бе наказал хората си да построят зад конюшните, изключително красив в тъмносинята парадна униформа със златни еполети, не каза нищо, предпочете да стои настрани от разговора, който имаше опасност да се превърне в семейна разправа. Джесика се запита дали той има представа какво става. Мъжете бяха толкова глупави, когато ставаше въпрос за желанията на жените.

— Както кажеш, Присила — примири се тя, — но не забравяй, че ще те наблюдават хората от целия град.

Намекът не направи никакво впечатление на снаха ѝ.

— Както са те наблюдавали теб, Джесика. Ще се постарая да се държа със същото благородство, което си проявявала ти.

Томас изсумтя.

— Предупреждаваш Присила за неодобрението на хората от града, след като ти самата не се интересуваше от мнението им, мамо.

— Не говорех за неодобрение, Томас. Предупреждавах съпругата ти да не дава повод на хората да си чешат езиците.

— Тя иска да каже, да не уча черните деца на неща, които не бива да научават, нали така, Джесика? Не се тревожи. Никой няма да може да ме обвини. Ще преподавам четене, писане и аритметика — уточни Присила.

Томас се разсмя.

— Струва ми се, скъпа, че мама искаше да те предупреди да внимаваш да не създадеш у хората впечатлението, че ставаш като нея.

— Малко вероятно — тросна се Присила. Сините ѝ очи заблестяха и Джесика реши, че тя ревнува. Съзнателно или не, Томас бе създал у жена си впечатлението, че я сравнява с майка си и

сравнението не е в нейна полза. — Невъзможно е да се копира оригиналът — добави младата жена.

— Добре казано, мисис Толивър! — намеси се майорът и вдигна чашата с вино към Присила. Томас погледна с гордост съпругата си и също вдигна чаша.

— Точно така — съгласи се той.

Джесика тихо въздъхна. Боже!

Как само ѝ се искаше да удуши Томас, че не бе дал на жена си онова, което всяка съпруга искаше — внимание и обич. Нима не виждаше колко е прелестна? Присила беше празноглавка, твърде впечатлена от името на семейството им и от богатството, но имаше добро сърце и бе грижовна. Нима не оценяваше тези качества, освен когато ги проявяваше в спалнята? Нима беше толкова безразличен към чувствата ѝ, та оставаше сляп за простичкия факт, че я бе оставил уязвима за вниманието, което проявяваха към нея другите мъже.

Нима не знаеше, че ако се налага да търпи прекалено много безразличие, женското сърце става студено?

Времената бяха трудни; на Джесика отчаяно ѝ се искаше Сайлъс да е до нея. Томас вече не се нуждаеше от съветите ѝ, смяташе, че може да мине без тях. Сайлъс щеше да поговори с него като мъж, като съпруг със съпруг. Томас нямаше да му се обиди, но майка му да навлезе в опасни води... Дори ѝ се стори, че чува гласа му: „Мамо, какви ги говориш?“.

Две седмици по-късно Присила се обърна към Джесика „по деликатен въпрос“. Когато разбра какво е желанието ѝ, сърцето на Джесика се сви. Тя обходи с поглед лицето на снаха си, за да открие издайническа следа, че младата жена разбира по какъв опасен път е поела. През последната седмица Присила наглеждаше завършването на училището. Бюрото на освободените бе започнало да записва ученици и първият учебен ден беше предвиден за следващата седмица. Присила бе оставила на Джесика да подготви учебни планове, да събере книги от съседи и приятели, да осигури материали, тъй като снаха ѝ трябваше да бъде на строежа.

— Нужно ни е повече място — изтъкна Присила, докато обясняваше защо моли Джесика да отстъпи спалнята и хола към нея, които заемаха със Сайлъс. В замяна щеше да получи апартамента, в който двамата с Томас живееха в другото крило на къщата. — Искаме

да превърнем хола в детска стая за Върнън, за да има повече самостоятелност.

— Самостоятелност ли? Та Върнън е едва на пет месеца — отвърна Джесика.

— Да, но ще порасне.

Джесика не намери сили да откаже. Къщата беше нейна и тя имаше пълната власт, но заради хармонията в семейството отстъпи. Радваше се, че Томас и Присила са се отказали да строят нова къща в „Съмърсет“. Искаше ѝ се Върнън да расте в семейния дом, далече от плантацията. Може би детето щеше да избегне влиянието, което плантацията оказваше на баща му.

Присила беше пристъпила към прозореца и гледаше към гаража за карети, докато излагаше искането си пред Джесика, а по лицето ѝ се бе изписало нетърпеливо очакване. Да не би това момиче да си мислеше, че свекърва ѝ е сляпа?

— Кога искаш да се нанесеш, Присила? — попита тя.

Младата жена я погледна с неприкрито облекчение, когато чу, че е съгласна.

— Веднага щом накарам слугите да разчистят — отвърна Присила.

Беше началото на октомври 1866 година, когато Джесика най-сетне начена трийсетата година, в която записваше събитията в живота на семейства Толивър, Уоруик и Дюмонт. Една сутрин, с леко сърце, тя отвори твърдата подвързия на новата си тетрадка в стаята, която вече използваше за кореспонденция, след като предаде управлението на къщата на Присила. Щом връчи короната, тя отстъпи и дневната на снаха си и ѝ оставаше единствено да прехвърли писалището си в новия си апартамент. Есента нахлу с неочаквана сила, със студени дъждове, които шибаха прозорците, но в камината пламтеше огън. Петюния беше донесла поднос чай.

Джесика се приведе над празната бяла страница. Откъде да започне, за да е всичко точно и ясно, дори когато спомените ѝ започнат да избледняват и настъпи краят на ерата, която познаваше вече четирийсет и девет години? Днес беше рожденият ѝ ден. Наля си чаша чай и се замисли. Имаше ли друго място, откъдето да започне, освен от мястото, на което беше родена?

„Родината“, както много от кервана от Уилоушайър наричаха Южна Каролина, бе наказана с небивало ожесточение, когато генерал Шърман мина през Юга. Инфраструктурата бе напълно съсипана. Железници, мостове, пътища, кейове, фабрики за преработка на памук и складове бяха съборени. Плантациите бяха разграбени, домове, постройки и поля бяха изгорени до основи, добитъкът бе откраднат или заклан, селскостопанската техника — счупена. Нито едно от трите плантаторски семейства — Уиндъм, Уоруик и Толивър, — които бяха останали, не се спаси от съсипията. Сега Майкъл живееше със семейството си в двустайна барака на мястото, където навремето бе „Уилоушайър“. Един от братята на Джереми бе убит, докато се опитвал напразно да защити семейната собственост, а другият бе събрал каквото бе останало и бе завел семейството си в Южна Америка, където щеше да започне отначало. Морис бе починал от сърдечен удар скоро след като армията на Шърман бе достигнала Кълъмбия, столицата на Южна Каролина, а синовете му бяха загинали в битката при Шайло. Лети и дъщеря ѝ бяха заминали да живеят при сестра ѝ в Савана.

Джесика си каза отново: „Започни оттам, откъдето започна всичко“.

Богатите семейства Уоруик и Дюмонт от Тексас бяха по-приятна тема за писане. Джереми и Анри се бяха справили добре във финансово отношение — Анри доста добре, а Джереми блестящо. Всичко, до което се докоснеше Джереми, се превръщаше в злато, а и той настояваше да му се плаща в злато. През април американската телеграфна компания, в която притежаваше много акции, бе погълната от „Уестърн Юниън“ и така стана най-голямата компания за телеграми в страната, а Джереми забележително богат човек. Махваше с ръка винаги когато някой повдигнеше въпроса за успешните му начинания. Сърцето му бе отдадено на дърводобивната индустрия и оптимизмът му не пресъхваше.

— Истинското богатство на Тексас, приятели, е в дървения материал — настояваше той. — Почакайте и ще видите.

Живите му синове се задомиха и родиха много внуци на родителите си. Най-големият, с година по-голям от Върнън, бе наречен Джереми III. Камилия през смях наричаше момчетата, които носеха името на съпруга ѝ, „Джереми бащата, Джереми сина и Джереми светия ужас“.

Блокадата бе попречила на Анри да внесе стоки от Европа, но връзките му с французите, които имаха завидно присъствие в Мексико и открай време проявяваха симпатии към каузата на Конфедерацията, отчасти намалиха загубите. Като използваха дипломатически имунитет, френските куриери пренасяха стоки през тексаската граница, а онова, което не можеха да пренесат, го внасяха контрабандно. Анри бе последвал съвета на Джереми и също бе депозирал средства в северна банка преди началото на войната. Той напълно споделяше ентусиазма на приятеля си, че Тексас ще се развива благодарение на хората от Юга, които търсеха ново начало в щат, който не е съсипан от войната. Убеден, че ще стане точно така, той бе купил парцели в Хаубъткър, за да дава под наем и за живеене, и за търговия.

Единствено Арман от синовете на Дюмонт се ожени и му се роди здраво момченце, което родителите кръстиха Ейбъл. Беше на същата възраст като Джереми III и всички очакваха с Върнън да се сприятелят и сближат като дядовците и бащите си.

Страницата бе все още празна, докато Джесика мислеше какво — и доколко — да включи от семейната история през последните седемнайсет месеца. Без да се съобразява със завистта и личната омраза към семейство Толивър, общността бе на мнение, че трябва да им се отдаде дължимото, че семейното име е излязло от войната повлиятелно от когато и да било. Изходът от събитията бе реабилитирал възгледите на Сайлърс. На мнозина им се искаше да се бяха вслушали в мъдрите му думи и съвети и да бяха последвали примера му. Томас, често критикуван, че не е нарамил пушка, за да се бие на юг, бе сочен като един от най-смелите защитници на родния си щат, а за Джесика се носеха легенди, които бяха записани в анализите на Хаубъткър... но Джесика си беше просто Джесика.

„Съмърсет“ беше сред малкото плантации в източен Тексас, които се надигнаха от пепелта здраво стъпили на земята, напълно способни да оцелеят. Сайлърс бе успял да изпрати огромен товар памук в Англия преди съюзническата блокада и сега хиляди долари чакаха да бъдат взети след войната. Освен парите, които Томас с удивление научи, че майка му е скрила в банка в Бостън, синът ѝ разполагаше с приходи, за да подмени изхабените машини и старите животни, да поправи каквото се налагаше, да плати на бившите роби толкова щедро, че малцина го напуснаха. Същата година реколтата беше добра и търговията с памук на пазарите в Севера и в Европа бе подновена с нови сили.

Върнън беше почти на година и половина и бе радостта на живота им. Той успешно бе запълнил празнотата, останала след смъртта на Сайлърс. Имаше моменти, когато Джесика наблюдаваше внука си и плачеше, че Сайлърс не опозна детето. Таеше и тревогата, че когато порасне, на малкия ще се отрази напрежението между родителите му, но се утешаваше с мисълта, че когато той станеше достатъчно голям, за да го усети, бракът им щеше да се крепи на внимание и взаимно търпение, което можеше да мине за обич. От известно време Присила сякаш бе станала нова жена, по-жизнена, по-свободна, по-весела, по-щастлива. Джесика нямаше доказателство, че майор Дънкан е отговорен за промяната, но всичко започна през седмицата, когато бе открито новото училище. Присила грееше. Джесика бе сигурна, че щастието ѝ няма нищо общо с преподаването на числа, букви и писане на група гърчещи се, кискащи се немити

чернокожи деца, затворени в гореща стая. Тя се досети на какво се дължи игривият кикот на Присила, блестящите очи, наперената походка, защото бе изпитала същото през нощите, прекарани със Сайлъс.

Джесика не казваше и дума за подозренията си. Надяваше се единствено снаха ѝ да бъде дискретна, а Томас да остане сляп за причината, предизвикала промяната у Присила. Постепенно младата жена се отърси от стеснителността, нерешителността и страха, който бе станал по-силен, откакто се омъжи за Томас — или защото се бе омъжила за Томас, поне според Джесика. Само че синът ѝ не забелязваше нищо.

— Преподаването ти се отразява добре — подхвърли той на съпругата си и Джесика забеляза, че я наблюдава с нов интерес. Дори започна да се прибира у дома по-рано и първоначално Джесика се уплаши, че подозира нещо, но се оказа, че единственото му желание е да е у дома със съпругата и сина си. Джесика се извиняваше след вечеря и си намираше претекст да ги остави сами в хола, за да прекарат вечерта заедно.

Очевидно и любовният им живот се бе подобрил. Една сутрин Джесика слезе за закуска и откри, че е сама.

— Къде са синът ми и снаха ми? — попита тя Петюния.

— Още не са станали — отвърна икономката с глуповата усмивка. — Аз се погрижих за бебето.

Два месеца след началото на учебната година три събития се случиха почти едновременно и Джесика щеше да се пита до края на живота си дали са свързани. Училището изгоря до основи, умишлен палеж, който не изненада никого, тъй като в общността имаше фракции, възмутени, че съществува подобна институция, но това сложи край на учителската кариера на снаха ѝ. Скоро след това майор Дънкан поиска да бъде прехвърлен и получи одобрение, а Присила съобщи, че е бременна.

— Мамо, тя ти е одрала кожата — заяви Томас и обърна добре увитото бебе в ръцете си към Джесика, за да погледне тя внучката си.

— О, боже — възкликна Джесика, след като надникна в розовото одеялце, където се гушеше червеното личице на Реджайна Елизабет Толивър.

— Недей, недей — сгълча я Томас и се засмя гордо като баща, очарован от новороденото си. — Знам, че не харесваш светла кожа и лунички, нито червена коса, но татко много ги харесваше, аз също, и ще ги обожавам на това ангелче. — Докосна с устни мъничкото челце.

— Може луничките да се скрият — промълви Джесика с надеждата да греши откъде е наследило бебето това нещастие.

Томас се усмихна на сина си, вече на две годинки, който беше стиснал крака му. Лицето на момченцето бе изпълнено с любопитство към нещото в ръцете на баща му, което бе погълнало вниманието му. Бяха сами в библиотеката. Семейство Удуърд бяха на горния етаж с дъщеря си и много скоро майката на Присила щеше да пристигне, за да отнесе детето на дъщеря си да го накърми.

— Добре — рече Томас, — твой ред е, Върнън. Ела, седни и ще те запозная с малката ти сестричка.

Джесика наблюдаваше как високият ѝ син придърпва стол, за да помогне на внука ѝ да види първото момиче в семейство Толивър от двайсет години насам. Радостта на Томас, когато научи пола на детето, я изненада. Беше се надявал да е момченце, за да има Върнън другарче в игрите. Томас не криеше, че иска Върнън да има много братя. Не му беше приятно да е единствено дете след смъртта на Джошуа и я бе попитал тогава: „Кога ще си имам още едно братче като приятелите ми?“ Още не бе пораснал достатъчно, за да научи, че не е прилично да се задават подобни въпроси.

— Двайсет години! — бе ахнала Присила, когато Томас я бе уведомил за този слабо известен факт от историята на семейство Толивър, след като лекарят им съобщи, че бебето е момиченце. — Че това е цяло поколение!

— Направи онова, което нито една друга жена в семейството не успя за всичкото това време — рече Томас и нежно попи мокрото от пот чело на съпругата си с кърпа.

— Значи не си разочарован? — попита тя. Присила лежеше изтощена след три часа родилни мъки, които издържа с необичайно търпение. Повикаха конкурента на доктор Удуърд да помага при раждането и той сподели с бащата на Присила, който крачеше нервно в коридора, че никога не е виждал друга майка да прояви подобна воля по време на раждане.

— Много иска това дете — бе отбелязал той.

— Не, не съм разочарован — отвърна Томас. — Съжалявам, че съм ти дал причина да зададеш подобен въпрос.

— Ти толкова много искаше син.

— Исках още едно дете. Като знам колко момчета се родиха в останалите семейства, дори не смеех да мечтая да стана баща на момиче.

— Нали нямаш нищо против, че тя... не прилича на нито един от нас двамата? — попита Присила.

— Ни най-малко. Наследила е чертите на семейството на мама.

— Да знаеш само колко се радвам, че мислиш така — въздъхна Присила.

Джесика слушаше разговора от ъгъла на стаята (беше отстъпила мястото отстрани на старото си легло на майката на Присила) и се запита какво значение има кой е бащата на детето. Трябваше ли във вените му да тече кръвта на семейството, за да го обичаш?

Щеше да има огромно значение, ако Томас някога заподозреше, че дъщеря му не е клон от дървото на семейство Толивър, мислеше си тя. Засега обаче той не подозираше нищо. Дори не бе забелязал привличането между Присила и майор Дънкан. Нито мрачното настроение на жена му, след като майорът си замина, не породил подозрения у него. Реши, че всичко е заради палежа на училището.

— Тя толкова обичаше работата си там — бе казал той.

— Това трябва да е — бе отбелязала Джесика, но не остана изненадана, когато Присила се извини с бременността си и отказа на Бюрото на освободените да поднови преподавателската си дейност в изоставен склад, докато не бъде построена нова сграда.

Бащинството, кръвта и наследствеността бяха важни за Томас. Джесика усети студена тръпка, докато го слушаше как обяснява на Върнън задълженията му на брат към малката сестричка. Ами ако Томас се усъмнеше дали малкото червенокосо момиченце, което

наричаше своя дъщеря, е наистина негова плът и кръв? Ами ако някой ден, докато наблюдава Реджайна Елизабет, кръстена на баба си от „Куинскраун“, неочаквано си спомни майор Андрю Дънкан и колко весела и щастлива е била съпругата му, докато той беше в Хаубъткър? Ами ако навържеше фактите и се досетеше каква е истината? Подобни неща се случваха.

На нея ѝ се беше случило. Джесика помнеше много ясно момента, в който осъзна, че Джереми Уоруик я обича не просто като приятел, макар той никога да не прояви повече внимание от допустимото. Семействата играеха крокет на ливадата пред къщата на семейство Уоруик, Джереми беше партньор на Джесика, Анри играеше с Камилия, а Бес приготвяше лимонада. Топката на Джереми мина през последната врата и удари колчето. Той ѝ се усмихна.

— Спечелихме — посочи и пред очите на Джесика сякаш се разкри таен вход. В този момент разбра истината.

Джереми бе наясно, че Сайлърс също знае. Тъкмо затова я беше помолил да не разкрива пред Сайлърс, когато приятелят му умираше, истината за парите в Бостън и как са попаднали там. „Повярвай ми, Джес. В някои отношения познавам съпруга ти по-добре от теб. Няма да му стане никак приятно, че си се доверила на мен, а не на него, и че съм действал, без той да знае.“

Сайлърс бе разчитал, че те няма да го предадат, нито ще разрушат близкото им приятелство, и така трябваше да остане. Тя бе силно впечатлена от проникателността му, но Джереми никога нямаше да научи, че тя знае.

— Точно така — бе отвърнала, вдигна топката и я размаха доволно пред останалите.

Господи, каква трагедия щеше да стане, ако Томас откриеше, че Реджайна Елизабет е от друг мъж, при това от съюзнически офицер. Тогава никой нямаше да успее да събере счупените парчета — нито на брака, нито на отношенията с дъщеря му.

— Макове — обади се Върнън. — Косата ѝ е с цвят на макове.

— Тогава ще я наричаме така, сине. Ще я наричаме Попи^[1].

Бяха красиви заедно, синът ѝ, грейнал от щастие, и любопитният внук, надвесен над новороденото в ръцете на Томас, свършена картина за някой художник на портрети. Джесика се запита защо тя,

като представител на първото поколение, не намира сили да се присъедини към картината.

— Ела при нас, мамо, преди да ни вземат малката принцеса.

Предложението на Томас бе прекъснато, когато вратата на библиотеката се отвори и влезе Петюния.

— Мис Присила ме изпрати да взема бебето, мистър Томас. Време е да я нахрани.

Детето бе започнало да плаче от глад и малките ръчички и крачета шаваха нервно под одеялото. Томас подаде малкото вързопче на прислужницата, без да крие неудоволствието си.

— После пак ми я донеси, Петюния — нареди той. — Искам да познава баща си.

Петюния стрелна Джесика с поглед, но господарката извърна очи и усети как стомахът ѝ се свива.

— Както кажете, мистър Томас — отвърна Петюния.

През цялата пролет и лятото, почти до петдесетия рожден ден на Джесика имаше граждански брожения. Наследникът на майор Дънкан се оказа генерал с железен юмрук, който отговаряше за всички съюзнически сили в Тексас. Тъй като остана недоволен от опитите в района да се заобиколят директивите на Конгреса, наложени върху политическата, социалната и икономическата структура, генералът се настани в Хаубъткър и веднага подпали недоволството на гражданите, като замести местните чиновници и съдии със свои хора. Единствено онези, които положиха „клетва“, както бе изискването на правителството, и поеха ангажимент никога да не вдигат оръжие срещу Съединените щати и да не „оказват помощ, да не дават насоки, съвети и да не поощряват въоръжените лица, които проявяват враждебност“, можеха да служат в градската управа. Томас бе отстранен незабавно като председател на градския съвет и Арман Дюмонт като кмет.

Тези постове, както и други, овакантени от чистката на командира, бяха заети от прошляци от Севера, наречени така, защото пристигнаха, понесли вещите си в торби от зебло. Въпросните пришълци се втурнаха да купуват разорени ферми и плантации за незначителна част от цената, която щяха да платят за същите имоти в северните щати. Хората от окръга очакваха с нетърпение и

неодобрение да видят какъв контрол ще наложат новодошлите над местните от позиция на властта.

През 1867 година епидемия от коремен тиф утежни още повече положението в източен Тексас, както и нов вредител, наречен памучен червей. Докато се задъхваше от жегата на затворени прозорци, за да не влизат комари, Джесика си мислеше как държавният секретар Уилям Суърд е купил Аляска от Русия и по този начин е прибавил милион и половина леденостудени квадратни километра към територията на Съединените щати, и се запита дали там е възможно да се отглежда памук. Децата бяха раздразнителни, Томас бе притеснен и нервен, на Джесика ѝ беше омръзнала потискащата работа в благотворителната болница за ветерани от Гражданската война. Затова пък Присила, изглежда, бе над всичко това, доволна от подобрието във връзката със съпруга си, който ѝ даваше възможност да упражнява повече власт в домакинството.

— Какви ги вършиш, Джесика?

Джесика се обърна, когато чу властния глас. Присила бе застанала на вратата на килера, където Джесика броеше намаляващите запаси от продукти, все още дефицитни след войната.

— Ама... — започна Джесика, подразнена, че трябва да дава обяснение. — Нали сама виждаш, че проверявам с какво разполагаме за храна?

— Това не е ли моя работа?

— Ако искаш да я вършиш.

— Бях заета с децата.

— Тъкмо затова се заех аз.

Подобни разговори се повтаряха често. Нямаше го вече срамежливото, впечатлително момиче, което дойде в дома им с широко отворени очи и попиваше елегантността и изтънчеността на свекъра и свекърва си. То си отиде с пристигането на майор Андрю Дънкан, който я освободи от някои задръжки, а от това се облагодетелства Томас.

През октомври захладня и Присила съобщи, че отново е бременна. Неочакван посетител потърси Джесика следобеда на рождения ѝ ден. Тя завари в хола слаба чернокожа жена на нейната възраст, облечена в една от новите рокли по последна мода с кринолини и подплънки, които придаваха форма на дребната ѝ

несъразмерна фигура. Жената се усмихна широко, когато видя, че Джесика остана с отворена уста от изумление.

— Да не би да си мислила, че ще пропусна петдесетия ти рожден ден? — рече Типи.

[1] Рорру (англ.) — Мак. — Б.пр. ↑

Семейство Дюмонт бяха в дъното на неочакваното посещение и организираха на двете жени тържество за рожден ден в подобния си на шато дом, който все още помнеше празненствата отпреди войната. Облеклото на гостите съвсем не бе модерно и изтънчено и покрай меките поли на Камилия Уоруик и Бес Дюмонт, бухналите дрехи на Типи изпъкваха като шарено пони на въртележка.

— Войната е взела своя дан — отбеляза по-късно Типи, докато обсъждаха гостите и ограничения брой обитатели на Хюстън Авеню, дошли на тържеството.

— Точно както предрече Сайлъс — отвърна Джесика.

— Забелязах, че семейство Дейвис ги няма. Да не би да пропуснаха, защото бях една от почетните гостенки?

— Не дойдоха, защото се срамуват и са изпълнени с горчивина заради недоброто си финансово състояние. Разбирам какво им е и им съчувствам. Изгубиха сина си Джейк във войната, а той беше толкова мило и добро момче. Все още липсва на Томас и останалите. Лоримър обаче сам си е виновен за останалите загуби. Той отрече онова, което Сайлъс предвиди, а именно, че Конфедерацията ще загуби, и продължи да купува земи и роби — при това на кредит, — след като здравият разум подсказваше как ще свърши войната. Тъй като не успя да покрие вноските по ипотеката, собствеността му премина под контрола на комисариата в Галвестън, включително и домът му на Хюстън Авеню. Генералът от армията в областта и офицерите му ползват къщата под наем. Поредният горчив хап за Лоримър. Не са единствените. Безброй други семейства с известни плантации из цял източен Тексас имат същата съдба.

Типи поклати тъжно глава.

— „Съмърсет“ оцеля.

Джесика сви рамене.

— Сайлъс се погрижи плантацията да изплува заради Томас, а Томас ще направи всичко по силите си да я предаде на сина си. Върнън е на три, а вече личи, че ще бъде същият като баща си. Моли го да ходи с него още от сутринта. Естествено, че предпочита компанията на баща си пред къща, пълна с жени.

— Момчето е като него — заяви Типи с типичния си пророчески глас.

Джесика настръхна. Двете с Типи се наслаждаваха на есенното слънце на верандата, където бяха разговаряли често, без да обръщат внимание на възмущението на съседите, че господарката на дома си позволява да пие чай с негърка. Джесика се отнасяше с пълно презрение към неодобрението им. Онези, които бяха успели да запазят домовете си на Хюстън Авеню, с изключение на семейства Дюмонт и Уоруик, би трябвало да се чувстват финансово привилегирани и със същите социални връзки като Типи. Изабел, както се наричаше сега, бе станала една от най-търсените моделиерки в Америка. Създадените от нея дрехи и аксесоари, специално за фирма производител в Ню Йорк, където я бяха назначили за пръв път, се превръщаха в хит на мига и водеха до други, още по-добре платени предложения в света на висшата мода. За да бъде наречена *haute couture* (Типи преведе израза като „висш шев“), модната къща трябваше да е член на Камарата за висша мода в Париж, контролирана от френското министерство на индустрията. Типи твореше за единствената фирма в Америка, която можеше да се похвали, че е член на престижната Камара. Сред клиентите ѝ бяха семейства Астор, Вандербилт и Морган, тя се беше сприятелила със Сара Джозефа Хейл, издател на известната „Лейдис Бук“ и влиятелен арбитър на американския вкус.

— Не съм сигурна, че исках да чуя това — рече Джесика и подаде сметаната.

— Че Върнън е като баща си ли? Защо?

Джесика разбърка чая си. Как да отговори на Типи? Недоумението ѝ бе същото като по времето, когато се върна към дневника си, след като дълго не беше писала в него и не знаеше откъде да започне, но за разлика от празните страници Типи я слушаше и отговаряше. Най-старата ѝ приятелка и единствената жена, на която се доверяваше, си тръгваше на сутринта с влак за Ню Орлиънс, а след това за Ню Йорк в компанията на Джереми, който заминаваше по работа в града. На Джесика ѝ оставаха няколко часа, за да се възползва от съветите ѝ.

— Томас тръгна по стъпките на баща си и се ожени за жена, която не обичаше, единствено заради „Съмърсет“ — поясни Джесика.

Типи изви вежди с интерес. И те, като косата ѝ, бяха сиви, тънки и извити.

— Томас, изглежда, има същия късмет като Сайлъс, когато се ожени за теб — изтъкна тя.

— А, научи се да обича Присила.

Джесика чу трясък в къщата близо до прозорците, край които бяха седнали. Слугите местеха мебелите, за да изтупат килимите.

— Изпи ли си чая? — попита тя.

Типи погледна в чашата.

— Има ли значение?

— Не. Ела да се разходим из градината. Розите „Ланкастър“ и „Йорк“ са изключително красиви в момента.

Далече от къщата, където слугите не можеха да чуят разговора им, Джесика ѝ разказа за пристигането на красивия и обаятелен майор Дънкан по време, когато бракът на сина ѝ и снаха ѝ беше в окаяно състояние.

— За всички, освен за Томас, беше очевидно, че той е заплепен от нея — обясни тя, — и се страхувам, че снаха ми, жадна за внимание, се е... поддала на интереса му.

— Томас разбра ли?

— Слава богу, не е. Случи се точно след войната. Той беше изгубил баща си и грижите и тревогите му бяха много.

Типи накара Джесика да спре.

— Тогава какъв е проблемът, приятелко? Бракът им не върви зле, а относно думите ти за фригидността на Присила, майор Дънкан, изглежда, е направил услуга на Томас.

— Не я обвинявам, че е имала извънбрачна връзка, ако е имала изобщо, и не мисля единствено за сина си.

— Тогава за кого?

— За Реджайна Елизабет.

Типи най-сетне проумя и в големите ѝ очи проблесна разбиране.

— Искаш да кажеш, че...

— Точно така.

— Сигурна ли си?

— Не съм. — Бяха пред градинската порта. Джесика я отключи и двете влязоха. — Майор Дънкан и Присила може просто да са пофлиртували. Това може да ѝ е дало самочувствие, да я е освободило

от страха ѝ от секса. Съмнявам се, че е било само това, но е напълно възможно. Присила лесно се впечатлява. Но ако, поради някаква странна прищявка на съдбата, Томас разбере за тях? Господ да ни е на помощ! Ще бъде по-зле, отколкото, ако къщата се срути върху нас. Томас никога няма да изпитва същите чувства към детето. Типи... — Джесика се обърна умолително към нея, — ти ги разбираш тези неща. Ти си от звездите. Ще разберем ли със сигурност дали Реджайна е от рода Толивър?

Типи се намръщи, сякаш мислеше над въпроса.

— Вярвам, че всичко скрито излиза наяве след време, Джеси, така че да, някой ден ще разбереш, но се надявам да не е прекалено късно, за да я обикнеш.

— Защо го каза? — попита стреснатата Джесика. — Разбира се, че обичам детето.

— Не и както щеше да я обичаш, ако беше сигурна, че носи кръвта на сина ти.

Джесика се извърна засрамено.

— Ти винаги виждаш онова, което другите не виждат. Господи, Типи, нямаш представа колко съм отвратена от себе си, но аз... Когато я погледна, виждам луничките и червената коса на майор Дънкан. Мразех го. Той се възползва от положението и Присила му позволи. Макар да разбирам как и защо се е случило, не мога да не възприемам детето като плод на измамата им.

— Ти си майка, Джеси. Вярваш, че Присила е изневерила на сина ти, и това, разбира се, оказва влияние върху чувствата ти към нея и детето, но виж само колко много обичаш Ейми, дъщерята на Петюния. Тя нито е твоя кръв, нито е от твоята раса.

— Така е, Типи, но да обичаш детето на приятел не е същото, като да обичаш дете от семейството. Реджайна е очарователна и никога не бих използвала изневярата на майка ѝ срещу нея, но просто не чувствам с нея връзката, която имам с Върнън.

— Убедена си, че Реджайна не е дете на Томас, нали?

— Не съм сигурна, а ти знаеш, че не се съмнявам в нещо, за което нямам доказателства.

Типи поклати тъжно глава.

— Жалко, мила моя, защото Реджайна те обича много и търси най-вече твоего одобрение.

Джесика погледна червените и бели рози в градината си, отворените цветчета блестяха на есенното слънце. Щеше ли някога да настъпи момент, когато да положи червена роза в краката на внучката си? Шестмесечната Реджайна вече показваше признаци за верността на казаното от Типи. Също като домашната котка, която търсеше топлината на Джесика, когато не изпитваше нужда от компанията на себеподобни, Реджайна протягаше ръчички от креватчето си или от пода и щом се озовеше в скута на баба си, спираше да плаче. Никой друг не бе в състояние да я успокои така.

— Томас обича сина си — продължи Джесика, — но обожаваше дъщеря си, същото може да се каже и за Върнън. Не искам дори да мисля за болката им или за болката на Реджайна, ако онова, което подозирам, се окаже истина и излезе наяве. — Тя затвори очи. — Но Томас не трябваше да се жени за Присила единствено заради „Съмърсет“. Все се притеснявах, че ще дойде ден за разплата. Така се надявам да не се наложи Реджайна да страда.

— Сайлс обаче не го сполетя нищо, задето се ожени за теб.

Пресиленият смях на Джесика проряза въздуха като нож.

— Напротив, Типи, напротив.

Тихо почукване на вратата накара Джесика да вдигне глава от дневника. Реши, че Ейми ѝ носи сутрешната чаша чай. Вече беше на седемнайсет и се бе превърнала в незаменима част от домакинството. Джесика бе предложила да я изпрати да учи в колеж „Обърлин“ в Охайо, първия институт за висше образование, където приемаха жени и чернокожи, но момичето отказа. Заяви, че мястото ѝ било тук. Харесваше живота си сред „книги, цветя и хора, които обичам и за които ми е приятно да се грижа“, но Джесика подозираше, че в отказа ѝ има пръст любовта. Ейми се „виждаше“ с градинаря на семейство Дюмонт и със сигурност в бъдеще щеше да има сватба. Жалко, бе помислила Джесика и дори се почувства виновна, че е помогнала за създаването на връзка, която Ейми отказваше да прекъсне. Беше ѝ тъжно, че момичето смята за свой дълг да се грижи за нея.

Предаността на Ейми и майка ѝ към Джесика бяха сред нещата, които силно дразнеха снаха ѝ и с течение на годините положението на възрастната жена в къщата се промени значително. Тя все повече се застояваше в стаята си до късно сутрин.

Датата на новата страница в дневника бе единственото написано: 7 ноември 1873. Къде отлетяха всички тези години? Синът ѝ беше на трийсет и шест. Върнън на осем, а Дейвид, най-малкият ѝ внук, на пет. Реджайна беше... на шест, припомни си Джесика. Остави писалката.

— Влез, Ейми.

Отговор не последва. Озадачената Джесика стана от писалището. Може би Ейми имаше нужда от помощ с подноса. Малкото бледо лице, обсипано с лунички, което я посрещна, когато отвори, беше на Реджайна. Внучката ѝ никога не се беше качвала в стаята ѝ досега.

— Добро утро, бабо — поздрави тя и погледна Джесика предпазливо, несигурна как ще бъде посрещната.

Този поглед прониза сърцето на Джесика. Какво излъчваше, какво бе направила, какво бе казала, та момиченцето се съмняваше, че баба ѝ ще ѝ се зарадва.

— Добро утро, Реджайна. Какво те води при мен?

— Ами... дойдох да ти донеса подарък.

— Подарък ли? — ахна Джесика и гласът ѝ издаде колко е щастлива. — Ела, влез, покажи какво си ми донесла. — Тя се усмихна

и протегна ръка, а детето пхна своята в нейната. Беше нежна ръка, фина. — Идваш тъкмо навреме за чая. Ейми ще го донесе след малко. Ще си сипем много мляко и захар, за да не каже майка ти, че пиеш кофеин.

— Чудесно — отвърна Реджайна.

Развеселена — детето бе започнало да се изразява като нея, — Джесика предложи:

— Да седнем ли на масата за чай, за да имаме повече светлина от прозореца?

— Чудесно — повтори Реджайна и постави увития в носна кърпичка подарък на масата. Настани се с изпънат гръб и внимателно подреди набраната пола на копринената рокличка. Майка ѝ вече я обличаше в дрешки по последна мода от магазин „Дюмонт“. — Ще си отвориш ли подаръка?

— Да. — Джесика разгърна дантелената кърпичка и откри вътре пакетче дъвка „Адамс №1“. Беше излязла на пазара преди година и за откритието трябваше да благодарят не на друг, а на известния с печална слава генерал Антонио Лопес де Санта Ана. Статиите във вестниците описваха, че новата залъгалка била създадена, докато бившият диктатор, който живееше в изгнание в Ню Джърси, продал товар каучук, донесен от Мексико, на изобретателя Томас Адамс като заместител на гумата. Изобретателят забелязал, че Санта Ана обича да дъвче каучук, природен продукт, добиван от вечнозелените дървета в Централна Америка. Тъй като не успял да втвърди материала, за да го използва вместо гума, Томас Адамс един ден сдъвкал парченце, открил, че е приятно, сварил част и така създал феномена, който сега Джесика държеше в ръка.

— Боже, какво удоволствие! — възкликна тя и се престори, че много се радва на черната, безвкусна „пукаща“ измислица, по която бяха полудели всички.

— Купих ти я от магазина на мосю Дюмонт с джобните си пари — обяви гордо Реджайна.

— Благодаря, че си се сетила за мен — рече Джесика с надеждата детето да не очаква да сдъвче ужасното творение в нейно присъствие. Чу подрънкването на порцелан в коридора — Ейми най-сетне идваше с чая. Джесика щеше да я покани да остане. За разлика

от майка си, Ейми даваше мило и драго за малкото момиченце, а чаят щеше да им даде тема за разговор.

Реджайна погледна любопитно писалището на Джесика.

— Книга ли пишеш? — попита срамежливо тя.

— Нещо подобно. Дневник.

— Какво е дневник, ако смея да попитам.

— Ще ти кажа. Това е хроника за събитията в живота на човек.

— Събития ли?

— Всичко, което се случва с теб и семейството, и приятелите ти, в дома, в града и в твоите мисли. Може да се каже, че са нещо като спомени.

— Пишеш ли за мама и татко?

— Да.

— А за Върнън и Дейвид?

Джесика се поколеба. Досещаше се накъде върви разговорът.

— Да — каза тя.

Предпазливо и малко срамежливо, момиченцето попита:

— А за мен пишеш ли понякога?

— Да — отвърна честно Джесика. — Често.

Лицето на детето грейна.

— Наистина ли? Какво пишеш?

— Че си много сладко и нежно дете със съвършени маниери и поведение, което със сигурност не си наследила от семейство Толивър.

Реджайна се разсмя весело и разкри чудесни малки зъбки и розово езиче.

— Татко все казва, че изцяло ти приличам — отвърна тя и стана сериозна. — Много искам да съм като теб.

Джесика не знаеше какво да отговори. Въздъхна облекчено, когато Ейми внесе чая.

— Имам гостенка за чай — рече тя и тъкмо се канеше да помоли Ейми да остане, когато забеляза изражението на Реджайна — умолително — и то я спря. Не я кани да остава, молеше детето, сякаш разбрало намеренията ѝ. — Би ли донесла още една чаша? — помоли Джесика. — И сладки. Двете с Реджайна ще си направим чаено парти.

— Веднага се връщам — отвърна Ейми и намигна на Реджайна. — Да се държиш прилично, мъничка.

— Няма нужда да ѝ напомняш — скара ѝ се Джесика.

— Кое е момчето на снимката, бабо? — попита Реджайна, смъкна се от стола с усилие, докато освободи полата и фустите, за да разгледа добре снимката на полицата над писалището.

Джесика притаи дъх. Бяха изминали години, откакто някой бе забелязвал снимката, а напоследък тя често си припомняше Джошуа.

— Това е Джошуа. Брат на баща ти.

Реджайна я погледна въпросително.

— Другият ти син ли?

— Да... другият ми син.

— Той къде е?

— Почина преди много години, когато беше едва на дванайсет. Хвърли го кон и той си счупи врата при падането.

— О! — въздъхна Реджайна и притисна нежните си ръчички към бузите, точно както правеше майка ѝ, когато бе шокирана от нещо.

— Моите съболезнования, бабо. Сигурно много си се натъжила.

— Много. Липсва ми всеки ден.

— Той като татко ли беше?

— Не. Двамата бяха много различни.

— В какъв смисъл?

— Баща ти открай време обичаше земята. Брат му обичаше хората на земята.

— И това ги правеше различни, така ли?

— Да, правеше ги различни.

— А ти по различен начин ли ги обичаше?

— Май да — каза Джесика. Що за въпрос бе това от шестгодишно дете? — Но силата на обичта ми беше еднаква.

— Сила ли?

— Да. Не че обичах единия повече, а другия по-малко. Обичах ги еднакво много. — Джесика усети как лицето ѝ пламна. Детето знаеше. Колкото и да се стараеше Джесика да не показва предпочитанията си, Реджайна някак бе усетила, че чувствата на баба ѝ към братята ѝ са различни от онова, което изпитваше към нея, и тъкмо това бе причината да зададе въпроса. Ейми донесе допълнителна чаша и чиния със сладки. Реджайна отново се настани на стола. Джесика седна срещу нея и изтри сълзите си. — Да ти направя ли чая както мисля, че ще ти хареса? — попита тя.

— Да, чудесно.

Джесика се зае много предпазливо да налива. Горкото дете се е барикадирало зад стена от безупречни маниери, за да не предизвиква неодобрението ми, помисли си тя. Как бе възможно да си помисли, че някога ще понижа това нежно сърчице?

— Когато си изпием чая, искаш ли да ми почетеш от книжката си с приказки? — предложи Джесика. — Или да поседнем пред огъня и да послушаме как вятърът шепне тайни пред къщата? Можем да се опитаме да познаем какво казва.

Лицето на момиченцето грейна.

— Само аз ли? Няма ли да те деля с братята си?

— Само двете с теб — увери я Джесика.

— И ще се увием ли в губери?

— И ще се увием в губери.

— Това наистина ще бъде чудесно — съгласи се Реджайна.

Присила спря пред вратата на Джесика. Въпреки че всички от семейството бяха излезли и нямаше да се върнат до края на следобеда, а по нейна поръка слугите бяха заети на долния етаж, тя се огледа внимателно, преди да отвори вратата. Усети познатото присвиване в стомаха. Дори след пет или шест тайни влизания в стаята на свекърва си, тя все още трепереше, че Джесика може да се върне, ако е забравила нещо, или — да пази господ — да се появи Петюния, вярното ѝ куче. Икономката можеше да влезе с изпрани чаршафи, за да натопи рози от градината или поради друга причина и да я хване пред писалището на господарката ѝ.

Какво разумно основание можеше да изтъкне, за да обясни защо се е промъкнала в стаята на свекърва си и чете дневниците ѝ, които е извадила от заключеното чекмедже, при това по време, когато много добре знаеше, че Джесика я няма? Такова обяснение не съществуваше и още от началото Присила много добре знаеше, че работата ѝ е спукана пред Томас и Джесика, ако я хванат, но бе преценила, че рискът си струва минималния шанс да бъде разкрита. Засега Джесика не бе усетила, че някой е пипал дневниците ѝ. Присила забеляза, че са подредени на купчинки, и всеки път, когато отключваше горната част на писалището, внимаваше да ги върне точно в реда, в който са били, а ключа да постави на мястото му.

Още от деня, в който се роди Реджайна, Джесика се отнасяше към дъщеря ѝ предпазливо, което не можеше да се каже за държането ѝ към Върнън. Известно време младата жена си казваше, че първородното внуче е център на вниманието и получава най-много обич от баба си.

— Вторите деца не предизвикват чак такова вълнение като първите, нали? — попита веднъж майка си.

— Напротив — бе отвърнала тя. — Защо питаш?

— Джесика не е така очарована от Реджайна, както от Върнън.

— Навярно има слабост към момчета. Отглеждала е единствено синове, слава богу. Тя не притежава достатъчно топлота, за да отглежда момичета, това е ясно.

Присила се беше съгласила, че е точно така. Двете с Джесика така и не се сближиха, за огромно разочарование на Присила, но

думите на майка ѝ не обясняваха защо свекърва ѝ обича Ейми, както и всички останали деца, независимо от пола, расата или класата им.

— Въобразяваш си — отсече Томас, когато тя сподели с него. — Мама не показва предпочитания към Върнън.

Когато се роди Дейвид, се оказа, че Томас е прав. Джесика много внимаваше да разделя поравно обичта си между трите внучета, но към Реджайна винаги бе малко резервирана. Една майка забелязваше подобни неща.

Отношението на Джесика към Реджайна предизвика вълна в тихите води на мирното до този момент съжителство между снаха и свекърва. Дребните причини за ревност, които до този момент Присила се опитваше да контролира, избуяха в негодувание. Това бяха зеленооките чудовища, характерни за всяка снаха, която делеше дом с майката на съпруга си. Томас подкрепяше майка си във всичко (въпреки че тя не бе предизвикала случай, в който на сина ѝ да се налага да избира между нея и съпругата си), а това дразнеше Присила. Дразнеше се и от уважението, което децата ѝ проявяваха към баба си в случаи, в които не слушаха майка си, не понасяше и почитта, с която Петюния и слугите се отнасяха към Джесика, след като тя, Присила, бе господарка на дома. Всичко това бе породено от странното отношение на свекърва ѝ към Реджайна.

Защо тогава, запита се Присила, не бе видяла очевидното чак до миналия декември, през 1874 година, когато дъщеря ѝ навърши седем? Сякаш я удари гръм — ключът към загатката бе пред очите ѝ още от мига, в който се роди Реджайна. Джесика подозираше, че внучката ѝ е плод на прелюбодеяние, че майор Андрю Дънкан, а не Томас е баща на детето ѝ.

Неочакваното прозрение едва не я докара до припадък, когато семействата се събраха на Бъдни вечер за ежегодното парти с егног^[1]. Бяха на гости на семейство Дюмонт и децата се бяха събрали около елхата и отваряха подаръците си. Реджайна беше облечена в зелена кадифена рокля с дантелена яка и зелена панделка в косата, украсена с червени плодчета и бръшлян, едно-единствено момиче сред момчетата — принцеса сред поданиците си, Върнън и Дейвид, Ейбъл и Джереми III и по-малките им братя.

— Да знаеш, Джесика, че внучката ти все повече започва да прилича на теб с всяка изминала година — отбеляза Бес.

Джесика бе оставила с едва забележимо раздразнение чашата си в чинийката.

— Просто не е възможно. Реджайна е изключително красива.

На пръв поглед забележката бе съвсем невинна, но Присила се втренчи с удивен поглед в свекърва си. Бе напълно сигурна, че Джесика го усети, но нарочно не вдигна очи към нея.

Същата вечер Присила лежа будна, вдървена от ужас до Томас. Ами ако Джесика, в момент на афект и яд разкриеше съмненията си пред Томас? Тъкмо тогава ѝ хрумна да прочете дневниците ѝ. Тя ги пишеше непрекъснато и се готвеше да издаде книга за семействата, създали Хаубъткър. Сигурно бе изляла душата и сърцето си в тях. Откъде другаде да научи дали страхът ѝ е основателен? Дневниците бяха заключени, но преди година, след като Реджайна бе поканена на чай в стаята на баба си, тя бе видяла къде Джесика прибира последния дневник, как заключва вратичката и поставя ключа под мастилницата. Присила бе открила ключа секунди след като влезе в стаята на свекърва си.

Отвори тетрадката с надпис „1866“, годината, в която започна съюзническата окупация на Хаубъткър, и откри доказателство за страха си. Бе точно каквото си мислеше. Джесика подозираше, че е имала сексуална връзка с майор Дънкан. Написаното на 19 август 1866 година едва не я накара да извика.

„Страхувам се да запиша ужасните си подозрения, да не би тези страници да попаднат пред чужди очи, но сърцето ми е натежало от мъка, а няма пред кого да разкрия тревогите си. Струва ми се, че красивата ми снаха има извънбрачна връзка с майор Андрю Дънкан. Наблюдавах безпомощно как това жадно за любов дете се предава под напора на вниманието на красивия майор. Толкова е заслепена от увлечението си по него, та не вижда онова, което е очевидно за мен, може би и за Петюния, но слава богу, Томас не забелязва. За него съществуват единствено задълженията му в «Съмърсет» и радостта му от Върнън.“

На 10 април 1867 имаше друг, набързо написан параграф. „Днес се роди Реджайна Елизабет Толивър. Тя е изящна, съвършена. Има бяла кожа и червена коса — също като моите, така казват всички. Е, ще видим.“

Скоро след петдесетия рожден ден на Джесика бе написано: „Типи ми каза, че един ден ще разбере дали детето носи кръвта на семейство Толивър. Питам се как ли ще разбере. Как ли ще се разкрие истината?“.

На Присила ѝ се беше наложило да търси тези лични забележки сред местни и национални събития, новини за приятели, изобретения, мода, книги и музика. *През настоящата 1867 година, Йохан Щраус младши даде на изпълнения ни със страхове свят един от най-красивите вальсове, „Синият Дунав“*, бе написала Джесика на една от страниците. Присила бе вдигнала очи, за да си припомни вечерта, когато танцуваше под звуците на Брамс в прегръдката на майор Дънкан на празненството, което той бе организирал за хората от града. Лицето ѝ пламна от ужас при спомена за постъпките ѝ. Как е възможно да е била толкова глупава и да не се досети, че всеки, който ги наблюдава, ще забележи привличането помежду им?

Томас не ги гледаше. Присила бе надникнала над рамото на Андрю към съпруга си, сгъшен в един ъгъл с други плантатори, и си бе казала, че е в безопасност. Той нямаше да забележи. Беше ѝ омръзнало да проси любовта на съпруга си, беше ѝ писнало да обича мъж, който не откликваше на чувствата, за които тя копнееше, от които имаше нужда. Беше се оженил за нея, за да си осигури наследник. Томас бе мъжът на сърцето ѝ, но — както Джесика бе прозряла — тя бе жадна за вниманието, което Андрю ѝ оказваше. Възможно ли беше целият град, когато погледне Реджайна, да се пита как е възможно Томас да не е разбрал?

Присила бе оставяла дневниците в хронологичен ред, преди късметът да ѝ изневери. Обзета от паника след наученото, тя бе излязла от стаята набързо, за да обмисли всичко. Джесика с нищо не бе издала подозренията си, освен че лиши Реджайна, съзнателно или не, от топлотата, която получаваха момчетата, но Присила бе забелязала промяна в отношението към дъщеря ѝ през изминалата година. Може би свекърва ѝ бе разбрала, че Реджайна я обожава, независимо дали са

с една кръв, а и възрастната жена никога не би хлопнала вратата пред лицето на дете.

Джесика никога нямаше да спомене пред Томас за подозренията си. Защо да го прави? Сега вече синът ѝ и снаха ѝ бяха щастливи заедно. Семейството им процъфтяваше; в дома им цареше мир и разбирателство. Дори бракът им да не беше какъвто им се искаше, беше достатъчно добър. Всеки от тях бе получил онова, към което се стремеше. Томас си имаше двамата наследници, Присила се беше сдобила с титлата мисис Томас Толивър и всичко, което ѝ се полагаше с името. Беше си извоювала специално място в сърцето на съпруга си. Защо тогава една любяща майка и баба да съсипе всичко това?

Времето щеше да изтрие майор Дънкан от спомените на града. Той си беше заминал преди седем години. Онзи ден дори някой се затрудни да се сети за името му. Присила не очакваше да има друга заплаха за щастието и спокойствието ѝ. Животът умееше да замете прахта под килима, както се изразяваше Джесика, и поне засега Присила нямаше причина да смята, че ще бъде разкрита.

Не трябваше да се връща при тетрадките, не трябваше да продължава тайните си набези в стаята на Джесика, но бе мернала нещо интересно, което възбуди любопитството ѝ към историята на семейство Толивър. Присила не устоя и затова се върна към първите дневници, за да открие произхода и значението. Споменаваха се на доста места и междувременно тя разбра що за човек е свекърва ѝ и научи шокираща информация, която щеше да запази за себе си до деня, в който щеше да ѝ послужи за защита на дъщеря ѝ. Оставаха ѝ още три години, за да научи всичко за личния живот на Джесика Уиндъм Толивър и подробности около проклятието на семейството.

[1] Питие от горещо мляко, яйца, шери, бренди, поднасяно традиционно в дървени чаши (noggin), от които произлиза името на прочутия коктейл. — Б.пр. ↑

През 1876 година Ръдърфорд Б. Хейс, републиканец, бе избран за президент на Съединените щати в най-оспорваните президентски избори през деветнайсети век. Преките избори бяха в полза на опонента на Хейс, Самюъл Тилдън, демократ, губернатор на Ню Йорк. Три гласувания не бяха дали категоричен резултат. Политическите анализатори на деня бяха убедени, че е сключена сделка под масата, за да влезе Хейс в Белия дом. Демократите от Юга в комисията, която решаваше съдбата на изборите, се разбраха да дадат на Хейс гласовете си, при условие че републиканците изтеглят федералните войски от Юга и сложат край на Реконструкцията. Сделката доведе до компромиса от 1877 година, неписано споразумение, според което националното правителство щеше да позволи на щатите от Конфедерацията да се управляват сами, без намеса от Севера в политиката им.

В резултат на това освободените негри от Юга бяха оставени без защита и на милостта на законите на Джим Кроу. Това бяха федерални и щатски постановления, чиято цел бе сегрегацията на черните от обществото на белите, лишаването им от граждански свободи и връщането им към предвоенния статут. Системата на аренда, както бе замислена в полза на бившите роби, сега ги обвързваше отново с предишните господари. Манипулацията на собствениците на земя бе много простичка. Земевладелецът даваше на арендатора си „необходимото“ на кредит — магаре, рало, семе, къща и други пособия, за да започне, като се разбираха разходите да бъдат приспаднати от реколтата след продажбата ѝ. В повечето случаи, според изчисленията на белия господар, дългът на неграмотния чернокож арендатор надхвърляше печалбата и той бе принуден да остане, да повтори цикъла, който го обричаше на вечна зависимост. Бягството от подобна тирания бе почти невъзможно. Работниците, които бягаха от законните си задължения, бяха преследвани от местните шерифи или от групи наемници, за да ги върнат при господарите, докато не изплатят дълговете си.

Откликът на чернокожите на тази тирания бе „Масовото преселение на черните от 1879“, когато двайсет хиляди негри напуснаха районите производители на памук в бившата Конфедерация

заради обещанието за свободни земи в Канзас, Оклахома и Колорадо. Сред тях бяха и синовете на Джаспър и семействата им.

— Защо? — питаше Томас, неспособен да повярва, когато Ранд, по-големият от синовете му съобщи новината за заминаването. — Нима не се отнасях справедливо към вас?

— Не можем да искаме нищо по-добро, мистър Томас. И аз, и семейството ми, и семейството на брат ми сме ви много благодарни. Вие се отнасяхте честно с нас, получихме добри пари и можем да разчитаме на добро начало. Получихме образование и никой не може да ни излъже. Всичко дължим изцяло на вас. Нямаме нищо против вас, ама си отиваме, за да си купим собствена земя, а няма да имаме наша, докато сме в „Съмърсет“.

Томас долови издайническа нотка в гласа на Ранд, която му разкри, че ако се съгласи да продаде на двамата с брат му Уили земята, която обработваха, те щяха да останат. Изражението на чернокожия сочеше, че не е късно да сключи сделка с тях.

— Искане ми се да можех да ви продам земята, която наемахте години наред, Ранд, но земята на семейство Толивър не е за продан и никога няма да бъде. Дадох обещание на татко и държа да го спазя.

— От години знаем, че е така — кимна Ранд. — Двамата с Уили ще останем, докато насадим реколтата, ще изчакаме кръщенето на дъщеричката на Ейми, след това заминаваме. Ще пристигнем в Канзас навреме, за да съберем една реколта жито преди зимата.

Ранд беше дошъл да се сбогува. Стояха пред стария дом на семейството, който Томас използваше за канцелария, когато беше в плантацията, останал празен след смъртта на Джаспър. Четиринайсетгодишният Върнън бе застанал до баща си. Томас му даваше пример, който искрено се надяваше да следва, когато стане господар на плантацията. Синът му знаеше, че сърцето му се къса от загубата на двамата най-добри работници, най-верните, на които можеше да има пълно доверие, но нямаше право да им се сърди. Ранд, брат му и семействата им бяха свободни и можеха да заминат, когато пожелаят. Ранд протегна ръка и Томас я стисна.

— Сигурен съм, че си чувал за негодниците, които искат пари предварително, за да те отведат до земята, която ви е обещана, но след това не идват в уречения ден и час — рече Томас. — Пази се от тях и

да знаеш, че ако в Канзас не ви потръгне, винаги можете да се върнете. При същите условия, както преди.

— Знам, мистър Томас. — Ранд нахлупи старата пропита с пот шапка на главата си. Погледна Върнън.

— Моите момчета заръчаха да се сбогувам с вас, господарю Върнън. Щяха да дойдат, ама им е много тежко.

Томас забеляза, че синът му преглътна с усилие.

— Те... те ще ми липсват — призна Върнън. — Не знам как ще ходя на риба без тях.

— И те рекоха същото. — Ранд отново насочи вниманието си към Томас. — Сбогом на всички, мистър Томас. Да кажете на Петюния, че ще пишем.

И Томас, и Върнън мълчаха, докато наблюдаваха как първородният син на Джаспър се отдалечава. Двамата с брат му Уили бяха прекарали целия си живот в плантацията. Томас беше израснал с тях, а Върнън с техните синове. Джаспър пък беше дошъл в Тексас със семейство Толивър и се беше превърнал в неделима част от историята на „Съмърсет“.

— Тате, защо не им продадеш земята, която обработваха, за да останат? — попита жално Върнън, като мигаше бързо.

Томас вдигна брадичката на момчето, за да го погледне в очите. Върнън вече стигаше почти до рамото му и много скоро щяха да се изравнят по ръст.

— Някои неща са по-важни от личните ни чувства, сине. „Съмърсет“ е едно от тях. Тази земя принадлежи на семейство Толивър и нито един квадратен метър не е за продан, независимо от цената, независимо от причината. Ние сме единствените господари на тази земя. Не можем да я делим с абсолютно никого. Запомни го добре.

— Добре, тате.

Томас кимна. Бе сигурен, че момчето ще запомни. Синът му бе съвсем същият като него на четиринайсет. Върнън обичаше плантацията и проявяваше интерес към нея още откакто се клатушкаше, едва проходил, между редовете памук, стиснал ръката на баща си. Дейвид, единайсетгодишният му син — малкият им разбойник — бе същият. Томас бе благословен с двама синове, които учеха как се управлява плантация с лекота и желание. Дейвид също щеше да дойде днес, но му предстоеше да участва в бейзболния мач в

събота сутринта, най-новия спорт на деветнайсети век. И двамата разбираха какво се очаква от един Толивър. Томас нямаше да позволи синовете му да живеят от земята на семейството, без да дадат своя принос. Нито едно негово дете нямаше да се облагодетелства от името си, без да заслужи правото да го носи.

И дъщеря му разбираше ролята си като член на семейство, което пазеше и ценеше наследството и традициите. Томас се усмихна, щом си помисли за Реджайна. Синовете бяха дадени от бога, а дъщерите от ангелите.

— Тате, Петюния и Ейми са много тъжни — бе му казала тази сутрин.

Бе първото от децата, които му казваха „тате“. Започна се с та-та, а по-късно и момчетата започнаха да се обръщат към него по същия начин. Реджайна често налагаше как някои неща трябва да се казват и вършат в дома на семейство Толивър. От всички от семейството, които познаваше, тя най-точно отговаряше на определението благородна. Беше мила, със силен дух, щедра и състрадателна, и най-близо до кралската кръв във вените им.

— Знам, съкровище — бе отвърнал той.

— Братята на Петюния и семействата им напускат „Съмърсет“. Не можеш ли да направиш нещо, за да ги накараш да останат?

— Не мога. Те сами са решили да заминат.

Това бе един от редките случаи, в които отказваше нещо на дъщеря си, и разочарованието ѝ го проряза като нож. За частица от секундата се замисли дали да не отстъпи — бе готов на какво ли не, за да заличи болката от сладкото лице, обсипано с лунички. Вместо това я привлече в скута си. На дванайсет, тя все още бе малкото момиченце, което седеше на коленете му, в прегръдките му. Повечето бащи щяха да предложат някоя залъгалка, подарък, с който да компенсират отказа, но това нямаше да се получи при Реджайна. Нищо не бе в състояние да я откъсне от онова, което си беше намислила. И не можеше да бъде купена.

— Заминават за място, на което мислят, че ще им бъде по-добре — обясни той.

Тя намръщи чело.

— По-добро от „Съмърсет“ ли?

— Да.

— Няма по-добро място от „Съмърсет“ — заяви тя.

Той я бе прегърнал.

— Дано братята на Петюния не го разберат чак в Канзас.

Когато му станеше тъжно, както днес, Томас се замисляше за семейството си и настроението му се подобряваше. Беше благословен с работлива съпруга и любяща майка, помнеше предания си баща и имаше три чудесни деца, които го наричаха тате. Понякога сърцето му така преливаше от обич, че той се страхуваше да не се пръсне.

— Защо се усмихваш, тате? — В гласа на Върнън прозвуча неодобрение. Сълзите му едва бяха пресъхнали, а баща му се усмихваше.

Томас прегърна сина си през раменете, докато се връщаха към малката къща.

— Мислех си, че съм невероятен късметлия, след като съм баща на три чудесни деца — отвърна той.

— Наследници на „Съмърсет“. Нали сме такива?

— Добре си научил урока си, сине. Да, вие сте наследници на „Съмърсет“. Как само ми се иска татко да бе доживял, за да се увери, че няма проклятие върху земята.

— Проклятие ли?

На Томас му се прииска да си бе прехапал езика. Върнън бе като куче, надушило кокал, когато искаше да научи нещо.

— Гибел — обясни Томас. — Предполага се, че някаква свръхестествена сила е насочила зло към някого или нещо като наказание за прегрешение.

— Да не би баща ти да е направил нещо нередно?

— Нищо подобно. Той просто... направил е някои жертви, за да създаде „Съмърсет“.

— Какви жертви?

— Вече не помня.

— И какво наказание е смятал, че ще му бъде наложено?

Томас се поколеба. В Луизиана върлуваше коремен тиф и със сигурност щеше да прехвърли границата на Тексас, но всички прозорци на семейния дом на Хюстън Авеню наскоро бяха покрити с нова метална решетка, наречена мрежа, която ги пазеше от комарите, пренасящи заразата. Винаги дебнеше опасността холерата да се върне, както и други болести и нещастни случаи, които можеха да застрашат

живота на децата, но не и гневните думи, изречени от майката на баща му преди повече от половин век. Да, от суеверие Томас нямаше желание да изрече страха на баща си, че думите ѝ са били насочени към наследниците на семейство Толивър и опазването на рода. Сайлъс Толивър не се бе тревожил за нищо. Да, наистина бе изгубил първородния си син, но Джошуа, мир на праха му, нямаше да е истински наследник на „Съмърсет“. Истинският наследник на Сайлъс Толивър беше жив и здрав, а внуците му щяха да носят името Толивър и да предадат плантацията в ръцете на следващото поколение.

— Само си губим времето, като говорим за глупости — каза Томас на сина си. — Проклетия не съществуват.

Четвърта част
1880 — 1900

ДжерEMI огледа хола, превърнат в бална зала, и групата, събрала се да посрещне завръщането на Филип Дюмонт. Четиресет и две годишният син ерген на Анри и Бес се бе върнал за кратко, за да разкаже за новата си работа в детективска агенция „Пинкъртън“ в Ню Йорк, след като единайсет години бе служил като тексаски рейнджър в конната бойна сила, организирана по време на Тексаската революция, за да пази границите на щата. Присъстваха дващест и двама, на различна възраст, от семейства Дюмонт, Толивър и Уоруик. Броят на внуците бе твърде голям, за да успеят да се настанят на масата в трапезарията на Бес, затова на обяда за добре дошъл младите за пореден път трябваше да се настанят на „детската маса“, което предизвика много подмятания и шеги. Третото поколение на семейство Толивър включваше петнайсетгодишния Върнън, Реджайна, на тринайсет, и Дейвид, на дванайсет. От клана Дюмонт присъстваха синовете на Арман — Ейбъл, на шестнайсет, и Джийн, на тринайсет. Семейство Уоруик бяха представени от съименника на ДжерEMI старши, ДжерEMI III, на шестнайсет, Брандън, на тринайсет, и момчетата на Стивън — Джоуел, на петнайсет, и Ричард, на шестнайсет.

Бес искаше да организира по-голямо тържество по случай завръщането на сина си, но Филип категорично отказа и я обезоръжи, като я щипна по брадичката, което я накара да забрави разочарованието си.

Всички много обичаха Филип, но той никога не стана един от тях. Висок, жилав, суров, той не притежаваше елегантността на баща си и брат си. Не можеше да се каже, че се е превърнал в черната овца на семейството, но бе като помияр сред расови кутрета. Откакто започна да пониква мъх по страните му, всички забелязаха, че вторият син на Анри е войнствено настроен, ала готов да прояви огромна нежност към слабите и безпомощните. Бдеше като маниак над сестра си Нанет и се бе превърнал в дискретен наставник на сина на ДжерEMI Робърт, който страдеше от астма. Посмееше ли някой да се подиграе с

Робърт, щеше да получи юмрук от високия, силен и безстрашен Филип. Тъкмо затова Джереми много го обичаше. Смъртта на Нанет помрачи последните години от юношеството на Филип, а безсмисленото убийство на Робърт разпали още повече яростта му срещу онези, които се осмеляваха да наранят слабите. Заедно с брат си Арман, той се върна вкъщи след войната, за да помага на баща си да управлява универсален магазин „Дюмонт“. Очакваше се двамата да заемат мястото на Анри, когато той се пенсионира.

След по-малко от месец Филип напусна, за да постъпи при тексаските рейнджъри. Заяви, че не е създаден да работи зад щанд, нито да живее в красив дом със слуги, които да му лъскат ботушите и да му оправят леглото. Бе роден да се облича в кожени дрехи, да се храни край лагерен огън и да живее под звездите. Тексас имаше нужда от хора като него, за да защитават границата от команчи, киова и апахи, които продължаваха да нападат беззащитните кервани и домове, скалпираха мъжете, изнасилваха жените и отвличаха децата в плен.

Бес бе неутешима, а Анри дълбоко разочарован, че през 1870-а, когато рейнджърите бяха заменени от мироопазваща част, наречена Тексаска щатска полиция, Филип не се върна у дома. Когато неговата организация бе разформирана, той се отправи на север към Панхендъл и предложи услугите си като пазач на фермери, които се опитваха да опазят земите си от настървените крупни собственици на добитък.

Когато губернатор Ричард Коук дойде на власт през 1873-та, омразната Тексаска щатска полиция бе ликвидирана и тексаските рейнджъри възстановени. Филип веднага постъпи при тях и даде богат материал за легендите за залавянето и избиването на известни с печална слава престъпници, както и за разгрома и прокуждането на индианците от тексаските равнини.

Последното стана причина Джесика да сбърчи вежди, докато Филип разказваше за участието на рейнджърите в капитулацията на вожда на команчите Куана Паркър, епизод, който сложи края на тексаските индиански войни. Джереми бе забелязал, че веждите на Джесика говорят по свой начин. Те потрепваха, свиваха се, извиваха се нагоре и по този начин човек лесно можеше да разбере за какво мисли тя. Тази вечер едва забележимото намръщване издаваше отвращението ѝ към американската армия, съсипала селищата на команчите,

застреляла три хиляди индиански коня, най-ценното им притежание. Каквато и бруталност да бяха проявили към заселниците и ловците на бизони, което според Филип оправдаваше клането, по издайническото помръдване на веждите на Джесика Джереми разбра, че сърцето ѝ все още е на страната на индианците и на всички хора, ошетени от алчността на белите, и щеше да остане така до последния ѝ ден.

До последния ѝ ден. Джереми се надяваше да не настъпи скоро. Губеше Камилия. Белодробната болест, която рано или късно щеше да покоси втория му син, сега отнемаше живота на цветенцето му.

— Куана Паркър... — промърмори Бес. — Не е ли син на Синтия Ан Паркър, отвлечена от команчите като дете?

— Точно така — потвърди Анри. — Била е отвлечена през 1836 година, когато е била на девет, и върната през 1860-а.

— От рейнджърите под командването на капитан Сол Рос — уточни Филип с нескрита гордост.

Джереми, Джесика и Анри се спогледаха, спомнили си времената, които бяха преживели заедно.

— Mon dieu — възкликна тихо Анри, — нима са минали четиресет и четири години от клането на хората на Джон Паркър, когато момиченцето изчезна?

— А ние бяхме тръгнали точно натам — напомни им Джереми.

— Разкажи ни, дядо — помоли Брандън, най-малкият син на Джереми младши.

— Някой друг път — отвърна Джереми. — За тази вечер уроците по история ви стигат, освен това трябва да видя как е баба ви.

Той стана от стола и една от ставите му изпука. Джесика също се изправи. Мълчанието ѝ издаваше, че все още мисли над описанието на Филип на последната битка от кампанията срещу индианците преди шест години. На Джереми му се прииска Филип да не бе толкова обстоятелствен. Децата щяха да преживяват отново и отново подробностите около клането в кошмарите си.

— Да те изпратя ли до вас, Джес? Нощта е толкова тъмна — предложи Джереми във високото фойе на семейство Дюмонт, докато слугите им помагаха да облекат топлите си връхни дрехи. Беше февруари 1880-а.

— Много благодаря, Джереми. Ще кажа на Томас. Двамата с Присила сигурно ще искат да останат още малко и да се видят с

Филип.

Не си казаха почти нищо, докато вървяха към дома на семейство Толивър, всеки замислен над спомените, които Филип бе събудил, като спомена Куана Паркър, притиснати от тъга заради болестта на Камилия. Най-сетне Джереми заговори.

— Чувствам всяка една от седемдесет и четирите си години, Джес.

Джесика преплете пръсти с неговите.

— Няма да стане по-леко.

— Нито по-приятно, каквито и удобства да имаме. Единствената защита срещу времето е, да си имаме занимание.

— Ти със сигурност имаш — изтъкна Джесика. Бяха му необходими четирийсет години, но с построяването на железниците вярата на Джереми, че дърводобивът ще се превърне в основна индустрия за Тексас, бе оправдана и дърводобивна фирма „Уоруик“ се възроди. През 1878 година, когато бяха построени нови железопътни линии, фирмата бе в готовност за сеч на огромните площи първокачествени борови гори, както и за изпращане на дървения материал с влакове към пазарите в целия щат. За да отговорят на изискванията на железниците за връзки, товарни вагони и гари, които да поемат поръчките от строители и предприемачи за новите градове и окръзи, фирмата започна да строи допълнителни дъскорезници и домове за работниците под зоркия поглед на Джереми и синовете му, Джереми младши и Стивън.

— Понякога се замислям дали да не намаля темпото, да прекарвам повече време с Камилия — бе споделил Джереми с Джесика преди година, докато седяха в беседката ѝ. — Тя иска да я заведе в Европа. Мога да се оттегля, да оставя дърводобивния бизнес на момчетата и да обърна внимание на другите си фирми, но точно сега сме в зората на велика ера и искам да усетя как слънцето огрява лицето ми, когато се случи.

Джесика се запита дали Джереми помни тези думи и дали не съжалява, че е поставил бизнес интересите пред желанията на съпругата си, защото на нея не ѝ оставаше много време да усеща слънцето.

Джереми, изглежда, прочете мислите ѝ:

— Тя ми беше прекрасна съпруга, Джес.

Джесика чу риданието му.

— Така е, Джереми. — Дъхът им излизаше на валма в тъмната нощ. Заради ниската температура тя бе облечена с топла пелерина от тюленова кожа, която семейството ѝ беше подарило за Коледа, а Джереми носеше палто от камилска вълна с богати ревери от астраган. Кристално бистрият въздух вещаеше, че до сутринта ще навали сняг.

— По-добра от мен като съпруг.

— Камилия няма да се съгласи.

— Няма, но аз знам истината.

Джесика плъзна ръка по ревера му. Бяха пред стълбите към верандата.

— Тогава я остави да си отиде, без да ѝ го казваш, Джереми.

Лунен лъч разкри изненадата в очите му.

— Значи знаеш? — попита той.

— Знам.

— Това обаче не означава, че не можем да си останем добри приятели.

— Ние винаги сме били изключителни приятели, Джереми.

Той се наведе и я целуна по студената буза.

— Лека нощ, Джес.

— Лека нощ, Джереми.

Тази сутрин се видя с всичките си внуци. Първо дойде Върнън и почука на вратата тъкмо когато Джесика се обличаше.

— Бабо, ще ми помогнеш ли? Не знам какво да вземем на Попи за рождения ѝ ден.

По-късно, на закуска, след като всички се бяха нахранили и станали от масата, Дейвид, любимецът ѝ, остана с нея. Джесика бе единствената в дома, с която внукът ѝ обсъждаше страстта си към бейзбола. Изглежда, Джон Уорд, наричан Монти, бе станал първият питчър, отбелязал два хоумръна по време на игра, когато нюйоркският „Готъм“ бе победил бостънските „Бийнитърс“ с десет на девет през май.

— Струвало си е да се види, нали, бабо? — попита той.

— И още как — съгласи се тя.

— Може скоро да отидем двамата да гледаме някой мач.

— С удоволствие — отвърна Джесика.

Ето че сега се отби и Реджайна. От беседката Джесика наблюдаваше как внучката ѝ излиза през мрежестата задна врата на къщата.

— Мислех, че ще те открия тук — провикна се тя към баба си.

Няма какво да мислиш, каза си тя, но погледна Реджайна с обич, докато момичето вдигаше пола, за да слезе внимателно до пътеката към беседката, покрита с тухли. Когато времето бе хубаво, Джесика винаги седеше на люлката, за да изпие предобедния си чай. Понякога и Реджайна не мислеше, също като майка си, но това просто придаваше очарование към очарованието ѝ, каквото Присила не притежаваше. Как да не я обожава човек.

— Донесох още една чаша — посочи Реджайна. — Нали нямаш нищо против да пием чай заедно?

— Както винаги, за мен е огромно удоволствие — отвърна Джесика и ѝ направи място до себе си. — Какво е това? Да не би да са дългоочакваните мостри от Типи?

Момичето се изкиска.

— Много е симпатично да наричаш една от най-известните моделиерки в Америка Типи, след като всички останали я наричат Изабел.

— Тя невинаги е била Изабел. Какво си избра?

— Тъкмо за това исках да говоря с теб. — Реджайна извади три плика от запечатан пакет, нов материал, в който се изпращаха по пощата дребни стоки. — Трябва ми помощта ти за тате.

Джесика наля на внучката си чаша чай.

— И как мога да ти помогна с баща ти? Достатъчно е да поискаш нещо и той веднага ще го изпълни.

Реджайна се усмихна.

— Не и този път — отвърна тя. — Искам шивачът на Арман да ми ушие рокля за рождения ми ден по този модел. — Тя подаде на Джесика един от трите плика. — С мама обаче сме единодушни, че моделът е прекалено дързък. Тя настоява да избира някой по-скромен, но искам ти да убедиш татко, че тъкмо този е най-подходящият за мен.

Джесика извади очилата си от джоба, за да разгледа илюстрациите на плика с мостри, които приблизително отговаряха на мерките на Присила. Вечерната рокля бе по дизайн на „Изабел“, създаден за фирма „Е. Бътърик“ в Ню Йорк. Типи работеше във фирмата от 1876-а, когато Ебенизър Бътърик ѝ бе предложил поста на главен моделиер в империята си. От революционното създаване на кройките за домашна употреба фирмата вече имаше сто нови клона и хиляда агенции в Съединените щати, Канада, Париж, Лондон, Виена и Берлин. Роклята беше с дълбоко деколте и тънка като на оса талия. Джесика веднага разбра защо Томас ще негодува. Реджайна беше почти на шестнайсет и фигурата ѝ беше доста развита — „поредното привлекателно качество, за което виним теб, мамо“, бе въздъхнал също като баща си синът ѝ и бе извил очи.

— Ставам на шестнайсет, бабо — изтъкна Реджайна. — Време е тате да разбере, че вече не съм малко момиченце.

— Бащите никога не разбират, че дъщерите им вече не са малки момиченца — отбеляза Джесика. Присви очи към модела. — Ами ако шивачката вдигне малко деколтето и спусне раменете малко повече? Така ще покажеш предостатъчно плът и ефектът ще си остане същият.

— Бабо, ти си истински гений — извика Реджайна и прегърна Джесика през раменете. — Благодаря ти, че не предлагаш дантела като мама. Ти представяш ли си дантелено деколте на подобна рокля? Веднага ще съсипе ефекта, който се опитвам да постигна.

— И какъв е ефектът? Да разбиеш сърцето на всяко момче на празника ли?

Реджайна се намести удобно на люлката.

— Не на всяко — каза тя. — Само на Тайлър Макорд.

— Синът на фермера?

— Същият. О, бабо, той е... красавец. Толкова е висок и силен... като тате.

— Да, хубавец е — съгласи се Джесика.

— Не само хубав, но и мил. Бабо, ти на колко беше, когато се омъжи?

Охо, помисли си Джесика. Разбра защо момичето задава този въпрос.

— На осемнайсет — отвърна тя.

— И сега ще ми кажеш, че осемнайсет навремето е било различно от осемнайсет сега, нали? — наклони глава Реджайна и погледна въпросително Джесика. В дните, когато майка ѝ не „приемаше“, Реджайна пускаше огнената си коса и отказваше да седи цял един час, времето, необходимо на Ейми, за да укроти гривата ѝ в кок. Априлският ветреца полюшна дърветата и понесе кичури коса настрани от бялото лице, обсипано с лунички. Джесика никога не се вглеждаше в очите на внучката си, зелени с лешникови точки, както и очите на майор Дънкан. Няколко седмици след запознанството им тя повече не вдигна поглед към тях.

— Нищо подобно — възрази тя. — Осемнайсет са си осемнайсет при всяко поколение, въпреки че годините може и да не разкриват възрастта на човека.

Реджайна отпи глътка чай и погледна Джесика над ръба на чашката.

— Ти на осемнайсет ли беше, когато стана на осемнайсет?

— В някои отношения, но не във всички.

— Беше ли готова за брак?

Джесика се поколеба, след това се усмихна.

— Не бях готова за Сайлърс Толивър.

— Наистина ли? — ококори се Реджайна. Джесика обичаше моментите, когато двете бяха сами и можеше да си спомня младостта и да разказва на внучката си. — А той беше ли готов за теб?

— Със сигурност смея да твърдя, че не беше.

Смехът на Реджайна се понесе из двора, млад, чист, щастлив, само седмица преди шестнайсетия ѝ рожден ден. След това стана сериозна.

— Тайлър със сигурност е готов за мен.

— Тъкмо това тревожи баща ти. Той смята, че на шестнайсет ти не си готова за него.

— Но аз ще стана на осемнайсет. Бабо, искам да се омъжа за Тайлър. Тате, разбира се, ще получи удар. Според него Тайлър не е достатъчно добър за мен.

— Това ме подсеща за друг принцип, когато става въпрос за дъщери. За бащите няма достатъчно добър мъж, на когото да дадат дъщеря си.

— А твоят баща мислеше ли, че дядо Сайлъс не е достатъчно добър за теб.

Джесика се замисли и отпи глътка чай. Реджайна чакаше и в погледа ѝ личеше нетърпение.

— Абсолютно не — заяви Джесика и попи устни със салфетката, — но дядо ти го изненада, като ме направи щастлива. Коя материя и какъв цвят ще избереш за роклята?

— По този въпрос ще трябва да поговоря с Арман — отвърна Реджайна и отново насочи вниманието си към моделите. — Мисля си за сатен с драматичен цвят, нали, с ръкавици до лактите от същия плат...

Джесика я слушаше, ала не чуваше. Замисли се отново за Джереми старши. Той се надяваше един от внуците му, Джереми III или Брандън, да спечели сърцето на Реджайна. „Да обединим кръвта на семействата, Джес. Това би било чудесно.“ Искриците в очите му ясно показваха желанието му правнуците му да имат част от Джесика Толивър и част от него.

Камилия бе починала през пролетта на 1880-а, преди три години. Синовете на Джереми си имаха свои домове, а баща им живееше в огромната си къща сам, само с готвачка и иконом, които се грижеха за нуждите му. Когато не работеше по дванайсет часа на ден, децата и приятелите запълваха предостатъчно часове, стига той да им позволише, или пък четеше ненаситно у дома. От всички семейства той беше най-добре информиран. От Джереми Джесика научи за експериментите на Грегор Мендел, австрийски монах, чиито

проучвания за кръстоските на градинския грах бяха довели до откриването на основните принципи в наследствеността — цвят, форма и височина на растенията, които можеха да бъдат приложени и към хората и животните. Джереми й показва глава от книгата, която обясняваше как някои черти на хората, наречени доминантни и рецесивни, свързани с всичко — от цвят на косата до темперамент, — могат напълно да изчезнат във второто поколение, но да се появят в следващото.

— Така че сега имаме обяснение за червената коса на Реджайна, луничките и съблазнителната фигура — подхвърли Джереми.

Джесика се чувстваше неловко, когато някой сравняваше внучката й с нея. Това само й напомняше за майор Андрю Дънкан. Джереми обаче й даде още една възможност да отклони кучетата от следата. Тя взе книгата и я показва на Томас.

— Това четиво ще ти се стори интересно — рече. — Отбелязаният параграф обяснява вината ми.

В рядка проява на обич, въпреки че Джесика обичаше искрено момичето, тя прегърна внучката си през раменете и я притисна до себе си. След седмица Реджайна щеше да стане на шестнайсет. След още две години щеше да се омъжи. Щеше да напусне семейството си, да заживее със съпруга си във ферма. Щеше да си има собствено семейство. Докато остаряваше, притисната от задълженията на жена и майка, времето щеше да се отрази на лицето и фигурата й. Годините щяха да минават и да заличат всяка връзка със съюзническия майор, който бе минал през Хаубъткър преди толкова много години. Какво можеше да събуди миналото? Реджайна трябваше да издържи още две години, а Джесика не предвиждаше опасност, която да постави под въпрос кой е бащата на момичето.

— Ще кажа някоя и друга добра дума за роклята пред баща ти — обеща тя.

Томас погледна стъписано съпругата си.

— Искаш аз да отида и да взема шапката ти от шапкаря? Онзи дамски магазин ли? Ами аз дори не знам как изглежда?

— Шапката или магазина?

— Шапката. Магазинът е на първата пряка от кръговото, нали?

— Точно така. И това не е шапка, мили. Това е декоративна панделка и не е нужно да знаеш как изглежда. Мисис Частейн, шапкарката, знае.

— Защо не изпратиш слуга?

— Заети са да ми помагат за тържеството. Томас, моля те, имам нужда от панделката днес, за да може Реджайна да я пробва и да се направят поправки, ако не става. Изненада е. Поръчах я миналия месец към роклята ѝ. Ще бъде съвършен завършек.

— За Реджайна ли е? Защо не каза веднага?

Присила въздъхна с досада.

— Достатъчно е да кажа, че е за Реджайна, и ти си готов на всичко. Не ти казах, защото не можеш да пазиш тайна от момичето.

— Тя измъква всичко от мен.

— Единствено защото намекваш, че знаеш нещо, което тя не знае.

— Мисис Частейн ли каза? С нея ли трябва да говоря?

— Тя е собственичката на магазина. Ще чака някой да вземе панделката. Трябва да я е приготвила и няма да ти се наложи да се бавиш.

— Какъв цвят е? За панделката питам.

— Светло лятно зелено със златист оттенък.

— Сигурно е красива. Ще подчертае лешниковите очи на Реджайна.

Присила се изправи рязко от бюрото си в дневната, огромна, гравирана мебел, заменила елегантното писалище на Джесика.

— Скъпи, моля те, имам нужда от панделката колкото е възможно по-скоро. Чакат ме поне десет задачи днес, за да довърша подготовката за празненството, и искам да проверя дали панделката става, когато Реджайна се върне от урока по пиано. Всички до един от списъка с гости ще дойдат. Никой няма да пропусне събитието.

— Стига да идват, за да отпразнуват рождения ден на дъщеря ни, а не от любопитство да огледат къщата — подхвърли Томас.

Присила притисна ръка към сърцето си, за да покаже, че е ужасена от подобна мисъл.

— Разбира се, че всички идват за рождения ден на Реджайна. Не съм променила къщата повече от останалите на Хюстън Авеню — подчерта тя. — Никой не идва, за да се впечатли от промените.

— Аха — отвърна Томас, протегна крака и стана. — Значи, просто трябва да вляза и да взема панделката.

— Ще бъде опакована и готова.

— Дано няма изложени дамски долни дрехи.

— Отиваш в шапкарски магазин, Томас.

Денят беше приятен за разходка в града и Томас остана доволен, че може да излезе от къщата, която вече не приличаше на дома от момчешките му години. С изключение на апартамента на майка му, съпругата му беше променила напълно къщата, и горния, и долния етаж, дори кабинета му, докато той беше по работа в Галвестън. Почти всичко в слънчевата къща от детството му с бели корнизид, сини стени, кремави канапета и столове, копринени завеси в зелени пастелни тонове бе заменено с мрачните цветове от викторианската ера. Дори имената им — „кърваво бургундско“, „зелен мъх“, „пепел от рози“, „сенчесто сиво“, „есенно кафяво“ — потискаха Томас. Масивни, натруфени мебели, тъмно дърво, прекалено много витражи, стени, покрити с дамаски, плътни тъкани, украсени с пискюли, ширити, набори и мъниста бяха заменили изтънчените, светли и много по-елегантни мебели на майка му.

— Къщата прилича на тъп музей — оплака се Томас на Арман, когато декораторът приключи работа.

— Приятелю, жена ти поиска да е така — отвърна Арман.

Бяха минали почти дваждсет и седем години, откакто къщата бе обзавеждана, а Томас не искаше да разбутва гнездото на осите, като откаже на Присила „да промени някои неща“.

— Да прави каквото иска, Томас, не мисли за мен — бе отвърнала майка му, когато я попита за разрешение. — Вие ще живеете тук дълго след като мен ме няма.

Думите ѝ го натъжиха и той не успя да се отърси от това чувство. Майка му беше на шейсет и седем. Всеки ден усещаше липсата на

баща си. Джереми и Анри се опитваха да го заместят, но и те остаряваха. Колко ли щеше да му е мъчно, когато си отидат. Той си имаше приятели — Джереми младши, Стивън и Арман, а най-хубавото бе, че имаше децата си, разбира се, но любимата му дъщеря скоро щеше да се омъжи, а след време и Върнън и Дейвид щяха да напуснат дома и той щеше да остане сам с Присила.

Притиснат от тези мисли, той влезе в малката сграда, в която бе изпратен, наречена просто „Шапкарски магазин“. Магазинът не съществуваше отдавна. Онова, което знаеше за него, бе чувал от Арман, който сега управляваше универсалния магазин. Шапкарският му беше конкуренция за шапките, но Арман махваше пренебрежително с ръка, сякаш се опитваше да перне досадна муха.

— Има предостатъчно бизнес за всички, а мисис Частейн предлага модели, каквито аз нямам. Жената е вдовица от войната. Съпругът ѝ е бил убит при Манасас. Няма деца. Очарователна жена. Желая ѝ много успех.

Сребърно звънче оповести, че влиза. Томас едва бе усетил приятния аромат и женствеността на обзавеждането, когато иззад дантелените пердета в дъното на магазина се показва жена.

— Добър ден, сър. Какво ще обичате?

Говореше с дълбок контралт. Гласът ѝ бе най-красивият, който някога бе чувал. Томас не можа да повярва, когато усети, че целият настръхва.

— Тъъ, мисис Частейн.

— Да.

— Аз съм... Томас Толивър и... изпратиха ме да взема нещо за съпругата ми.

Жената се усмихна. Томас усети напрежение под сърцето.

— Знам кой сте, мистър Толивър. — Тя бръкна под щанда и извади малко пакетче. — Това е за вас. Вече е платено. Дано дъщеря ви го хареса.

— Ами аз... сигурен съм, че много ще се зарадва. — Не можеше да проумее какво му става. Разговаряше свободно с най-богатите и влиятелни, известни и ерудирани хора, както и с други с печална слава, а ето че плетеше език в присъствието на собственичка на шапкарски магазин, която нямаше никакво значение за света, освен да бодне някое перо на шапките си.

— Искате ли да видите какво жена ви е купила за дъщеря ви?
Доколкото разбрах, тя иска да е изненада.

— Така каза. Да, много бих искал да го видя.

— Тогава ще ви покажа.

Тя постави пакета на щанда и с плавни, сръчни движения развърза панделката.

— Какво ще кажете? — попита и вдигна розетките в зелено и златно, които съпругата му беше описала.

Томас огледа внимателно изящния дизайн.

— Същият цвят като очите на дъщеря ми.

— Лешников, поне така ми казаха.

— Точно така, лешник.

— Не са чисто зелени като вашите.

— Не, не са. Нейните са с особен цвят.

— Разбрах, че е червенокоса.

— Да, като майка ми.

— Този цвят ще подчертае прекрасно червената ѝ коса.

Томас си каза, че трябва да ѝ подаде панделката, да я остави да я опакова отново.

— Как... как се прави? — попита той.

Жената пое творението си.

— Ето така — рече тя и му показа с движения. — Тази панделка придържа косата назад и обрамчва лицето. На дъщеря ви ще ѝ стои прекрасно. Да я опаковам ли отново?

— Да, благодаря.

Томас наблюдаваше как се движат ръцете ѝ, костната им структура бе фина като костен порцелан. Все още носеше златна халка на пръста си. Подаде му пакета.

— Заповядайте — рече тя с усмивка, която накара сърцето му да потръпне. — Нямам търпение да видя снимка на дъщеря ви с изненадата на светските страници в неделния вестник.

— Имам по-добра идея — въодушеви се Томас. — Защо не дойдете на празненството на дъщеря ми, тъкмо лично ще видите произведението си. Ще се състои утре вечер в седем. Сигурен съм, че дъщеря ми много ще се зарадва, пък и ще има възможност да ви благодари лично.

— Много мило, но... какво ще каже мисис Толивър?

— Майка ми ли?

— Не. Съпругата ви.

— А, и тя ще ви се зарадва.

— Ще ми позволите ли да обмисля поканата ви, мистър Толивър?

— Да, разбира се. — Томас посегна към опакования пакет. — Между другото, казвам се Томас.

Тя подаде ръка.

— Джаклин — представи се жената.

Той стисна нежно пръстите ѝ.

— Джаклин. Моля ви, помислете сериозно над поканата.

— Може би. Довиждане... Томас.

Той докосна шапката си.

— До утре вечер, надявам се.

78.

— Какво си направил? — ахна Присила.

Томас спокойно връзваше черната си вратовръзка пред огледалото.

— Поканих мисис Частейн, шапкарката, на рождения ден на дъщеря ни. Прецених, че ще ѝ бъде приятно да види лично какво е създала.

— Томас... — Присила застана пред съпруга си и закри огледалото. — Джаклин Частейн е приятна жена, но тя е шапкарка... продавачка.

Томас нежно, но уверено измести съпругата си с опакото на ръката.

— Е, и?

— Е, и, ли каза? Хора като нея нямат място на празненството на Реджайна! Това е.

Приключил със задачата си, Томас погледна съпругата си.

— Ти как щеше да се чувстваш, ако някой бе казал същото за щерката на лекаря — кърпач на кокали, както някои подхвърлят.

Присила се изчерви.

— Не смей да говориш така за баща ми, мир на праха му.

— Не говоря за баща ти, Присила, ами за теб. Опитай се да се поставиш на мястото на жена, която не се е омъжила в семейство Толивър.

Очите на Присила заблестяха.

— А пък ти си помисли за децата, които нямаше да имаш, ако не бях аз — озъби се тя.

— Повярвай ми, Присила, правя го всеки ден. Спокойно, мила. Като знам как изглежда мисис Частейн, едва ли яде много.

Докато Томас общуваше с гостите, непрекъснато поглеждаше към вратата и очакваше тя да се появи. На масата бе предвидено място за Джаклин Частейн, възможно най-далеч от неговия стол начело на масата. Томас се изкушаваше да премести картичката с името ѝ по-близо, но разбра, че това само ще накара жена му да го засипе с нови въпроси. Какво му ставаше? Хрумваха му опасни мисли — при това много опасни. Толкова ли беше нередно — неморално — да се възхищава на красива жена, която не му е съпруга? Просто искаше да

се наслади на компанията ѝ. През деветнайсетте години брак той нито веднъж не бе погледнал друга — така както мъж с жена и деца не бива да поглежда. Все още не можеше да си обясни импулса, който го накара да покани мисис Частейн на тържеството на дъщеря си, нито пък вълнението, че ще я види отново. Беше разменил с жената само няколко думи, прекара няколко минути с нея, но все още чуваше гласа ѝ, виждаше прекрасното ѝ лице и това му доставяше огромно удоволствие. За момент му се прииска да не идва, така едва ли щяха да се срещнат отново.

Томас се загледа в дъщеря си, грейнала сред приятелите, Тайлър Макорд бе неотлъчно до нея. Въздъхна. Момчето беше изгодна партия. Произхождаше от добро семейство, от хора, които се обичаха, и очевидно бе лудо влюбен в Реджайна, както и тя в него. Всички в дома на семейство Толивър го харесваха, най-вече момчетата. Тайлър и Върнън си говореха за земя, с Дейвид обсъждаха бейзбола, а семейство Макорд се отнасяха към Реджайна като към свое дете. Като баща, Томас не можеше да иска повече от това. Зелената сатенена панделка подчертаваше червените букли на дъщеря му. В средата бе забодена малка диамантена игла, която двамата с Присила ѝ бяха подарили за шестнайсетия рожден ден.

— Благодаря, мамо, благодаря, тате — бе казала Реджайна по своя неповторим начин, докато по-рано отваряха подаръците. (Върнън и Дейвид ѝ бяха избрали копринени чорапи, а баба ѝ гребенчета за коса с инкрустации.) — Когато си я слагам, винаги ще помня прекрасното празненство, което ми организирахте за шестнайсетия рожден ден.

Присила бе посегнала да закачи иглата на роклята на Реджайна, но Томас я спря и предложи да я сложат в средата на панделката.

— Тате! Приказна идея! — бе извикала Реджайна, а Томас не обърна никакво внимание на погледа, който му отправи Присила с намерение да го постави на място.

Как само му се искаше мисис Частейн да е тук сега и да види творението си. Присила бе казала на момичето, че панделката е правена специално за нея, и се хвалеше, че никой в целия град няма подобно нещо. Снимката на фотографа обаче не разкриваше красотата ѝ в достатъчна степен.

— Извинете ме, мистър Толивър — прошепна Барнабас, съпругът на Петюния и иконом на семейство Толивър. — Мисис Джаклин Частейн, която очаквахте, е на вратата. — Той подаде на Томас картичката ѝ.

Сърцето на Томас полетя.

— Върви да я поканиш, Барнабас.

Тя бе застанала в осветеното от полилей антре с достойнство, което криеше несигурност от посрещането. Томас веднага го забеляза. Ядоса се. Никой не биваше да се чувства изолиран в дома му. Тръгна към нея с усмивка и протегна ръка. Тя беше облечена в бяла рокля без пищно обточените бухнали поли и подчертани корсети на всички присъстващи жени. Томас се досети, че тя сама е ушила роклята, и се възхити на куража ѝ да заплува срещу течението. Тъмната ѝ коса беше прибрана на висок кок, подчертан от жълти панделки.

— Мисис Частейн — поздрави той и пое ръката ѝ. — Много се радвам, че дойдохте.

— За мен е удоволствие, въпреки че съм малко нервна, мистър Толивър — отвърна Джаклин.

Томас ѝ предложи ръката си.

— Веднага ще променим това, мисис Частейн. Да вървим на масата за пунш.

Присила посрещна гостенката с добре обигран чар, но не скри изненадата си, че шапкарката е проявила дързост да се появи.

— Надявам се да не сме ви обезпокоили с тази покана в последния момент, мисис Частейн. Понякога съпругът ми проявява... прекален ентусиазъм.

— Ни най-малко, мисис Толивър. Възхищавам се на ентусиазма. Той е изключителна черта.

Когато Томас заведе гостенката, за да я запознае с дъщеря си, Реджайна я прегърна.

— Обожавам панделката ви, мисис Частейн. Много ви благодаря за вложеното творчество и усилия.

— Като я виждам на косата ви, знам, че си е струвало и времето, и усилията, мис Толивър.

— Моля ви, наричайте ме Реджайна. Позволете аз да ви наричам Джаклин. Прекрасно име. Френско е, нали?

Томас бе готов да прегърне дъщеря си. Когато Джаклин се обърна, за да се запознае с Върнън и Дейвид, които му помахаха, за да не ги забравя, той привлече Реджайна до себе си и я целуна по слепоочието.

— Обичам те, Попи.

— И аз те обичам, тате.

Когато запозна Джаклин с майка си, Томас веднага забеляза как веждата на майка му потрепна издайнически, което вещаеше разговор. Тя веднага предразположи гостенката, като я поздрави за роклята.

— Виждам, че и вие сте съгласна с мнението на Оскар Уайлд, че тези „подобрители на рокли“ — Джесика махна с ръка към множеството, — са съвременна проява на чудовищен вкус. Приятелката ми Типи — Изабел — сега създава рокли, които нямат подобни ужасии. Чували ли сте за Изабел?

— О, да, мисис Толивър — отвърна Джаклин с изумление. — Значи познавате Изабел? Лично ли я познавате?

— При това много добре.

Развълнуваният Томас наблюдаваше как двете жени започват оживен разговор за приятелството на майка му с Типи. Много скоро разговорът им привлече и други гостенки, все съпруги, които се възхитиха на роклята на Джаклин, а пък мъжете се възхищаваха на самата Джаклин.

— Как дойдохте, мисис Частейн? — попита в края на вечерта Томас.

— Докараха ме. Помолих кочияша да се върне да ме вземе в десет.

— Джаксън сигурно вече се е напил в местната кръчма. Ще повикам моя кочияш да ви прибере.

Предпочиташе да я откара лично, но по този начин само щеше да предизвика съдбата. Изпрати я до каретата и нареди на кочияша да не си тръгва, преди дамата да се качи в апартамента си над магазина. Двамата си стиснаха ръцете.

— Довиждане, Джаклин. Много ви благодаря, че дойдохте.

— Много мило, че ме поканихте... Томас.

Тя му се усмихна и лунните лъчи се заиграха в тъмната ѝ коса и жълтите сатенени панделки.

— Надявам се да се срещнем отново — подхвърли той.

— Малко вероятно, но ще ми бъде приятно. Довиждане... мистър Толивър.

Томас остана да наблюдава как каретата потегля и преглътна болката, насъбрала се в гърлото му.

Петнайсетгодишният Дейвид Толивър се обличаше тихо в тъмната стая, която делеше с брат си Върнън, но очевидно недостатъчно тихо.

— Какво правиш, Дейвид?

Гласът на брат му, силен и властен, го стресна. Върнън не изпускаше нищо, помисли си с раздражение Дейвид.

— Обличам се — отвърна кратко той.

— Защо?

— Отивам при старата воденица, за да тренирам.

— Глупости. Татко ще ти съдере кожата. Знаеш, че утре сутринта иска да сме в „Съмърсет“ за почистването на памука.

— Ще се върна навреме и той няма да разбере.

Върнън седна в леглото и прокара ръка през черната си разрошена коса.

— Прекалено тъмно е, за да играеш бейзбол, а е опасно да ходиш сам.

Дейвид закопча ризата си докрай.

— Ти какъв си ми? Да не си ми баща? Само защото си на осемнайсет, не означава, че имаш право да ми казваш какво да правя. Ще се срещна със Сам и Ник там. Ще потренираме няколко часа и ще се върна навреме за закуска. Не ме издавай. Обещай, братле.

— Тази работа никак не ми харесва, Дейвид. Езерото край старата мелница привлича какви ли не откачалки нощем, да не говорим, че там е тъмно като в рог. Пък и чух слухове, че тази вечер там ще се събират ку-клукс-клан.

— Ние няма да играем в езерото, при това е почти пет сутринта, почти се е зазорило. Не чуваш ли камбаните. Куклуксклановците няма да се занимават с един от синовете на Толивър.

— Ами балите, които ще пренасяме? Защо ти трябва да тренираш? Не трябва ли ръката ти да отпочине преди мача в неделя?

Дейвид пхна ръце в джобовете си и се ухили. От двамата Върнън беше по-красив. Дейвид бе нисък, набит, с едри черти и бе много различен от високия си слаб брат с изваяно лице. Освен това, Върнън имаше гарвановочерна коса, която Дейвид наричаше „короната

на семейство Толивър“. Докато косата на малкия му брат беше избеляло кестенява.

Личността на Дейвид обаче компенсираше разликата. Широка му усмивка огряваше сини като метличина очи и издаваше бърз ум и приятно чувство за хумор, които го бяха превърнали в любимец на приятелите му и те го предпочитаха пред сериозния му брат. Той бе любимец и на момичетата, душата на всяко празненство, макар да не бе красавецът на баловете. Понякога напълно отчайваше майка си, затова пък всеки ден развеселяваше баща си. Баба му, брат му и сестра му го обожаваша.

— Ако играеше бейзбол, Върнън, щеше да разбереш. Ръката на бейзболиста трябва да се поддържа всекидневно. Нужна ти е силна ръка, за да запратиш топката.

Брат му се зави презглава.

— Просто внимавай — долетя приглушеният му глас изпод одеялата.

Дейвид се измъкна безшумно през страничната врата на къщата, вместо да рискува да излезе през вратата на кухнята. Ейми, съпругът ѝ и дъщеря им Саси спяха точно до килера, а откакто майка ѝ почина миналата година, Ейми се будеше и от топуркането на мишка. Щеше да се опита да го разубеди, а това щеше да предизвика шум, който родителите му можеха да чуят, тъй като спалнята им се намираше точно над кухнята. Заплахата от „белите рицари“, както се наричаха загърнатите в чаршафи членове на ку-клукс-клан, караха всички да стоят зад затворени врати до сутринта, а Ейми изпитваше непреодолим страх от тях.

— Може и да си от семейство Толивър, но ако се натъкнеш на тях и видиш нещо, което не трябва, ще стане страшно — каза му тя една сутрин, когато го хвана да се измъква от къщата, за да се срещне с момчетата и да потренира. — Щом подпийнат, на невежите грубияни, скрити под чаршафите, няма да им пука дори да си син на Христос. Ще се погрижат да не кажеш на никого.

Дейвид не призна, че знае самоличността на почти всички грубияни под качулките, защото приятелят му бейзболист Сам Дароу му беше казал кои са, но го накара да обещае, че ще пази тайна. Мистър Дароу също беше от тях. Дейвид си казваше, че няма от какво да се страхува, след като бащата на Сам участва в групата.

Момчето нахлупи шапката и натъпка ръкавицата без пръсти в джоба на якето, нарами бейзболната бухалка и потъна в леденостудения мрак. Пое дълбоко от свежия въздух. Леле боже, ама страшно хубаво е да си жив, особено по това време на годината. Обичаше есента, когато листата се обагряха и дните ставаха студени — съвършеното време за бейзбол, а на него му предстояха много години, в които да се наслаждава на този спорт. Не му се налагаше да се откаже, когато стане мъж. Това прозрение го осени на шестнайсетия рожден ден на сестра му. Загледа се в баща си и най-добрите му приятели, Арман Дюмонт и Джереми младши и Стивън Уоруик, всички в средата на четирийсетте, все още здрави и прави, и тогава пресметна. Разполагаше с повече от трийсет години да замахва с бухалката и да праща топката към първа база, преди да стане на тяхната възраст. Групата момчета, с които играеше сега, се състоеше от синове на приятели на баща му и щеше да се превърне в същия мъжки екип като онзи, който „Маршъл“ създадоха миналата година. Дотогава Хаубъткър едва ли щеше да има отбор на възрастни. Мъже като баща му не виждаха смисъл възрастни хора да се опитват да нацелят топка с дървена пръчка, а след това да търчат, за да докоснат чувал стърготини, без да бъдат хванати. Те не разбираха какви умения трябва да притежава човек и колко изкусна стратегия да създаде, как питчърът може да заблуди и подведе батъра или как невероятното чувство от хоумръна те извисява. Просто не разбираха, въпреки че всички бащи бяха върхът, когато ставаше въпрос за интереса на синовете им към спорта, стига никой да не бъдеше наранен.

Беше щастливец, така си каза Дейвид. Занимаваше се с двете неща, които най-много обичаше на света — отглеждаше памук и играеше бейзбол. Имаше най-страхотните родители, брат, сестра и баба на света, въпреки че приятелите му от семейства Уоруик и Дюмонт не бяха съгласни, тъй като и те имаха невероятни семейства.

Сам Дароу и Ник Логан го чакаха на уреченото място, нетърпеливи да се стоплят с играта. Зад тях изоставената воденица чернееше в мрака, очертанията ѝ бяха размазани от изпаренията от водата, все още топла от циганското лято, преди да нахлуе нощният студ. Изоставеният терен до воденицата и езерото бяха завладени още преди години от местните момчета и те използваха мястото за игри и различни събирания. Неделният мач срещу „Маршъл“ щеше да се

играе в градския парк, където имаше подиум за оркестъра и място за зрителите.

Сам и Ник бяха единствените от отбора, които имаха желание и проявяваха достатъчно кураж да се измъкнат от домовете си без разрешението на родителите, за да се срещнат толкова рано сутринта. Дейвид знаеше, че майка му не одобрява „такива като тях“. Беше ужасно надменна. Тези момчета не бяха от Хюстън Авеню, където живееха останалите играчи. Домовете им бяха извън града и бащите им не носеха сака и жилетки на работа. Единият беше машинист по линията на железницата Саут Пасифик, а другият щавеше кожи. И техните бащи им бяха подготвили задачи за след закуска в събота, когато всички работеха до мръкнало, а майките категорично забраняваха да се излиза от къщата след вечеря и след падането на нощта. Довечера нямаше как да се измъкнат. В домовете на семейства Дароу и Логан съботните вечери бяха определени за къпане и лъскане на обувките за неделното училище и ходенето на църква. Така че момчетата можеха да потренират само на зазоряване днес, иначе изобщо нямаше да имат шанс да го направят преди мача утре следобед.

— Здравейте, момчета! — провикна се Дейвид и усмивката разтегна леденостудените му бузи. Другите го поздравиха радостно, готови за тренировката. Тази сутрин Сам щеше да тренира като питчър, Ник щеше да удря, а Дейвид да тича. Точно с тези си умения се бяха отличили в отбора. Съмваше, когато момчетата свалиха якетата и Дейвид си сложи тънката кожена ръкавица без пръсти, наскоро произведена, за да защитава ръката. Ник зае позиция, готов да замахне, Сам да удари, а Дейвид да хване топката или да хукне след нея.

При първия удар на Ник топката се плъзна над главите на питчъра и Дейвид и се озова на брега на езерото.

— Страхотен удар! — провикна се Дейвид и хукна след топката, преди да я изгуби от поглед. — Направи го още няколко пъти утре и печелим!

Мътните я взели, къде ли отиде, питаше се Дейвид, докато се напругаше в тъмното сред сенките на кипарисите, за да открие кафявата кожена топка, скрита сред високата влажна трева и блатни растения. Не смееше да я изгуби. Беше топка „Ей Джи Спординг“, подарък от баща му за Коледа, единствената, която имаха за утрешния мач. Чу вика на едно от момчетата.

— Дейвид, пази се от змиите!

Беше Ник, поне така му се стори, и в този миг видя топката, посегна към нея с лявата ръка, за да не намокри ръкавицата.

Твърде късно забеляза отровната змия, която топката бе стреснала, и замръзна от ужас, когато водният мокасин се стрелна към него с отворена уста, блестящите зъби се белееха в сумрака и се забиха дълбоко в ръката му. Змията не помръдна, докато той не я отскубна и не я запрати в езерото. Чу я как плъокна във водата и с олюляване се отдръпна от опасното място, вгледан в дупките, от които започваше да се процежда кръв. Няколко секунди по-късно имаше чувството, че е пхнал ръка в горещи въглени.

Момчетата се втурнаха с писъци към него.

— Ухапа ме — рече Дейвид и усети метален вкус в устата си. Ритъмът на сърцето му се промени, а дробовете се напрегнаха. Погледът му се замъгли и усети, че се изпуска. Чу риданията на Сам и започна да му се гади.

— Господи, о, боже!

Помисли си, че няма да доживее утрешния мач.

Рано една сутрин след погребението, Томас яхна коня и отиде в „Съмърсет“. Слезе на хълма, където бе погребан баща му. Листата на червения дъб пожълтяваха, както и на смрадликата, на блатните широколистни сред борове покрай пътя към плантацията. Знаеше, че няма да доживее златна октомврийска утрин, която да не му напомня за деня, в който още преди слънцето да е напълно изгряло, синът му бе срещнал смъртта си. Томас свали шапка и коленичи пред надгробния камък. Спомни си онази част от разговора между майка си и баща си преди двацет и две години. Спомни си думите на баща си.

„Мама ми каза, че «Съмърсет» ще бъде прокълнат заради жертвата, която направих, с цел да осъществя амбицията си да имам собствена плантация... Не обърнах никакво внимание... Когато обаче не успя да износиш и първото ни дете, детето заченато с толкова страст и радост, а после и другият спонтанен аборт след раждането на Томас, а после... ти... така и не успя да заченеш. А когато изгубихме Джошуа...“

Томас така и не забрави мъката, която долови в гласа на баща си, докато правеше това признание пред майка му. „Тази възможност ме преследва като демон и наистина имам чувството, че сме прокълнати... и наказани... заради егоистичната размяна, която направих, за да се сдобия със земя.“

Томас тръсна глава, за да прогони мислите, че смъртта на сина му е заради проклятието, но те така и не си отидоха. Днес бе дошъл на мястото, на което често забравяше тревоги, надежди, постижения и търсеше съвети и напътствия, сякаш баща му можеше да го посъветва от отвъдното. Почти винаги си тръгваше с олекнало сърце, порешителен, с ясното чувство, че знае какво прави. Днес бе дошъл да се освободи от нелепите мисли, които го преследваха безжалостно, откакто донесоха малкото му момче, вече мъртво след тренировката, ала докато гледаше надгробния камък, Томас остана с ужасното чувство, че е дошъл на погрешното място.

Представи си баща си, когато бе най-силен: висок, изпънал гръб, властен, натрупаната мъдрост бе изписана по красивото му лице, очите гледаха прямо и спокойно. Днес споменът за тези бистри зелени очи не потвърди убеждението на Томас, че проклятието на рода Толивър е

просто глупост. Напротив, беше сигурен, че баща му е готов да спори с него.

И той, също като баща си, бе пожертвал щастието на друг човек заради собствения си интерес и сега съжаляваше, което бе достатъчно мощно проклятие. Томас често се питаше, особено сега, когато понякога имаше чувството, че Присила го мрази, колко по-щастлива щеше да бъде тя, ако се беше омъжила за човек, който я обича. Той я беше лишил от това щастие и заради тази кражба бе платил със собственото си щастие, което бе неговата жертва. Нима „егоистичният избор“, който бе направил в името на земята, бе причината за смъртта на Дейвид? Разбира се, че не. Мъже непрекъснато се женеха от любов към жените си, но децата им умираха. Нямаше никакво проклятие.

Анри и Бес бяха изгубили дъщеря; Джереми и Камилия Уоруик пък изгубиха син. И те ли бяха прокълнати?

Томас се изправи, сложи шапката си и зарея поглед към безкрайните редове памук, които щяха да му донесат истинско успокоение. Работниците минаваха втори път през все още плодородното поле. Красива гледка. Какъв простор, необятен — каква мощ, — цялата тази белота се простираше в далечината, човешкото око не можеше да я обхване, тя пълнеше душата му и това не можеше да се отрече. Спомни си, когато баща му обясняваше на Присила, докато бяха сгодени.

— Семейство Толивър не са моряци. Не сме родени да кръстосваме океаните и да опъваме платна. За добро или зло, ние изпитваме потребност да обработваме земята — огромни парцели — и тази земя трябва да е наша, също както е била на прадедите ни в Англия и Южна Каролина.

Как бе възможно човек да се отрече от истинската си същност, от онова, за което бе роден и благодарение на което щеше да оцелее, от убеждението си, че трябва да го предаде на потомството? Ако мъката му набъбваше при вида на наследството, което малкият му син нямаше да сподели с брат си, това се дължеше на зла съдба, не на проклятие. Бе лишен от наследник, ожени се за момиче, което не обичаше, но тази загуба нямаше нищо общо с жертвите, които двамата с баща му бяха направили за „Съмърсет“. Томас се зарече да не забравя всичко това.

В последния ден от 1883 година Джесика извади тетрадка от купчината, прибрана в писалището ѝ, нагласи фитила на керосиновата лампа, за да разсее сгъстяващия се мрак, и се зае да опише последните си впечатления за годината.

"31 декември 1883

В дома на семейство Толивър угасна светлина, която всички свещи за Коледа не можаха да възвърнат. Тази година празничният сезон бе тъжен — дори по-зле, смъртта на внука ми все още причинява болка, а мъката ще остане дълго, още много дълго — завинаги за родителите му. Родителите никога не преживяват смъртта на дете. Как само ми се иска да утеша сина си и съпругата му, но това е невъзможно. Извиних се, когато свещеникът дойде. Нямах желание да слушам празните слова. Лицето на Томас е посивяло, очите на Присила са безизразни, Върнън не спря да плаче. Реджайна се спаси в прегръдките на Тайлър, където прекарваше по-голямата част от времето си след погребението. Безмълвното присъствие на Анри и Бес, на Джереми носеше успокоение. Те знаят. Те са преживели онова, което сполетя Томас и Присила. Томас скърби и за Върнън. Все още помни загубата на брат си Джошуа.

Освен мъката в дома усещам и неразбирателство между Томас и Присила, също като нажежен тротоар в най-горещите дни на лятото. Синът ми не може да намери обяснение за гнева и отчуждението ѝ. Мъката би трябвало да ги сближи. Аз също съм озадачена. Сякаш Присила вини Томас за смъртта на сина им, сякаш незнайно как е научила за проклятието на рода Толивър и е убедена, че той е виновен за случилото се. Как е възможно да знае, освен ако...

Джесика остави писалката и се загледа с невиждащи очи към тъмния прозорец. Също като внезапното ухапване на змията, убила внука ѝ, немислима възможност изскочи в мислите ѝ. Мили боже! Нима Присила бе прочела дневниците ѝ? Откъде другаде можеше да научи за проклятието? Не бе възможно Томас да ѝ е казал. Той нямаше представа за глупавото суеверие, което потискаше баща му. Възможно ли бе момичето да е толкова безскрупулно, толкова подло? Да не би

пък Джесика да си въобразяваше? Да не би да не беше преценила правилно снаха си?

Или пък да имаше друга причина за враждебното отношение на Присила към съпруга ѝ? На тържеството по случай рождения ден на Реджайна несъмнено беше забелязала привличането между Томас и Джаклин Частейн. Доколкото Джесика знаеше — а тя не би пропуснала да забележи подобно нещо, — Томас не бе направил нещо нередно, но въпреки това бе убедена, че Присила е станала непримирим враг на шапкарката. Първоначално не изглеждаше да е така. Тя дори започна да си купува толкова много шапки, че една вечер Томас ѝ обърна внимание за проявената екстравагантност.

— Много се радвам, че правиш оборот на мисис Частейн, Присила, но трябва ли да я подкрепяш така, сякаш си единствената ѝ клиентка в Хаубъткър? — беше попитал той.

— Опитвам се да дам пример на всичките си приятелки — бе отвърнала Присила.

Джесика забеляза, че снаха ѝ никога не си слага шапките, а научи от Бес, че някой бе пуснал писма из целия окръг, с които заклеяваше неморалното поведение на вдовицата, собственичка на шапкарски магазин. В тях се твърдеше, че тя е прелъстителка и докато „поқварената жена“ е в града, съпрузите на всички жени са в опасност.

— Кой би направил подобно нещо? — чудеше се Бес. — Човек започва, разбира се, да се пита дали няма и зрънце истина, въпреки че мисис Частейн няма вид на такава жена, но пък никога не се знае. Тя е много красива и е необвързана.

Джесика се досещаше кой е отговорен за писмата. Самата тя не бе получила подобно писмо, което бе допълнително потвърждение, че Присила ги пише. Снаха ѝ бе купила шапките, за да не падне съмнението върху нея. Бес бе изгорила адресираното до нея писмо, така че Джесика не можеше да сравни почерка му с почерка на Присила. Джесика не знаеше как да постъпи. Ако снаха ѝ не бе направила нещо толкова злонамерено и тя я притиснеше, двете щяха да се скарат и отношенията им никога повече нямаше да са същите. Ако обаче беше виновна, Томас нямаше да може да живее под един покрив с нея и въпросът бе как ще се отрази отчуждението им на децата. Джесика нямаше избор, освен да премълчи с надеждата

замисълът на извършителя да не окаже влияние върху магазина на мисис Частейн.

Ако обаче Присила беше виновна за тази подлост, тя не би се поколебала да се вмъкне в стаята на свекърва си, да отключи писалището и да прочете личните ѝ дневници. При тази мисъл я полази студена тръпка и Джесика стана. Започна да крачи из стаята. Мили боже, снаха ѝ бе изровила отдавна заровени тайни. Защо ѝ е било да ги чете? Едва ли интересът към произхода на съпруга ѝ е причината!

Джесика замислено прехвърли наум информацията, с която снаха ѝ би била запозната, ако бе чела дневниците. Бе споделяла личните си чувства и размисли, включително подозрението, че Присила е имала връзка с Андрю Дънкан и че той е бащата на Реджайна.

Джесика си наложи да запази спокойствие. Може би продължаваше да си въобразява неща, които нямаха нищо общо с действителността. Присила никога не бе намекнала дори, че е научила нещо толкова лично. Не бе използвала нищичко срещу Джесика, която вече ненавиждаше, но пък и защо да го прави и да рискува да бъде изобличена? Какво ли я беше накарало да се впусне на подобна опасна мисия — да прочете дневниците на свекърва си? Сигурно бе наясно, че ако я разкриеха, щеше да стане за срам — а Томас щеше да ѝ обърне гръб. Какво ли я бе накарало да изложи на риск и брака си, и положението, на което толкова много държеше?

Джесика пристъпи към прозореца и погледна към алеята и навеса за карети. Понякога, когато се събудеше рано сутрин, все още имаше чувството, че чува тропота на коня на майор Дънкан, когато той се прибира късно вечер. Неочаквано отговорът на загатката си проправи път сред мислите ѝ. Ами, да, разбира се. Майорът! Червенокосият Андрю Дънкан с обсипаното с лунички лице бе причината, поради която Присила беше прочела дневниците ѝ.

Джесика се запита защо ѝ е отнело толкова време да се досети. По някакъв начин бе дала основание на Присила да се запита дали свекърва ѝ не е заподозряла извънбрачната ѝ връзка с майора и тъкмо затова бе потърсила единствения логичен източник за потвърждение, и съответно го бе открила.

Джесика се тръшна на стола. Мислите ѝ бяха объркани. Ами сега какво? И дума не можеше да става да я изобличи пред Томас. Мили

боже, подобна стъпка щеше да доведе до истинска катастрофа! Прелюбодеянието на Присила щеше да предизвика нечуван скандал, щеше да бъде повдигнат въпросът кой е бащата на Реджайна, двамата със съпруга ѝ щяха да се отчуждят — и всичко това след смъртта на Дейвид. Освен това Джесика нямаше доказателство, че съпругата на сина ѝ е прочела дневниците.

Присила можеше — и щеше — да отрече всичко, но Джесика трябваше да мисли за децата. Отново се налагаше да приспи съмненията си. Имаше други опасности, които бяха надигнали глави след смъртта на внука ѝ, щом Присила бе научила за проклятието на семейство Толивър.

Джесика започна да вади дневниците един по един и да ги подрежда в хронологичен ред в калъфки за възглавници. Когато ги напълни, тя заключи вързопа в гардероба си и скри ключа в орнаментирания връх на едната колона на леглото. Ако Присила дойдеше и откриеше, че ги няма, щеше да разбере, че непростимото ѝ деяние е било разкрито.

Пролетта настъпи отново. Белият дрян и спиреята, розовата и пурпурната вистерия цъфтяха. Докато Томас яздеше от Хюстън Авеню към града, се питаше дали някога ще се почувства както миналата година по същото време, когато дъщеря му навърши шестнайсет. Тогава се радваше на чудесен живот, може би само бракът му куцаше, но човек не може да има всичко. Това обаче бе преди година, а след това, със смъртта на Дейвид настъпи мрак и членовете на семейството му се чувстваха като погребани в черната гръд на земята. След време започнаха да надигат глави, но нито един от тях не беше същият както преди.

Просто трябваше да се отдалечат още повече от мрака, помисли си Томас. Тогава може би животът щеше да се върне в старото си русло, или поне близо до него. Засега той нямаше желание старото положение да се върне нито в брака му, нито в гражданските задължения, нито дори „Съмърсет“. Вършеше си работата и изпълняваше задълженията, но не влагаше сърце в онова, което преди му даваше цел и радост. Един северняк се бе кандидатира за мястото му в градския съвет и Томас бе решил да му го отстъпи без борба. Върнън пък почти бе поел управлението на плантацията. Не чувстваше нито енергия, нито желание да разпали угасващите въглини на брака си, още повече че Присила не проявяваше желание да даде или получи топлота. Той бе все още изненадан, че тя отблъскваше опитите му да я утеши след смъртта на Дейвид. Беше му обърнала гръб и понякога забелязваше, че го гледа осъдително — сякаш винеше него за смъртта на сина им. След известно време Томас отдаде студенината ѝ на отрезвяващата истина, до която бе стигнал и той преди време. Губеха първородния си син, защото той се превръщаше в мъж, нямаше да се радват на жизнеността на дъщеря си, на която предстоеше да се омъжи следващата година. Присила щеше да остане със скучния си съпруг и възрастната му майка.

Днес бе тръгнал да обядва с Арман. Над семейството на приятеля му надвисваше нов черен облак. Анри Дюмонт бе на смъртно легло, а Арман бе в лапите на мъката, която преживя и Томас, когато баща му бе на прага на смъртта. Тогава Арман му предложи помощта и

утехата си и бе неотлъчно до него, сега Томас щеше да е до приятеля си.

Първо трябваше да свърши малко работа с управителя на памукопреработвателната си фабрика в другия край на Хаубъткър. Томас създаде фабриката през 1879 година, когато се търсеше семе както за фураж за животните, така и за пълнеж на дюшеци. Памуковото олио бе станало по-популярно от лененото и на пазара се бе появил новият продукт олеомаргарин, за който бе необходимо олио като заместител на животинската мас. Днес щеше да говори с управителя как да увеличат капацитета на фабриката, за да посрещнат непрекъснато нарастващата лавина от поръчки. Томас трябваше да е щастлив, че му предстои да обсъжда как да увеличи доходоносното предприятие, но просто не беше в настроение.

Без дори да се замисля, когато излезе на градския кръг, погледна към улицата, която водеше към магазина на Джаклин Частейн. Нито веднъж не посмя да обърне коня натам, да не би да я зърне през витрината, защото тогава трябваше да спре. Беше минала година, откакто видя главата ѝ, очертана на прозореца на отдалечаващата се карета. Беше изпратила съболезнователно писмо след смъртта на Дейвид и той едва устоя на неразумния импулс да отиде при нея и да изплаче мъката си на прелестната ѝ гръд.

Тази сутрин обаче се остави на изкушението да мине покрай магазина ѝ. Какво значение имаше? Едва ли щеше да изпита същите чувства. Вече не беше същият човек. Може и тя да не беше същата. Пък и не възнамеряваше да спира и да влиза. Просто щеше да погледне и да продължи.

Няколко минути по-късно Томас дръпна юздите на коня си точно пред магазина. Погледна недоумяващо табелата „Затворено“. На витрината ги нямаше примамливите женски шапки, чадъри, ръкавици и чанти, които бе видял миналата пролет. Магазинът изглеждаше запуснат, изоставен, сякаш бе затворен от доста време. Томас слезе от коня и натисна бравата. Беше заключено. Надникна и видя празни полици, гол щанд. Какво, по дяволите, ставаше? Отдръпна се от входа и заслони очи, за да погледне към горния етаж. С облекчение забеляза свежо мушкато в сандъче на прозореца. Някой живееше там.

Томас завърза коня и заобиколи сградата. Стълбите водеха към апартамента на горния етаж. Той се послуша за признаци на живот,

някакво движение зад пердето, типичните за домакинство шумове, но не чу нищо, което да покаже, че вътре има човек. Нещо се отри в крака му. Беше котка. Тя скочи на първото стъпало и затича нагоре към площадката, където започна да мяука жално пред затворената врата. Томас притаи дъх и Джаклин Частейн застана на прага.

— Джаклин? — провикна се той.

Тя излезе на площадката и се вгледа надолу.

— Томас? Какво правите тук?

— Ами... видях табелата на витрината. Нямах представа, че... не знаех, че магазинът ви е затворен.

— Вече четири месеца. Бизнесът ми... замря.

Без да мисли, той отпусна крак на най-долното стъпало. Тя изглеждаше примирена, въпреки че бе изпънала гръб. Беше по халат, тъмната ѝ коса се стелеше по раменете.

— А пък аз мислех, че върви добре — рече той.

— Да... за известно време.

Двамата не откъсваха очи един от друг.

— Ще останете ли в Хаубъткър? — попита Томас.

— Колкото да уредя някои неща. Арман Дюмонт беше така любезен да ми позволи да остана в апартамента, но не мога да му се натрапвам повече. Така не може да даде сградата под наем.

— Арман Дюмонт ли?

— Къщата е негова. Много ми е мъчно, че баща му е болен.

Единствено Арман, бог да благослови благородната му душа, би дал под наем къща на конкуренцията, помисли си Томас. Нямахте представа за всичко това.

— Може ли да вляза за чаша кафе? — попита импулсивно той.

— Може — отвърна тя след кратко колебание.

Поднесе му горещо кафе в нежна порцеланова чашка. Седнаха в малка стая с изглед към улицата, която тя използваше за хол. Томас забеляза кутиите, поставени тук и там в ограниченото пространство.

— Къде заминавате? — попита той.

— Връщам се у дома в Ричмънд, Вирджиния. Сестра ми живее там. Двамата със съпруга ѝ са съгласни да ме приемат. Надявам се да си намеря работа в някой шапкарски магазин в града.

— Кога... заминавате?

— След няколко седмици, когато се отърва от останалата част от инвентара. — Тя посочи дървените кутии. — Един универсален магазин в Маршъл се съгласи да ги вземе, така ще изкарам пари за пътуването.

Той усети как сърцето му се свива.

— Много ми е мъчно, че не се е получило. Толкова сте талантива. Мислех, че бизнесът ще потръгне.

Тя се усмихна тъжно.

— И аз така мислех, но... — Тя сви рамене. — Не е било писано. Вие как сте... след трагедията?

— Справям се — отвърна той с измъчена усмивка.

Тя кимна и той долови разбиране и съчувствие в очите ѝ. Тя бе мила, деликатна жена, нямаше да се опита да го успокоява с празни приказки. Сивата котка скочи на скута ѝ и се сви там като господарка. Тя отпи от кафето си. Томас остави своята чаша. Трябваше да тръгва. Нямаше какво повече да си кажат. Той не знаеше нищо за тази жена. Хората умееха да заблуждават. Можеха да те изненадат и разочароват. Изпитаните инстинкти понякога се мамеха. Поне в едно бе сигурен, когато ставаше въпрос за Джаклин Частейн. Тя бе твърде специална, за да живее в таванско помещение или в някоя задна стаичка в дома на сестра си, и прекалено талантива, за да продава чужди стоки в някой шапкарски магазин.

Приведе се напред.

— Мисис Частейн, Джаклин, ако намерите подходяща работа тук, в Хаубъткър, ще останете ли?

— Да, разбира се — отвърна тя, но личеше, че се е примирила със съдбата си. — Само че не очаквам нищо подходящо.

— Защо?

— Има... появи се нечие влияние, заради което никой няма да ми предложи работа.

Той се намръщи.

— Какво? За какво говорите?

Тя се изправи и гушна котката. Срещата им бе приключила.

— Не мога да ви кажа, мистър Толивър, но благодаря за загрижеността ви. Благодаря ви, че попитахте. — Тя го поведе към вратата, усмихна се за довиждане и подаде ръка. — Времето няма да

заличи празнотата в сърцето ви — рече нежно, — но се надявам годините да я запълнят с щастливи спомени за сина ви.

— Не се виждаме за последен път, мисис Частейн — натърти Томас. Не бе готов да приеме категоричното ѝ сбогуване. — Трябва да вярвате.

— За съжаление, мистър Толивър, загубила съм това умение — отвърна тя.

Напълно забравил за срещата си с управителя на фабриката, Томас се отправи към универсален магазин „Дюмонт“. Винаги оставаше без дъх, когато влизаше в това изискано място, нещо, което се случваше не повече от два пъти в годината, когато се отбиваше за коледни подаръци за Реджайна и майка си. След първите неуспешни опити да угоди на съпругата си по други поводи разбра, че тя предпочита да подшушва на Анри или Арман какво предпочита. Те на свой ред му предаваха желанието ѝ и той плащаше, а от магазина опаковаха подаръка и го изпращаха у дома. Томас не помнеше да е избрал лично подарък за Присила за какъвто и да било случай.

Универсален магазин „Дюмонт“ беше целият в позлата, мрамор и огледала, с пребогат избор под десетки кристални полилеи на газ. Имаше отделения за мъжко, дамско и детско облекло, както и за бижута, подаръци, мебели и кожи. Тук имаше и чайна, фризьорски салон, книжарница, шивашко ателие и административни офиси, всички сместени на три етажа и свързани с просторно, елегантно стълбище.

За Томас магазинът бе тексаски феномен. Кой бизнесмен би сънувал да построи магазин за продажби на дребно в малък град в източен Тексас и да очаква печалба, която да надхвърли разходите? Анри Дюмонт бе направил точно това. Още от самото начало инстинктът му да усети нуждите и желанията на клиентите бе пътеводната светлина зад успеха на магазина. Анри добре разбираше силата на рекламата и се интересуваше живо от модните тенденции на времето. Двамата с Арман бяха сред малкото продавачи на дребно, които разбираха, че масовото производство с началото на Гражданската война ще промени начина, по който американците се обличат, пазаруват и се хранят. Те си даваха сметка, че мъжете и жените вече нямат желание да се подлагат на дълги и изтощителни проби за дрехи по поръчка и затова идваха в магазина за готови дрехи, които можеха да облекат направо на щанда.

Клиентите прииждаха отвсякъде и караха конкуренцията на Анри в други тексаски градове, както и в Луизиана и Мексико, да се замисли. Около Великден и Коледа бе напълно нормално цели семейства да идват в Хаубъткър за уикенда, да се настанят в хотел

„Феърфакс“ и да отидат на пазар в универсален магазин „Дюмонт“, или пък групи дами да се качат на влака, за да дойдат да изкупят изложеното на витрините. Магазин „Дюмонт“ непрекъснато зареждаше и нито един заможен тексаски фермер не смееше да изпрати дъщеря си да учи, без преди това да са минали през отделението за модни дамски дрехи. Днес на клиентите не им се налагаше да идват специално в магазина, за да купят онова, от което имат нужда. Можеха да поръчат направо от каталога, който се изпращаше по пощата, нововъведение на Арън Монтгомъри Уорд през 1872 година.

Томас се качи по стълбите до втория етаж, където остъклените офиси гледаха към просторния първи етаж. Откри Арман в кабинета му, до кабинета на Анри, където столът на основателя стоеше празен. По слабото аристократично лице на Арман личеше болката, която Томас много добре знаеше, че го измъчва заради безнадеждното състояние на баща му. Той погледна часовника над камината, когато секретарката въведе приятеля му.

— Подранил си — подхвърли. — Сигурно много си изгладнял.

Томас мина направо на въпроса.

— Арман, искам да те помоля за услуга.

Арман се отпусна назад на стола и пъкна палци в джобовете на копринената си жилетка.

— Каквото поискаш.

— Не бързай толкова, приятелю. Онова, което искам, може да не ти се понарава, въпреки че се надявам да не е така.

— Казвай, приятелю.

— Става въпрос за Джаклин Частейн. Както знаеш, магазинът ѝ е фалирал. Разбирам, че е в тежко финансово състояние. Много благородно от твоя страна, че си ѝ позволил да живее в апартамента, докато уреди нещата си.

Арман махна с ръка.

— Тя го заслужаваше.

— Радвам се, че мислиш така — каза Томас. — Говорих с нея преди малко. Бъдещите ѝ планове ми се струват доста мрачни. Възнамерява да отиде да живее при сестра си и зет си в Ричмънд и се надява да я вземат на работа в някой шапкарски магазин там.

Арман го слушаше търпеливо и Томас предположи, че приятелят му, който го познаваше изключително добре, вече знае за каква услуга е дошъл да моли.

— Питам се дали нямаш нужда от човек с нейния опит в магазина. Нищо не разбирам от дамски шапки, но от онова, което видях, когато взех панделката за рождения ден на Реджайна...

Арман се приведе напред и отпусна лакти на бюрото.

— Искан ми се да не бях позволил това да се случи, но не можах да направя нищо.

— Не, разбира се, няма как да ѝ препращаш хора.

— Не говоря за това. Говоря за злонамерения замисъл да се бойкотира магазинът на мисис Частейн. Някой разпратил писма и започнал подла кампания срещу нея. Много долна работа. Очевидно очернянето попаднало при когото трябва и... — Арман сви рамене, скрити под безупречно скроеното сако, — ти си видял резултата, когато си минал покрай магазина ѝ.

Томас усети как лицето му пламва.

— Писма ли?

— Предназначението им било да съсипят не само магазина, но и репутацията ѝ. Горката жена е персона нон грата и на практика живее като отшелник.

— Аз защо не знам за тази работа?

— Че откъде да разбереш?

— Знаеш ли кой е писал писмата?

Арман задържа погледа му.

— Нямам представа.

— Кажете ми кой.

— Никога не съм те лъгал, Томас, така че не ме питай.

— Добре, но знаеш.

— Имам известни подозрения. Сега за молбата ти. С удоволствие ще взема мисис Частейн на работа. Имаме нужда от моделиер с нейния талант, но при създадите се обстоятелства, след като репутацията ѝ е напълно съсипана, тя едва ли ще иска да остане в Хаубъткър. Да ѝ предложи ли?

— Ще ти бъда безкрайно благодарен, Арман — рече Томас и се опита да се сети кой от града би стигнал дотам, че да съсипе жена като Джаклин Частейн. Щеше да попита Присила, когато се прибере. Тя

беше член на всички женски организации, а там се нищеха какви ли не клюки. Ако някой знаеше, то това бе тя, а когато научеше името на извършителя...

Двамата си стиснаха ръцете и Арман задържа пръстите на Томас, когато той се опита да се отдръпне.

— Томас, приятелю, съветвам те да не ровиш повече.

Томас го погледна озадачено.

— Защо? Който и да го е направил, заслужава да бъде прогонен от града!

Арман пусна ръката му.

— Нали ще обядваме заедно? Ще се отбия у мисис Частейн на път към „Феърфакс“ и ще ти кажа какво е отговорила.

— А дотогава аз може и да съм научил името на виновника. Сега се прибирам у дома. Сигурен съм, че Присила има представа кой стои зад това деяние. Съпругата ми направи всичко по силите си, за да помогне на шапкарката. Купи поне десет шапки.

— Нима? — вдигна вежди Арман. — Колко... благородно. Чакам те в един във „Феърфакс“.

Томас пришпори коня си към Хюстън Авеню и бе на половината път, когато дръпна юздите толкова рязко, че едва не падна. Разтърси го ледена тръпка, сякаш бе паднал в студена вода. Мили боже! Присила! Присила бе написала писмата! Достатъчно бе да се запита кой иска да прогони Джаклин Частейн от града и отговорът изникна пред очите му. Щом си припомни странното поведение на Арман и предупреждението му да престане да рови, забележката на Джаклин: „Има... появи се нечие влияние, заради което никой няма да ми предложи работа“, веднага се досети, че отмъстителната му, злобна и ревнива съпруга е отговорна за стореното.

Присила! Безмозъчната жена, която се мислеше за нещо повече от една собственичка на магазин, възпитана и мила, която не би казала и дума пред съпруга ѝ. Томас вече бе сигурен, че и Джаклин подозира Присила. Спомни си сумите за шапки, които тя бе похарчила, за да заблуди и него, и останалите, че не тя е писала писмата. Очевидно Джаклин бе видяла някое от тях и бе сравнила почерка на съпругата му с подписа ѝ на сметките. Със сигурност Арман бе направил същото. Присила сигурно се е опитала да разкрие почерка си, но многото завъртулки, които използваше, я бяха издали.

Томас подкара коня с колене и си пое дълбоко въздух, за да успокои яда си. Трябваше много да внимава, когато се изправи пред Присила. Не биваше да забравя, че тя е майка на децата му и че все още скърби за мъртвия им син. Трябваше да мисли и за Върнън и Реджайна, да не им причинява допълнителна скръб, да не им позволява да видят, че родителите им са се хванали за гушите. И без това и двамата вече бяха наясно, че бракът им не е щастлив.

Не можеше обаче да позволи на Присила да продължи да съсипва по този злобен начин и други хора. Щеше да намери начин да не позволи подобно нещо да се случи отново.

Късно същия следобед Анри Дюмонт, на осемдесет и три, затвори очи за последно, докато говореше с Джереми, седнал край леглото му. Джереми пръв разбра, че си е отишъл, протегна ръка, отпусна я на челото му и рече: „Сбогом, стари приятелю“. Разнесоха се виковете. Арман се разплака неудържимо пред покосените си от скръб синове, Ейбъл и Джийн, а Филип, ветеран от много войни, наведе глава и едва скри мъката си. Съпругата на Арман бе застанала до леглото в очакване да утеша в прегръдките си съпруга и синовете си, докато Бес, изпънала рамене и стиснала устни, стоически изтегли чаршафа върху лицето на мъжа, с когото бе живяла четирийсет и осем години.

В коридора пред стаята Томас и Джесика чакаха неизбежното заедно с Джереми младши и съпругата му. Когато чуха мъчителните вопли, Томас прегърна Джесика през раменете.

— Той вече е с татко, мамо.

— Да — отрони Джесика, гласът ѝ бе дрезгав от силата на болката. — Той беше изключителен приятел, благороден и щедър.

Томас избърса очи, остави майка си при Бес и слезе в хола, за да съобщи новината на Върнън и Реджайна и връстниците им от семейство Уоруик — Брандън, Ричард и Джоуел. Реджайна разбра, преди той да заговори, и стана, за да го прегърне.

— Искаш ли да повървя с теб до дома, тате? — попита тя, когато той заяви, че отива да съобщи на майка им.

— Не, Попи, остани с Ейбъл и Джийн. Те ще имат нужда от подкрепата ти.

Томас извървя бавно късото разстояние до дома си. Господи, как само му се искаше да бъде с Джаклин Частейн. Един от най-изключителните хора на този свят бе починал, светът беше по-беден без него и му се искаше да е с жена, която разбира загубата и болката.

Когато се видяха с Арман във „Феърфакс“, приятелят му съобщи, че Джаклин е приела предложението да изработва шапки за магазина и да стане управител на отдела за дамски аксесоари. Като част от заплатата си щеше да задържи апартамента над магазина, а ако някой проявеше желание да вземе къщата под наем, заплатата ѝ щеше да се увеличи.

Благодарен, трогнат от благородството на дългогодишния си приятел, Томас беше попитал:

— Арман, след като репутацията на Джаклин Частейн е съсипана, няма ли да се отрази зле на бизнеса ти?

— Сигурен съм, че клиентите ми ще разберат, че пред тях е истинска дама — бе отвърнал Арман.

За съжаление, Томас не можеше да нарече жена си истинска дама, помисли си с отвращение, докато влизаше. Саси, дъщеричката на Ейми, вече на десет, изтича, за да го посрещне.

— Мис Присила е на горния етаж, мистър Томас.

Той я докосна по бузата. Беше мокра от сълзи. Слугите на семейство Дюмонт бяха съобщили за кончината на Анри. Той винаги изпращаше на Петюния и Ейми, а след това и на Саси подаръци от магазина, особено на Коледа.

— Много го харесвах — призна Саси и устичката ѝ потрепери. — Беше много добър човек.

— Така е, малката ми — каза Томас. — Ще се кача горе. Няма нужда да съобщаваш на госпожата, че съм се прибрал.

Завари Присила да пробва черни шапки, подредени на леглото. Господи! Маниачка на тема дрехи, съпругата му вече избираше какво да облече на погребението. Обърна се към него и се направи на опечалена от новината.

— Ейми ми събщи, Томас — започна тя. — Много съжалявам. Знам колко обичаше Анри. Как е Бес?

— Според теб как е?

Тя сви рамене и захвърли маската.

— Просто питах.

Томас посочи колекцията от шапки.

— Какво е това?

— На теб на какво ти приличат?

Толкова му бяха омръзнали подобни словесни престрелки в ограничените им разговори.

— Кой са от магазина на мисис Частейн?

Присила отново се обърна към огледалото.

— Нито една. Всичките са от магазин „Дюмонт“.

— Къде са шапките, които купи от нейния магазин?

Тя му хвърли поглед през рамо.

— Май си добре запознат с магазина й.

— Попитах къде са, Присила.

— В гардероба. Какво те интересува?

Той отвори вратата на гардероба и откри нахвърляни женски шапки със смачкани пера, панделки и цветя. Етикетите с цената бяха все още на тях. Тя не бе имала никакво намерение да води нови клиентки на Джаклин Частейн, както твърдеше. Томас внимателно извади черна шапка от купчината.

— Дръж — заяви той, — ще сложиш тази на погребението.

Тя пребледня.

— Защо?

— Така ще рекламираш таланта на мисис Частейн. Нали затова ги купи? Днес се видях с Арман и той ми каза, че някой е разпратил отровни писма, които очернят дамата и целят да бъде прогонена от града. Очевидно се е получило. Магазинът й е затворен. Не мога да си представя кой би направил нещо толкова гнусно, ами ти, Присила?

Томас забеляза как тя преглътна и млечнобялата й шия потръпна.

— И аз не мога, но защо да си сложа шапката й, след като... тя нали вече не е в този бизнес?

— Не е точно така. Арман я е наел като моделиер на шапки и управителка на отдела за дамски аксесоари. Това означава, че тя остава в града и според мен ще бъде много благородно, ако си сложиш някоя от шапките й, за да покажеш, че я подкрепяш. Нека цял Хаубъткър види, че не вярваш на нито една дума от написаното в онези писма. Между другото, ти получила ли си?

Присила преглътна отново.

— Не съм.

Томас започна да вади шапките от гардероба и да ги реди върху маси и столове.

— Значи извършителят знае, че не бива да ти изпраща. — Той огледа внимателно всяко едно от творенията, за да запомни подробностите и жена му да види това. — Не помня някога да си слагала тези шапки — отбеляза той.

Присила се засмя нервно.

— Че как ще помниш? Ти не забелязваш подобни неща.

— Тези ще ги запомня. Къде са другите, които носиш?

Без да каже и дума, с напрегнато изражение, Присила посочи друг гардероб. Томас дръпна звънчето за прислугата, след това отвори вратата на гардероба. Без да каже и дума, започна да вади шапки от полиците и да ги хвърля на леглото при останалите. Ейми застана на прага на стаята.

— Някой ме повика.

— Аз те повиках, Ейми — погледна я Томас. — Събери, моля те, шапките на леглото и ги раздай на приятелките си или отнеси всичките в църквата за разпродажба, както ти решиш. Мис Присила няма да има нужда от тях. Когато приключиш, подреди шапките, които сега са на масите и столовете, на празните места в гардероба.

Ококорените очи на Ейми издаваха изненадата ѝ, но тя каза само:

— Добре, мистър Томас. Отивам за чували, за да ги прибера.

Когато вратата се затвори, Томас присви очи към съпругата си.

— Май няма какво повече да се каже или направи по въпроса, нали си съгласна, Присила?

— Не, няма — отвърна напрегнато тя.

— Чудесно. Сега, би ли ме извинила, излизам да поизяда из „Съмърсет“ и да посетя гроба на баща си.

През годините след смъртта на Анри кръгът от синовете на основателите на Хаубъткър стана още по-задружен. Томас, Джереми младши и Арман бяха навършили петдесет, а Стивън бе съвсем близо до възрастта им. Техните синове, вече в началото на двайсетте, бяха погълнати от семейния бизнес и така даваха възможност на бащите си да прекарват повече време заедно. Членовете на семействата се разделяха на социални групички въз основа на възрастта. Джесика, Бес и Джереми бяха в една група. Томас, Арман, Джереми младши и Стивън в друга, а синовете им — Върнън и Джереми III, Брандън, Ричард и Джоуел Уоруик, заедно с Ейбъл и Джийн Дюмонт — оставаха най-младите.

Томас много се радваше на срещите с тримата си приятели. Без тях щеше да е много самотен. Дъщеря му бе щастливо омъжена — изключително щастливо, както той с радост забелязваше — и очакваше първото си дете следващата година, през 1887. Майка му, в компанията на Бес и Джереми, бе заминала на първото си околосветско пътешествие, което щеше да отнеме почти цяла година, а след това тримата се канеха да посетят Типи в Ню Йорк и Сара Конклин в Бостън. Нямаше да се прибере чак до Деня на благодарността.

През седмицата Върнън живееше в старата къща на Джаспър, където беше сложил транспаранти на прозорците. Бе направил и други подобрения, подходящи за очевидния наследник на „Съмърсет“. Промени се много след смъртта на Дейвид, предпочиташе усамотението и влагаше всички сили в отглеждането на памука. Бяха настъпили вълнуващи времена, които носеха добри доходи и най-големите реколти в Тексас. Дори с подобряването на процеса на отделяне на семето от памука и създаването на метода за компресиране, при който бали от по двеста килограма ставаха двойно по-малки и се превозваха лесно по все по-популярните влакове, плантаторите не успяваха да задоволят непрекъснато нарастващото търсене на пухкавите бели топки. Томас продължаваше да следи работата, но не бе така отдаден, както едно време. Дори завиждаше на приятелите си, че все още проявяват интерес към работата си, въпреки че бяха поограничили участието си, за да се насладят на постигнатия успех.

Томас добре разбираше, че щастливият семеен живот е свързан с ентусиазма на мъжа към други дейности, благословия, която приятелите му имаха, но не и той. Както и навремето, когато се ожениха, отношенията им с Присила бяха изпълнени с напрежение. Отнасяха се един към друг с болезнен респект, който според Томас едва прикриваше злобата, която съпругата му изпитваше към него. Беше разкрил злодеянието ѝ и сега тя го мразеше, защото бе разбрал, че е способна на подлости. Никога нямаше да си върне доброто му мнение, затова се утешаваше, като мислеше най-лошото за него. Тъй като децата му не живееха у дома, а майка му замина на пътешествие, Ейми го попита дали иска да се храни с Присила на малката маса в дневната, но той отказа. Нямаше да изтърпи подобна близост. Продължаваха да се хранят в голямата трапезария, всеки седнал в единия край на дългата маса. Вечер спяха възможно по-далече един от друг в общото легло. Томас копнееше да спи сам, но не намираше сили да направи това предложение, тъй като по този начин щеше да се отчужди напълно от съпругата си.

Четиримата приятели си създадоха традиция всяка сряда да обядват заедно във „Феърфакс“. Томас се връщаше от плантацията и връзваше коня си пред универсален магазин „Дюмонт“. Спокойно можеше да го остави и пред хотела, но му беше приятно да вземе Арман и да повърви с него една пресечка. Поне това извинение бе намерил за себе си, макар много добре да знаеше, че се възползва от възможността да види Джаклин Частейн.

През двете години, откакто работеше в универсалния магазин, тя се бе превърнала в една от ключовите фигури.

— Не знам какво щяхме да правим без нея — призна Арман. — Творческият ѝ усет ми напомня за Типи.

Достойнството, искреността и скромността на Джаклин много скоро накараха клиентите да се усъмнят в истинността на грозното писмо. На едно събиране в дома на семейство Дюмонт Томас чу видна дама да хвали безупречното обслужване, което бе получила от „чудесната продавачка, която си наел, Арман“, след което заяви, че „злобната душица, изпратила противните писма за мисис Частейн трябва да бъде нашибана с камшици“. Томас много внимаваше да не поглежда към Присила.

Отново беше сряда. Томас влезе в осветения от полилеи магазин и първо погледна към отдела за жени. Джаклин Частейн го видя и се усмихна. Очакваше го.

— Добър ден, мисис Частейн — бе обичайният му поздрав, след което повдигаше леко шапка. — Как мина денят ви?

— Чудесно, мистър Толивър, ами вашият?

— Сега стана още по-хубав, мисис Частейн. Много се радвам да ви видя отново.

— И аз вас.

Това бе всичко. Ако някой ги наблюдаваше, щеше да види, че Томас почти не забавя крачка, докато минаваше покрай щанда, на който мисис Частейн очакваше клиенти. Двамата не разменяха повече от няколко думи. Понякога тя обслужваше клиенти и той само вдигаше шапка на път към стълбището.

Всеки път, щом я видеше и чуеше гласа ѝ, сърцето му преливаше от радост. Няколко месеца след като започна работа в „Дюмонт“, Джаклин се премести от апартамента над бившия си магазин в къщата на Типи, която се намираше съвсем наблизо. Имаше бяла ограда и малка градинка до пътеката. Томас знаеше, че Джаклин няма превозно средство и бе доволен, че не ѝ се налага да върви дълго пеша след работа. Днес в магазина посетителите бяха по-малко от обикновено, а женското отделение беше празно. Джаклин бе застанала зад лъскавата витрина и приличаше на кралица без придворните си.

— Мисис Частейн — започна Томас, но гласът му пресекна. Този ден бе притиснат от меланхолия. По-рано в плантацията бе разговарял със сина си. Напоследък Върнън се въртеше около красиво момиче, дъщеря на производител на млечни продукти, когото семейство Толивър познаваха от години.

— Обичаш ли я? — бе попитал Томас.

— Ами... не знам, тате. Какво изпитваш, когато обичаш някоя жена?

Томас не можеше да му отговори. Не бе изпитвал подобно чувство.

— Мога да ти кажа какво не е любов — бе отвърнал той.

И така като мъж на мъж, Томас му бе разказал истината как се бе оженил за майка му с едничката цел да осигури наследник на „Съмърсет“.

— Бях убеден, че ще се обикнем, но се оказа, че греша — завърши той.

— Съжаляваш ли? — попита Върнън. Не бе останал никак изненадан от признанието на баща си. Колкото и да се прикриваха родителите му, децата им бяха наясно, че се ненавиждат. — Въпросът ми е: струваше ли си тази жертва заради „Съмърсет“?

— Да, струваше си заради плантацията, сине. Времената ме накараха да го сторя. Питал съм се, разбира се, дали бракът ни щеше да се получи, ако не бях избързал и не се бях оженил поради причините, поради които ѝ предложих. Единствената ми утеха е, че ако не се бях оженил за Присила, никога нямаше да имам такива прекрасни деца. Никога няма да разбереш колко много те обичам, докато не ти се родят деца, Върнън. И още нещо, сине. Мога да умра спокоен, че жертвата за земята на дедите ми, борбата и трудът не са отишли напразно.

Томас обхвана с поглед обраните поля, вдигна лице към вятъра, който разнасяше бели власинки като навят сняг, и усети прилив на старата гордост.

— Съжалявам само за едно — призна той.

— За какво, тате?

— Че ще умра, без да съм бил с жена, която обичам.

Тази жена бе Джаклин Частейн, помисли си Томас и се възползва от възможността да я погледне в очите. Тя сигурно беше над четирийсет, каза си той. Времето не бе помрачило красотата ѝ. Прелестта ѝ бе подчертана от женска мъдрост, която личеше в държанието ѝ, в усмивката, четеше се в очите и се долавяше в несравнимо приятния глас.

— Мистър Толивър — отвърна Джаклин и лекото потрепване на веждите ѝ му подсказа, че тя се пита какво става.

— Скоро идва Денят на благодарността — каза той, ужасен от глупавата си забележка.

— Да, чух, че е съвсем наблизо.

— Мама ще се върне от околосветско пътешествие.

— Сигурно очаквате завръщането ѝ с огромно нетърпение. Ще има много да ви разказва — усмихна се тя.

— Скоро ще стана дядо. Дъщеря ми очаква първото си дете през април догодина.

— Чудесно, радвам се за вас.

Арман сигурно го очакваше. Трябваше да върви, но не помръдна. Как била котката ѝ, попита Томас. Мързелива и дебела, отвърна тя. Ами градината? Тази година била насадила много летен шибой и самакитка. Ароматът бил божествен. Запозната ли е със скандала в Париж заради картината на Джон Сингър Сарджънт „Мадам Х“? Невероятно какво привлича вниманието на хората! Точно така, съгласи се тя. Според нея картината била прекрасна, а черната рокля, която разбунила духовете на критиците, подчертавала красотата на жената. Обикновено французите нямали нищо против... неортодоксалното.

Томас се питаше какъв ли е животът ѝ, когато се прибере вкъщи. С какво ли се занимаваше в малката си къщичка? Чувстваше ли се самотна? Имаше ли си приятелки? Ухажваше ли я някой? Арман я описваше като „абсолютно независима“ жена, която предпочита да свърши „мъжките работи“ в къщата сама, вместо да приеме помощта на неговия екип по поддръжката.

Томас се наведе над витрината.

— Искам да купя нещо, с което да посрещна мама. Предложете ми.

— Току-що получихме колекция от красиви ветрила, леки, но много ефикасни през лятото. Искате ли да ви ги покажа?

— Разбира се.

Томас купи ветрило и тогава видя, че Арман слиза по стълбите, насочил поглед към щанда, където очакваше да открие приятеля си.

— Беше истинско удоволствие, мисис Частейн... Джаклин — рече той.

— И за мен беше удоволствие, мистър Толивър... Томас — отвърна тя.

Когато се прибра късно следобед, Присила го чакаше.

След като прибереше коня си в конюшната, Томас винаги влизаше в къщата през вратата на кухнята. В безупречно поддържаното помещение, пълно с тенджери и тигани, дъска за рязане, огромна мивка и плотове, той бе сигурен, че Петюния, докато беше жива, ще го посрещне, а сега ще завари тук Ейми и дъщеря ѝ Саси. Ейми щеше да го попита как е минал денят му и щеше да прояви искрен интерес към разказа му. Понякога сядаше да изпие чаша кафе и да изслуша клюките, които тя бе научила от останалите къщи на Хюстън Авеню. Понякога, особено откакто майка му замина на пътешествие, Томас се освобождаваше тук от тревогите за „Съмърсет“ и проблемите в градския съвет. Знаеше, че доверието му няма да бъде предадено. Винаги имаше нещо вкусно, което да похапне, а днес забеляза пълна чиния с любимите ореховки на сина си. Върнът щеше да дойде на вечеря и щеше да остане през уикенда.

— Мистър Томас, съпругата ви иска да ви види в дневната — започна Ейми, без да поздрави. Тревогата в гласа ѝ и острият поглед го предупредиха да бъде нащрек. Ако останеше на Присила, Ейми, съпругът и дъщеря ѝ щяха да отидат в плантацията да берат памук със семействата на вуйчовците ѝ. Синовете на Джаспър, Ранд и Уили, се бяха върнали в „Съмърсет“, след като бяха открили, че в Канзас е препълнено с народ, че хората са негостоприемни и възможностите за обработване на земята съвсем не са каквито се говореше. Присила може и да бе господарка на дома, но персоналът се отчиташе пред Ейми, която бе предана на Джесика. Томас бе наясно, че това положение влудява жена му.

— Ейми каза, че си искала да ме видиш — започна Томас, когато влезе в дневната.

Беше му крайно неприятно какво е направила със стаята, която бе негово убежище, докато растеше. Преди през прозорците струеше светлина, а сега бяха покрити с тежки завеси. Нямахте ги и удобните столове. Остана прав. Присила се изправи рязко от огромното бюро и стиснатите ѝ зъби издадоха колко е ядосана.

— Много обиди съм понесла от теб, Томас, но това няма да го бъде — заяви тя.

Обиди ли? Не бе отронил и дума, докато жена му пилееше пари като ориз на сватба.

— И кое точно няма да го бъде, Присила? Би ли ме уведомила?

Тя пристъпи към него. Позакръглената талия и налетите бедра издаваха, че влиза в средната възраст, но лицето ѝ все още пазеше старата красота, която отдавна вече не го впечатляваше.

— Джаклин Частейн — изсъска тя през зъби.

Той вдигна глава.

— Какво за нея?

— Имаш връзка с нея... или поне ти се иска.

Томас се изсмя.

— Кой ти каза?

— Имам си източници, макар че не се нуждая от тях. Всеки сляп идиот ще се досети защо ходиш всяка сряда в универсален магазин „Дюмонт“ уж да се срещаш с Арман.

Томас изви вежди.

— Защото си имам работа.

— Не се прави на невинен. Можеш да се срещнеш с него във „Феърфакс“ за ежеседмичния ви обяд.

— Всички, които обядват там, са помолени да не връзват конете си отпред по очевидни причини. Както много добре ти е известно, прозорците гледат към улицата. Освен това на нас с Арман ни е приятно да повървим.

Присила сви устни.

— Можеш да ми редиш колкото искаш извинения, но при мен не минават, Томас. Знам, че се спираш на щанда на мисис Частейн всеки път, когато влезеш в магазина. Лицето ти претърпява метаморфоза. Описват те като ученик, който носи ябълка на любимата си учителка.

— И кой ме описва така? И откъде, за бога, знаеш дума като метаморфоза?

Тя бе готова да го удари. Вместо това стисна зъби.

— Няма значение откъде я знам, не мисли, че и останалите жители на Хаубъткър не я знаят, но ще ти кажа следното, Томас... — Присила пристъпи по-близо, толкова близо, че Томас видя тънките косъмчета над устната ѝ и ситните пори по носа, обсипани с капчици пот. — Ако отново ме направиш на глупачка, като ухажваш мисис Частейн, ще те накарам да съжаляваш до края на живота си. Ще те

нараня така, че болката ти ще бъде нетърпима. Можеш да ми вярваш, чуваш ли?

Томас отстъпи крачка пред тази ярост. Не беше съпругът, на когото тя бе разчитала, когато се съгласи да се омъжи за него, това бе истина. Беше се опитал да ѝ се реваншира, като я търпеше да се превъзнася като съпруга на Томас Толивър и да се държи като сноб. Ненавиждаше снобите, хората, които се мислеха за по-добри от другите, тъй като бяха имали късмета да се родят в добро семейство или да попаднат в него чрез брака си, без да са го извоювали сами. Накратко, сноб за него означаваше „без капка благородство“ и това се отнасяше за Присила в пълна мяра. Той не можеше да търпи подобна арогантност дори от нея, ненавиждаше и отровния ѝ език.

— Не спираш да ме удивяваш, Присила. Първо метаморфоза, а сега и заплахи. Защо реши, че имаш сили и възможности да ме заплашваш по този начин?

Тя скъси разстоянието между тях и този път той усети алкохолния ѝ дъх. Беше се наливала с шери.

— Знам неща за семейството ти, които ще изправят косите на всички в окръга, ако излязат наяве.

Томас я погледна ококорено.

— Сериозно? Направила си открития в семейната история, за да разпространяваш врели-некипели, така ли? Много ще ми бъде приятно да ги чуя. На фона на подобни сочни клюки все съм си мислел, че семейство Толивър е доста скучно.

Тя се отдръпна от него, едва сега осъзна, че е казала прекалено много, и страх се изписа по лицето ѝ. За хиляден път Томас се запита как е могъл да бъде толкова заблуден, та да повярва, че тя е съвършената съпруга за него. Изглежда, интересът ѝ към семейната му история, особено за връзките с английски кралски особи, го бе убедил, че е предложил на подходящата жена. Нито една подробност от семейната легенда не бе убягнала от любопитството ѝ. Той бе очарован, когато Присила се хващаше за всяка дума във връзка със семейства Толивър и Уиндъм, спомената случайно на масата, и така разговорът се превръщаше в урок по история.

Бе заминал на война щастлив, че Присила е готова да предаде на децата им всичко за семейната история и обич към произхода им. Подобни знания обвързваха новото поколение със земята, привързваха

ги към баща им и към неговия баща. Каквато и съдба да го очакваше, Томас си казваше, че Присила под напътствията на Сайлърс Толивър няма да позволи децата му да забравят кои са, откъде са и какво дължат на семейното име.

Какъв глупак!

— Та какво казваше, скъпа? — попита любезно той.

Избухването на съпругата му бе като морска вълна, чиято сила е изчезнала ненадейно. Алкохолът вече не ѝ даваше смелост. Тя отстъпи, сви се и започна да заеква.

— Ти... най-добре да внимаваш... друго нямам какво да ти кажа, Томас. Няма да ти позволя да засрамваш децата ни.

— Никога не бих засрамил децата, Присила, и те моля да запомниш добре какво ще ти кажа. Ако чуя от теб още една дума за предполагаема връзка с мисис Частейн, ако кажеш и дума пред някого, ще ти се иска никога да не си продумвала. Не мисля нито за себе си, нито за теб, нито дори за децата. Мисля за тази жена, която е напълно невинна и не заслужава необоснованите ти обвинения. Кое те кара да мислиш, че тя би започнала връзка с женен мъж? Не можеш да ме обвиниш в нищо.

Томас остави думите му да увиснат в настъпилата тишина, а Присила изглеждаше твърде слисана, за да заговори.

— Кажи на нещастния си шпионин в универсален магазин „Дюмонт“, че ще уредя да го изритат оттам, ако някога чуя и една клевета срещу мисис Частейн — продължи той. — За мен той ще бъде лично отговорен.

Някой прочисти гърлото си зад тях. И Томас, и Присила се врътнаха към звука. На прага бе застанал Върнън.

— Мамо, татко, прибрах се за вечеря — рече той.

Томас харесваше зет си и бе доволен, че бракът на дъщеря му даде възможност да опознае и родителите на момчето. Дотогава Кърт и Ан Макорд бяха просто бегли познати. Живееха в огромна ферма, в която отглеждаха добитък, в просторна къща, заедно с неженените си близнаци, няколко години по-малки от големия им син Тайлър. Дори Присила беше очарована от семейството, в което дъщеря ѝ бе попаднала. Освен че бяха богати и много уважавани, семейство Макорд обичаха Реджайна и се отнасяха към нея като към дъщеря. Тайлър и Реджайна живееха в преустроен хамбар, превърнат в очарователна къщичка, обзаведена от дизайнера на Арман Дюмонт. Томас харесваше простора и светлината както в дома на дъщеря си, така и в дома на свекър ѝ и свекърва ѝ, широките веранди, от които се виждаше ширналата се ферма. Там нямаше нито досадни мухи, нито комари.

У семейство Макорд Томас се чувстваше у дома. Днес семейството му беше поканено на неделно барбекю във фермата. Беше април 1887 година и до месец очакваха първото му внуче. Следобедното събиране сигурно щеше да е последното без новороденото. Джереми Уоруик старши и Бес Дюмонт също бяха поканени.

Семейство Макорд бяха толкова деликатни и внимателни, че гостоприемството им включваше и тях — цялото голямо семейство Толивър — и това бе поредната причина, поради която Томас ги ценеше и обичаше. Всеки ден отправяше благодарствена молитва за сполучливия брак на дъщеря си и за щастието ѝ. Не се тревожеше за Реджайна. Не можеше обаче да каже същото за Върнън.

След като се облече, Томас отиде в стаята на сина си. На Върнън също му беше приятно да ходи във фермата на семейство Макорд. Иначе почти не посещаваше други събития.

— Томас, на момчето започва да му никне памук и от ушите — заяви Присила. — Трябва да направим нещо, да го придумаме да направи нещо — да се заинтересува от различна дейност, която не е свързана с проклетата плантация!

Томас бе съгласен, но не напомни на съпругата си, че „проклетата плантация“ покриваше екстравагантните ѝ покупки, които

компенсираха липсващото в живота ѝ. Върнън отвори вратата, когато баща му почука. Какво красиво момче беше станал! Приличаше на дядо си много повече, отколкото самият той. Томас виждаше продължението на рода Толивър и в себе си — зелените очи на херцога на Съмърсет, черната коса, загатнатата трапчинка в средата на брадичката — но той бе по-нисък и с не толкова елегантна осанка като слабата висока фигура на портрета на стената, на когото Сайлъс Толивър приличаше безкрайно много, а сега и внукът му.

— Готов ли си? — попита Томас, макар да нямаше нужда. Върнън бе облечен за езда, за да прави компания на близнаците Макорд, които бяха близо до възрастта му, на двайсет и две. Щяха да обиколят на кон фермата преди храната да бъде сервирана, което бе приятно развлечение за Върнън. Момчето бе самотно. Беше много близък с брат си и сестра си, а сега брат му беше мъртъв, а сестра му се омъжи. Почти не му оставаше време за приятелите Уоруик и Дюмонт, а бе изоставил и дъщерята на фермера след разговора с баща си в плантацията миналия ноември.

— Да, тате — отвърна Върнън. — Готов съм. Всички ли са долу?

— Всички, освен нас двамата. Джереми и Бес пристигнаха, каретата е изкарана отпред. Мислех двамата с теб да яздим след тях. Конят ти е оседлан.

— Това означава, че искаш да говориш с мен.

— Отдавна не сме разговаряли.

Синът му не бе споменал и дума за кавгата между родителите си, на която стана свидетел. Това беше типично в негов стил. Върнън никога не се месеше в чужди работи. Томас и Присила бяха застинали на местата си и се питаха какво точно е чул синът им. Присила се бе опитала да се усмихне.

— Ние... май не те очаквахме толкова рано — бе заекнала тя.

— Очевидно — бе отвърнал той, след което се въртна и се прибра в стаята си. Бяха вечеряли заедно, напрегната и потискаща вечеря. На следващата сутрин Върнън бе излязъл преди баща му да слезе за кафе. Днес обаче Томас имаше намерение да повдигне въпроса за Джаклин Частейн и да разсее съмненията на сина си, че има извънбрачна връзка с нея.

След онзи ужасен следобед Томас се бе замислил над няколкото думи, които си разменяше с жената. И други, освен шпионина на

Присила, можеха да забележат, че се спира при нея, и тогава щяха да тръгнат приказки и догадки. Трябваше да мисли за нейната репутация, но не можеше просто така изведнъж да прекрати кратките им разговори всяка сряда, без да ѝ обясни за какво става въпрос. Замисли се дали да не спре още веднъж на нейния щанд, или да изпрати писмо до дома ѝ, но се тревожеше, че може да каже или напише нещо, което да придаде по-дълбок смисъл на разговора, който провеждаха. Мислеше, че и тя изпитва същото като него, но бе възможно и да греши. Не притежаваше таланта да разгадае истинските ѝ чувства, но ако те бяха съзвучни на неговите, какво щяха да правят? Той беше женен мъж, а Джаклин Частейн уязвима жена, съвсем сама в град, който бе готов да я смаже дори за най-незначителната проява на непристойност.

Затова не направи нищо. Започна да се среща с Арман във „Феърфакс“ и оттогава не бе виждал мисис Частейн.

Джесика, Джереми, Бес и Присила се настаниха в каретата, Барнабас на капрата, а Томас и Върнън ги последваха на коне. Малката кавалкада имаше внушителен вид. По настояване на Присила Барнабас беше облечен в ливрея, червена униформа с черни кантове и бяла дантелена яка. Два високи, буйни, черни жребеца, които непрекъснато тръскаха глави, теглеха лъскавата черна карета със златни ръбове. Отново по настояване на Присила, която не търпеше възражения, на вратите бе нарисован гербът на Толивър, червена роза, преплетена с оръжия, на зелен фон.

Беше приятен неделен следобед. Сутринта бяха ходили заедно на църква и Томас си припомни, че свещеникът чете от Притчи: „Поучи момъка в началото на пътя му; той не ще се отклони от него и кога остареє“^[1].

Върнън бе живото доказателство за правотата на тези думи. Всички трудности на фермерската работа — трудът, съсипаните реколти, притесненията за времето и парите — не бяха накарали сина му да се замисли за друго занимание, както бе станало с много от синовете на останалите фермери. Мнозина нямаха никакво желание да обработват земята с бащите си и се бяха предали пред притегателната сила на работа в големите градове или бяха отишли да учат в колежи, за да получат професия. В някои отношения Томас не искаше да инструктира сина си. Трябваше да предупреди Върнън да внимава с

жертвите, които изискваше плантацията. Момчето не трябваше по никакъв начин да предизвиква сянката, която дядо му — дори Томас в моменти на слабост вярваше, че витае над „Съмърсет“.

Това обаче беше въпрос, който щяха да обсъждат друг път. Този следобед Томас искаше да разбере колко е чул Върнън от тирадата на майка си и дали се интересува от заплахите ѝ. Присила беше пияна, но не чак толкова, че да не знае какво приказва. Предупрежденията ѝ силно учудиха Томас. Нямаше да им отдаде абсолютно никакво внимание, след като разпита Присила, но какво знаеше тя за семейството, което би разбунило духовете в целия окръг? По какъв начин можеше да го нарани чак толкова силно?

Върнън се усмихна.

— Ще говорим ли? — попита.

Томас дръпна коня, за да изостанат и никой да не ги чува.

— Сине, за скандала, който чу между нас с майка ти...

— Не ми влиза в работата, тате.

— Влиза ти в работата да знаеш, че баща ти...

Бързият тропот на конски копита зад тях го прекъсна. Конете се стреснаха, опитаха се да се изправят на задните си крака и Барнабас насочи впряга настрани.

— Къде са се разбързали така в неделя следобед? — възкликна Томас. Към тях приближаваха мъж и жена. Томас веднага позна заместника на покойния доктор Удуърд и местната акушерка.

Лекарят също позна каретата, дръпна юздите и спря рязко, а акушерката продължи да препуска напред.

— Мистър Толивър, трябва да дойдете с мен — нареди той, — бързо.

— Защо? — попита Томас, неочаквано задушен от ужасно предчувствие.

— Дъщеря ви. Семейство Макорд ми съобщиха, че дъщеря ви ражда, но се е появил проблем. Отивам към фермата. — Без да дочака отговор, лекарят перна коня с юздите и продължи в облак прах.

Присила надникна от каретата, сините ѝ очи бяха разширени от ужас.

— Томас, добре ли чух? За Реджайна ли говореше?

— Правилно си чула — отвърна Томас остро. — Върнън, останни с майка си. Барнабас, внимавай по пътя. — Срита коня и препусна след

лекаря, притиснат от лошото предчувствие, докато вятърът пицеше в ушите му.

[\[1\]](#) Притчи 22:6. ↑

Пристигна няколко минути след лекаря. Мъжете от семейство Макорд — Тайлър, братята му близнаци и баща им — се бяха скупчили на верандата на голямата къща, свели глави, отпуснали рамене. Докато Томас скачаше на земята, погледът му попадна на Къртис Макорд. Фермерът беше притиснал ръка към устата си, типичната за потънал в отчаяние мъж поза. Томас усети как го сграбчва ужас. Щом го видя, Къртис остави децата си и забърза по стълбите.

— Добре, че си тук, човече. Тъкмо навреме...

— Навреме за какво?

— Побързай — настоя Къртис. — Никак не ми се иска да го кажа, но трябва да побързаш.

Томас профуча покрай него. Зърна обляното в сълзи лице на Тайлър, вината, изписала се в зачервените очи на зет му, докато тичаше по стълбите към къщата. Младият мъж побърза да сведе очи.

Един от слугите го позна и просто посочи нагоре по стълбите към стаята в далечния край на коридора. Още преди Томас да стигне, стомахът му се разбунтува от топлата, остра смрад на кръв и телесни течности, миризма, която не бе вдъхвал от времето, когато бе сред ранените и умиращите на бойното поле в Тексас по време на Гражданската война. Втурна се към отворената врата и бе посрещнат от високата, мълчалива мексиканка, която въртеше безупречно къщата.

— Не можете да влезете, *senor*^[1]. Доктор сега тук. Мъже не може.

— Не ме интересува. Аз съм баща й. — Томас изблъска икономката от пътя си и влетя в стаята. От гърлото му се изтръгна вик. Дъщеря му лежеше на подгизнало от кръв легло. Восъчнобледото й лице бе обрамчено от потъмнялата от пот коса, луничките й изпъкваха като канела, поръсена върху празна чиния, но очите й бяха затворени.

— Тате... — Реджайна вдигна немощно ръка, когато го чу да влиза. Томас я сграбчи, а фигурите на Ан Макорд, лекаря и акушерката се размазаха.

— Тук съм, Попи. Тук съм — увери я Томас. Коленичи до леглото и усети как гърлото му се стяга. — Какво да направя за малкото ми момиченце?

— Само... ми... дръж... ръката — прошепна Реджайна, все още със затворени очи. Дишаше с усилие. Лекарят се премести, за да надникне под чаршафа.

— Колкото искаш, миличка — отвърна Томас и погали студеното, лепкаво от пот чело. — Оставам при теб.

— Бебето... роди се... мъртво — прошепна Реджайна. — Момченце...

— Шшшт, почивай си, миличка. Всичко ще бъде наред.

— Мама?

— Идва. Баба и Върнън също.

Чу истеричния глас на Присила откъм долния етаж, последван от забързано топуркане по стълбите. Когато Томас погледна към вратата, видя лекаря да поклаща глава към акушерката и усети как земята пропада под него. Няколко секунди по-късно Присила влетя в стаята, последвана от майка му, но бяха закъснели. Томас се обърна към дъщеря си и я видя как изпусна последната глътка въздух.

Присила го изблъска с олюляване, събори го и притисна дъщеря си към гърдите, залюля я, както когато Реджайна беше дете. Томас се изправи и се строполи в един стол наблизо, покри лицето си с ръце и сълзите му рукохна. Чу Ан и лекаря да казват нещо на майка му, преди да се измъкнат с акушерката от стаята. След това Джесика пристъпи към него и отпусна ръка на рамото му. Той усети лекия допир като воденичен камък. Никой не можеше да му даде утеха. Той вдигна мокрото си от сълзи лице.

— Прокълнато ли е семейство Толивър, мамо?

Тя затвори очи при този въпрос. Лицето ѝ се съсухри и в този момент Томас си припомни колко е стара — през октомври навършваше седемдесет, в месеца, когато друго от децата му беше умряло.

— Не знам — отвърна тя.

— Аз знам! — изкрещя неочаквано Присила. Врътна се към тях, все още притиснала дъщеря си към себе си, от мокрите ѝ очи струеше неприкрита омраза, устата ѝ бе разкривена. — Вие от семейство Толивър сте прокълнати, прокълнати, прокълнати! — крещеше тя. — Първо мъничкото ми момченце, а сега и дъщеря ми е мъртва заради това проклятие. Господи, иска ми се да не се бях омъжвала в това

семејство! Иска ми се да не ви бях виждала, нито един от вас, господ да ви порази дано!

Върнън щеше да влезе всеки момент. Не биваше да чува приказките на майка си. Томас се насили да заговори.

— Присила... моля те. Разстроена си. Какви ги говориш!

— Много добре знам какви ги говоря! — Присила положи внимателно дъщеря си и се надигна, за да се изправи пред тях. Шапката ѝ беше килната на една страна, предната част на корсажа с панделки бе пропита с потта на дъщеря ѝ. Очите ѝ блестяха като на луда. Устните се кривяха грозно, докато тя продължаваше да бълва каквото ѝ дойде наум, без да мисли за последствията.

— Бащата на Джесика е платил на Сайлърс Толивър да изостави жената, която е обичал, за да се ожени за майка ти, Томас. Това известно ли ти е? Затова е получил пари, с които да купи „Съмърсет“ — свещения олтар, пред който вие от семејство Толивър се прекланяте.

Присила беше застанала пред стола на Томас, за да говори право в очите му.

— Баба ти е предрекла, че проклетие ще сполети земята заради онова, което той прави, и баща ти ѝ е повярвал, когато изгубил сина си и другите деца, които е можел да има, защото е предал жената, за която е трябвало да се ожени. До последния си ден на този свят баща ти е бил убеден, че децата му — наследниците на „Съмърсет“ — са измрели заради проклятието, което го е сполетяло, след като е сключил сделка с дявола.

— Откъде знаеш всичко това? — зяпна я шокиран Томас.

— Прочела е дневниците ми — поясни спокойно Джесика.

Присила примигна и я погледна така, сякаш едва сега забелязваше, че е в стаята. Яростта ѝ отстъпи на объркване и смущение.

— Прочела си дневниците на мама? — изграчи Томас.

Присила се отдръпна неуверено, стисна очи и притисна пръсти към слепоочията си, сякаш не разбираше къде се намира.

— Не, чух слухове, това е.

— Съвсем не е така — обади се Джесика. Пристъпи към леглото и прокара ръка по бузата на внучката си. Наведе се и целуна бледото чело.

— Спи спокойно, любимо дете. — После погледна Томас и Присила, а лицето ѝ бе като изваяно от мрамор. — Внимавай какви ги приказваш. Върнън е в коридора.

— Задръж го навън още малко, мамо, и затвори вратата — помоли Томас, докато тя излизаше.

Присила се отдръпна страхливо от него.

— Истина ли е? — попита той, след като вратата се затвори. — Наистина ли си прочела дневниците на мама?

— Не съм! Толкова ли е важно? Дъщеря ни е мъртва. — Присила притисна ръце към лицето си и ревна отново. Томас се изправи с усилие от стола. Искаше му се да има достатъчно сила, за да прегърне майката на дъщеря си, но не можа. Чувствата към съпругата му бяха мъртви, също като тялото под пропитите с кръв чаршафи.

— Трябва да говорим с Тайлър и да поискаме разрешение да отнесем дъщеря си у дома — рече той.

Четири дена по-късно, в следобед след погребението, когато опечалените от смъртта на Реджайна Елизабет Толивър Макорд я бяха положили в семейната гробница с мъртвородения ѝ син, членовете на семейство Толивър се събраха в хола на къщата. Бяха се отпуснали на столовете и канапетата, напълно изцедени емоционално, за да се движат или разговарят. Присила и Джесика не бяха свалили шапките си, а Томас и Върнън все още бяха със стегнати яки. Ейми влезе тихо с поднос чай и прясно опечени кифлички, след което излезе все така тихо.

Томас и Присила не си бяха проговорили от вечерта, в която малката процесия се върна на Хюстън Авеню с каруца, в която бе положено тялото на дъщеря им, за да бъде измито и облечено за поклонението. Стиснали устни, със сухи очи, двамата посрещаха множеството посетители в двата противоположни края на стаята. Вечерта, когато се прибраха, Томас си легна в една от гостните. На следващия ден нареди на прислугата да изнесат вещите му от стаята, която делеше с Присила.

— Някой трябва да направи нещо — обади се Върнън.

Джесика наля чая.

— Една бучка или две? — попита тя, стиснала в ръка щипката за захар.

— Нито една — отвърна Върнън и стана. — Трябва да отида в плантацията.

— Аз ще си почина — рече Джесика. — Ти също трябва да си починеш, Присила.

— Добре — съгласи се безжизнено тя.

— Томас? — погледна го майка му.

Томас изпъна крака, за да стане.

— Няма да се прибера за вечеря — съобщи на двете жени.

Присила го погледна ококорено.

— Къде ще ходиш?

— Навън — отвърна той.

[1] Господине (исп.) — Б.пр. ↑

— Виждаш се с нея, нали? — прозвуча глас от сенките в нишата срещу стаята на Томас.

Той се завъртя. Нишата се използваше за подноси за чай и кафе. Като деца, Дейвид и Реджайна си играеха тук на криеница и това бе първото място, на което се търсеха.

— Май си свикнала да ме шпионираш, Присила — отбеляза Томас и пхна ключа.

Тя пристъпи напред от сенките и се показа в коридора, осветен от аплик. Беше почти полунощ. Томас си каза, че има нещо зловещо в шумоленето и проблясването на роклята ѝ на светлината на единствената свещ. Беше отслабнала за двата месеца след смъртта на дъщеря си и лицето ѝ изглеждаше измъчено. Томас съчувстваше на болката ѝ, но единствено като родител, който споделя мъката ѝ заради смъртта на общото дете. Нямахме никакво желание да я утешава като съпруг. Мъката на Присила бе още по-силна, тъй като се беше издала, че е прочела дневниците на майка му. Томас вече не се питаше откъде е научила ужасните неща за семейството му, които самият той не знаеше. Вече не се интересуваше, че тя ще го нарани. Болката му бе прекалено силна.

— Не шпионирам — отвърна Присила. — Оказа се, че трябва да стоя пред вратата на съпруга си, за да говоря с него. Можех да чакам и в стаята ти, но ти си я заключил.

— Имам основателна причина, не смяташ ли? — попита Томас. — Ще говорим утре сутринта. Късно е и съм уморен. Върви да си лягаш.

По бузите на Присила изби руменина, но тя стисна зъби.

— Ще говорим сега. Искам да знам дали е истина.

— Кое?

— Виждаш се с Джаклин Частейн.

— Ако под виждане имаш предвид, че я зървам понякога в града, да, така е.

— Чух, че миналата неделя си я закарал с каретата.

— Предложих да я закарам, когато отиваше на църква. Беше твърде горещо за разходка.

— Колко удобно, че си я срещнал тъкмо в неделята, когато бях прекалено депресирана, за да отида на църква.

— Мисли каквото искаш, Присила. — Томас отвори вратата. Разговорът му беше омръзнал.

— Не те ли интересува какво говорят хората? — попита тя. Томас влезе в стаята и я дръпна след себе си. Не искаше острият глас на жена му да се понесе чак до апартамента на Джесика в другия край на коридора. Затвори вратата.

— Какво казват, Присила, или просто това е поредното ти празно предположение?

— Къде беше тази вечер?

— Играх карти с Джереми младши, Арман и Филип. Филип се е прибрал в отпуск.

— Значи не си бил с нея.

— Никога не съм бил с нея.

— Не ти вярвам.

— Твое право.

— Къде ходиш, когато не си у дома, в плантацията или в градския съвет?

— Я да видим какво остава. Сигурно в дома на някого от приятелите, с които сме близки от деца.

— Прекалено много време прекарваш с тях.

— Така излиза.

— Защо оставаш толкова време в плантацията? Мислех, че Върнън се занимава с всичко там.

— Да, занимава се, но има нужда от мен.

— Настроил си го срещу мен.

— Ти сама си го настроила срещу себе си, Присила. Бил е пред вратата на стаята у семейство Макорд и е чул всяка дума от дрънканиците ти.

Както обикновено, войнствеността на Присила се стопи. Тя се обгърна с ръце.

— Томас... аз... аз... както сам каза, тогава бях разстроена. Как иначе? Дъщеря ми беше издъхнала. Не знаех какви ги говоря. Не съм отговорна за казаното.

— Прочела ли си дневниците на мама?

— Не! — натърти разпалено Присила и лицето ѝ пламна. — Всичко, което казах, е от слухове. Семействата дават много поводи за клюки. Би трябвало да знаеш.

— Знам — кимна Томас, — и ако това може да те успокои, аз също съм се питал... дали ръката на провидението не е отговорна за трагедиите в семейство Толивър заради жертвите, които двамата с татко направихме заради плантацията, но това се случва единствено в моменти на отчаяние. Не вярвам на подобни суеверия нито за миг. Брат ми падна от кон, смъртта на сина ни и дъщеря ни, неспособността на мама да износи други деца не е нещо по-различно от загубата на Дюмонт, чиято дъщеря загина в урагана, или на семейство Уоруик, чийто син бе застрелян от съюзнически офицер по време на войната. Млади жени умират при раждане всяка година. Случилото се с Дейвид можеше да стане с всяко момче, отишло да играе край езерото.

Колкото и да бе необичайно, Присила мълчеше. Странна светлина озари очите ѝ.

— Спомена, че и ти си правил жертви за „Съмърсет“. Какви са тези жертви, Томас? Аз ли съм една от тях?

Томас долови надеждата ѝ, че ще отрече. Обърна ѝ гръб и започна да разкопчава жилетката си. Как само му се искаше да не му беше задавала този въпрос. Присила беше родила децата му. Ако не друго, то поне бе любяща майка.

— Каж ми, Томас, искам да знам.

Той свали копчетата за ръкавели.

— Да, Присила, ти беше жертвата, която направих за „Съмърсет“.

Последва мълчание, както след гръм. Томас остана с гръб към нея, тъй като не искаше да види мъката, която ѝ бе причинил.

Присила заговори с неочаквано спокоен глас.

— Искал си наследник, в случай че те убият във войната, а никоя друга, освен мен, не ти е била под ръка навремето. Нали така?

— Точно така. Мислех, че ще се справим добре.

— И заради жертвата, която си направил, като си се оженил за мен, две от децата ни са мъртви.

— Не вярвам в подобни неща.

— Аз обаче вярвам. И майка ти вярва. Излъгах те, Томас. Прочетох дневниците ѝ.

Томас се въртна към нея тъкмо навреме, за да види сълзите от болка, които напълниха очите ѝ. Той се опита да смекчи реакцията си. Беше съсипал с един замах съмненията, които тя хранеше за причината той да се ожени за нея. Подозренията бяха едно. Да знаеш със сигурност — съвсем друго. Все пак остана учуден, че след всички тези години Присила все още таеше надежда, че той се е оженил за нея по любов.

— Съжалявам — каза. — Подведох те, но се надявах децата ни и животът, който ти осигурих — живот, който очевидно ти допада, — да са достатъчно добра компенсация. Знам, че те лиших от някои удоволствия и радости, които щеше да познаеш, ако... изпитвах различни чувства към теб или ако се беше омъжила за друг, но защо, за бога, прочете личните дневници на мама? Да не би да искаше да събереш информация за историята на семейство Толивър, която пишеш?

Тя извади кърпичка от ръкава на роклята, винаги готова за емоционално заредени моменти, които понякога идваха без предупреждение. Томас също винаги имаше кърпичка в джоба на палтото си за неочаквано нахлули спомени и загуби.

Присила попи очи, след това пхна демонстративно кърпичката в ръкава си. Повече нямаше да плаче за него, това говореше жестът.

— Мога да използвам и това извинение, но ми омръзна да лъжа — рече тя. — Ти никога не лъжеш, затова ще се опитам поне веднъж да кажа истината, да видим дали ще ти хареса. Прочетох дневниците на Джесика, за да разбера дали ме подозира, че съм имала връзка с майор Андрю Дънкан.

Томас я зяпна, шокиран, останал без думи.

Присила го погледна невинно.

— Да, Джесика ме подозираше. Подозираше каква е истината. Открих мислите ѝ по този въпрос в дневника от 1866 година.

— Присила... ти... имала ли си връзки?

— Имала съм, разбира се, така че не мисли, че съм стигнала до тази възраст, без да изпитам удоволствията, от които ти си ме лишил.

Спомен за красив червенокос офицер, който живееше в апартамента над гаража за карети, изтръгна Томас от шока. Това беше точно преди двайсет и една години.

— Така и не си забелязал — подсмихна се Присила и очите ѝ заблестяха доволно. — Дотолкова си отдаден на свещената си плантация и толкова безразличен към мен, та нито веднъж не обърна внимание на отношенията ни с Андрю, но майка ти видя всичко. Защо мислиш, че винаги държеше Реджайна на една ръка разстояние?

Лицето на Присила изплува пред него.

— Да не би да искаш да ми кажеш, че Реджайна е...

— На майор Андрю Дънкан ли? Точно така.

Томас се олюля назад, сякаш някой го бе залял с киселина.

— Така — продължи Присила. — Сега ще понесеш по-леко мъката по Реджайна и няма да се чувстваш виновен, че не си ми обръщал внимание.

— Лъжеш, Присила. Казваш го, за да ми го върнеш, за да ме нараниш...

— Предупредих те, че знам неща, които наистина ще те наранят, нали?

— Реджайна беше моя дъщеря! Моя!

— От кого тогава е взела червената коса, луничките и бялата кожа?

— От мама!

— Или от майор Дънкан. Никога няма да разберем със сигурност, нали? — Присила пристъпи напред и погледна Томас, стиснала дребните си зъби. — Обичах те, Томас. Желаех те. Не ме интересуваха нито парите, нито семейното име, нито компенсациите, които ми подхвърляше. Да, имах известни... задръжки, когато се оженихме, но с топлотата и нежността на любовта ти можех да ги преодолея, както стана с Андрю. Той ме върна при теб променена и ти се наслаждаваше на тази променена жена години наред. — Тя погали предната част на ризата му. — Ще ти бъде необходимо известно време, за да се приспособиш към истината, Томас, но ще продължим както досега и най-добре да не чувам, че имаш нещо общо с Джаклин Частейн. Дължиш ми вярност.

Томас отблъсна грубо ръката ѝ.

— Ще започна постъпки още утре — заяви той.

Присила наклони любопитно глава.

— Какви постъпки?

— За развод. Ще те обвиня в прелюбодеяние.

— Мисли за Върнън — молеше се Присила. — Мисли за Реджайна и как ще се отрази това на паметта ѝ.

— Най-добре ти мисли за тях, Присила.

Разнесоха се клюки, разбира се, когато се чу, че Томас и Присила Толивър слагат край на двайсет и шест годишния си брак, но скандалът бе избегнат, когато и двамата се съгласиха да се разведат без много шум. Томас постави условията си. Той нямаше да изложи обвиненията си пред мировия съдия, ако тя приемеше да не оспорва нищо, след което напуснеше дома и живота му без повече претенции. Като причина на развода той възнамеряваше да изтъкне стандартното обяснение, че бракът е станал „нетърпим заради неразбирателство, което разрушава брачните им отношения и не позволява те да бъдат възстановени“.

— Не могат ли да бъдат възстановени, Томас? — попита Присила съкрушено.

— Не.

И така, всичко приключи. Присила избра да се премести в Хюстън, тъй като дотам лесно се стигаше с влак и на Върнън, братята ѝ и на малкото ѝ останали приятелки щеше да им бъде удобно да я посещават. Томас я настани в малка, но елегантна къща в най-престижния квартал в града, откри сметка на нейно име и плати за персонал от трима прислужници, кон и карета.

Разводът приключи деветдесет дена след като областният съдия подписа документа, с който освобождаваше Томас от брака. На деветдесет и първия ден той потърси Джаклин Частейн. Двамата се ожениха три месеца по-късно. За пореден път универсален магазин „Дюмонт“ изгуби водещия си моделиер.

Четири години по-късно, през 1892-ра, Върнън подаде на кондуктора билета си и се настани в купето първа класа. Влакът се клатушкаше през предградията на Хаубъткър покрай едно езеро. Върнън забеляза през прозореца, че листата на водолюбивите кипариси окапват. Това бяха първите дървета в Тексас, чиито листа окапваха през есента. В едно такова утро преди девет години през октомври малкият му брат беше починал. Дейвид щеше да е на двайсет и три, ако беше останал жив. Болка прониза сърцето му, както винаги,

когато си спомнеше брат си. Беше на път към Хюстън, за да посети майка си. Обичаше я, беше му мъчно за нея, но изпитваше ужас от часовете в нейна компания, защото виждаше каква си е позволила да стане.

Майка му бе изгубила всички стимули, които поддържаха суетата ѝ. Обличаше се и се гласеше както приляга на съпруга на Томас Толивър и на социалното ѝ положение в най-висшите кръгове на обществото в Хаубъткър, дори в щата. Освен от децата си, тя се интересуваше единствено да впечатлява околните, да я харесват и да я включват в социалния живот. Сега обаче всичко това бе останало в миналото, нямаше защо да се гласи, беше надебеляла и не се интересуваше от външния си вид.

Върнън не успя да събуди интереса ѝ към благотворителност, интелектуални занимания или създаването на приятелства на новото място. Майка му предпочиташе да живее скрита от всички, не желаше никой да разбере, че е разведена и да научи за унижението, което съпругът ѝ е нанесъл, като се е оженил за „любимата“ си, беше се отдала на мъката по изгубените си деца и положението, което бе имала.

Върнън въздъхна тежко. Сега не беше времето да се откъсва от плантацията. Прибираха реколтата и се бореха с нахален вредител, пренесен от Мексико в Тексас през град Браунсвил. Наричаше се мексикански хоботник, противен малък бръмбар, дълъг около 6 милиметра, с крила и издадена муцуна. Фермерите, които отглеждаха памук и царевица, и преди се бяха сблъскали с вредители, но с този не успяваха да се справят. Върнън щеше да изпусне срещата на плантаторите и фермерите, на която щяха да обсъдят план за спасение с представител на американския департамент по селско стопанство, но не можеше да остави майка си сама в навечерието на смъртта на брат си. Баща му можеше да разчита на мащехата му Джаклин Частейн да го утешава.

Върнън бе отчаян, когато родителите му разтрогнаха брака си, макар че прие неизбежното, след като по негова молба баба му изясни онова, което бе чул в стаята, където издъхна сестра му. Остана шокиран, че майка му си е позволила да прочете дневниците на свекърва си (и той като баща си не повярва, когато тя отрече), но сега,

след като някои тайни излязоха наяве, Върнън настоя Джесика да му каже истината за проклятието на семейство Толивър.

Баба му изброи нещастните случаи, довели до ужасния скандал, накарал го да се закове на място във фермата на семейство Макорд. Мисълта, че над „Съмърсет“ тегне проклятие, изречено от прабаба му в Южна Каролина в отдавнашните времена, преди Тексас да стане република, му се стори пълна глупост. Каза си, че това е просто поредното обвинение, което майка му е използвала срещу баща му. Върнън вече знаеше причините, поради които той се беше оженил за нея, и бе сигурен, че и майка му ги знае. Разбираше добре мотивите на баща си, както и негодуванието на майка си. Но не знаеше и остана очарован от бурното начало на очевидно щастливия брак на баба си и дядо си.

Върнън изпита облекчение, че Дейвид и Реджайна не са сред живите, за да преживеят мъката от развода на родителите им и да видят в какво се е превърнала майка им. Тъгата, която го притискаше, подсили решението му никога да не се жени, освен ако не срещне жена, с която да се обичат. Това обаче стана причина за нова тревога. Ами ако никога не откриеше такава жена? Какво щеше да стане тогава? Беше на двайсет и седем и никоя от познатите му девойки не отговаряше на изискванията му. Той бе единственият наследник на „Съмърсет“ Какво щеше да стане с плантацията, ако след него не останеше наследник?

Точно сега обаче нямаше желание да се оставя на тези мрачни мисли. Извади доклад от куфарчето си, за да се запознае с оскъдната информация, която учените бяха събрали за мексиканския хоботник. Така научи, че хоботникът може да лети на къси разстояния, но природни стихии, като урагани, които редовно вилнееха в Мексиканския залив през септември, можеха да го отнесат извън обичайните му райони на разпространение. Беше се зачел, когато някой почука дискретно на вратата на купето и го прекъсна.

— Влез — провикна се той, все още замислен над прочетеното.

Бъртрам, носачът негър, с когото Върнън се беше сприятелил по време на пътуванията си до Хюстън, надникна в купето.

— Простете, мистър Толивър, ама имате ли нещо против да настаня във вашето купе жена, която слиза в Хюстън? Около нея са се събрали едни хулигани, които се опитват да я впечатлят, макар тя да им

показа, че не желае вниманието им. Много е скромна, сър. Сигурен съм, че няма да ви притесни.

— Разбира се — съгласи се Върнън и махна с ръка, без да вдига поглед от доклада. — Доведи я.

Придружена от носача, тя пристигна няколко минути по-късно. Върнън вдигна поглед, за да кимне учтиво, след което смяташе да продължи да чете. Вместо това се ококори и остана с отворена уста.

— Много ви благодаря, сър — каза новодошлата, която, изглежда не забеляза унесения му поглед. Шапката ѝ беше килната на една страна, дишането ѝ бе леко учестено. Тя остави куфара и чадъра си и се отпусна на отсрещната седалка до вратата, сякаш се страхуваше да не се натрапва. Без да го поглежда повече, тя нагласи шапката, сламена, твърде скромна за великолепната лъскава кестенява коса, събрана на хлабав кок, който сякаш щеше да се разпадне при следващото поклащане на влака. Модата вече не залагаше на претрупаните къдри и набори, които майка му все още носеше, и семплият пътнически костюм подчертаваше тънка, източена талия. Върнън си каза, че никога не е виждал по-апетитна жена.

След като нагласи шапката, спътницата му скръсти ръце в скута си и си пое дъх, без да крие облекчението си, при което налетите ѝ гърди се повдигнаха. Забеляза, че той я е зяпнал, и пълните ѝ устни се извиха в усмивка.

— Обещавам да не ви разсейвам — рече тя с топъл, гърлен глас, който обещаваше неповторими преживявания под чаршафите.

Върнън изпъна гръб и прочисти гърлото си.

— Моля ви, за мен ще бъде огромно удоволствие.

Едната ѝ кестенява вежда се повдигна изненадано.

— Тогава... извикайте, моля ви, носача и го помолете да ми донесе чаша вода — помоли тя и притисна ръка към шията си с цвят на слонова кост. — Много съм жадна.

— Вода за едно жадно гърло. Позволете да ви предложи нещо, което ще утоли жаждата ви много по-добре.

— Какво например? — любопитства тя.

— Шампанско — отвърна Върнън и посегна към звънеца.

— В единайсет часа сутринта ли?

— Наближава обяд.

— Ами, аз... — Тя притисна ръка към високата яка на блузата си. — Щом настоявате...

— О, да, настоявам — усмихна се Върнън.

Тя се казваше Дарла Хенли. Връщаше се в Хюстън, след като бе ходила на гости на леля си, вдовица, която все още управляваше фермата на семейството. Баща ѝ бил началник на пощата в Хюстън. Майка ѝ била починала. Тя пък работела за издателска къща, след като изкарала диплома за секретарка.

— С какво се занимавате в издателската къща?

— Чета и поправям ръкописи... материалите, които ни изпращат писатели.

— Защо не сте омъжена... жена като вас — подхвърли той на втората чаша шампанско.

Тя отпи глътка. По негово настояване се беше преместила на седалката до прозореца, точно срещу него.

— Бях сгодена, но развалих годежа.

— Защо? — поинтересува се Върнън, по-трезвен от когато и да било през живота си.

Дарла Хенли очевидно бе подпийнала. Обясни с леко заваляне:

— Открих навреме, че не си подходяме.

— Така ли? И как го разбрахте?

— Бях сигурна, че не е от мъжете, които ще поръчат шампанско, за да утолят жаждата на една дама в единайсет сутринта.

Върнън избухна в смях и неочаквано му се стори, че няма никакви грижи, чувство, което бе забравил много отдавна. Какво точно означаваха думите ѝ? Че тя се опитва да си хване богат мъж или че си търси елегантен мъж със замах? Надяваше се да открие. Извади тефтерче с визитки. Подаде ѝ една.

— Ще ми позволите ли да ви се обадя, докато съм в Хюстън, мис Хенли?

— За мен ще бъде истинско удоволствие, мистър Толивър — съгласи се тя.

Уж щеше да остане в Хюстън само през уикенда и в неделя да си тръгне, за да се прибере в „Съмърсет“ и да провери как върви брането, но Върнън остана в града цели четири дена. Когато се върна у дома на Хюстън Авеню, Джаклин го посрещна с тих вик на облекчение.

— Върнън, да знаеш колко се притеснихме. Помислихме, че те е сполетяло нещо лошо.

— Трябваше да изпратя телеграма. Извинявай, Джаклин, може ли... може ли да говоря с теб?

Върнън я отведе в библиотеката, за да говорят насаме. Посрещнаха го черни, разтревожени лица — на Ейми, Барнабас, Саси и някои от другите слуги. Баба му беше на горния етаж, а баща му в плантацията. Когато остана сам с мащехата си, Върнън заговори.

— Джаклин, май... влюбих се.

— Аха — кимна тя. — Значи, затова се забави. Коя е тя? Как се запознахте?

С Джаклин се говореше с лекота, приятно. Първоначално Върнън беше настроен леко враждебно срещу брака им. Ала няколко седмици след като тя дойде да живее в дома от детството му, той разбра с какво е привлякла баща му. Очакваше тя да започне да се разпорежда в къщата, да направи грандиозни, коренни промени, да налага вкуса си, новата си власт, но тя не стори нищо подобно. Не просто се сля с обстановката, ами спечели с един замах сърцата на прислугата, одобрението на баба му и възхищението на доведения си син. Внесе спокойствие и приятна атмосфера в дома и въпреки че по петдесет и пет годишното лице на баща му се бяха врязали бръчки от тревоги и мъка, Върнън не помнеше някога да го е виждал толкова щастлив — и дали изобщо го е виждал щастлив.

— Във влака към Хюстън — отвърна той на въпроса на мащехата си. — Джаклин, ти вярваш ли в любовта от пръв поглед?

Тя стисна устни.

— На твоята възраст вярвам във физическо привличане от пръв поглед.

— Защо на моята възраст? Защо не и на твоята? Нали нещо подобно е възникнало, когато сте се запознали с татко? — Върнън бе разбрал от тюхканията на майка си, че е допуснала най-голямата

грешка в живота си, като е изпратила баща му в магазина на Джаклин Частейн. „Нещо е припламнало между него и тази жена и тя се е погрижила пламъкът да не угасва“, винеше я майка му.

— Защото на нашата възраст с баща ти, ние откриваме нещо повече от физическото привличане.

— Как разбираш, че е нещо повече от физическо привличане?

— Това става едва когато опознаеш другия човек.

Върнън прокара пръсти през косата си.

— Не знам дали ще дочакам да опозная Дарла Хенли. Очарован съм от нея, Джаклин. Едва намерих сили да я оставя, за да се кача на влака. Искаше ми се да я пхна в чантата си и да я донеса у дома. Не съм си представял, че е възможно да изпитам подобно нещо към жена, но сега не мога да мисля, не мога да дишам, все ми е в главата.

Майка му го беше предупредила, че Дарла е златотърсачка, но Върнън беше убеден, че греши. Реши да скрие, че е богат, въпреки че бяха пътували в купе първа класа и той бе поръчал френско шампанско, въпреки че беше облечен в безупречен костюм. Отби се у тях на втората вечер от престоя си в Хюстън и вместо да я заведе в елегантния ресторант над „Таунсмен“, елитния клуб за джентълмени, в който членуваха и двамата с баща му, той я покани в скромно заведение. Беше с небрежни дрехи, които държеше в дома на майка си, за да има с какво да се преоблече, докато е в къщата ѝ. Взе и прибра Дарла в тясната къща на баща ѝ с такси. Дори да бе изненадана или разочарована от мъжа, който се появи на прага ѝ вместо богаташа, в чието купе пътува, тя не се издаде с нищо. Беше очарована, че е удържал на обещанието си да ѝ се обади. Във влака Върнън умело избягваше въпросите за себе си, а тя бе твърде възпитана, за да го попита с какво се занимава. По-късно сам ѝ каза, че работи заедно с баща си в памукова плантация в източен Тексас.

— Много трудна работа — бе отбелязала Дарла. — Леля ми добре го знае.

След като разказа всички тези подробности на мащехата си, Върнън продължи:

— Мислиш ли, че тя ще се обиди, когато разбере, че съм богат?

— Питаш ме дали ще си помисли, че си облякъл обикновени дрехи и си я водил в евтини ресторанти, защото според теб това е подходящо за жена с нейния произход?

— Веднага разбра какво искам да кажа, Джаклин — потвърди Върнън. — Да, точно това питах.

— Бъди честен с нея, Върнън. Обясни ѝ, че не си се ръководел от социалното ѝ положение, и изложи причината, поради която си бил притеснен. Дай ѝ право на избор да се разсърди или да разбере желанието ти да изясниш на какво се дължи интересът ѝ.

— Въпреки това — каза гузно Върнън — постъпих гадно.

— Така е — съгласи се Джаклин. — Има и други начини да разбереш какви са истинските чувства на даден човек, освен да скриеш истинското си положение.

— Ще го запомня, Джаклин. Благодаря ти — прегърна я той.

Следващата събота Върнън отново бе на прага на Дарла, след като изпрати писмо, в което я уведомяваше, че ще я посети. Беше решил да изчака още малко, преди да ѝ разкрие истината. Обществено положение. Колко много мразеше израза. Напомняше му за майка му. За да не дели ограниченото време, с което разполагаше с нея, той си взе, макар и разкъсван от чувство за вина, стая в хотел близо до дома на семейство Хенли. Рано сутринта дръпна въженцето на звънеца.

— Подранил ли съм? — попита, когато Дарла отвори, и сърцето му препусна развълнувано.

— Очаквах те по-рано — усмихна се тя. — Чакам те от сутринта.

Беше приготвила кошница за пикник и го заведе в очарователен малък парк наблизо. Есента беше прекрасна за разходки. Така нямало нужда да харчат пари за такси, обясни тя. Намериха си място под едно дърво и разпънаха одеялото. След като хапнаха сандвичи и торта, Върнън отпусна глава в скута ѝ, тя извади книга.

— Много обичам да чета поезия. Имаш ли нещо против? — попита и му показа тънко томче със стихотворения на Хенри Уадсуърт Лонгфелоу.

— Много обичам да слушам поезия — излъга Върнън. — Почети ми.

Тя го галеше по косата, по слепоочията, по челото, докато четеше на глас, а знойният ѝ тембър се носеше като музика от небесата, отвъд времето и пространството. Той се разтопи от мекотата на бедрата ѝ под главата си. От топлата плът го делиха единствено полата и фустата. Никога не се бе радвал на по-приятен следобед.

— Ходиш ли на църква в неделя? — попита с надеждата тя да не ходи, за да може да прекара с нея още няколко часа на следващия ден, преди да се качи на влака за Хаубъткър.

— Понякога — отвърна тя. — Татко не ходи често.

Застанаха пред вратата на къщата ѝ. Фенерът на верандата беше запален. Бяха вечеряли в едно кафене наблизо.

— А утре ще ходиш ли? — попита той.

— Не, надявах се да дойдеш да закусиш с мен и татко.

— С удоволствие — прие Върнън и протегна ръка, за да намали пламъка на фенера и да ги обгърне полумрак, едва разсейван от есенната луна. — Бих искал да те целуна — призна той.

В отговор тя затрепка скромно с клепки.

— Ами... щом настояваш.

— Настоявам, и то много.

Той наведе глава и потъна в кехлибарените очи, преди да се затворят, а тя се отдаде на устните му със страст, която би го накарала да помисли, че е лесно момиче, ако не бе убеден, че изпитва към него същото, което и той към нея. Двамата бяха създадени един за друг. Върнън добре помнеше думите на баща си.

— Сине, няма по-суха пустиня от брак без любов. Ожени се по любов или изобщо не се жени.

— Дори заради „Съмърсет“ ли? — бе попитал той.

— Дори заради „Съмърсет“.

Върнън помнеше как изглеждат полята на „Съмърсет“ след сух сезон. Дъждът бе валил през нощта, бе напоил сухата почва, бе изпълнил пукнатините между редовете с памук с жизнени сили, които бяха достигнали корените им. Те също бяха вкусили сладостта, утолила жаждата им. В този момент Върнън усети същото.

Щеше обаче да се вслуша в съвета на Джаклин. Разбираш каква е жената едва след като я опознаеш. Нямаше да допусне грешката на баща си. Устните им се разделиха, но тялото ѝ продължаваше да се притиска към неговото и Върнън се вгледа в кехлибарените очи и каза думите, които се надяваше да изрича до края на живота си.

— До сутринта.

— Ще те чакам.

На следващата сутрин Дарла помахна на Върнън, докато той се отдалечаваше в таксито. Баща ѝ пристъпи зад нея.

— Кога ще му кажеш, че знаеш кой е? — попита той.

— Когато той ми каже — отвърна Дарла. — А това ще стане съвсем скоро.

Когато го видя във влака, стори й се познат. Гъстата черна коса, стряскащо зелените очи, трапчинката на брадичката, красивото лице, което се запомняше, разбудиха същите чувства, които изпита, когато видя снимката му в статията, оставена на бюрото на редактора. Фирмата, в която работеше, предлагаше и услуги на различни вестници. Тя нарочно премълча тази информация, когато обясни на Върнън с какво точно се занимава. След като се запознаха, тя разпита шефа си за Върнън Толивър.

Оказа се, че той добре познава името на семейството. Каза й, че Толивър са „стари тексасци“ — с много пари, известни личности в своя край на щата, — и насочи Дарла към стари броеве на вестници, в които можеше да открие информация за семейството от дните на Републиката чак до съвременieto. В края на седмицата и след втората среща с Върнън Толивър тя бе добре запозната с историята на семейството от Хаубъткър, Тексас.

Дарла съвсем не се обиди, когато Върнън скри, че е известен и богат. Според нея това бе много умен ход. Той наистина не я познаваше, но нямаше причини да се притеснява. Тя не искаше парите му. Единственото й желание беше да стане негова съпруга и да се грижи за него до края на живота си. Той имаше нужда от нея и тя бе готова да го дари с много щастие. Щеше да му роди много деца — момчета, поне така се надяваше. Не вярваше, че е създадена за майка на момичета. Те бяха фалшиви създания, а и знаеше, че няма да е щастлива, ако се налага да дели обичта на съпруга си с друга жена, дори дъщеря. Когато Върнън се увереше в нейната любов, той щеше да й каже истината. Дотогава Дарла щеше да се остави в ръцете на времето и природата, на собствените си инстинкти, които да я водят напред.

„Декември 1893

Вече година звънят камбаните — три в камбанарията на методистката църква на Хаубъткър. Църквата твърди, че ѝ принадлежат, но всъщност те са на общността, известяват гражданите за часа, предупреждават ги за пожар, наводнение и криминални деяния. Миналата година бяха заловени банкови обирджии, когато един касиер успя да се измъкне и би камбаните, изкара хората на улицата, включително и шерифа, и престъпниците попаднаха право в ръцете на полицията.

През пролетта камбаните оповестиха браковете на три двойки. Трима от синовете на третото поколение от основателите на Хаубъткър изрекоха брачните си клетви: Джереми III през април, Ейбъл през май и Върнън през юни. Щях да съм с все същата рокля и за трите събития, ако Типи не ми беше изпратила тоалети и за трите.

«Виж, Джесика — скара ми се тя с писмо, пъхнато в пакета, изпратен от просторния ѝ офис на Бродуей в Ню Йорк Сити. — Искам да видя снимки, на които си с различна рокля на всяка от сватбите. Като те знам, ще измъкнеш нещо старо от гардероба и ще го облечеш и на трите сватби. Момчетата трябва да се гордеят с теб.»

Като че ли някой ще забележи какво е облякла старата, сломена баба от страна на младоженеца. Почувствах се много горда, когато Ейбъл и Джереми III ме поканиха да седна до семействата им по време на церемониите, тъй като съм последният матриарх на клановете. Бес Дюмонт вече я няма. Открих тялото ѝ в градината, когато отидох да пия кафе с нея и Джереми. Тримата се срещаме всеки вторник сутринта в един от задните дворове, навик, който ни остана, откакто се върнахме от околосветското пътешествие. Пристигнах малко по-рано и ми казаха, че Бес бере цветя за подноса с

кафе. Много ѝ беше приятно да има някаква украса край френските сладкиши, които Джереми похапваше с апетит. Открих любимата си приятелка отпусната до кошница божури и кученца. Лицето ѝ бе обърнато настрани, очите отворени, сякаш ненадейно бе обзета от желание да притисне ухо към земята. Една пеперуда трепкаше с крилца на рамото ѝ, опечалена от смъртта на дамата, която ѝ бе осигурила прекрасната градина.

И така, камбаните биха и за Бес.

Скоро след това Арман отиде да прибере тялото на брат си Филип, убит по време на престрелка с група, нарекли се Дивите, банда жестоки престъпници, водени от някои си Бил Дулип. Филип все още работеше в детективска агенция «Пинкъртън» и бе повикан в Оклахома, за да помогне на силите на реда да се справят с бандата, която тероризираше щата. Цитирам какво каза Арман на погребението на Филип: «Радвам се, че ангелите прибраха мама, преди да ѝ се наложи да погребее сина, за когото бе убедена, че ще загине от оръжието, с което живееше».

Тази година отне и живота на старата ми богиня на отмъщението, Стефани Дейвис. Лоримър почина преди няколко години — «от разбито сърце, когато бе принуден да раздели реколтата от собствената си земя, продадена на северняк», поне така каза Стефани и всички се съгласихме, със сигурност онези от нас, които бяха дошли с кервана от Уилоу Гроув. Стефани почина в дома за стари хора, създаден за непрекъснато нарастващия брой вдовици, останали безпарични след войната, към които Стефани определено принадлежеше. Държаха го сестрите на милосърдието, а аз работех там като доброволка по веднъж в седмицата, за да дам утеха, поне доколкото можех. Известно време напомнях на Стефани какво беше изгубила и тя ми обръщаше гръб всеки път, когато ме видеше, но постепенно горчивината ѝ се стопи, когато разбра, че съм сред малцината, които помнеха сина ѝ Джейк и «какво беше едно време». Прекарвахме дълги часове в спомени за

Джейк и Джошуа, за времето ни в Ню Орлиънс, за годините на борба и трудности в Тексас.

Стефани ми остави подарък — кутия със спомени, която може би нямаше да отворя, ако не беше тя. Тя ме вдъхнови да подредя материалите за историята на семействата, създали Хаубъткър. На седемдесет и шест съм и не мога да си позволя да се бавя. Очаквах историята, събрана от Присила, да ми помогне, но за изненада на двама ни с Томас, тя взе материалите си след развода. Томас бе убеден, че бившата му съпруга ще организира специална церемония, за да изгори написаното.

И така, камбаните биеха за бракове и погребения, за раждания и смърт през цялата 1893 година. Звънът им носи както добри, така и лоши вести, също като годините. Едно от хубавите неща е, че синът и внукът ми са щастливо женени. Съпругите им, изглежда, са съвършеният избор. Джаклин Частейн е истинска благословия за всички нас; Дарла пък единствено за Върнън. Ако Дарла постигне своето, тя ще изолира съпруга си от семейството му, ще го запази единствено за себе си, защото е властна жена, която има нужда от цялото внимание на половинката си. Много добре знае, че Върнън няма да позволи подобно нещо, затова обръща специално внимание на баща му и Джаклин, също и на мен, на семейства Уоруик и Дюмонт, които внукът ми възприема като свои роднини.

Дарла Хенли е умна и изобретателна жена. Върнън не беше на себе си от радост, когато тя се съгласи да живеят отделно от нас на Хюстън Авеню. Беше сигурен, че тъй като Дарла е от по-скромно семейство, ще предпочете да дойде в къщата, но тя го увери, че стига да са заедно, няма никакво значение къде живеят. Джаклин избягва да я съветва, но и тя, както и аз, разбираме, че Дарла няма желание да дели Върнън с останалите членове на семейството, особено с жените.

Че кой може да я вини? Три жени в една къща, едната хитра и изобретателна, биха стъжнили живота на всеки мъж. Истината е, че двете с Джаклин изпитахме

облекчение, когато младоженците предпочетоха да наемат къща в Хаубъткър, един от имотите на Арман Дюмонт, докато не решат кога и къде да построят свой дом.

Лошата новина е, че в края на годината страната е обхваната от паника. Белите така и не са научили уроците на историята. Алчността не им позволява да се поучат от грешките си, за да не ги повтарят. Причината за паниката от 1893 година е същата каквато и за икономическата криза през 1873. Свърхстроеж на железници, прекалено много сгради, фабрики и пристанища, прекомерно използване на мини, твърде много насаждения — всичко купено на кредит с голото обещание за зашеметяваща възвръщаемост. Това срина финансовите пазари и у нас, и в чужбина. Както можеше да се очаква, «Съмърсет» беше засегната.

Трябва да благодаря на финансовия усет и познанията на Джереми Уоруик, който на осемдесет и седем все още има най-острия ум в света на бизнеса и разбира добре човешката алчност. Той предупреди Томас за неестественото разрастване и прекомерните спекулации във всяка индустрия и го посъветва да продаде акциите и облигациите си преди неизбежния крах. Благодарение на Джереми Томас направи необходимото и сега има пари, с които да покрие разходите на «Съмърсет».

Това съвсем не означава, че имаме много за харчене. «Съмърсет» се сблъсква с много предизвикателства. Националните и международните пазари на памук в момента са наводнени заради прекалено бързото увеличаване на продукцията, благодарение на железниците, механизацията, подобрението на реколтата и фермерската техника. Египет и Индия са конкуренция в производството на памук, а хоботникът ще бъде огромен проблем в бъдеще.

Вече съм част от онези, които полудяха по новия начин на придвижване, наречен велосипед. Достатъчно бе да спомена за този интерес пред Типи и тя веднага ми изпрати два костюма специално за колоездене. Полата е разрязана, така че да прилича на чифт широки дамски

гащи, и имам чувството, че краката ми са натъпкани в тикви, но моделът е специално създаден за онези, които обичат да въртят педалите.

Един ден миналата есен отидох с велосипеда си до «Съмърсет» и снежнобелите поля, ширнали се чак до вечността, ме оставиха без дъх. Вятърът прошумя сред клоните на боровете и ми се стори, че усещам ръката на Сайлъс да гали лицето ми. Почувствах прилив на гордост, докато наблюдавах плодовете от труда на съпруга си, сина си и внука си. Аз, която никога не се моля, поисках от Господ да запази тази земя за семейство Толивър поколения наред. Каквото и проклятие да е надвиснало над нас, жертвите, направени за да се създаде «Съмърсет», са си стрували.

С тези думи приключвам последния си дневник. Писалката ми в бъдеще ще се заеме с написването на «Пепел от рози».

Томас трепна, когато прочете името на подателя. Присила Удуърд Толивър. Писмото беше адресирано до него, не до Върнън. Беше се прибрал след тежък ден и както бе изморен, не му трябваше нов повод за яд. Какво ли искаше Присила? Още пари ли?

Отнесе плика в кабинета си, за да си налее чаша скоч с вода, преди да го отвори. По дяволите, хората, които си мислиш, че познаваш, умело те заблуждават и разочароват. Днес бе ходил при съседите си плантатори, за да им представи препоръчителния план на американския департамент по селско стопанство за намаляване щетите, нанесени от хоботника. За да се контролира броят на вредителите, трябваше да изгорят памуковите стебла незабавно след прибирането на реколтата и да разорат дълбоко земята, за да не позволят на бръмбара да презимува, но успехът зависеше от усилията на цялата общност. Хоботникът можеше да се пренесе в съседната плантация, така че, ако искаха планът да има успех и реколтата да бъде защитена, всеки фермер трябваше да предприеме мерките по едно и също време.

Томас остана шокиран от нежеланието на съседите си да участват. Джейкъб Ледбетър, собственик на „Феър Ейкърс“, плантацията между „Съмърсет“ и парцела на Толивър покрай река Сабин, се възмути.

— Всички пожари по едно и също време ще бъдат опасни за домовете и добитъка ни, ако вятърът задуха в нежеланата посока.

Джейкъб беше прав, но какъв друг избор имаха, ако догодина останат без реколта.

Другият му съсед, Карл Лонг, северняк от Минесота, който след войната на практика бе откраднал плантацията от дългогодишния приятел на семейство Толивър Пол Уилсън, дори се опита да го изнудва. Томас отпи огнена глътка скоч, за да отмие киселия вкус от предложението на Карл.

— Слушай сега, Томас. Купи плантацията ми и ако искаш, изгори всичко, все ми е тая. В проливен случай няма да се разберем. Не разполагам с достатъчно хора за онова, което предлагаш.

Томас гореше от желание да купи земята на Лонг, а също и „Феър Ейкърс“, но нито плантациите се продаваха, нито той имаше пари, за

да ги купи. Беше обърнал гръб и на двамата. Майната му на Карл Лонг, но се налагаше да запази добри отношения с Джейкъб Ледбетър, ако решеше да гори полята на „Съмърсет“. Откакто се бяха заселили, семейство Ледбетър бяха позволявали на семейство Толивър да минават през имота им, за да отидат в парцела, който имаха на река Сабин. Там се намираха докът и фабриката за почистване на памук. Джейкъб можеше да затвори пътя, ако съседът му решеше да запази плантацията си за сметка на неговата.

Нямаше по-дървени глави от фермерските. Томас помнеше как преди войната баща му ги молеше, обясняваше, заплашваше ги с отцепването, но нито един собственик на земя не го послуша. Сега също не слушаха, макар да знаеха какъв ще бъде резултатът. Плантааторите бяха заровили глави в пясъка, сякаш не разбираха, че прехраната им е по-застрашена от мексиканския хоботник, отколкото от съюзническата армия. И отново, вероятно напразно, единственият път за семейство Толивър бе да се обърнат към тексаското законодателство, което да определи дати за изгаряне на памуковите стебла и царевичака.

Томас разкъса плика и извади една-единствена страница. В къщата цареше тишина. Същия следобед Джаклин и майка му бяха на сбирка на читателския клуб и оставаха за чай.

„Томас — пишеше Присила, — трябва да те видя час по-скоро. Много е важно. Може ли да те очаквам в неделя? Наистина е важно. Моля те, отговори ми с телеграма. Трябва да дойдеш, Томас. Времето е от съществено значение. Очаквам те.“

Томас сгъна замислено писмото. Неделя. След три дена. Не беше виждал Присила, откакто я настани в Хюстън преди осем години. Макар да бе поканена, тя не дойде на сватбата на сина си. Томас никога не питаше за нея, а пък Върнън никога не казваше нищо. Двамата с Дарла редовно ходеха в Хюстън, за да посетят майка му и баща ѝ. Колкото и да беше странно, Присила и Барни Хенли се бяха сприятелили и вечер играеха карти. Върнън и съпругата му прекарваха приятно в Хюстън и не се оплакваха, че се налага да пътуват дотам.

Джаклин щеше да го накара да отиде. Никога нямаше да го каже направо, но според нея той бе длъжен да откликне на молбата на Присила. Отчасти и той беше виновен за разпадането на брака им, а бившата му съпруга не бе поискала абсолютно нищо през изминалите осем години. Съобразяваше се с условията на развода и незабелязано бе изчезнала от живота му.

Томас бе завладян от лошо предчувствие. Какво ли искаше Присила от него? Защо се беше разбързала толкова? Той изпитваше ужас от срещата с нея. Беше сигурен, че времето не е било благосклонно към нея, и се чувстваше виновен за тежката му ръка. Въпреки това не би заменил изминалите осем години, в които бе отдал обичта си на Джаклин, дори за най-чистата съвест на света. Обикваше съпругата си все повече и повече и на петдесет и девет съжеляваше единствено, че годините, които му оставаха с нея, бързо намаляват.

Звънна за слуга. Отзова се Саси и момичето му напомни колко бързо бяха отлетели годините и колко бързо продължаваха да летят. Саси вече беше на деветнайсет, сгодена и следващата година щеше да се жени. Та нали довчера щъкаше около майка си Ейми, тогава в началото на двайсетте.

— Саси, когато жена ми се върне, би ли я уведомила, че отивам до телеграфа — каза Томас.

Присила беше облечена в най-красивите си дрехи, но вече доста старомодни. Томас не обръщаше особено внимание на дамската мода, но дори той знаеше, че твърдите обръчи на полите са заменени с плисета, благодарение на мислещи жени като Типи. Присила го посрещна със студена усмивка и още по-студена ръка. Не изглеждаше добре и беше свалила килограмите, които Върнън бе споменал, че е натрупала.

— Чаша чай, Томас? — предложи тя и седна в мрачната си дневна на масата, подредена за следобеден чай, като го покани с жест.

— Не, благодаря.

— Тогава скоч с вода? — посочи Присила към шкафа, също както едно време, когато той се прибираще и си наливаше чашка преди вечеря.

Фамилиарният жест докосна позабравена струна.

— Ще си наляя — съгласи се той.

Настани се в малката стая с кристална чаша в ръка, а тя с чашка от костен порцелан.

— Защо настоя да ме видиш, Присила? Смятам да се кача на късния влак за Хаубъткър.

Устните ѝ потрепераха.

— Не съм и очаквала да останеш, Томас, само да дойдеш.

— Ето ме. Казвай какво искаш.

Тя се пресегна назад към библиотеката и извади кожено томче, твърде тежко за ръката ѝ.

— Вземи — подаде му го тя. — Подарък за Върнън... подарък преди края.

Томас го пое и погледна златните букви. „Семейство Толивър: Семейна история от 1836 г.“ Стрелна я изненадано с поглед.

— Значи си я написала?

— Така времето ми мина по-бързо. Дано Върнън я запази, поне от приличие. Искам да знае откъде са корените му. Заглавието не е точно. Историческите факти стигат до самото начало на семейства Толивър и Уиндъм в Англия.

— Как успя да завършиш материала? Откъде намери всичко това?

— Освен от дневниците на майка ти ли?

Томас усети как лицето му пламва. Тя не бе подхвърлила забележката злобно.

— Не питах това, Присила — уточни той.

— Знам — отвърна тя по-меко. — Използвах историческия и генеалогичния регистър на Ню Ингленд. Там работят генеалози, които се свързват с различни източници тук и в чужбина за сведения и документи от различни места, като църковни регистри, архиви и надгробни камъни. Фотографиите са събрани от вестници и от албумите на семейства Дюмонт и Уоруик, които бяха така любезни да се разделят с тях, и разбира се, от майка ти.

— Тя ще остане силно впечатлена — каза Томас с дрезгав глас. Книгата бе умело съчетание от семейна генеалогия, карти, рисунки, анекдоти, история и факти, красиво подвързана. Сигурно са ѝ били необходими няколко години, докато събере материалите и ги подреди.

Той прокара с възхищение ръка по корицата. — Навярно си вложила всичките си пари.

Тя махна с ръка към стаята, която беше придобила износен вид с годините.

— Парите са без значение. Както сам виждаш, не харча много. В родословното дърво е оставено място за допълнения. Скоро ще се добави и ново име към дървото на семейство Толивър.

— Да — прочисти гърло Томас. — Дарла ще ражда следващия месец.

— Джереми III и Ейбъл също ще стават горди бащи, нали така?

— И те. Ако децата са синове, бащите се надяват момчетата да създадат същото здраво приятелство, с което са израснали те.

Присила се замисли. Томас разбра, че си припомня дните, когато бе свидетелка на специалното приятелство, което синът ѝ имаше с потомците на тези семейства.

— Върнън, Джереми III и Ейбъл имаха невероятна връзка — съгласи се тя. — Дано и следващото поколение момчета бъдат благословени.

— Заради книгата ли ме накара да дойда, Присила? Ако е така, благодаря ти. Ще се отнасям към нея с огромно внимание. Сега трябва да вървя.

Той отмести стола си назад, но тя вдигна ръка, за да го спре.

— Има и още нещо, Томас. Повиках те главно, защото искам да ти кажа нещо.

Правилно беше заподозрял, че ще има и още.

— Казвай.

— Става въпрос за Реджайна, дъщеря ти.

Сърцето му се сви.

— Реджайна ли?

— Дъщеря ти, Томас — повтори Присила.

Томас се изправи толкова рязко, че бутна чайника и по бялата покривка се посипаха капки и чаени листенца.

— Не желая да обсъждам Реджайна с теб, Присила. Трябва да вървя. Не ме изпращай.

— Ще си тръгнеш, преди да призная, че те излъгах кой е баща ѝ ли?

Томас бе взел книгата и се намираше почти до вратата. Застина на място и се обърна бавно.

— Излъгала ли си ме?

— Нямаше да го направя, ако знаех, че ще се разведеш с мен, че дори ще се замислиш над подобен ход — дори не ми е минавало през ума. Хората от твоята среда не се развеждат.

Томас не помръдваше.

— Не беше никакъв ход, Присила. Беше напълно разбираема постъпка за извършеното от теб прелюбодеяние.

Тя стана от масата. Томас забеляза, че е доста неустойчива. Кожата под все още ясните ѝ сини очи беше потъмняла. Болна ли беше, запита се той, или това бе просто резултат от отшелническия ѝ начин на живот, който личеше по спуснатите транспаранти, мириса на застояло и впечатлението, че слънчева светлина и хора рядко влизат в къщата.

— Исках да те нараня, при това много — каза Присила, използва масата за опора и я заобиколи. — Знаех, че единственият начин да докосна студеното ти сърце, беше Реджайна.

Томас стисна зъби.

— Не знам каква игра играеш, но няма да участвам. Честно казано, пет пари не давам дали си спала с Дънкан. Няма никакво значение кой е бащата на Реджайна. Тя ми беше дъщеря във всеки смисъл на думата, дори да не е била моя плът и кръв.

— Кой лъже сега? — натякна Присила. Смесица от задоволство и молба заблестя в очите ѝ. — Много добре знаеш, че се мяташ насън, че плачеш нощем от отчаяние, че дъщерята, която обичаше,

боготвореше, е била от друг мъж. През деня споменът за нея е помрачен от мисълта, че кръвта на съюзнически офицер, на враг, срещу когото си се сражавал, на янки, тече във вените ѝ — че дъщерята, на която приписваше най-хубавите черти на семейството си, не е нито Толивър, нито Уиндъм.

Томас преглътна с усилие, неспособен да прикрие болката. Да, години след смъртта на Реджайна, дори сега, образът на дъщеря му бе помрачен от мъката заради смъртта ѝ и въпроса дали любимото му дете е било от друг баща.

— Щом така ти изнася, Присила, значи има значение — каза Томас, — и можеш да бъдеш доволна, че да, нарани ме по време, когато мислех, че не съм в състояние да изпитам по-дълбока болка. — Той отвори вратата.

— Затова те повиках. Томас, за да ти кажа истината. Трябва да повярваш — провикна се Присила напрегнато, когато той излезе в коридора.

Томас взе шапката си от закачалката.

— Защо да ти вярвам? — попита.

— Защото умирам и искам да оправя нещата.

Той спря и се обърна, за да я погледне.

— Лъжеш ли ме, Присила?

— Много скоро ще разбереш — отвърна подигравателно тя и отметна назад глава. — Томас, твърде слаба съм, за да споря с теб. Ако искаш ми вярвай, ако не искаш, недей. Спала съм с Андрю Дънкан три пъти, но не тогава забременях, така че Реджайна може да е единствено и само твоя дъщеря.

Томас се върна обратно в хола, за да погледне по-внимателно бившата си съпруга и да прецени дали тя лъже, или казва истината. Трудно бе да се определи при Присила, но нямаше съмнение, че е болна. Забеляза колко е бледа кожата ѝ, колко са хлътнали очите и бузите ѝ. Стана му жал за нея, но не можеше да позволи на съжалението да го накара да забрави на какви подлости е способна.

— Откъде да знам, че не ми казваш думите, които искам да чуя? Че това... така наречено признание не е начин да замажеш онова, което ти се иска да не си изричала.

Присила затвори уморено очи.

— Мисли каквото искаш. Казах каквото имаше да казвам. Ако искаш, вярвай. Какво ме интересува, че ще се чудиш така ли е или не, до края на живота си? Нали си имаш Джаклин — изсъска Присила, — тя ще те утеши. — Бавно и внимателно тя посегна към звънеца за прислугата, след това се строполи на един стол, обгърната от облак коприна. — Сега, ако обичаш, тръгвай си, защото трябва да взема обезболяващи. Момичето следи да взема колкото трябва.

Стиснал книгата под мишница, с шапка в ръка, Томас не знаеше какво да мисли. Да ѝ повярва ли? Прииска му се да беше по-убедителна. Наистина ли умираше... майката на сина му?

— Присила, аз... истината ли казваш... за всичко?

— Казах ти онова, което беше дошъл да чуеш, Томас. Не ти дължа нищо повече. Какво ще правиш с наученото си е твоя работа. Сега вълн.

— Жалко, че животът ти приключва по този начин...

Присила махна пренебрежително с ръка на този израз на съчувствие.

— Съжалявам единствено, че не се омъжих за човек, който щеше да ме цени като майор Андрю Дънкан.

— И аз съжалявам за същото, Присила — отвърна Томас.

— Поне бях добра майка и родих три прекрасни деца.

— Така беше, Присила. Никой не може да те вини за това.

— Изпрати ми Върнън. Кажи му да дойде час по-скоро и без жена си. Тя ще го направи най-щастливия съпруг на света, но всички останали в живота му трябва да се пазят.

— Същото каза и мама.

Присила се усмихна немошно.

— Пустата му Джесика. Нищо не изпуска.

Влезе прислужница с поднос лекарства и се отправи към господарката, отпусната безжизнено на стол до прозореца. Остави подноса на масата и дръпна завесите още по-плътно, за да не влиза следобедното слънце, така че холът потъна в още по-гъст мрак. Присила беше затворила очи и сякаш бе забравила, че Томас е при нея. Докато прислужницата отвиваше капачето на шишенцето, той пристъпи към стола и стисна ръката ѝ. Тя не откликна. Томас се обърна и понечи да излезе, но Присила заговори, без да отвори очи.

— Има само един начин да си сигурен, че Реджайна е твоя дъщеря, Томас.

Той спря на място.

— Какъв начин? — попита.

— Прочети историята — отвърна Присила и отвори широко уста, за да лапне пълната лъжица приспивателно.

Томас се прибра вечерта. Бяха му оставили топла вечеря, той я отказа и след като прегърна Джаклин дълго и с благодарност, се качи в апартамента на майка си с историята на Присила за семейство Толивър. Докато беше в купето първа класа на път към вкъщи, образи от миналото се мяркаха заедно със светлините на къщи в далечината, които прелитаха покрай прозореца на влака. Спомни си как Присила му се оплакваше, че майка му обича повече синовете им, отколкото дъщеря им. Тогава ѝ каза, че говори глупости. Майка му обичаше еднакво всичките си внуци. Просто бе свикнала с отглеждането на момчета и с тях се чувстваше по-спокойна. Нали беше прекалено зает, така и не бе обърнал внимание, че майка му се държи по-студено с Реджайна. Бе забелязал единствено как дребното лице на момичето, обсипано с лунички грейваше и как тя протягаше ръце винаги, когато видеше баба си. Различни моменти от миналото на семейството изплуваха като доказателство за загрижеността на Присила и той се упрекна, че е бил сляп глупак, след като досега не бе видял истината. Трябваше да обърне внимание, когато Присила призна, че е прочела дневниците на майка му, за да разбере дали тя се е досетила за връзката ѝ с майора.

Разтърси го студена тръпка, когато осъзна, че майка му е подозирала още от раждането на Реджайна вероятността внучката ѝ да е дете на Андрю Дънкан. Подозирала е, защото не е знаела със сигурност. Томас бе живял години наред, без да се усъмни кой е бащата на дъщеря му, и тази мисъл го прогаряше като куршум, който никой не можеше да извади. Беше се примирил, но вече не можеше да живее с разяждащата болка. Трябваше да разбере какво знае майка му. Искаше му се да повярва на Присила — отчаяно копнееше да ѝ повярва, — но това бе невъзможно, освен ако майка му не дадеше някакво доказателство, че дъщеря му е негово дете. Както Присила бе казала, майка му не пропускаше нищо.

Джесика отвори на почукването му по нощница, въпреки че все още не си беше легнала, а пиеше вечерната си чаша горещ шоколад. Изненада се, когато го видя.

— Кажи, сине. Какво има?

— Мамо, трябва да говоря с теб.

— С удоволствие ще те изслушам.

Томас така и не разкри пред никого за признанието на Присила в прелюбодеяние, нито уверението ѝ, че той не е баща на Реджайна. В продължение на осем години бе носил сам товара на разкритията ѝ, но вече нямаше сили да понася болката сам.

— Още от самото начало си знаела за връзката ѝ с Дънкан, нали, мамо? — започна Томас, след като ѝ обясни причината за развода си и сподели как Присила го е уверила, че го е излъгала.

— И се питаш защо не съм ти казала? — попита Джесика. — Щеше ли да излезе нещо добро, ако ти бях казала, сине? Пък и аз само подозирах, като долавях привличането между тях. Не знаех нищо със сигурност.

— Но се отнасяше към Реджайна сякаш бе сигурна.

По бузите на майка му изби лека руменина и тя издаде срама ѝ.

— Така е и се надявам да ми простиш онова, което аз самата не мога да си простя. Навремето бях точно толкова сигурна, че Андрю Дънкан е баща на Реджайна, колкото сега съм сигурна, че не е бил.

— Защо? Какво доказателство промени нещата?

Джесика остави историята на семейство Толивър, която по-рано беше прегледала на малка масичка. Томас реши, че го прави нарочно, за да събере мислите си. Майка му никога не говореше по сериозни въпроси, без първо да ги обмисли.

— Няма значение как съм разбрала — каза тя и му отправи тъжна усмивка. — Интуицията на баба може би, но Присила ти е дала всички доказателства, от които се нуждаеш. Можеш да си спокоен.

— Да не би да казваш, че мога да ѝ вярвам?

— О, да, сине. Присила ти е казала истината.

— Откъде знаеш?

— В подобни случаи, миличък, трябва да съдиш за истината по онова, което знаеш за човека. Присила те мразеше така, както единствено отритната жена може да мрази. Ако Андрю Дънкан беше баща на Реджайна, защо ѝ е да вади трънчето на съмнението ти? Не че сега се е загрижила за болката ти, интересува я безсмъртната ѝ душа. Ти представяш ли си да умре, докато подобна лъжа тежи на съвестта ѝ? Можеш ли да си представиш, че Присила притежава подобен кураж? Сигурна съм, че тя се надява да не повярваш и да си нещастен до края на живота си. Същевременно си е измила ръцете пред

Създателя, а това е най-важното за нея. Повярвай й, сине, и с радост се връщай към спомените си като баща.

Томас се замисли над думите на майка си. Никога нямаше да получи истинско доказателство, че дъщерята, погребана до сина му, е била кръв от неговата кръв, плът от неговата плът, но знаеше какво представлява Присила и бе склонен да повярва на логиката на живата легенда, седнала срещу него. Майка му никога не беше го лъгала или подвеждала. Щом тя бе убедена, че Реджайна е негово дете, това беше достатъчно. Почувства се освободен, също като човек, който поема дълбоко въздух, след като е бил жив сред пламъците. Доплака му се, когато се наведе, за да целуне бузата на жената, дарила го с живот. Разбира се, че й прощаваше. Тя бе страдала заради съмненията си кой е баща на Реджайна по-дълго от него и трябваше да изживее живота си, като съжaliaва, че е лишила от обичта си най-добрата от цялото семейство Толивър. Избърса сълзата, която се стече по бузата й.

— Благодаря ти, мамо. Наспи се. Аз поне ще спя добре.

— Защо бързаш толкова, сине? Къде си тръгнал толкова късно?

Томас взе книгата.

— Да се видя с Върнън. Трябва да му кажа, че майка му умира.

Джесика слушаше как се отдалечават стъпките на Томас и й се стори, че не са толкова тежки, въпреки че мисията, която му предстоеше, бе тъжна. Колко благодарна бе, че живя достатъчно дълго, за да освободи сина си от болката, за която не подозираше, че го мъчи. Беше благодарна за вдъхновението, което й даде възможност да подкрепи доказателството за бащинството на внучката си с характера на Присила. Томас й повярва и сега майка му нямаше повече да се страхува от разговора, който можеха да проведат, ако той бе настоявал да чуе истината такава, каквато тя вярваше, че е.

„Отдавна знаех, че Реджайна ти е дъщеря, Томас. Типи ми каза, че някой ден ще разбере със сигурност дали е твоя плът и кръв.“

„Така ли? Ами ти как разбра?“

„Защото Реджайна умря, сине. Ако беше дъщеря на друг мъж, щеше да оживее.“

Тя, разбира се, никога нямаше да проведе подобен разговор с Томас. Като майка, никога нямаше да вдъхне нов живот на чувството за

вина у сина си. Благодарение на Присила го убеди, като изложи фактите логично, единствения език, който Томас разбираше.

Присила го беше насочила в правилната посока, когато му бе казала да прочете историята на семейство Толивър. Доказателството, което той търсеше, беше пред него, в родословното дърво, но Томас никога нямаше да го види. Синът ѝ не вярваше в проклятието, докато Присила вярваше.

Преди осем години, вечерта, когато докараха тялото на Реджайна у дома за погребението, Върнън влезе в стаята ѝ с подпухнали очи, покосен от скръб заради смъртта на сестра си, убеден, че с брака на родителите му е свършено. За какво проклятие бълнуваше майка му, бе попитал той. Навремето беше на двайсет и две, забележително красив, ала мъката го бе превърнала в малкото момче, свикнало да се настанява в скута на баба си, когато дойде време за „нещо сладичко“, както се изразяваше Ейми.

Джесика му беше разказала за проклятието, докато наблюдаваше колко скептично приема той думите ѝ.

Когато приключи разказа си, Върнън обобщил:

— Чакай да видим дали съм разбрал, бабо. Въпросното... проклятие върху „Съмърсет“ е започнало, когато дядо се е оженил за теб, а не за жената, с която е щял да се венчае, и в резултат на това синът му умрял, а ти не си могла да износиш нито едно дете след татко.

Джесика бе признала, че така представени, нещата изглеждат доста нелепо, при положение че и други семейства са преживели същите трагедии, но си оставаше истина, че децата на Томас бяха починали.

— Заради това, че татко се е оженил за мама не по любов ли? — попита Върнън, неспособен да повярва.

— Така мисли майка ти.

Върнън бе издул бузи, без да крие облекчението си. Толкова бе лесно за младите да приемат едно простичко обяснение като отговор на сериозен проблем.

— Благодаря ти, че ми каза, бабо. Страхувах се, че има нещо повече. Горката ми майка е доста обърквана и не е чудно, че се държи така в подобно състояние. — Той се бе изправил, очевидно доволен, след което ѝ отправи усмивка, в която се четеше много тъга. — Както

ни четеше от Аристотел, бабо: „Една лястовица пролет не прави“. Затова си мисля, че смъртните случаи в две поколения, макар че могат да бъдат обяснени като следствие от погрешно сключени бракове, не създават закономерност — нито пък проклятие. Просто за да съм сигурен, няма да повторя греховете на предците си. Ще се ожения по любов.

Преди да излезе, Върнън се обърна с усмивка и напоси на Джесика за Сайлъс. С годините Томас бе натежал и тя забелязваше влиянието на мъжете от семейство Уиндъм в яките рамене и закръгления корем, докато фигурата на Върнън, също като на дядо му, щеше да си остане стегната като на аристократичните праотци.

— И ще добавя още нещо, бабо — бе продължил той. — Колкото и прекрасна да е била жената в Южна Каролина, за която дядо не се е оженил, той не е направил грешка, като е предпочел теб.

Джесика все още усещаше приятна топлина при спомена за комплимента на внука си, но също така помнеше и облекчението си, когато той затвори вратата. Страхуваше се Върнън да не попита дали тя вярва в проклятието. Две седмици по-късно бе поставен надгробен камък за Реджайна Елизабет Толивър Макорд и Джесика набра цяла кошница червени рози, които положи в краката ѝ.

Съпругите на Върнън, Джереми III и Ейбъл родиха здрави четирикилограмови момченца с няколко седмици разлика през есента на 1895-а. Дарла пожела синът ѝ да се казва Майлс, на дядо ѝ, и Върнън се съгласи, без да спори. Детето не приличаше на никого от семейството му, а бе наследило високото чело и острия нос на бащата на съпругата му и на други от рода Хенли, които Върнън беше виждал на снимки. Синът на Джереми III бе наречен Пърси, на английски прадядо, а семейството на Ейбъл Дюмонт кръсти своето момченце Оли.

Тримата малчугани се сприятелиха веднага, също като майките си. Върнън остана облекчен, че Дарла харесваше жените на приятелите му и се наслаждаваше на компанията им. Тревожеше се, че ще се чувства зле сред момичета с образование и от значително по-богати семейства. Съпругата на Джереми III, Биатрис, беше напористо момиче от Атланта, а баща ѝ притежаваше флотилия търговски кораби. Ейбъл се беше оженил за Пикси, дръзка дебютантка, наследница на фабрикант от Уилямсбърг, Вирджиния.

Всяка жена можеше да завижда на Пикси и Биатрис. Съпрузите им можеха да си позволят да им купуват най-доброто от всичко, а дори съпрузите им да не можеха, собствените им кесии бяха пълни до пръсване. Сватбеният подарък от бащата на Биатрис за младото семейство беше нова къща. Той се запозна с клана Уоруик на предбрачната церемония и реши, че „Уоруик Хол“, макар и огромна и великолепна къща, е твърде пренаселена и не е редно дъщеря му да започва там брака си. Във величествения дом живееха три поколения: Джереми старши, двамата му синове със съпругите си и четиримата неженени внуци на патриарха, сред които беше и Джереми III. Дъщеря му щеше да се изгуби сред толкова много представители на семейство Уоруик и нямаше да има думата в домакинството.

Сграда в стила отпреди войната бе съборена и на нейно място построиха чудесна къща. Инсталираха всичко най-модерно, както пуснатото в продажба, така и съвсем новото. В двуетажния дом имаше тоалетни с казанчета, течаща вода и електрическо осветление. Не бяха жалени средства за обзавеждането и градината.

Ейбъл и Пикси решиха да останат в дома на семейството заедно с Арман, чиято съпруга бе починала от рак преди година, а Джийн, другият син, така и не се беше оженил. Пикси, единствено дете, чиито родители бяха починали, заяви, че много ѝ харесва да е кралицата в къща, пълна с мъже.

Поданиците ѝ я харесваха и ѝ позволяваха да командва. Едно от първите ѝ задължения, което тя изпълни много тактично, бе да внесе нов живот в къщата. Смъртта на майката на Арман през 1893-та и на съпругата му през 1894-та бе хвърлила сянка върху дома. Преди това дори една покривчица за облегалките на столовете или канапетата не бе сменена от уважение към Анри. Пикси, като чувствителен човек, първо махна всичко, което напомняше за болестите и загубата. Това означаваше да смени тъмното със светло, старото с ново, остарялото с модерно — но без да заличава вкуса на бившите господарки на дома. Резултатът бе великолепието от изтънченост и красота, което накара Арман да се просълзи.

— Най-сетне можем отново да дишаме в стария ми дом — рече той.

Семейства Уоруик и Дюмонт можеха да живеят охолно. Те бяха сред най-богатите в щата, въпреки че избягваха показността. Дърводобивът беше станал най-доходоносната дейност в Тексас, а универсален магазин „Дюмонт“ се бе превърнал в място за поклонение за пазаруващите в щата. Наближаваше Златният век в Америка, ера на безпрецедентно потребление, подхранвано от многобройните железници, финанси, производство, търговия, нови изобретения, комуникации и откриването на петрол. Въпреки че Тексас, както и целият Юг не участваха с пълна мяра в процъфтяващата икономика на останалата част на страната, потенциалът на щата за финансов растеж бе наистина безграничен. Единственият бизнес сектор, който едва смогваше да си плати сметките, бе селското стопанство. Сушата, мексиканският хоботник, ниските цени на памука, безобразните цени на железопътния превоз бяха започнали да изяждат печалбата на „Съмърсет“.

Когато се ожениха, Върнън се надяваше да осигури на съпругата си всичко, което тя пожелае, тъй като тя не искаше и не очакваше нищо повече от любовта и вниманието му, които той ѝ даваше охотно и с радост. За негова изненада, тъй като нямаше представа как би

реагирала тя, когато най-сетне му се наложи да ѝ обясни в какво състояние са финансите им, Дарла прие благородно факта, че не се е омъжила за богаташ.

— Поне не съм толкова богат, колкото са били навремето семейство Толивър — обясни Върнън, — но времената се менят и Толивър отново ще бъдат на висота — и буквално, и преносно.

Щяха да бъдат необходими още няколко сезона, за да може „Съмърсет“ да изкара огромните печалби от предишни години, които ги бяха направили богати, но Върнън и баща му бяха убедени, че добрите времена ще дойдат. Очакваха напоителни дъждове. Четяха за нови начини на употреба на памука и памуковото семе всеки път, когато отвореха страниците на специализираното списание за памукодобива, а конкуренцията в Щатите за техния продукт намаляваше, тъй като все повече фермери се залавяха с други посеви. Върнън и баща му започваха да се справят с мексиканския хоботник с помощта на по-ефикасно обработване на земята, с използването на нови торове, които ускоряваха узряването на видове с по-къси влакна, и засяваха по-рано полята, разположени далече от блатистите райони и горите, където вирееше бръмбарът. На политическия фронт Конгресът бе започнал да налага антитръстови закони, за да сложи край на железопътните монополи, които искаха безумни суми за превоз, а това съсипваше фермерите. Ако Дарла проявеше търпение, така ѝ казваше Върнън, той можеше да ѝ обещае, че ще се облича в най-прекрасните дрехи, които се предлагат в магазин „Дюмонт“, и разбира се, както можеше да се предполага, двамата не след дълго ще се преместят в къща на Хюстън Авеню.

Защо ѝ е търпение, попита Дарла, затрепка с клепки и привлече Върнън за целувка. Тя имаше всичко, което искаше, точно тук, в симпатичната им малка къщичка със съпруга и сина си.

Върнън не можеше да повярва, че има такава великолепна съпруга, не можеше да се нарадва на щастието, което тя му донесе. Трябваша му няколко години, докато разбере, че тя е твърдо решена да не позволи никой да я надмине. Като се изключи красотата ѝ — в това отношение нямаше съперница, — тя не се опитваше да се конкурира. За близки и приятели не бе тайна, че семейство Толивър разполагат с ограничени средства, така че Дарла се стараяше да направи чудеса с малко, докато Пикси и Биатрис разчитаха на много повече.

С удивителна изобретателност — „нали съм расла бедна“ — Дарла умееше да опече хляб от трохи. Благодарение на кулинарното си майсторство тя създаваше ястия с евтини съставки, които караха онези, които бяха в състояние да предложат изискани гозби, да охкат и ахкат. Купуваше дамаски и платове за дрехи от склад в Маршъл, където търговци като Арман изпращаха миналогодишните топчета, за да бъдат продадени с намаление. Когато я хвалеха за завесите на прозорците и за роклите, които съперничеха на най-изисканите тоалети на по-богатите, тя признаваше, че творенията са създадени от малките ѝ ръце на шевната машина у дома.

Персоналът им се състоеше само от две жени, едната, от които бе Саси, която помагаше на Дарла да се грижи за Майлс. Две прислужници не бяха достатъчни, за да поддържат къщата в безупречен вид, както изискваше Дарла, затова Саси сподели с майка си:

— Господарката, тя е запретила ръкави като моряк, който изтребва водата от потъваща лодка.

Нямаше човек, който да влезе в едноетажната бяла къща, облицована с дъски на семейство Върнън Толивър, и да не възкликне, когато видеше реда и чистотата, когато усетеше спокойствието и хармонията, които царяха там.

Върнън понякога се питаше дали с манията си да постигне всичко с ограничените им възможности, жена му не се опитва да надмине по-богатите им приятели. Досега сред семейства Толивър, Дюмонт и Уоруик нямаше дори намек някой да се опита да превъзхожда останалите. Финансовите възможности не се отразяваха по никакъв начин на приятелството им. Върнън беше благодарен, че Джереми III и Ейбъл са се оженили за съпруги, които ценяха и поддържаха връзката им и бяха непретенциозни като тях.

Върнън отдаваше старанието на Дарла на желанието ѝ да го накара да се гордее с нея. Навярно не искаше той да съжалява, че не се е оженил за някоя по-богата. Затова я уверяваше ден и нощ, че тя е всичко, което би желал от съпругата си. Нито една жена на земята не можеше да го накара да се чувства като крал в дома си, сред приятелите и в обществото.

Той виждаше два облака да надвисват над щастието в дома му. Въпреки усилията им, Дарла така и не забременя отново, но макар че

Пикси и Биатрис също не бяха забременели, това караше Върнън да се замисля над нелепата възможност в проклятието на семейство Толивър да има известна истина. Другото, което го измъчваше, беше разочарованието от сина му. Майлс бе на цели четири години. На същата възраст Върнън прекарваше с огромна радост дни наред в „Съмърсет“. Беше му приятно, когато работниците му се радваха, обожаваше да яде прясно откъсната диня, да гледа животните, да си играе с чернокожите деца, но най-много му харесваше в полето, на седлото, заедно с баща си. Знаеше, че и баща му е бил същият като него. Колкото пъти завеждаше Майлс в плантацията, детето ревваше и започваше да се тръшка почти веднага след като баща му го свалеше от файтона. Сълзи и недоволство посрещаха всеки негов опит да накара сина си да се позабавлява. Малкият не обичаше да се качва на седлото. Конят го плашеше. Коженото седло протриваше краката му. Игрите с децата на работниците били твърде буйни. Прасетата и козите смърдели. Слънцето било прекалено силно. Мухите и комарите го хапели. Бил гладен. Бил жаден. Отегчавал се. Искал да се прибере у дома.

— Още е много малък, за да изпита нещо към плантацията, Върнън — обясни Дарла. — Дай му време.

Само че Върнън таеше неприятното чувство — може би без основание, поне така се опитваше да си внушава, — че времето няма да промени нежеланието на момчето да придружава баща си. Дарла проявяваше пълно безразличие към всекидневната работа в плантацията, която Сайлс Толивър бе създал в пустошта, а синът му Томас бе запазил с огромни жертви. Тя изслушваше любезно, но без интерес Върнън, когато той ѝ разказваше събитията от деня. Затова той подозираше, че Майлс е като Дарла. Какво ли щеше да стане със „Съмърсет“, ако синът му и единствен наследник нямаше желание да последва стъпките на предшествениците си.

Най-сетне един от облаците се вдигна. Дарла съобщи, че е бременна.

— Дарла се надява на още едно момче — сподели Джесика с Джереми.

— Момиче в семействата ще бъде чудесно — отбеляза Джереми.
— Момичетата внасят свежест. Върнън какво иска?

— Няма да има нищо против момиче, но нашите момичета умират.

— Аха — отвърна Джереми както обикновено, когато нямаше какво друго да каже. Джесика се бе научила да разбира емоциите, които той изразяваше с едно потрепване на вежди.

— Върнън ми довери, че ако бебето е момиче, ще настоява да му казва „тате“ — рече Джесика. — Не му е приятно, че Майлс го нарича „татко“. Призна, че така се чувствал стар, но Дарла насърчавала сина си.

— Аха — вметна отново Джереми.

— Именно — съгласи се Джесика.

Отново беше есен и оставаха три месеца до края на деветнайсети век, събитие, очаквано с нетърпение в цялата страна, около което се завъртя разговорът на приятелите по-рано, когато седнаха в беседката. Джесика съобщи на Джереми, на когото бе много приятно, когато тя споделяше с него какво е прочела, че пуристите ще настояват новото хилядолетие да започне на първи януари 1901, защото Грегорианският календар брои вековете от едно до сто. Тя се радваше, че прагматиците не следват този принцип и се съобразяват с идеята на древните астрономи да броят годините от нула до деветдесет и девет. Иначе можеше и да не доживее новия век през 1901 година.

— Стига, Джес — предупреди я Джереми.

— Просто мисля разумно, Джереми. Старото ми тяло е износено и ми го напомня всяка сутрин, когато стана от леглото.

— Виж ти... — Джереми кръстоса крака на другата страна, почувствал се неловко, когато тя спомена неизбежното. Джесика беше на осемдесет и две, а той на деветдесет и три. Тя смени темата. Беше получила писма от Сара Конклин и Типи. Търговската камара бе избрала Сара за една от бостънските жени на века, а Типи пускаше нова линия дамски облекла, с които да помогне на жените, които

влизаха в обществото, решени да бъдат социално полезни и самостоятелни.

— Комфортни, практични и радват окото — цитира Джесика описанието на Типи за дрехите, а Джереми отвърна с обичайното си „Аха“.

Най-сетне Джесика стигна до причината, поради която го бе повикала. Посегна към малката кутийка за бижута, която бе донесла в беседката.

— Джереми, скъпи, би ли ми направил услуга?

— Каквото пожелаеш, Джес. Знаеш, че съм готов на всичко за теб.

— Би ли я продал вместо мен?

Джесика вдигна капачето и отвътре засия смарагдовата брошка, подаръкът на баща ѝ за осемнайсетия ѝ рожден ден. Приятелят ѝ веднага я позна и остана силно изненадан.

— Джес! Това е брошката, с която беше, когато се запознахме! — възкликна той.

— Имаш забележителна памет, Джереми.

— Че как ще забравя?

На Джесика ѝ се стори, че очите му се наляха със сълзи. Тя сведе поглед към брошката и сутрешното слънце подпали зелен огън в ръката ѝ.

— Не съм я слагала след онази вечер — призна тя. — Пазех я за всеки случай. Би трябвало да донесе доста пари, ако бъде продадена от мъж, който умее да се пазари.

— Защо, за бога, ще я продаваш, Джес?

— За пари. Искам да публикувам книгата си „Пепел от рози“. Не разполагам с достатъчно, а нито един издател не изрази желание да ми плати за привилегията да отпечата историята на семействата ни. Кой щял да я купи? По очевидни причини не мога да поискам пари от Томас.

— О, Джес... — Джереми извади брошката от кутийката и я разгледа с възхищение. — Толкова е красива, толкова рядка. Стоеше ти прекрасно на тържеството по случай осемнайсетия рожден ден. Защо не я задържиш и не ми позволиш да ти дам пари за книгата?

— Недей, скъпи Джереми. Сайлс не би се съгласил, а и тримата с Анри имате договорка още от едно време — да не давате и искате

заем един от друг. Това се е отразило чудесно на семействата. Пък и когато умра, не искам брошката да стане причина за дразги между Джаклин и Дарла. Като знам каква е Джаклин, тя ще я остави на Дарла, което ме кара да предпочитам да я зароя някъде. Би ли я продал вместо мен?

— Разбира се. Познавам човек, който ще я купи за истинската ѝ стойност.

— И още нещо, Джереми.

— Кажи, Джес.

— Да не си посмял да прибавиш от твоите пари. Обещавах ли?

— Обещавам, Джес.

Той замина за Хюстън с влака още на следващата сутрин. Винаги когато можеше, помагаше на търговците от града, но в случая се изискваше дискретност и анонимност. Реши да отиде в магазина, от който бе купувал скъпоценни камъни със забележително качество за покойната си съпруга. Той нямаше проблема на Джесика, когато раздели накитите на Камилия между двете си снахи и съпругата на Джереми III, Биатрис. Камилия щеше да е горда, ако видеше колекцията си на жените, които нейните момчета обичаха. Джереми се смяташе за щастливец в много отношения.

Тейн и Тадиъс Опенхаймър бяха близнаци, собственици на бижутериен магазин, в който влизаха единствено богаташи. Тейн продаваше, а Тадиъс купуваше. Джереми помоли елегантно облечената продавачка да повика Тадиъс и след като тя видя визитката му и прецени скъпите му дрехи, го поведе направо към гемоложката лаборатория в задната част на магазина.

— Господи, невероятна е! — заяви Тадиъс, докато оглеждаше брошката през лупата си, малко помощно средство, което бижутерите използват, за да определят качеството на камъните. — Не биваше да го казвам. Сега сигурно ще поискаш майка си и баща си.

— Тейн ще я продаде за същата сума, та и няколко пъти отгоре — изтъкна Джереми.

— Така е — измърмори Тадиъс. Назова цена.

— Съгласен съм — кимна Джереми.

— Веднага я прибирам в касата — каза бижутерът. — До края на деня може и да я продадем.

— Сигурно — съгласи се Джереми.

Джереми обядва в „Таунсмен“, клуба му в Хюстън. Парите от брошката бяха издули портфейла му. Не бързаше, наслади се на брендите и кафето си в салона, където побъбри с други известни индустриалци и се запозна с един от новобогаташите в щата. Той беше от Корсикана в източен Тексас. Докато копаел плитък кладенец през 1897 г., се натъкнал на петрол и природен газ. След приятния разговор, Джереми погледна часовника си на златен ланец и прецени, че е оставил предостатъчно време на братята да включат брошката в инвентара си, да я почистят, лъснат, оценят наново и да я изложат под ярката светлина на една от витрините в магазина на Опенхаймър. Трябваше да побърза.

Тейн беше зад щанда. Джереми забеляза накита, изложен на отделна витрина в предната част на магазина, за да привлече погледа на всеки клиент, който влезе.

— Искам да купя смарагдовата брошка, Тейн — рече той.

Тейн го погледна недоумяващо.

— Но нали... нали току-що ни я продадохте, мистър Уоруик?

— Сега искам да я откупя — на определената от вас цена, разбира се.

— Ами... добре. Както кажете, мистър Уоруик.

Джереми написа чек на бижутера за исканата сума.

— Няма нужда да я опаковаш, Тейн. Щом се прибера, ще я пъхна в сейфа.

Бижутерът не скри любопитството си. Гласът му бе притихнал, зареден с вълнение.

— Няма ли да я носи някоя дама, мистър Уоруик?

— Само в спомените, Тейн — призна Джереми.

Силно изненаданата Джесика преброи парите.

— Наистина ли ти платиха толкова много, Джереми? Обеща да не добавяш от твоите пари.

Джереми вдигна ръце.

— Честна дума — увери я той. — Това е точната сума, която бижутерът плати за брошката. Можеш да ми вярваш, че ще я продаде за много повече.

— Интересно, кой ли ще я купи? — попита замислено Джесика.

— Може би мъж, който много обича някоя жена — отвърна Джереми.

На Нова година, 1900, Джесика се зае сериозно да подреди материалите за историята на семействата, създали Хаубъткър. Структурирането на книгата щеше да ѝ отнеме най-малко три месеца, а написването на текста още шест. Надяваше се да предаде ръкописа на издателя в началото на последното тримесечие, така че да има достатъчно време книгата да бъде обработена и предадена за печат и готова, за да я подари на трите семейства на ежегодното им събиране на Бъдни вечер.

Бюджетът ѝ позволяваше да си купи пишеща машина „Ремингтън“ и да наеме машинописка и коректор. След като прегледа внимателно ограничения избор на специалисти от града, Джесика се спря на млада жена, която имаше нужда от допълнителни пари към секретарската си заплата. За поправяне на граматическите грешки тя нае репортер от вестник „Газет“ в Хаубъткър.

— Дарла си е изкарвала прехраната, като е коригирала ръкописи, преди двамата с Върнън да се оженят, мамо — бе я подсетил Томас. — Защо не се възползваш от услугите ѝ?

Джесика го изгледа многозначително и той разбра погрешно намека.

— Добре, де — съгласи се той. — Тя чака бебе и има толкова много друга работа. Наистина няма време.

— Добре, че се сети — отвърна Джесика.

Джесика, секретарката и репортерът бяха весела група, на която Ейми с радост носеше кани чай и сладки два пъти в седмицата. През останалото време Джесика се затваряше с тетрадките си и излизаше от стаята единствено за да се храни.

— Времето май е много важно за майка ти — отбеляза Джаклин пред Томас. — Човек би казал, че „чува как времето препуска“ — цитира тя стихотворение на Андрю Марвъл, което с Джесика обичаха да четат заедно.

— Тя е почти на осемдесет и три — напомни ѝ Томас. — Може и да е точно така.

— „Измина още един ден“ — промърмори Джаклин.

На Джаклин ѝ липсваше компанията на свекърва ѝ. Двете четяха заедно, работеха в градината и караха велосипеди, а сега Джаклин се

чувстваше самотна. Томас прекарваше всеки ден в плантацията. Единствено дървеният материал бе по-търсен от памуковото семе и носеше повече приходи на Тексас, но и памукопреработвателната фабрика на семейство Толивър жужеше денонощно, за да посрещне търсенето на ценната суровина. Текстилни фабрики, които конкурираха северните, бяха построени в щата и из целия Юг, а „Съмърсет“ беше начело в производството на милионите бали памук, необходими всяка година, за да задоволят търсенето както в страната, така и в чужбина. Късметът на семейство Толивър започваше да се усмихва.

В началото на април, третия месец, който Джесика прекарваше на писалището си, Джаклин направи на Томас предложение, което щеше да промени живота ѝ. На Дарла ѝ оставаше още месец до раждането, но бременността ѝ беше много трудна. През последните трийсет дена беше на легло, а Саси и другата прислужница не смогваха да изпълнят всички желания на капризната си господарка. Къщата под наем беше твърде малка, за да могат да настанят още персонал, затова Джаклин предложи цялото семейство да се пренесе при тях на Хюстън Авеню — „докато бебето се роди и Дарла отново си стъпи на краката“, бе казала Джаклин. Така Томас щеше да прекарва повече време с внука си, а на Ейми щеше да ѝ е много приятно дъщеря ѝ и четиригодишната ѝ внучка Панзи да се върнат в дома на семейство Толивър.

Томас не беше склонен да се съгласи. Той не разбираше жените, но още от началото му стана ясно защо снаха му предпочита да живее на друго място, а не в семейния дом на съпруга си. Тя не бе от жените, които деляха онова, което си беше тяхно, а очевидно смяташе и съпруга си, и сина си, и къщата за единствено свои.

Томас обаче се тревожеше за нероденото бебе. Лошите настроения на майката и раздразнителността ѝ, за които научи от Ейми, която пък беше разбрала от Саси, не се отразяваха добре на здравето и развитието на детето. Върнън трябваше да има още един наследник. Томас обичаше внука си Майлс, но момчето очевидно се бе метнало на семейство Хенли. Макар да беше още малък, и баща му, и дядо му бяха наясно, че той няма да е мъжът, който ще милее за „Съмърсет“.

Затова Томас се съгласи и няколко седмици по-късно семейството на Върнън Толивър се настани в отделно крило на голямата къща на Хюстън Авеню. Въпреки че не се чувстваше добре, настроението на Дарла се пооправи. След като нямаше домакински задължения, тя се успокои и зачака с нетърпение раждането на бебето. Таеше известни притеснения заради липсата на майчина обич към малкото човече, което растеше в утробата ѝ и я караше да търпи какви ли не нежелани симптоми на бременността и промени в безупречното ѝ доскоро домакинство. С Майлс не бе имала никакви проблеми.

В началото на май, след осем часа родилни мъки, Дарла най-сетне се отърва от товара си. Бе твърде изтощена, за да прояви радост, но разочарованието ѝ от пола на детето стана очевидно както за всички от семейство Толивър, така и за прислугата, когато положиха в ръцете ѝ Мери Реджайна Толивър. Бащата, дядото и прабабата застанаха край леглото, за да се възхитят на малката. Гъстата черна коса, зачатъкът на трапчинка на брадичката, изящната форма на главата, ръцете и краката издаваха, че е истинска издънка на семейство Толивър.

Джаклин бе застанала в основата на леглото и видя същия унес по лицето на съпруга си, както когато поглеждаше дъщеря си Реджайна на шестнайсетия ѝ рожден ден преди много години. Томас нямаше да може да се раздели с това дете, дори ако родителите му се преместеха да живеят в другия край на града. Семейството на Върнън Толивър щеше да остане в този дом завинаги. Когато се нанасяха, Джаклин видя как Дарла преценява временното жилище в светлината на новото развитие в живота им. По-доброто финансово състояние на семейство Толивър и разрасналото се семейство налагаше да се преместят в къща, която отговаряше на положението и нуждите им. Какво по-подходящо място от къщата, в която съпругът ѝ беше роден и която си беше негова? Джаклин се досети какво ще стане. Новото бебе щеше да определя правилата. Джаклин нямаше повече да бъде господарка на дома.

Опасенията ѝ се сбъднаха. Тихо и подмолно, без да привлича вниманието на съпруга си и баща му, младата жена се зае ясно да покаже на Джаклин, че като мащеха, тя е узурпирала мястото на друга — истинската съпруга и майка, която сега беше мъртва. Бе напълно естествено Дарла, като съпруга на наследника на „Съмърсет“ и майка

на наследниците му, да заеме полагащото ѝ се място като господарка на къщата.

Джаклин беше на шейсет. Тя нямаше нито желание, нито сили да се изправи срещу жена, надарена с безкрайна решителност да властва над дома и семейството. Можеше да се обърне към Джесика, която веднага би обяснила на младата жена къде ѝ е мястото, но вродената ѝ тактичност не ѝ позволяваше да предизвиква неразбирателства. Децата бяха под строгия контрол на майка си, затова Джаклин си създаде нови интереси, един, от които бяха пътешествията. Бе освободена от домашните отговорности, а тъй като съпругът ѝ беше зает в плантацията по цял ден или пък се занимаваше с въпросите на градския съвет, Джаклин можеше да пътува по за ден с влака, за да посети музеи и художествени галерии, интересни места в Сан Антонио, Хюстън и Остин. Членове на читателския ѝ клуб я придружаваха. Понякога идваха Биатрис и Пикси и тя много се радваше на компанията им.

В началото на септември 1900 година Джаклин помоли Томас да я заведе с влака до Галвестън, за да види просторната цветна градина, прочула се в цялата страна. Екскурзията бе извинение да се откъсне за няколко дена от жената, която бе проявила глупостта да покани в дома си. Дарла бе станала непоносимо тиранична с прислугата, най-вече със Саси. Пък и ѝ беше трудно да наблюдава как снаха ѝ открито проявява предпочитание към Майлс, докато Мери не спираше да плаче в люлката си, тъй като тя бе забранила да я вдигат. Двамата с Томас щяха да отседнат в скъп хотел на брега на Галвестън, построен за посетителите, които се стичаха от цялата страна, за да видят великолепните цветя.

Томас отказа със съжаление. Беше време за прибиране на реколтата и той не можеше да остави Върнън да се оправя сам. Може би майка му щеше да се съгласи да я придружи.

Джесика довършваше „Пепел от рози“, напомни му Джаклин.

Може би Дарла би могла да се откъсне за няколко дена, предложи Томас.

В никакъв случай, побърза да откаже съпругата му. Не можела да си представи, че Дарла ще остави децата. Щеше да замине сама, освен ако някоя приятелка от клуба не се съгласеше да замине с нея.

Накрая Джаклин замина за Галвестън сама. Не за пръв път заминаваше без придружител, нещо, което много тревожеше Томас. Преди да тръгне, тя отиде да се види с Джесика в стаята ѝ и сърцето ѝ се разтопи, когато видя набразденото лице, приведено над последните страници от ръкописа, който съдържаше шейсет и пет години от живота на семейства Толивър, Дюмонт и Уоруик в източен Тексас.

— Мислиш ли, че някой ще иска да прочете книгата? — попита Джесика.

— Само онези, които имат значение — отвърна Джаклин.

— Ти за колко време заминаваш?

— Не съм сигурна.

Джесика я погледна над тънките рамки на очилата с тъмни, мъдри очи.

— Достатъчно дълго, за да излекуваш онова, от което страдаш ли?

Джаклин се усмихна тъжно. Нищо не убягваше на Джесика.

— Не мога да замина за чак толкова дълго. Ще пусна телеграма за датата на завръщането си.

— Ще ми липсваш — призна Джесика.

Томас я откара на гарата и я настави в купе първа класа. Поуспокои се, когато кондукторът пое ангажимент да я наглежда, а приятел в Галвестън обеща да я посрещне на гарата и да я заведе до хотела.

Тя така и не изпрати телеграма. На осми септември, докато всички трийсет и седем хиляди жители на Галвестън си вършеха работата под синьото небе, ураган набираше сили в Мексиканския залив. Силата му щеше да бъде определена като най-съкрушителното природно бедствие, поразявало Съединените щати. Стихията врхлетя рано следобеда, докато Джаклин пиеше с наслада чай в стаята с палмите в крайбрежния хотел в Галвестън, където се бе регистрирала. Хотелът бе първото препятствие на пътя на бурята.

На Джесика ѝ бяха необходими две седмици след нещастieto в Галвестън, за да се съвземе и да се изправи срещу Дарла. Когато се облече, тя изпрати Ейми да помоли съпругата на внука ѝ да я чака в дневната.

— В дневната ли, мис Джесика? Няма ли да се видите в кабинета?

— В дневната, Ейми.

Дарла влетя в стаята, която бе побързала да заеме като свой команден център, и остана изумена, че вижда бабата на съпруга си на бюрото, което смяташе вече за свое.

— Искала си да ме видиш, Джесика.

— Точно така. Седни, Дарла.

— За съжаление, не мога. Имам толкова много работа...

— Сядай, Дарла!

Дарла седна. Джесика се въртна на стола, за да е с лице към нея.

— Държа да те уведомя, че те виня за смъртта на снаха си. Ако не беше ти, тя нямаше да се чувства длъжна да се махне от нетърпимото ти присъствие.

Дарла отвори уста, готова да протестира.

— Моля?

— Не моли, защото прошка за теб няма. Никога няма да има! Вземам си обратно къщата. Изнеси си нещата от тази стая веднага. В противен случай аз ще ги махна, и то без да ги подрежда, както ти се иска. В бъдеще слугите ще отговарят пред мен. Ясно ли е?

Дарла се изправи и я изгледа с пълно пренебрежение.

— Върнън ще реши.

— Върнън не може да решава абсолютно нищо в тази къща. Къщата ми принадлежи и аз ще вземам решенията в нея. Ако не си доволна, заедно със семейството си можеш да се изнесеш.

— Няма да посмееш да причиниш това на внука си и децата му — ахна слисаната Дарла.

Джесика се изправи и застана пред младата жена. Вгледа се в кехлибарените очи и почувства своите, като ахати в студена вода.

— Няма да посмееш да ме принудиш да го направя, но бъди сигурна, че ако ти проявиш кураж да ме предизвикаш, Дарла, ще

изпълня обещанието си. Дори за миг не смей да си помислиш, че ще успееш да отделиш Върнън и децата от Томас или от мен. Върнън никога не би го позволил. Ще видиш страна от характера на съпруга си, която не би искала да опознаеш, а той ще види твоя страна, която много си се постарала да скриеш. Изразих ли се пределно ясно?

Дарла се отдръпна от пронизващия поглед, притиснала ръка към гърлото си.

— Да, струва ми се.

— Чудесно — каза Джесика.

— Заповядайте, мисис Толивър — рече представителят на издателство „Хокс“ в Хюстън, когато ѝ подаде томче, подвързано с виненочервена кожа, заглавието бе гравирано в златно листо. — Първият брой на „Пепел от рози“, още топъл от печатната машина. Много красиво издание, ако позволите да отбележа.

— Позволявам — кимна Джесика и прелисти страниците, чисто съдържание бе подбрано от стотиците дневници, които бе прегледала. — Книгата наистина е много красива и излиза тъкмо навреме за Коледа. Нали ще се погрижите останалите бройки да бъдат изпратени в дома ми в Хаубъткър?

— С огромно удоволствие, мисис Толивър. Всички в „Хокс“ много се гордеем с тази поръчка и държа да подчертая, че книгата ни достави огромно удоволствие. Като тексасец съм благодарен, че сте отделили време и сили да ни оставите подобно наследство.

— Дано семействата основатели на града споделят високата ви оценка — отвърна Джесика. — „Пепел от рози“ е коледният ми подарък за тях.

Стисна своята бройка, пожела на човека весели празници и излезе на улицата. Неочаквано се почувства потисната. Проектът ѝ се получи точно както си го бе представяла, дори по-добре. Качеството на изданието и вниманието към подробностите показваше, че ръкописът ѝ е бил в ръцете на загрижени хора. Издателска къща „Хокс“ се бе оказала добра фирма. Сега обаче тя бе завършила едногодишната си мисия и се чувстваше като балон, който изпускаше въздуха си. Какво да прави човек с изпуснал балон?

Джесика копнееше за компанията на Джереми. Той умееше да я разведриява. Щеше да я заведе до „Таунсмен“ да празнуват, тя можеше дори да пийне малко повече шампанско, а той нямаше да има нищо против. Трябваше да го помоли да дойде с нея до Хюстън, но не искаше да разваля изненадата на подаръка.

Стана добре, помисли си Джесика, докато оглеждаше улицата за такси, което да я откара на гарата. Трябваше да се върне в Хаубъткър. Томас много се тревожеше, когато тя заминаваше сама, а не искаше да го плаши повече. Той я умоляваше да го изчака да се освободи, за да я придружи, но ако го бе направила, щеше да закъснее за целта си. Беше средата на ноември 1900 година. Щеше да се утеши с тръпката да се върне вкъщи. Беше постигнала малък подвиг, така щеше да каже Джаклин.

Джаклин.

Освен Джереми и Типи, най-добрата ѝ приятелка вече я нямаше. Болката от загубата на Джаклин я пронизваше всяка сутрин, още със събуждането, и Джесика знаеше от мъката, която добре помнеше след смъртта на Сайлс, какво изпитва Томас от мига, в който отвореше очи. Добре, че я имаше Мери. Красивото бебе бе възпряло сина ѝ да се удави в скръбта си.

Дарла бе уредила внучката му да е по-често около него след краткия разговор с Джесика. Вечер бе определила време, което нарече „времето на дядо Томас“, когато поставяше Мери в ръцете му, за да я люшка, докато заспи, а Майлс седеше на коляното му и му разказваше как е минал денят му. Томас рецитираше „Мери имаше малко агънце“ и затова цялата къща, включително Дарла започнаха да наричат бебето Мери Агънцето.

Върнън реши, че съпругата му е поотпуснала юздите от съчувствие към загубата на баща му. Джесика не можеше да определи дали благородството на Дарла се дължи на високата оценка на съпруга ѝ за нея, или просто бе поредната стратегия да го заблуди, но мотивите ѝ няхаха значение. Сега с нея се живееше по-лесно. Дарла поотхлаби някои от правилата по отношение на децата, най-вече за Мери, на която не позволяваше почти никакъв контакт с хора, освен с родителите. Прехвърли грижата за детето през деня на Саси, която я обожаваше, и не гонеше приятелите на Майлс. Пърси Уоруик и Оли Дюмонт, когато идваха на гости и се надвесваха над люлката. Пърси бе

очарован от малката чернокоса сестричка на приятеля си. Носеше ѝ играчки, правеше смешни физиономии, за да я разсмее, и често на Майлс се налагаше да го повика, за да си играят. Върнън загуби битката, в която се опитваше да накара Мери да го нарича „тате“, но не заради намесата на Дарла. Мери просто имитираше брат си и повтаряше „та-то“, което Върнън възприе като бебешки вариант на „татко“.

Температурата беше паднала до минус един и Джесика вдигна яката на палтото си. Всеки момент щеше да завали. Беше излязла без чадър и както можеше да се предполага, не се мяркаше нито едно такси. Повървя до кръстовището, където имаше по-голяма вероятност да спре такси, но дъждът я завали по пътя. Когато най-сетне махна на такси, беше подгизнала, а докато влезе в гарата, отново се измокри. Кондукторът, който познаваше семейството ѝ отдавна, ѝ донесе бързо кърпа и одеяло, чаша горещ шоколад, за да престане да трепери, но на сутринта, след като се прибра на Хюстън Авеню, Джесика усети, че гърдите ѝ са стегнати.

— Няма страшно — успокои тя разтревожените Томас и Ейми.
— Дробовете ми са по-здрави от на кон.

Повярваха ѝ. Джесика не помнеше някога да е настивала. Кутията с книгите, за които бе платила сама, пристигна с влака на следващата вечер. Началникът на гарата бе така любезен да изпрати сина си да я донесе и в ранните часове на следващата сутрин, раздирана от дълбока кашлица, Джесика се зае с работата си.

Универсален магазин „Дюмонт“ се канеше да представи през декември чудесното нововъведение да се опаковат коледните подаръци в червена и зелена хартия, вместо в кафявата амбалажна, която се използваше обикновено. Джесика бе купила за книгите хартия и панделки и те я чакаха, за да обгърнат „Пепел от рози“ за семействата основатели на Хаубъткър. Имаше книга за Томас, за Джереми старши, за синовете му, за Арман и Ейбъл и за неженения му брат Джийн. Две копия бяха запазени за градската библиотека и щатския архив в Остин. Джесика се канеше да изпрати бройка и на Типи.

— Ейми — рече Джесика, когато си легна с висока температура.
— Би ли се погрижила купчината подаръци — тя посочи стола, отрупан с увитите в червена и зелена хартия книги, — да бъде поставена под елхата, когато семействата се съберат на Бъдни вечер.

— А, мис Джесика — отвърна Ейми, — сама ще си ги турите, дете искате.

— Не, Ейми, няма. — Джесика се замисли за Типи, родена само с една „торбичка за дишане“, както тя се изразяваше, все още здрава и силна на осемдесет и три. Но Типи бе родена в сърцето на звезда и цял живот бе под закрилата на небесата.

В последните си дни, докато бълнуваше заради белодробното възпаление, с което тогавашните лекари не можеха да се преборят, Джесика се върна в миналото. Видя отново Сайлърс, застанал под тъмнозелените листа и восъчнобелите цветове на магнолията в двора на хотел „Уинторп“, когато се канеха да се сбогуват. Джошуа стоеше до нея, облечен в огромното за него кожено яке. Събралите се около леглото ѝ видяха бегла, далечна усмивка. Джереми пое ръката ѝ и я притисна към сърцето си.

— Вижда някого — досети се той.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.